#1 *NEW YORK TIMES* ÇOKSATARI

Dedektif Bernie Günther 6

ÖLÜLER DİRİLMEZSE

PHILIP KERR

"Bazılarının ölmesi bir gün sürerken
benim gibilerin ölümü çok daha uzun sürer."

ALFA®

2817 | ALFA | EDEBİYAT | 147

Bernie Günther 6

ÖLÜLER DİRİLMEZSE

PHILIP KERR

Kerr Bernie Günther romanlarının yazarı en iyi suç romanı yazarlarından biri kabul edilmektedir. Eleştirmenler onun eserlerini Raymond Chandler ve John le Carré'nin eserleriyle kıyaslamaktadır. Elinizdeki romanıyla 2009'da CWA Tarihi Polisiye Ellis Peters Ödülünü ve RBA Polisiye Yazımı Uluslararası Ödülünü kazanmıştır. Philip Kerr Edinburgh doğumludur, fakat Londra, Wimbledon ve Cornwall'da oturmaktadır.

CEM DEMİRKAN

1973 İstanbul doğumlu. Boğaziçi mezunu. 2003'ten beri çevirmenlik yapıyor. İlk aklına gelen çevirileri şunlardır: *Ölüm ve Şeytan* [Frank Schatzing, Resif Yayıncılık], *Biri ve Öteki* [Philip Kerr, Alfa Yayınları], *Sessiz Alev* [Philip Kerr, Alfa Yayınları].

Ölüler Dirilmezse
© 2015, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

If The Dead Rise Not
© 2009, Philip Kerr

Kitabın Türkçe yayın hakları Anatolialit Ajans aracılığıyla Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak
Genel Müdür Vedat Bayrak
Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu
Kitap Editörü Merve Çay
Kapak Tasarımı Elif Çepikkurt
Sayfa Tasarımı Zuhal Turan

ISBN 978-605-171-129-4
1. Basım: T 2015

Baskı ve Cilt
Melisa Matbaacılık
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa-İstanbul
Tel: 0(212) 674 97 23 Faks: 0(212) 674 97 29
Sertifika no: 12088

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Alemdar Mahallesi Ticarethane Sokak No: 15 34110 Fatih-İstanbul
Tel: 0(212) 511 53 03 (pbx) Faks: 0(212) 519 33 00
www.alfakitap.com - info@alfakitap.com
Sertifika no: 10905

ÖLÜLER DİRİLMEZSE

PHILIP KERR

**"Bazılarının ölmesi bir gün sürerken
benim gibilerin ölümü çok daha uzun sürer."**

Çeviri
Cem Demirkan

ALFA®

Caradog King için

Eğer herhangi bir insan gibi düşünerek
Efes'te canavarlarla dövüştümse,
bunun bana yararı nedir? Eğer ölüler
dirilmeyecekse yiyip içelim, nasıl olsa
yarın öleceğiz.

1559 Dua Kitabı

BİRİNCİ KISIM

BERLİN 1934

1

Uzaktan duyunca başka bir şey zannettiğiniz türden bir sesti: Spree Nehri'nde yavaşça ilerleyen eski bir mavna; Anhalter İstasyonu'nun cam çatısının altında makas değiştiren yavaş bir lokomotif; devasa ve sabırsız bir ejderhanın nefesi. Sanki Berlin hayvanat bahçesindeki taş dinozorlardan biri canlanmış ve Wilhelmstrasse'de koşturuyordu. Sesin askeri bandodan geldiğini fark edene kadar çalanın müzik olduğunu anlayamazdınız ama o zaman bile insan ürünü denemeyecek kadar mekanik diye düşünürdünüz. Birden her yanı, çarpan çimbalilerin ve kariyonların sesi sardı ve sonunda ne olduğunu gördüm – sanki yolu düzeltiyormuş gibi, hışımla yürüyen bir grup asker. Bu askerlere sadece bakmak bile içimi sızlatmaya yetti. Mauser karabinaları omuzlarında asılı, kaslı sağ kolları sarkacı andıran bir hassasiyetle dirsekleri ve kartal işlemeli kemer tokaları arasında sallanarak, gri çelik miğferleri başlarında ve be-

yinleri –eğer varsa tabii– *Almanya'da* tek halk, tek lider, tek imparatorluk gibi saçma fikirlerle dolu, uygun adım yürüyerek geliyorlardı.

İnsanlar –perdecilerde kırmızı, beyaz ve siyah kumaş kalmamasına neden olan– Nazi sancakları ve bayrakları taşıyan bu askerlere bakmak ya da onları selamlamak için duruyordu. Diğerleri de vatanperver duygularla dolup taşmış halde koşarak geliyor, aynı şeyleri yapıyordu. Çocuklar ya birilerinin omuzlarına kaldırılıyor ya da daha iyi görebilmek için polislerin yanlarından geçip öne çıkıyorlardı. Sadece yanımda duran bir adam aynı heyecanı paylaşmıyor gibi görünüyordu.

"Bu sözümü bir kenara yaz," dedi. "Bu ahmak Hitler bizi İngiltere ve Fransa'yla tekrar savaşa sokacak. Sanki bir öncekinde kaybettiğimiz insanlar yetmedi. Bütün bu yürüyüşler beni sinir ediyor. Şeytanı icat eden Tanrı olabilir, ama bize bu lideri veren Avusturya oldu."

Bunları söyleyen adamın Prag Golemi gibi bir suratı ve bir bira arabasına yaraşır, fıçı gibi bir gövdesi vardı. Kısa deri ceket ve tepesi doğruca alın kısmından çıkan bir şapka giyiyordu. Kulakları Hint fili, bıyığı tuvalet fırçası gibiyken çenesi Shangay telefon rehberinden daha büyüktü. Attığı sigara izmariti bandonun bas davuluna çarpmadan evvel, bu karamsar yorumcunun etrafı sanki ölümcül bir hastalık taşıyormuş gibi boşaldı. Tabii ki, Gestapo bu hadiseye kendi şifasını sunarken hiç kimse yakında olmak istemiyordu.

Döndüm ve hızla Hedemann Strasse'de yürümeye başladım. Sıcak bir gündü, neredeyse eylül sonuydu ve "yaz" kelimesi bana kısa süre sonra

unutulacak hürriyet, adalet gibi çok kıymetli şeyleri hatırlattı. Herkesin dilinde "Almanya uyan" sloganı vardı, ama bana göre uykumuzda uygun adımla feci ama ne olduğu belirsiz bir felakete doğru gidiyorduk. Yine de bunları kalabalıkta dile getirecek ya da bunları söyleyen yabancıları dinleyecek kadar da aptal değildim. İlkelerim olduğu doğruydu ama ağzımdaki dişler de hâlâ yerinde duruyordu.

Bir ses arkamdan "hey sen," dedi. "Dur biraz. Seninle konuşmak istiyorum."

Yürümeye devam ettim ve sesin sahibi bana ancak Saarland Strasse de yetişebildi. Buranın adı önceden Königgrätzer Strasse'ydi ama Naziler bize Versay Anlaşması'yla Milletler Cemiyeti'nin adaletsizliğini hatırlatacak bir şeye ihtiyaç duymuşlardı.

"Beni duymadın mı?" dedi. Omuzumdan tutup beni bir reklam sütununa yapıştırdı ve bana avucunun içindeki bronz rozeti gösterdi. Rozetinden yerel ya da devlet polisi olup olmadığını anlamak zordu fakat Hermann Goering'in yeni Prusya polis gücünde sadece düşük rütbedekilerin bronz rozet taşıdıklarını biliyordum. Kaldırımda kimse yoktu ve sütun yüzünden yoldaki hiç kimse bizi görmüyordu. Sütunun üzerinde pek reklam olduğu da söylenemezdi. Bugünlerde reklamlar sadece bir Yahudi'ye çimlere basma diyen tabelalardan ibaretti.

"Hayır duymadım."

"Liderimiz hakkında atıp tutan adamı duymuş olmalısın. Hemen arkasında duruyordun."

"Liderimiz hakkında kötü bir laf duymadım," dedim. "Ben bandoyu dinliyordum."

"Peki, neden birden uzaklaştın?"

"Randevum olduğunu hatırladım."

Polisin yanakları biraz kızardı. Hoş bir suratı yoktu. Koyu ve gölgeli gözleri vardı; ağzı şekilsiz ve hırıldar gibiydi, çenesi de çıkıktı. Bu surat ölümden korkmazdı ne de olsa kendisi de kurukafaya benziyordu. Eğer Goebbels'in daha uzun ve daha kudurmuş bir Nazi kardeşi olsaydı muhtemelen böyle biri olurdu.

"Sana inanmıyorum," dedi polis ardından parmağını şaklatıp ekledi: "Hüviyet, lütfen."

Lütfen demesi hoştu ama hâlâ kimliğimi ona göstermek istemiyordum. İkinci sayfa sekizinci maddede hem şu an yaptığım hem de asıl mesleğim yazılıydı. Artık bir polis değil de otel çalışanı olduğumdan bunu görür görmez Nazi olmadığımı anlayacaktı. Daha da fenası eski Weimar Cumhuriyeti'ne olan sadakatinden dolayı Berlin polis gücünü terk eden biri, liderin aleyhinde konuşan bir adamı görmezden de gelebilirdi. Polisin sırf günümü mahvetmek için beni tutuklayacağını ve bu yüzden toplama kampında en az iki hafta geçirmek zorunda kalacağımı biliyordum.

Parmağını tekrar şaklatıp sanki sıkılmış gibi ileriye baktı. "Haydi, haydi, bütün gün seni bekleyemem."

Sadece bu ceset suratlı polis değil, tüm Nazi devleti tarafından bir kez daha itilip kakılmaktan çok rahatsız olduğum için bir süre yalnızca dudaklarımı ısırdım. KRIPO'da kıdemli bir dedektifken mesleğimi çok sevmeme rağmen ayrılmak zorunda kalmıştım ve eski Weimar Cumhuriyeti'ne bağlılığımdan ötürü bana parya

muamelesi yapıldığını hissediyordum. Cumhuriyetin de pek çok hatası olduğu doğruydu ama hiç değilse demokratikti. Onun çöküşünden beri de doğduğum yeri, Berlin şehrini tanıyamaz hale gelmiştim. Önceden dünya üzerindeki belki de en özgür yerdi. Şimdiyse resmigeçit alanından farkı kalmamıştı. Diktatörlükler, biri size emir vermeye kalkana kadar hep güzel görünürdü.

"Sağır mısın? Göster şu kimliğini dedim!" Polis parmaklarını tekrar şaklattı.

Rahatsızlığım öfkeye dönüştü. Kimliğimi çıkarmak için sol elimi ceketimin cebine attım, sağ elimin bir yumruğa dönüştüğünü gizleyecek kadar da vücudumu döndüm. Ardından tüm gücümle adamın karnına bir yumruk indirdim.

Ona sert vurmuştum. Hem de çok sert. Yumruk adamın içindeki tüm havayı dışarı çıkardı. Eğer birinin karnına böyle bir yumruk indirirseniz adam bir süre öylece kalırdı. Polisin kımıldamayan bedenini bir an önümde tuttum ve ardından Deutsches Kaiser Hotel'in dönen kapısında onunla vals yaptım. Öfkem çoktan paniği andıran bir şeye dönmüştü.

"Bu adam nöbet gibi bir şey geçiriyor," dedim kaşlarını çatmış bakan kapıcıya ve polisi deri bir sandalyeye oturttum. "Telefon nerede? Ambulans çağıracağım."

Kapıcı resepsiyon masasının köşesinin orada bir yeri işaret etti.

Polisin kravatını gevşettim ve sanki telefonlara gidiyormuşum gibi yaptım. Ama köşeyi döner dönmez servis kapısından geçtim ve merdivenlerden aşağı inip otel mutfağından dışarı çıktım.

Çıktığım arka sokaktan Saarland Strasse'ye geçip oradan da Anhalter İstasyonu'na yürüdüm. Bir an için trene binmeyi düşündüm. Sonra da istasyonu, Berlin'in ikinci en iyi oteli Excelsior'a bağlayan metro tünelini gördüm. Beni orada aramak kimsenin aklına gelmezdi. Çünkü kaçmayı düşünen birinin gideceği en son yerdi. Ayrıca Excelsior'da şahane bir bar vardı. İnsanı polis dövmek kadar susatan başka bir şey de yoktu.

2

Doğruca bara gidip büyük bir schnaps söyledim ve sanki ocak ayının ortasındaymışız gibi tek dikişte mideye indirdim.

Excelsior polis kaynıyordu ama içlerinde tek tanıdığım özel dedektif Rolf Kuhnast'tı. 1933'deki tasfiyeden önce Kuhnast, Potsdam siyasi polisindeydi ve iki husus haricinde onun Gestapo'ya katılmasını beklemek mantıklıydı: Bunlardan biri Hindenburg'un muhtemel bir Nazi darbesini önlemek için verdiği emirler doğrultusunda Nisan 1932'de SA lideri Kont Helldorf'u tutuklamakla görevlendirilen ekibe Kuhnast'ın komuta etmesiydi. Diğeri ise Helldorf'un mevcut Potsdam Emniyet Müdürü olmasıydı.

"Hey," dedim.

"Bernie Günther. Hotel Adlon'un dedektifini Excelsior'a hangi rüzgâr attı?" diye sordu.

"Buranın otel olduğunu hep unutuyorum. Ben tren bileti almaya gelmiştim."

"Komik adamsın, Bernie. Hep öyleydin."

"Ortalıkta bu kadar polis olmasa kendi halime gülerdim. Burada neler dönüyor? Excelsior'un Gestapo'nun en sevdiği mekân olduğunu bilirdim, ama genelde bu kadar belli etmezlerdi. Burada Neander Vadisi'nden muştaları üzerinde emekleyerek henüz çıkmışa benzeyen tipler var."

"Özel bir misafir bekliyoruz," dedi Kuhnast. "Amerikan Olimpiyat Komisyonu'ndan birisi burada kalacakmış."

"Resmi Olimpiyat otelinin Kaiserhof olduğunu zannediyordum."

"Öyle. Fakat bu son anda ortaya çıktı ve Kaiserhof'da ona yer bulunamadı."

"Anlaşılan Adlon da dolacak."

"Sen de geri kalma," dedi Kuhnast. "Buyur. Zaten bütün gün bu Gestapo öküzleriyle uğraşıyorum. Bir tek Hotel Adlon'dan gelecek bir ukala eksikti."

"Seni uğraştıracağım falan yok, Rolf. Dert etme. Bırak da sana bir içki ısmarlayayım?"

"Bu kadar paran olmasına şaşırdım, Bernie."

"Beleş olması beni rahatsız etmez. Bir otel polisi barmenden bir şeyler almadıkça görevini yapmıyor demektir. Vaktin olursa Adlon'a uğra da otel barmeninin eli kasadayken yakalandıktan sonra ne kadar cömert olduğunu sana göstereyim."

"Otto mu? Hayatta inanmam."

"Senin inanmana gerek yok, Rolf. Ama Frau Adlon inanır ve kendisi benim kadar merhametli değildir." Bir içki daha söyledim. "Haydi, iç bir tane. Başıma gelenlerden sonra bağırsaklarımı sağlam tutacak bir şeye ihtiyacım var."

"Ne oldu?"

"Önemli değil. Sadece biranın kesmeyeceğini bil yeter."

İki schnapsı da art arda mideye indirdim.

Kuhnast başını iki yana salladı. "Çok isterdim, Bernie ama bu Nazi köpekleri kül tablalarını yürütürken ortalıkta olmazsam Herr Elschner çok kızar."

Bu densiz sözlerin kaynağının kendi Cumhuriyet odaklı geçmişimden kaynaklandığını anladım. Ama hâlâ ihtiyatlı olmam gerekiyordu. Onunla birlikte giriş salonundan geçerek Palm Court'a çıktım. Ortalıkta duyacak kimse olmadığı zaman Excelsior'un orkestrasını bastıracak bir sesle konuşmak kolaydı. Bugünlerde Almanya'da güven içinde konuşabileceğiniz tek konu havaydı.

"Yani Gestapo buraya Ami'nin birini korumaya mı geldi?" Başımı iki yana salladım. "Hitler'in Amerikalıları sevmediğini zannederdim."

"Bu Ami Berlin'i gezerek şehrin iki yıl içindeki Olimpiyatlar için müsait olup olmadığına karar verecek."

"Charlottenburg'un batısındaki iki bin işçi bizim Olimpiyatları çoktan aldığımızı zannediyor."

"Anlaşılan pek çok Ami, Olimpiyatların Yahudi aleyhtarı bir ülkede yapılmasını istemiyormuş. İşte bu Ami Almanya'nın gerçekten de Yahudilere karşı ayrımcılık yapıp yapmadığını tespit edecekmiş."

"Bu kadar bariz bir gerçeği öğrenmek için otele kayıt yaptırmasına bile şaşırdım."

Rolf Kuhnast sırttı. "Duyduğum kadarıyla sadece usuldenmiş. Şu anda yemek salonlarından

birinde oturmuş Propaganda Bakanı'nın kendisine sunduğu gerçekler listesini dinlemekle meşgul."

"Hm, o tür gerçekler. Hiç kimsenin Hitler Almanyası hakkında kötü düşünmesini istemeyiz, değil mi? Yani tabii ki Yahudilere karşı hiçbir düşmanlığımız yok. Ama artık başımızda seçilmiş yeni adamlar var."

Bir Amerikalının neden yeni rejimin Yahudi aleyhtarı olduğunu görmek istemediğini bilmiyordum. Hem de şehrin her köşesinde bunun bariz örneklerinden bolca bulunurken. Gözü dönmüş Nazi gazetelerinin ön sayfalarındaki hakaret dolu karikatürleri, Yahudi dükkânlarının camlarına boyanmış Davut yıldızlarını ve parklardaki "Sadece Almanlar Girebilir" levhalarını görmemek için kör olmak lazımdı – ülkedeki her Yahudi'nin gözündeki korku dolu bakışı saymıyorum bile.

"Amerikalının ismi Brundage."

"Almanca gibi geldi."

"Adam Almanca bile bilmiyor," dedi Kuhnast. "İngilizce bilen bir Yahudi'ye denk gelmediği müddetçe her şey yolunda gidecektir."

Palm Court'a göz gezdirdim.

"Böyle bir ihtimal var mı?"

"Açıkçası buraya gelecek kişiyi dikkate alırsak, buranın iki yüz metre yakınına bile bir Yahudi'yi yaklaştıracaklarını zannetmem."

"Lider değil."

"Hayır, ama onun koyu gölgesi."

"Başbakan Yardımcısı, Excelsior'a mı geliyor? Umarım tuvaletleri temizlemişsinizdir."

Orkestra birden çaldığı müziği kesip Alman milli marşını çalmaya başlarken otel misafirleri ayağa fırlayıp sağ kollarını giriş salonuna doğru kaldırdılar. Onlara katılmaktan başka çarem yoktu.

Üzerinde SA üniformasıyla Rudolf Hess, fırtına birliği askerleri ve Gestapo tarafından kuşatılmış halde otele girdi. Yüzü kapı paspası gibi köşeliydi ama onun kadar sevimli değildi. Orta boylu, zayıf, koyu ve dalgalı saçlıydı; kaşları Transilvanya tarzıydı ve ağzı jilet gibi ipinceydi. Bizim vatanperver selamımıza çakı gibi bir karşılık verip otel merdivenlerini ikişer ikişer çıkmaya başladı. Bu hevesli haliyle bana Amerika Olimpiyat Komisyonu'ndan gelen adamın elini yalaması için Avusturyalı sahibinin tasmasını çıkardığı bir Alsas çoban köpeğini hatırlattı.

Görünen o ki benim de gidip birinin elini yalamam gerekiyordu. Bu el Gestapo'daki bir adama aitti.

3

Adlon'da çalışan dedektiflerden biri olarak benden katil ve serserileri otelden uzak tutmam beklenirdi. Ama bu katil ve serseriler Nazi Partisi görevlileri olduğu zaman bunu yapmak kolay olmayacaktı. İçişleri Bakanı Wilhelm Frick gibi bazıları hapis bile yatmıştı. Bakanlık, Adlon'dan köşeyi dönünce çıktığınız Unter den Linden'deydi. Yüzünde koca bir siğil bulunan, kız arkadaşı önde gelen Nazi mimarlarından birinin eşi olduğu bilinen ve kare kafalı gerçek bir Bavyeralı olan Frick otele sıkça gelip giderdi. Muhtemelen kız da öyle.

Dürüst ve çalışkan personele sırf Yahudi olduğu için yol verilip onların yerine daha az dürüst ve çalışkan oldukları halde sırf Alman olduklarından başkalarının alınması da bir otel dedektifi için aynı derecede zordu.

Elimden geldiğince bu meselelere burnumu sokmamaya çalıştım, ama Adlon'daki kadın otel

dedektifi Berlin'den temelli gitmeye karar verince kendimi ona yardım etmek zorunda hissettim.

Frieda Bamberger benim için eski bir dosttan fazlasıydı. Kimi zaman ikimize de uygun olduğunda sevgili olurduk ki, bu da seviştiğimizi söylemenin daha münasip bir yoluydu. Ama ilişkimiz bundan öteye gitmedi çünkü Hamburg'da ayrı yaşasa bile bir kocası vardı. Frieda eski bir Olimpik eskrimciydi ama aynı zamanda Yahudi'ydi ve bu yüzden 1933 Kasım ayında Berlin Eskrim Kulübü'nden atıldı. 1934 yazında Almanya'daki Yahudilerin durumu Grimm Kardeşlerin anlattığı hikâyedeki aç kurtlarla dolu bir ormanda terk edilen iki çocuktan farklı değildi.

Frieda, Hamburg'daki durumun Berlin'dekinden farklı olacağını düşünmüyordu ama Yahudi olmayan kocasının yanında olursa ayrımcılığın etkilerini daha az hissedeceğini farz etmişti.

"Beni dinle," dedim. "Gestapo Yahudi Dairesi'nden birini tanıyorum. Önceden Alex'te çalışan bir polisti. Bir keresinde onun terfisini tavsiye ettiğimden bana borcu var. Gidip onunla konuşarak elimizden ne gelir öğreneceğim."

"Bernie, ne olduğumu değiştiremezsin," dedi.

"Onu değiştiremem ama belki başkalarının seninle ilgili söylediklerini değiştirebilirim."

O tarihte şehrin doğusundaki Schlesische Strasse'de oturuyordum. Gestapo'yla randevum olduğu gün U-Bahn'la Hallesches'in batısına gelip Wilhelmstrasse boyunca kuzeye yürüdüm. İşte Deutscher Kaiser Hotel önündeki polisle de başım bu yüzden belaya girdi. Prinz Albrecht Strasse 8 numaradaki Gestapo Binası –yeni

Almanya'nın gizli devlet polisinin karargâhından ziyade Wilhelmine stili gibi daha zarif bir binaydı ve bu etki SS'ler tarafından kullanılan Hotel Prinz Albrecht'e olan yakınlığı nedeniyle de bir kat daha artıyordu– Excelsior'un sağladığı geçici korumadan sadece birkaç adım uzaktaydı. İnsanlar çok zorda kalmadıkça Prinz Albrecht Strasse'den geçmezlerdi. Hele de bir polise saldırdıktan hemen sonra. Belki de o yüzden oranın birisinin beni arayacağı en son yer olacağına karar verdim.

Mermer tırabzanları, yüksek ve kemerli tavanı, demiryolu rayları kadar geniş merdiveniyle Gestapo Binası gizli polisin bulunduğu bir binadan ziyade bir müzeyi ya da belki de bir manastırı andırıyordu – buradaki keşişler siyah giymeyi severdi ve insanların günahlarını itiraf etmeleri için onlara acı çektirmekten hoşlanırdı. Binaya girdim, danışma masasında yanına gittiğim üniformalı ve çekici olmayan kız benimle birlikte merdivenlerden çıkıp Daire II'ye kadar geldi.

Eski arkadaşımı görünce gülümseyip el salladım ve daktiloda yazı yazan birkaç kadın, sanki gülümsemem ve el sallamam öyle bir yer için çok gayriresmiymiş gibi, hayretle baktılar. Aslında haksız da sayılmazlardı. Gestapo kurulalı daha on sekiz ay olmuştu, ama çoktan korku saçan bir şöhret elde etmişti. Bu yüzden gergindim ve işte yine bu yüzden Otto Schuchardt'a gülümseyip el sallıyordum. O el sallamadı. Gülümsemedi de. Schuchardt'ın zaten neşeli biri olduğunu söyleyemezdim, ama ikimiz de Alex'te polisken bir ara onun güldüğünü duyduğumdan emindim. Kim bilir belki de sadece ben onun üstü olduğum için

gülüyordu ve şu an el sıkışırken kendime bir hata yaptığımı, bir zamanların sert polisinin artık daire kapısının dışındaki merdiven ve tırabzanların yapıldığı malzemeden bir farkı kalmadığını söylüyordum. Derin dondurucudan çıkmış bir cenaze levazımatçısıyla el sıkışıyor gibiydim.

Eğer açık sarı saçlı ve soluk mavi gözlü adamları yakışıklı buluyorsanız Schuchardt yakışıklı bir adamdı. Kendim de sarı saçlı, mavi gözlü bir adam olarak onun benim daha geliştirilmiş ve verimli Nazi uyarlamam olduğunu düşündüm: Yahudi kız arkadaşı olan zavallı bir Fritz'in yerine yarı tanrı bir adam. Oysaki Weimar Berlini'nde bütün kötü kızlar Frieda gibiyken ne tanrı olmak ne de cennete gitmek istemiştim.

Beni aceleyle küçük ofisine yönlendirdi ve buzlu cam kapısını arkamızdan kapattı. Böylece küçük ahşap bir masa, bolca metal dosya dolabı ve birisinin çiçeklerle ilgilendiği Gestapo'nun arka bahçesinin manzarası eşliğinde baş başa kaldık.

"Kahve?"

"Tabii."

Schuchardt bir kavanoz musluk suyunun içine bir ısıtıcı daldırdı. Beni gördüğüne sevinmiş gibiydi çünkü şahini andıran suratında yemekte birkaç serçe yemiş gibi bir ifade vardı.

"Şu işe bak," dedi. "Bernie Günther. İki yıl oldu, değil mi?"

"Öyle olmalı."

"Arthur Nebe de burada. Kendisi başkan yaveri oldu. Tanıdığın başka pek çok kişinin de olduğunu söyleyebilirim. Şahsen KRIPO'dan neden istifa ettiğini hiç anlamadım."

"Atılmadan istifa etmenin daha iyi olacağını düşündüm."

"Bu konuda çok yanılıyorsun. Parti, bando arabaları tepelerinde coşan Mart Menekşeleri yerine senin gibi tecrübeli suçla mücadele uzmanlarını tercih eder." Sivri burnu tiksintiyle kırıştı. "Hâlâ KRIPO'da olup da partiye katılmayan birkaç kişi var. Onlara ses çıkarılmadı. Mesela Ernst Gennat."

"Haksızsın diyemem." 1933'deki büyük polis tasfiyesinde tüm iyi polislerin KRIPO'dan atıldığını söyleyebilirdim: Kopp, Klingelhöller, Rodenberg ve diğer pek çoğu. Ama oraya siyaset tartışmaya gitmemiştim. Bir Muratti yaktım, dumanını ciğerlerime çektim ve acaba neden geldiğimi söylesem mi, diye düşündüm.

"Rahat ol, dostum," dedi ve bana tadı şaşırtıcı derecede güzel bir kahve verdi. "Üniformadan kurtulup KRIPO'ya girmemi sağlayan kişi sendin. Ben dostlarımı unutmam."

"Bunu duyduğuma sevindim."

"Bana birisini ihbar etmeye geldiğini zannetmiyorum. Sen o tür bir adam değilsin. Öyleyse senin için ne yapabilirim?"

"Yahudi bir arkadaşım var," dedim. "Kendisi iyi bir Almandır. Hatta Paris Olimpiyatları'nda Almanya'yı temsil etmişti. Dindar değildir ve hatta Yahudi olmayan bir adamla evli. Berlin'den gitmek istiyor ve ben onun fikrini değiştirebileceğimi umuyorum. Demek istediğim onun Yahudi olduğunun unutulmasını ya da görmezden gelinmesini sağlamanın bir yolu var mı? Çünkü bu tür şeylerin olduğu kulağımıza geliyor."

"Gerçekten mi?"

"Yani evet. Sanırım öyle."

"Senin yerinde olsam bunu, doğru ya da yanlış, başka yerde söylemezdim. Söyle bakalım bu arkadaşın ne kadar Yahudi?"

"Dediğim gibi Olimpiyatlarda..."

"Hayır, kan olarak diyorum. Bugünlerde önemi olan tek şey bu. Kan. Arkadaşın, Leni Riefenstahl'a benziyor ve Julius Streicher'le evli olabilir fakat Yahudi kanı taşıyorsa bunların hiçbir önemi kalmaz."

"Anne ve babası Yahudi."

"O zaman elimden hiçbir şey gelmez. Dahası sana onu kurtarmaya çalışmaktan vazgeçmeni tavsiye ederim. Berlin'den ayrılmayı planlıyor demiştin, değil mi?"

"Hamburg'a gitmeyi düşünüyor."

"Hamburg mu?" Bu Schuchardt'ın çok hoşuna gitti. "Oraya gitmesinin bir şeyi çözeceğini hiç zannetmiyorum. Onun yerinde olsam Almanya'dan giderdim."

"Dalga mı geçiyorsun?"

"Ne yazık ki hayır, Bernie. Almanya'daki tüm Yahudileri vatandaşlıktan çıkarmaya yönelik kanunlar hazırlanıyor. Aslında bunu sana söylememem gerek ama 1930'dan önce Partiye katılan eski tüfeklerin çoğu Almanya'daki Yahudi sorununu çözmek için gereken şeylerin yapılmadığına inanıyor. Aralarında benim de bulunduğum pek çok kişi işlerin çok daha zorlaşacağını düşünüyor."

"Anladım."

"Bence henüz anlamadın, ama anlayacaksın. Hatta bundan eminim diyebilirim. Amirim, Müdür Yardımcısı Volk'a göre ileride işler şöyle yü-

rüyecek: Kişi ancak büyükanne ve babalarından dördünün Alman olduğu ispatlanırsa Alman olarak kabul edilecek. Kişinin büyükanne ve babalarından üçü ya da dördü Yahudi ise o kişi Yahudi kabul edilecek."

"Ya o kişinin tek bir büyükanne ya da babası varsa?" diye sordum.

"O zaman o kişinin kanı karışık kabul edilecek. Bir melez."

"Otto, uygulamada tüm bunların karşılığı ne olacak peki?"

"Yahudiler Alman vatandaşlığından çıkarılacak ve saf Almanlarla evlenmeleri ya da cinsel ilişkiye girmeleri yasaklanacak. Hiçbir kamu kuruluşunda iş verilmeyecek ve mülk sahibi olmaları kısıtlanacak. Melezler yeniden sınıflandırma ya da Arileştirme için Lidere başvurmak zorunda kalacaklar."

"Yüce İsa."

Otto Schuchardt gülümsedi. "İsa'nın da yeniden sınıflandırmada hiç şansı olacağını zannetmiyorum. Semavi babasının Alman olduğunu ispat edemedikçe hiç şansı yok."

Sigaramın dumanını sanki ana sütüymüş gibi emdim ve izmaritini göğüs ucu ebadındaki folyo kül tablasında söndürdüm. Hissettiklerimi tarif edebilecek ve diğer kelimelerin birleşiminden oluşan bir kelime olmalıydı ama ben bilmiyordum. Korku, hayret, tekme ve mide kelimelerini aynı anda içeren bir şey olsa belki yeterli olurdu.

"Samimiyetini takdir ettim," dedim.

Yüzünde tekrar acılı bir memnuniyet ifadesi belirdi. "Hayır, etmedin ama ileride edeceksin."

Masa çekmecesini açıp büyükçe bej bir dosya çıkardı. Kapağının sağ üst köşesinde, üzerinde dosyanın konusu ve bu dosyayla ilgili bölüm ve dairenin yazılı olduğu beyaz bir etiket vardı. Dosyanın üzerinde adım yazılıydı.

"Bu senin polisteki personel dosyan. Tüm polislerin bir tane vardır. Senin gibi eski polislerin de." Schuchardt dosyayı açıp ilk sayfayı çıkardı. "İndeks sayfası. Bu dosyaya eklenen her parçaya bir numara verilip bu indekse kaydedilir. Bakalım. Evet. Parça yirmi üç." Diğer bir kâğıdı bulana kadar dosyanın sayfalarını çevirdi ve bulduğu kâğıdı bana verdi.

Bu, benim Yahudi bir büyük ebeveyne sahip olduğumu söyleyen isimsiz bir ihbar mektubuydu. El yazısı uzaktan tanıdık gibi gelse de Otto Schuchardt'ın karşısında kime ait olduğu yönünde fikir yürütmeye kalkmadım. "Bunu inkâr etmeye uğraşmama bile gerek yok," deyip kâğıdı geri verdim.

"Bilakis," dedi. "En çok uğraşman gereken şey bu." Bir kibrit çakıp kâğıdı tutuşturdu ve çöp tenekesine attı. "Dediğim gibi ben dostlarımı unutmam." Ardından dolmakalemini çıkardı, kapağını açtı ve indeks kâğıdının notlar bölümüne yazmaya başladı. Yazarken bir yandan da "takibi mümkün değildir," dedi. "Her ihtimale karşı bu duruma bir çözüm bulsan iyi olur."

"Biraz geç kaldık sanırım," dedim. "Büyükannem yirmi yıl önce öldü."

"İkinci dereceden bir melez olarak," diye benim söylediklerimi duymazdan gelerek devam etti, "Gelecekte bazı kısıtlamalara maruz kalabi-

lirsin. Mesela iş kurmaya kalktığında yeni kanunlara göre senden ırkını tebliğ etmen istenebilir."

"İşin aslı özel dedektiflik bürosu kurmayı düşünüyordum. Tabii gereken parayı biriktirebilirsem. Alex'teki cinayet masasında çalıştıktan sonra Adlon Hotel'de dedektiflik yapmak çok sıkıcı."

"O zaman sana Yahudi büyük ebeveynini bir şekilde resmi kayıtlardan sildirmeni şiddetle tavsiye ederim. İnan, bunu yapan ilk kişi sen olmazsın. Ortalıkta zannettiğinden çok daha fazla melez var. En azından hükümette benim bildiğim üç tane olduğunu söyleyebilirim."

"Herkesin tümüyle kafayı üşüttüğünden şüphem kalmadı." Sigaramı çıkardım, birini ağzıma koydum ama sonra vazgeçip tekrar paketine koydum. "Açıkçası büyük ebeveyn kayıtlardan nasıl silinir hiçbir fikrim yok."

"Doğrusu ben de bilmiyorum. Ama Alex'teki Otto Trentin'le bir konuşsan fena olmaz."

"Trettin mi? O nasıl yardım edecek ki?"

"Otto becerikli adamdır. Tanıdığı da çoktur. Erich, KRIPO'nun yeni amiri olunca Otto'nun da Liebermann von Sonneberg'in bölümünü devraldığını bilirsin."

"Yankesicilik ve Dolandırıcılık," dedim. "Şimdi anlamaya başladım. Otto son derece müteşebbis bir adamdı."

"Sakın benden duyduğunu söyleme."

Ayağa kalktım. "Buraya hiç gelmedim zaten."

El sıkıştık. "Söylediklerimi Yahudi arkadaşına anlat, Bernie. İşler hâlâ iyiyken, fırsatı varken gitsin. Artık Almanya sadece Almanların." Ardından

sağ kolunu kaldırıp inanç ve alışkanlık karışımı bir edayla, "Heil Hitler" dedi.

Başka bir yerde olsa umursamazdım ama Gestapo Binası'nda yapamazdım. Ayrıca ona minnettardım. Hem kendi adıma hem de Frieda adına. O yüzden benim ters bir adam olduğumu düşünmesini istemedim ve ben de Hitler selamı verdim. Bir günde iki kez bu selamı vermek zorunda kalmam beni düşündürdü. Bu hızla gidersem hafta bitmeden Nazi'nin önde gideni olacaktım. Ya da en azından dörtte üçüm.

Schuchardt benimle birlikte merdivenlerden inerken salonda heyecanla bekleşen birkaç polis gördü. Ön kapıya doğru giderken durup içlerinden biriyle konuştu.

"Neymiş dertleri?" diye sordum Schuchardt tekrar yanıma geldiğinde.

"Deutscher Kaiser Hotel'de bir polisin cesedi bulunmuş," dedi.

"Çok yazık," dedim hissettiğim aşırı heyecanı belli etmemeye gayret ederek. "Nasıl olmuş?"

"Bir şey gören olmamış. Hastanedeki incelemeye göre karnına aldığı bir darbe yüzünden olmuş."

4

Frieda'nın Hamburg'a gitmek için şehirden ayrılması Yahudilerin Adlon'dan gidişinin müjdecisi gibi oldu. Ülkenin en iyi tenis oyuncusunun kuzeni ve otelin baş resepsiyonisti Max Prenn, German LTA'dan çıkarılan akrabalarıyla birlikte gidip İngiltere'ye yerleşeceğini açıkladı. Ardından otel orkestrasındaki Isaac, çalışmaya Paris'teki Ritz'e gitti. Son olarak da otel misafirlerinin kayıtlarını tutup evrak işlerini halleden stenograf Ilse Szrajbman ayrıldı: Memleketi, bakış tarzınıza göre Polonya'daki bir şehir ya da eski Prusya'daki özgür bir şehir olan Danzig'e gitti.

1934 sonbaharında diğer meselelere nasıl bakmıyorsam bu meseleye de aynı şekilde bakmamaya çalıştım. Danzig, Versay Anlaşması'ndaki Rhineland, Saarland, Alsace Lorraine, Afrika kolonilerimiz ya da Alman askeri gücünün mevcudu gibi bir diğer tartışma konusuydu. Herneyse,

en azından bu açıdan bakınca dörtte üçünün Almanya'da kalmasına izin verilmiş biri değil de normal bir Alman oluyordum.

Otel yöneticisi –Adlon'un müdürü Georg Behlert bu unvanı almıştı– iş adamlarını ve onların Adlon'da iş yapabilme kabiliyetlerini çok ciddiye alırdı: Otelin en önemli ve en çok para harcayan misafiri 114 numaralı odadaki Max Reles isimli Amerikalıydı ve o da işini yapabilmek için Ilse Szrajbman'a bağlı olduğundan oteli terk eden Yahudilerin içerisinde Behlert'i en çok rahatsız eden Ilse'nin gidişi olmuştu.

"Adlon'daki misafirlerin rahatlığı ve memnuniyeti her şeyden önce gelir," dedi, sanki benim böyle bir şeyden haberim yokmuş gibi bir ses tonuyla. Otelin, Behlert'in yazın her günü bir çiçek alıp yakasına taktığı, Goethe Bahçesi'ne tepeden bakan ofisindeydim. En azından bahçıvan kendisine kırmızı karanfil takmanın komünistlerin geleneksel simgesi ve bu nedenle de yasa dışı olduğunu söyleyene kadar böyle devam etmişti. Zavallı Behlert. Ne komünistlerle ne de Nazilerle ilgisi yoktu; o sadece Adlon'un Berlin'deki diğer tüm otellerden üstün olduğu ideolojisine inanırdı ve bir daha yakasına çiçek takmadı.

"Resepsiyonist, viyolacı ve hatta otel dedektifi bile otelin sorunsuz işlemesine yardımcı olur. Ama aynı zamanda kimse onların adını bilmez ve hiçbir müşteri onların gidişinden büyük bir rahatsızlık duymaz. Fakat Fräulein Szrajbman, Herr Reles'le her gün görüşürdü. Herr Reles ona güvenirdi. Onun gibi hem daktilosu iyi hem de güvenilir birisini bulmak çok zor olacak."

Behlert sosyetik bir tip değildi, ama konuşması ve davranışları öyle bir izlenim uyandırırdı. Benden birkaç yaş ufaktı –Cihan Harbi'ne katılamayacak kadar küçüktü– frak, yüzündeki gülümseme kadar sert yaka ve tozluk giyerdi, sanki onun adına Ronald Colman tarafından büyütülmüşe benzeyen seyrek bir bıyığı da vardı.

"Sanırım *German Girl* dergisine eleman ilanı vermem gerekecek," dedi.

"O Nazi dergisi. Oraya ilan verirseniz gelen kesinlikle Gestapo casusu olacaktır."

Behlert ayağa kalktı ve ofisin kapısını kapattı.

"Lütfen, Herr Günther. Böyle konuşmanın pek münasip olduğunu zannetmiyorum. İkimizin de başını belaya sokarsınız. Sanki nasyonal sosyalist birini işe almak yanlış bir şeymiş gibi konuşuyorsunuz."

Behlert kendisini "Nazi" kelimesini kullanmaya tenezzül etmeyecek kadar kültürlü bir adam zannediyordu.

"Beni yanlış anlamayın," dedim. "Nazileri ben de severim. Bana göre Nazilerin yüzde doksan dokuz nokta dokuzu yüzünden geri kalan sıfır nokta birinin adı kötüye çıkıyor."

"Lütfen, Herr Günther."

"Hatta bence bazıları kusursuz sekreterler de olabilir. İşin aslı birkaç gün önce Gestapo karargâhındayken böyle birkaçını gördüğümü de söyleyebilirim."

"Gestapo karargâhına mı gittiniz?" Behlert boynunda bir asansör gibi aşağı yukarı hareket eden âdemelmasını rahatlatmak için gömleğinin yakasını düzeltti.

"Elbette. Polis olduğumu unutmadığınızı umarım. Neyse arkadaşımın yönettiği Gestapo dairesinde bir sürü stenograf var. Sarışın, mavi gözlü ve dakikada yüz kelime yazabilirler, bu da sadece işkence yapılmayan itiraflarda böyledir. İşkence yapılırken ise bu bayanların çok daha hızlı yazmaları gerekir."

Huzursuzluk Behlert'in önündeki bir yaban arısı gibi vızıldamaya devam etti.

"Sıra dışı birisiniz, Herr Günther," dedi kısık bir sesle.

"Gestapo'daki arkadaşım da öyle söyledi. Ya da bunun gibi bir şey. Bakın, Herr Behlert, işinizi sizden daha iyi bildiğim için beni affedin, ama bana kalırsa en son ihtiyacımız olan şey Adlon'da sürekli siyasetten bahsedip müşterileri ürkütecek birisidir. Misafirlerden bazılarının yabancı olduğunu da unutmayın. Bir hayli de Yahudi bulunuyor. Onlar konuşma hürriyeti konusunda biraz daha dikkatlidirler. Yahudilerin hürriyeti meselesineyse hiç girmiyorum. Uygun birini bulma işini neden bana bırakmıyorsunuz? Siyasetle hiç ilgisi olmayan birini mesela. Bulacağımız kişi her kim olursa olsun zaten sabıkasını araştıracağım. Üstelik kızları aramayı severim. Hatta hayatını dürüst yollardan kazananları bile."

"Peki, eğer bulabilirseniz," dedi bezgin bir ifadeyle.

"Ne?"

"Söylediklerinizaklıma bir şey getirdi," dedi Behlert. "İnsanın kendi gölgesinden korkmadan konuşmasının nasıl bir şey olduğunu hatırladım."

"Bence sorun ne biliyor musunuz? Nazilerden önce dinlemeye değer hiç nutuk yoktu."

O akşam, cam ve betondan yapılma geometrik bir köşk olan, Europa Haus'a gittim. Yağmur yağmıştı, sokaklar karanlık ve ıslaktı, modern ofisler –Odol, Allianz, Mercedes– güvertesi ışıl ışıl bir transatlantiğe binmek için bekleyen yolcular gibi sıra sıra dizilmişlerdi. Bir taksi beni köşede indirdi, direk halatlarını birleştirmek ve Ilse Szrajbman'ın yerine uygun birini bulabilmek için kafe-bar binaya girdim.

Böyle riskli bir göreve gönüllü olmamın elbette başka bir nedeni vardı. İçerken düşünecek bir şeyim oluyordu. Bu sayede öldürdüğüm adam yüzünden vicdan azabı duymak yerine aklımı buna verebileceğimi umut ettim.

İsmi August Krichbaum'du ve gazetelerde çıkan haberlere bakılırsa benim öldürücü darbeyi indirdiğimi gören bir şahit vardı. Neyse ki hadise sırasında Deutsches Kaiser Hotel'in üst kattaki pencerelerin birinden uzanıp bakan şahit sadece kahverengi şapkamı görebilmişti. Kapıcı beni otuz yaşlarında ve bıyıklı bir adam olarak tarif etmişti ve bunları okuduktan sonra eğer bir bıyığım olsaydı mutlaka keserdim. Tek tesellim Krichbaum'un arkasında bir eş ya da aile bırakmaması oldu. Hem bu hem de eski bir SA ve 1929'den beri Nazi partisi üyesi olması. Her halükarda onu öldürmeyi hiç düşünmemiştim. Tek yumrukta böyle bir şey yapabileceğimi zannetmezdim ama o yumruk Krichbaum'un tansiyonunu düşürüp kalp atışını yavaşlatıp sonra da tümden durdurmuş olmalıydı.

Europa Haus her zamanki gibi çan biçimli şapka giyen stenograflarla doluydu. Hatta birkaçıyla konuştum, ama içlerinde otel müşterilerinin daktiloyla yazma ve not tutma haricinde bir sekreterde en çok önem verdikleri şeye sahip birine bile denk gelmedim. Gehlert belki bilmiyordu ama ben bunun ne olduğunu gayet iyi biliyordum: Kızın bir ölçüde cazip olması şarttı. Tıpkı otelin kendisi gibi. Adlon denince akla kalite ve verimlilik gelirdi. Ama orayı meşhur yapan cazibesiydi ve o yüzden de oraya insanların en iyileri gelirdi. Tabii bu onu insanların en kötülerinin gözünde de cazip bir yer haline getirirdi. İşte ben bu noktada devreye girerdim ve Frieda gittiğinden beri de biraz daha fazla devreye girmek zorunda kalmaya başlamıştım. Naziler bir zamanlar Berlin'i ahlaksızlık ve cinsel sapkınlıklarla eş anlamlı hale getiren tüm seks kulüplerini ve barları kapatsa da Friedrichstadt *konaklarında* ya da genel olarak büyük otellerin bar ve lobilerinde çalışan bolca fahişe vardı. O yüzden Europa Haus'dan çıkıp eve giderken ortamın nasıl olduğunu görmek için Adlon'a uğramaya karar verdim.

Kapıcı Carl benim taksiden indiğimi görünce bir şemsiyeyle koşup geldi. Şemsiye, gülümseme, kapı ve daha pek çok konuda gayet iyiydi. Benim gözümde ideal bir meslek sayılmasa da aldığı bahşişlerle benden fazla kazanıyordu. Frieda, Carl'ın fahişelerden para alarak onların otele girmelerine izin verdiğinden şüpheleniyordu, ama ikimiz de bunu ispatlamayı başaramadık. Üzerlerinde kırk iki santim çapındaki sahra topu mermisi büyüklüğünde birer lamba bulunan iki

taş sütunun ortasında, kaldırımda Carl'la birlikte durup sigara yaktık ve ciğerlerimize egzersiz yaptırdık. Kapının üzerinde gülen taştan bir surat vardı. Anlaşılan otelin oda fiyatlarını o da duymuştu. On beş mark olan gecelik fiyat benim haftalığımın neredeyse üçte biriydi.

Giriş salonuna girdim, ıslak şapkamı yeni resepsiyoniste verdim ve komilere göz kırptım. Toplamda sekiz taneydiler. Canı sıkılmış bir maymun kolonisi gibi cilalı ahşap bir sıraya tünemiş esneyerek onları vazifeye çağıracak bir ışık bekliyorlardı. Adlon'da zil yoktu. Otel, Prusya Devlet Kütüphanesi'nin okuma salonu kadar sessizdi. Misafirlerin böylesini sevdiğini tahmin ediyordum ama ben biraz daha hareket ve gürültüyü tercih ederdim. Kahverengi mermer baca üzerindeki ve Brandenburg Kapısı kadar büyük kayserin tunç büstü de böyle düşünüyor olmalıydı.

"Hey."

"Kim? Ben mi bayım?"

Uçan albatros şeklindeki bıyığını buran kayser "Günther, burada ne işin var?" dedi. "Kendi işini kurmalısın. İçinde yaşadığımız dönem senin gibi pislikler için ideal. Etrafta bu kadar çok kaybolan insan varken senin gibi biri özel dedektif olarak dünyanın parasını kazanabilir. Elini çabuk tutsan iyi edersin. Nihayetinde sen böyle bir yere sığacak adam değilsin. Bu koca ayaklarla olmaz. Tavrından bahsetmiyorum bile."

"Tavrımda ne varmış, efendim?"

Kayser güldü. "Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu? Öncelikle aksanın içler acısı. Doğru düzgün efendim bile demekten acizsin. Hizmet etme

duygusu sende gelişmemiş. O yüzden de otel işinde hiçbir şeye yaramazsın. Louis Adlon hangi akla hizmet seni işe aldı bilmiyorum. Serserinin tekisin ve hep öyle olacaksın. Aksi takdirde o zavallı Krichbaum'u öldürmezdin değil mi? Bu lafımı yaz bir kenara. Sen buraya ait değilsin.

Şaşaalı giriş salonunda etrafıma, tertemiz tereyağı rengindeki mermerden kare sütunlara baktım. Zeminde ve duvarlarda daha fazla mermer vardı. Sanki otel yapılırken mermer ocağı indirim yapmış gibiydi. Kayser haklıydı. Burada biraz daha kalırsam ben de kaslı ve pantolonsuz bir Yunan kahramanı gibi mermere dönüşecektim.

"Gitmeyi çok isterim, efendim," dedim kaysere. "Fakat yeterli param yok. İş kurmak çok para ister."

"Neden kabilenden birine gidip borç istemiyorsun?"

"Kabile mi? Yani?"

"Çeyrek Yahudi değil misin? Para bulmaya çalışırken bunun bir faydası olmalı değil mi?"

Sanki suratıma tokat yemiş gibi gücenme ve öfkeyle dolduğumu hissettim. Ona, hakkıyla tespit ettiği haliyle benim gibi bir serseriden beklenecek ters bir şeyler söyleyebilirdim. Onun yerine duymazdan gelmeye karar verdim. Sonuçta adam kayserdi.

Üst kata çıktım ve gecenin bu saatinde, loş ışıkla aydınlatılmış bomboş sahanlık ve koridorlarda devriye gezmeye başladım. Ayaklarımın büyük olduğu doğruydu ama bu Türk halıları üzerinde sessizce gitmelerine mani olmuyordu. En iyi Salamanderlerimden gelen hafif bir deri gıcırtısı hari-

cinde, 1913 yılında bir Rus casusuyla ilgili bir skandala karışmasının ardından kendisini vuran otelin müdür yardımcısı, Herr Jansen kadar sessizdim. Dendiğine göre Jansen otel müşterilerini silah sesiyle rahatsız etmemek için kendisini vurmadan evvel silahı kalın bir banyo havlusuna sarmıştı. Bu nezaketini takdir ettiklerine hiç şüphem yok.

Wilhelmstrasse kanadına girip köşeyi döndüğümde ince yazlık ceket giymiş bir kadın gördüm. Kadın kibarca bir odanın kapısını çaldı. Durdum ve neler olacağını görmek için bekledim. Kapı açılmadı. Kadın tekrar kapıyı çaldıktan sonra yüzünü kapıya dayayıp konuştu:

"Hey içerdeki, kapıyı aç. Eskort kız istemek için Pansiyon Schmidt'i arayan sen değil misin? O yüzden geldim." Biraz daha bekledikten sonra ekledi, "Oral seks yapmamı ister misin? Oral seksi severim ve iyi yaparım." Umutsuzca iç çekti. "Bakın, bayım, biraz geç olduğunu biliyorum, ama bu yağmurda taksi bulmak kolay değil. Kapıyı açmaya ne dersin?"

"Çok haklısın," dedim. "Ben de taksi bulmakta zorlanıyorum."

Kadın dönüp endişeli bir ifadeyle bana baktı. Elini göğsüne koyup nefes verdikten sonra gülmeye başladı. "Of, beni fena korkuttun," dedi.

"Kusura bakma. Korkutmak istemedim."

"Neyse sorun değil. Bu senin odan mı?"

"Maalesef, hayır." Söylerken ciddiydim. Loş ışıkta bile güzel olduğunu söyleyebilirdim. Güzel koktuğuna da emindim. Ona doğru yürüdüm.

"Sanırım aptal olduğumu düşünüyorsun," dedi. "Ama sanırım oda numaramı unuttum.

Aşağıda kocamla akşam yemeği yiyorduk. Bir konuda tartıştık ve o çekip gitti. Şimdi de odam burası mı değil mi emin olamıyorum."

Frieda Bamberger olsa onu dışarı atıp polis çağırırdı. Normal şartlar altında ben de öyle yapardım. Ama Europa Haus'la Adlon arasında bir yerde daha merhametli ve daha az yargılayıcı bir adam haline geldim. Birisini karnından yumruklama konusunda daha az hevesli olduğumu söylemiyorum bile. Çaresizliğinin keyfini çıkararak sırıttım. "Belki yardım edebilirim," dedim. "Otel görevlisiyim. Kocanızın adı ne?"

"Schmidt."

O ismi daha önce kullandığını duyduğumu dikkate alırsak aynı ismi söylemesi mantıklıydı. Tek sorun ise Pansiyon Schmidt'in Berlin'deki en kaliteli genelev olmasıydı.

"Mm-hm."

"Belki aşağı inip resepsiyona hangi oda olduğunu sorsak daha iyi olacak." Bunu diyen ben değildim oydu. Ne kadar da soğukkanlıydı.

"Aa, doğru odaya geldiğinizden eminim. Kitty Schmidt'in fahişelerinden birine oda numarası vermek gibi hassas bir konuda hata yaptığı hiç görülmemiştir." Şapkamla kapıyı işaret ettim. "Ama kimi zaman müşteriler fikir değiştirir. Eşleri, çocukları ve cinsel sağlıkları akıllarına gelir ve keyifleri kaçar. Muhtemelen içeridedir, uyuyor numarası yaparken her dediğinizi duymuştur ve eğer kapıyı çalıp onu fahişe çağırmakla suçlarsam da otel müdürüne şikâyet etmek için hazır bekliyordur."

"Sanırım bir yanlışlık var."

"Ve o yanlışı da siz yaptınız." Kolundan tuttum. "Benimle gelseniz iyi olur, fräulein."

"Sanırım çığlık atmam gerekecek."

Sırıttım. "O zaman müşterileri uyandırırsınız ki bunu isteyeceğinizi hiç zannetmem. Gece müdürü gelirse polisi aramak zorunda kalırız ve siz de bu geceyi kodeste geçirirsiniz." İç çektim. "Diğer taraftan geç oldu ve yorgunum. Sadece sizi dışarı atayım bana yeter."

"Tamam," dedi sevinçle ve ona koridordan ışığın daha iyi olduğu merdivenlere kadar eşlik etmeme izin verdi.

Orada ona alıcı gözle bir daha baktım ve giydiği düzgün kesim kürklü uzun ceketini gördüm. Altına ince malzemeden yapılmış eflatun renkli bir elbise, mat parlak beyaz ipek çoraplar, bir çift zarif gri ayakkabı giymiş ve küçük eflatun bir şapka takmıştı. Saçı kahverengi ve oldukça kısaydı, gözleri yeşildi, Nazilerin Alman kadınlarını sütçü kız gibi görünmek, giyinmek ve belki de öyle kokmak için ikna etmek uğruna yaptığı onca şeye rağmen hâlâ moda olan ince ve erkeksi tarzıyla çok güzeldi. Merdivende yanımda duran kız oraya deniz kabuğundan çıkıp meltemle gelseydi, sütçü kızla ancak bu kadar alakasız olabilirdi.

"Beni polislere teslim etmeyeceğine söz ver," dedi merdivenlerden inerken.

"Sorun çıkarmadığın müddetçe söz veriyorum."

"Çünkü bir daha hâkimin karşısına çıkarsam beni tütün kavanozuna koyarlar ve işimi kaybederim."

"Ona böyle mi diyorsunuz?"

"Fahişeliği kastetmedim," dedi. "Sadece anneme yardım etmek için arada bir yapıyorum. Ben asıl işimi kastettim. Eğer işimi kaybedersem sürekli fahişelik yapmak zorunda kalırım ki, bunu da hiç istemem. Birkaç yıl önce farklı olabilirdi ama işler değişti. Eskisi kadar hoşgörü yok."

"Bunu nereden çıkardın?"

"Yine de sen iyi birine benziyorsun."

"Bazıları seninle hemfikir olmayabilir," dedim ciddi bir ifadeyle.

"O da ne demek?"

"Boş ver."

"Yahudi değilsin herhalde."

"Yahudi'ye benziyor muyum?"

"Hayır, ama söylediğin şey ve tarzın öyleydi. Yahudilerin kimi zaman söylediği şeyi dedin. Benim için birinin ne olduğunun hiçbir önemi yok. Bütün bu yaygaranın neden koptuğunu da anlamıyorum. O karikatürlerdekine benzeyen tek bir Yahudi'ye rastlamış değilim. Üstelik bir Yahudi'nin yanında çalışıyordum ve şu tarihe kadar tanıdığım en tatlı adamdı."

"Tam olarak ne iş yapıyordun?"

"Böyle söylemene gerek yoktu. Eğer kastettiğin oysa yüzüne oturmuyordum. Diş macunu şirketi Odol'da stenografttım." Sanki dişlerini göstermek istermiş gibi gülümsedi.

"Europa Haus'da mı?"

"Evet. Nesi garip geldi?"

"Bir şey yok. Az önce oradan geldim ve işin aslı seni arıyordum."

"Beni mi? Ne demek istiyorsun?"

"Neyse. Patronun ne yapıyordu?"

"Hukuk bürosunda sorumluydu." Gülümsedi. "Benim hukuk bürosunda çalışmam biraz tezat görünüyor değil mi?"

"Fahişeliği sırf hobi olsun diye mi yapıyorsun?"

Omuz silkti. "Fazla para gerekiyor ama bu sadece nedenlerden biri. *Grand Hotel*'i izledin mi?"

"Filmi mi? Tabii ki."

"Harika değil miydi?"

"İyiydi."

"Sanırım ben de biraz Flaemmchen gibiyim. Joan Crawford'un oynadığı kız. O filmdeki gibi büyük otelleri seviyorum. Adlon gibi otelleri. 'İnsanlar gelir, gider ve hiçbir sorun yaşanmaz.' Ama bu kadar basit değil bence. Bir sürü sorun yaşanıyor olmalı. Sıradan insanların hayatında yaşananlardan çok daha fazlası. Bu otelin atmosferini seviyorum. Cazibesini seviyorum. Yatak çarşaflarının yumuşaklığını seviyorum. Büyük banyolarını seviyorum. Bu otelin banyolarını ne kadar sevdiğimi anlatamam."

"Biraz tehlikeli değil mi? Fahişelerin başına bir sürü şey geliyor. Berlin'de acı vermeye hevesli bir sürü adam var. Hitler, Goering ve Hess bunlardan sadece üçü."

"Adlon gibi otellere gelmemin diğer nedeni de bu. Burada kalan Fritzlerin çoğu nasıl davranması gerektiğini bilen tipler. Kadınlara kibar davranıyorlar. Üstelik bir sorun çıkarsa tek yapmam gereken çığlık atmak. Senin gibi birisi hemen gelir. Bu arada sen ne iş yapıyorsun? Resepsiyonda çalışanlara benzemiyorsun. Yoksa elinde o eldivenler olmazdı. Güvenlik de değilsin. Seni daha önce hiç görmedim."

"Anlaşılan her şeyi hesaba katmışsın," dedim sorularını duymazdan gelerek.

"Bu meslekte cebir bilmek işe yarar."

"İyi bir stenograf mısın?"

"Şikâyet eden olmadı. Kürfurstendamm Sekreterlik Okulu'ndan diplomam var. Ondan önce de *Abitur*'da okumuştum."

Giriş salonuna geldiğimizde yeni resepsiyonist bize kuşkuyla baktı. Kızı bodrumun merdivenlerine doğru yönlendirdim.

"Beni dışarı atacaksın zannetmiştim," dedi dönüp ön kapıya bakarak.

Cevap vermedim. Kafam meşguldü. Ilse Szrajbman'ın yerine bu kızı almayı düşünüyordum. Güzeldi, güzel giyiniyordu, sıcakkanlıydı, zekiydi ve eğer doğru söylüyorsa iyi bir stenografti. Böyle bir şeyi anlamak zor olmazdı. Tek yapmam gereken onu bir daktilonun karşısına oturtmaktı. Ayrıca kendi kendime şöyle dedim: Europa Haus'a gittiğimde yine bu kıza denk gelmiş olsam ona aynı işi teklif ederdim ve ek iş olarak ne yaptığından da haberim bile olmazdı.

"Sabıkan var mı?"

Çoğu Alman, fahişelerin suçlulardan fazla bir farkı olmadığını düşünürdü ama bolca fahişe tanıdığım için zannedildiklerinden çok daha iyi olduklarını bilirdim. Genelde düşünceli, kültürlü ve zeki olurlardı. Üstelik bu kadın sokak fahişesi de değildi. Adlon gibi büyük otellerde nasıl davranacağını gayet iyi biliyordu. Bir hanımefendi değildi ama kendini kolayca öyle diye yutturabilirdi.

"Benim mi? Şimdilik yok."

Diğer yandan polis içgüdülerim bana ona güvenmememi söylüyordu. Bir Alman olarak en yeni tecrübelerimse kimseye güvenmemem gerektiğini söylüyordu.

"Pekâlâ, ofisime gidelim. Sana bir teklifim var."

Merdivenlerde durdu. "Ben bedavaya yapmam, bayım."

"Rahat ol, derdim o değil. Üstelik ben romantik adamımdır. En azından Kroll Garden'da akşam yemeğine götürülmeyi beklerim. Çiçek, şampanya ve Hövel'den alınma çikolata isterim. Ayrıca bir bayandan hoşlanırsam onun beni Gersons'a alışverişe götürmesine izin veririm. Ama seni uyarmam gerek. Seninle hafta sonunu Baden-Baden'de geçirmeden önce epeyce bir süre geçmesi gerekir."

"Pahalı zevkleriniz var, Herr..."

"Günther."

"İlginç. Benim zevklerimle aynı."

"Öyle tahmin etmiştim."

Dedektif odasına girdik. Kamp yatağı, boş şömine, bir sandalye, masa ve lavabosu olan penceresiz bir odaydı. Lavabonun üzerindeki rafta tıraş bıçağı ve maşrapa vardı, bir köşede de gömleğimizi ütüleyip daha saygın görünebilmemiz için bir ütü masasıyla ütü duruyordu. Diğer dedektif olan Fritz Muller odada keskin bir ter kokusu bırakmıştı ama sigara ve can sıkıntısından kalma koku bana aitti. Burnu tiksintiyle buruştu.

"Demek merdivenlerin altında yaşam böyleymiş. Kusura bakmayın, bayım, ama otelin kalan kısımlarıyla kıyaslanırsa burası perişan bir yer."

"O standartlarla kıyaslandığında Charlottenburg Sarayı da öyledir. Neyse şimdi teklifime dönelim, Fräulein...?"

"Bauer. Dora Bauer."

"Gerçek ismin mi?"

"Başka isim versem anlardın."

"İspatlayabilir misin?"

"Bayım, burası Almanya."

Çantasını açıp birkaç belge çıkardı. Kırmızı domuz derisinden olan biri gözüme takıldı.

"Sen Parti üyesi misin?"

"Sadece gerekeni yapıyorum. Üzerinde ne kadar belge olursa o kadar iyi. Bununla pek çok gereksiz sorudan kurtuluyorum. Parti kartını görür görmez çoğu polis hemen uzaklaşıyor."

"Hiç şüphem yok. Peki, sarı olan ne?"

"Kültür Bakanlığı kartım. Sekreterlik ya da fahişelik yapmadığım zamanlarda artistlik yapıyorum. Parti üyesi olmam sayesinde birkaç rol kapabilirim diye düşündüm ama olmadı. En son Schumannstrasse'deki Kammerspiele'de *Pandora'nın Kutusu*'nda oynadım. Lulu rolündeydim ve üç yıl önceydi. Ben de Odol'da Herr Weiss'in sekreteri oldum ve daha iyi şeylerin hayalini kurmaya devam ettim. Evet, teklifin ne?"

"Mesele şu. Adlon'a çok iş adamı gelir. Pek çoğu da geçici stenografa ihtiyaç duyar. İyi de para öderler. Bir ofiste alabileceğinden çok daha fazla para. Fahişelikte bir saatte kazandığını kazanamazsın belki ama Odol'dakinden çok daha fazlasını alırsın. Üstelik dürüst ve daha da önemlisi güvenli bir iş. Ek olarak Adlon'a artık canın istediğin gibi girip çıkabilirsin."

"Ciddi misin?" Sesinde samimi bir ilgi ve heyecan vardı. "Burada, Adlon da çalışmak, öyle mi?"

"Tabii ki ciddiyim."

"Yemin et."

Gülümsedim ve başımı salladım.

"Gülüyorsun, Günther, ama inan bana bugünlerde kadınlara teklif edilen işlerin hiçbiri göründüğü gibi çıkmıyor."

"Herr Weiss sana kefil olur mu?"

"Eğer kibarca istersem her şeyi yapar." Gülümsedi. "Teşekkürler, Günther. Çok teşekkürler."

"Sakın beni hayal kırıklığına uğratma, Dora. Eğer yaparsan..." başımı iki yana salladım. "Sakın yapma, tamam mı? Kim bilir, belki de günün birinde İçişleri Bakanı'yla evlenirsin. Çantanda o kartlar varken ne olsa şaşırmam."

"Hey sen de işçilerden birisin, bunu biliyor muydun?"

"Keşke öyle olsaydım, Dora. Keşke."

5

Hemen ertesi gün 114 numaralı odadaki müşteri hırsızlık ihbarında bulundu. Burası North German Lloyds ofisinin tam üzerindeki VIP odalarından biriydi ve Otel Müdürü Herr Behlert'le birlikte kendisiyle görüşmeye gittim.

Max Reles New Yorklu bir Alman Amerikalıydı. Uzun, kuvvetli, saçları seyrek, ayakkabı kutusu büyüklüğünde ayakları ve iki basket topu büyüklüğünde yumrukları olan ve iş adamından ziyade polisi andıran biriydi – Sparmann'dan kravat ve Rudolf Hertzog'dan (Yahudi boykotunu dikkate almadığını varsayıyordum) takım alacak kadar parası olan bir polis. Kolonya sürmüştü ve elmas kol düğmeleri de en az ayakkabıları kadar parlaktı.

Behlert ve ben odaya girince Reles kısık gözlerle önce ona sonra bana baktı. Yüzünün normal ifadesi hep asıkmış gibi bir hali vardı. Kilise duvarında bile daha sevimli suratlar görmüştüm.

"Nihayet gelebildin?" dedi, sanki birliğine gelen en acemi er benmişim gibi beni tepeden tırnağa süzdükten sonra. "Nesin sen? Polis mi? Tipin polise benziyor." Behlert'e acımaya yakın bir ifadeyle bakarak ekledi, "Lanet olsun, Behlert burada nasıl bir otel işletiyorsun böyle? Tanrı aşkına, Berlin'in en iyi oteli buysa en kötüsünü çok merak ediyorum. Siz Nazilerin suçlulara göz açtırmadığını zannederdim. Hep bununla övünmüyor muydunuz? Yoksa milleti kandırmak için attığınız bir palavra mıydı?"

Behlert, Reles'i teskin etmeye çalışsa da faydası olmadı. Bense biraz içini dökmesi için zaman tanımaya karar verdim.

Bir sıra Fransız penceresinin önündeki büyük taş balkonda, isteğinize göre size hayran halka el sallayabilir ya da Yahudilerden şikâyet edebilirdiniz. İkisi de mümkündü. Pencereye gittim, tülü açıp dışarı baktım ve adamın yatışmasını bekledim. Gerçi yatışacağından da şüpheliydim. Bir Amerikalıya göre kusursuz Almanca konuşuyordu ama aksanı Berlinliden ziyade Bayerliye daha yakındı.

"Hırsızı orada bulamazsın, birader."

"Bence olduğu yer burası," dedim. "Hırsızın hâlâ otelde olduğunu hiç zannetmem. Sizce?"

"Ne bu şimdi? Alman mantığı mı? Sizin derdiniz ne böyle? Biraz daha endişeli görünmeye ne dersiniz?"

Önümdeki pencereye bir sigara fırlattı. Behlert hemen fırlayıp sigarayı aldı çünkü öyle yapmasa halı yanacaktı.

"Belki bize neyin kayıp olduğunu söylerseniz, bayım," dedim yüzümü Reles'e dönüp. "Ve neden çalındığını düşündüğünüzü?"

"Neden çalındığını düşündüğümü mü? Ne yani sen bana yalancı mı diyorsun?"

"İlgisi yok, Herr Reles. Tüm delilleri görmeden böyle bir şey aklımdan dahi geçmez."

Ona hakaret edip etmediğimi tam kestiremeyen Reles'in yüzündeki öfkeli ifade yerini şaşkınlığa bıraktı. Hakaret olup olmadığından ben de tam emin değildim.

Bu arada Behlert, tıpkı kilisede ayine hazırlanan bir rahibe yardım eden çocuk gibi, kristal kül tablasını Reles'in önünde tutuyordu. Kahverengi ve yaş sigara oraya köpek tarafından bırakılan bir şeye benziyordu ve belki de Reles bu yüzden onu ağzına koymanın daha iyi olacağını düşündü. Pis pis sırıtarak elini sallayıp konuyu geçiştirdi ve işte bu sırada serçe parmaklarındaki elmas yüzükleri ve manikürlü pembe tırnaklarını fark ettim. Bir boksörün tükürük kutusunun dibinde gül bulmak gibi bir şeydi.

Behlert, Reles'le aramda dururken belki de bize yüzük kuralını hatırlatır diye bekledim. Almancası bunun gibi kusursuz olanlar da dâhil olmak üzere geveze Amerikalıları sevmezdim ve otelin dışında bunu ona göstermekten de çekinmezdim.

"Senin hikâyen ne Fritz?" diye sordu Reles. "Otel dedektifine göre çok gençsin. Bu iş senin gibi berduşlara göre değil de yaşlı polislere göredir. Komünistsen işler değişir tabii. Naziler komünist polis istemez. İşin aslı kızıllardan ben de pek hazzetmem."

"Komünist olsam burada çalışacağımı hiç zannetmem, Herr Reles. Otel çiçekçisi bundan hiç hoşlanmaz. O beyazı kırmızıya tercih eder. Ben de öyle. Üstelik şu anda önemli olan benim değil sizin hikâyeniz. O yüzden isterseniz ona odaklanalım, olmaz mı? Bakın bayım kızgın olmanızı anlıyorum. Helen Keller bile kızgın olduğunuzu görebilir, ama hepimiz sakinleşip burada neler olduğunu konuşmazsak hiçbir yere varamayız."

Reles sırıttı ve tam Behlert kül tablasını çekerken sigarasını onun içine koydu. "Helen Keller ha?" Güldü ve sigarayı tekrar ağzına koyup bir nefes çekti. Ama tütün ondaki mizah anlayışının tümünü sanki çekip aldı ve adam tekrar öncekine yakın bir ruh haline döndü. Çekmeceli bir dolabı işaret etti. Odasındaki pek çok mobilya gibi o da sarı Biedermeier'di ve balla kaplanmış gibi görünüyordu.

"O dolabın üzerinde küçük vernikli bir Çin kutusu vardı. On yedinci yüzyıl başı Ming hanedanına ait bir eserdir ve çok kıymetlidir. Paket yaptırmıştım ve Birleşik Devletler'deki birine gönderecektim. Ne zaman kaybolduğunu bilmiyorum. Dün de olabilir. Önceki gün de."

"Kutunun büyüklüğü neydi?"

"Boyu yirmi inç, eni bir feet yüksekliği de üç dört inç kadar."

Kafamda metrik sisteme çevirmeye çalıştım ama sonra vazgeçtim.

"Kapağında dikkat çekici bir resim vardı. Çinli bürokratları bir gölün kenarına oturmuş halde gösteriyordu."

"Çin eserleri koleksiyoncusu musunuz, bayım?"

"Neyse ki değilim. Benim zevkime göre biraz... fazla Çinli kaçıyor. Ben sanat eserinin memleketimin ürünü olmasını tercih ederim."

"Paketlendiğine göre odacıdan gelip almasını isteyip daha sonra unutmuş olmanız mümkün mü? Bazen zannettiğimizden daha hızlı davranırız."

"Şu ana kadar hiç olmadı," dedi.

"Soruma cevap verir misiniz, lütfen."

"Sen polistin, değil mi?" Reles iç çekti, sanki hâlâ orada mı diye kontrol eder gibi eliyle saçlarını düzeltti. Hâlâ oradaydılar ama şimdilik. "Kontrol ettim. Kimse çağrılmamış."

"O zaman bir sorum daha var, bayım. Bu odaya başka kim girebiliyor? Anahtarı olan ya da davet ettiğiniz bir var mı?"

"Yani?"

"Yanisini açıkça söyledim. Kutuyu almış olabileceğinden şüphelendiğiniz biri var mı?"

"Hizmetçi haricinde mi?"

"Elbette ona da soracağım."

Reles başını iki yana salladı. Behlert boğazını temizleyip araya girmek için elini kaldırdı.

"Tabii ki birisi var," dedi.

"Sen ne anlatıyorsun, Behlert?" diye hırladı Reles.

Müdür iki demet dosya kâğıdı arasında yeni ve parlak Torpedo marka taşınabilir daktilonun bulunduğu pencerenin yanındaki masayı işaret etti. "Birkaç gün öncesine kadar Fraulein Szrajbman her gün buraya gelip sizin için daktiloda yazı yazmıyor muydu?"

Reles yumruğunu ısırdı. "Lanet orospu," diye hırlayıp tekrar sigarasını attı. Sigara bu sefer banyonun kapısından içeri uçup fayans kaplı duvara çarptı ve güvenle U-bot genişliğindeki banyoya indi. Behlert kaşlarını kaldırıp tekrar izmariti almaya gitti.

"Haklısınız," dedim. "Polistim. Eski cumhuriyete ve adaletin temel ilkelerine olan sadakatim beni başka işler aramak zorunda bırakana kadar on yıl cinayet masasında görev yaptım. Ama bu zaman zarfında suç konusunda iyi tecrübe edindim. Bu nedenle eğer o kadının çaldığını düşünüyorsanız bence neden çaldığına dair de bir fikriniz vardır. Polis karakolunda olsaydık size bunu sorardım. Ama bu otelde bir misafir olduğunuzdan bize söyleyip söylememek size kalmış, bayım."

"Para konusunda atıştık," dedi usulca. "Çalışma saatleri hususunda."

"Hepsi bu mu?"

"Elbette. Ne ima ediyorsun?"

"Bir şey ima etmiyorum fakat Fräulein Szrajbman'ı iyi tanırdım. Kendisi fevkalade işine bağlı biridir. Adlon'un onu size tavsiye etmesinin nedeni de buydu."

"O bir hırsız," dedi Reles hiç düşünmeden. "Bu konuda ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Eğer istediğiniz buysa meseleyi derhal polise bildiririm, bayım."

"Yapsan çok iyi edersin. Söyle eski dostlarına hemen gelsinler. Bir tutanak mı tutacaklar yoksa ülke dediğiniz bu sosis fabrikasında siz düztabanlar ne yapıyorsanız onu mu yapacaklar. Acele

etsinler. Şimdi iyice çileden çıkmadan yıkılın karşımdan."

Az daha ona asıl çileden çıkmak üzere olanın ben olduğumu ve ailesinin ona Almanca öğretmekle uğraşırken Alman görgü kurallarını öğretmeyi ihmal ettiğini söyleyecektim. Ama onun yerine susmayı tercih ettim ki, Hedda Adlon'un bana hatırlatmaktan keyif duyduğu gibi bu iyi bir otel çalıştırmanın en önemli kurallarından biriydi.

Maalesef artık iyi bir Alman olmanın da ayrılmaz bir parçası haline gelmeye başlamıştı.

6

Berlin Alexanderplatz'da bulunan Polis Merkezi, Praesidium'un girişinde iki SCHUPO tozluk ve yağmurluklarını giymiş yağmur altında nöbet tutuyorlardı. "Praesidium" Latincede "koruma" demekti ama Alex'in artık bir grup serseri ve katilin elinde olduğunu düşünürsek kimin kimi kimden koruduğunu kestirmek kolay değildi. İki üniformalı polisin de benzer bir sorunu vardı. Yüzümü tanımışlar, ama selam mı versek yoksa dövsek mi, derken karar verememişlerdi.

Ana giriş her zamanki gibi sigara, ucuz kahve, yıkanmamış insan ve sosis kokuyordu. Tam öğle yemeğini masalarında yiyen polislere sosis satan satıcının orada olduğu saate denk gelmiştim. Max –hep Max olarak bilinirlerdi– beyaz ceket ve şapka giyer ve gelenek icabı yüzlerine kalemle bıyık çizerlerdi. Bıyığı hatırladığımdan daha uzundu ve Hitler o fırça bıyığını kesmediği müddetçe de böyle olmaya devam edecekti. Kimi zaman birisinin

Hitler'e gaz kokladığını sorup sormadığını merak ederdim çünkü öyle birine benziyordu: Gaz koklayan. Bu adamlar ellerindeki uzun boruları yollardaki deliklere sokarak kaçan gazı koklarlardı. Onların da üst dudaklarında aynı fırça bıyığı andıran bir leke olurdu.

"Herr Komiser ne zamandır yoksunuz," dedi Max. Boynuna bağlı bir kayışa takılı metal kazan buharla çalışan bir akordeona beziyordu.

"Bir süredir yoktum. Yediğim bir şey dokunmuş olmalı."

"Gerçekten çok komik, efendim."

"Söyle ona, Bernie," dedi bir ses. "Alex'te gereğinden fazla sosis var ama gereği kadar kahkaha yok."

Etrafıma bakınca giriş salonundan gelen Otto Trettin'i gördüm.

"Burada ne halt ediyorsun?" diye sordu. "Sakın sen de Mart Menekşesi olduğunu söyleme."

"Adlon'da işlenen bir suçu ihbar etmeye geldim."

"Adlon'da işlenen en büyük suç bir tabak sosisten istenen paradır, değil mi Max?"

"Çok haklısınız, Herr Trettin."

"Ama ardından sana bir bira ısmarlamayı düşünüyordum," dedim.

"Önce bira," dedi Otto. "İhbarını sonra yaparsın."

Otto'yla birlikte yolun karşısına geçip S-Bahn istasyonunun kemerleri altındaki Zum'a gittik. Polisler burayı severdi çünkü üstünden birkaç dakikada bir tren geçer ve söylenen hiçbir şey duyulmazdı. Bu bilhassa Otto Trettin söz konu-

su olduğunda geçerliydi çünkü boş konuşmayı sever, anlattıklarını allayıp pullamaktan da geri kalmazdı. Fakat polis tasfiyesinden önce bile Alex'teki en iyi polislerden biriydi ve Parti üyesi olmadığı halde Naziler onu sevmişe benziyordu. Otto'nun eli hep ağır olmuştur: Zamanında polis ilkelerine karşı hareket edip, fazlasıyla hak eden Sass kardeşleri fena hırpalamıştı ve yeni hükümet içinde kendisine yer bulabilmesinde bunun da büyük katkısı olduğu kuşkusuzdu. Naziler sert adaleti severdi. Bu bakımdan benim de onlarla birlikte çalışmıyor olmam biraz tuhaftı.

"Bana bir Landwehr Yüzeyi," dedi Trettin.

"İki tane olsun," dedim barmene.

Yüzeyi yağ ve benzinle kaplı Berlin'in en ünlü kanalından ismini alan Landwehr Yüzeyi, içinde brendi olan bir biraydı. Biraları bir dikişte bitirip ikincileri söyledik.

"Çok adisin, Günther," dedi Otto. "Gittin ve konuşacak kimse kalmadı. Daha doğrusu güvenle konuşabileceğim kimse kalmadı."

"Sevgili ortak yazarın Erich'e ne oldu?"

Trettin ve Erich Liebermann von Sonnenberg geçen sene birlikte bir kitap yayınlamışlardı. *Kriminal Vakalar* KRIPO'nun en eski dosyalarının taranmasıyla ortaya çıkan bir hikâyeler bütününden fazlası değildi. Ama kimsenin onların bu işten para kazanacaklarından şüphesi yoktu. Masraflarını ve mesaisini fazla gösteren, rüşvet alan ve şimdi de kitabı İngilizceye çevrilen Otto Trettin para kazanmanın yolunu biliyormuşa benziyordu.

"Erich mi? Berlin KRIPO'nun amiri olduğundan beri pek görüşemez olduk. Son günlerde burnu

epey havalarda. Beni ortada bıraktığının farkında mısın?"

"O berbat kitabını okuduktan sonra senin için üzülecek değilim. Benim davalarımdan birini yazıp ismimi bile vermemişsin. Benim yerime von Bachman'dan bahsetmişsin. Adam Nazi olsa anlardım ama öyle de değil."

"Onu da eklemem için bana para verdi. Onu iyi biri olarak göstermem için bana yüz mark ödedi."

"Dalga geçme."

"Ciddiyim. Artık önemi kalmadı çünkü öldü."

"Haberim yoktu."

"Olmaz olur mu? Unutmuşsun demek ki. Berlin bu aralar böyle. İnsanlar ölüyor ve biz her şeyi unutuyoruz. Şişko Arbuckle. Stefan George. Hindenburg. Alex de farklı değil. Geçen gün öldürülen polis mesela. Adını bile unuttuk."

"August Krichbaum."

"Sen hariç." Başını iki yana salladı. "Demek istediğimi anladın mı? Sen iyi bir polissin. Hiç bırakmayacaktın." Kadehini kaldırdı. "Ölenlere. Onlar olmasa halimiz nice olurdu?"

"Sakin ol," dedim o içkisini mideye indirirken.

"Bu sabah fenaydı. Berlin'in üst rütbeli polisleri ve Liderle birlikte Plotzensee Hapishanesi'ndeydik. Bana nedenini sor."

"Neden?"

"Çünkü majesteleri düşen baltayı iş başında görmek istemiş."

Giyotine biz Almanlar düşen balta derdik.

Otto üçüncü için barmene işaret etti.

"Hitler'le birlikte bir idama mı katıldın?"

"Doğru."

"Gazetelerde bu idamdan bahsedilmedi. Kimdi acaba?"

"Zavallı bir komünist. Aslında bir çocuk. Hitler idamı izledi ve çok etkilendiğini söyledi. O kadar etkilendi ki, Tegel'deki üreticiye yirmi düşen balta daha sipariş etti. Her büyük Alman şehrine bir tane. Giderken yüzünde tebessüm vardı. Zavallı komünist için çok fazlaydı bence çünkü daha önce gülümsediğini hiç görmemiştim. Eminim Goering'in fikridir. Kesinlikle tarihin bize yüklediği vazifenin ehemmiyetiyle falan ilgili bir şeydir – ya da onun gibi bir zırva işte. Düşen bir baltanın ehemmiyetini de hafife alma. Hiç çalışırken gördün mü?"

"Bir kez. Boğucu Gormann'ın idamında."

"Aa, doğru. O zaman nasıl bir şey olduğunu biliyorsun." Otto başını iki yana salladı. "Tanrım. Ölene kadar gözümün önünden gitmeyecek. O korkunç ses. Ama komünist iyi dayandı. Hitler'in orada olduğunu görünce Kızıl Bayrak'ı söylemeye başladı. Birisi onu tokatlayana kadar da devam etti. Şimdi sor sana neden bunları anlatıyorum."

"Çünkü insanları korkutmayı seviyorsun, Otto. Hep böyle hassas biriydin."

"Hayır Bernie, senin gibi insanların bilmesi gerektiği için anlatıyorum."

"Benim gibiler mi? Bu da ne demek?"

"Ağzın iyi laf yapar, evlat. Bu yüzden sana bu adamlarla oyun oynamaman gerektiğini söylüyorum. İktidardalar ve orada kalmak için de ne gerekirse yapacaklar. Geçen sene Plot'ta sadece dört idam vardı. Bu sene daha şimdiden on iki oldu. Gittikçe de kötüleşiyor."

Tren gümbürdeyerek üzerimizden geçip bir dakikalığına konuşmayı imkânsız hale getirdi. Çok büyük ve yavaş düşen bir balta gibi ses çıkarıyordu.

"İşler kötüye giderken hep böyle olur," dedim. "Sen bundan kötüye gitmez dersin ama gider. Daha doğrusu Gestapo Yahudi Dairesi'ndeki adam bana öyle söyledi. Büyükannemin yeterince Alman olmadığını söyleyecek yeni kanunlar yoldaymış. Öldüğünden artık onun için fark etmez. Ama görünen o ki benim için fazlasıyla fark edecek."

"Harun'un asası gibi."

"Aynen. Sen sahtekarlık ve üçkâğıt konularında ustasın. Şu kippadan kurtulmama yardım edebilecek birini tanıyor musun? Önceden Demir Haç madalyasının, Alman olduğunu ispat etmek için yeterli olduğunu zannederdim. Ama değilmiş."

"Bir Alman ne zaman Alman olmanın manasını düşünmeye başlarsa başı beladan kurtulmaz." Otto iç çekip ağzını elini tersiyle sildi. "Neşelen, Yahudi. Ari kan nakline ihtiyaç duyan ilk kişi sen değilsin. Bugünlerde ona böyle diyorlar. Benim baba tarafından büyükbabam da çingeneydi. Latin güzelliğimi oradan almışım."

"Çingenelerle ne dertleri var bir türlü anlamıyorum."

Otto ceketinin cebinden altın bir Pelikan kalem çıkarıp bir kâğıt parçasına isim ve adres yazmaya başladı. "Emil çok para ister, o yüzden kabilenin sıkı pazarlık geleneği nedeniyle onun istediği parayı hak etmediğini düşünme çünkü hak eder.

Ona seni benim gönderdiğimi söyle ve gerekirse soluğu Yumruk'ta almamasının tek nedeninin dosyasını ortadan kaldırmam olduğunu hatırlat. Dosyayı ortadan kaldırdım ama istediğim anda tekrar ortaya çıkarabilirim."

Berlin polisi ve yeraltı dünyası Moabit'teki mahkeme ve hapishane kompleksine Yumruk derdi; Moabit işçi sınıfının bölgesi olduğundan birisi oradaki hapishaneyi "Berlin proletaryasının suratına inmiş emperyalist bir yumruk" diye tasvir etmişti. Sosyal sınıfına bakılmadan oraya giren herkesin suratına bir yumruk yemesi kaçınılmazdı. Berlin'in en büyük hapishanesinde kimsenin bundan kurtuluşu yoktu.

Onunla konuşurken yeri geldiğinde kullanabilmem için bana Emil Linthe'nin dosyasında neler bulunduğunu anlattı.

"Teşekkürler, Otto."

"Şu Adlon'da işlenen suç," dedi. "Benim işime yarar mı? Çeki karşılıksız çıkan güzel bir kız gibi mesela."

"Senin gibi bir polis için küçük bir mesele. Müşterilerden birine ait antika bir kutu çalınmış. Zaten yüksek ihtimalle kimin yaptığını buldum."

"Daha iyi ya. Ben buldum diyebilirim. Kim yapmış?"

"Bir Amerikalının stenografı. Berlin'den çoktan gitmiş Yahudi bir kız."

"Güzel miydi?"

"Unut, Otto. Kız Danzig'e gitti."

"Danzig güzel yerdir. Bir seyahat fena olmazdı." İçkisini bitirdi. "Haydi, geri dönelim. Sen ihbarı yaptıktan sonra ben de işime dönerim. Neden

Danzig'e gitti merak ettim. Yahudilerin Danzig'i terk ettiğini zannediyordum. Özellikle de Nazilere geçtikten sonra. Danzig'de Berlinlileri bile sevmiyorlar."

"Almanya'nın her köşesi öyle. Ülkenin kalanın tamamına bira ısmarlasak da yine de bizden nefret edecekler." Brendimi bitirdim. "Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür meselesi galiba."

"Ben herkesin Berlin'in Almanya'nın en hoşgörülü şehri olduğunu bildiğini düşünürdüm. Öyle hoşgörülüdür ki, Alman hükümetinin burada kalmasına bile ses çıkarmadı. Danzig olsa izin verir miydi?"

"Haydi, kız hatasını anlayıp geri dönmeden önce acele edelim."

7

Alex'in danışma masasında yine Hieronymus Bosch'tan alınmışa benzer kalabalık bir manzara hâkimdi. Erasmus yüzlü ve domuz mesanesinden yapılma pembe şapkalı bir kadın, koca kulakları başkasından kesilip köpeği andıran kafasına bir kalem ve dolguyla sokuşturulmuşa benzeyen görevli polise bir soygunu ihbar ediyordu. Dikkat çekici derecede çirkin iki serseri –kanlı suratlarının her yanından suçlu oldukları akıyordu ve elleri arkalarında kelepçeliydi– loş koridorda itile kakıla hücrelere indiriliyordu ve muhtemelen SS onlara iş teklif edecekti. Acilen tıraş olması gereken temizlikçi bir kadın, ağzındaki kokuyu bastırmak için içtiği bir sigara, kahverengi muşamba üzerindeki kusmuğu paspaslıyordu. Kirli yüzünde gözyaşı izleri olan dalgın bakışlı bir çocuk büyük bir örümcek ağının altındaki köşede korku içerisinde oturmuş, oturduğu yerde sallanırken muhtemelen, acaba kaçabilir

miyim, diye düşünüyordu. Tahminen derisinin yapımında da kullanılan besili dişi domuz büyüklüğündeki evrak çantası taşıyan soluk, tavşan gözlü bir avukat müvekkilini görmeyi talep ediyor, ama kimse ciddiye almıyordu. Bir yerlerde birisi ne kadar iyi sıfatlara haiz olduğunu ve her şeyden masum olduğunu anlatıyordu. Bu arada bir polis siyah deri *tschako*'sunu çıkarmış diğer bir SCHUPO'ya tıraşlı kafasındaki büyük pembe eziği gösteriyordu: Anlaşılan kendi kafasının içinden kaçmak için nafile bir teşebbüste bulunmuştu.

Tekrar Alex'e dönmek garibime gitti. Hem garip hem de heyecan vericiydi. Wittenberg Kilisesi'ni kirletme suçlaması karşılığında kendisini savunmak için Worms Toplantısı'na giden Martin Luther de böyle hissediyor olmalıydı. Yüzlerin çoğu tanıdıktı. Birkaçı bana mirasyedi oğul gibi baksa da çoğunun beni semiz bir dana gibi gördüğü belliydi.

Berlin Alexanderplatz. Alfred Döblin'e bir ya da iki şey söyleyebilirdim.

Otto Trettin danışma masasının arkasına kadar bana eşlik etti ve genç bir üniformalı polise ifademi kaleme almasını söyledi.

Polis yirmili yaşlarının ortasındaydı ve SCHUPO standartlarına aykırı şekilde çok zekiydi. İfademi yazmaya başladıktan sonra durdu, zaten yemiş olduğu tırnaklarını tekrar yedi, bir sigara yaktı ve sessizce büyük salonun ortasında duran Mercedes ebadındaki dosya dolabına gitti. Beklediğimden uzun ve zayıftı. Gerçek bir SCHUPO gibi bira göbeği yapacak kadar uzun süredir burada

olmadığı belliydi. Okuyarak geri geldi ki, Alex'te bu bile mucize sayılırdı.

"Tam tahmin ettiğim gibi," deyip dosyayı Otto'ya verdi ama bana baktı. "Çalındığını söylediğiniz eşyanın çalındığı dün ihbar edilmiş. Ayrıntıları ben kaydettim."

"Antika Çin kutusu," deyip rapordan başını kaldırıp baktı Otto. "Elli santime otuz santime on santim."

İngiliz ölçülerine çevirmeye kalktım ama vazgeçtim.

"On yedinci yüzyıl Mong hanedanı." Otto bana baktı. "Bu aynı kutuya benziyor, değil mi Bernie?"

"Ming olacaktı," dedim. "Ming hanedanı."

"Ming, Mong ne fark eder?"

"Ya aynı kutu ya da bunlardan bir sürü var. İhbarı yapan kim?"

"Dr. Martin Stock," dedi genç polis. "Asya Sanatı Müzesinden. Çok telaşlıydı."

"Nasıl bir herif?" diye sordum.

"Yani bilirsin işte, müzeden gelmesini bekleyeceğin türde biri. Altmışlı yaşlarında, beyaz bıyık, beyaz keçi sakal, kel, miyop, şişman – bana hayvanat bahçesindeki deniz ayılarını hatırlattı. Papyon takıyordu..."

"Ben bunu daha önce görmüştüm," dedi Otto. "Papyon takan deniz ayısı."

Polis gülümseyip devam etti. "Tozluklar. Yakasında bir şey yoktu – yani Parti rozeti falan. Giydiği takım da Bruno Kuczorski'ydi."

"Şimdi ukalalık yapıyor," dedi Otto.

"Alnını silmek için mendilini çıkarırken ceketinin içindeki etiketi gördüm. Fazla heyecanlı bir

tipti ve bunu mendilinden de anlamak mümkündü."

"Öyle mi?"

"Geometri seti yutmuş gibiydi."

"İsmin ne evlat?" diye sordu Otto.

"Heinz Seldte."

"Pekâlâ, Heinz Seldte. Bence masa başı işlerini bırakıp bir polis olman lazım."

"Teşekkürler, efendim."

"Mesele ne, Günther?" dedi Otto. "Benimle kafa mı buluyorsun?"

"Benim de durumum senden farklı değil." Kâğıdı ve karbonu Seldte'nin daktilosundan alıp buruşturdum. "Johnny Weissmuller gibi gidip nara atıp ardından ormandan kimin çıkıp geleceğine bir baksam iyi olacak." Dr. Stock'un suç evrakını polis dosyasından aldım. "Bunu almamda mahzur var mı, Otto?"

Otto'nun baktığı Seldte omuz silkti. "Bence sorun olmaz," dedi Otto. "Ama bulduğun şeyi bize bildirmen gerek, Bernie. Ming Mong hanedanı hırsızlığı KRIPO için öncelikli bir soruşturma haline geldi. Göz önünde bulundurmamız gereken bir itibarımız var."

"Bunu çözeceğim, söz veriyorum."

Ciddiydim. Otelde sürünen biri olmak yerine tekrar gerçek bir dedektif gibi hissetmek harika bir duyguydu. Ama Immanuel Kant'ın da dediği gibi mutlaka doğru olduğunu düşündüğün pek çok şey hakkında kesin olarak yanılmak çok gülünçtü.

Berlin müzelerinin çoğu, sanki onları yapanlar Berlin'in devletle kültürü birbirinden ayrı tutması

gerektiğini düşünmüş gibi, Spree Nehri'nin sularının kuşattığı bir ada üzerinde yer alırdı. Fakat önceden Prinz Albrecht Strasse ve şu anda da Dahlem'de bulunan Etnografya Müzesi Berlin'in batısında ve uzaktaydı. Oraya metroyla gittim – Wilmersdorf'dan Dahlem-Dorf'a kadar– ardından güneydoğuya yürüyerek Asya Sanatı Müzesine vardım. Büyük kapıları ve kimi zaman daha büyük köpekleri olan pahalı villalar ve konaklarla çevrili, nispeten modern kırmızı tuğladan üç katlı bir binaydı. Kanunlar Dahlem gibi banliyölerin korunabilmesi için çıkarılırdı. Başta yakındaki kilisenin önüne park etmiş siyah bir arabada neden iki Gestapo'nun beklediğini merak ettim ama sonra Dahlem'de Martin Niemöller adında sözde Ari metnine muhalefet eden bir rahibin olduğunu hatırladım. Ya nedeni buydu ya da bu iki adam günah çıkarmaya gelmişti.

Müzeye girip üzerinde ÖZEL yazan ilk kapıyı açtım ve kendimi Carmen daktiloda yazı yazan, gözleri rimelli ve ağzı Holbein'in en sevdiği portresinden daha iyi çizilmiş, çekici bir stenografa bakar halde buldum. Kareli bir gömlek giyiyordu; pirinç bilezikleri koluna telefon kablosu gibi dolanmıştı ve yüzündeki ciddi ifade beni kravatımı düzeltmeye sevk etti.

"Yardım edebilir miyim?"

Edebileceğinden emindim ama ona nasıl olduğunu söyleyebileceğimi zannetmiyordum. Onun yerine masasının kenarına oturup göğüslerine uzanmamak için kollarımı kavuşturdum. Yaptığımdan hoşlanmadı. Masası bir mağaza vitrini kadar derli topluydu.

"Herr Stock buralarda mı?"

"Eğer randevunuz olsaydı ona Dr. Stock diye hitap etmeniz gerektiğini bilirdiniz?"

"Randevum yok."

"Öyleyse meşgul." Tekrar açılmadan gitmiş olacağımı umar gibi odanın diğer ucundaki kapıya baktı.

"Sık sık öyle olduğundan eminim. Meşgul. Onun gibi insanlar hep öyledir. Eğer ben olsaydım şimdi size ya bir şey yazdırıyordum ya da o güzel ellerinizle henüz yazdığınız birkaç mektubu imzalıyor olurdum."

"Demek *yazabiliyorsunuz*?"

"Elbette. Hatta daktiloda bile yazabilirim. Sizin gibi iyi yazamam tabii. Ama buna karar verecek olan sizsiniz." Elimi cebime atıp Alex'ten aldığım suç belgesini çıkardım. "İşte," deyip ona teslim ettim. "Bir bakın ve bana ne düşündüğünüzü söyleyin."

Belgeye bakınca gözleri kocaman oldu.

"Siz Alexanderplatz'daki polis merkezinden mi geliyorsunuz?"

"Söylemedim mi? Oradan metroyla geldim." Dediğim doğruydu ama hepsi bundan ibaretti. O veya Stock rozetimi görmek istese yapabileceğim bir şey olmadığından Alex'teki polislerin davrandığı gibi davranmaya dikkat ediyordum. Bir Berlinli diğerlerinin gerekli gördüğünden biraz daha az kibar davranması gerektiğini düşünürdü. Berlin polislerinin çoğu da bu standartların çok altında yer alırdı. Bir sigara yakıp dumanını kadına üfledim ve bakımlı saçlarının ardındaki rafta duran kaya parçasını başımla işaret ettim.

"O taşın üzerindeki gamalı haç mı?"

"O bir mühür," dedi. "İndüs Vadisi medeniyetine ait. MÖ 1500'lerden kalma. Gamalı haç atalarımızın en önemli dini simgelerinden biridir."

Sırıttım. "Ya öyledir ya da bizi bir şey hakkında ikaz etmeye çalışıyorlardı."

Ayağa kalkıp hızla Dr. Stock'u çağırmak için ofisine gitti. Bunu fırsat bilerek kıvrımlarını ve çoraplarındaki çizgiyi inceledim. O kadar kusursuzdular ki sanki teknik resim dersinde çizilmiş gibiydiler. Teknik resmi hiç sevmemiştim ama benden güzel bir kızın bacaklarının arkasına oturup kıvrımlarına bir çift düz hat çizmem istense muhakkak çok daha hevesli olurdum.

Stock sekreteri gibi göze hoş görünmese de tıpkı Alex'teki Heinz Seldte'nin tarif ettiği gibiydi. Bir Berlin mumyası.

"Büyük bir utanç," diye sızlandı. "Büyük bir hata yapılmış olmalı ki, bundan ötürü çok mahcubum." Şansıma konuştuğum pek çok kişiden farklı olarak nane şekerli pastil kokan nefesinin kokusunu almama yetecek kadar yakınıma gelip özür dilemek için başını eğdi. "Fevkalade üzgünüm, bayım. Çalındığını bildirdiğim kutu aslında çalınmamış. Sadece yanlış yere konmuş."

"Yanlış yere mi? Bu nasıl olur?"

"Fischer koleksiyonunu Prinz Albrecht Strasse'deki eski Etnografya Müzesi'nden Dahlem'deki yeni yerimize taşıyorduk ve ortalık çok karışıktı. Koleksiyonun resmi kılavuzunun baskısı tükenmiş. Çoğu nesne yanlış yere kondu ya da yanlış etiketlendi. Bence boş yere zahmet edip

geldiniz. Metro mu demiştiniz? Dilerseniz Polis Praesidium'a dönüşünüz için taksi ücretini müzemiz ödeyebilir. Hatamızı telafi etmek için en azından bunu yapabiliriz."

"Yani kutu hâlâ sizin elinizde mi?" diye sordum sızlanmalarını duymazdan gelerek.

Stock tekrar hayretle baktı.

"Belki kendim görsem iyi olur," dedim.

"Neden?"

"Neden mi?" omuz silktim. "Çünkü çalındığını bildirdiniz de o yüzden. Şimdi de bulunduğunu söylüyorsunuz. Mesele şu ki bayım bir rapor hazırlayıp üç nüshasını çıkarmam gerekiyor. Uymam gereken kurallar var. Eğer Ming hanedanı kutusunu göremezsem onun kaybolduğuna dair açılan dosyayı nasıl kapatabilirim? Anlayacağınız gibi eğer görmeden bulunduğunu söylersem mesuliyeti üstlenmiş olurum. Yani gayet mantıklı değil mi?"

"Hm işin aslı..." Stenografına baktı ve sanki birisi ağzındaki olta iğnesini çekmiş gibi birkaç kez yüzü seğirdi.

Kadın öfkeyle bana baktı.

"Belki ofisime girsek daha iyi olur, Herr..."

"Trettin. Kriminalkommisar Trettin."

Onun peşinden ofisine girdim ve girer girmez kapıyı arkamızdan kapattı. Ama odanın ebadına ve doluluğuna bakınca haline acıdım. Her yerde Çin eşyaları ve Japon resimleri vardı fakat Çin resimleri ve Japon eşyaları da olabilirdiler. O yıl Asya antikaları konusundaki bilgimin biraz zayıf kaldığını söyleyebilirim.

"Tarihe meraklı mısınızdır, Komissar?"

"Tek bildiğim tarihimiz daha az çekici olsa çok daha iyi durumda olacağımızdı. Şimdi şu kutu meselesine gelelim."

"Ah, Tanrım," dedi. "Bunu şüphe uyandırmadan size nasıl izah edeceğim?"

"Kitabına uydurmaya kalkmayın," dedim. "Sadece olduğu gibi anlatın yeter."

"Ben de hep böyle düşünmüşümdür," dedi gururla.

"Bundan eminim," dedikten sonra daha sert konuşmaya başladım. "Bakın, Herr Doktor, vaktimi israf etmeyi bırakın. Kutu sizde mi, değil mi?"

"Lütfen beni aceleye getirmeyin."

"Tahmin edeceğiniz gibi bugünü zaten bu davaya ayırdım."

"Durum biraz karışık."

"İnanın bana gerçek hiçbir zaman o kadar karışık olmaz."

Bir sandalyeye oturdum. Oturmamı söylememişti ama önemi yoktu. Bir şey satmıyordum. Ayakta durduğum müddetçe de bir şey alacak değildim. Not defterimi çıkardım ve kalemimi dilime sürdüm. Konuşmayı not etmek insanları her daim telaşlandırırdı.

"Bildiğiniz üzere müze, İçişleri Bakanlığı'na devredildi. Koleksiyonlar Prinz Albrecht Strasse'de kaldığı sırada Bakan Herr Frick nesnelerden bazılarının diplomatik hediye gibi daha faydalı amaçlarla kullanılmasına karar verdi. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz, Kommissar Trettin?"

Gülümsedim. "Sanırım, bayım. Rüşvet gibi ama resmi."

"Bunun dış ilişkilerde normal bir uygulama olduğuna sizi temin ederim. Diplomasinin çarklarının kimi zaman yağlanması gerekir. Daha doğrusu bana öyle söylendi."

"Söyleyen de Herr Frick'di."

"Hayır. O söylemedi. Onun adamlarından biri olan Arno Breitmeyer söyledi."

"Mm-hm." İsmi not ettim. "Tabii ki onunla da görüşeceğim," dedim. "Ama önce şuna bir açıklık getirelim. Herr Breitmeyer, Fischer koleksiyonundan bir eşya aldı..."

"Evet, evet, Adolph Fischer. Asya antikaları koleksiyoncusudur. Ama öldü."

"Yani tek bir Çin kutusu. Onu da yabancılara mı verdiniz?"

"Tek değil. Sanırım birkaç tane."

"Sanmak mı?" Etkiyi artırmak için durdum. "Tüm bunların sizin bilginiz ve izniniz olmadan gerçekleştiğini düşünmekte haklı mıyım?"

"Haklısınız. Gördüğünüz gibi bakanlık, asıl müzede bırakılan koleksiyonların sergilenmek istenilmediğine karar vermiş." Stock'un utançla kızardı. "Büyük tarihi öneme haiz olmakla birlikte..."

Esnememek için zor durdum.

"Belki de Ari metninin anlamına uygun düşmüyorlardı. Bildiğiniz üzere Adolph Fischer Yahudi'ydi. Bu şartlar altında Bakanlık koleksiyonun asıl kaynağı yüzünden sergilenmesinin imkânsız olduğuna karar vermiştir. Bu onların tabiriyle 'ırki açıdan lekelenmeydi.'"

Sanki söyledikleri çok normalmiş gibi başımı salladım. "Ve tüm bunlar yaşanırken size haber vermeye zahmet etmediler, öyle mi?"

Stock keyifsizce başını salladı.

"Bakanlıktaki birileri sizi bilgi vermeye değer görmemiş anlaşılan," dedim biraz daha canını sıkmak için. "Bu yüzden de koleksiyondaki parçanın eksik olduğunu görünce çalındığını düşünüp derhal ihbar ettiniz."

"Aynen öyle," dedi rahat bir nefes alarak.

"Herr Breitmeyer'in Ming kutusunu verdiği kişinin adını biliyor musunuz?"

"Hayır. Bunu ona siz sorarsınız."

"Tabii ki soracağım. Teşekkürler Doktor çok yardımcı oldunuz."

"Meseleyi kapandı kabul edebilir miyim?"

"Sizinle ilgili olan kısmının kapandığını kabul edebilirsiniz."

Stock'un rahatlığı büyük bir coşkuya dönüştü, daha doğrusu o tür bir adamda görebileceğiniz türde bir coşkuya.

"Şimdi de şu şehre geri döneceğim taksiyi konuşalım."

8

Taksiciye beni Unter den Linden'deki İçişleri Bakanlığı'na bırakmasını söyledim. Adlon'un hemen köşesinde ve Yunanistan Elçiliği'ne bitişik, zevksiz ve kirli, gri bir binaydı. Kendisine sarılacak bir sarmaşığa acilen ihtiyacı vardı.

İçeriye girip devasa giriş salonundaki masaya ilerledim, görevlilerden birine kartvizitimi verdim. Tanrının zalim bir mizah anlayışı olduğunu düşündüren o şaşkın hayvan suratlı tiplerden biriydi.

"Bir konuda yardımınızı rica ediyorum," dedim sahte bir samimiyetle. "Hotel Adlon, Herr Breitmeyer'i –Otto Breitmeyer– birkaç hafta içerisinde yapılacak bir galaya davet etmek istiyor. O nedenle kendisine en doğru şekilde nasıl hitap edeceğimizi ve davetiyeyi hangi daireye göndermemiz gerektiğini öğrenmek istiyoruz."

"Keşke beni de Hotel Adlon'daki galaya davet etselerdi," dedikten sonra masada önünde duran kalın deri kaplı daire listesine baktı.

"Açıkçası çok da matah bir şey değil. Zaten şampanyayı pek sevmem. Bira ve sosisi her zaman tercih ederim."

Görevli pek ikna olmamış gibi kederle gülümsedi ve aradığı ismi buldu. "İşte burada. Arno Breitmeyer. Kendisi albay, SS-Standartenführer. Ayrıca Reich Spor Lideri'nin de yaveri."

"Hâlâ o görevde mi? Onu neden davet ettiklerini şimdi anladım. Eğer yaver geliyorsa amirini de çağırmaları gerekmez miydi? Amirinin kim olduğunu biliyor musunuz?"

"Hans von Tschammer und Osten."

"Evet, elbette."

Bu ismi duymuş ve gazetelerde okumuştum. O dönem, Nazilerin her zaman yaptığı gibi Alman Spor Lideri olarak Saksonya'dan bir SA serserisini atadıklarını düşünmüştüm. On üç yaşında bir Yahudi çocuğun dövülüp öldürülmesine yardım eden bir adam. Görünen o ki Dessau Spor Salonu'nda öldürülen çocuk Tschammer und Osten'in sportif kabiliyetini daha da artırmıştı.

"Teşekkürler. Çok yardımcı oldunuz."

"Adlon'da çalışmak güzel bir şey olmalı."

"Öyle görünür. Ama oranın cehenneme dönüşmesini engelleyen tek şey yatak odalarının kapılarındaki kilitlerdir."

Bu benim, otel sahibinin karısı Hedda Adlon'dan sıkça duyduğum sözlerden biriydi. Onu severdim. Ortak bir espri yeteneğimiz vardı ve bence bu alanda benden daha yetenekliydi. Hedda Adlon her alanda benden daha iyiydi.

Otele dönünce Otto Trettin'i arayıp ona müzede öğrendiklerimden bazılarını anlattım.

"Demek ki şu oteldeki misafir Reles kutuya meşru yollardan sahip olmuş," dedi Otto.

"Bu senin meşru kavramına bakışına bağlı."

"Bu durumda Danzig'e giden şu küçük stenograf–"

"Ilse Szrajbman."

"Belki de kutuyu gerçekten o çalmıştır."

"Belki ama haklı bir nedeni vardır."

"Neden?"

"O kızı tanırım, Otto. Üstelik Max Reles'le de tanıştım."

"Kısacası ne demek istiyorsun?"

"Sen Danzig'e gitmeden önce bu konuda daha fazla şey öğrenmek istiyorum."

"Ben de daha az vergi ödeyip daha çok sevişmek istiyorum ama olmuyor. Benim Danzig'e gitmemden sana ne?"

"İkimiz de biliyoruz ki, eğer gidersen yaptığın masrafı mazur göstermek için mutlaka tutuklarsın."

"Doğru, Danzig'deki Deutsches Haus oteli çok pahalıdır."

"Neden önce yerel KRIPO'yu aramıyorsun? Belki birisini onunla konuşması için gönderirler. Eğer kutu ondaysa belki de iade etmesi için onu ikna edebiliriz."

"Bundan benim ne çıkarım var?"

"Bilmem. Muhtemelen hiçbir şey. Ama kadın bir Yahudi. İkimiz de tutuklanırsa başına ne geleceğini biliyoruz. Onu çalışma kamplarından birine gönderirler. Belki de Tempelhof yakınındaki Gestapo hapishanesine atarlar. Columbia Haus. O bunu hak etmiyor. Daha bir çocuk, Otto."

"Gittikçe daha yufka yürekli olduğunun farkında mısın?"

Dora Bauer'i ve onun fahişelikten kurtulmasına nasıl yardım ettiğimi düşündüm. "Sanırım öyle."

"Biraz deniz havası alsam fena mı olurdu?"

"Fırsatın olunca otele uğra. Şefe Bismarck ringası pişirtirim. İnan bana kendini Rügen Adası'nda zannedersin."

"Tamam, Bernie, ama bana borçlandın."

"Tamam, öyle olsun. İnan bana bundan dolayı da mutluyum. Eğer sen bana borçlu olsaydın arkadaşlığımızın bu baskıyı kaldırıp kaldıramayacağından emin olamazdım. Bir şey duyarsan beni ara."

Adlon çoğu zaman büyük kasa Mercedes gibi işlerdi – el yapımı kaportalı, elde dikilen derili ve altı iri Continental AG'si olan bir Suabiya devi. Bu sıfatların benim için de geçerli olduğunu söyleyemem ama –büyük ölçüde rutin– işimi yeterince ciddiye alırdım. Benim de kendi özlü sözlerim vardı: İyi bir otel işletmek geleceği tahmin edip onun gerçekleşmesini önlemeye çalışmak gibidir. O yüzden gözüme takılacak, bela çıkarması muhtemel bir isim var mı, diye her gün otel kayıt defterini kontrol ederdim. Hiç şüphe uyandıran bir isme rastlamadım. Kral Prajadhipok ve onun şeften bir tabak karınca ve çekirge istemesini saymazsak tabii ki; ya da aktör Emil Jannings'in saç fırçasıyla genç aktrislerin kıçlarına vurma merakını.

Ama hadise günlüğü bambaşka bir şeydi. Adlon da sunulan misafirperverlik çoğunlukla şık,

genelde alkolik ve bazen de işlerin kontrolden çıkmasıyla ilgiliydi. O malum günde kayıt yaptıran iki grup iş adamı vardı. Alman İşçi Cephesi'nin temsilcileri gün boyunca Beethoven Salonu'nda toplantı yapmışlardı ve akşam olunca da –İçişleri Bakanlığı'na yaptığım ziyaretin ardından bu durum çok daha fazla dikkatimi çekti– aralarında Hans von Tschammer und Osten ve SS Albay Breitmeyer'in de bulunduğu Alman Olimpiyat Düzenleme Komisyonu Raphael Salonu'nda akşam yemeği yiyecekti.

Bu ikisi içinde sadece DAF'ın sorun çıkarmasını bekliyordum – bir Nazi teşkilatı olan İşçi Cephesi Alman sendika hareketini ele geçirmişti. Bu hareketin liderliğini, bilhassa masrafları vergi mükellefleri tarafından karşılandığından, içkiyi ve kadınları pek seven Dr. Robert Ley yürütüyordu. Fahişeler İşçi Cephesi bölge liderlerinin misafiri olarak her fırsatta Adlon'a davet edilirdi ve tuvaletlerde kadınlarla sevişen bu adamlara rastlamak sıradan hale gelmişti. Açık kahverengi gömlekleri ve kırmızı kol bantları sayesinde görür görmez tanırdınız ki, bu bana Nazilerle sülünlerin müşterek bir noktası olduğunu düşündürürdü. Onları vurmak istemek için haklarında bir şey bilmenize de gerek yoktu.

Sonunda gördük ki Ley gelmedi ve birinin halıya kusması haricinde DAF mensupları pek bir sorun çıkarmadılar. Sanırım bunun beni memnun etmesi gerekirdi. Bir otel çalışanı olarak ben de İşçi Cephesi'nin bir mensubuydum. Benden kesilen haftalık elli fenik karşılığında ne kazandığımdan emin değildim ama üye olmadan Almanya'da bir

işe girmek imkânsızdı. Omuzumda parlak bir kürekle, liderin önünde, kendimi ve otelimi varlığıyla yokluğu belirsiz emek kavramına adamış olarak, Nürnberg'de resmigeçitte yürümeyi iple çekiyordum. Adlon'un diğer dedektifi Fritz Muller'in de aynı şekilde düşündüğünden şüphem yoktu. O etraftayken Alman toplumunda çalışmanın gerçek önemini düşünmeden edemezdiniz. Fakat Muller'i ortalıkta görmek pek olacak şey değildi çünkü hemen hiçbir iş yapmazdı. İkimize Raphael Salonu'na göz kulak olma görevi verilmişti ama ortalık karıştığında her zamanki gibi görünürde yoktu ve Behlert yardım istemek için bana geldi.

"Raphael'de sorun var," dedi nefes bile almadan.

Otelde hızla yürürken –hiçbir çalışanın Adlon içinde koşmasına izin verilmezdi– Behlert'ten bu adamların kim ve toplantının ne olduğuna dair bana bir resim çizmesini istedim. Olimpiyat Düzenleme Komisyonu'ndaki adamların bazıları önce Metternich'in hayatını okumadan karşılarına çıkılmaması gereken tiplerdi. Fakat Behlert'in çizdiği resimde salona adını veren von Menzel'in yaptığı Raphael duvar resmi kopyaları gibi boyaların silik olduğunu gördüm.

"Sanırım bu akşam komisyon üyelerinden sadece bir ya da ikisi burada olacaktı," deyip alnını elbezi büyüklüğündeki mendiliyle sildi. Belki de elbeziydi. "Propaganda'dan Funk, İçişleri Bakanlığı'ndan Conti ve Spor Lideri Hans von Tschammer und Osten. Şimdiyse çoğu Almanya'nın dört bir yanından gelen iş adamları. Ve Max Reles."

"Reles mi?"

"Evet, ev sahibi o."

"Hm sorun değil," dedim. "Bir an için içlerinden birinin başımıza iş çıkarabileceğini zannetmiştim."

Raphael Salonu'na yaklaştığımızda bağrışmalar duyduk. Ardından kapı açıldı ve iki adam bir hışımla dışarı çıktı. İsterseniz bana bolşevik diyebilirsiniz ama adamların göbeklerinden iş adamı olduklarını kolayca anlayabildim. Birinin, boyun demeye şahit isteyen bölgesindeki siyah papyonu yan dönmüştü. Boynunun üzerinde, kapının yanındaki bir sehpadaki Olimpiyat bayrakları arasında duran Nazi bayrağı gibi kırmızı bir surat vardı. Önce ona ne olduğunu sormayı düşündüm ama bu bir file direnmeye çalışan bir çay bitkisi gibi ezilmemden başka işe yaramazdı.

Behlert benim ardımdan kapıdan girdi ve Max Reles'i gördüğümde onun Laurel ve Hardy hakkında bir şey söylediğini duydum. Ardından yüzünde bir gülümseme belirdi ve kaba vücuduyla Prens Metternich'i bile rahatsız etmeyecek tarzda özür diler gibi, teskin edici ve neredeyse diplomatik bir hareket yaptı.

"Tümü büyük bir yanlış anlaşılmadan ibaret," dedi. "Sizce de öyle, değil mi beyler?"

Saçları darmadağın ve ağzının kenarında da kan olmasa ona inanabilirdim.

Reles destek bulabilmek için masanın etrafındakilere baktı. Sigara dumanının oluşturduğu sisin arasında bir yerlerde birileri Sistine Şapel'in baca temizliğini ihmal eden kardinal meclisi gibi belli belirsiz mırıldandı.

"İşte." Reles sanki ona silah doğrultmuşum gibi ellerini havaya kaldırdı, eğer gerçekten öyle yapsaydım tepkisinin farklı olmayacağını düşündüm. Sarhoş bir dişçinin koltuğunda bile metanetini kaybetmezdi. "Bir bardak çay fincanında fırtına koparıldı." Almanca söylendiğinde aynı manaya gelmiyordu ve kalın parmaklarını şaklatarak ekledi, "yani bir bardak suda demek istemiştim."

Behlert şevkle başını salladı. "Çok haklısınız, Herr Reles," dedi. "Ayrıca Almancanızın kusursuz olduğunu da söylemek istiyorum."

Reles ondan beklenmeyecek derecede safça baktı. "Kusursuz konuşulması hiç de kolay olmayan bir lisan," dedi. "Hele ki trenlerin ne zaman istasyondan ayrılacaklarını bilmek için icat edilmiş olduğunu düşünürsek."

Behlert zoraki gülümsedi.

Masa örtüsü üzerindeki şarap kadehi kırıklarından birkaçını alarak "diğer taraftan gerçekten de fırtına çıkmış gibi görünüyor. Bohemya fırtınası galiba. Bu şeylerin her biri elli fenik," dedim.

"Elbetteki hasarı karşılayacağım." Reles beni işaret edip halinden memnun görünen misafirlere sırıttı. "Bu adama inanabiliyor musunuz? Hasarı karşılamamı istiyor."

Sigara içen Alman bir işadamı kadar kendinden memnun görünen biri yoktur.

"Bundan hiç kuşkumuz yok, Herr Reles," dedi Behlert, sanki ayakkabılarımda çamur varmış ya da daha kötü bir şey olmuş gibi kaşlarını çatarak bana baktı. "Günther. Herr Reles bir kaza olduğunu söylüyorsa öyle olmuştur."

"Kaza olduğunu söylemedi. Bir yanlış anlaşılma olduğunu söyledi ki yanlışla suç arasında genelde çok ince bir çizgi vardır."

"*Berlin Polis Gazetesi*'nin bu haftaki sayısından mı alıntı yaptın?" Reles bir sigara yaktı.

"Belki de öyle yazmalıydı. Öyle olsa belki hâlâ polis olurdum."

"Ama değilsin. Misafiri olduğum bu otelde çalışıyorsun. Üstelik bol paralı bir müşteri olduğumu da hatırlatmak istiyorum. Herr Behlert garson bize en iyi şampanyanızdan altı şişe getirsin."

Masanın çevresinden hoşnut mırıltılar yükseldi. Ama hiçbiri gözlerimin içine bakmak istemiyordu. Yalaklarına dönmeyi bekleyen bir sürü tombul ve semiz surat. Herkesin başka yöne baktığı bir Rembrandt grup portresi: *Kumaşçılar Loncası Mensupları*. O sırada onu gördüm, salonun diğer ucunda oturmuş Mephisto gibi sabırla Faust'la iki laf etmek için bekliyordu. Diğerleri gibi o da ceket giyiyordu ama heybeye benzeyen tuhaf bir surat ve tırnaklarını sustalı bıçakla temizliyor olmasa neredeyse saygın biri gibi görünecekti. Kırmızı Başlıklı Kız'ın büyükannesi kılığına girmiş kurt gibiydi.

Bir yüzü asla unutmam. Özellikle de Charlottenburg'daki Eden Sarayı'nda dans partisi veren işçi sosyal kulübünün üyelerine silahlı saldırı düzenlerken SA grubuna önderlik eden bir adamın yüzünü. Aralarında benim okul arkadaşımın da olduğu dört kişi hayatını kaybetmişti. Muhtemelen sorumlu olduğu başka cinayetler de vardı ama ben özellikle 23 Kasım 1930'da yaptıklarını hatırlıyordum. Sonunda ismini de hatırladım: Gerhard Krempel. Bu cinayetinden dolayı mahkemeye çıksa da her şey Naziler iktidara gelince sona erdi.

"Düşündüm de on iki şişe olsun."

Normalde Krempel'e bir şeyler demem gerekirdi –alaycı bir lakap ya da daha kötüsü– fakat bu Behlert'in hoşuna gitmezdi. Misafiri yumruklamak Baedeker'de hakkında hoş leyler yazılacak bir otel işletme tarzı değildi. Ayrıca hepimiz Krempel'in eşitlik ve sportmenlik konusunda yeni bakan olduğunu da biliyorduk. Üstelik Behlert, Max Reles'in önünde eğilip özür dilemekten fırsat bulabildiği bir sırada, beni çoktan Raphael Salonu'ndan çıkarmıştı.

Adlon'da misafirlere bahane uydurmak yerine hep özür dilenirdi. Hedda Adlon'un sloganlarından biri de buydu. Ama ilk kez bu otelde bir kavganın yarıda kesildiğinden dolayı özür dilendiğini görüyordum. Önceden çıkan adama Max Reles'in vurmuş olduğundan hiç şüphem yoktu. O da Reles'e karşılık vermişti. Durumun böyle olmasını ümit ettim. Onu yumruklamaya ben de hayır demezdim.

Raphael Salonu'nun dışında Behlert tepeme dikildi. "Lütfen, Herr Günther, işinizi yaptığınızı düşündüğünüzü biliyorum ama Herr Reles'in Ducal Süiti'nde kaldığını unutmamanızı rica ederim. Buradan da çok önemli bir misafir olduğunu anlayabilirsiniz."

"Ah, biliyorum. Az önce on iki şampanya siparişi verdiğini duydum. Ayrıca arkadaşları da birbirinden çirkin."

Behlert "saçmalık," dedikten sonra başını sallayarak garsonu bulmaya gitti. "Saçmalık, saçmalık."

Aslında haklıydı. Hitler'in yeni Almanyası'nda hepimizin çirkin arkadaşları vardı. Belki de içlerinde en çirkin olanı Liderdi.

9

210 numaralı oda Wilhelmstrasse kanadında ikinci kattaydı. Geceliği on altı marktı ve banyosu doğrudan yatak odasına açılıyordu. Güzel odaydı ve benim dairemden birkaç metre büyüktü.

Oraya gittiğimde akşamüzeriydi. Kapıda RAHATSIZ ETMEYİN kartı ve oda sahibinin resepsiyonda bir mesajı olduğunu gösteren pembe bir kâğıt vardı. İsmi Herr Doktor Heinrich Rubusch'du ve otelden ayrılması gereken saat on bir haricinde otel hizmetçisi onu rahatsız etmezdi. Kadın kapıyı çalıp cevap alamayınca odaya girmeyi denemiş ve kapının kilitli olduğunu görmüştü. Birkaç kez daha boş yere kapıyı çaldıktan sonra haber verdiği Müdür Yardımcısı Herr Pieck en kötüsünden korkarak bana haber verdi.

Otelin kasasına, orada sakladığımız anahtar çeviriciyi almaya gittim – akort çatalı ebadında ve Adlon'un anahtar deliklerine uyup diğer taraftan kilidi açmaya yarayan basit metal bir alet. Altı çe-

virici olması gerekiyordu ama biri eksikti. Muhtemelen Muller almış ve tekrar yerine koymayı unutmuştu. Bu her zamanki olaydı çünkü Muller ayyaştı. Kasadan başka bir anahtar çevirici aldım ve ikinci kata çıktım.

Herr Rubusch hâlâ yataktaydı. Uyanıp bize bağırarak dışarı çıkıp onu rahat bırakmamızı istemesini umdum ama olmadı. Parmaklarımı boynundaki şahdamarına koydum ama çok şişman olduğundan vazgeçtim. Bu sefer pijamasının önünü açtım ve kulağımı göğsüne dayadım.

"Dr. Küttner'i çağırayım mı?" diye sordu Pieck.

"Evet, ama söyle acele etmesin. Ölmüş."

"Ölmüş mü?"

Omuz silktim. "Yaşamak otelde kalmak gibidir. Bir noktada otelden ayrılman gerekir."

"Olamaz, emin misin?"

"Bu adamı Baron Frankenstein bile ayağa kaldıramaz."

Kapının eşiğinde duran hizmetçi endişeyle istavroz çıkarmaya başladı. Pieck ona derhal doktoru çağırmasını söyledi.

Yatağının yanındaki masanın üzerinde duran su bardağını kokladım. İçinde su vardı. Ölü adamın tırnakları manikür yapılmış gibi temiz ve parlaktı. Görünürde hiçbir kan lekesi yoktu. "Doğal ölüme benziyor ama Küttner'i beklesek iyi olacak. Teşhis koyduğum için kimse fazla para ödemiyor."

Pieck pencereye gidip açmaya yeltendi.

"Senin yerinde olsam yapmazdım," dedim. "Polisler bundan hoşlanmaz."

"Polis mi?"

"Ceset bulduğunda onlara söylemen hayrına olur. Kanun öyle. Ya da en azından öyleydi. Ama bugünlerde ölenlerin sayısına bakarsak kim bilir? Eğer fark etmediysen söyleyeyim odada keskin bir parfüm kokusu var. Yanılmıyorsam Elizabeth Arden'den Blue Grass. Bu erkek kokusu olmadığına göre demek ki bu adam dünyayı terk ederken tek başına değilmiş. O yüzden de polisler her şeyin olduğu gibi kalmasını tercih eder ki buna pencereler de dâhil."

Banyoya gidip oradaki banyo ürünlerine baktım. Her zamanki şeyler vardı. El havlularından birinde makyaj lekesi gördüm. Çöp tenekesinde ruj lekeli bir mendil vardı. Banyo dolabını açtığımda nitrogliserin hapı ve üçlü Fromm paketi buldum. Paketi açtığımda birinin eksik olduğunu gördüm ve üzerinde şunlar yazılı olan küçük katlı kâğıdı çıkardım: "LÜTFEN İHTİYATLA BANA BİR FROMM PAKETİ VERİN." Klozetin kapağını kaldırdım ve içindeki suyu kontrol ettim. Suda bir şey yoktu. Masanın yanındaki tuvalet kâğıdı kutusunda boş Fromm ambalajı buldum. Her şeyi bir dedektif gibi yaptım ve tek eksiğim nahoş bir espri eklemekti. Onu da Dr. Küttner'e bırakmaya karar verdim.

Doktor kapıdan girdiğinde ona muhtemel sebebi söylemeye hazırdım ama mesleki nezaket gereği gereken açıklamayı onun yapmasını bekledim.

"Pahalı otellerdeki insanların hasta oldukları pek görülmüş şey değildir," dedi. "Gecesine on beş mark ödedikten sonra hastalanmak için eve dönmeyi beklerler."

"Bu pek eve gidecekmiş gibi görünmüyor," dedim.

"Ölmüş mü?" diye sordu Küttner.

"Öyle düşündüğümü inkâr edemem, Herr Doktor."

"Nihayet aldığım maaşı hak edecek bir şeyler yapabileceğim." Stetoskobunu çıkardı ve kalbinin atıp atmadığını kontrol etti.

"Gidip Frau Adlon'a haber versem iyi olacak," dedi Pieck ve çıktı.

Küttner işine bakarken ben de cesede alıcı gözle bir daha baktım. Rubusch kısa, sarı saçlı, yüzü yüz kiloluk bir bebeğin yüzüne benzeyen iri ve şişman bir adamdı. Yandan bakıldığında yatakta Harz Dağları'nın yamaçlarından biri gibi görünüyordu. Elbiseleri olmadan gözüme farklı görünse de otelde kalmasının nedeninin ne olduğunu gayet iyi biliyordum.

Küttner arkasına yaslanıp tatmin olmuşa benzer bir ifadeyle başını salladı. "Öleli birkaç saat olmuş." Cep saatine bakıp ekledi, "gece yarısıyla bu sabah altı arasında."

"Doktor banyoda nitro hapları vardı," dedim. "Fırsattan istifade etrafa biraz göz attım."

"Muhtemelen kalp büyümesi."

"Duruma bakılırsa başka şeylerin büyümesi de söz konusu," deyip doktora küçük katlı kâğıdı uzattım. "Hem de her şeyin. Banyoda üçlü bir paket var ve içlerinden biri eksik. Ayrıca havludaki makyaj ve içeride parfüm kokusundan hayatının son birkaç saatinin birkaç dakikasının gayet mutlu geçtiğini söyleyebilirim."

O sırada masanın üzerindeki yeni banknotlar gözüme çarptı ve teorimi daha da sevmeye başladım.

"Kadının kollarında öldüğünü düşünmüyorsun, değil mi?" diye sordu Küttner.

"Hayır. Kapı içeriden kilitliydi."

"Yani bu zavallı sevişmiş, kızı göndermiş, kapıyı kilitlemiş, tekrar yatmış ve tüm o yorgunluk ve heyecandan sonra da ölmüş."

"Aklıma yatmadı diyemem."

"Otel doktoru olmanın faydalarından biri de senin gibi kişilerin muayenehanemin hasta insanlarla dolu olduğunu görmemesi. Sonuç olarak ne yaptığımı biliyormuş gibi görünürüm."

"Bilmiyor musunuz?"

"Kimi zaman. Nihayetinde tüm ilaçların tek bir reçetesi vardır. Yani sabaha daha iyi hissedecek olman."

"Bu adam öyle hissetmeyecek."

"Teneşire çıkmanın çok daha kötü yolları da vardır," dedi Küttner.

"Eğer evliysen yoktur."

"Evli miymiş?"

Ölü adamın sol elini kaldırıp altın yüzüğü gösterdim.

"Senden de bir şey kaçmıyor, değil mi Günther?"

"Pek sayılmaz, aşağı yukarı eski Weimar Cumhuriyeti ve suçlulara iş vermek yerine onları yakalayan bir polis kuvveti gibi."

Küttner liberal olmadığı gibi Nazi de değildi. Birkaç ay önce ona erkekler tuvaletinde denk geldiğimde Paul von Hindenburg'un ölümüne

ağlıyordu. Diğer taraftan yaptığım ima onu telaşlandırdı ve Heinrich Rubusch'un cesedine sanki ceset söylediklerimi Gestapo'ya ihbar edecekmiş gibi baktı.

"Sakin ol, Doktor. Gestapo bile henüz ölüleri muhbir yapabilmenin bir yolunu bulamadı."

Aşağı resepsiyona indim ve Rubusch'a gelen mesajı aldığımda onun, Adlon'da kalmaktan memnun kalacağını umut ettiğini söyleyen Georg Behlert'e ait olduğunu gördüm. Görev çizelgesini kontrol ederken gözümün ucuyla Hedda Adlon'un giriş salonundan geçerek Pieck'in yanına gelip konuştuğunu gördüm. Bu bana elimi çabuk tutup benle de konuşmadan önce daha fazlasını bulmam gerektiğini hatırlattı. Hedda Adlon benim yeteneklerime fazlasıyla güveniyor gibi görünüyordu ve böyle devam etmesini istiyordum. Maaşımı hak etmek için yaptığım şeyin özü sorulara diğer insanların aklından bile geçirmediği ivedi cevaplar vermekti. Âlimi mutlakmış gibi bir havaya sahip olmak sadece tanrı değil dedektifler için de gayet faydalı bir sıfattı. Tabi ki bir dedektif için âlimi mutlaklık illüzyondan ibaretti. Eflatun bunu biliyordu. Onu Sir Arthur Conan Doyle'dan daha iyi bir yazar yapan şey de buydu.

İşverenimin gözüne çarpmadan asansöre bindim.

"Kaçıncı kat?" diye sordu görevli çocuk. İsmi Wolfgang'dı ve altmış yaşlarında bir çocuktu.

"Gidelim yeter."

Wolfgang'ın beyaz eldivenleri tıpkı bir büyücü gibi harekete geçti ve bizler Lorenz Adlon'un cen-

net mevhumunda yukarıya çıkarken midemin de vücudumun aşağısına indiğini hissettim.

"Dalgın gibisiniz, Herr Günther."

"Dün gece ikinci kata çıkan bir fahişe gördün mü?"

"Herr Günther bu asansörde o kadar çok kadın inip çıkıyor ki. Doris Duke, Barbara Hutton, Sovyet elçisi, Siyam kraliçesi, Prenses Mafalda. Kim ve ne olduklarını görmek çok kolay. Ama bu aktris, film yıldızı ve dansçı kızların bazıları da bana fahişeymiş gibi görünüyor. Sanırım o yüzden dedektif değil de asansörcü oldum."

"Doğru söze ne denir."

Sırıttı. "Şık bir otel kuyumcunun vitrini gibidir. Her şey ortadadır ki bu da bana şunu hatırlattı. Dün gece iki civarı Herr Muller'i merdivenlerde bir kadınla konuşurken gördüm. Kadının fahişe olması mümkün ama elmas takıyordu. Tacı da vardı. O nedenle fahişe olduğunu hiç zannetmiyorum. Yani bunları takacak parası varsa neden fahişelik yapsın ki? Diğer taraftan öyle olmasa Muller gibi hıyarın biriyle ne işi vardı ki? Hakaret kabul etmeyin."

"Etmedim. Hıyarın teki zaten. Kadın sarışın mıydı yoksa kumral mıydı?"

"Sarışındı. Saçları da uzundu."

"Bunu duyduğuma sevindim," diyerek Dora Bauer'i zihnimdeki şüpheliler listesinden sildim. Onun kısa kahverengi saçları vardı ve pek taç takacak bir tipe de benzemiyordu.

"Başka bir şey?"

"Çok parfüm sıkmıştı. Gerçekten güzel kokuyordu. Sanki Afrodit gibiydi."

"Anladım. Bu asansörle mi çıktı?"

"Hayır. Merdivenlerden çıkmış olmalı."

"Belki de bir kuğunun sırtına binip pencereye uçmuştur. Afrodit olsa öyle yapardı."

"Bana yalancı mı diyorsunuz, bayım?"

"Hayır, ilgisi yok. Sadece iflah olmaz bir romantik ve kadınların sevgilisisin hepsi bu."

Wolfgang sırıttı. "Evet öyleyim."

"Ben de."

Muller ortak kullandığımız tek şey olan ofisteydi. Benden nefret ederdi ve onu adam yerine koyuyor olsam ben de nefret ederdim. Adlon'a gelmeden önce Potsdam polisinde görevli bir deri şapkalıydı – Alex'teki benim gibi dedektiflerden içgüdüsel olarak nefret eden üniformalı bir polis. Ayrıca eski Freikorptu ve Nazilere göre aşırı sağcıydı ki benden nefret etmesinin bir nedeni de buydu; bir çiftçinin sıçanlardan nefret ettiği gibi tüm cumhuriyetçilerden nefret ederdi. Ama içmesine bakılırsa polis olarak kalsa daha iyi olacaktı. Onun yerine erken emekli olmuş ve Adlon'da bir iş bulana kadar alkolle mücadele derneğine gitmişti. İş bulunca da tekrar içmeye başlamıştı. Çoğu zaman içmeden de durabiliyordu ama çoğu zaman. Onu işten kovmanın benim işimin de bir parçası olduğunu düşünebilirdim ama yapmadım. En azından şimdilik yapmadım. Elbette ikimiz de eninde sonunda Behlert ya da Adlon'dakilerden herhangi birinin onu vazife başında sarhoş yakalayacağını biliyorduk. Üstelik bunun benim bir katkım olmadan gerçekleşmesini istiyordum. Ama durum bundan farklı cereyan ederse de ha-

yatımın geri kalanını bundan hiç rahatsız olmadan geçirebilirdim.

Sandalyesinde uyuyordu. Ayağının dibinde yarım Bismarck şişesi ve elinde de boş bir kadeh vardı. Tıraş olmamıştı ve sanki yerde bir şeyler yuvarlanıyormuş gibi çıkan sesler de burnundan ve boğazından geliyordu. Brueghel köylü düğünündeki davetsiz misafire benziyordu. Elimi ceketinin cebine atıp cüzdanını çıkardım. İçinde seri numaraları Rubusch'un odasında bulduğum banknotlarla tutan dört tane yeni beş mark vardı. Ya adama fahişeyi ayarlayan Muller'di ya da sonrasında kadından rüşvet almıştı. İkisi de olabilirdi ama değişen bir şey olmazdı. Paraları cüzdanına, cüzdanı da ceketinin cebine geri koydum ve sonra da bileğini tekmeledim.

"Hey. Sigmund Romberg. Uyan."

Muller irkildi, derin bir nefes alıp sonra da yaş arpa kaplı zemin gibi kokan bir nefes verdi. Zımpara gibi çenesini elinin tersiyle sıvazlayıp susamış bir ifadeyle etrafına baktı.

"Sol ayağının yanında," dedim.

Şişeye baktıktan sonra ilgilenmiyormuş gibi yaptı ama ikna edici değildi. Büyük Frederick gibi davranıyor olsa daha inandırıcı görünürdü.

"Ne istiyorsun?"

"Teşekkürler ama benim için biraz erken. Ama sen boş durmayıp bir tane içerek işleri kolaylaştırmaya çalışmışsın. Burada durup seni izleyecek ve karaciğerinin ne halde olduğunu düşünerek eğleneceğim. Eminim çok ilginç bir şekil almıştır. Belki de resmini yaparım. Arada bir soyut resim yapmayı seviyorum. Bir bakalım *Karaciğer ve So-*

ğanlarla Hâlâ Ayakta gibi bir isim nasıl olur? Soğan yerine de beynini kullanırız olur mu?"

"Ne istiyorsun?"

Sanki bana vurmaya hazırlanıyormuş gibi ses tonu bu sefer daha ciddiydi. Ama parmak uçlarımda duruyor ve gerektiğinde harekete geçmek için bir dans hocası gibi odada dönüyordum. Neredeyse hamle yapmasını ister gibiydim. Çenesine inecek sağlam bir sağ yumruk belki de ayılmasını sağlardı.

"Madem ilginç şekillerden konuşmaya başladık neden dün gece buradaki fahişeden bahsetmiyoruz? Taç takan ve iki yüz on numaralı odaya gelenden. Adamın adı Rubusch. Heinrich Rubusch. Dört banknotu sana o mu verdi yoksa koridorda fahişeden mi aldın? Bu arada eğer olur da neden sorduğumu merak edersen bil ki Rubusch öldü."

"Birinden dört banknot aldığımı kim söyledi?"

"Otel müşterilerini bu kadar düşünmen gerçekten göz yaşartıcı Muller. Cüzdanındaki dört banknotun seri numaraları ölü adamın masasının üzerindeki banknotlarla tutuyor."

"Cüzdanımı mı aldın?"

"Bence kendine neden cüzdanını aldığımı sana söylediğimi sormalısın. İşin aslı Behlert, Pieck ya da diğer Adlon çalışanlardan birini buraya getirip şahitler huzurunda paraları bulabilirdim. Ama yapmadım. Sor bakalım niye?"

"Tamam, dediğin gibi olsun. Niye?"

"Çünkü kovulmanı istemiyorum, Muller. Sadece senin bu otelden gitmeni istiyorum. Sana kendin çıkıp gitmen için bir fırsat veriyorum. Böylece referans bile alman mümkün."

"Gitmek istediğimi hiç zannetmiyorum."

"O zaman gider onları çağırırım. Tabii ki biz gelene kadar sen o paralardan kurtulursun ama fark etmez yine de seni kovarlar. Çünkü zil zurna sarhoşsun. Öyle berbat kokuyorsun ki şehirdeki gaz koklayıcıların buraya gelmesi an meselesi."

"Sarhoşmuşum." Miller şişeyi aldı ve kafasına dikti. "Böyle boş boş durduğum bir işte ne yapmamı bekliyorlar? Eğer içmezsem zaman nasıl geçecek?"

Bu konuda neredeyse onunla hemfikirdim. İş sıkıcıydı. Ben de sıkılmıştım. Kendimi etli jöledeki dana bacağı gibi hissediyordum.

Muller boş şişeye bakıp sırıttı. "Sanırım ayağa kalkmak için bir bacağa daha ihtiyacım olacak." Sonra bana baktı. "Kendini çok zeki zannediyorsun değil mi, Günther?"

"Senin zekâ seviyenden bakınca öyle görüneceğini rahatça söyleyebilirim, Muller. Ama hâlâ bilmediğim pek çok şey var. Mesela şu fahişeyi ele alalım. Onu otele sen mi getirdin yoksa Rubusch mu getirdi?"

"Zaten öldü demedin mi?"

Başımı salladım.

"Şaşırmadım. Şişkoyu diyorsun, değil mi?"

Tekrar başımı salladım.

"Kıza merdivende denk geldim ve fırsattan istifade belki üç beş kuruş kopartırım diye düşündüm." Omuz silkti. "Haftada yirmi beş marka geçinmek zor. Adının Angela olduğunu söyledi. Doğru olup olmadığını bilmiyorum. Hüviyetini sormadım. Yirmi mark ikna olmama yeterli oldu." Sırıttı. "Kız çok güzeldi. Bu kadar güzel fahişeye

her zaman denk gelmezsin. Dediğim gibi şişkonun ölmesine şaşırmadım. Ona baktığım zaman benim de kalbime bir şeyler oluyordu."

"İkisini yakın zamanlarda mı gördün?"

"Hayır. Adamı o akşam erken saatte barda gördüm. Sonra da Raphael Salonu'nda."

"Olimpiyat Komisyonu partisinde miydi?"

"Evet."

"Peki, sen neredeydin? Onlara göz kulak olman gerekiyordu."

"Ne diyebilirim ki," dedi keyifsizce. "Onlar iş adamı, öğrenci değil. Onları kendi başlarına bıraktım. Behrenstrasse ve Friedrichstrasse'nin köşesindeki birahaneye –Pschorr Haus– gidip içtim. Ortalığın karışacağını nereden bileyim?"

"En iyisini umut et ama en kötüsünü bekle. Senin işin bu." Sigara kutumu çıkarıp onun çirkin suratının önünde açtım. "Pekâlâ, nasıl olacak? İstifa mektubu mu vereceksin yoksa kıçına Louis Adlon'un Oxford ayakkabısıyla tekme atmasını mı bekleyeceksin?"

Bir sigara aldı. Sırf yakın görünmek için sigarasını bile yaktım.

"Tamam, sen kazandın. İstifa ederim. Ama arkadaş değiliz."

"Sorun değil. Bu gece eve gidince belki biraz ağlarım ama bunu da atlatacağımdan eminim."

Giriş salonunun ortasına gelmiştim ki Hedda Adlon tam ismimi söyleyip çenesinin bir hareketiyle beni çağırdı. Hedda Adlon, sanki anlamının bir karşılığı varmış gibi, ilk adım Bernhard'ı telaffuz eden tek kişiydi: Cesur ayı, gerçi bazıları 'hard'

kısmının aslında gözü kara manasına geldiğine de söylüyordu.

O ve yanından hiç ayırmadığı iki Pekin köpeğinin peşinden otelin müdür yardımcısının ofisine gittim. Burası onun ofisiydi ve kocası Louis otelde olmadığı zamanlarda –av mevsiminde hiçbir zaman otelde olmazdı– otelin idaresi Hedda Adlon'dan sorulurdu.

"Pekâlâ," deyip kapıyı kapattı. "Zavallı Herr Rubusch hakkında ne biliyoruz? Polisi aradın mı?"

"Hayır, daha aramadım. Size denk geldiğimde Alex'e gidiyordum. Onlara bizzat söylemek istedim."

"Aa, neden?"

Otuzlu yaşlarının başında olan Hedda Adlon kocasından çok daha küçüktü. Almanya'da doğmuş olmasına rağmen gençliğinin çoğunu Amerika'da geçirmişti ve Almancayı hafif Amerikan aksanıyla konuşurdu. Max Reles gibi. Ama aralarındaki benzerlik bundan ibaretti. Sarışındı ve tipik bir Almandı. Sağlıklı biriydi. Birkaç milyon mark kadar sağlıklı görünüyordu. Ondan daha sağlıklı görünemezdiniz. Eğlenmeyi ve at binmeyi severdi –Hermann Goering Almanya'da köpekle avlanmayı yasaklayana kadar Berlin tilki avı kulübüne giderdi– ve çok insan canlısı birisiydi ki, suskun Louis Adlon'un onunla evlenmesinin nedenlerinden birinin de bu olduğunu düşünürüm. Otelin cazibesini, cennet kapısındaki sedef kakmalar gibi, bir kat daha artırıyordu. Hep tebessüm ederdi, insanları yatıştırmakta iyiydi ve her kesimden insanla rahatça konuşabilirdi. Bir akşam yemeğinde geleneksel başlığını giymiş bir Kızılde-

rili şefinin yanına oturduğu zamanı hatırlıyorum: Sanki Fransız elçisiyle konuşurmuş gibi bütün gece onunla konuşmuştu. Gerçi o adamın Fransız elçisi de olması mümkündü. Fransızlar –özellikle de sefirleri– tüy ve süslere pek düşkün olurdu.

"Polise acaba soruşturmayı gizli yürütebilirler mi, diye soracaktım, Frau Adlon. İşin fenası Herr Doktor Rubusch evliymiş ve ölmeden hemen önce odasında genç bir hanım varmış. Hiçbir eş dul kaldıktan sonra bir de böyle bir haber almayı istemez. Daha doğrusu ben hiç şahit olmadım. O yüzden hem eşi, hem de otelin itibarı adına meseleyi eski arkadaşım olan bir cinayet masası dedektifine teslim etmek istiyordum. Kendisi bu meseleye gereken hassasiyeti gösterecek kabiliyete sahip birisidir."

"Çok iyi düşünmüşsün, Bernhard. Sana minnettarız. Ama sen cinayet dedin? Eceliyle öldüğünü sanıyordum."

"Elinde İncil'le uykusunda ölse bile cinayet soruşturması yapılır. Kanun böyle."

"Ama Dr. Küttner'in ölümün doğal nedenlerden kaynaklandığı görüşüyle hemfikirsin, değil mi?"

"Muhtemelen."

"Fakat yanında İncil değil de bir genç kız varmış. Sanırım fahişe demek istiyorsun?"

"Yüksek ihtimalle. Onları otelden uzak tutmak için elimizden geleni yapıyoruz ama kolay değil. Bu seferki taç takıyormuş."

"İşte bu çok hoş." Hedda ağızlığına bir sigara taktı. "Zekice. Taç takan birine kim zorluk çıkarır ki?"

"Eğer erkekler takıyor olsaydı ben de bir tane takardım."

Gülümsedi, sigarasını yaktı, ağızlığından dumanı çekti ve hiç içine çekmeden, sanki büyükleri taklit edip sigara içermiş gibi yapan bir çocuk gibi, tümünü dışarı üfledi. Bana kendimi, dedektif gibi davrandığımı ve dudaklarımda sadece gerçek bir soruşturmanın tadı varmış ve hepsi de bundan ibaretmiş gibi hareket ettiğimi hatırlattı. Otel dedektifi. Aslında kendisiyle çelişen bir cümleydi. Tıpkı nasyonal sosyalizm, saf ırk ya da Ari üstünlüğü gibi.

"Eğer başka bir şey yoksa ben Alex'e doğru yoluma devam edeyim. Cinayet masasındaki çocuklar diğer pek çok kişiden farklıdır. Kötü haberi en kısa sürede duymayı isterler."

10

Hedda Adlon'a anlattıklarımın çoğu tabii ki zırvaydı. Cinayet masasında eski arkadaşım falan yoktu. O öncedendi. Otto Trettin yankesicilik ve dolandırıcılık masasındaydı. Bruno Stahlecker Müfettişlik G'de çalışıyordu: Çocuk bölümünde. Cinayet masasının başındaki Ernst Gennat, 1933'teki tasfiyeden beri, arkadaşım değildi. Cinayette çalışan ve beşeri ilişkileri gelişmiş herhangi birisinin olmadığından da emindim. Yahudi ve komünistleri tutuklayarak yeni Almanya'yı inşa etmeye çalışırken bu konuda nasıl iyi olabilirlerdi ki? Diğer taraftan kimi cinayet masa polisleri diğerlerinden beterdi ve onlardan uzak durmayı ümit ediyordum. Frau Rubusch, Frau Adlon ve otelin itibarını korumak için. Üstelik ejderha öldürmek, iyi adam ve bir kahraman olan Bernie Günther'in usta olduğu bir meziyetti.

Alex'in danışma masasının yanında, SCHUPO üniforması giymek için fazla zeki genç polis, He-

inz Seldte'yi gördüm. İyi bir başlangıç oldu. Neşeyle onu yanıma çağırdım.

"Cinayetteki nöbetçi dedektif kim?" diye sordum.

Seldte cevap vermedi. Bana bakmadı bile. Esas duruşa geçip omzumun üzerinden bakmakla meşguldü.

"Cinayet işlediğin için teslim mi oluyorsun, Bernie?"

İşin aslı gerçekten de birini öldürmüştüm, hem de kısa süre önce. Döndüm ve elimden geldiği kadar soğukkanlı bakmaya çalıştım. Ama Unter den Linden boyunca koşarak gelmişim gibi kalbim hızla çarpıyordu.

"Bu kimi öldürdüğüme göre değişir, efendim. Memnuniyetle onlar için teslim olabileceğim birkaç kişi biliyorum. Bence kesin öleceklerini bildiğim müddetçe buna değer."

"Belki polis memurlarıdır."

"Ne desem bilemiyorum, efendim."

"Karşımda hâlâ aynı çokbilmiş genç var."

"Evet, efendim ama artık eskisi gibi genç değil."

"Ofisime gel de konuşalım."

İtiraz etmedim. Berlin Asayiş Şube Amiriyle ters düşmek akıllıca olmazdı. 1932'de Alex'te dedektif olduğumda Erich Liebermann von Sonnenberg komiserdi. Sonnenberg o yıl Nazi Partisi'ne katıldı ve böylece 1933'te Nazilerin iktidara gelişiyle de terfisini garantilenmiş oldu. Buna rağmen ona saygı duyardım. Çünkü hem iyi bir polisti hem de Otto Trettin'in iyi dostu ve gereksiz kitaplarının ortak yazarıydı.

Ofisine girdik ve kapıyı arkasından kapattı.

"Buraya son geldiğinde buranın kimin ofisi olduğunu hatırlatmama gerek yok sanırım."

Etrafıma baktım. Ofis boyanmıştı ve muşamba yerine yere yeni bir halı döşenmişti. Duvardaki SA ve kızılların ürünü şiddet olaylarının yerlerini gösteren harita gitmiş ve yerine içinde Sonnenberg'in saçlarıyla aynı renkte alacalı kahverengi güvelerin olduğu bir cam vitrin konmuştu.

"Bernard Weiss."

"İyi bir polisti."

"Buradan nasıl ayrıldığını düşünürsek bunu duyduğuma memnun oldum, efendim."

Weiss bir Yahudi'ydi, 1932'de polislikten atılmış ve Almanya'yı terk etmek zorunda kalmıştı.

"Sen de iyi bir polistin, Bernie. Tek fark isteseydin sen burada kalabilirdin."

"O tarihte bana öyleymiş gibi gelmedi."

"Peki, neden geri geldin?"

Ona Adlon'daki ölü adamdan bahsettim.

"Doğal nedenlerle mi?"

"Öyle görünüyor. Olayı soruşturacak dedektiflerin olayın tüm ayrıntılarını dul eşiyle paylaşmamasını umuyorum, efendim."

"Özel bir nedeni var mı?"

"Adlon'un yüksek kaliteli hizmeti diyebiliriz."

"Banyoda her gün yeni havlu olması gibi bir şey mi?"

"Otelin itibarını da göz önünde bulundurmamız gerekiyor. İnsanların bizim Pansiyon Kitty olduğumuzu düşünmesi hoş olmaz."

Ona fahişeyi anlattım.

"Hemen birilerini görevlendiriyorum." Telefonu kaldırıp birkaç emir verip ahizeyi eliyle örterek bekledi. "Rust ve Brandt," dedi. "Nöbetçi dedektifler."

"Onları tanımıyorum."

"Onlara ağızlarını sıkı tutmalarını söylerim." Von Sonnenberg ahizeden birkaç talimat daha verdi ve konuşmayı bitirince ahizeyi yerine koyup soru sorar gibi bana baktı. "Yeterli mi?"

"Minnettarım, efendim."

"Bunu göreceğiz." Beni yavaşça süzdü ve sandalyesinde arkasına yaslandı. "İkimiz arasında kalsın, Bernie ama KRIPO'deki dedektiflerin çoğundan bir halt olmaz. Buna Rust ve Brandt da dâhil. Kitapta ne yazarsa ona göre hareket ediyorlar çünkü her zaman kitapta yazandan çok daha fazlasının olduğunu bilecek cesaret ya da tecrübeye sahip değiller. İyi dedektiflerin yaratıcı olması gerekir. Günümüzde ise bu kelime disiplinsizlik ve asilikle bir anılır oldu. Hiç kimse asi olarak anılmak istemiyor. Demek istediğimi anlıyor musun?"

"Evet, efendim."

Çabucak bir sigara yaktı.

"Sence iyi bir dedektif nasıl sıfatlara sahip olmalıdır?"

Omuz silktim. "Herkesin haksız kendisinin haklı olduğunu düşünmelidir." Gülümsedim. "Bunun her zaman iyi sonuç vermeyeceğini de biliyorum." Tereddüt ettim.

"Rahat konuş. Sadece sen ve ben varız."

"Azimle devam edebilme yeteneği. Herkes sana bırak derken sen devam edeceksin. Siyaset yüzünden hiçbir şeyin peşini bırakmam."

"Buradan hâlâ Nazi olmadığını anlıyorum."

Cevap vermedim.

"Nazi karşıtı mısın?"

"Hitler'in peşinden gidene Nazi denir. Nazi karşıtı olmak için dediklerini dinlemek gerekir."

Von Sonnenberg güldü. "Senin gibi biriyle konuşmak güzel bir değişiklik oldu, Bernie. Bana buranın önceden nasıl olduğunu ve gerçek polislerin nasıl konuştuğunu hatırlattın. Sanırım senin de kendi muhbirlerin var."

"Bir gözünüz tuvalet kapısında olmadan işinizi yapamazsınız."

Von Sonnenberg keyifsizce başını sallayarak "işin kötüsü artık herkes muhbir oldu," dedi. "Hem de herkes. Gereğinden fazla bilgi var ve onları değerlendirme zamanı gelene kadar da işe yaramaz hale geliyorlar."

"Şu anda hak ettiğimiz polis gücüne sahibiz, efendim."

"Senin gibiler böyle düşünmekte haklı olabilir ama oturup bu konuda bir şey yapmadan bekleyememem. Yoksa görevimi yerine getiriyor sayılmam. Cumhuriyet döneminde Berlin polis gücü dünya üzerinde parmakla gösterilirdi."

"Naziler öyle söylemiyor, efendim."

"Bu konuda bir şey yapamam ama bozulmayı yavaşlatmayı deneyebilirim."

"İçimde minnettarlığımın sınandığına dair bir his var."

"Burada zamanında işe yarar birkaç dedektif olduğunu söyleyebilirim."

"Otto dışındakileri kastediyorsunuz sanırım."

Von Sonnenberg tekrar güldü. "Otto, evet. Ne desem Otto her zamanki gibi, bilirsin işte."

"Öyle."

"Ama bu polisler tecrübesiz. Senin gibi değiller. Onlardan biri de Richard Bömer."

"Onu da tanımıyorum, efendim."

"Tanımıyor musun? Doğru ya tanımazsın. Kız kardeşimin damadı. Senin babacan tavsiyelerinden biraz istifade edebilir diye düşünmüştüm."

"Kendimi baba olarak hiç hayal etmedim, efendim. Kardeşim bile yok ama olsaydı şimdiye sonu gelmez eleştiriler yüzünden ölmüştü. Beni üniformalı polislikten dedektifliğe terfi ettirmelerinin tek nedeni Potsdamer Platz'daki trafiğin benden bıkmış olmasıydı. Benden tavsiye almak boğumlar üzerine cetvel koymak gibidir. Kendime gidip doğru düzgün bir iş bulmayı tavsiye etmemek için aynaya bile bakmıyorum."

"Doğru düzgün iş mi? Sana göre mi? Ne gibi mesela?"

"Özel dedektiflik bürosu açmayı düşünüyorum."

"Bunun için valilikten ruhsat alman gerekiyor. Onun için de polisten onay alman gerekecek. Yanında kıdemli bir polis olursa sıkıntı çekmezsin."

Haklıydı ve kıvırmanın da pek manası varmışa benzemiyordu. Tıpkı duvarına asılı cama zımbalanmış güveler gibi beni de tam istediği noktaya getirmişti.

"Tamam. Fakat beyaz eldiven ve gümüş tabak beklemeyin. Eğer bu Richard denen adam Wurst Max'ta satılan sosisleri sevmiyorsa ikimiz de boşa zaman harcıyor oluruz."

"Haliyle. Ayrıca Alex dışında bir yerde görüşürseniz ve bu civardaki barlardan da uzak durursanız iyi olur. Sonra adının çıkmasını istemiyorum."

"Bana uyar. Fakat kız kardeşinizin damadını Adlon'da da istemiyorum. Bunu kabalık olarak kabul etmeyin ama oradayken başkalarına ders vermemi pek hoş karşılamıyorlar."

"Tabii ki. Ortada bir yerler buluruz. Lutsgarten olur mu?"

Başımı salladım.

"Richard'a ilgilendiği birkaç davanın dosyasını sana getirmesini söyleyeceğim. Eski davalar. Kim bilir? Belki sen onun adına davalara canlılık getirebilirsin. Kanalda yüzen bir ceset. Bir de kendini öldürten o aptal polis. Belki *Beobachter*'de onunla ilgili bir şeyler okumuşsundur? August Krichbaum."

II

Geçmişte bir parçası olduğu eski kraliyet sarayı, eski müze ve katedral tarafından çevrelenmiş bir zamanların büyük ve tertipli bahçesi Lustgarten artık bahçe olarak değil de askeri resmigeçitler ve siyasi mitingler için kullanılıyordu. Şubat 1933'te iki yüz bin kişi Hitler'e karşı gösteri yaptığı zaman ben de orada yerimi almıştım. Belki de bu yüzden Naziler iktidara gelince bahçeye kaldırım taşı döşetip III. Frederick William'ın ünlü atlı heykelini kaldırdılar – böylece daha büyük resmigeçitler ve Liderleri için daha büyük mitingler düzenleyebileceklerdi.

Büyük boş alana vardığımda heykeli çoktan unuttuğumu fark ettim ve nerede olduğunu hatırlayabilmek için hafızamı yokladım. Böylece tam onun olduğu yerde duracak ve Kriminalininspektor Richard Bömer'e, Lieber von Sonnenberg'in isteği doğrultusunda beni bulabilmesi için yarı şans tanıyacaktım.

O beni görmeden ben onu gördüm – yirmili yaşlarının sonlarında, uzunca, sarı saçlı, kolunun altında bir evrak çantası taşıyan ve belki de kendisine Havel'deki polis okulu için aldığı gri bir takım ve parlak siyah botlar giyen bir adamdı. Gülmenin eşindeymiş gibi görünen ağzının kenarlarında derin gülüş çizgileri vardı. Burnu hafif yamuktu ve bir kaşının üzerindeki yara izi altın rengi bir nehrin üzerindeki minik bir köprü gibiydi. Herhangi bir yara izi olmayan kulakları haricinde dişliğini çıkarmayı unutmuş, umut vaat eden genç bir orta sıklete benziyordu. Beni görünce acele etmeden yanıma geldi.

"Hey."

"Günther sen misin?"

Güneydoğuyu, saray yönünü işaret etti. "Sanırım şu yöndü. Yani III. Frederick William şu yöne bakıyordu."

"Emin misin?"

"Evet."

"Güzel. Görüşlerinin arkasında duran adamları severim."

Dönüp batıyı işaret etti. "Oraya, ağaçların arkasında taşıdılar. On dakikadır orada bekliyorum. Belki taşındığını bilmediğini farz ederek buraya gelmeye karar verdim."

"Granit bir atlının hareket edeceğini nereden bileyim?"

"Sanırım yürüyecek bir yere ihtiyaçları vardı."

"Bu tümüyle bakış açısına bağlı. Gel, bir yere oturalım. Oturma fırsatı olan bir polis asla ayakta durmaz."

Eski müzeye gittik ve iyon sütunlu büyük girişinin önündeki merdiven basamaklarına oturduk.

"Burayı severim," dedi. "Önceden ne olduğumuzu hatırlatıyor. Ve tekrar ne olacağımızı."

Boş boş ona baktım.

"Bilirsin, Alman tarihi," dedi.

"Alman tarihi bir dizi komik bıyıktan başka bir şey değildir," dedim.

Bömer okul çocuğu gibi tuhaf bir gülümseme sergiledi. "Amcam bunu duysa çok gülerdi," dedi.

"Sanırım Liebermann von Sonnenberg'i kastetmiyorsun."

"O karımın amcası."

"KRIPO amirinin senin köşende bir sünger tutması yetmiyormuş gibi bir de amcan mı var? Adı ne? Hermann Goering mi?"

Saf saf baktı. "Ben sadece cinayet masasında çalışmak ve iyi bir polis olmak istiyorum."

"İyi bir polis olmakla ilgili bildiğim tek şey var. Kötü polisler kadar kazanamazsın. Söyle amcanın adı ne?"

"Önemi var mı?"

"Liebermann benden baban olmamı istediği için soruyorum. Kıskancımdır. Eğer bir amcan varsa bilmek isterim. Ayrıca meraklı bir tipimdir. O yüzden dedektif oldum."

"Kendisi Propaganda Bakanlığı'nda."

"Goebbels'e hiç benzemediğine göre başka birinden bahsediyorsun galiba."

"Bömer. Dr. Karl Bömer."

"Bugünlerde insanlara yalan söylemek için herkes bir doktor diploması alıyor."

Tekrar sırıttı. "Parti üyesi olduğumu bildiğin için kasten yapıyorsun, değil mi?"

"Herkes üye değil mi?"

"Sen değilsin."

"Bir türlü fırsat bulamadım. Ne zaman başvurmaya gitsem parti merkezinin önünde kuyruk vardı."

"Buradan çıkarman gereken bir sonuç var. Sayıyla birlikte emniyet de artar."

"Hayır, artmaz. Cihan Harbi'nde cephedeydim, genç dostum. Bir taburun öldürülmesi tek bir askerin öldürülmesi kadar kolaydır. Bunu sağlayanlar da Yahudiler değil generallerdi. Bizi arkadan bıçaklayan onlardı."

"Amir seninle siyaset konuşmaktan kaçınmamı söyledi, Günther."

"Bu siyaset değil tarih. Gerçek Alman tarihini öğrenmek istemiyor musun? Alman tarihinde gerçek diye bir şey yok. Tıpkı benimle ilgili Alex'te duydukların gibi. Hiçbirinin gerçekle ilgisi yok."

"Amir iyi bir dedektif olduğunu söyledi. En iyilerden biriymişsin."

"Buna inanabilirsin."

"Boğucu Gormann'ı senin yakaladığını söyledi."

"Eğer çok zor olsaydı amir beni de kitabına koyardı. Okudun mu?"

Başını salladı.

"Beğendin mi?"

"Diğer polisler için yazılmamış."

"Yanlış mesleği seçmişsin, Richard. Senin Dışişleri'nde çalışman gerekirdi. Berbat bir kitaptı. Dedektif olmak hakkında hiçbir şey anlatmı-

yor. Ben de daha fazlasını anlatabilecek değilim, şu hariç: Bir polis karşısındakinin yalan söylediğini rahatça anlar; zor olan o kişinin doğruyu söylediğini anlamaktır. Ya da şu: Bir polis bir suçludan biraz daha aptal bir adamdır."

"Belki bana soruşturma tekniklerinle ilgili bir şeyler söyleyebilirsin."

"Benim metodum Feldmareşal von Moltke'nin bir savaş planıyla ilgili söylediklerinden farklı değil. Düşmanla temasa geçer geçmez etkinliğini yitirir. İnsanlar farklıdır, Richard. O yüzden cinayet masası da farklıdır. Dilersen bana üzerinde çalıştığın bir davayı anlatabilirsin. Dahası eğer dosyasını yanında getirdiysen bir göz atıp fikrimi söyleyebilirim. Amir tekrar canlandırılması gereken bir davadan bahsetti. Polis cinayeti. August Krichbaum'du değil mi? Belki o konuda bir tavsiyem olabilir."

"O artık eski bir dava değil," dedi Bömer. "Sanırım bir ipucu bulduk."

Dudağımı ısırdım. "Öyle mi? Neymiş?"

"Krichbaum, Deutsches Kaiser Hotel önünde öldürüldü, değil mi? Patologlar birisinin onu karnından yumruklamış olduğunu söylediler."

"Sağlam yumrukmuş."

"Muhtemelen hazırlıklı olmadığından olmuştur. Neyse otel kapıcısı şüpheliyi görmüş. Dikkatli bakamamış ama kapıcı da eski polismiş. Berlin'deki bütün şüpheli tiplerin resmine baktı ama bulamadı. O günden beri düşünüyor ve sonunda Krichbaum'a vuran kişinin diğer bir polis olabileceğini düşünmeye başladı."

"Polis mi? Dalga geçme."

"Geçmiyorum. Adama geçmişteki ve şimdiki tüm personel dosyalarındaki resimleri gösteriyoruz. Teşhis eder etmez adamı bulacağız."

"Ne saadet."

Bir sigara yaktım ve huzursuzca ensemi ovaladım. Sanki düşen bıçağın yaklaştığını hissetmeye başlamış çoktan gibiydim. Tek hissettiğinin, bir erkek kuaföründeki elektrikli tıraş makinelerinin çarpması gibi, keskin bir ısırık olduğu söylenirdi. Çok geçmeden kendime otel kapıcısının şüpheliyi bıyıklı biri olarak tarif ettiğini hatırlattım. Ama yine çok geçmeden personel dosyamdaki resmimin de bıyıklı olduğu aklıma geldi. Bu beni teşhis etmesini kolaylaştırır mı yoksa zorlaştırır mıydı, emin değildim. Derin bir nefes aldım ve başımın biraz döndüğünü hissettim.

"Ama sana üzerinde çalıştığım başka bir davanın dosyasını getirdim," dedi Bömer, çantasını açarak.

"Güzel," dedim heveslenmeden. "Güzel."

Sarı renkli dosyayı bana uzattı.

"Birkaç gün önce Mühlendamm Lock'da yüzen bir ceset buldular."

"Landwehr Yüzeyi," dedim.

"Anlamadım?"

"Boş ver. Peki, neden Mühlendamm Cinayet masası bakmıyor bu işe."

"Çünkü adamın kimliği ve ölüm sebebi meçhul. Adam boğulmuş. Ama vücudu deniz suyu dolu. O yüzden Spree Nehri'nde boğulmuş olamaz." Bana birkaç fotoğraf uzattı. "Üstelik cesedi suyun dibine batırmaya da çalışmışlar. Boynuna iple bağladıkları ağırlık kayıp çıkmış olmalı."

Suç mahalli ve morgda çekilmiş resimlere bakarken "oranın derinliği ne kadar?" diye sordum.

"Dokuz metre kadar."

Ellili yaşlarının sonlarında bir adamın cesedine bakıyordum. İri, sarışın ve tipik bir Ariydi. Ama penis fotoğrafında sünnetli olduğu görülüyordu. Bu Alman erkeklerinin yapmaya meyilli olduğu bir şey değildi.

"Gördüğün gibi Yahudi olabilir," dedi Bömer. "Gerçi kalan kısımlarının Yahudilerle ilgisi yok."

"Bugünlerde kimin kim olduğu belli değil."

"Yani demek istediğim tam bir Ariye benziyor değil mi?"

"Evet. SA posterlerindeki gençler gibi."

"Neyse öyle umalım."

"Yani?"

"Yanisi şu: Eğer adam Alman çıkarsa o zaman bu işi sonuna kadar araştırmamız gerekir. Ama Yahudi olduğu anlaşılırsa bana soruşturmaya devam etmemem emredildi. Berlin'de bu aralar böyle şeyler oluyor ve bunlarla polisin zamanını harcamak istemiyorlar."

Adamın bunu söylerken ne kadar sakin olduğuna hayret ettim. Sanki gayet sıradan bir şeyden bahsediyordu. Bir şey söylemedim. Gerek de yoktu. Ölen adamın resimlerine bakıyordum ama aklımda hâlâ kendi boynum vardı.

"Kırık burun, şiş kulak, iri eller." Sigaramı attım ve August Krichbaum'un ölümünü unutabilme gayretiyle tüm dikkatimi mevcut işime verdim. "Adam sıradan biri değilmiş. Kim bilir belki de sadece bir Yahudidir. İlginç."

"Ne?"

"Göğsündeki üçgen şeklindeki işaret. Bu ne? Çürük mü? Patoloğun da söylememesi tam bir ihmal. Benim zamanında olmazdı. Cesedi görürsem çok daha fazlasını söyleyebilirim. Yeri nerede?"

"Charité Hastanesi'nde."

Birden Bömer'in Landwehr Yüzeyi'ne bakmanın aklımdan August Krichbaum'u çıkarabilmenin en iyi yolu olacağına karar verdim.

"Araban var mı?"

"Evet."

"Haydi, gidip bakalım. Eğer birisi ne aradığımızı sorarsa kayıp kardeşimi bulmama yardım ettiğini söyleriz."

Üstü açık bir Butz'la kuzeybatıya gittik. Sanki Bömer benimle işi bittikten sonra pikniğe çıkmayı planlıyormuş gibi arkaya iki tekerlekli bir karavan bağlamıştı. Planı bu da olabilirdi.

"Yaşları on ila on dört arasında olan Hitler Gençliği askerlerini yönettim," diye açıklamaya başladı. "Geçen hafta kamptaydık. Karavan bu yüzden hâlâ arkaya bağlı."

"Umarın hâlâ içindedirler."

"İstediğin kadar dalga geç. Alex'tekiler de dalga geçti. Ama ben Almanya'nın geleceğine inanıyorum."

"Ben de öyle ve işte bu yüzden hâlâ içinde olmalarını temenni ettim. Senin genç askerlerin minik zorbalardan başka bir şey değil. Geçen gün birkaçının yaşlı bir Yahudi'nin şapkasıyla oynadıklarını gördüm. Gerçi bence unutmam gerek çünkü Berlin'de bu aralar böyle şeyler oluyor."

"Benim şahsen Yahudilere bir düşmanlığım yok."

"Fakat... Bu cümlenin ardından her zaman fakat ile başlayan diğer bir cümle gelir. Tıpkı arabanın arkasına bağlı o uyduruk karavan gibi."

"Fakat milletimizin zayıf düşüp bozulduğuna inanıyorum. O nedenle bence bu kötü gidişi değiştirmenin tek yolu Alman olmanın önemli bir şey olduğunu düşünmeye başlamaktır. Bunu gerektiği gibi yapabilmek için de kendimizi özel, diğerlerinden farklı bir ırk olarak kabul etmek zorundayız. Kendimizi sadece Alman olarak görmeli ve hatta önce Yahudi sonra Alman olmanın kafi gelmeyeceğini de iddia etmeliyiz. Bunun başka yolu yok."

"Bömer sayende kamp yapmak bile gözüme eğlenceli göründü. Kamp ateşi etrafında çocuklara bunları mı anlatıyorsun? Karavanın ne işe yaradığını şimdi anladım. Görünen o ki ateşi canlı tutmak için bozulmuş edebiyatın ürünlerini kullanıyorsun."

Sırıtıp başını iki yana salladı. "Tanrım, Alex'te dedektifken de böyle mi konuşuyordun?"

"Hayır, o zaman canımız ne isterse söyleyebiliyorduk."

Güldü. "Sadece neden bu hükümete ihtiyacımız olduğunu açıklamaya çalışıyordum."

"Richard, Almanlar meselelerin çözülmesini hükümetlerinden beklemeye başladığı zaman bil ki boğazımıza kadar pisliğe batacağız demektir. Bana sorarsan biz yönetilmesi kolay bir milletiz. Tek yapman gereken yılda bir falan yeni bir kanun çıkarmak ve sana söyleneni yapmaktır."

Karlsplatz'dan geçip Luisentrasse'ye gelerek, sözde patolojinin babası ve ırk saflığının ilk savunucularından Rudolf Virchow'un heykelinin önünden geçtik. Heykelin kaldırılmamasının tek nedeni de bu olmalıydı. Charité Hastanesi'nin bitişiğinde Patoloji Enstitüsü bulunuyordu. Arabayı park edip içeri girdik.

Beyaz ceket giyen kızıl saçlı bir stajyer bizi, adamın birinin flitle püskürttüğü sinek ilacıyla yazdan kalan son sinekleri de ortadan kaldırmaya çalıştığı eski morga indirdi. Acaba bu ilaç Naziler üzerinde de etkili olur mu, diye düşündüm. Flitli adam bizi, kokudan anlaşıldığı kadarıyla yeterince soğuk olmayan soğuk odaya götürdü. Adam birkaç sineği daha ilaçladıktan sonra bizi, bir çadır köyünü andıran, bir düzine kadar üzeri örtülü cesedin yanından geçirip aradığımız şeye getirdi.

Sigaramı çıkarıp bir tane de Bömer'e ikram ettim.

"Sigara içmem."

"Yazık. Çoğu kişi hâlâ savaşta sinirlerimizi yatıştırmak için içtiğimize inanıyor. Oysaki cesetlerin kokusunu bastırmak için içiyorduk. Bence sen de içmeye başla ve bunu sadece böyle kokulu ortamlara karşı bir tedbir olarak yapma. Hiçbir şey yapmadığımız zamanlarda bile bizi sanki bir şeyler yapıyor olduğumuza ikna eder. Dedektif olduğun zaman çoğunlukla hiçbir şey yapamadığını göreceksin."

Örtüyü kaldırdım, Schmeling'in abisi hacminde ve pişmemiş hamur rengindeki adamın cesedine baktım. Ona bakınca birisinin onu kürekle

fırına atıp tekrar hayata döndürmesini bekliyordunuz. Yüzünün derisi uzun süre sıcak suda kalan bir el gibi olmuştu. Bir kayısı gibi buruşuktu. Gözlükçüsü bile onu tanımazdı. Dahası patologlar çoktan işe koyulmuştu. Göğüsteki üstün körü dikilmiş yara izi oyuncak bir trenin rayı gibi çenesinden kasıklarına kadar uzanıyordu. İz adamın geniş göğsündeki üçgen şeklindeki işaretin tam ortasından geçiyordu. Sigarayı ağzımdan alıp daha yakından bakabilmek için eğildim.

"Dövme değil," dedim. "Yanık izi. Ütünün ucuna benziyor, değil mi?"

Bömer başını salladı. "İşkence mi edilmiş?"

"Sırtında da benzer işaretler var mı?"

"Bilmiyorum."

İri omzunu tuttum. "O zaman çevirelim. Sen kalça ve bacaklarından tut. Ben de çevireyim. Onu kendimize doğru yatırırız ve ben de uzanıp bakarım."

Islak kum torbasını hareket ettirmekten farksızdı. Sırtında kıl ve doğum izinden başka bir şey yoktu ama cesedin karnına yaslanmış halde duran Bömer küfrü bastı.

"Richard, sana fazla mı geldi?"

"Penisinden bir şey akıp gömleğime bulaştı," deyip teneşirden hemen uzaklaştı ve karnındaki kahverengi-sarı lekeye dehşetle baktı. "Siktir."

"Yine iyi yırttın."

"Bu gömlek yeniydi. Şimdi ne halt edeceğim?" Gömleğini parmak uçlarıyla tutarak karnından uzaklaştırdı ve iç çekti.

"Karavanın da kahverengi bir gömleğin yok muydu?" diye dalga geçtim.

Bömer rahatlamış göründü. "Evet var."

"O zaman sus ve dinle. Bu dostumuza işkence edilmediğinden eminim. Birisi onu ütüyle yaksaydı bunu mutlaka bir kereden fazla yapardı."

"Nedenmiş o?"

Ellerden birini kaldırdım ve parmakları bükerek küçük bir motosikletin benzin deposu büyüklüğünde bir yumruk haline getirdim.

"Şu yumrukların ebadına bak. Boğumlarında doku yarası izleri var. Özellikle serçe parmaklarının dibine bak. Şişliği görüyor musun?" Bömer avucun arkasından serçe parmağın boğumuna kadar uzanan şişliğe baktı. Daha sonra adamın sol elini indirip sağ elini kaldırdım.

"Bundaki daha bariz. Boksörlerin temel özelliğidir. Bu adamın solak olduğunu da söyleyebilirim ki, bu da seçenekleri azaltır. Fakat bir süredir boks yapmamış. Tırnaklarının altındaki kiri görüyor musun? Hiçbir boksör buna izin vermez. Buradaki patologlar kazımamışsa hiçbir dedektif de buna görmezden gelmez. Eğer sağlık görevlileri görevini yerine getirmemişse halletmesi bize düşer."

Çakımı ve Muller'in istifa mektubunu taşıyan Adlon zarfını çıkardım ve adamın tırnaklarının altındakileri kazıdım.

"Bu toprak kırıntılarının bize ne anlatacağını merak ettim," dedi Bömer.

"Muhtemelen hiçbir şey. Ama deliller nadiren büyük olur ve hemen her zaman da kirlidirler. Bunu unutma. Şimdi tek yapmam gereken ölünün elbiselerine bakmak. Birkaç dakika mikroskop kullanmam gerekecek." Etrafıma baktım.

"Hatırladığım kadarıyla bu katta bir laboratuvar vardı."

İşaret etti. "Şurada."

Bömer ölünün elbiselerini almaya giderken ben de tırnaklarından çıkardıklarımı petri kabına koydum ve onlara bir süre mikroskopta baktım. Bilim adamı ya da jeolog değildim ama gördüğüm zaman altını tanırdım. Çok minikti ama parlaklığı dikkatimi çekmeye yeterliydi. Bömer elinde bir karton kutuyla laboratuvara geldiğinde ona, ne cevap vereceğini bilmeme rağmen, bulduğum şeyi söyledim.

"Altın mı? Belki de kuyumcuydu? Bu adamın Yahudi olduğuna diğer bir delil olabilir."

"Sana söyledim, Richard. Adam boksör. Muhtemelen bir inşaat alanında çalışıyordu. Bu da tırnaklarının altındaki toprağı açıklar."

"Ya altın?"

"Genel olarak konuşursak kuyumculuk haricinde altını bulabileceğin en müsait yer topraktır."

Karton kutuyu açtım ve karşımda bir işçinin kıyafetlerini buldum. Bir çift sağlam bot. Kalın deri bir kemer. Deri bir şapka. Ucuz gömleği daha çok ilgimi çekti çünkü üzerinde düğme yoktu ve düğmelerin olması gereken yerde minik yırtıklar vardı.

"Birisi bu adamın gömleğini aceleyle yırtmış," dedim. "Muhtemelen kalbi durduğu zaman. Anlaşılan boğulduktan sonra birisi onu hayata döndürmeye çalışmış. Bu gömleğin halini açıklar. Sıcak ütüyle kalbini tekrar çalıştırabilmek için aceleyle yırtılmış. Bu eski bir boksör antrenörü

numarasıdır. Sıcak ve şokla ilgili bir şey olsa gerek. Neyse bu da yanığı açıklar."

"Birinin bu adamı suya attığını sonra da diriltmeye çalıştığını mı söylüyorsun?"

"Hayır, Spree'ye atılmadı. Bunu bana sen söyledin. Başka bir yerde boğulmuş. Sonra da biri onu diriltmeye çalışmış. Ardından da nehre atmışlar. Olay sırası böyle ama henüz nedenleri bilmiyorum."

"İlginç."

Adamın ceketine baktım. C&A'dan ucuz kadife bir kumaştı. Fakat astarı açılıp tekrar dikilmiş ve astar ön cebin altına sıkıştırılmıştı. Parmaklarımı sürünce bir potluk hissettim ve çakımı tekrar çıkarıp astardaki dikişleri biraz kestim ve bulduğum katlı bir kâğıt parçasını çıkardım. Kâğıdı dikkatlice açtım ve sonunda bir öğrencinin cetveli boyutuna çıkan kâğıdı mikroskobun altına koydum. Spree Nehri sularında geçirdiği zamandan sonra kâğıdın üzerinde her ne yazılıysa temelli silinmişti. Kâğıt boştu ama manasını hâlâ anlayabiliyordum.

Bömer'in bakışları da en az kâğıt kadar boştu. "Adı ve adresi yazıyor olabilir miydi?"

"Eğer on yaşında ve annesi de kaybolmasından korkuyor olsa mümkündü."

"Peki, o zaman manası ne?"

"Manası senin ilk şüphenin doğru olmasıdır. Bence bu kâğıt bir Tevrat parçası."

"Ne?"

"Eğer Tanrı Alman olsaydı şaşırmazdım. Çünkü tapılmak hoşuna gidiyor, insanlara tek seferde on emir veriyor ve onlara okunamaz kitaplar yazdırıyor. Ama bu adamın inandığı Yahudi Tanrısı.

Yahudiler kimi zaman Tanrı'nın kelamını elbiselerine, kalplerinin yakınına, dikerler. Evet, haklısın, Richard. O bir Yahudi."

"Siktir. Kahretsin."

"Bunda ciddisin değil mi?"

"Dedim sana, Günther. Amirim bir Yahudi'nin öldürülmesini soruşturmama izin vermez. Kahretsin. Bunun kendimi ispat etme fırsatı olacağını zannetmiştim. Böylece bir cinayeti çözecektim."

Bir şey demedim. Söyleyecek şeyim olmadığından değil de söylemek istemediğimden susmuştum. Ne manası vardı ki?

"Ben polis tüzüğüne karşıyım, Günther," dedi Bömer. "Liebermann von Sonnenberg bile bunu yapmaz. Fakat bu tüzük doğrudan İçişleri Bakanlığı'ndan, Frick'den geliyor. Frick de Goering'den alıyor ki, o da muhtemelen..."

"Şeytanın ta kendisinden. Biliyorum."

Birden Richard Bömer ve onun adli hırsızlarından kaçar gibi uzaklaşmak istedim. Artık polis olmanın daha önce hiç düşünmediğim kadar farklı bir hale geldiğini de anladım. İstesem bile Alex'e geri dönemezdim.

"Başka cinayetler de olacaktır, Richard. Hatta bundan eminim. En azından bu konuda Nazilere güvenebilirsin."

"Anlamıyorsun. Ben romanlardaki gibi bir dedektif olmak istiyorum. Hep bunu istedim. Senin gibi iyi bir dedektif olmak. Ama polis devletleri suç ve suçlulara iyi gelmez. Çünkü Almanya'da artık herkes polis memuru. Öyle olmadılarsa bile olacaklar." Laboratuvar masasını tekmeleyip tekrar küfretti.

"Richard, neredeyse haline üzüleceğim." Ölü adamın dosyasını alıp geri verdim. "Eğlenmedim diyemem. Bu işi özlemişim. Müşterileri bile özlemişim. Buna inanabiliyor musun? Ama bu tarihten sonra bu işi Lustgarten'i özlediğim gibi özleyeceğim. Yani hiç. Çünkü artık eskisiyle ilgisi yok. Birisi öldürüldüğünde kim olduğuna bakmadan soruşturursun. Bunu yaparsın çünkü normal bir toplumda yapılması gereken budur. Bunu yapmadığında ve birinin cinayetini araştırmanın zahmete girmeye değmeyeceğini söylediğinde o zaman artık o mesleğin de bir önemi kalmamış demektir."

Dosyayı ona uzattım. Ama dosyaya sanki orada değilmiş gibi baktı.

"Durma," dedim. "Al. Senindir."

Ama ikimiz de olmadığını biliyorduk.

Dosyayı almadan dönüp laboratuvardan, orada olup görmesem de, Patoloji Enstitüsü'nden çıktı.

Birkaç ay sonra Erich Liebermann von Sonnenberg bana Richard Bömer'in KRIPO'dan ayrılıp SS'e katıldığını söyledi. O sırada bana daha iyi bir kariyer seçimi gibi görünmüştü.

12

"KRIPO'den gelen iki memur çok kibardı," dedi Georg Behlert. "Frau Adlon bu meseleyi halletme tarzınızdan ötürü fevkalade memnun oldu. Harika bir iş başardınız."

Goethe Bahçesi'ne tepeden bakan Behlert'in ofisinde oturuyorduk. Bitişikteki Palm Court'un açık kapılarından gelen bir piyano triosu Mozart ve Schubert'ten daha erkeksi bir şeyler tercih eden Herkül heykelini umursamadan elinden gelenin en iyisini yapıyordu. Kendimi gereksiz işler yaptıktan sonra Miken'e dönen Herkül gibi hissediyordum.

"Belki," dedim. "Ama benim açımdan buna dâhil olmak iyi bir şey değildi. Aslında karışmamam gerekirdi. Bunun bedelini bir şekilde ödeteceklerini bilmeliydim."

Behlert şaşırdı. "Bedel mi? Ne bedeli?"

"Otele değil," diye ekledim. "Bana ödetilecek bedel." Sırf o pürüzsüz ve parlak yüzünde deh-

şet dolu bir ifade görebilmek için ona Liebermann von Sonnenberg ve Charité'deki ölü adamdan bahsettim.

"Bir dahaki sefere," dedim. "Tabii bir dahaki sefer olursa. Bir polis soruşturmasını yönlendirmeye çalışmayacağım. Bunu yaparak saflık etmiş oldum. Ne uğruna? Hiç tanımadığım iki yüz on numaralı odada kalan şişkonun teki için. Neden karısı hakkında endişelendim ki? Belki ondan nefret ediyordu ve etmiyorsa da etmeliydi. Polisler ona kötü haberi verirken duygularını yerle bir etseler belki daha yerinde olurdu. Berlin'de fahişelerle oynaşmaya başlamadan önce karısını düşünmesi gerekirdi."

Behlert sanki tek başına yeterli bir nedenmiş gibi, "fakat siz yaptıklarınızı Adlon'un iyi itibarını korumak için yaptınız," dedi.

"Evet, sanırım öyle oldu."

Ayağa kalktı, kaliteli bir içkiyi alıp ikimizin bardaklarını da başparmağı yüksekliğinde doldurdu.

"Buyurun. Şunu için. İhtiyacınız var gibi görünüyor."

"Teşekkürler, Georg."

"Ona ne olacak?"

"Rubusch'a mı?"

"Hayır, morgdaki zavallıyı kastediyorum."

"Gerçekten bilmek istiyor musun?"

Başını salladı.

"Kimliği belirlenemeyen cesetler genelde üniversitenin anatomi enstitüsüne gönderilir ve öğrenciler tarafından kadavra olarak kullanılır."

"Ama soruşturma kimliğini ortaya çıkarmayacak mı?"

"Açıkça anlatamadım galiba? Soruşturma olmayacak. Çünkü onun Yahudi olduğunu tespit ettim. Berlin polisi ölü Yahudilerle uğraşmak istemiyor. Polislerin kaynak ve vaktinin ziyan edilmesi gibi görüyorlar. Polislere göre onun katili –tabi öldürüldüyse ki bundan da emin değilim– suçlanacak değil de kutlanacak birisi."

Behlert kadehindeki mükemmel schnapsı dikti ve başını hayretle iki yana salladı.

"Bunu ben uydurmuyorum," dedim. "Akıl almaz geldiğini biliyorum ama hepsi doğru. Yemin ederim."

"Sana inanıyorum, Bernie. İnanıyorum." İç çekti. "Misafirlerden biri Bavyera'dan henüz döndü. Kendisi İngiliz Yahudi'sidir. Manchesterlı. Üzerinde 'TEHLİKELİ VİRAJ. HIZ SINIRI 50. YAHUDİLER HIZLANIN,' yazan bir yol tabelası görmüş. Ona ne diyebilirdim ki? Galiba kötü bir şaka diyebildim ama olmadığını biliyordum. Memleketim Jena'da Zeiss Planetaryumu dışında Yahudilerin anavatanının Mars olması gerektiğini söyleyen bir tabela var. İşin kötüsü bunları söylerken gayet ciddiler. Misafirlerden bazıları bir daha Almanya'ya gelmeyeceklerini söyledi. Artık düşünceli insanlar değiliz. Berlin'de bile durum bu."

"Bugünlerde Gestapo zannetmemen için sabah erkenden kapını çalmayan Almanları düşünceli kabul ediyoruz."

Ona Muller'in otel dedektifliğini bıraktığını gösteren istifa mektubunu içeren zarfı verdim. Okuduktan sonra masanın üzerine koydu.

"Şaşırdığımı ya da üzüldüğümü söyleyemem. O adamdan bir süredir şüpheleniyordum. Gerçi size daha çok iş düşecek demektir. En azından yerinize yeni birini bulana kadar. Bu yüzden maaşınıza zam yapıyorum. Haftalık on marklık zamma ne dersiniz?"

"Handel değil ama itirazım olmaz."

"Güzel. Belki de yeni dedektifi siz bulursunuz. Nihayetinde stenograf Fraulein Bauer'i bulan siz oldunuz. Yüz on dört numaradaki Herr Reles için bolca iş yaptı. Ondan çok memnun görünüyor."

"Güzel."

"Belki sizin gibi eski polis bir tanıdığınız vardır. Güvenilir, ağzı sıkı ve zeki birisi."

Yavaşça başımı salladım ve içkimi diktim.

Georg Behlert beni tanıdığını zannediyordu ama ben bile artık kendimden emin değildim. Gestapo Binası'ndaki Yahudi Dairesi'nde bulunan Otto Schuchardt'ı ziyaretim her şeyi değiştirmişti.

Belki de bu konuda bir şeyler yapmamın vakti gelmişti.

10 numaralı batı tramvayına bindim ve Invalidenstrasse'den mahkeme ve hapishaneyi geçip Eski Moabit'e geldim. Bolle Mandırası'nın – kesif bir at gübresi kokusunun Lessing Köprüsü'ne kadar uzanmasının nedeni– bitişiğindeki harap bir apartmandı. Bakımsız bir muhitti – sokaktaki tipler bile birinin attığı şeylere benziyordu.

Emil Linthe en üst kattaydı ve kapısının önündeki sahanlığın açık penceresinden Huttenstrasse'deki torna fabrikasından gelen gürültü duyu-

luyordu. Büyük Buhran sırasında fabrika bir yıl kadar sessiz kalsa da Nazilerin iktidara gelmesiyle tekrar çalışmaya başlamıştı. Gök gürültüsü tanrısı Thor'un yönettiği bir valsteki gibi tekrar tekrar vuran üç metal ses çıkarıyordu.

Çaldığım kapı otuzlu yaşlarda, ince uzun, saçları önden gür arkadan çok seyrek biri tarafından açıldı. Birisinin kafasında şezlong bulmak gibi bir şeydi.

"Bu gürültüye alışabildin mi?" diye sordum.

"Hangi gürültüye?"

"Sanırım alışmışsın. Emil Linthe?"

"Tatile çıktı. Rügen Adası'na gitti."

Parmaklarında mürekkep vardı. Doğru adamla konuştuğumu düşünmeme yetecek bir işaretti bu.

"Benim hatam," dedim. "Belki bu aralar farklı isim kullanıyorsun. Otto Trettin, Maier ya da Schmidt olabileceğini söylemişti. Walter Schmidt."

Linthe'nin havası balon gibi söndü. "Polis."

"Sakin ol. Buraya sana kelepçe takmaya gelmedim. İş için geldim. Senin anladığın türde bir iş."

"İyi de Berlin polisiyle iş yapmayı neden isteyecekmişim?"

"Çünkü Otto hâlâ dosyanı bulamadı, Emil. Ayrıca henüz ona tekrar araması için bir fırsat vermedim. Belki de kendini tekrar Yumruk'ta bulmak istersin. Bu onun sözleri, benim değil. Ama ben onun kardeşi gibiyimdir."

"Ben polislerin kardeşlerini daha kundaktayken öldürdüğünü zannederdim."

"Beni içeri davet etsen iyi olur. Burası çok gürültülü ve yüksek sesle konuşmamı istemezsin herhalde."

Emil Linthe içeri geriledi. Aynı anda pantolon askılarını kaldırdı ve kapının pervazındaki kül tablasına bıraktığı yanan sigarasını aldı. Ben içeri girince kapıyı kapattı ve koridorda hızla önümde giderek oturma odasının kapısını kapattı. Ama kapatmadan önce içeride matbaaya benzer bir şey olduğunu gördüm. Mutfağa gittik.

"Sana söyledim, Emil. Buraya seni tutuklamaya gelmedim."

"Can çıkar huy çıkmaz."

"Aslında senden istediğim huylarımdan birini çıkarmaya benzer bir şey sayılabilir. İşinin bu olduğunu duydum. Parası karşılığında Otto Trettin'in Ari kan nakli dediği şeyi yapmanı istiyorum."

Ona büyükannemle ilgili meseleyi anlattım.

Gülümseyip başını iki yana salladı. "Çok komik," dedi. "Nazi trenine binen onca insan şimdi arkaya koşup ayrıldığı istasyona bakıyor."

Ona o insanlardan biri olmadığımı söyleyebilirdim. Ona polis olmadığımı itiraf edebilirdim ama elimdeki şantaj kozunu kaybetmek istemiyordum. Linthe bir üçkâğıtçıydı. Eğer dizginleri sıkı tutmazsam yol boyunca binmeyi planladığım atı kaçırabilirdim.

"Siz Naziler hepiniz aynısınız." Tekrar güldü. "İkiyüzlüsünüz."

"Ben Nazi değil Alman'ım. Almanla Nazi farklı şeylerdir. Bir Alman en azılı ön yargılarının üs-

tesinden gelebilen kişidir. Nazi ise o önyargıları kanun haline getiren kişidir."

Ama dediğimi dinlemekten ziyade gülmekle meşguldü.

"Maksadım seni eğlendirmek değildi, Emil."

Bileklerini kavradım ve onu boğacakmış gibi aksi istikamette çevirdim, ardından onu sertçe mutfak duvarına dayadım. Moabit'in hemen kuzeyindeki pencereden Otto'nun kısa süre önce düşen baltanın çalışmasına şahit olduğu Plotzensee Hapishanesi'nin siluetini görebiliyordum. Bu bana Emil Linthe'ye kibar davranmam ama fazla da kibar olmamam gerektiğini hatırlattı.

"Ben gülüyor muyum?" Yanaklarını tokatladım. "Bak bakalım?"

Sinirli bir şekilde "hayır," diye bağırdı.

"Emil belki de dosyanın kaybolduğunu zannediyorsun. Belki de içinde ne yazdığını sana hatırlatmam gerekecek. Suç örgütü El Ele'nin tanınmış bir üyesisin. Ayrıca sahte İngiliz banknotları bastığı için Hollanda hapishanesinde üç yıldır yatan Ukraynalı kalpazan Salomon Smolianoff'un da arkadaşısın. Aynı suçtan üç yıl Yumruk'ta yattın. Bu yüzden geçimini sağlamak için sahte belge yapmaya başladın. Çünkü seni bir kez daha para basarken yakalarlarsa müebbet yersin. Yakalayacaklar da, Emil. Bunu garanti edebilirim. Çünkü eğer bana yardım etmezsen doğruca Charlottenburg Polis Merkezi'ne gider ve onlara odandaki baskı makinesinden bahsederim. Neydi o platen miydi?"

Onu serbest bıraktım. "Adil bir adamım. Sana karşılığında para teklif ediyorum ama ne fark

edecek? Benim bir yılda kazanacağımdan fazlasını sen on dakikada basarsın."

Emil Linthe saf saf sırıttı. "Baskı makinelerinden anlar mısın?"

"Pek sayılmaz ama görünce ne olduğunu anlarım."

"Aslında o bir Kluge. Platenden daha iyidir. Kluge aralarında kalıp kesme, folyo dökme ve kabartmanın da bulunduğu tüm işlerde iyidir." Bir sigara yaktı. "Bak, Otto'nun bir arkadaşı olarak sana yardım etmem demedim ki? Sadece komikti, bunu söyledim."

"Yanlış adama denk geldin, Emil hepsi bu."

"Neyse şanslısın. Otto'nun tavsiye edebileceği nice kişinin aksine yaptığım işi iyi bilirim. Anne tarafından büyükannen miydi? Soyadı?"

"Adler."

"Tamam. Doğuştan Yahudi ama Katolik olarak büyütülmüş doğru mu?"

"Evet."

"Hangi kiliseye bağlı."

"Neukölln."

"Kilise ve belediye kayıtlarını değiştirmem gerekecek. Neukölln olması iyi. Oradaki görevlilerin çoğu eski solcudur ve rüşveti severler. Eğer iki büyük ebeveynden fazla olsaydı yardım etmem zordu ama bir tane oldu mu ve eğer işini biliyorsan yapacağın bellidir ki, ben biliyorum. Fakat doğum belgesi, ölüm belgesi elinde ne varsa lazım."

Ona ceket cebimden çıkardığım zarfı verdim.

"En güzeli her şeyi en baştan yapmam olacak. Tüm kayıtları değiştireceğim."

"Bana kaça patlayacak?"

Linthe başını iki yana salladı. "Dediğin gibi on dakikada senin bir yıllık kazancından fazlasını basabilirim. O yüzden bunu sana ve Otto'ya yaptığım bir kıyak kabul edelim oldu mu?" Başını iki yana salladı. "Zor bir iş değil. Adler kolayca Kugler, Ebner, Fendler, Kepler ya da Muller olabilir."

"Muller olmasın," dedim.

"Güzel bir Alman ismidir."

"Sevmedim."

"Tamam. Ayrıca sırf işleri daha da güzelleştirmek için büyükanneni büyük büyükannene çevireceğim. Yahudi geçmişini bir nesil daha geri atınca artık hiçbir önemi kalmayacak. İşim bittiğinde kayserden daha Alman olacaksın."

"O da yarı İngiliz'di değil mi? Büyükannesi Kraliçe Victoria'dır."

"Doğru ama o da yarı Alman. Kayserin annesi de öyle." Linthe başını iki yana salladı. "Hiç kimse hiçbir şeyden yüzde yüz emin olamaz. Ari metninin saçmalığı da bu zaten. Hepimiz meleziz. Sen, ben, kayser, Hitler. Bence en çok da Hitler. Onun da çeyrek Yahudi olduğunu söyleyenler var. Sence?"

"Belki de onunla hiç bilmediğim ortak bir yönüm vardır."

Sırf kendi sağlığı için Hitler'in de tıpkı benim gibi Gestapo'daki Yahudi Dairesi'nde bir tanıdığı olmasını ümit ettim.

13

Hedda Adlon'un da bir arkadaşı vardı ama cennetin güneyinde bulabileceğiniz türde biri değildi. İsmi Mrs. Noreen Charalambides'di ve birkaç gün önce onunla tanıştırılmıştım. Kadının yüzünü, kalçalarını, bacaklarını ve göğüslerini Faust-vari hafızamın bir şişesine koyarak zihnimde önceden Truvalı Helen'e ayırmış olduğum yere depoladım.

Misafirlere göz kulak olmak benim vazifemdi ve Mrs. Charalambides'i ne zaman otelin içinde ya da yakınında görsem gözlerimi üzerinden ayırmıyor ve onun daha karanlık ve örümceksi dünyamın dış sınırlarını belirleyen ipek ilmeklere sürtünmesini bekliyordum. Bu misafirimizle, eğer doğru kelime buysa, dostane ilişkiler kurmayı elbette ki denemiştim. Hedda Adlon ve Georg Behlert bu adı veriyordu, ama benim Noreen Charalambides'le yapmak istediklerimin dostane olmakla ilgisi yoktu. Adına ne derseniz deyin

oteller bu tür şeyleri sevmezdi. Elbette ki böyle şeyler yaşandığı da oluyordu ve bazı hizmetçiler doğru fiyat teklif edildiğinde kendilerini satmaktan çekinmezdi. Erich von Stroheim ya da Emil Jannings otelde kaldığında baş resepsiyoncu onlara hep nispeten yaşı ileri Bella adındaki hizmetçiyi gönderme konusuna dikkat ederdi. Stroheim çok seçici sayılmazdı. Genç severdi ama yaşlısına da itiraz etmezdi.

Kulağa komik geliyordu ve öyleydi de –çünkü aşk komikti ve onu eğlenceli kılan da buydu– ama zannımca daha onunla tanışmadan bile Noreen Charalambides'e biraz âşık olmuştum. Tıpkı çantasında Max Hansen'in posta kartını taşıyan kız öğrenci gibi. Ona kimi zaman Potsdamer Platz'daki Mercedes-Benz acentesinin vitrinindeki SSK'ya bakar gibi bakıyordum: Değil sahip olmak o arabayı sürmeyi bile beklemiyordum ama hayal kurmak parayla değildi. Mrs. Charalambides geldiği zaman oteldeki en hızlı ve güzel araba gibi görünüyordu.

Uzundu ve seçtiği şapkalar onu daha da uzun gösteriyordu. Havalar soğumaya başlamıştı. Belki de önceki uğrağı Moskova'dan aldığı Astrahan bir şapka giyiyordu ama aslında New York'ta oturan bir Amerikalıydı. Rusya'daki edebiyat ya da tiyatro festivali türü bir şeyden evine dönen bir Amerikalıydı. Samur paltosunu da belki Moskova'dan almıştı. Sanırım o samur Mrs. Charalambides'in o kürkün içinde gelmiş geçmiş tüm samurlardan daha güzel görünmesine aldırmazdı.

Topuz yaptığı saçı da samur rengiydi ve her telinin yumuşacık olduğunu hayal ediyordum. Yu-

muşacık diye ısırmaya müsait zannetmiyordum ama Noreen Charalambides tarafından ısırılmaya itirazım olmazdı. Yüzüne ve Fokker Albatross gibi kiraz kırmızı ağzına yakın olmak herhalde parmağımın ucunu ya da kulağımın bir parçasını kaybetmeye değerdi. Böyle sert ve romantik fedakârlıklar yapacak tek kişi Vincent von Gogh değildi.

Onu görebilmek için komiler gibi giriş salonunda beklemeye başladım. Hedda Adlon bile bu durumu fark etti.

"Senden Lorenz Adlon'un komiler için yazdığı kural kitabını okumanı istemeyi düşünüyorum," diyerek dalga geçti.

"Okudum. Çok satan bir kitap değil. Hem içinde çok kural var hem de komiler sürekli etrafta koşturduğundan hiçbiri Savaş ve Barış'tan daha uzun bir şey okuyamıyor."

Dediğime güldü. Hedda Adlon genelde espirilerimi severdi. "O kadar da uzun değil," dedi.

"Bunu bir de komilere anlatmayı deneyin. Neyse Savaş ve Barış'taki espriler daha güzel."

"Savaş ve Barışı okudun mu?"

"Birkaç kez başladım ama dört yıllık savaşın ardından genelde mütareke ilan edip kitabı elimden çıkardım."

"Seninle tanışmak isteyen biri var ve tesadüfe bak ki kendisi de yazar."

Doğal olarak Hedda'nın kimden bahsettiğini biliyordum. O ay Adlon'da yazar, özellikle de New York'tan gelen kadın yazar kıtlığı vardı. Muhtemelen geceliği on beş marklık odalarla ilgili bir durumdu. Eğer banyo yapmazsanız bu fiyat bi-

raz düşerdi ve çoğu yazar da banyo yapmazdı, ama Adlon'da kalan son Amerikalı yazar Sinclair Lewis'ti ve o da 1930'da kalmıştı. Buhran herkesi vurmuştu ama hiç kimse bir yazar kadar buhrana girmeyi beceremezdi.

Adlonların otelde kaldıkları küçük daireye çıktık. Küçük diyordum, ama ancak Berlin dışındaki büyük av köşkleriyle kıyaslandığında küçük kalırdı. Daire güzel dekore edilmişti –Wilhelmine'ın son zenginliğinin güzel bir örneği. Halılar ve perdeler kalın, tunçlar büyük, yaldızlar bol ve gümüşler sertti; sürahideki suyun içinde bile fazladan kurşun varmış gibi görünüyordu.

Mrs. Charalambides beyaz yastıklı ahşap bir kanepeye oturmuştu ve arkasında da nota sehpası vardı. Koyu mavi kuşak, üç sıra kaliteli inci, elmas klips küpe ve göğsünün üzerinde mihracenin en iyi sarığından düşmüş olması muhtemel bir broş takıyordu. Yazara hiç benzemiyordu – eğer sırf Avrupa'nın büyük otelleri hakkında yazı yazmak için tahtından feragat etmiş bir kraliçeyse iş değişirdi. Almancası iyiydi ve bu benim açımdan da bir avantajdı çünkü onun eldivenli eliyle birkaç dakika tokalaştıktan sonra benim Almancam iyice bozulmuştu ve iki kadının beni pinpon masası gibi kullanıp iki yanımda konuşmasına izin vermek zorunda kalmıştım.

"Mrs. Charalambides–"

"Noreen deyin, lütfen."

"Oyun yazarı ve gazetecidir."

"Serbest çalışıyor."

"*Herald Tribune* adına."

"New York'ta."

"Moskova'dan henüz döndü. Orada oyunlarından biri–"

"Şimdilik tek oyunum."

"Broadway'de çok başarılı olmasının ardından ünlü Moskova Sanat Tiyatrosu'nda sergilendi."

"Benim menajerim sen olmalıydın, Hedda."

"Noreen ve ben Amerika'da birlikte okumuştuk."

"Hedda Almanca öğrenmeme yardım ederdi. Hâlâ ediyor."

"Almancan kusursuz, Noreen. Sizce de öyle, değil mi Herr Günther?"

"Evet, kusursuz." Ama ben Mrs Charalambides'in bacaklarına bakıyordum. Ve gözlerine. Ve güzel ağzına. İşte kusursuzluk böyle bir şeydi.

"Neyse gazetesi ondan yaklaşan Berlin Olimpiyatları hakkında bir şeyler yazmasını istemiş."

"Hükümetin ırkçı siyaseti nedeniyle Amerika'da olimpiyatların burada düzenlenmesine karşı ciddi bir muhalefet var. USOC Başkanı Avery Brundage birkaç hafta önce Almanya'daydı. Yahudilere karşı ayrımcılık yapılıp yapılmadığını görmek için durum tespitine gelmişti. Akıl almaz şekilde AOC'ye Yahudilere ayrımcılık yapılmadığını bildirdi. Bunun sonucu olarak da AOC'de Olimpiyatlar'ın 1936'da Berlin'de yapılması yönündeki Almanya'nın teklifi kapalı oturumda oylanacak."

"Birleşik Devletler'in dâhil olmadığı bir Olimpiyatın hiçbir manası olmaz," dedi Hedda.

"Aynen," dedi Mrs. Charalambides. "USOC başkanı Amerika'ya döndüğünden boykot sona

erdi. Ama gazetem şaşkın. Daha doğrusu Brundage böyle bir şeyi söylediği için hayret içerisinde. Amerikan büyükelçisi Mr. Dodd, Başkonsolos Mr. Messersmith ve konsolos yardımcısı Mr. Geist hükümete yazı yazarak başkanın verdiği rapordan dolayı uğradıkları hüsranı dile getirdiler. Ayrıca Brundage'nin geçen sene kendisinin gönderdiği ve Yahudilerin Alman spor kulüplerinden sistemli olarak uzaklaştırıldığını söyleyen raporunda–"

"Adi Brundage," dedi Hedda birden cümlesini keserek.

"Adam yobazın teki," dedi Mrs. Charalambides daha da hiddetlenerek. "Ayrıca Yahudi düşmanı. Bu ülkede olanları ancak bir Yahudi düşmanı görmezden gelebilir. Irkçılık yapıldığına dair sayısız örnek var. Parklardaki ve hamamlardaki tabelalar. Pogromlar."

"Pogrom mu?" diye sordum. "Bu biraz abartı olmadı mı? Hiç pogrom duymadım. Burası Odesa değil Berlin."

"Temmuz'da Hirschberg'de dört Yahudi SS'ler tarafından öldürüldü."

"Hirschberg mi?" dedim. "Orası Çekoslovakya ya da Polonya'da. Şimdi neresi olduğunu tam hatırlayamadım. Oralar trol ülkesi. Almanya değil."

"Sudetenland'da," dedi Mrs. Charalambides. "Oradakiler de etnik Almandır."

"Sakın Hitler'e söylemeyin," dedim. "Yoksa oraları da geri ister. Bakın Mrs. Charalambides, Almanya'da olup bitenleri destekliyor değilim ama burada olanlar sizin ülkenizde olanlardan çok mu farklı? Parklardaki ve hamamlardaki ta-

belalar ve linç. Duyduğum kadarıyla beyazlar sadece zencileri hedef almıyormuş. Birleşik Devletlerin kimi bölgelerinde Meksikalı ve İtalyan olmak da tehlikeliymiş. 1932'de birilerinin Los Angeles Olimpiyatları'nı boykot etmeye kalktığını hiç duymadım."

"Çok bilgilisiniz, Herr Günther," dedi. "Ve haklısınız da. İşin aslı 1930'da Georgia'da şahit olduğum bir linçle ilgili makale yazdım. Ama şu an buradayım, Yahudi'yim, gazetem benden bu ülkede olup bitenlerle ilgili bir şeyler yazmamı istiyor ve yapacağım şey de bu."

"İyi, size kolay gelsin," dedim. "Umarım USOC'un fikrini değiştirebilirsiniz. Nazilerin itibarına bir darbe aldığını görmeyi çok isterim. Hem de tam bu işe para harcamaya başladığımız sırada. Şu Avusturya palyaçosunun suratına birkaç yumurta yemesi çok hoşuma gider. Ama bunların herhangi birinin benle ne ilgisi var anlayamadım. Ben otel dedektifiyim, basın ataşesi değilim."

Hedda Adlon küçük bir lahit ebadındaki gümüş sigara kutusunu açıp bana doğru uzattı. Kutunun bir tarafında İngiliz diğer tarafında Türk sigarası vardı. Oradaki Çanakkale tütününe benziyordu. Kazanan tarafı seçtim –en azından Çanakkale'de– ve sigaramı yakmasına izin verdim. Sigara, sunuluş tarzı gibi, alışık olduklarımdan daha iyiydi. Umutla büfedeki içkilere baktım fakat Hedda Adlon pek içmezdi ve muhtemelen beni de kendisi gibi zannediyordu. Bunun haricinde beni cazip göstermek için elinden geleni yapıyordu. Nihayetinde bu konuda talimliydi.

"Herr Behlert, Alex'e gittiğinizde olanları bana anlattı," dedi Hedda. "Zavallı Yahudi'yi ve polisin ırkı yüzünden cinayetini soruşturmayı reddetmesini."

"Mm hm."

"Siz onun boksör olduğunu düşünüyormuşsunuz."

"Mm hm." İkisi de henüz sigara içmeye başlamamıştı. Belki de beni biraz sersemletmesini bekliyorlardı. Türk sigarası çok sertti ama benden isteyeceklerini tahmin ettiğim şeyi kabul etmem için bir taneden fazlasına ihtiyacım olacaktı.

Noreen Charalambides anlatmaya başladı, "Ölünün hikâyesinin ilginç bir gazete makalesine temel oluşturabileceğini düşünüyorum. Georgia'daki linç hakkında yazdığım makaleyle aynı şekilde yazmayı düşünüyorum. O adam Yahudi olduğu için Naziler tarafından öldürülmüş olabilir. Ayrıca bu konuyu Olimpiyatlar'a bağlamamızı sağlayacak sporla ilgili bir yönü de olabilir. Alman Boks Federasyonu'nun Yahudileri dışlayan ilk Alman spor kurumu olduğunu biliyor muydunuz?"

"Şaşırmadım. Naziler boksu hep sevmiştir."

"Aa, bunu bilmiyordum."

"Tabii. SA'lar 1925'ten önce bile milleti yumruklamayı severdi. Birahanelere gidenler dalaşmaya bayılırlar. Özellikle de Schmeling'in dünya şampiyonu olmasından sonra. Tabii daha sonra unvanını Max Baer'e kaptırdı ama bu Almanya'daki Yahudi boksörlerin akıbetini değiştirmedi."

Mrs. Charalambides boş boş bana baktı. Anlaşılan Alman Boks Federasyonuyla ilgili söyledik-

leri haricinde bu sporla ilgili hiçbir şey bilmiyordu.

"Max Baer yarı Yahudi'ydi," dedim.

"Aa, şimdi anladım, Herr Günther. Eminim sizde ölü adamın –şimdilik ona Fritz diyelim– muhtemelen bir spor salonu ya da spor kurumu üyesi olduğu ve Yahudi olduğu için atıldığı ihtimalini düşünmüşsünüzdür. Acaba sonrasında neler oldu."

Bu ihtimali hiç düşünmemiştim. Başıma neler gelebileceğini düşünmekle meşguldüm. Ama şimdi düşününce mantıklı olduğunu fark ettim. Yine de itiraf edecek değildim. Şimdi değil. Bu ikisi benden bir şey isterken yapamazdım.

Mrs. Charalambides şöyle devam etti, "acaba bu Fritz hakkında daha fazla şey öğrenmeme yardım edebilir misiniz? Bir tür özel dedektif gibi. Gördüğünüz gibi Almancam iyi ama şehri hiç bilmiyorum. Berlin benim için hâlâ esrarlı bir yer."

Omuz silktim. "Tüm dünya sahne olsaydı Berlin'in çoğu sadece bira ve sosis olurdu."

"Ve de hardal! İşte benim sorunum da bu. Eğer ortalıkta dolaşıp soru sormaya başlarsam Gestapo'ya denk gelip ülkeden sınır dışı edilmem kaçınılmaz."

"İhtimal dâhilinde."

"Ayrıca Alman Olimpiyat Düzenleme Komisyonu'ndaki birisiyle de mülakat yapmayı planlıyorum. İsmi von Tschammer und Osten, Diem ya da muhtemelen Lewald. Yahudi olduğunu biliyor muydunuz? Beni durdurmaları çok geç olana kadar neyin peşinde olduğumu öğrenmelerini istemiyorum." Durdu. "Haliyle bana yardım etmeniz karşılığında ücretinizi ödeyeceğim."

Ona tam zaten bir işim olduğunu söyleyecektim ki Hedda Adlon araya girdi.

"Durumu kocama ve Herr Behlert'e izah ederim," dedi. "Herr Muller sizin yerinize bakar."

"İstifa etti," dedim. "Ama Alex çocuk masasında fazla mesaiye yok demeyecek birisi var. İsmi Stahlecker. Onu aramayı düşünüyordum."

"Lütfen arayın." Hedda başını salladı. "Bunu şahsi bir iyilik kabul edeceğim, Herr Günther," dedi. "Mrs. Charalambides'e bir zarar gelmesini istemem ve onun emniyetini en iyi sizin sağlayacağınızı düşünüyorum."

Onun bu fikri aklından çıkarmasının emniyeti açısından daha hayırlı olacağını söylemeyi düşündüm ama Noreen Charalambides'le vakit geçirme düşüncesi fazlasıyla cazipti. Cazibesi bundan daha az kuyruklu yıldızlar bile görmüştüm.

Hedda sanki aklımdan geçenlerin bir kısmını okumuş gibi "Ne karar verirseniz verin kafasına koyduğunu yapmaya niyetli," dedi. "O yüzden nefesinizi boşa harcamayın, Herr Günther. Ben zaten onu vazgeçirmeyi denedim. Ama hep böyle inatçıydı."

Mrs. Charalambides gülümsedi.

"Arabamı da ödünç alabilirsiniz."

Aralarında her şeyi planladıkları ve geriye sadece beni ikna etmenin kaldığı belliydi. Onlara ücreti sormak istedim ama ikisi de konuyu tekrar açmaya niyetli görünmüyordu. Paralı insanlar böyleydi. Anlaşılan parayı önemli hale getiren yokluğuydu. Tıpkı samur palto gibi. Samur da muhtemelen orada olmadığı ana kadar kürküne dikkat etmemişti.

"Eğer istediğiniz buysa elimden gelen yardımı yapmaya hazırım, Frau Adlon."

Bunu söylerken gözümü işverenimden ayırmadım. Hedda'nın onun göz kamaştırıcı arkadaşının refakatinden duyduğum memnuniyeti anlamasını istemiyordum. Arkadaşı bu kadar güzelken ve onun yakınında olmanın bile beni bu kadar heyecanlandırdığı aşikârken bunu yapamazdım. Kendimi balonlarla dolu bir odadaki kirpi gibi hissediyordum.

Mrs. Charalambides'in bacak bacak üstüne atması sanki birisinin kibrit çakması gibiydi. Onun Gestapo'ya değil asıl bana karşı korunması gerektiğini düşündüm. Onu soymak, karşımda ayakta tutmak ve daha sonra da güzel kıçıyla oturmak haricinde yapabileceği diğer şeyleri düşünmek istiyordum. Onunla arabada yalnız kalacağımı düşünmek bile kendimi önceden koro kızları olan rahibelerin kaldığı bir manastırdaki rahip gibi hissetmeme neden oluyordu. Kendimi zihnimde birkaç kez tokatladım ve bir kez daha hayal kurmamam konusunda ikaz ettim.

Kendi kendime, bu kadın senin gibilere göre değil Günther, dedim. O kadını hayalinde bile göremezsin. O evli bir kadın ve sen de onun en eski arkadaşının yanında çalışıyorsun. Onunla kıyaslandığında Hermann Goering'le yatma ihtimalin bile daha yüksektir.

Elbette Samuel Johnson'ın bize hatırlattığı gibi, seks genelde otobanı iyi niyetlerle tekrar kaplamaya niyetlendiğinde olan şeydi. Sanırım tercüme edince biraz manasını kaybetmişti ama benim durumum da yeterince doğruydu.

14

Hedda Adlon'un arabası Mercedes SSK'ydı – sürmeyi hayal bile etmediğim bir araba. K kısa kelimesine karşılık geliyordu ama devasa tamponları ve altı harici silindiriyle bu beyaz spor araba ancak bir kalenin kaldırma köprüsü kadar kısaydı ve kullanılması da en az o kadar zordu. Diğer arabalar gibi dört tekerleği ve bir direksiyonu vardı ama tüm benzerlik bundan ibaretti. Takviyeli yedi litrelik motorunu çalıştırmak Manfred von Richthofen'in uçağının pervanesini çevirmek gibiydi ve ancak ikiz 7.92 mm'lik makineli tüfek sesi daha yükseğe çıkarabilirdi. Araba ışığın pervaneleri çekmesi gibi tüm dikkatleri üzerine çekiyordu. Bu arabayı sürmek tartışmasız büyük bir keyifti –Hedda'nın araba sürme konusundaki kabiliyeti kadar kocasının pahalı oyuncaklarla karısının gönlünü alma gayreti de takdirimi kazandı– ama bir özel dedektiflik işinde ancak pantomim atı kadar işe yarardı. Bir pantomim atı en azından

iki kişinin kimliğini gizlemesine yarayabilirdi. Üstelik ben de o atın sağladığı pratik yakınlığını Mrs. Charalambides'in arkasında durarak elde etmiş olurdum.

Arabayı bir gün kullandıktan sonra geri verdik ve sonra Herr Behlert'in daha müsait W'sini ödünç aldık.

Berlin'in geniş yolları da en az kaldırımları kadar işlekti. Araba ve taksilerin, başkentin futbol maçlarındaki göbekli yan hakemler gibi yolları kesmelerine mani olan beyaz kolluklu trafik polisleri sayesinde tramvaylar yol ortasında tıngırdayarak gidiyor ve saat gibi işliyorlardı. Trafik polislerinin düdükleri, araba ve otobüs kornaları yüzünden yollar da en az futbol maçları kadar gürültülüydü ve Berlinlilerin araba kullanış şekline baktığınızda sanki kazanma şansları varmış gibi düşündüklerini görebilirdiniz. Tramvayın içinde ortalık daha sakin görünüyordu: Ağırbaşlı kıyafetler giymiş görevliler sanki Fransız demiryolunda anlaşma imzalayan iki heyet gibi üniformalılarla karşı karşıya oturmuşlardı. Ama mütarekenin adaletsizliği ve büyük buhran çok gerilerde kalmış gibi görünüyordu. Şehrin ünlü havası buram buram benzin, çiçekçi kadınların sepetlerindeki çiçekler ve gittikçe artan kendine güven kokuyordu. Almanlar tekrar kendileriyle uzlaşmıştı; en azından görünüşü ideal Almana benzeyenler. Kayserin miğferindeki kartal gibi.

"Kendini Ari olarak düşündün mü hiç?" diye sordu Mrs. Charalambides. "Yahudilerden daha Alman olarak."

Ari kanımla ilgili bir şey söylemek istemiyor-

dum. Öncelikle onu tanımıyordum. Ayrıca, bildiğim kadarıyla Yahudi birine kalkıp da böyle bir şeyi yüz yüze söylemek saçmalıktı. O yüzden omuz silktikten sonra cevap verdim, "Dar deri şort giymekten büyük bir gurur duyan kişiye Alman denir. Diğer bir deyişle bu fikrin tümü saçmalık. Senin için yeterli bir cevap mı?"

Gülümsedi. "Hedda tanınmış bir sosyal demokrat olduğun için polisliği bırakmak zorunda kaldığını söyledi."

"Tanınmış olduğumu zannetmiyorum. Tanınmış olsaydım sanırım işler benim için çok farklı olurdu. Bugünlerde bir adamın sosyal demokrat olduğunu pijaması üzerindeki oklardan anlıyorsun."

"Polisliği özlüyor musun?"

Başımı iki yana salladım.

"Ama on yıldan uzun süre polislik yapmışsın. İsteyerek mi polis oldun?"

"Belki. Bilmiyorum. Çocukken evimizin dışındaki bahçede hırsız polis oynardık ve hırsız mı polis mi olmanın daha eğlenceli olduğundan emin değildim. Neyse büyüdüğümde babama sonunda ya polis ya da hırsız olacağımı söylediğimde bana "neden çoğu polis gibi ikisi de olmuyorsun?" dedi. Sırıttım. "Saygıdeğer bir adamdı ama polisleri pek sevmezdi. Kimse sevmezdi. Oturduğumuz muhitin kötü olduğunu söyleyemem ama büyürken hâlâ mutlu sonla biten hikâyeleri gerekçe gösteriyorduk."

•••

Birkaç gün boyunca elimizde bir Berlin haritası ona fıkralar anlatıp neşesini korumaya gayret ederken şehirdeki spor salonları ve spor kulüplerini gezdik ve Richard Bömer'in polis dosyasından aldığım Fritz'in fotoğrafını herkese gösterdik. Öldüğünü dikkate alırsak Fritz'in en iyi haliyle görünmediği ortadaydı ve onu tanıyan kimseye denk gelemedik. Belki bir şeyler biliyorlardı ama Mrs. Charalambides'e duydukları daha büyük ilgi yüzünden bunu anlamak kolay olmuyordu. İyi giyimli ve güzel bir kadının Berlin spor salonlarına uğraması hiç görülmemiş bir şey olmasa da sık yaşandığı da söylenemezdi. Arabada kalsa bu erkeklerin ağzından daha fazla şey alabileceğimi söyledim ama dinlemedi. Mrs. Charalambides birinin dediğini yapacak türde bir kadına benzemiyordu.

"Eğer senin dediğini yaparsam," dedi, "hikâyemi nasıl elde edeceğim?"

Sürekli aynı tabelaya denk geliyor olmasak onunla hemfikir olduğumu söyleyebilirdim: YAHUDİLER GİREMEZ. Ne zaman bir spor salonuna girsek bu tür şeyleri gördüğü için onun adına üzülüyordum. Belli etmiyordu ama ne kadar üzüldüğünü tahmin edebiliyordum.

Listemdeki son yer T-gym'di. Aslında şimdi düşünüyorum da ilk oraya gitmemiz gerekirmiş.

Batı Berlin'in ortasında ve hayvanat bahçesinin hemen güneyinde İmparator William Memorial Kilisesi yer alırdı. Farklı yüksekliklerdeki kuleleri yüzünden bir ibadethaneden ziyade Swan Şövalyesi Lohengrin'in şatosuna benziyordu. Kilisenin çevresinde yer alan sinemalar, dans salonları, kabareler, restoranlar ve ilaç dükkânları

Tauentzienstrasse'nin batı ucundaki ucuz bir otel ve Kaufhaus des Westens'deki T-gym arasına doluşmuştu.

Arabayı park ettim, Mrs. Charalambides'le birlikte arabadan indik ve dönüp KaDeWe dükkânının vitrinine baktık. "Güzel bir dükkândır," dedim.

"Hayır."

"Aa, öyledir. Restoranı da öyle."

"Hayır dediğimde sen spor salonuna girerken alışveriş yapmayacağımı kastettim."

"İstersen sen spor salonuna git ben alışveriş yapayım. Taktığım kravatta leke var."

"O zaman işini yapmıyor olursun. Eğer seninle spor salonuna gelmeyeceğimi zannediyorsan kadınları pek tanımıyorsun demektir."

"Kadınları tanıdığımı kim söyledi ki?" Omuz silktim. "Kadınlarla ilgili bildiğim tek şey yolda kollarını kavuşturarak yürüdükleridir. Eşcinseller haricinde erkekler bunu yapmaz."

"İşini yapmazsan ben de paranı ödemem. Buna ne dersin?"

"Konuyu açmanıza sevindim, Mrs. Charalambides. Bana ne kadar ödeyeceksiniz? Paradan hiç bahsetmedik."

"Sence adil olanı nedir?"

"Bu zor bir soru. Adalet konusunda fazla tecrübem yok. Adil kelimesini barometrede ya da belki de başı dertteki bir kızla ilgili kullanırım."

"Neden beni de öyle bir kız olarak düşünüp bir fiyat teklif etmiyorsun?"

"Eğer öyle yaparsam bu sefer hiç para isteyemem. Lohengrin'in Elsa'dan günde on mark istediğini hatırlamıyorum."

"Belki istemeliydi. O zaman onu terk etmeyebilirdi."

"Doğru."

"O zaman günde on mark artı masraflar olsun."

Dişçisinin onu sevdiğini anlamama yetecek kadar gülümsedi ve sonra kolumu tuttu. Eşit olsun diye diğerini de tutabilirdi ve itirazım olmazdı. Günde on mark almakla ilgisi yoktu. Onun yanında olup kokusunu duymak ve Behlert'in arabasından inerken bir anlığına jartiyerini görmek yeterliydi. Dükkânın vitrininden uzaklaşıp T-gym'in kapısından içeri girdik.

"Mekânın sahibi Korkunç Türk adında eski bir boksördür. İnsanlar onun duygularını incitmek istemediklerinden ve kısa olsun diye ona Türk derler. Çünkü duyguları incindiğinde insanları incitir. Buraya pek geldiğim söylenemez çünkü Berlin halkalarından ziyade iş adamlarının ve aktörlerin takıldığı bir yerdir."

"Halka mı? Onlar ne?"

"Olimpiyat halkası olmadığı kesin. Berlinliler Weimar Cumhuriyeti döneminde şehrin yönetimini bir ölçüde elinde bulunduran çetelere öyle derdi. Üç büyük çete vardı: Hür İttifak, Büyük ve Özgür. Tümü de resmi olarak hayır kurumu veya spor kulübü adıyla kayıtlıydı. Bazıları da spor salonu olarak kendilerini gösterir ve herkes onlara haraç öderdi: kapıcılar, ayakkabı boyacıları, fahişeler, tuvaletçiler, gazete bayileri, çiçekçiler aklına kim geliyorsa. Tümü de spor salonlarından destek alırdı. Çeteler hâlâ var ama artık onlar

yeni ortaya çıkan çeteye haraç ödüyor. Herkesten daha güçlü olan çeteye yani Nazilere."

Mrs. Charalambides gülümseyip kolumu daha sıkı tuttu ki ilk kez o zaman gözlerinin aydınlatılmış bir el yazmasının deniz mavisi gibi ve en az onun kadar güzel olduğunu fark ettim. Benden hoşlanıyordu. Bu kadarı açıktı.

"Nasıl oldu da hapse girmedin?" diye sordu.

"Dürüst davranmayarak," dedim ve T-gym'in kapısını iterek açtım.

Şimdiye kadar bana Büyük Buhranı hatırlatmayan bir boks salonuna girmemiştim. Genelde bunun nedeni koku, cırtlak yeşil renkteki boya ve bu gerçekleri gizlemekten aciz pis ve açık pencere olurdu. O hafta gittiğimiz diğer spor salonları gibi T-gym'de fiziki mücadele, büyük umutlar ve hüsranlar, idrar, ucuz sabun, dezenfektan ve hepsinden öte ter kokuyordu. İplerin ve el sargılarının üzerindeki ter; kum torbaları ve eldivenlerin üzerindeki ter; havluların ve başlıkların üzerindeki ter. Bock Brewery'de yapılacak bir sonraki dövüşle ilgili posterin üzerindeki vadi şekilli leke ter olabilirdi ama yüksek hız torbalarıyla çalışanların teri yerine ortamın rutubetinden kaynaklanması daha muhtemeldi. Ana ringde kafası sağlık topu gibi bir adam kanvas zemindeki kanı siliyordu. Küçük bir ofisin açık kapısının önünde muhtemelen antrenör olan Neandertal tipli bir herif başka bir mağara adamına düzeltme demirini nasıl kullanacağını gösteriyordu. Kan ve demir. Bismarck buraya bayılırdı.

T-gym'e son gelişimden beri değişen sadece duvardaki postere bitişik yazılar olmuştu. Birin-

de "YENİ İDARENİN KONTROLÜNDE diğerinde ALMANLAR! KENDİNİZİ SAVUNUN. YAHUDİLERİ İSTEMİYORUZ, yazıyordu."

"Bu kısaca her şeyi anlatıyor," dedim yazılara bakarak.

"Buranın sahibinin Türk olduğunu söylemiştin," dedi.

"Hayır, sadece kendisine Türk diyor. O Almandır."

"Daha doğrusu Yahudidir," dedi bir adam bana doğru yürüyerek. Bunu söyleyen az önce gördüğüm Neandertaldi – tahminimden biraz daha kısa olsa da bir çiftlik kapısı kadar genişti. Beyaz boyunluk, beyaz eşofman ve beyaz ayakkabı giyiyordu ama gözleri küçük ve kömür parçası gibiydi. Orta boy bir kutup ayısına benziyordu.

"Sanırım bu da yazıları açıklıyor," dedim birisine hitap etmeden ortaya. Ardından balıkçı yakalı gereksiz adama dönerek "Hey Primo, burayı Türk sana mı sattı yoksa üzerine mi kondun?" diye sordum.

"Ben yeni sahibiyim," diyerek karnını göğüs hizasına kaldırdı ve tuvalet oturağı kadar büyük çenesini bana doğru uzattı.

"Sanırım istediğim cevabı verdin, Primo."

"İsmini duyamadım."

"Günther, Bernhard Günther. Bu da halam, Hilda."

"Solly Mayer'in arkadaşı mısınız?"

"Kimin?"

"Sanırım sorumu cevapladın. Türk'ün asıl adı Solly Mayer'di."

"Ondan birisinin kimliğini teşhis edebilmek için yardım isteyecektim hepsi bu. Türk gibi boksör olan birinin. Bu da fotoğrafı." Fritz'in resmini dosyadan çıkarıp boyunlukluya gösterdim. "İstersen bir de sen bak, Primo."

Hakkını vermek gerek fotoğrafa sanki yardım etmeye istekliymiş gibi baktı.

"İyi görünmediğini biliyorum. Kanalda birkaç gün yüzdükten sonra böyle oluyor."

"Polis misin?"

"Özel dedektifim."

Hâlâ resme bakarken başını iki yana sallamaya başladı.

"Emin misin? Biz Yahudi bir boksör olduğunu düşünüyoruz."

Resmi derhal geri verdi. "Kanalda mı yüzüyordu dedin?"

"Doğru. Otuz yaşlarında."

"Unut gitsin. Eğer Yahudi'yse öldüğüne memnun oldum. Duvara o yazıyı laf olsun diye yazmadık."

"Gerçekten mi? Çünkü bakınca hiç de aklı başında bir şeye benzemiyor."

Resmi tekrar dosyaya koydum ve balıkçı yakalı adamın bana vurmaya kalkması ihtimaline karşı da dosyayı Mrs. Charalambides'e verdim.

"Ne Yahudileri ne de Yahudilerin peşinde koşarken bizim vaktimizi ziyan edenleri severiz. Bu arada bana Primo demen de hiç hoşuma gitmedi."

Önce adama sonra da Mrs. Charalambides'e bakıp sırıttım. "Eminim USOC Başkanı da bu çöplüğe gelmemiştir."

"O da mı Yahudi?"

"Gitsek iyi olacak," dedi Mrs. Charalambides.

"Belki de haklısın," dedim. "Buranın havası iyice bozuldu."

Bunu der demez bana bir sağ yumruk savurdu ama tetikteydim ve yara izli yumruğu tıpkı Hitler selamı gibi kulağımın ucunu sıyırarak geçti. Önce düz yumruk atması gerekirdi –böylece asıl yumruğu savurmadan beni sınamış olurdu. Artık onun hakkındaki her şeyi biliyordum – en azından bir boksör olarak. Adam ring değil köşe adamıydı. Kriminalkommissar'ken bana bağlı boksör bir çavuş vardı ve bana birkaç şey öğretmişti. Beladan uzak durmama yetecek kadar. Bir dövüşü kazanmanın yarısı yumruk yememekti. August Krichbaum'u teneşire çıkaran şanslı bir yumruktu veya bakış açısına göre şanssız da diyebiliriz. O yüzden bu adama ihtiyacı olandan daha sert vurmamayı umut ediyordum. Tekrar yumruğunu savurdu ve tekrar ıskaladı. Şimdilik iyi gidiyordum.

Bu arada Mrs. Charalambides akıllılık ederek birkaç adım geri gitmişti ve mahcup olmuşa benziyordu. En azından ben öyle göründüğünü düşündüm.

Üçüncü yumruk denk gelse de göl yüzeyine düşen düz bir taş gibi sıyırıp geçti. O arada "Yahudi aşığı" gibi bir şeyler homurdandı ve ben de haklı olabileceğini düşündüm. Mrs. Charalambides sevilmeyecek gibi değildi. Bir de onun bu Yahudi düşmanlığı gösterisine şahit olması da canımı sıkmıştı.

Ayrıca salonda yaptıkları işi bırakmış bizi izleyen minik gruba karşı da kendimi sorumlu hisse-

diyordum. O yüzden Primo'nun burnuna bir sol direk yumruk indirdim. Adam sanki geceliğinin cebinde akrep bulmuş gibi yerden yükseldi. İkinci yumruk moralini yerle bir ederken üçüncü yumruk da kafasının oyuncak ayı gibi sallanmasına neden oldu.

Adamın burnunun olması gereken yer kan kaplıydı ve müşterimin kapıya yöneldiğini görünce dövüşü sona erdirmeye karar vererek ona sağ yumruğumu tüm gücümle indirdim. Yumruğum biraz sert gelmişti. Primo telgraf direği gibi devrilirken ben başımı iki yana sallıyordum. Bu arada bir şey salonun zeminine rıhtım vincinden düşen bir şeymiş gibi çarptı –muhtemelen kafasıydı– ve dövüş sona erdi.

Bir an için hasmımın tepesinde Rodos Heykeli gibi dikildim ama caddenin sonundaki Rio Rita Bar'ın şişman fedaisi gibi görünüyor da olabilirdim. Kazandığım zafer değil de geçirdiğim aparkattan kaynaklanan olumlu mırıldanmalar yükselirken yumruğumu açmadan neden olduğum hasarı görmek için eğildim. Başka biri benden önce davrandı. Bu yüzü sağlık topu gibi olan adamdı.

"İyi mi?" diye sordum samimi bir endişeyle.

"Olacak," dedi. "Belki kafasına biraz akıl gelmiştir. Ona birkaç dakika ver, sonrasında senin o şanslı yumruğunu nasıl yediğine kadar her şeyi anlatacaktır."

Elimi tutup baktı.

"Bu eline biraz buz fena olmaz. Gel. Acele et. Bu ahmak kalkmadan gidelim. Frankel buranın sahibidir."

Yardımseverimle birlikte mutfağa gittim, o bir buzdolabını açıp bana içi buz dolu bir kanvas torba verdi.

"Elini içine daldır ve tutabildiğin kadar tut," dedi.

"Teşekkürler." Elimi torbaya soktum.

Başını iki yana salladı. "Türk'ü mü arıyordunuz?"

Başımı salladım.

"Başı belada değil, değil mi?" Ağzının kenarındaki on feniklik Lilliput'u alıp ona dikkatle baktı.

"Benimle bir sorunu yok. Sadece ona bir resim gösterip tanıyıp tanımadığını soracaktım."

"Evet. Resmi gördüm. Tanıdık ama çıkaramadım." Sanki bir şeyi yerinden çıkarmak istermiş gibi şakağına vurdu. "Kafam dağınık bu aralar. Hafızam berbat halde. Solly'nin hafızası çok iyidir. Alman eldiveni giymiş her boksörü ve diğer pek çoğunu bilirdi. Buradan yaşananlar utanç verici. Naziler yeni kanunlarını ilan edip Yahudileri tüm spor kulüplerinden men ettiklerinde Solly'nin burayı satmaktan başka çaresi kalmadı. Satmak zorunda olduğu için de şu adi Frankel'in ona teklif ettiğini kabul etmek zorunda kaldı ki, aldığı para bankaya borcunu ödemeye bile yetmiyordu. Artık beş parasız."

Artık soğuğu hissedemez hale gelince elimi buz torbasından çektim.

"Elin nasıl?" Sigarayı tekrar ağzına koydu ve baktı.

"Hâlâ şiş," dedim. "Gururdan şişmiştir. Elimin haline bakarsan ona gerekenden sert vurmuşum."

"Saçma. Ona vurmadın bile. Senin gibi iri bir adam o yumruğu atarken omzundan da kuvvet alsaydı onun çenesini kırabilirdi. Rahat ol fazlasıyla hak etti. Ama kimse bunu böyle düşünmez. Onu yıkan gerçekten sağlam yumruktu. Boksu bir düşün bence. Senin gibi birinden iyi boksör olur. Doğru bir antrenörle tabii ki. Mesela ben. Bu işten para bile kazanabilirsin."

"Teşekkürler ama kalsın. Para kazanmaya başladın mı hiçbir keyfi kalmaz. İnsanlara amatör olarak vururum ve öyle devam etmek istiyorum. Üstelik Naziler olduğu müddetçe ben hep ikinci sırada olacağım."

"Çok doğru." Sırıttı. "Kırığa benzemiyor ama birkaç gün sızlar." Elimi bıraktı.

"Solly nerede oturuyor?"

Adam safça baktı. "Burada, salonun üzerinde kalırdı. Ama yerle birlikte evini de kaybetti. Son duyduğumda Türk, Naziler yüzünden evlerini kaybeden diğer Yahudilerle birlikte Grunewald Ormanı'nda çadırda kalıyordu. Ama bu altı belki de dokuz ay önceydi, hâlâ orada mı bilmiyorum." Omuz silkti. "Ama nereye gidebilir? Bu ülkede Yahudi hayır kurumu yok ki. Üstelik Kurtuluş Ordusu da bugünlerde SA'dan farksız."

Başımı sallayıp buz torbasını iade ettim. "Teşekkürler, bayım."

"Onu görürsen saygılarımı ilet. İsmim Buckow. Şehir gibi ama daha çirkin."

15

Mrs. Charalambides'i KaDeWe'nin önünde dikkatle vitrindeki yeni Bosch gaz motorlu ve merdaneli çamaşır makinesine bakar halde buldum. Bana çamaşır makinesi kullanacak türde bir kadınmış gibi gelmiyordu. Belki de onun bir fonograf olduğunu zannetmişti. Gerçekten de fonografa çok benziyordu.

"Bilirsin mantık bittiğinde yumruklar devreye girer," dedim.

Bir an için camdaki gözlerimin yansımasına baktı ve tekrar gözlerini çamaşır makinesine çevirdi.

"Salondaki adam ağzını yıkasın diye bunlardan birini ona alsak fena olmaz," dedim gevrek gevrek.

Aklındakini söylememeye azmetmiş gibi ağzını sımsıkı kapalı tutmaya devam etti. Sırtımı vitrine döndüm, bir sigara yaktım ve Wittenbergplatz'a baktım.

"Burası insanların nazik ve kibar oldukları medeni bir yerdi. En azından çoğunlukla. Ama onun gibi adamlar bana Berlin'in bataklıktaki bir Polab Slavı gibi düşünceden ibaret olduğunu hatırlattı."

Sigarayı ağzımdan alıp mavi gökyüzüne baktım. Güzel bir gündü. "Böyle bir günde olur şey değil. Goethe'nin gökyüzünün neden mavi olduğuna dair bir teorisi vardır. Newton'un ışığın renklerin bir karışımı olduğu düşüncesine inanmazdı. Goethe bunun beyaz ışıkla zıttı arasındaki etkileşimin bir sonucu olduğunu düşünürdü: Karanlığın." Sigaradan bir nefes çektim. "Almanya'da artık bolca karanlık var. Gökyüzü belki de o yüzden mavi. Belki de o yüzden buna Hitler havası diyorlar. Çünkü içinde çok fazla karanlık var."

Kendi dediğime kendim güldüm. Sırf laf olsun diye konuşuyordum.

"Grunewald sonbaharda görülmeye değer harika bir yerdir. Çok güzeldir. Şimdi oraya gitmeyi düşünüyorum. Ayrıca gazeteye yazacağın hikâyeye de faydası olur. Türk muhtemelen orada, diğer pek çok Yahudi gibi, bir çadırda yaşıyor. Ya hepsi fanatik çevreci ya da Naziler yeni bir getto inşa etmeyi planlıyorlar. Belki ikisi de. Eğer bir süreliğine çevreci olmak istersen ben de varım."

"Herr Günther, her konuda şaka yapmak zorunda mısınız?"

Sigaramı attım. "Sadece komik olmayan konularda Mrs. Charalambides. Maalesef bu aralar hemen her konu öyle. Eğer şaka yapmazsam birinin beni Nazi zannetmesinden korkuyorum. Hitler'in şaka yaptığını hiç gördünüz mü? Ben görmedim. Yapsa belki onu daha çok severdim."

Çamaşır makinesine bakmaya devam etti. Anlaşılan henüz gülümsemeye hazır değildi. "Onu kışkırttın," dedi. Başını iki yana salladı. "Kavgayı hiç sevmem, Herr Günther. Ben barışçıyım."

"Burası Almanya Mrs. Charalambides. Kavga bizim en sevdiğimiz diplomasi yoludur ve bunu herkes bilir. Ben de barışçıyım. Hatta İncil'in dediği gibi diğer yanağını dönmeye çalışan biriyim ama neler olduğunu gördünüz. Hatta bana vurana kadar ona iki kez yanağımı dönmeyi de başardım. Ama sonrasında başka çarem kalmadı. En azından İncil'e göre. Sezar'ın hakkını Sezar'a ver. Bu da İncil'in dediği diğer bir şey. Ben de onu yaptım. Hakkını verip indirdim. Gördün mü hiç kimse şiddetten benim kadar nefret edemez."

Ağzını kapalı tutmayı sürdürmeye çalıştı ama artık işe yaramıyordu.

"Ayrıca," diye ekledim, "o adamı yumruklamak istemediğini de söyleyemezsin."

Güldü. "Pekâlâ, istedim. Adam itin tekiydi ve ona vurduğunuza memnunum. Oldu mu? Ama tehlikeli değil mi? Yani başınız derde girebilir. Başınızın derde girmesini istemiyorum."

"Bunun için sizin yardımınıza ihtiyacım olmadığı ortada, Mrs. Charalambides. Başımı belaya sokma konusunda son derece maharetliyimdir."

"Belli oluyor."

Gülümsedi ve yaralı elimi tuttu. Şişi inmemişti ve hâlâ buz gibiydi.

"Çok soğuk," dedi.

"Bir de diğer adamı göreceksin."

"Grunewald'ı görmeyi tercih ederim."

"Memnuniyetle, Mrs. Charalambides."

Arabaya bindik ve Kurfürstendamm boyunca batıya gittik.

"Mr. Charalambides..." dedim birkaç dakika sonra.

"Yunan Amerikalı ve ünlü bir yazardır. Benden çok daha ünlüdür. En azından Amerika'da. Burada pek tanınmaz. Ayrıca benden çok daha iyi bir yazardır. En azından bana söylediği bu."

"Bana ondan bahsedin."

"Nick'ten mi? Yazar olduğunu söyledikten sonra hakkında bilinmesi gereken her şeyi de söylemiş oluyorsun. Siyasi görüşü haricinde. Faal bir solcudur. Şimdi Hollywood'da, bir senaryo yazmaya çalışıyor ve her saniyesinden de nefret ediyor. Bunun nedeni filmlerden ve hatta stüdyolardan nefret etmesi değil. Sadece New York'tan ayrı kalmaya tahammül edemiyor. Biz de altı yıl önce orada tanışmıştık. Ondan sonra da üç iyi ve üç kötü yılı birlikte geçirdik. Yusuf'un firavunla ilgili kehaneti gibi. Sadece burada iyi ve kötüler peş peşe gelmedi. Şimdi de en kötü dönemlerimizden birindeyiz. Nick içkiyi sever."

"İnsanın bir hobisi olmalı. Ben de oyuncak trenleri severim."

"Maalesef onun ki hobinin ötesine geçti artık. Nick bütün kariyerini içkinin üzerine kurdu. Onun hakkında yazılar bile yazıyor. Bir yıl içer ve sonra bir yıl bırakır. Abarttığımı zannedebilirsin ama abartmıyorum. Ocakta içkiyi bırakır ve yeni yılda tekrar başlar. Nasıl başarıyor bilmiyorum ama üç yüz altmış beş gün içkiyi bırakacak iradeye sahip."

"Neden?"

"Yapabileceğini ispat etmek ve hayatı daha ilginç kılmak için. Sırf gıcıklık olsun diye. Nick karmaşık bir adamdır ve yaptıklarının da basit bir açıklaması yoktur. Özellikle de yaşantısındaki basit şeylerle ilgili olarak."

"Yani şimdi içtiği senedesiniz."

"Hayır. Şimdi ayık. O yüzden kötü bir yıl diyorum zaten. Öncelikle içkiyi ben de severim ve yalnız içmeyi hiç sevmem. Ayrıca Nick ayıkken katlanılmaz bir herifken sarhoş olduğunda muhteşem birine dönüşür. Avrupa'ya gelmemin nedenlerinden biri de bu. Huzur içerisinde içebilmeye geldim. Şu aralar hem ondan hem de kendimden bıkmış haldeyim. Siz hiç kendinizden bıktınız mı, Herr Günther?"

"Sadece aynaya baktığım zamanlarda. Polislerin iyi bir yüz hafızası olması gerekir – özellikle de kendi yüzünüzü iyi bilmelisiniz. Bu iş insanı hiç tahmin etmeyeceği şekillerde değiştirebilir. Bir zaman sonra aynaya baktığınızda hapse tıktığınız serserilerden hiç de farkı olmayan birini görmeye başlarsınız. Ama son zamanlarda birilerine hayatımı anlatmaktan da bıkmaya başladım."

Halensee'den güneye Königsallee'ye döndüm ve camdan kuzeyi işaret ettim. "Olimpiyat stadını oraya inşa ediyorlar," dedim. "S-Bahn demiryolunun ötesinden Pichelsberg'e kadar. Bu noktadan itibaren Berlin orman, küçük göller ve seçkin villa kolonilerinden ibarettir. Dostun Adlonların da buralarda bir yeri vardı ama Hedda sevmediğinden Potsdam yakınlarındaki Nedlitz köyünden bir yer satın aldılar. Adlon'daki hayatın güçlükle-

rinden kaçmak isteyen çok özel misafirlerini hafta sonları oraya götürürler. Karıları ve kocalarından bahsetmiyorum bile."

"Sanırım doğru düzgün bir dedektif tutmanın bedeli onun her şeye ek olarak sizinle ilgili de her şeyi bilmesi oluyor," dedi.

"Aramızda kalsın ama o bedel zannettiğinizden çok daha düşük."

Halensee İstasyonu'nun sekiz kilometre kadar güneybatısında çok güzel bir mevkide olan Hubertus Restoranı'nın önünde durdum.

"Neden durduk?"

"Erken bir öğle yemeği ve biraz bilgi için. Türk'ün Grunewald'da yaşadığını söylerken ormanın sekiz bin dönüm kadar olduğunu söylemeyi unuttum. Eğer onu bulmak istiyorsak biraz bilgi toplamamız gerekecek." Hubertus, Lehar'ın operasından çıkmış gibi bir yerdi: Büyük ve yaklaşan bir felaketin habercisi av kulübesine gidecek veliaht prens ve genç baronesin bir şeyler atıştırmak için durabileceği bahçeli, nezih ve sarmaşıklarla kaplı bir villa. Çevremiz Berlin'in semiz simalarıyla çevriliyken esas oğlan ve sevgilisi gibi görünmeye çalışmak ve garsonun umursamazlığından duyduğumuz hayal kırıklığını gizlemek için elimizden geleni yaptık.

Yemekten sonra daha güneye ve batıya doğru devam ederek Reitmeister See'deki bir köy dükkânına, Krumme Lanke'deki postaneye ve son olarak da Paulsborn'daki bir garaja sorduk ve oradaki çalışan bize Schlachtensee'nin sol yakasında çadırda yaşayan bazı kişilere dair bir şeyler duyduğunu ve oraya nehir üzerinden gidebilece-

ğimizi söyledi. Biz de Beelitzhof'a gidip bir tekne kiraladık ve aramamıza devam ettik.

"Aradığımızı henüz bulamasak da şimdiden çok güzel bir gün geçirdim," dedi tekne Prusya'nın mavi sularını yararak ilerlerken.

Ve o anda bulduk.

Önce orman örtüsünün üzerinden yükselen duman bulutunu fark ettim. Altı yedi kadar ordu çadırıyla kurulmuş küçük bir köydü. Büyük Buhran döneminde de Tiergarten'de fakir ve işsizler için büyük bir çadır köy kurulmuştu.

Motorun hızını kesip dikkatle yaklaştım. Bazılarının Yahudi olduğu bariz, perişan görünümlü küçük bir grup çadırlarından çıktı. Ellerinde sopa ve sapanlar vardı. Eğer yalnız olsaydım çok daha düşmanca karşılanmam muhtemeldi, ama Mrs. Charalambides'i görünce rahatladılar. Hiç kimse inci gerdanlık ve samur kürkle bela çıkarmaya gelmezdi. Tekneyi bağladım ve onun kıyıya çıkmasına yardım ettim.

"Solly Mayer'i arıyoruz," dedi tebessüm ederek. "Onu tanıyor musunuz?"

Cevap veren olmadı.

"İsmim Noreen Charalambides," dedi. "Ama kızlık soyadım Eisner'dir. Yahudi'yim ve buraya sizin hakkınızda veya Herr Mayer hakkında bir şeyler öğrenip ihbar etmeye gelmedik. Amerikalı bir gazeteciyim ve bilgi arıyorum. Solly Mayer'in bize yardımcı olabileceğini düşünüyoruz. O yüzden çekinmeyin. Size bir zarar verecek değiliz."

"Sizden çekindiğimiz yok," dedi adamlardan biri. Uzun boylu ve sakallıydı. Uzun siyah bir palto ve geniş kenarlı siyah bir şapka giyiyordu. Al-

nının iki yanından deniz yosunu gibi iki saç buklesi sarkıyordu. "Sizi Hitler Gençliği zannettik. Buralarda bir yerde kamp kurmuş bir grupları var ve sırf eğlence olsun diye bize saldırıyorlar."

"Bu korkunç bir şey," dedi Mrs. Charalambides.

"Genelde uzak durmaya çalışıyoruz," dedi bukleli adam. "Kanunen kendimizi korumak adına yapabileceklerimiz kısıtlı. Ama son zamanlarda saldırılarının şiddeti artmaya başladı."

"Biz sadece huzur içerisinde yaşamak istiyoruz," dedi diğer bir adam.

Kampta etrafıma baktım. Birkaç oltanın yanındaki bir kazığa birkaç tavşan asılmıştı. Ateşin üzerindeki metal bir ocağın üzerinde büyük bir kazan kaynıyordu. Eski püskü iki çadırın arasında gerilen ipe çamaşırlar asılmıştı. Kış hızla yaklaştığından fazla hayatta kalma şansları yoktu. Sadece onlara bakmak bile üşümeme ve acıkmama yetti.

"Ben Solly Mayer'im."

Kısa boyunlu uzunca bir adamdı ve tıpkı diğerleri gibi aylardır açıkta yaşadığından güneşte iyice yanmıştı. Aslında onu görür görmez tanımam gerekirdi. Çoğu boksörün burnu yatay kırılırdı ama Türk'ünki dikey olarak da dikilmişti. Yüz dediği geniş alanın üzerinde duran küçük pembe bir yastığa benziyordu. Böyle bir burunla pek çok şey yapılabilirdi. Mesela Roma'nın trireme savaş gemileri gibi diğer gemileri mahmuzlayabilirdi. Kale kapılarını kırabilirdi. Yer mantarı bulabilirdi. Ama onunla nefes alabileceğini zannetmiyordum.

Mrs. Charalambides ona yazmayı planladığı makaleden ve Amerikalıların hâlâ Olimpiyatları boykot edebileceğine dair umudundan bahsetti.

"Ne yani zaten boykot etmediler mi?" dedi uzun boylu sakallı adam. "Amerikalılar katılacaklar mı?"

"Ne yazık ki öyle," dedi Mrs. Charalambides.

"Elbette ki Roosevelt burada olup bitenleri görmezden gelemez," dedi uzun böyle adam. "O bir demokrat. Ya New York'taki onca Yahudi'ye ne demeli? Bunu görmezden gelmesine izin vermezler."

"Bence onun yapmak istediği aynen bu," dedi Mrs. Charalambides. "Zaten hükümetindekiler ve rakipleri onun gereğinden fazla Yahudi dostu olduğunu düşünüyorlar. O yüzden siyasi bakımdan kendi hayrı için otuz altıda Amerikan takımının gönderilip gönderilmemesi konusunda taraf olmayacaktır. Gazetem de ben de onun bu duruşunu değiştirmek istiyoruz."

"Yani ölü bir Yahudi boksör hakkında makale yazmak bunu sağlayacak mı?" dedi Türk.

"Evet. Mümkün."

Türk'e Fritz'in fotoğrafını verdim. Burundan çok her şeye benzeyen köprünün üzerine gözlüklerini koyup fotoğrafı kol mesafesinde tutup dikkatle baktı.

"Bu adam kaç kilo?" diye sordu.

"Kanaldan çıkardıklarında doksan kilo civarıymış."

"Demek ki antrenman yaparken dokuz on kilo daha hafifti," dedi Türk. "Orta sıklet. Hatta hafif sıklet bile olabilir." Tekrar baktı ve sonra elinin tersiyle fotoğrafa vurdu. "Bilmiyorum. Ringde çok zaman geçirdikten sonra bu heriflerin tümü birbirlerine benzemeye başlar. Yahudi olduğunu nereden çıkardın? Bana değilmiş gibi geldi."

"Sünnetliydi," dedim. "Ah bu arada solaktı."

"Anlıyorum." Türk başını salladı. "Belki ama sadece bir ihtimal Eric Seelig denen adam olabilir. Brombergliydi ve birkaç yıl önce hafif sıklet şampiyonu oldu. Eğer oysa bu adam Rere de Vos, Karl Eggert ve Çingene Trolmann gibi çok iyi boksörleri yenmişti."

"Çingene Trolmann mı?"

"Evet, onu tanıyor musun?"

"Adını duydum tabi ki," dedim. "Duymayan kalmadı ki? Sahi o adama ne oldu?"

"Son duyduğumda Cockatoo'da kapıcı olmuştu."

"Ya Seelig? Onun hikâyesi ne?"

"Buraya gazete gelmiyor, dostum. Bildiklerimin en yenisi bir aylık. Ama duyduğum kadarıyla Hamburg'da unvanını korumak için Helmut Hartkopp'la yaptığı son müsabakada SA serserileri çıkagelmiş. Yahudi olduğu için onu tehdit etmişler. Bunun ardından ortadan kaybolmuş. Belki de ülkeden gitmiştir. Belki kalıp kanalı boylamıştır. Kim bilir? Berlin Hamburg arası uzun mesafe. Ama Bromberg kadar değil. Orası sanırım Polonya koridoruydu."

"Eric Seelig diyorsun."

"Belki. Daha önce hiç cesede bakmamıştım. Ring dışında tabi ki. Bu arada beni nasıl bulduNuz?"

"T-gym'deki Buckow denen adam selamlarını söyledi."

"Bucky mi? Evet Bucky iyi adamdır."

Cüzdanımı çıkarıp ona para uzattım ama almadı. Bunun üzerine biri hariç tüm sigaralarımı

ona verdim ve Mrs. Charalambides de aynısını yaptı.

Tam tekneye dönecektik ki bir şey havada uçup gelerek şapkalı adama çarptı. Adam eli kanayan yanağında bir dizi üzerine çöktü.

"Yine o küçük piçler," dedi Türk.

Otuz metre kadar uzakta ormandaki bir açıklığı doldurmuş haki kıyafetli gençler gördüm. Uçup gelen bir taş Mrs. Charalambides'i kıl payı sıyırıp geçti.

"Yahudiler," diye bağırdılar şarkı söyler gibi. "Yahudiler."

"Bu kadarı yeter artık," dedi Türk. "Gidip şu veletlere hadlerini bildireceğim."

"Hayır," dedim. "Sakın yapma. Başınıza bela alırsınız. Bırakın ben halledeyim."

"Ne yapabilirsin ki?" diye sordu Mrs. Charalambides.

"Göreceğiz. Oda anahtarınızı verin."

"Oda anahtarım mı? Niye?"

"Soru sormayın."

Kadın devekuşu tüyü çantasını açıp anahtarı verdi. Büyük pirinç ve oval bir anahtarlığa bağlıydı. Anahtarı anahtarlıktan çıkarıp geri verdim. Sonra da dönüp saldırganlara doğru yürüdüm.

"Dikkatli ol," dedi.

Bir taş daha başımın üzerinden geçti.

"Ya-hu-di-ler! Ya-hu-di-ler!"

"Bu kadar yeter," diye bağırdım. "Bir taş daha atan olursa tutuklayacağım."

Yaşları on ila on altı arasında değişen yirmi kadar genç vardı. Tümü sarışındı, gençtiler, sert yüzleri ve Richard Bömer gibi Nazilerden öğren-

dikleri saçmalıklarla dolu kafaları vardı. Ellerinde Almanya'nın geleceğini tutuyorlardı. Ve birkaç tane de büyük taş. Aramızdaki mesafe on metreye inince bu uzaklıktan polis rozeti zannetmeleri umuduyla anahtarlığı çıkardım. Birinin "polismiş," dediğini duydum ve hilemin işe yaradığını anlayarak gülümsedim. Sonuçta karşımdakiler çocuktu.

"Haklısınız, polisim," dedim anahtarlığı tutmaya devam ederek. "Westend Emniyet Merkezi'nden Kriminalkommissar Adlon. Saldırdığınız diğer polis memurlarından hiçbiri yaralanmadığı için de çok şanslısınız."

"Polis memuru mu?"

"Ama Yahudi'ye benziyorlar. En azından bazıları."

"Hangi polis Yahudi gibi giyinir ki?"

"Tabii ki gizli polisler," deyip en büyüğünü yanağından tokatladım. Ağlamaya başladı. "Onlar ormanda çocukları öldüren katillerin peşindeki Gestapo görevlileri. Doğru duydunuz sizin gibi çocukları öldürüyorlar. Boğazlarını ve uzuvlarını kesiyor. Panik çıkmasını istemediğimizden gazetelerde yer almasına izin vermedik. Şimdi sizin yüzünüzden bütün operasyon başarısız olmak üzere."

"Bizi suçlayamazsınız bayım. Yahudi'ye benziyorlar," dedi diğer bir çocuk.

Onu da tokatladım. Gestapo'yla ilgili doğru bir izlenim edinmelerini istiyordum. Belki böylece Almanya'nın bir gelecek umudu olabilirdi.

"Kes sesini," diye hırladım. "İzin verilene kadar da konuşma. Tamam mı?"

Hitler Gençliği'nin o üyesi beş karış suratla başını salladı.

Birini atkısından tuttum.

"Sen, kendini kurtarmak için ne söyleyeceksin?"

"Affedersiniz, efendim."

"Affetmek mi? O polisin gözünü çıkarabilirdiniz. Aslında babanızdan sizi iyice pataklamasını istemem gerek. Dahası hepinizi tutuklayıp toplama kampına göndermeli. Hoşunuza gider miydi?"

"Lütfen bayım zarar vermek istemedim."

Çocuğu bıraktım. Artık hepsi bin pişman görünüyordu. Artık Hitler Gençliği'nden ziyade okul çocuğu gibi görünmeye başlamışlardı. Onları istediğim şekle sokmuştum. Alex'te bir ekibi de yönetiyor olabilirdim. Nihayetinde polisler de, ev ödevi haricinde, okul çocuklarının yaptığına benzer şeyler yaparlardı.

"Tamam. Bu konuda söyleyeceklerim bu kadar ve söylediklerim hepiniz için geçerli. Bundan hiç kimseye bahsetmeyeceksiniz, tamam mı? Sakın. Bu gizli bir operasyon. Bir daha sakın kanunu kendi başınıza uygulamaya kalkmayın. Yahudi'ye benzeyen herkes Yahudi değildir. Bunu unutmayın. Şimdi fikrimi değiştirip polis memuruna saldırıdan hepinizi içeri tıkmadan hemen çekin gidin buradan. Dediklerimi de aklınızdan çıkarmayın. Bu ormanlarda gözü dönmüş bir katil olduğundan yakalandığını okumadan buraya geri gelmeyin."

"Evet, bayım."

"Hemen gidiyoruz, bayım."

Gölün kıyısındaki çadırlara geri döndüm. Güneş batmaya başlamıştı. Öküz kurbağaları

dükkânı yeni açıyordu. Balıklar suyun üzerine zıpladılar. Yahudilerden biri sudaki genişleyen dalgaya hemen oltasını attı. Şapkalı adamın yarası ağır değildi. Sinirlerini yatıştırmak için sigaralarımdan birini içiyordu.

"Onları göndermek için ne söyledin?" dedi Türk.

"Onlara sizin gizli polis olduğunuzu söyledim," dedim.

"Sana inandılar mı?" diye sordu Mrs. Charalambides.

"Tabii ki inandılar."

"İyi de nasıl?" dedi. "Yalan olduğu ortada."

"Bu Nazilere ne zaman mani oldu ki?" Başımla tekneyi işaret ettim. "Binin," dedim. "Gidiyoruz."

Son sigaramı kulağımın arkasından aldım ve Türk'ün getirdiği bir çırayla yaktım. "Artık sizi rahatsız etmezler," dedim. "Yüreklerine Tanrı korkusu yerine Gestapo korkusu yerleştirdim. Çünkü onlar için daha önemli."

Türk güldü. "Teşekkürler, bayım," deyip başını iki yana salladı.

Teknenin ipini çözdüm ve Mrs. Charalambides'le birlikte tekneye bindik. "Son birkaç yıl içinde şunu öğrendim," deyip motoru çalıştırdım. "Yalanı gerçek gibi söyleyeceksin. Önce kendini ikna etmeyi becerirsen ne kadar uçuk olursa olsun bugünlerde onunla neler başarabileceğin hiç belli olmaz."

"Bu kadar aksi olabilmek için Nazi olmak gerektiğini zannederdim," dedi.

Sanırım şaka olarak söylemişti ama bunu söylediğini duymak hoşuma gitmedi. Aynı zamanda

haklı olduğunu da biliyordum. Aksiydim. Ona eski bir polis olduğumu ve bir polis olarak bana söylenen her şeyin yalan olduğunu bildiğimi söyleyebilirdim ama bunu söylemem de hoş olmazdı. Üstelik Nazilerin şehir suyuna bir şey karıştırarak tüm Almanları herkesle ilgili kötü düşünür hale getirdikleri türünden bir şeyler söylemenin de bir manası olmayacaktı. Aksiydim. Almanya'da yaşayan kim olmazdı ki?

Fakat Noreen Charalambides'le ilgili kötü hiçbir şeye inanmazdım. Onun da benimle ilgili kötü düşünmesini istemiyordum. Elimin altında köpek ağızlığı olmadığından bir dudağımı diğerinin üzerine bitiştirerek ağzımı bir süre kapalı tutmayı başardım ve gazı kökledim. Düşmanını ısırmakla dostunu ısırabilecek gibi görünmek arasında fark vardı. Hoşlandığın kadından bahsetmiyorum bile.

16

Tekneyi iade edip arabaya geri döndük. Muhtemelen istekleri birbirinden alakasız sessiz insanlarla dolu caddelerden geçerek doğuya, Berlin'e doğru gittik. Burası hiçbir zaman dost canlısı bir şehir olmadı. Berlinliler misafirperverlikleriyle bilinmese de şehir artık Hamelin'in çocuklar gittikten sonraki haline benziyordu. Ama sıçanlar hâlâ olduğu yerdeydi.

İyi fırçalanmış keçe şapkaları ve sert kenarlı yakalarıyla saygıdeğer beyler biten günün ardından evlerine gidiyor ve kirli botlarını ülkenin en iyi mobilyasının üzerinden çekmeyen üniformalı ve ehliyetli haydutları görmezden geliyorlardı. Otobüs kondüktörleri yolcularla konuşmamak için platformlarından dışarı uzanıyorlardı. Bugünlerde hiç kimse aklından geçeni söylemek istemiyordu. Baedeker'de öyle yazmıyordu.

Leibnizstrasse'deki taksi sırasındaki taksiler damalı kaputlarını takmışlardı – havanın soğu-

yacağına dair bir işaretti bu. Fakat Fasanenstrasse'deki sinagogun bitişiğindeki sahibi Yahudi kuyumcuyu boykot eden üç SA'yı yıldıracak kadar soğumamıştı.

Almanlar! Kendinizi Savunun! Yahudilerden bir şey satın almayın! Sadece Alman dükkânlarından alın.

Kahverengi deri botları, kahverengi deri palaskaları ve Kurfürstendamm'ın yeşil neonlarıyla aydınlanan kahverengi deri suratlarıyla bu üç Nazi, hayvanat bahçesinden kaçmış aç timsahlar gibi, tarih öncesi, aşağılık ve tehlikeli görünüyorlardı.

Soğukkanlılığımı kaybetmek üzereydim. İçkiye ihtiyacım vardı.

"Surat mı asıyorsun?" diye sordu.

"Surat asmak mı?"

"Sessiz protesto da olduğu gibi."

"Bugünlerde güvenli tek şey bu. Zaten içkinin çözüm olamayacağı türden bir şey de değil."

"Bana da bir içki iyi gelirdi."

"Ama Adlon'da olmasın. Oraya gidersek birileri benden bir şeyler isteyebilir." Joachimstaler Strasse'deki kavşağa yaklaşırken işaret ettim. "İşte. Cockatoo Bar."

"Düzenli gittiğin yerlerden biri mi, Günther?"

"Hayır, ama düzenli giden birini tanıyorum. Makalen için konuşman gereken birisi."

"Aa, kimmiş?"

"Çingene Trollmann."

"Doğru şimdi hatırladım. Türk, Cockatoo'nun kapıcısı olduğunu söylemişti. Ayrıca Eric Seeling'le dövüşen de oydu."

"Türk, Seelig'in, Fritz olduğundan yüzde yüz emin değildi. Belki Trollmann bunu onaylar. Ge-

ceyi ringde sana vurmaya çalışan biriyle geçirdiğinde yüzünü iyice bellersin herhalde."

"Gerçekten Çingene mi yoksa Solly Mayer'in Türk olması gibi onun Çingene'liği de sadece isimden mi ibaret?"

"Trollmann'ın şanssızlığına onun ki gerçek. Naziler sadece Yahudi düşmanı değil. Çingeneleri, eşcinselleri, Yehova Şahitleri'ni ve elbette komünistleri de sevmezler. Şimdilik en çok zarar gören kızıllar oldu. Yani henüz Yahudi olduğu için idam edilen birini duymadım."

Plotzensee'deki düşen baltayla ilgili Otto Trettin'in hikâyesini tekrar edecektim ama vazgeçtim. Çünkü ona Çingene Trollmann hakkındaki hikâyeyi anlatacaktım ve bu gecelik bir tane hüzünlü hikâye yeter de artardı bile. Çingene Trollmann'ınki kadar acıklı bir hikâye zor bulunurdu.

Daha erken olduğundan Cockatoo'da fazla kimse yoktu ve orada çalışanların "Rukelie" diye bildiği Trollmann daha gelmemişti. Akşamın yedisinde ben de dâhil hiç kimse bela çıkarmazdı.

Cockatoo'nun bazı kısımları Fransız Polinezyası'ndaki bir bar gibiydi ama büyük bölümü kadife sandalyeleri, floklu duvar kâğıtları ve kırmızı ışıklarıyla Berlin'deki diğer mekânlara benziyordu. Mavi ve altın rengi barın şehirdeki en uzun bar olduğunu söylenirdi ama bunu söyleyenlerin mezurası olmadığı ya da Tipperary yolunun uzun olduğunu düşündükleri açıktı. Tavan düğün pastası gibi krema sürülmüşe benziyordu. Sade bir kabaresi, dans pisti ve cazı zenciler tarafından

değil de Brandenburg'daki kilise orgcuları icat etmiş gibi çalarak Nazilerin itibarsız müzik tarifinin etrafında dans eden bir orkestrası vardı. Artık tüm kulüplerde çıplak dansçı kızlar kesinlikle yasaklandığından Cockatoo açığı her masaya bir papağan koyarak kapatmaya çalışmıştı. Bu insanlara dansçı kızların büyük bir avantajını hatırlatmaktan başka işe yaramıyordu: Yemek tabağınıza pislemezlerdi. Anita Berber haricinde tabii ki.

Ben schnaps içerken Mrs. Charalambides çay içen bir geyşa gibi asgari gayretle martinisini yudumladı ve onun kocasıyla paylaştığı tek yeteneğinin yazı yazmak olmadığını anladım. Kadın içkiyi tanrıların ambrosiayı yemesi gibi rahatça mideye indiriyordu.

"Pekâlâ, bana Çingene Trollmann'ı anlat," dedi Non defteri ve kalemini çıkardıktan sonra.

"Trollmann gerçek bir Çingenedir. Bir Sinti. Bu Roma'nın alt kümesi gibi bir şey ama benden bunu açıklamamı isteme çünkü ben Bruno Malinowski değilim. Cumhuriyet olduğumuz zamanlarda gazeteler hem yakışıklı hem de iyi bir boksör olan Trollmann'ın Çingene olmasından övgüyle bahsederdi. O zamanlar durumu çok iyiydi. Menajerler çocuğu aralarında paylaşamazlardı." Omuz silktim. "Şu an bile en fazla yirmi yedi yaşında olmalı. Neyse geçen senenin ortalarına kadar Alman hafif sıklet şampiyonluğuna hazırlanıyordu ve karşısında ciddi bir rakibi de yoktu. Sahipsiz kemer için Adolf Witt'le burada Berlin'de müsabaka yaptı."

"Elbette Naziler Ari üstünlüğünün yeterli olacağını ve Witt'in ırki açıdan aşağı rakibini pes-

tile çevireceğini varsaydılar. Onun müsabakaya çıkmasına da zaten bu yüzden izin vermişlerdi. Buna rağmen şike yapmaktan da çekinmediler ama seyirciyi hesaba katmamışlardı. Seyirciler Trollmann'ın cesaretinden ve kesin üstünlüğünden öylesine etkilendiler ki hakemler sonunda Witt'i şampiyon seçtiğinde ortalık karıştı ve yetkililer Trollmann'ın kazandığını kabul etmek zorunda kaldılar. Fakat mutluluğu kısa sürdü."

"Altı gün sonra Alman Boks Federasyonu uyguladığı vur kaç taktiği ve "erkeklere yakışmayan" gözyaşlarını bahane ederek çocuğun unvanlarını, boks lisansını ve kemerini elinden aldı."

Not defterinin birkaç sayfası çoktan dolmuştu. İçkisini yudumlayıp başını iki yana salladı. "Kemerini ağladığı için mi geri aldılar?"

"Dahası var," dedim. "Bu tam Almanlara has bir hikâyedir. Tahmin edeceğin gibi çocuk ölüm tehditleri almaya başladı. Zehirli kalemle yazılmış mektuplar. Posta kutusuna konan pislikler. Aklına ne geliyorsa. Karısı ve çocukları çok korktu. İş o noktaya geldi ki karısından çocuklarla birlikte huzur içinde yaşayabilmesi için ondan boşanıp adını değiştirmesini istedi. Çünkü Trollman hâlâ namağluptu. Boksu kullanarak bu belalardan kurtulabileceğini umut ediyordu. Boks federasyonu istemeden de olsa iki şartla lisansını ona geri verdi: Öncelikle onu harika bir boksör yapan vur kaç taktiğini bırakacaktı –çok hızlıydı ve kimse ona vurmayı beceremiyordu. Diğer şartsa ilk müsabakasının ağır sıklet Gustav Eder'le olmasıydı."

"Çocuğun küçük düşmesini istemişler."

"Aslında çocuğun ölmesini istediler," dedim. "İkisi Temmuz 1933'te Berlin'deki Bock Brewery'de karşı karşıya geldi. Yeni ırk sınırlamalarını protesto etmek adına Trollmann ringe saçını sarıya vücudunu ise unla beyaza boyayarak Ari erkeğin karikatürü olarak çıktı."

"Ah, Tanrım. Linç edilmekten kaçabilmek için kılık değiştiren bir zenci gibi."

"Onun gibi bir şey. Neyse müsabaka başladı ve onu şampiyon yapan taktiğini terk etmek zorunda bırakılan Trollman, kendinden çok daha ağır Eder'le yumruk yumruğa mücadele etmek zorunda kaldı. Beşinci rauntta çok sert bir yumruk alıp maçı nakavtla kaybetti. Bir daha eskisi gibi olamadı. Son duyduğumda ayda bir kendinden daha iri ve güçlü adamlarla dövüşüp sırf ailesini geçindirebilmek için sopa yiyordu."

Başını iki yana salladı. "Bu modern bir Yunan trajedisi," dedi.

"Eğer içinde komik bir öğe olmadığını söylüyorsan haklısın. Üstelik birisinin başına böyle şeyler gelmesine izin verdikleri için tanrıların da iyi bir sopaya çekilmesi gerek."

"Şimdiye kadar gördüklerime bakılırsa Almanya için ellerinden geleni yapmışlar."

"Asıl mesele de bu değil mi zaten? Eğer tanrılar bizim için mevcut değilse belki de gerçekten mevcut değillerdir."

"Böyle düşünme, Bernie," dedi. "Sadece insanın olduğunu düşünürsen oyun yazamazsın. Hiç kimse tiyatroya bunları duymaya gitmez. Özellikle de bugünlerde. En azından çoğumuz."

"Acaba tekrar tiyatroya gitmeye başlasam mı?" dedim. "Kim bilir belki de insanın doğasına inancım yenilenir. Fakat işte Trollmann geliyor o yüzden boş yere umutlanmayayım."

Bunu söylerken bile insan doğasına inancım ne kadar güçlü olursa olsun Trollmann'ı tekrar görmenin onu paramparça etmeye yeteceğini biliyordum. Bir zamanlar başrol oyuncuları kadar yakışıklı Çingene Trollmann şimdi ring hasarlı bir boksör kalıntısına benziyordu. Yüzü yediği yumruklardan öyle bir hale gelmişti ki onu görmek Dr. Jekyll'ı görmeyi beklerken Mr. Hyde'ı karşında bulmak gibi bir şeydi. Önceden mağrur ve küçük olan burnu şimdi derme çatma inşa edilmiş bir tabyadaki kum torbasına benziyordu ve bu yüzden koyu renk gözleri kafasının diğer tarafına kaymış gibiydi. Aşırı büyük kulaklarının kafasıyla ilgisi yoktu ve oraya domuz kasabının satırından çıkıp gelmiş gibiydiler. Ağzı anormal derecede geniş görünüyordu ve yaralı dudaklarıyla gülümsediğinde birkaç dişinin eksik olduğunu görebiliyordum. King Kong'un küçük kardeşiyle şakalaşmak gibi bir şeydi. En fenası da genel tavrıydı ki, sanki dünya üzerinde hiç endişesi yokmuş gibi bir anaokulunun resim duvarından bile daha şendi.

Trollmann sanki bir ekmek somunuymuş gibi bir sandalye kaldırdı ve arkası masamıza bakacak şekilde tekrar yere koydu.

Kendimizi tanıttık. Mrs. Charalambides ona bir kömür madenini bile aydınlatacak şekilde gülümsedi ve ardından bir İran kedisini bile kıskandıracak mavi gözlerini ona dikti. Trollmann sanki onun en eski ve iyi dostlarıymışız gibi başını

sallayıp sırıtmaya devam etti. Dünyanın bu tarihe kadar ona nasıl davrandığını dikkate alırsak belki de öyleydik.

"İşin aslı sizi hatırlıyorum, Herr Günther. Polissiniz. Şimdi hatırladım."

"Rukelie. Bir polise sakın gerçeği söyleme çünkü öyle yakalanırsın. Bir zamanlar polis olduğum doğru ama artık değilim. Bugünlerde Hotel Adlon'da pineklemekten başka bir şey yaptığım yok. Naziler cumhuriyetçi polisleri ancak Çingene boksörler kadar seviyorlar."

"Güzel söylediniz, Herr Günther. Evet hatırlıyorum. Beni izlemeye gelmiştiniz. Yanınızda başka bir polis daha vardı. Boks yapmayı bilen bir polisti değildi?"

"Heinrich Grund."

"Evet, onu hatırlıyorum. Benimle aynı spor salonunda çalışıyordu."

"Berlin, Sportpalast'ta Paul Vogel'le yaptığın müsabakayı görmeye gelmiştik."

"Vogel, tabii ya. O dövüşü puanla kazanmıştım. Paul Vogel zorlu bir rakipti." Mrs. Charalambides'e bakıp özür diler gibi omuz silkti. "Bir de şimdiki halime bakın, bayan. İnanılır gibi değil. O zamanlar pek çok dövüş kazanmıştım. Şimdiyse beni sadece kum torbası olarak kullanmak istiyorlar. Beni talim yapmak için kullanıyorlar. Bu adamların bazılarını yenebilirim ama istediğim gibi dövüşmeme izin vermiyorlar." Yumruklarını kaldırıp oturduğu yerde çömelir ve sakınır gibi birkaç hareket yaptı. "İşte böyle."

Kadın başını sallayıp elini onun elinin üzerine koydu.

"Siz çok güzel bir bayansınız. Öyle değil mi, Herr Günther?"

"Teşekkürler, Rukelie."

"Öyle," dedim.

"Geçmişte yakışıklı bir boksör olduğumdan pek çok güzel hanımla tanıştım. Haklı değil miyim, Herr Günther?"

Başımı salladım.

"Daha iyisi yoktu."

"Sürekli etraflarında dans ettiğim için hiçbiri bana bir yumruk indiremedi. Boks sadece insanlara vurmak değildir. Vurulmamakta en az o kadar önemlidir. Ama Naziler bunu yapmama izin vermediler. Tarzımı sevmezlerdi." İç çekti ve çökük gözünün kıyısında bir yaş belirdi. "Artık profesyonel boks hayatım sona erdi. Marttan beri dövüşmedim ve üst üste altı kez yenildim. Artık eldivenleri çıkarmanın vakti geldi gibi görünüyor."

"Madem dilediğin gibi dövüşmene izin vermiyorlar neden Almanya'dan gitmiyorsun?" diye sordu Mrs. Charalambides.

Trollmann başını iki yana salladı. "Nasıl giderim? Çocuklarım ve eski karım burada. Onları bırakamam. Ayrıca yeni bir hayat kurmak için para gerekir. Eskisi gibi para kazanamıyorum. Ben de burada çalışıyorum ve boks biletleri satıyordum. Hey, birkaç bilet almak ister misiniz? Spichernsaele'de Emil Scholz, Adolf Witt'le dövüşecek. 16 Kasım'da. Güzel bir maç olacak gibi."

Mrs. Charalambides dört bilet satın aldı. T-gym'de söylediklerinden sonra bu müsabakayı görmeye gideceğinden emin değildim. Sanırım

bu bahaneyle Trollmann'a para yardımında bulunmak istemişti.

"İşte," deyip biletleri bana verdi. "Onlara iyi bak."

"Seelig adında biriyle dövüştüğünü hatırlıyor musun?" diye sordum Trollman'a. "Eric Seelig."

"Eric'i hatırlıyorum tabii ki. Onunla yaptığım tüm dövüşleri de hatırlıyorum. Elimde boksla ilgili hatıralardan başka bir şey kalmadı. Seelig'le Haziran 1932'de maç yaptım. Nasıl unuturum? Eric de benim gibi çok sıkıntı yaşadı. Yahudi olduğu için Naziler unvanlarını ve lisansını aldılar. Son duyduğumda Hamburg'da Helmut Hartkopp'la dövüşüp puanla kazanmıştı. Geçen senenin şubat ayında."

"Ona ne oldu?" Kadın ona sigara ikram etti ama o başını iki yana salladı.

"Bilmiyorum. Ama artık Almanya'da maç yapmadığından yüzde yüz eminim."

Trollmann'a Fritz'in resmini gösterdim ve ona meseleyi anlattım. "Bu adam Eric Seelig olabilir mi?"

"Bu Seelig değil," dedi Trollmann. "Seelig benden daha genç. Buradaki adamdan da genç olduğu kesin. Bunun Seelig olduğunu kim söyledi?"

"Türk."

"Solly Mayer mi? Şimdi anlaşıldı. Türk'ün bir gözü kördür. Retinası yırtık. Ona bir satranç takımı versen siyahlarla beyazları ayırt edemez. Beni yanlış anlamayın Türk iyi adamdır ama artık gözleri iyi görmüyor hepsi bu."

Mekân dolmaya başlamıştı. Trollmann barın diğer ucundaki bir kıza el salladı; neden-

dir bilmem saçında folyo kâğıt parçaları vardı. Trollmann'a her türden insan el salladı. Nazilerin onu kötü göstermek için harcadıkları tüm çabaya rağmen sevilen biri olarak kalmıştı. Masamızdaki papağan bile onu sevmiş gibi görünüyor ve tüylerini okşarken onun parmağından parça koparmaya çalışmıyordu.

Trollmann fotoğrafa tekrar bakıp başını salladı.

"Bu adamı tanıyorum ve Seelig değil. Onun boksör olduğunu nasıl anladınız?"

Ona ölünün parmak boğumlarındaki iyileşen çatlaklardan ve göğsündeki yanık izinden bahsedince üzüntüyle başını salladı.

"Zeki bir adamsınız, Herr Günther. Haklısınız da. Adam boksör. İsmi de Isaac Deutsch. Yahudi bir boksör olduğu konusunda da haklısınız."

"Kes şunu," dedi Mrs. Charalambides. "Onun başını döndüreceksin." Ama çoktan yazmaya başlamıştı. Kalemi not defterinin üzerine ivedi bir fısıltı çıkararak hareket ediyordu.

Trollmann sırıttı ama konuşmaya devam etti. "Zak benimle aynı işçi spor kulübündeydi. Hannover'deki Sparta. Zavallı ihtiyar Zak. Evde bir yerde Sparta'daki tüm boksörlerin fotoğrafları var. En azından müsabakalara katılanların. Zavallı. İyi bir adam ve yürekli bir boksördü. Ama onunla hiç maç yapmadık. Onunla dövüşmek istemezdim. Sağlam adam olsa da korktuğum için öyle düşünmüyordum. Çünkü gerçekten de çok iyi birisiydi. Onu çalıştıran amcası Joey'le birlikte Olimpiyatlar'a katılma ihtimalleri vardı ama federasyondan ve Sparta'dan kovuldular." İç çekti

ve tekrar başını salladı. "Demek zavallı Zak öldü. Ne acı."

"Demek profesyonel boksör değildi?" dedim.

"Ne farkı var?" diye sordu Mrs. Charalambides.

Ben sabırlı bir şekilde homurdanırken Trollmann küçük bir kıza anlatırmış gibi ona açıkladı. Çok nazikti. Onu dövüşürken görmeseydim profesyonel boksör olduğuna inanamazdım.

"Zak profesyonel olmadan önce madalya kazanmak istedi," dedi.

"Yahudi olmasa kazanabilirdi de. Ki bu da durumu ironik yapıyor. Tabii ironik benim zannettiğim manaya geliyorsa."

"Sence ne manaya geliyor?" diye sordu.

"Bir adamın başına gelmesi gerekenlerle gelenler arasında fark olması gibi."

"Durumu gayet iyi açıkladın," dedi Mrs. Charalambides.

"Zak Deutsch'nin Yahudi olduğu için Olimpiyatlara katılamaması gibi. Sonunda Pichelsberg'de inşaat işçisi oldu ve yeni stadyumun yapımında çalıştı. Aslında orada da çalışmaması gerekiyordu. Olimpiyat tesisleri inşaat alanında sadece Ari Almanların çalışmasına izin verilmişti. Dahası ben öyle duydum. İşte ironik derken kastettiğim buydu. Çünkü Pichelsberg şantiyesinde çalışan bir sürü Yahudi var. Bu işi bulamasam ben de orada çalışmak zorunda kalacaktım. Stadyumun vaktinde bitirilmesi için o kadar büyük baskı vardı ki Yahudi olsun olmasın hiç bakmadan işe alıyorlarmış. Benim kulağıma öyle geldi."

"Şimdi mantıklı gelmeye başladı," dedim.

"Garip bir mantık anlayışınız var, Herr Günther." Trollmann kocaman gülümsedi. "Bence bu delilik."

"Bence de," diye mırıldandı Mrs. Charalambides.

"Demek istediğim şimdi bazı şeyleri anlamaya başladım," dedim. "Ama haklısın, Rukelie. Bu delilik." Bir sigara yaktım. "Savaşta bir sürü saçma sapan şey gördüm. Askerler yok yere ölüme gönderildi. İnsan hayatı hiçe sayıldı. Savaştan sonra da bu saçmalıklarda bir azalma olmadı. Ama bu Yahudi ve Çingenelerle ilgili mesele tümüyle delilik. Bu durumu başka türlü nasıl adlandırabilirsin?"

"Bu meseleyi biraz düşündüm," dedi Trollmann. "Aslında çok düşündüm. Ve boks maçlarında gördüklerimi dikkate aldığımda şu sonuca vardım: Bazen bir müsabakayı her ne pahasına olursa olsun kazanmak istediğinde rakipten nefret etmek işini kolaylaştırır." Omuz silktim. "Romanlar. Yahudiler. Eşcinseller ve komünistler. Nazilerin nefret edecek birilerine ihtiyacı var hepsi bu."

"Galiba haklısın," dedim. "Ama beni asıl endişelendiren başka bir savaşın çıkma ihtimali. O zaman Nazilerin sevmediği tüm bu insanların başına geleceklerden korkuyorum."

17

Adlon'a dönüş yolunun büyük bölümünü öğrendiklerimi düşünerek geçirdim. Çingene Trollmann bana Sparta Klübü'nün fotoğrafını postayla göndereceğine söz vermişti ayrıca onun Mühlendamm Lock'da suda bulunan cesedin kimliğine ve Isaac Deutsch'un Olimpiyat Stadı şantiyesinde işçi olarak çalıştığına dair söylediklerinden şüphem yoktu. Dediklerinin zıddını yapmak Nazilerin bildik özelliklerinden biriydi. Diğer taraftan Pichelsberg, Mühlendamm'dan çok uzaktı; şehrin diğer ucundaydı. Ayrıca Deutsch'in neden tuzlu suda boğulduğuna dair hiçbir şey öğrenememiştim.

"Sohbetine doyum olmuyor, Günther."

"Düşünüyordum, Mrs. Charalambides. Bizim hakkımızda ne düşünüyorsunuz? Sanki dünya üzerinde adını kötüye çıkarabilmek için gece gündüz çalışan tek millet biziz."

"Lütfen bana Noreen de. Charalambides Almanya'dakilere göre bile çok uzun bir isim."

"Artık işverenim olduğunuzdan bunu yapabilir miyim bilmiyorum. Günde on mark belli bir profesyonel nezaket gerektirir."

"Beni öptükten sonra bana Mrs. Charalambides demeye devam edemezsin."

"Öpmek mi?"

"Bu sabah Isaac Newton'la ilgili bir şey söyledin. Bu da beni senin beni öpeceğini düşünmeye sevk etti."

"Aa, nasıl yani?"

"Newton iki beden arasındaki ilişkiyi açıklayan üç kanun ortaya koymuştur. Eğer seninle ve benimle tanışmış olsaydı eminim dördüncü bir kanun daha ileri sürerdi. Beni öpeceksin ve bundan hiç şüphem yok."

"Yani bunu cebirle mi ispat edeceksiniz?"

"Hem de ispatı sayfalar sürer. Dürtü, dengesiz kuvvet, eşit ve zıt tepkime. İkimiz arasında bir yatak çarşafını dolduracak kadar denklem var."

"Öyleyse görünen o ki Noreen fizik kanunlarına direnmeye çalışmamın bir faydası yok."

"Aynen öyle. İşin doğrusu kendini derhal dürtülerine teslim etmen en iyisi aksi takdirde tüm kâinatın dengesinin bozulmasına neden olabilirsin."

Arabayı durdurdum, el frenini çektim ve ona doğru eğildim. Bir an için geri çekildi.

"Hermann-Goering-Strasse," dedi. "Buranın adı başka bir şey değil miydi?"

"Budapester Strasse."

"Bu daha iyi. Beni ilk öptüğün yerin ismini hatırlamak istiyorum. Hermann Goering'in hafızamda kalmasını istemem."

Bana doğru beklentiyle döndü ve önü öptüm. Nefesi sigara, buzlu likör, ruj ve iç çamaşırının içindeki özel bir şey kokuyordu. Tadı taze ekmek üzerindeki hafif tuzlu tereyağından daha güzeldi. Kirpiklerinin minik sinekkuşları gibi yanaklarıma sürtündüğünü hissettim ve bir dakika kadar sonra ruhlar âlemine geçmeye çalışan bir medyum gibi nefes almaya başladı. Belki de öyle yapıyordu. Tüm vücuduna sahip olma isteğiyle sol elimi kürk paltosunun altına attım ve bir süre sanki statik elektrik üretmeye çalışırmış gibi bacakları ve gövdesi arasında aşağı yukarı gezdirdim. Fizik bilen sadece Noreen Charalambides değildi. Eli kucağından düşüp yere çarptığında bir ses çıktı. Gözlerimi açıp dudaklarımı dudaklarından çektim.

"Yerçekimi hâlâ işliyor," dedim. "Çünkü hissettiklerime bakarak şüphe etmeye başlamıştım. Demek ki Newton gerçekten de bir şeyler biliyormuş."

"Her şeyi bilmiyordu ama. Bir kızı böyle öpmeyi bilmediğinden eminim."

"Senin gibi bir kızla karşılaşmamıştır da ondan, Noreen. Eğer karşılaşsa hayatı boyunca işe yarar bir şey yapmış olurdu. Bunun gibi."

Onu tekrar öptüm ama bu sefer bu işte ciddi olduğumu göstermek için tüm vücudumu da işin içine kattım. Bir kadınla ilgili böyle hissetmeyeli epey zaman olmuştu. Camdan bakıp caddenin adını gördüğümde oteldeki Hedda Adlon'un dairesinde Noreen'le ilk kez konuştuğumda kendi kendime söylediklerim aklıma geldi: O işverenimin en eski arkadaşıydı ve Herman Goering'le

yatma ihtimalim ona el sürme ihtimalimden fazlaydı. Gidişata bakılırsa Prusyalı başbakanı Hermann boyutlarında bir sürpriz bekliyordu.

Dili ağzımdaydı, kalbim ve kuruntularımla birlikte onu yutmaya çalıştım. Başta elbisesinin altındaki iç çamaşırıyla yakınlaşan sol elimi olmak üzere vücudumun kontrolümü kaybetmeye başlamıştım. Ancak elim bacakları arasına girince onu yönlendiren bileği tutmak için harekete geçti. Elimi çekmesine izin verdim ve ardından parmaklarımı ağzıma götürüp yaladım.

"Bu elin arada bir nerelere gireceği belli olmuyor."

"Sen erkeksin, Günther. Elin yapması gereken yapıyor." Parmaklarımı tutup yaladı. "Öpmen hoşuma gitti. Güzel öpüyorsun. Olimpiyatlar'da öpme de olsaydı bence madalya alırdın. Ama işi aceleyi getirmeyi sevmem. Binilmeden önce bir süre dolaştırılmayı severim. Eğer eyerde kalmak istiyorsan kırbaç kullanmayı aklından bile geçirme. Ben bağımsız türdenim, Günther. Koştuğum zaman bunun nedeni gözlerimin açık olması ve bunu istiyor olmam. Eğer olur da sona varsak bile gözlük giyiyor olmam. Belki de hiçbir şey giymiyor olurum."

"Tamam," dedim. "Seni bundan farklı düşünmedim zaten. Gözlük yok. Dizgin bile yok. Arada bir sana bir elma vermeme ne dersin?"

"Elmayı severim," dedi. "Sadece dikkat et de parmakların ısırılmasın."

Beni ısırmasına izin verdim. Acı vericiydi ama hoşuma gitti. Onun verdiği acı iyiydi, hatta ilkel ya da olması gerektiği gibiydi. Üstelik ikimiz de

elbiselerimiz terli ve çıplak vücutlarımızın yanında yerde durduğu zaman ona bunu misliyle ödeteceğimi biliyorduk. Bir erkekle kadın arasında hep böyle olurdu. Adam kadını alır. Kadın alınır. Bu her zaman doğru, normal ve terbiyeli kabul edilen sınırlar içerisinde olmaz. Bazen insan doğası sizi biraz utandırabilir.

Otele geri dönüp arabayı park ettim. Kapıdan geçip giriş salonuna girerken dışarı çıkan Max Reles'e rastladık. Yanında Gerherd Krempel ve Dora Bauer vardı ve tümü de gece kıyafetleri giymişlerdi. Reles'in Noreen'le İngilizce konuşmaya başlaması bana Dora'yla konuşabilme fırsatı verdi.

"İyi akşamlar, Fräuelin Bauer," dedim kibarca.

"Herr Günther."

"Çok hoş görünüyorsunuz."

"Teşekkürler." Sıcacık gülümsedi. "Çok teşekkür ederim. Bu işi bulmama yardım ettiğiniz için minnettarım."

"Benim için zevktir, fräulein. Behlert bana artık neredeyse sırf Herr Reles için çalıştığınızı söyledi."

"Max beni oldukça meşgul ediyor, doğru. Bu kadar çok daktiloda yazı yazabileceğimi hiç zannetmezdim. Odol'da bile bu kadar yazmamıştım. Ama şimdi operaya gidiyoruz."

"Ne oynuyor?"

Kurnazca gülümsedi. "Hiçbir fikrim yok. Operadan hiç anlamam."

"Ben de."

"Sanırım nefret edeceğim. Fakat Max aralarda yazı yazmamı istiyor."

"Ya siz, Herr Krempel? Siz aralarda ne yapacaksınız? Yapacak başka bir şey bulamayınca güzel bir müziği mi katledeceksiniz?"

"Sizi tanıyor muyum?" dedi bana bakmaya bile tenezzül etmeden. Fısıltı gibi çıkan sesi önce zımparalanmış sonra da yanan gazyağında marine edilmiş gibiydi.

"Hayır tanımıyorsunuz. Ama ben sizi tanıyorum."

Krempel uçan payandalar gibi omuzları ve kapkara gözleriyle uzun boylu bir adamdı. Galapagos kaplumbağası kadar büyük ve muhtemelen onun kadar da hantal kafasının üstündeki saçları sarıydı. Ağzı bir futbolcunun dizindeki eski bir yaraya benziyordu. Hurdalık kancaları gibi parmakları çoktan yıkım güllesi büyüklüğünde bir yumruğa dönüşmüştü. Tam bir serseriye benziyordu, Alman İşçi Cephesi göz korkutma ve baskıyı da iş olarak kabul etse Gerhard Krempel büyük ihtimalle işçi temsilcisi olarak seçilirdi.

"Beni biriyle karıştırıyor olmalısınız," dedi esnememek için kendisini zor tutarak.

"Kusura bakmayın. Sanırım gece kıyafetleri yüzünden oldu. Sizin bir SA kabadayısı olduğunuzu zannettim."

Max Reles anlamış olsa gerek ki ters ters önce bana sonra Noreen'e baktı.

"Bu bulaşıkçı sizi rahatsız ediyor mu?" diye sordu lehime Almanca konuşmaya başlayarak ona.

"Hayır," dedi. "Herr Günther bana çok yardımcı oldu."

"Öyle mi?" Reles güldü. "Herhalde doğum günü falan olmalı. Nasılsın, Günther? Bugün banyo yaptın mı?"

Krempel'e komik geldi.

"Söyle Çin kutumu ya da onu çalan kızı bulabildin mi?"

"Mesele artık polisi ilgilendirir, bayım. Tatmin edici bir sonuç almak için ellerinden geleni yapacaklarından eminim."

"Ne kadar güven verici. Söyle bana, Günther, otellerdeki anahtar deliklerini dikizlemeye başlamadan önce nasıl bir polistin sen? Eminim üstü düz o saçma sapan şapkaları takan polislerden biriydin. Bunun nedeni tüm Alman polislerinin kafasının düz olması mı yoksa Friedrichshain Pazarı'nda kafanızın üzerinde balık tepsisi mi taşıyorsunuz?"

"Sanırım ikisi de," dedi Krempel.

"Biliyor musun Amerika'da çok kişi polislere düztaban der çünkü çoğu öyledir," dedi Reles. "Ama düz kafa benim daha çok hoşuma gitti."

"Biz memnun etmeye çalışırız, bayım," dedim sabırla. "Bayanlar, baylar." Gitmek için döndüm, hatta şapkamı bile düzelttim. Max Reles'in burnuna bir yumruk indirmekten çok daha diplomatikti ve işsiz kalmama da neden olmayacaktı. "Size iyi eğlenceler, Fräulein Bauer."

Kapıcı Franz Joseph'in otel orkestrasının şefi Dajos Bela'yla konuşmakta olduğu resepsiyon masasının arkasına gittim. Posta kutumu kontrol ettim. İki mesaj vardı. Biri Emil Linthe'den geliyor ve işini bitirdiğini bildiriyordu. Diğer mesaj Otto Trettin'dendi ve acilen onu aramamı istiyor-

du. Telefonu kaldırıp otelin operatöründen beni, işe hep geç geldiği için geç saatlere kadar çalışan Alex'teki Otto'ya bağlamasını istedim.

"Danzig'deki mesele ne oldu?" diye sordum.

"Şimdi onu boş ver," dedi. "Öldürülen polisi hatırlıyor musun? August Krichbaum'u?"

"Evet," deyip usulca yumruk yaptığım elimi ısırdım.

"Şahit de eski bir polis. Katilin de eski bir polis olduğunu düşünüyor. Polis dosyalarını tarayıp bir şüpheli listesi çıkardı."

"Duymuştum."

Otto bir an durdu. "Sen de listedesin, Bernie."

Olabildiğince sakin bir şekilde "ben mi?" dedim. "Bu da nereden çıktı?"

"Belki sen yapmışsındır."

"Belki ben yapmışımdır. Belki de cumhuriyetçi olduğum için bana kumpas kurulmuştur."

"Belki," dedi Otto. "Çok daha önemsiz şeyler için insanlara kumpas kurdular."

"Listede kaç kişi var?"

"Sadece on kişi diye duydum."

"Anladım. Neyse bilgi için teşekkürler, Otto."

"Bilmek istersin diye düşündüm."

Bir sigara yaktım. "Aslında bu olay olduğu sırada nerede olduğumu söyleyecek bir şahidim var ama onu kullanmak istemiyorum. Kendisi Gestapo Yahudi Dairesi'nde çalışıyor. Büyükannem hakkında beni uyaran kişi o. Eğer ondan bahsedersem Gestapo Binası'na niye gittiğimi de sorarlar. O zaman o adamın da başı derde girer."

Basit bir yalan genelde vakit kaybettiren bir sürü gerçekten daha çok iş görürdü. Otto'ya ya-

lan söylemek istemiyordum ama başka seçeneğim de yoktu.

"Öyleyse Krichbaum'un öldürülmesi sırasında benimle olman büyük şans," dedi Otto. "Zum'da bira içiyorduk, hatırladın mı?"

"Tabii ki."

"Yeni kitabımın bir bölümünde bana yardım edeceğini konuşmuştuk. Bir zamanlar üzerinde çalıştığın bir dava. Boğucu Gormann. O hikâyeyi iyi bilirim çünkü hep anlatıp canımı sıkardın."

"Hatırladım. Teşekkürler, Otto."

Rahat bir nefes aldım. Trettin'in sözünün Alex'te hâlâ ağırlığı vardı. Aldığım yarım bir nefesti aslında.

"Bu arada," diye ekledi. "Misafirin Çin lake kutusunu Yahudi stenograf Ilse Szrajbman almış. Reles kendisine köpek gibi davranıp parasını ödemediği için bir anlık öfkeyle aldığını söyledi."

"Reles'i tanıdığım için buna inanırım." Titreyen düşüncelerimi toparlamaya çalışıyordum. "Ama neden otel müdürüne söylememiş? Neden Herr Behlert'e anlatmamış?"

"Yahudiler için şikâyetin kolay olmadığını söyledi. Max Reles gibi bir adam hakkında şikâyette bulunmak da kolay değilmiş. Danzig KRIPO'ya ondan korktuğunu söylemiş."

"O kadar korkmuş, ama ondan bir şeyden çalmaktan korkmamış mı?"

"Danzig, Berlin'den çok uzak, Bernie. Üstelik dediği gibi bir anlık öfkeyle yapmış ve pişman olmuş."

"Danzig KRIPO bu konuda alışılmadık derecede hassas, Otto. Nedenini biliyor musun?"

"Senin sevgili Yahudi'ne değil de bana kıyak yaptılar. Böyle yerel polislerin çoğu gelip büyük şehirde çalışmak ister. Onların gözünde ben önemli biriyim. Neyse kutuyu geri aldım. Dürüst olmak gerekirse bu kadar yaygara neden koparıldı anlamıyorum. Woolworth'da bile daha iyi antikalar gördüm. Ne yapmamı istersin?"

"Bir ara otele bırakırsan iyi olur. Zorda kalmadıkça Alex'e gelmek istemiyorum. Oraya son geldiğimde eski dostumuz Liebermann von Sonnenberg beni bir iyilik yapmak zorunda bıraktı."

"Anlattı."

"Ama gidişata bakılırsa iyilik istemek zorunda kalan kişi ben olacağım."

"Borçlu olduğun kişi benim Bernie, o değil."

"Bunu unutmamaya çalışırım. Otto fark ettin mi bilmem ama şu Max Reles hadisesinde patronuyla ödeşmeye çalışan bir stenograftan çok daha fazlası var. Birkaç hafta önce Çin kutusu Berlin'deki müzedeymiş. Sonra Reles kutuyu almış ve İçişleri Bakanlığı'nın bilgisi dâhilinde o kutuyu Olimpiyat Komisyonu'ndaki bazı Amerikalıları satın almak için kullanmış."

"Kulaklarımın hassas olduğunu unutma, Bernie. Bilmek istediğim şeyler olduğu gibi bilmek istemediğim şeyler de var."

Telefonu kapatıp Franz Joseph'e baktım. Gerçek adı Gustav'dı ama Adlon'un kapıcısı kel kafası ve sakalıyla eski Avusturya İmparatoru Franz Joseph'e benzediğinden otelde hemen herkes ona böyle hitap ediyordu.

"Hey, Franz Joseph. Herr Reles'e bu gece için opera bileti aldın mı?"

"Reles mi?"

"Yüz on dört numaradaki Amerikalı."

"Evet. *Parsifal*'da Alexander Kipnis Gurnemanz söylüyor. Biletleri bulmak benim için bile zor oldu. Kipnis bir Yahudi. Bugünlerde bir Yahudi'nin Wagner söylediğini kolay kolay göremezsin."

"Kipnis'in Almanya'da sesinin duyulması en az istenen kişi olduğunu tahmin edebilirim."

"Hitler onaylamıyormuş."

"Opera nerede?"

"Bismarckstrasse'deki Alman Opera Binası'nda."

"Koltuk numarasını hatırlıyor musun? Belki Herr Reles'i bulup bir mesaj iletmem gerekebilir."

"Bir saate kadar perde açılacak. Ana balkonda locaları var. Sahnenin solunda."

"Sanki çok büyük bir şeymiş gibi söyledin, Franz."

"Öyle. Operaya gittiğinde Hitler de aynı locada oturur."

"Ama bu akşam değil."

"Belli."

Giriş salonuna döndüm. Behlert iki adamla konuşuyordu. Onları daha önce görmemiştim ama polis olduklarını biliyordum. Behlert'in hal ve hareketlerinden anlaşılıyordu: Dünya üzerindeki en ilginç iki adamla konuşur gibi yapıyordu. Polislerin hal ve hareketleri de dikkat çekiciydi: Benimle ilgili söyledikleri hariç Behlert'in söylediği hiçbir şeye tepki vermiyorlardı. Bunu biliyordum çünkü Behlert beni işaret ediyordu. Bunlara ek olarak polis olduklarını kalın paltoları, büyük botları ve vücut kokularından da anlamıştım. Kışın Berlin

polisleri cephedeymiş gibi giyinir ve öyle kokardı. Behlert'in devrilen gözlerinden destek alarak bana doğru yürüdüler, rozetlerini çıkarıp kısık gözlerle beni süzdüler – sanki kaçıp onlara istedikleri şeyi vermemi bekler gibi bir halleri vardı; böylece beni vurmaya çalışarak biraz eğlence fırsatı elde etmiş olacaklardı. Onları suçlayamazdım. Berlin'deki suçun büyük bölümü bu yolla temizlenmişti.

"Bernhard Günther?"

"Evet."

"Alex'ten Müfettiş Rust ve Brandt."

"Sizi hatırladım. Liebermann von Sonnenberg'in iki yüz on numaradaki Herr Rubusch'un ölümünü soruşturması için görevlendirdiği dedektifler sizlersiniz, değil mi? Neden ölmüş öğrenebildiniz mi?"

"Beyin anevrizması," dedi biri.

"Anevrizma mı? Böyle bir şeyi nereden bilebilirsin, değil mi? Bir dakika önce pire gibi zıplarken bir dakika sonra yerde yatıp gökyüzüne bakarsın."

"Size Alex'te birkaç soru sormak istiyoruz."

"Olur."

Onların peşinden soğuk geceye çıktım.

"Sorun ne?"

"Alex'e gidince öğrenirsiniz," dedi Rust.

Bismarckstrasse'nin adı hâlâ aynıydı ve Tiegarten'in batı ucundan Grunewald'ın doğu ucuna kadar uzanıyordu. Önceden Belediye Opera Binası denen Alman Opera Binası caddenin ortasında, kuzey tarafındaydı, tasarımı ve inşası

bakımından nispeten yeni sayılırdı. İşin aslı daha önce buna hiç dikkat etmemiştim. Mesaimin sonunda kahraman taklidi yapan bir sürü şişman kadın ve erkekten daha az sahte bir şeyler görmek isterdim. Bana göre müzikle geçecek bir gece Kempinski Waterland Korosu demekti: Kitara çalan ve Bavyera keçi çobanlarıyla ilgili müstehcen şarkılar söyleyen kısa etekli kızlar.

Alex'te öldürdüğüm polisle ilgili sorulacak soruları birkaç saat bekledikten, daha sonra da onların –Zum'daki– Otto'yu bulup hikâyemi onaylamasını istedikten sonra Almanya'da opera kadar ciddiye alınan bir şeyle uğraşacak havada değildim. Sonunda gitmeme izin verdiklerinde acaba bu mesele böylece kapandı mı, diye düşündüm. Ama sonunda kapanmadığına karar verdim, bu nedenle de ortada kutlanacak bir şey kalmadı. Hayatta sıklıkla en az ihtiyaç duyacağınız dersleri alıyor olmanız başlı başına bir deneyimdi zaten.

Buna rağmen Max Reles'in kutuyu kimle paylaşabileceğini hâlâ merak ediyordum. Operada verilen araya yetişip sahneyi olduğu kadar Hitler'in locası ve ana balkonu da gayet kolay görebildiğim bir koltuğa yerleştim.

Hatta ışıklar sönmeden önce oturduğum yerin yanındaki kadından, onları daha iyi görebilmek için bir opera gözlüğü ödünç aldım.

Dikkatimin nereye dönük olduğunu fark eden kadın "bu gece burada değil," dedi.

"Kim?"

"Lider."

Bu kadarı aşikârdı. Fakat locada Max Reles'in misafiri olarak Nazi Partisi ileri gelenlerinden bir-

kaç kişi bulunuyordu. Bu adamlardan biri kırklı yaşlarının sonlarında, gümüş rengi saçlı ve kalın ve siyah kaşlı birisiydi. Kahverengi asker ceketi, beyaz gömlek, siyah kravat, kahverengi binici pantolonu ve deri çizme giyiyor ve aralarında Demir Haçın da bulunduğu birkaç madalya ve Nazi kol bandı takıyordu.

Opera gözlüğünü geri verdim. "Sanırım siz şu parti liderinin kim olduğunu bilmiyorsunuz?"

Kadın gözlükle bakıp başını salladı. "O Von Tschammer und Osten."

"Reich Spor Lideri mi?"

"Evet."

"Ya arkasındaki general?"

"Von Reichenau." Kadın hiç tereddüt etmeden cevap veriyordu. "Kel olan da Propaganda Bakanı Walther Funk."

"Etkilendim," dedim samimi bir hayretle.

Kadın gülümsedi. Gözlüklerini taktı. Çok güzel olmasa da onu çekici kılan zeki bir görüntüsü vardı. "Bu kişileri tanımak benim görevim," dedi. "*Berlin Illustrated News*'ün fotoğraf editörüyüm." Hâlâ locaya bakmayı sürdürerek başını iki yana salladı. "Uzun olan adamı tanıyamadım. Suratı kalas gibi olanı. Onunlaymış gibi görünen çekici kızı da tanıyamadım. Ev sahibi onlarmış gibi görünüyor ama ya kız çok genç ya da adam çok yaşlı. Hangisi olduğundan emin değilim."

"Adam Amerikalı," dedim. "İsmi Max Reles. Kız da onun stenografı."

"Öyle mi?"

Opera gözlüklerini alıp tekrar baktım. Dora Bauer'in Reles'in sekreterinden fazlası olduğunu

gösteren hiçbir işaret yoktu. Elinde not defteri vardı ve bir şeyler yazıyormuşa benziyordu. Diğer taraftan çok güzeldi ve hiç stenografa benzemiyordu. Boynundaki kolye başımızın üstündeki elektrikli büyük avize gibi parlıyordu. Ben bakarken not defterini bırakıp şampanya şişesini aldı ve herkesin kadehini doldurdu. Bir kadın daha geldi. Von Tschammer und Osten kadehini bitirdi ve tekrar doldurması için uzattı. Reles bir sigara yaktı. General kendi esprisine güldü ve sonra da çaktırmadan ikinci kadının göğüslerine baktı. Bunun için yeni bir opera gözlüğü almaya bile değerdi.

"Sanki orada parti yapıyorlar," dedim.

"*Parsifal* olmasa belki de yaparlardı."

Boş boş ona baktım.

"*Parsifal* beş saat sürer." Gözlüklü kadın saatine baktı. "Ve hâlâ üç saati var."

"Bilgi için teşekkürler," dedim ve gittim.

Adlon'a döndüm, resepsiyondan ana anahtarı aldım ve 114 numaralı süite gittim. Oda sigara ve kolonya kokuyordu. Dolaplar ısmarlama kıyafetlerle çekmeceler de itinayla katlanmış gömleklerle doluydu. Ayakkabılar bile Londra'daki bir şirkete ısmarlama yaptırılmıştı. Sadece onun dolabına bakmak bile yanlış işte olduğumu anlamama yetti. Bunu anlamak için Max Reles'in ayakkabılarına bakmam gerekmiyordu aslında. Amerikalı her ne yapıyorsa iyi kazandığı belliydi. Ne yaptığını onun tavrını ele alarak tahmin etmeye çalıştım. Yatağının başucundaki masanın üzerindeki altın saat ve yüzükler onun şahsi güvenliğini ya da

Adlon'un oda fiyatlarına hiç önem vermediğini bir kez daha belli ediyordu.

Pencerenin yanındaki masanın üzerindeki Torpedo marka daktilonun üzerinde örtü vardı ama altındaki alfabetik akordeon dosyadan bolca kullanıldığını anladım. O şey inşaat şirketlerine, petrol şirketlerine, kereste şirketlerine, kauçuk şirketlerine, tesisatçılara, elektrikçilere, mühendislere ve marangozlara gönderilen ve onlardan gelen yazılarla doluydu – Bremen'den Würzburg'a kadar Almanya'nın her köşesinden gelip her köşesine gitmişti. Bazıları İngilizceydi ve birkaçı Chicago'daki Avery Brundage şirketine gönderilmişti. Sanki bunun bana bir şey ifade etmesi gerekiyordu ama etmedi.

Çöp tenekesini kurcalayıp bulduğum birkaç karbon kâğıdını çıkardım ve okuduktan sonra bazılarını katlayıp cebime koydum. Kendime Max Reles'in çöp tenekesindeki kâğıtları merak etmeyeceğini söyledim ama işin aslı pek de umurumda değildi. Reles Olimpiyat kontratlarının belirlenmesine yardım ediyordu. Haydutlar ve katiller tarafından yönetilen Almanya'da haklı olarak gayet isteksiz davranan Otto Trettin'i muhtemelen Nazi yetkililerin de dâhil olduğu bir davayı almaya ikna etmeye çalışmak için bir neden göremiyordum. Bunun ucunun nerelere varabileceğini kestiremiyordum. Diğer taraftan gördüğüm zaman anlayacağımdan da emin değildim.

Elbette insanlara duyduğum nefret ve güvensizlik haricinde bir motivasyon kaynağım yoktu. Bu duygular geçmişte bana çok iyi hizmet etmişti. Alex'te hep, sıradan bir polisin vazifesinin her-

kesi suçlu sanan adamdan, dedektifin vazifesinin ise herkesi masum sanan adamdan şüphelenmek olduğunu söylerdik.

Bir şey gözüme takıldı. Max Reles'in Adlon'daki böyle bir süitte tornavida kullanması biraz tuhaf gelmişti. Banyonun pencere pervazında duruyordu. Oraya tamirciler tarafından bırakıldığını düşünüyordum ki sapındaki yazı dikkatimi çekti: Yankee No.15 North Bros. Mfg. Co. Phil. PA. USA. Reles bu tornavidayı Amerika'dan getirmişti ama neden? Rezervuarı örten mermer paneldeki dört vida araştırma dürtümü körükledi ve belki de onları çıkarması tahmin ettiğimden çok daha kolay olacaktı.

Paneli kaldırıp rezervuarın altındaki yere bakınca bir bez torba gördüm. Torbayı aldım. Ağırdı. Onu delikten çıkardım, sandalyenin üzerine koydum ve ağzını açtım.

Almanya'da ateşli silah, özellikle tabanca, taşımak yasak olsa da silah taşıması gereken kişiler üç marklık bir ücretle herhangi bir hâkimden kolayca taşıma belgesi alabilirlerdi. Kanunen tüfek, tabanca ve otomatik tabanca sahibi olmak mümkündü. Ama bu ülkede tambura şarjörlü bir Thompson makineli tabancaya izin verecek bir hâkim bulunduğunu zannetmiyordum. Torbada birkaç yüz mermi, kauçuk kabzalı iki Colt yarı otomatik tabanca ve bir sustalı bıçak vardı. Çantanın içerisindeki daha küçük ve deri torbada ise üzerinde Başkan Grover Cleveland'ın bulunduğu bin banknotluk beş para destesi ve daha ince Alman markı desteleri bulunuyordu. Ayrıca deri bir cüzdanda yüz İsviçre altın frankı ve hâlâ Smith

Kline&French kutularında duran bir düzine benzedrin spreyi vardı.

Tümü –özellikle Chicago daktilosu– Max Reles'in bir tür gangster olduğunun ispatıydı.

Her şeyi bez çantaya geri koydum ve çantayı rezervuarın altındaki yerine yerleştirdikten sonra mermer paneli yerine yerleştirdim. Her şeyin tıpkı bulduğum gibi olduğuna ikna olunca süitten sessizce koridora çıktım, merdivenlerin başında durunca 201 numaraya gidip elimdeki ana kartla Noreen'in süitine girsem mi, diye düşündüm. Bir an hayalimde kendimi süratli bir arabada AVUS otoyolundan Potsdam'a giderken canlandırdım. Ardından on saniye kadar anahtara baktıktan sonra onu ceketimin cebine koydum ve libidoma aşağıyı işaret ettim.

Ağır ol Günther, dedim kendi kendime. Bayanın dediğini duydun. Aceleye getirilmeyi sevmiyor.

Ama masanın arkasında beni bekleyen bir mesaj daha vardı. Noreen'dendi ve birkaç saat öncesine aitti. Üst kata geri dönüp kulağımı kapısına dayadım. Mesaja dayanarak meşru bir şekilde elimdeki anahtarla kapıyı açıp içeri girebilirdim. Ama edepli bir Alman olacağım tuttu ve kapıyı çaldım.

Bitmek bilmeyen bir dakikanın ardından kapıyı açtı.

"Aa, sen misin." Sanki hüsrana uğramıştı.

"Başkasını mı bekliyordun?"

Noreen kahverengi şifon bir sabahlık giyiyordu ve altında aynı renk gecelik vardı. Hanımeli kokuyordu ve gözlerindeki mahmurluk bana tek-

rar yatağa dönmek isteyebileceğini düşündürdü fakat bu sefer benimle. Belki. Beni içeri çekip kapıyı kapattı.

"Demek istediğim notu birkaç saat önce bırakmıştım. Hemen gelirsin zannetmiştim. Uyuyakalmışım."

"Ben de hava almaya dışarı çıktım."

"Nereye gittin."

"*Parsifal*. Opera."

"Sürprizlerle dolusun biliyor muydun? Senin müzik seveceğini tahmin etmezdim."

"Sevmem. Beş dakika kaldıktan sonra buraya dönüp seni arama yönünde tarif edilmez bir arzu duydum."

"Hm. Peki bu beni ne yapar? Bir bakire mi? Klingsor kölesi mi – ismi neydi? *Parsifal*'dekinin."

"Bilmiyorum." Omuz silktim. "Dediğim gibi sadece beş dakika kaldım."

Noreen kollarını boynuma doladı. "Günther umarım *Parsifal*'in kutsal mızrağını da yanında getirmişsindir çünkü bende yok." Beni iterek yatağa doğru götürdü. "En azından henüz yok."

"Geceyi seninle geçirmemi mi istiyorsun?"

"Mütevazı fikrim öyle." Sabahlığı üzerinden sıyırıp yerdeki halının üzerine bıraktı.

"Hiçbir zaman mütevazı bir fikrin olmasın," deyip onu öptüm. Bu sefer sanki sabırsız bir masöre aitmiş gibi hareket eden ellerimin vücudunda serbestçe dolaşmasına izin verdi. Çoğunlukla alt tarafta dolaştılar, parmaklarım şifonunu yeterince kaldırdıktan sonra onu kasıklarıma doğru çektim. Sağ elim beklenmedik bir hızla iyileşmişe benziyordu.

"Çok doğru," dedi. "Avrupa'da Adlon'un oda servisi gibisi yok."

"İyi bir otel işlemeciliğinin özü," deyip elimle göğüslerinden birini kavradım, "can sıkıntısını ortadan kaldırmaktır. Sorunlarımızın hemen hepsinin kaynağı misafirlerin masum merakları-dır."

"Bununla suçlanacağımı zannetmem," dedi. "Masumiyet. Çok gerilerde kaldı." Başını iki yana salladı. "Ben masum tiplerden değilim, Günther."

Sırıttım.

"Sanırım bana inanmadın," deyip bir tutam saçını ağzının içinden çekti. "Çünkü üstüm hâlâ giyinik."

Beni aşağı itip yatağın kenarına oturttu ve daha sonra da geri gidip geceliğini çıkarmaya başladı. Çıplak haliyle Pompei'de özel bir odayı hak ediyordu. Performansa gelince *Parsifal*'i bile gölgede bırakırdı. Noreen'e bakarken birisinin neden çıplak kadın vücudu harici bir şey çizmeye zahmet ettiğini merak ettim. Küpler Braque için yeterli olabilirdi ama ben kıvrımları severdim ve Noreen'de Pergeli Apollonius ya da Kepler'e dahi yetecek kadar kıvrım vardı. Kafamı karnına yaklaştırıp en sevdiği köpeğinin tüyleriymiş gibi saçlarımı çekti ve beni bir erkek yapan her şeyin yokluğuyla dalga geçti.

"Neden bana dokunmuyorsun?" diye sordu usulca. "Bana dokunmanı istiyorum. Hemen."

Gelip kucağıma oturdu ve onun zevkinden başka her şeye kapalı gözlerimin küstah merakını sabırla kabullendi. Burun delikleri şişerek nefesine odaklanan bir yogi gibi derin bir nefes aldı.

"Fikrini değiştiren ne oldu?" diye sorup göğsünü öpmek için eğildim. "Bu geceyle ilgili?"

"Fikrimi değiştirdiğimi kim söyledi?" dedi. "Belki en başından beri bunu planlıyordum. Belki de yazdığım oyundaki bir sahne böyleydi." Ceketimi çıkarıp kravatımı çözmeye başladı. "Senin karakterinin yapmasını istediğim şey bu. Bu konuda pek fazla seçim şansın yoktu. Bir tercih hakkın varmış gibi hissediyor musun, Günther?"

"Hayır." Göğüs ucunu ısırdım. "Şu an yok. Ama başta elde edilmesi zor kadını oynadığını zannetmiştim."

"Elde edilmem zordur. Ama sen farklısın. Uzun zamandır sen ilksin."

"Ben de aynısını söyleyebilirim."

"Söylersin ama yalan olur. Sen benim oyunumdaki ana karaktersin, unuttun mu? Senin hakkında her şeyi biliyorum, Günther." Gömleğimin düğmelerini açmaya başladı.

"Max Reles de başka bir karakter mi? Onu tanıyorsun, değil mi?"

"Bunu şimdi konuşmasak olmaz mı?"

"Acelesi yok."

"Güzel çünkü sabrım kalmadı. Küçüklüğümden beri böyleyim. Bekleyiş sona erince bana sorarsın."

18

Adlon'daki süitlerin tavanları zeminden tam da olması gereken mesafedeydi. Yatağa yatıp sigara dumanını yukarı üflediğiniz zaman kristal avize zirvesi bulutlu uzak ve buzla kaplı bir dağ gibi görünürdü. Daha önce tavanlara hiç dikkat etmemiştim. Frieda Bamberger'le önceki erotik maceralarım gizli ve aceleydi, bir gözüm saatte diğeri kapı kolunda olurdu ve sonrasında uykuya dalacak kadar kendimi rahat hissetmiyordum. Ama şu anda odanın yüce zirvelerine bakarken ruhumun ipeksi duvarlardan yükselerek görünmez bir çörten gibi resim pervazına oturduğunu ve ardından da adli bir merakla daha önce yaşananlardan geri kalan çıplaklığa baktığını anladım.

Çıplak uzuvlarımız hâlâ birbirine girmiş haldeydi, Noreen ve Günther ter içerisinde, daha semavi bir tavandaki Eros ve Psyche gibi, yan yana yatıyordu – gerçi az önce olanlardan daha semavi bir şeyi hayal etmek zordu. Kendimi yeni bir

bazilikanın boş odalarından birine yerleşen Aziz Petrus gibi hissediyordum.

"Bu yataklardan birinde daha önce yatmadığından eminim," deyip sigarayı parmaklarımdan alarak sahnedeki bir sarhoşun abartılı davranışlarına benzer şekilde içti.

"Öyle," diyerek yalan söyledim. "Garip bir duygu."

Frieda ile yaptığım kaçamakları duymak istemezdi. Benzer şekilde ben de onun Max Reles'le yaptıklarını duymak istemiyordum.

"Senden pek hazzetmişe benzemiyor," dedi onun ismini tekrar söylemem üzerine.

"Nedenmiş? Sonuçta ondan ne kadar nefret ettiğimi gizleme konusunda büyük başarı gösterdim. O adama gerçekten sinir oluyorum ama otelin bir misafiri olduğu için onu bir yumrukta merdivenlerden aşağı atıp sonra da kapı dışarı edemiyorum. Yapmak istediğim bu ve başka bir iş bulabileceğimi bilsem yaparım da."

"Dikkatli ol, Bernie. Tehlikeli bir adamdır."

"O kadarını biliyorum. Asıl mesele bunu sen nereden biliyorsun?"

"SS *Manhattan* yolcu gemisinde tanıştık," dedi. "New York'tan Hamburg'a seyahat esnasında. Kaptanın masasında tanıştırıldık ve arada bir gin rummy oynadık." Omuz silkti. "İyi bir oyuncu değildi. Neyse uzunca bir yolculuktu ve bekâr bir kadın bekâr erkeklerin ilgi odağı olmayı beklerdi. Hatta bazı evli erkeklerin. Max Reles'e ek olarak bir adam daha vardı. John Martin adında Kanadalı bir avukat. Onunla içki içtim ve benimle ilgili yanlış bir izlenim edindi. Onunla aramız-

da –aynen onun kelimelerini kullanıyorum– özel bir şeylerin olduğunu düşünmeye başladı. Ama öyle bir şey yoktu. Bunu kabullenemedi ve sorun çıkarmaya başladı. Beni sevdiğini ve benimle evlenmek istediğini söyledi fakat hoşuma gitmedi. Ondan uzak durmaya çalışsam da aynı gemide kolay olmadı."

"Bir gece, İrlanda sahili açıklarında, gin rummy oyunu sırasında Max Reles'e bundan bahsettim. Pek bir şey demedi. Ayrıca bu konuda tümüyle yanlış fikre kapılmış da olabilirim ama ertesi gün Martin'in kaybolduğu bildirildi ve denize düşmüş olabileceği kabul edildi. Araştırma yaptılar ama sadece adet yerini bulsun diye çünkü birkaç saatin ardından denizde sağ kalmasının imkânı yoktu."

"Neyse çok geçmeden söylediği bir şey yüzünden zavallı adamın kaybolmasıyla Reles'in bir ilgisi olduğunu düşünmeye başladım. Kullandığı kelimeleri tam hatırlamasam da onları söylerken gülümsediğini hatırlıyorum." Noreen başını iki yana salladı. "Delirdiğimi düşünebilirsin yani bunların tümü şartlara bağlı. Bundan kimseye bahsetmememin ana nedeni de bu."

"Hiç de öyle düşünmüyorum," dedim. "Doğru şartlar altında kanıtların şartlara bağlı olmasında bir mahzur yoktur. Sana ne söyledi?"

"'Mrs. Charalambides, öyle görünüyor ki sizi rahatsız eden mesele halledildi' gibisinden bir şey söyledi. Sonra da bana onu gemiden denize atıp atmadığımı sordu. Aklınca şaka yapıyordu. Ona bunun hiç komik olmadığını söyleyip Bay Martin'in hâlâ hayatta olma şansı var mı diye

sordum. O da cevaben 'umarım değildir,' dedi. Bu konuşmadan sonra ondan uzak durdum."

"Max Reles hakkında tam olarak ne biliyorsun?"

"Fazla bir şey değil. Sadece kâğıt oynarken anlattıkları kadar. İş adamı olduğunu söyledi ama söyleyiş tarzından yaptığı işi hiç de ilginç bulmadığını anladım. Almancası çok iyi. Biraz da Macarca biliyor sanırım. Bana Zürih'e gideceğini söylediğinden onu tekrar görmeyi ummuyordum. Burada görmekse hiç aklıma gelmezdi. Onu ilk kez bir hafta önce kütüphanede gördüm. Sırf nezaket olsun diye onunla bir içki içtim. Anlaşılan bir süredir buradaymış."

"Öyle."

"Bana inanıyorsun, değil mi?"

Öyle bir şekilde söyledi ki doğruyu anlattığından şüphelenmeye başladım. Zaten yapım da böyleydi. Bazıları gökkuşağının dibinde bir küp altın olduğuna inanırdı. Bense o küpün bir arabadaki dört polis tarafından gözetlendiğini düşünürdüm.

"Kafamdan uydurduğumu zannetmiyorsun, değil mi?"

"Hayır," dedim ama bir adamın alt tarafı sadece kâğıt oynadığı bir kadın için neden başka birini öldürdüğünü de merak etmeye başladım. "Bana anlattıklarına bakılırsa çok mantıklı bir çıkarımda bulunmuşsun."

"Belki de gemi kaptanına ya da Hamburg'a varınca polise söylemem gerekirdi?"

"Hikâyeni destekleyecek somut bir delil olmadan Reles inkâr ederek işin içinden çıkardı ve

sende aptal konumuna düşerdin. Ayrıca boğulan adama da bir faydası olmazdı."

"Her şeye rağmen yaşananlardan kendimi sorumlu hissediyorum."

Yatakta yuvarlanıp yatağın yanındaki masanın üzerindeki kül tablasına uzanıp sigarasını söndürdü. Ben de ona doğru yuvarlandım ve ancak bir iki saat sonra yetişebildim. Büyük bir yataktı. Onu önce sırtından sonra da omuzlarından öpmeye başladım. Tam dişlerimi boynuna geçirecektim ki kül tablasının yanındaki kitabı gördüm. Hitler'in kitabıydı.

O da gördüğümü fark edip "okuyorum," dedi.

"Neden?"

"Önemli bir kitap. Ama Markx okumakla komünist olunmayacağı gibi bunu okumakla da Nazi olmazsın. Gerçi ben kendimi komünist olarak kabul ediyorum. Bu seni şaşırttı mı?"

"Komünist olduğunu düşünmen mi? Pek sayılmaz. Bugünlerde en iyiler öyle zaten. George Bernard Shaw. Hatta Troçki bile. Ben kendimi sosyal demokrat kabul ederim ama bu ülkede artık demokrasi olmadığından bunu söylemek boş."

"Demokrat olmana ve bunun senin için hâlâ önemli bir şey olmasına sevindim. Nazi olsaydın seninle yatmazdım, Günther."

"Diğer pek çok kişi ben de onları daha çok sevebilirdim, tabii iktidarda Hitler değil de ben olsaydım."

"Onunla röportaj yapmaya çalışıyorum. Kitabını okumamın nedenlerinden biri de bu. Gerçi benimle görüşeceğini de zannetmiyorum. Görünen o ki Spor Bakanı'yla yetinmek zorunda ka-

lacağım. Yarın öğleden sonra onunla randevum var."

"Noreen dostumuz Zak Deutsch ya da benden bahsetmeyeceksin, değil mi?"

"Tabii ki hayır. Sence o öldürüldü mü?"

"Emin değilim. Stefan Blitz'le konuştuktan sonra belki daha net bir fikrimiz olur. Kendisi senin bana bahsettiğin jeolog. Umarım Berlin'in göbeğinde birinin tuzla suda nasıl boğulabileceği konusuna ışık tutabilir. Gördüğün gibi bunun İrlanda açıklarında Atlas Okyanusunda olmasıyla şehrin ortasındaki kanalda olması tümüyle farklı şeyler."

1934 ilkbaharına kadar Stefan Blitz, Berlin'deki Frederick William Üniversitesi'nde jeoloji hocalığı yapıyordu. Onu tanıyordum çünkü KRIPO'da kurbanların ya da şüphelilerin ayakkabılarında bulunan toprağın teşhis edilmesine yardım ederdi. Berlin'in güneybatısındaki Zehlendorf'da Tom Amcanın Kulübesi denen modern bir sitede oturuyordu. Buraya, bir bar ve metro mağazasının Harriet Beecher Stowe'un ünlü kitabının adını isim olarak seçmelerinden sonra böyle denmeye başlanmıştı. Noreen'in ilgisini çekti.

"Bu ismi vermelerini aklım almıyor," dedi. "Amerika'da evlerin sadece zencilere göre olduğunu düşünmediğin müddetçe kesinlikle böyle bir isim vermeye cesaret edemezsin."

Arabayı şehir bloğu kadar büyük dört katlı apartmanın önüne park ettim. Binanın pürüzsüz ve modern cephesi hafif eğimliydi ve hiçbiri aynı hizada olmayan farklı ebatlarda içe göçük pen-

cereleri vardı. Çiçek hastalığı atlatmış birinin suratına benziyordu. Berlin'de Weimar döneminde yüzlerce, belki de binlerce bina inşa edilmişti ve onu ayırt etmek bir Persil paketini ayırt etmek kadar kolaydı. Naziler modernizmden her ne kadar nefret etseler de çoğu Yahudi olan bu mimarlarla zannettiklerinden daha fazla müşterek noktaları olabilirdi. Hem Nazizm hem de modernizm merhametsizliğin ürünüydü, bu düzgün ve standart beton binalara baktığımda gözümde düzgün, standart ve kutudaki fareler gibi bir arada yaşayan gri fırtına askerlerinin canlanması zor olmadı.

Ama içi farklıydı – en azından Stefan Blitz'in dairesi öyleydi. Dışarının titizlikle planlanmış modernizminin aksine içeride maun mobilyalar, hırpani döşemeler, çentikli Wilhelmine oymaları, muşamba masa örtüleri ve Eiffel Kulesi gibi kitap yığınları vardı ve raflara kayalar konmuştu.

Blitz de en az döşemeleri kadar hırpaniydi ve geçimi engellenen pek çok Yahudi gibi, bir sanatçının tavan arasındaki maket kadar ince ve cansızdı. Misafirperver, kibar ve cömert biri olarak Nazi basınında sürekli gösterilen Yahudi karikatürlerinin tam zıttı olduğu anlaşılıyordu. Her şeye rağmen benzediği şey şuydu: Şam genelevlerindeki bir zampara. Bize çay, kahve, Coca-Cola, içki, yiyecek bir şeyler, daha rahat bir sandalye, çikolata ve son sigaralarını ikram ettikten ve biz hepsini kibarca reddettikten sonra konuya girmeyi başarabildik.

"Berlin'in göbeğinde birinin deniz suyunda boğulması mümkün mü?" diye sordum.

"Sanırım yüzme havuzu seçeneğini elediniz aksi takdirde buraya gelmezdiniz. Alexanderplatz'daki Amiral Bahçesi hamamı tuzlu sudur. Yahudilerin girmesi yasaklanmadan önce ben de orada yüzmüştüm."

"Kurban bir Yahudi," dedim. "Evet, bu nedenden dolayı da dediğiniz gibi o seçeneği eledim."

"Yeni Almanya'da Yahudi olmayan birinin neden bir Yahudi'nin ölümünü soruşturduğunu sorabilir miyim?"

"Bu benim fikrimdi," dedi Noreen ve Blitz'e Olimpiyatı, başarısız Amerikan boykotunu, gazetesinin ondan durumu düzeltmesini beklediğini ve kendisinin de Yahudi olduğunu anlattı.

"Amerikan boykotu işe yarasa bir faydası olabilirdi," dedi Blitz. "Ama boykot olsun olmasın Nazilerin kolay kolay geri adım atacağını zannetmiyorum. Güç artık ellerinde, onu bırakmaya yanaşmazlar. Reichstag başka bir seçime gitmeden önce bir kez daha düşünecektir ve inanın neden bahsettiğimi biliyorum. Çünkü orayla Eski Müze arasındaki bütün bölgelere yerleşmiş haldeler."

Noreen gülümsedi. Birisinin boş bir şömineyi tutuşturması gibi ışıltısı tüm daireyi aydınlatmışa benziyordu. Altın sigaralığından çıkardığı sigarayı yaktıktan sonra sigaralığı adama uzattı. Adam bir tane alıp kalem gibi kulağının arkasında koydu.

"Bir adam Berlin'de deniz suyunda boğulabilir mi diye sordunuz," dedi Blitz. "İki yüz altmış milyon yıl önce bu bölgede bir deniz vardı – Zechstein Denizi. Berlin, buz çağında bir nehir vadisi olduğu anlaşılan yerde bir dizi ada üzerine kurulmuştur.

Alt katmanı büyük ölçüde kumdan ve tuzdan oluşur. Zechstein Denizi'nden kalma tuzdur bu. Tuz kara yüzeyinde birkaç ada oluşturdu, şehrin her yanında ve civarında derin yeraltı suyu havzaları vardır."

"Deniz suyu havzaları mı?" diye sordu Noreen.

"Evet, evet. Bana göre Berlin'de kazılmaması gereken yerler var. Böyle bir havzaya denk gelinmesinin sonuçları felaket olabilir."

"Bu yerlere Pichelsberg de dâhil mi?"

"Berlin'in her yeri olabilir," dedi Blitz. "Aceleci ve doğru düzgün jeolojik inceleme –sondaj deliği gibi şeyler– yapmayan birilerine yeni Almanya'da bolca deniz suyu içirilmesi şaşırtıcı olmaz." Kurallarını tam bilmediği bir kâğıt oyunu oynayan biri gibi dikkatlice gülümsedi.

"Pichelsberg de dâhil mi?" diye üsteledim.

Blitz omuz silkti. "Pichelsberg mi? Bunun Pichelsberg'le ne ilgisi var? Ben jeologum, şehir tasarımcısı değilim, Herr Günther."

"Yapma Stefan, neden sorduğumu biliyorsun?"

"Evet ve hoşuma gitmiyor. Pichelsberg olmadan da yeterince sorunum var. Bununla nereye varmayı planlıyorsunuz. Boğulmuş birinden, onun Yahudi olduğundan ve bir gazete makalesinden bahsettiniz. Kusura bakma ama bence ölü bir Yahudi yeter."

"Dr. Blitz," dedi Noreen. "Söz veriyorum. Söylediğiniz hiçbir şeyi dâhil etmeyeceğim. Sizin adınızı da vermeyeceğim. Ne Tom Amca'nın Kulübesi ne de bir jeologla konuştuğumuzu söyleyeceğim."

Blitz kulağının arkasından sigarasını alıp sanki bir taş parçasıymış gibi dikkatle inceledi. Sigarayı yaktığı zamanki memnuniyetini görmek ve duymak mümkündü. "Amerikan sigarası. Kalitesizlere alıştığımdan iyi tütünün nasıl olduğunu unutmuşum." Düşünceli şekilde başını salladı. "Belki de Amerika'ya gitmeyi denemeliyim. Eğer Yahudi'ysen Almanya'da hürriyet ya da mutluluk elde etmenin imkânı yok."

Noreen sigaralığını masaya boşalttı. "Lütfen," dedi. "Sizde kalsın. Otelde bolca var."

"Olduğundan eminim," dedi.

Kadın başını salladı ve kürk paltosunu çekerek göğsüne yaklaştırdı.

"İyi bir mühendislik firması önce kazmak yerine delmelidir," dedi dikkatli bir şekilde. "Anladınız mı? Buz çağı geride burada inşaat yapmayı kestirilemez hale getiren karmaşık bir tabaka bıraktı. Özellikle de Pichelsberg gibi bir yerde. Bu sorunuzu cevaplar mı?"

"Olimpiyat Stadını inşa eden kişilerin bunu bilmemesi mümkün mü?" diye sordu Noreen.

Blitz omuz silkti. "Olimpiyatlar'dan kim bahsetti? Olimpiyatlar hakkında hiçbir şey bilmiyorum ve bilmek de istemiyorum. Bize Yahudilere göre olmadığı söylendi ve bunu duyduğuma da çok memnunum." Dairesinin serin olmasına rağmen alnında biriken teri mendiliyle sildi. "Bakın eğer mahzuru yoksa söyleyeceklerim bundan ibaret."

"Bir soru daha," dedim. "Sonra gidiyoruz."

Blitz sanki Tanrı'dan kendisine sabır vermesini temenni edermiş gibi tavana baktı. Sigarasını

çatlak dudaklarının arasına geri koyarken elleri titriyordu.

"Berlin alt katmanında altın var mı?"

"Altın, evet var ama çok küçük miktarlarda. Berlin'de altın arayarak zengin olamazsın, Bernie." Güldü. "Tabii zaten altını olan birinden almaya kalkarsan başka. Bunu söyleyen bir Yahudi olduğundan itimat edebilirsin. Naziler bile Berlin'de altın arayacak kadar salak değildir."

Daha fazla durmadık. İkimiz de Blitz'i huzursuz ettiğimizi biliyorduk. Söylediklerine bakılırsa tedbirli ve gergin olduğu için onu suçlayamazdım. Naziler onun Pichelsberg'deki inşaat alanıyla ilgili söylediklerini hafife almazdı. Giderken ona para teklif etmedik. Almazdı. Fakat bizi yolcu ederken bir ara sırtını dönmesini fırsat bilen Noreen cezvenin altına para sıkıştırdı.

Arabaya bindikten sonra Noreen derin bir nefes alıp başını iki yana salladı. "Bu şehir beni iyice daraltmaya başladı," dedi. "Sakın bana alıştığını söyleme."

"Hayır. Ben sadece savaşı kaybettiğimiz fikrine alışmaya başladım. Herkes Yahudilerin suçu olduğunu söylüyor ama ben hep Donanma'nın suçu olduğunu düşündüm. Bizi savaşa sokan onlardı ve onların isyanı yüzünden savaştan çekilmek zorunda kaldık. Ama onlara sorarsan şerefli bir barış için savaşmaya devam etmemiz gerekiyordu."

"İçine sinmemiş gibi konuşuyorsun."

"Sadece mütarekeyi yanlış insanların imzalaması içime sinmedi. Siyasetçiler yerine askerle-

rin imzalaması gerekirdi. Bu yüzden askerler tüm sorumluluğu onlara yükledi ve şu anda bu hale gelmemizin nedeni de bu. Anladın mı?"

"Pek değil."

"Anlamadın mı? Bu problemin sadece yarısı. Aslında hiç kimse üstlenmedi. Hiçbir Alman. Çoğu sabah uyandığımda herhalde geçen iki yılı hayal ettim diye düşündüm. Özellikle de son yirmi dört saati. Senin gibi bir kadın benim gibi bir adam da ne bulur?"

Sol elimi tutup sıktı. "Senin gibi bir adam. Sanki daha iyisi varmış gibi söylüyorsun. Yok biliyorum çünkü aradım. Yattığımız yatak da dâhil her yere baktım. Geçen gece sabaha nasıl hissedeceğimi merak ediyordum. Ama artık biliyorum."

"Nasıl hissediyorsun?"

"Korkuyorum."

"Neyden?"

"Hislerimden tabii ki. Arabayı sen sürüyormuşsun gibi."

"Arabayı ben sürüyorum." Vurgu olsun diye de direksiyonu sağa sola çevirdim.

"Amerika'dayken kimse beni arabayla bir yere götürmezdi. Kendim kullanmayı severim. Ne zaman başlayıp ne zaman duracağıma karar vermeyi severim. Ama seninleyken umurumda değil. Çin'e kadar beni götürüp getirsen umurumda olmaz."

"Çin mi? Bir süre Berlin'de takılsak benim için yeterli olur."

"Peki, bana engel olan ne?"

"Belki de Nick Charalambides. Ve gazete makalen. Ve bir de bu. Bana kalırsa Isaac Deutsch

öldürülmedi. Kazayla öldü. Onu kimse boğmadı. Kendisi başkasından yardım almadan boğuldu. Hem de Berlin'in ortasında. Evet, cinayete kurban gitmesi kadar ilgi çekici bir hikâye değil ama elden ne gelir?"

"Kahretsin."

"Aynen."

Bir an için aklıma Richard Bömer ve onun Isaac Deutsch'un Yahudi olduğunu öğrendiği zamanki hayal kırıklığı geldi. Şimdi de Noreen Charalambides zavallı adamın öldürülmediğini öğrendiğine üzülüyordu. Bu nasıl bir dünyaydı böyle?

"Emin misin?"

"Durum şundan ibaret. Boks kariyeri Naziler yüzünden sona eren Isaac Deutsch ve amcası Olimpiyat inşaat şantiyesinde iş buldu. Hem de sadece Arilerin çalıştırılması yönünde resmi karar alınmış olmasına rağmen. 1936'daki Olimpiyatlara yetişmek için yapmaları gereken o kadar çok şey vardı ki birileri kuralları biraz esnetmeye karar verdi. Sadece iş gücünün kökeni değil güvenlik konularında da esneklik yaptılar sanırım. Isaac Deutsch yeraltı kazılarından birindeyken muhtemelen Blitz'in bahsettiği tuzlu su havzalarından birine denk geldi. Yaşanan kazada tuzlu suda boğuldu ama kimse tuzlu su olduğunu bilmiyordu. Birileri cesedin Pichelsberg'ten çok daha uzakta bulunmasının daha iyi olacağına karar verdi. Çünkü polisin teki yasa dışı Yahudi işçilerle ilgili sorular sormaya başlayabilirdi. İşte ceset Berlin'in diğer ucundaki tatlı su kanalına böyle geldi."

Noreen belki sigara kalmıştır diye sigaralığını yokladı. Tekrar "kahretsin," dedi.

Ona kendi sigaramı verdim. "Noreen söylemeyi ne kadar istemesem de bu soruşturma bitti. Bu konuyu uzatıp seninle takılmaya devam etmeyi çok isterdim ama en iyisi dürüst olmak. Özellikle de bu konularda iyice paslandığımı dikkate alırsak."

Sigarayı yaktı ve Steglitz'e girerken camdan dışarı baktı.

Sertçe "kenara çek," dedi.

"Ne?"

"Kenara çek dedim."

Schlossstrasse'nin köşesindeki belediye binası yakınında durdum ve söylediğim bir şeyden alındığını zannederek özür dilemeye başladım. Motoru bile kapatmamı beklemeden arabadan inip hızla caddede geri yürümeye başladı. Peşinden gittim.

"Hey, özür dilerim," dedim. "Ama hâlâ yazabileceğin bir hikâye var. Belki Isaac Deutsch'un amcası Joey'i bulursun –onun çalıştırıcısı olan adamı– ve belki o bir şeyler anlatır. Yine hikâyene kavuşmuş olursun. Bu da farklı bir şey olur. Yahudilerin Olimpiyatlar'a katılmasının yasaklandığı halde birinin yasa dışı olarak Olimpiyat Stadı'nın inşasında çalışırken ölmesi. Güzel bir hikâye olur."

Noreen pek dinliyormuşa benzemiyordu. Dehşet içerisindeki sivil kıyafetler giymiş bir kadın ve erkeği kuşatmış kalabalık bir grup SA ve SS'e doğru gittiğini fark ettim. Kadın sarışın ve yirmili yaşlarındaydı; adam daha yaşlı ve Yahudi'ydi. Yahudi olduğunu biliyordum çünkü tıpkı kadın gibi onun da boynunda tabela vardı. Adamın ta-

belasında şunlar yazılıydı: BEN ALMAN KIZLARINI ODAMA ALAN PİS BİR YAHUDİYİM. Kızın tabelası ise şöyleydi: BİR YAHUDİ'YLE YATMAK İÇİN BU PİS DOMUZUN YERİNE GİTTİM.

Onu durdurmaya fırsat bulamadan Noreen sigarasını attı, büyük deri çantasından Baby Brownie'yi çıkarıp objektifinden bakarak iki sivilin ve sırıtan Nazilerin fotoğrafını çekti.

Ona yetişip kolunu tutmaya çalıştım. Öfkeyle kolunu çekti.

"Bu hiç iyi bir fikir değil," dedim.

"Saçma. İnsanların dikkatini çekmek istemeseler o tabelaları onların boyunlarına asmazlardı. Benim yaptığım da işte bu." Makineyi kaldırıp bir kez daha çekti.

SS'lerden biri bana bağırdı. "Hey, Bubi. Kadını rahat bırak. Kız arkadaşın haklı. İnsanlar görüp ibret almadığı müddetçe bu adileri ifşa etmenin bir manası yok."

"Yaptığım da bu zaten," dedi Noreen. "İbret alıyorum."

Sabırla Noreen'in işi bitene kadar bekledim. Şimdiye kadar sadece parklardaki Yahudi aleyhtarı karşıtı tabelaların ve Unter den Linden'deki Nazi bayraklarının resmini çekmişti ve bu fotoğraf çekme tarzının onun alışkanlığı haline gelmemesini umut ettim. Sinirlerimin bunu kaldırabileceğinden emin değildim.

Çifti maruz kaldıkları aşağılanmayla baş başa bırakarak sessizlik içerisinde arabaya geri döndük.

"Eğer onları birilerini döverken görseydin," dedim, "o zaman böyle şeylere kalkışırken bir kez

düşünürdün. İlginç bir şeylerin resmini çekmek istiyorsan seni Bismarck Abidesi ya da Charlottenburg Sarayı'na götürürüm."

Noreen makineyi çantasına koydu. "Bana gerizekâlı bir turistmişim gibi davranma," dedi. "O resmi albümüme koymak için çekmedim. Gazete için çektim. Anladın mı? Böyle bir resim Avery Brundage'nin Berlin'in Olimpiyat Oyunları için doğru bir yer olduğu iddiasını yerle bir eder."

"Brundage mi?"

"Evet, Avery Brundage. Dinlemiyor musun? Sana daha önce söylemiştim. O, Amerika Olimpiyat Komisyonu'nun başkanıdır."

Başımı salladım. "Onun hakkında başka ne biliyorsun?"

"İtin teki olduğu haricinde hemen hiçbir şey."

"Eski dostun Max Reles'le irtibat halinde olduğunu bilmek seni şaşırtır mı? Ya da Chicago'da bir inşaat şirketinin sahibi olduğunu bilmek?"

"Bunu nereden biliyorsun?"

"Dedektif olduğumu unuttun mu? Bilmemem gereken şeyleri bilmem gerekir."

Gülümsedi. "Seni adi. Odasını aradın değil mi? O yüzden dün gece bana onunla ilgili sorular sordun. Lobideki o karşılaşmadan sonra bir süre dışarıda olacağını biliyordun tabii ki."

"Büyük ölçüde doğru ama önce operaya kadar peşinden gittim."

"Hatırladım. Beş dakikalık *Parsifal*. Demek o yüzden gittin."

"Misafirleri arasında Spor Lideri, Propaganda Bakanı ve von Reichenau adında bir general vardı. Kalanları tanımıyorum ama hepsinin Nazi olduğundan eminim."

"O bahsettiklerinin tamamı Alman Olimpiyat Düzenleme Komisyonu'nda," dedi. "Kalanların da öyle olduğundan eminim." Başını iki yana salladı. "Onun meşgul olduğundan emin olunca da Adlon'a dönüp rahatça odasını araştırdın. Başka ne buldun?"

"Bir sürü mektup. Reles onun için bulduğum bir stenografla çalışıyor ve görünen o ki Olimpiyat ihalelerine katılmak isteyen şirketlerle yoğun bir görüşme trafiği içerisinde."

"Rüşvet istiyor olabilir. Belki de hepsinden istiyor. Belki de GOC'de."

"Çöp tenekesinden birkaç karbon kâğıdı aldım."

"Güzel. Bakabilir miyim?"

Tekrar arabaya bindiğimizde ona kâğıtları verdim. Birini okumaya başladı. "Burada suç içeren bir şey yok," dedi.

"Başta ben de öyle düşündüm."

"İçişleri Bakanlığı çimento ihalesine bir başvuru hepsi bu."

"Diğeri ise Olimpiyat ateşi için propan gazı sağlama ihalesi." Durdum. "Anlamıyor musun? O karbon. Yani bu da Adlon'un kendi stenografı tarafından kendi süitinde yazıldığı manasına gelir. İhaleler sadece Alman firmalarına açık olmalıdır ve Max Reles Amerikalı."

"Belki bu şirketleri satın almıştır."

"Belki. Bence yeterli parası da var. Buraya gelmeden Zürih'e gitmesinin nedeni de bu olabilir. Odasında içinde binlerce dolar ve altın İsviçre frankı olan bir çanta var. Makineli tabancadan bahsetmiyorum bile. Almanya'da bile bir şirket

yönetmek için makineli tabancaya ihtiyacın olmaz. İşçilerle çok ciddi sorunların olması gerekir."

"Bunu bir düşünmem gerek."

"İkimizin de düşünmesi gerek. Bu iş boyumuzu aşar ve ben hayatıma biraz düşkünümdür. Bu ülkede düşen balta diye bir şeyimiz var ve bedava saç tıraşı yaptırılanlar sadece suçlular değil. Komünistler, cumhuriyetçiler kısaca hükümetin sevmediği herkes olabilir. Bak sakın von Tschammer und Osten'e bunların hiçbirinden bahsetme."

"Tabii ki bahsetmem. Almanya'dan sınır dışı edilmeye hazır değilim. Özellikle de dün geceden sonra."

"Buna duyduğuma memnun oldum."

"Bu arada Max Reles ve Isaac Deutsch'un amcasını bulup hikâyemi ona dayandırma fikrini de düşüneceğim. İyi fikir."

"Sadece seni arabaya geri döndürebilmek için söylemiştim."

"Evet, arabaya geri döndüm ve hâlâ iyi bir fikir."

"Ben o kadar emin değilim. Yeni stadyumun yapımına yardım eden Yahudilerle ilgili bir haber yaptığını düşün. Bu tüm Yahudilerin işlerini kaybetmesine neden olur. O zaman ne olacak? Ailelerine kim bakacak? Hatta bu yüzden bazıları toplama kamplarına bile gönderilebilir. Bunu hiç düşündün mü?"

"Tabii ki düşündüm. Sen beni ne zannettin? Yahudi olduğumu unuttun mu? Yazdıklarımın sonucunda insanların başına ne geleceğini hep dikkate alırım. Bak Bernie ben bu duruma şöyle bakıyorum: Burada birkaç yüz kişinin işini kaybetmesinden

çok daha büyük bir tehlike var. Olimpiyatlar'ın en önemli ülkesi Birleşik Devletler. Los Angeles'ta kırk bir altın madalya kazandık ki diğer tüm ülkelerin toplamından fazla. İkinci sıradaki ülke İtalya bile on iki altın kazandı. Amerika'sız Olimpiyatlar'ın manası olmaz. O yüzden boykot büyük önem taşıyor. Eğer Olimpiyatlar burada yapılmazsa Nazilerin itibarı büyük zarar görür. Bu aynı zamanda tüm dünyanın Almanya'daki gençlere Nazi doktrini hakkında gerçekte neler düşündüklerini gösterebilmelerinin en etkili yoludur. Bu birkaç Yahudi'nin ailesini doyurabilmesinden çok daha önemli. Sence de öyle değil mi?"

"Belki. Fakat eğer Isaac Deutsch hakkında bir şeyler öğrenebilmek için Pichelsberg'e gidersek merak ettiğimiz soruları onu kanala atan kişilere sormak zorunda kalabiliriz. Haklarında yazı yazılmasını pek hoş karşılamayabilirler. Bu bir New York gazetesi olsa bile. Joey Deutsch'u aramak da en az Max Reles hakkında soruşturma yapmak kadar tehlikeli olabilir."

"Sen dedektifsin ve eski bir polissin. Bence iş tanımında bir ölçüde tehlike de yazılı olmalı."

"Bir ölçüde evet. Ama bu benim kurşungeçirmez olduğumu göstermez. Ayrıca sen New York'a dönüp Pulitzer Ödülü'nü alırken ben burada kalmaya devam edeceğim. Isaac Deutsch gibi kanalı boylamam işten bile değil."

"Eğer para meselesiyse..."

"Dün gece yaşananları hesaba katarsak para meselesi olmadığını söyleyebilirim. Diğer taraftan paranın ikna edici gücünü de inkâr edemem."

"Yani para konuşur mu diyorsun, Günther?"

"Görünen o ki bazen bir türlü vazgeçemiyorsun. Ben istediğim için değil, mecbur kaldığım için otel dedektifi oldum. Beş parasızım, meleğim. KRIPO'dan ayrılınca iyi bir maaşı ve emekli maaşı ihtimalini de bırakmış oldum. Babamın 'iyi yatırım' dediği şeyden bahsetmiyorum bile. Otel müdürü olma ihtimalim olduğunu da zannetmiyorum."

Noreen gülümsedi. "Öyle bir otelde kalmak istemem."

"Aynen."

"Günde yirmi mark nasıl olur?"

"Çok cömert olur. Ama benim aradığım farklı bir şey."

"Pulitzer Ödülü fazla para etmez."

"Derdim o da değil. Ben borç istiyorum. Faiziyle yatırım kredisi. Buhran yüzünden bankalar kredi vermiyor. Birbirlerine bile. Adlonlardan da işlerinden ayrılmak için kredi isteyemiyorum haliyle."

"Ne için istiyorsun?"

"Özel dedektif olmak için tabii ki. Elimden gelen tek iş bu. Beş yüz mark işi kurmama yeter, diye tahmin ediyorum."

"Borcunu ödeyecek kadar sağ kalacağını nasıl bileyim?"

"Bu da bir teşvik elbette. Hayatımı kaybetmek istemem. Bunun sonucunda senin para kaybetmeni de istemem. Eğer parayı verirsen sana yüzde yirmi faizle geri öderim."

"Anlaşılan bunu epey düşünmüşsün."

"Naziler iktidara geldiğinden beri aklımda. Belediye binasının önünde şahit olduğumuz trajedi-

lerin benzerleri şehrin dört bir yanında yaşanıyor. Üstelik her geçen gün daha kötüye gidiyor. Pek çok kişi –Yahudiler, Çingeneler, Masonlar, komünistler, eşcinseller, Yehova Şahitleri– birisinden haber alamadığında polisten yardım isteyemeyeceğini anladı. O yüzden başka birine gitmek zorunda kalacaklar. İşte o gidecekleri kişi ben olacağım."

"Yani Nazi rejiminden kâr elde etmeye mi başlayacaksın?"

"Bu her zaman ihtimal dâhilinde. Ama kendime olduğu kadar başka birilerine de yardım etmem mümkün."

"Günther sevdiğim yanlarından biri ne biliyor musun?"

"Hatırlatmandan zarar gelmez."

"Kopernik ve Kepler bile senin yanında ileriyi göremeyen kişiler olarak kalabilir ama yine de ilgi çekici derecede romantik birisin."

"Buradan beni hâlâ çekici bulduğunu çıkarabilir miyim?"

"Bilmem. Sadece işverenin değil aynı zamanda bankerin de olduğumu unuttuğum bir zaman tekrar sor."

"Yani bana borç verecek misin?"

Noreen gülümsedi. "Neden olmasın? Ama bir şartım var. Hedda'ya parayı benden aldığını söylemeyeceksin."

"Bizim sırrımız olacak."

"İki sırrımızdan biri olacak anlaşılan."

"Susmamı sağlamak için benimle tekrar yatmak zorunda olduğunu biliyorsun, değil mi?" dedim.

"Tabii. Hatta bankerin olarak buna yatırım yapıyorum."

19

Von Tschammer und Osten'le yapacağı röportaj için Noreen'i İçişleri Bakanlığı'na bıraktım. Otele geri döndüm ve batıya doğru tekrar yola çıktım. Pichelsberg'deki Olimpiyat Stadı şantiyesine tek başıma gitmek istiyordum. Sadece bir çift lastik çizmem vardı ve orayı dikkat çekmeden dolaşmak istediğimden Noreen kolumdayken bunun imkânsız olduğunu biliyordum. Trombon çalan bir nüdist gibi dikkat çekiyordu.

Pichelsberg Hipodromu Grunewald'ın kuzey ucundaydı. Hipodromun ortasında yer alan stadyum Otto March'ın tasarımına göre inşa edilmiş ve 1913'te hizmete açılmıştı. Hipodromun çevresinde koşu ve bisiklet pistleri, kuzeyinde de yüzme havuzu bulunurdu – tümü iptal edilen 1916 Berlin Olimpiyatları için inşa edilmişti. Kırk bin seyirci kapasiteli tribünlere aralarında zafer tanrıçası ve Neptün grubunun da bulunduğu heykeller inşa edilmişti ama artık heykellerin hiçbi-

ri orada değildi. Hipodrom ve yüzme havuzu da dâhil olmak üzere her şey yıkılmış ve yerine büyük bir şantiye kurulmuştu: Tahminimce stadyumun inşa edileceği yere kazılan, daire şeklindeki büyük bir çukurdan çıkarılan toprakla oluşmuş devasa bir yığın. Fakat bu iş bir sonuca varacakmışa benzemiyordu. Berlin Olimpiyatları'na iki yıldan az kalmıştı ve daha hiçbir şey inşa edilmemişti. Yeni inşa edilmiş ve rahatlıkla kullanılabilecek stadyum, D. W. Griffith'in hayalindeki Verdun Muharebesi'ne yer açmak için yıkılmıştı. Arabadan indiğimde neredeyse Fransız ve Alman siperlerini ve patlayan top mermilerini görmeyi umuyordum.

Bir an için üniformalı halime geri döndüm ve toprak rengi araziyi görünce canlanan hatıralarımla kendimi berbat hissettim. Sonra da sanki cepheyle ilgili sürekli gördüğüm bir kâbusu tekrar görüp uyanmış gibi titremeye başladım...

> ...çamur ve toprak içerisinde top mermileri dört bir yana yağarken cephane kutusu taşıyordum. 150 metre mesafe gidip ön hatlara varmam iki saatimi aldı. Her seferinde kendimi yere attığımdan ya da düştüğümden dolayı suya ve toprağa bulanmaktan çamurdan bir adama dönüşmüştüm.
>
> Tam tabyamıza varmıştım ki bir mermi çukuruna bastım ve belime kadar çamura gömülüp batmaya başladım. Bağırdım ama baraj ateşinin gürültüsü yüzünden sesimi duyan olmadı. Çırpınmak daha hızlı batmama neden oluyordu ve beş dakika geçmeden boynuma kadar bat-

mıştım. Küçücük bir balçık gölünde boğulup gitmem an meselesiydi. Çamurdan birisini çıkarmak öyle zahmetli bir işti ki çamura saplandığı için vurulan atlar görmüştüm. Boğulmadan önce kendimi vurmak için tabancama erişmeye çalıştım ama onu da beceremedim. Çamur beni sımsıkı tutuyordu. Kendimi geriye atarak belki yüzeyde kalırım diye umut ettim ama o da işe yaramadı.

Derken çamurun çeneme kadar geldiği sırada birkaç metre ötede bir top mermisi patladı ve patlamanın şiddeti beni olduğum yerden çıkarıp yirmi metre uzağa fırlatarak hayatımı kurtardı. Eğer çamurun içinde olmasaydım patlamanın şiddetinin beni öldüreceği muhakkaktı.

Bu kâbusu sürekli görürdüm ve her seferinde sanki siperler arası bölgeyi koşarak geçmişim gibi kan ter içinde ve nefes nefese uyanırdım. Şu anda, gün ışığında bile kendimi toparlayabilmek için dizlerimin üzerine çöküp derin nefes almak zorunda kaldım. Önceden verimli şimdiyse tümüyle harap bu arazideki birkaç renkli nokta zihnimi toparlamama yardım etti: Uzaktaki ağaç sırasının hemen önündeki birkaç mavi devedikeni; arabamı bıraktığım yerin yakınlarındaki kırmızı ısırgan otları; sarı çiçekli kanarya otu; yerde solucan yakalayan bir kızılgerdan ve son olarak da raylar üzerinde küçük ve kırmızı toprak dolu vagonları şantiyenin bir ucundan diğerine götüren işçiler.

"İyi misin?"

Adam işçi bareti ve bol miflonlu bir ceket giyiyordu. Pantolonu toprak yüzünden ağırlığı iki

katına çıkmış botlarından birkaç santim yukarıda bitiyordu. Jutland kadar büyük omzunda bir balyoz vardı. Sarı saçları beyaza yakındı ve gözleri devedikeni çiçekleri kadar maviydi. Çenesi ve elmacık kemikleri Josef Thorak gibi bir Nazi sanatçı tarafından çizilmiş gibiydi.

"İyiyim." Doğruldum, bir sigara yaktım ve çevreyi işaret ettim. "Ne zaman boş bir arazi görsem August Stramm gibi kendimden geçerim. 'Teslim olan toprak demiri sakinleştirir, kan biriktiği yerde pıhtılaşır, pas ufalanarak dökülür, yaralar cıvır ve çürümeye başlar.'"

Şiiri tamamlayarak beni şaşırttı: "'Göz kırpana kadar nicesi ölür gider.' Evet, bu şiiri biliyorum. Ben de İkinci Royal Württemburg Yirmi Yedinci Tümendeydim. Sen?"

"Yirmi Altıncı Tümen."

"Demek aynı savaştaymışız."

Başımı salladım. "Amiens. Ağustos 1918."

Ona sigara ikram ettim, cephedeki gibi kibrit israf etmemek için benim sigaramla yaktı.

"Çamur üniversitesinden mezun iki kişi," dedi. "İnsan evrimi âlimleri."

"Aa, evet. İnsanın tekâmülü." Eski deyişi hatırlayarak sırıttım. "Birisi seni süngüyle öldürmezse, makineli tüfekle, makineli tüfekli öldürmezse alev makinesiyle, alev makinesiyle öldürmezse zehirli gazla öldürür."

"Burada ne işin var, birader?"

"Etrafa bakıyordum."

"Ama bu yasak. Tabelayı görmedin mi?"

"Hayır." Doğruyu söylüyordum.

"Programın çok gerisindeyiz. Üç vardiya çalışıyoruz ve ziyaretçilerle uğraşacak vaktimiz yok."

"Burası pek yoğun görünmüyor."

"İşçilerin çoğu toprak yığınının arkasında," diyerek şantiyenin batısını işaret etti. "Bakanlıktan gelmedin değil mi?"

"İçişleri mi? Neden sordun?"

"İşi yetiştiremeyen inşaat firmalarını işten almakla tehdit ettiler. Bizi gözetlediğini zannettim."

"Casus değilim. Aslında Nazi bile değilim. İşin aslı buraya birini bulmaya geldim. Joey Deutsch adında birini. Belki tanıyorsundur?"

"Hayır."

"Belki de ustabaşı adını duymuştur."

"Ustabaşı benim. İsmim de Heinrich Blask. Bu adamı neden arıyorsun?"

"Başı belada falan değil. Ona piyango çıktığını da söyleyemem." Ona ne diyeceğimi düşünürken birden aklıma cebimdeki boks maçı biletleri geldi: Çingene Trollmann'dan aldıklarım. "İşin aslı birkaç boksörün menajeriyim ve Joey'nin onları çalıştırmasını istiyorum. Kazma kürekle arası nasıl bilemem ama Joey çok iyi bir antrenördür. En iyilerdendir. Asıl yapması gereken iş oydu ama nedeni malum."

"Neymiş?"

"Deutsch gibi bir isimle mi? Adam Yahudi ve Yahudilerin spor salonlarına girmesine izin verilmiyor. En azından halka açık salonlara. Benim kendi salonum olduğu için sorun olmaz."

"Belki bilmiyorsun ama Ari olmayan işçileri çalıştırmıyoruz," dedi Blask.

"Biliyorum ama istisnalar olduğunu da biliyorum. Diğer taraftan bakanlık burayı bir an önce bitirmeniz için ensenizde boza pişirirken sizi kim suçlayabilir? Bence çok zor bir şey istiyorlar. Dinle Heinrich buraya başınıza iş çıkarmaya gelmedim. Sadece Joey'i bulmak istiyorum. Belki yeğeni Isaac da onunla birlikte buradadır. O da boksördü."

Cebimdeki iki bileti çıkarıp ustabaşına gösterdim. "Boks maçına bilet ister misin? Spichernsaele'de Scholz, Witt'e karşı. Ne dersin, Heinrich? Bana yardım edecek misin?"

"Eğer bu şantiyede çalışan Yahudiler olsaydı," dedi Blask. "Ki olduğunu söylemiyorum bu durumda yapılacak en akıllıca şey Eric Goerz adındaki personel müdürüyle konuşmaktır. Şantiyeye pek gelmez. Genelde Schildhorn'daki barın önündedir." Biletlerden birini aldı. "Orada bir anıt var."

"Schildhorn Sütunu."

"Doğru. Duyduğum kadarıyla iş bulmak ve soru sorulmamasını istiyorsan gideceğin yer orası. Her sabah altı civarında kaçak işçiler orada toplanır. Yahudi, Çingene aklına kim geliyorsa. Goerz gelir ve aralarından seçim yapar. Genelde alacağı komisyona göre seçer. İsimlerini söyler, onlara mesai saatlerini verir ve onlar da işçiye en çok ihtiyaç duyulan yere giderler." Omuz silkti. "Buldukları işçiler iyi ve bu programla kabul etmekten başka çarem de yok. O bana söylemiyor ve ben de sormuyorum. Ben bana emredileni yaparım."

"Barın ismini biliyor musun?"

"Ayı Albert ya da onun gibi bir şey." Diğer bileti de aldı. "Ama sana bedava bir nasihatte bu-

lunayım. Dikkatli ol. Eric Goertz benim gibi Royal Württenburg'da değildi. Onun silah arkadaşlığı anlayışı Prusya ordusundan ziyade Al Capone'a uygundur. Dediğimi anladın mı? Senin kadar iri değil ama yumruklarını iyi kullanır. Belki böylesi hoşuna gider. Başının çaresine bakabilecek bir tipe benziyorsun. Ama Eric Goerz silah da taşır. Hem de beklediğin yerde değil. Tabancası ayak bileğindedir. Eğer ayakkabı bağcıklarını bağlamak için durursa sakın tereddüt etme. O seni vurmadan ağzının ortasına tekmeyi indir."

"İkaz için teşekkürler." Sigaramı yere attım. "Benim kadar iri olmadığını söyledin. Neye benzediğine dair başka ne söyleyebilirsin?"

"Bir düşüneyim?" Blask balyozunu bırakıp örs ebadındaki çenesini sıvazladı. "Öncelikle Rus sigarası içer. Sanırım kendisi Rus. Yanan gelincik yuvası gibi kokanlardan. Odaya girdi mi kim olduğunu hemen anlarsın. Diğer açılardan en azından görünüşte sıradan biridir. Otuz, otuz beş yaşlarında, pezevenk bıyıklı, biraz esmer – fes giymesi gereken birine benziyor. Brandenburg plakalı yeni bir Hanomag'ı var. Belki de aslında oralıdır. Sürücüsü buranın güneyinde bir yerlerden. Witenberg olabilir. O da boksör. Kolları da Saray Köprüsü kadar uzun olduğundan ona da dikkat etsen iyi olur."

Pichelsberg'in güneyindeki Havel Nehri'nin kıyısında, manzarası güzel ama şimdi inşaat araçlarıyla dolu otoyol Beelitzhof ve iki kilometrelik Schildhorn Yarımadası'na gidiyordu. Nehir kıyısına yakın yerlerde barlar, sarmaşık kaplı

restoranlar ve Schildhorn Anıtı'nı ve sabah saatin altısında oraya çıkan her şeyi saklayan çam ağaçlarına çıkan taş basamaklar vardı. Anıt illegal işçileri seçmek için oldukça iyi bir yere benziyordu. Yoldan anıtın çevresini görmek imkânsızdı.

Ayı Albert bot ya da ayakkabı şeklindeydi ve durumuna bakılırsa onlarla ne yapacağını bilmeyen bir sürü çocukla birlikte yaşayan yaşlı bir kadının oturduğu evi andırıyordu. Kapının dışında IE plakalı yeni bir Hanomag vardı. Anlaşılan tam zamanında gelmiştim. Üç ila dört yüz metre kadar daha gidip park ettim. Behlert'in arabasının bagajında bir tulum vardı. Behlert, W başlığıyla sürekli etrafta dolanırdı. Tulumu giyip köye geri yürüdüm ve yoldayken durup işçiye benzemek için ellerimi toprağa buladım. Nehirden soğuk bir doğu rüzgârı esiyor ve kışın yaklaştığını haber veriyordu. Wilmersdorf'un kıyısındaki Hohenzollerndamm Havagazı Şirketi'nden taşıdığı kimyasal kokusundan bahsetmiyorum bile.

Albert'in dışında mahkemelerde eşkâl çizenlerin işte yüz diyecekleri surata sahip uzun boylu bir adam Hanomag'ın üzerine yaslanmış *Zeitung* okuyordu. Tom Thumb tüttürüyor ve muhtemelen arabaya göz kulak oluyordu. Kapıyı itince başımın üzerinde küçük bir zil çaldı. İyi bir fikir gibi görünmese de yine de içeri girdim.

Beni büyük ve içi doldurulmuş bir ayı karşıladı. Ayının ağzı açık, pençeleri de havadaydı ve kapıdan giren kişinin saldırıya uğramasının an meselesi olduğunu düşünmesi için konmuş gibiydi ama bana "Oyuncak Ayının Pikniği"ni çalan

bir orkestrayı yönetiyormuş gibi gelmişti. Onun haricinde mekân boştu. Zemin ucuz kareli muşambayla kaplıydı. Düzgün ve sarı örtülü masalar, üzerinde manzara resimleri ve portreler olan turuncu renkli duvarların etrafına dizilmişti. En uç köşede, Spree Nehri'nde kütükler üzerinde giden adamların resmi altında, sigara dumanı tarafından kuşatılmış bir adam oturuyordu. Masanın üzerine yaydığı gazeteyi okuyordu ve yanına gelip karşısında durduğumda başını kaldırıp bana bakmaya tenezzül etmedi.

"Hey," dedim.

"O sandalyeyi çekmek gibi bir hata yapma," diye mırıldandı. "Yabancılardan hazzeden biri değilimdir."

Yeşil bir takım ve koyu yeşil bir gömlek giyiyor ve kahverengi kravat takıyordu. Yanındaki sıranın üzerinde deri bir palto ve şapka duruyordu ve onların yanında da neden orada durduğunu bilemediğim bir köpek kayışı bulunuyordu. Fakat içtiği düz ve sarı sigara Rus değil Fransız sigarasıydı.

"Anlaşıldı. Herr Goerz siz misiniz?"

"Kim soruyor?"

"Stefan Blitz. Bana Olimpiyat şantiyesinde iş bulmak için sizinle konuşmam gerektiği söylendi."

"Aa, kim söyledi bunu?"

"Trollmann adında biri. Johann Trollmann."

"Hiç duymadım. Benim için mi çalışmış?"

"Hayır, Herr Goerz. O da bir arkadaşından duymuş. Adını hatırlamıyorum. Trollmann ve ben birlikte boks yapardık." Durdum. "Yapardık diyo-

rum çünkü artık yapamıyoruz. Ari olmayanların müsabakalara katılmasına izin verilmiyor. O yüzden burada iş aramaya geldim."

"Sporla pek ilgilenmem," dedi Goerz. "Para kazanmaktan zaman kalmıyor." Başını gazetesinden kaldırdı. "Boksöre benziyor olabilirsin ama Yahudi'ye benzer bir tarafını göremedim."

"Melezim. Yarı yarıya. Ama hükümetin gözünde bu bir şeyi değiştirmiyor."

Goerz güldü. "Kesinlikle öyle. Ellerine bir bakayım, Stefan Blitz."

Ellerimi uzatıp ona pis tırnaklarımı gösterdim.

"Ellerinin üstünü değil avuçlarını göster."

"Falıma mı bakacaksınız?"

Gözlerini kısarak kötü kokan sigarasından derin bir nefes çekti. "Olabilir." Elime dokunmadan bakıp ekledi: "Yeterince kuvvetli görünüyorlar. Ama pek çalışmışa benzemiyorlar."

"Dediğim gibi ben boğumlarımla çalışırdım. Ama kazma kürek kullanabilirim. Savaşta bolca siper ve mezar kazmıştım."

"Yazık." Sigarasını söndürdü. "Söyle Stefan aşar nedir bilir misin?"

"İncil'deydi sanırım. Onda bir demekti galiba."

"Aynen. Benim mesleğim adam işe almak. İnşaat şirketi adam bulmam için beni tuttu. Ama aynı zamanda iş bulduğum kişilerden de para alırım. Yani o gün kazandığının onda biri. Bunu bir tür sendika ödemesi olarak kabul edebilirsin."

"Onda bir sendika ödemesi için biraz yüksek değil mi?"

"Bence de ama işsiz bir adamın seçeneği yoktur, değil mi? Yahudiler Alman işçi sendikaları-

na alınmıyor. Bu şartlar altında ödemen gereken onda birdir. İster kabul et ister etme."

"Kabul."

"Tahmin etmiştim. Ayrıca dediğim gibi bu senin kutsal kitabında var. Yaratılış, bölüm on dört ayet yirmi. 'Her şeyin ondalığını ona verdi.' Bence meseleye bu açıdan bakmalısın. Bu senin mukaddes vazifen. Eğer içine sinmezse o zaman öyle düşün: Sadece bana aşar ödeyen adamları seçerim, tamam mı?"

"Tamam."

"Dışarıdaki anıtın önünde saat tam altıda. İş verilip verilmeyeceği kesin değil. Kaç kişiye ihtiyaç duyduklarına bağlı."

"Zamanında gelirim."

"Benim için fark etmez." Goerz başını tekrar gazetesine eğdi. Mülakat sona ermişti.

Noreen'le Tauentzienstrasse'deki Romanisches Café'de buluşacaktım. Önceden Berlin münevverlerinin gözdesi olan kafe, Kayser Wilhelm Memorial Kilisesi'nin kardeşi olabilecek dört katlı Romanesk binanın önündeki kaldırıma mecburi iniş yapmış bir hava gemisine benziyordu. Belki de Hohenzollern avcı kulübesinin modern karşılığıydı – ilk Alman imparatorluğunun imparator ve prenslerinin tüm sabahı dizlerinin üzerinde, muhtemelen onlar kadar bakımlı ve besili olmayan Tanrıya dua ederek geçirdikten sonra kahve ve kummel içtikleri bir yer.

Noreen kafenin cam tavanının altında, egzotik bir sera çiçeğiymiş gibi kolayca seçilebiliyordu. Ama diğer göz alıcı tropik çiçekler gibi bunun da

muhtemelen tehlikeli bir özelliği vardı. Masasında şık, siyah bir üniforma giyen, Miss Muffet'ın örümceğini andıran bir adam oturuyordu. Nazilerin bağımsız siyasi gücü SA'nın hazin sonunun üzerinden altı ay bile geçmeden lekesiz SS'ler Hitler Almanyası'ndaki en korkutucu üniformalı grup haline gelmeyi başardılar.

Adamı görmek hiç hoşuma gitmedi. Uzun boylu, sarışın ve yakışıklıydı, gülümsemesi ve davranışları parlak botları gibi kusursuzdu – Noreen'in sigarasını sanki hayatı ona bağlıymış gibi derhal yaktı ve ben masaya gittiğimde ayağa kalkarak verdiği topuk selamı patlayan bir şampanya şişesi gibi ses çıkardı. SS subayının kendiyle aynı renkteki siyah Labradoru keyifsizce kımıldandı ve kısık sesle uludu. Sahibi ve köpeği bir büyücüyle onun uşağına benziyordu ve Noreen takdime girişmeden evvel adamın arkasında siyah bir toz dumanı bırakarak ortadan kaybolmasını bekledim.

"Bu Teğmen Seetzen," dedi kibarca gülümseyerek. "Bana eşlik ediyor ve İngilizcesini geliştiriyor."

Beklenmedik dostumuza bakarak zoraki gülümsedim ama sonunda özür dileyip gidince çok mutlu oldum.

"Çok şükür gitti," dedi. "Hiç gitmeyecek zannettim."

"Aa? Hiç şikâyetin varmışa benzemiyordu."

"Gıcıklık etme, Günther. Ne yapabilirdim? Notlarımı okuyordum ki gelip yanıma oturdu ve benimle konuşmaya başladı. Rahatsız edici şekilde şaşırtıcı bir durum. Bana Prusya Gestapo'suna katılmak için başvuru yaptığını söyledi."

"Gelecek vaat eden bir iş. Vicdanım olmasa ben de aynısını yapardım."

"Şu anda Grunewald'da eğitim alıyormuş."

"Acaba onlara ne öğretiyorlar? İnsanları öldürmeden üzerilerinde nasıl hortum kullanılacağını mı? Bu adileri nereden buluyorlar?"

"O Eutin'den gelmiş."

"Aa, demek geldikleri yer orası."

Noreen eldivenli elinin tersiyle esnemesini gizlemeye çalıştı. Teğmenin neden onunla konuştuğunu anlamak zor değildi. Kafedeki en güzel kadın açık ara farkla oydu. "Kusura bakma," dedi. "Ama öğleden sonra çok yoruldum. Önce von Tschammer und Osten ve ardından genç teğmen. Siz Almanlar çok zeki olmanıza rağmen bazı yönlerden çok aptalsınız." Elindeki not defterine baktı. "Alman Spor Lideri palavracının önde gideniymiş."

"O işi öyle kaptı, meleğim." Bir sigara yaktım.

Birkaç sayfa çevirdikten sonra başını iki yana salladı.

"Şunu dinle. Birbirinden saçma bir sürü şey söyledi ama bu hepsini geride bırakır. Hitler'in Olimpiyat takımı seçilirken sadece kişinin kabiliyetine bakılacağı, ırkı ve renginin dikkate alınmayacağı yönünde verdiği sözü ona hatırlatınca aynen şunları söyledi: 'Buna dikkat ediyoruz. En azından ilkesel olarak. Teknik olarak hiç kimse bu nedenlerle dışlanmamıştır.' Bir de şunu dinle, Bernie. Bu daha güzel. 'Olimpiyatlar'ın tarihine kadar muhtemelen Alman vatandaşı Yahudi kalmayacaktır. En azından birinci sınıf Alman vatandaşı olan kalmayacak. Belki müsamaha gös-

terilen misafirler olabilir. Ayrıca Yahudiler lehine yapılan uluslararası kışkırtmayı dikkate alırsak son anda hükümet belki de Yahudiler için bir kota ayrılmasını kabul edebilir. Ama bu da ancak Almanya'nın hemen hiç kazanma şansı olmadığı satranç ya da kriket gibi alanlarda olabilir. Çünkü kabul etmek gerekir ki, bir Alman Yahudi'sinin kazanacağı bir başarı siyasi olduğu kadar felsefi soruları da akla getirecektir.'"

"İlginçmiş." Sigaramı söndürdüm. Daha yarısını içmiştim ama sanki siyah üniformalı teğmenin küçük kurukafa şeklindeki rozetini yutmuşum gibi boğazımın düğümlendiğini hissettim.

"İç karartıcı, değil mi?"

"Eğer sert bir adam olduğum gibi bir izlenime kapıldıysan bil ki öyle biri değilim. Birisinin karnıma yumruk atmadan önce ikaz etmesini tercih ederim."

"Dahası var. Von Tschammer und Osten tüm Katolik ve Protestan gençlik teşkilatlarının, Yahudi teşkilatları gibi, tüm sporlardan men edileceklerini söyledi. Nazilere göre insanların din ile spor arasında seçim yapması gerekiyormuş. Tüm spor idmanlarının Nazilerin gözetimi altında yapılmasını istiyorlar. Hatta Nazilerin kiliseye karşı kültürel bir savaş yürüttüğünü bile söyledi."

"Bunu gerçekten söyledi mi?"

"Nazi spor kulüplerine katılmayan Protestan ya da Katolik sporcular Almanya'yı temsil etme şansını kaybedecekmiş."

Omuz silktim. "Dilediklerini yapsınlar. Pist etrafında koşturan birkaç geri zekâlıdan kime ne fayda?"

"Asıl meseleyi anlamıyorsun, Günther. Polisi tasfiye ettiler. Şimdi de sporun peşindeler. Başarılı olurlarsa Almanya'da ellerinde tutmadıkları hiçbir alan kalmayacak. Naziler her şeyde öncelikli olacak ve herhangi bir şey olmak istiyorsan önce Nazi olmak zorunda kalacaksın."

Gülümsüyordu ve gülümsemesi beni sinir etti. Neden gülümsediğini biliyordum. Gazete makalesinde yazacak bir şeyler bulduğu için sevinçliydi. Ama yine de gülümsemesi beni sinir etti. Burada söz konusu bir hikâye değil benim ülkemdi.

"Asıl meseleyi anlamayan sensin," dedim. "SS teğmenin seninle konuşmasının tesadüf olduğunu mu zannediyorsun? Sence buradan öylesine mi geçiyordu?" Güldüm. "Gestapo seni mimlemiş, meleğim. Aksi takdirde sana Gestapo'ya katılacağını söyler miydi? Spor Lideri'yle konuşmanın ardından anlaşılan peşine birini takmışlar."

"Aa, abartma, Bernie."

"Abartmak mı? Teğmen Seetzen muhtemelen sana senden çok etkilendiğini söyledi ama asıl amacı sen ve dostlarının kim olduğunu öğrenmekti. Ve tabi benim hakkımda bilgi almak istedi." Kafede etrafıma baktım. "Muhtemelen şu anda bizi izliyorlar. Belki de garson onlardan biridir. Ya da şu gazete okuyan adam. Onların işi bu."

Noreen gergin bir şekilde yutkundu ve bir sigara daha yaktı. Güzel mavi gözleri önce bir yana sonra diğerine bakıp garson ya da gazete okuyan adamın bizi izleyip izlemediğine dair bir emare aradı. "Sence gerçekten de öyle mi?"

Noreen inanmaya başlamıştı. Gülümseyip ona şaka yaptığımı söylerdim ama dediklerime ben

de inanmaya başlamıştım. Spor Lideri'yle henüz mülakat yapmış bir gazeteciyi Gestapo neden izlemeyecekti ki? Çok mantıklıydı. Gestapo'da olsam ben de öyle yapardım. Kendi kendime, bunun geldiğini görmem gerekirdi, dedim.

"Artık kim olduğunu biliyorlar," dedim. "Ve beni de biliyorlar."

"Seni de tehlikeye attım sanırım."

"Bu sabah dediğin gibi benim iş tanımımda bir miktar tehlike de yazar."

"Beni affet."

"Önemli değil. Belki de önemlidir bilmiyorum. Suçluluk hissetmen iyi olur. Böylece vicdanım rahat olarak sana şantaj yapabilirim, meleğim. Zaten seni ilk gördüğümde baş belası olacağını anladım. Ve kadınların böyle olanını severim. Koca tamponlu, parlak kaportalı, bol kromlu ve kompresör takviyeli motorlu. Hedda'nın arabası gibi. Gaza bastığın anda kendini Polonya'da bulacağın türden bir araba. Kütüphanecilerle yatmak istesem otobüste olurum."

"Ben sadece bu hikâyeyi düşündüm ve bunun senin üzerindeki etkisini hiç düşünmedim. Nasıl Gestapo'yu senin peşine takacak kadar aptalca davrandım aklım almıyor."

"Belki daha önce söylemedim ama zaten bir süredir gözleri üzerimde. İşin aslı polisliği bıraktığımdan beri. Gestapo veya KRIPO'nun beni tutuklamasına neden olabilecek birkaç sebep biliyorum. Beni asıl korkutan bilmediklerim."

20

Noreen geceyi benim dairemde geçirmek istedi ama onu minik mutfaklı ve daha minik banyolu daireme götürmek istemedim. Oraya daire demek hardal tohumuna sebze demek gibi bir şeydi. Berlin'de daha küçük daireler de vardı ama oralarda fare aileleri kalıyordu.

Ona nasıl bir hayatım olduğunu göstermekten nasıl utandıysam sekizde bir Yahudi olduğumu söylemekten de öyle utanmıştım. Melez kanımın Gestapo tarafından keşfedilmesinin beni rahatsız ettiği doğruydu ama kim ve ne olduğumdan utanıyor değildim. Nasıl utanabilirdim ki? Bunun hiçbir önemi yoktu. Hayır, beni asıl utandıran şey Emil Linthe'den kayıtlardan beni Noreen'le birbirine bağlayan şeyi silmesini istemek zorunda kalmaktı. Bunu ona nasıl söyleyebilirdim. Üstelik hâlâ sırrımı saklamaya devam ederken Adlon'daki süitinde Noreeen'le bir gece daha geçirdim.

Bacakları arasında yatarken çok az uyudum. Yapacağımız daha iyi şeyler vardı. Sabah erkenden odasından çıkarken ona eve gittiğimi ve onunla daha sonra görüşeceğimi söyledim, ama S-Bahn ile Grunewald ya da Schildhorn'a gideceğimden bahsetmedim.

Ofisimde iş kıyafetlerim vardı. Üstümü değiştirir değiştirmez şafak öncesi karanlığa çıktım ve Potsdamer İstasyonu'na yürüdüm. Kırk beş dakika kadar sonra çoğu Yahudi tipli kahverengi saçlı, koyu hüzünlü gözlü, koca kulaklı ve eğer Tanrı seçilmiş halkını burunlarına göre seçiyorsa belki de seçilmek istemezler, diye düşündüren koca burunlu adamlarla birlikte Schildhorn Anıtı'nın merdivenlerinden yukarı çıkıyordum. Bu adamların muhtemelen benden daha saf bir kana sahip olduğunu bilmek de bu genelleştirmeyi daha da kolaylaştırıyordu. Ay ışığında birkaçı Nazilerin uzun boylu, sarı saçlı, mavi gözlü ve fırıncı başparmağı gibi burnu olan bir adamla ne derdi olabilir diye düşünüyormuş gibi bana baktı. Onları suçlayamam. Bu grubun içerisinde II. Ramses gibi dikkat çekiyordum.

Varlıklarını sabah rüzgârına fısıldayan çam ağaçlarının altında, karanlıkta 150 kadar kişi toplanmıştı. Anıtın kendisi üzerine kalkan asılı bir haç olan ağaç şeklinde yapılmıştı. Dini anıtlardan anlayan birilerine bir şeyler anlatmak için yapılmış olmalıydı. Bana göre çok işe yarayacak lambası olmayan bir sokak direğinden farksızdı. Belki de şehir mimarlarını bağlayıp yakmak için yapılmış taş bir kazıktı. Böyle bir anıt gerçekten de işe yarardı. Özellikle de Berlin'de.

Bu ekonomik boyutlardaki dikilitaşın etrafında yürüyüp konuşmalara kulak misafiri oldum. Çoğu konuşma geçen haftalarda kaç gün çalıştıklarıyla ilgiliydi. Ya da çalışmadıklarıyla.

"Geçen hafta bir gün çalıştım," dedi adamın biri. "Ondan önceki haftada iki gün. Bugün çalışamazsam ailem aç kalacak."

Bir diğeri Goerz'i eleştirmeye başladı ama başka biri tarafından hemen susturuldu.

"Goerz'i değil Nazileri suçla. Ona kalsa hiçbirimize iş vermez. O da bizim kadar riske giriyor. Belki daha fazla."

"Bana sorarsan bu riskin karşılığını fazlasıyla alıyor."

"İlk kez geldim," dedim yanımda duran adama. "Seçilmeyi nasıl başarıyorsun?"

Ona sigara ikram edince, sanki böyle pahalı ve lüks bir şeye para harcayabilecek birinin bu işe ihtiyacı olmayacağını düşündüğünü gösterir gibi, bana ve sigaralara garip garip baktı. Sigarayı aldı ve kulağının arkasına koydu.

"Bir tekniği yok," dedi. "Buraya altı aydır geliyorum ve hâlâ tesadüfe bağlı. Bazen yüzüne bakıp alır bazen kafanı bile kaldırmadan seçilirsin."

"Belki de adil olsun diye işi herkese dağıtmaya çalışıyorlardır," dedim.

"Adalet mi?" Adam burnundan soludu. "Adaletin bununla bir ilgisi yok. Bir gün yüz kişi ertesi gün yetmiş kişi seçiyorlar. Bir tür faşizm gibi bir şey. Goerz tüm gücün onda olduğunu hatırlatmak istiyor."

Boyu omzuma gelen adam kızıl saçlıydı ve hatları keskin yüzü paslı bir palaya benziyordu.

Kısa palto ve işçi şapkası giyiyordu ve boynunda gözlüklü gözleriyle aynı renkte açık yeşil bir mendil vardı. Paltosunun cebinde Dostoyevski'nin bir kitabı vardı, bu genç ve çalışkan Yahudi sanki o kitabın sayfaları arasından fırlamış gibiydi: Nevrotik, fakir, yetersiz beslenmiş ve çaresiz. Solomon Feigenbaum olan ismi benim Ari kulaklarıma terzilerle dolu bir getto kadar Yahudilere özgü gelmişti.

"Neyse yeniysen mutlaka seçerler," dedi Feigenbaum. "Goerz tadını alsınlar diye yenilere öncelik vermeyi sever."

"Buna sevindim."

"Öyle diyorsan. Ama işe çok ihtiyacı olan birine benzemiyorsun. İşin aslı Yahudi'ye de benzemiyorsun."

"Annem de babama öyle demiş. Hep onunla bu yüzden evlendiğini düşünmüşümdür. Yahudi olmak için eğri burun ve kippadan fazlasına ihtiyaç var, dostum. Helene Mayer'e ne demeli?"

"O da kim?"

"1932'de Olimpiyat takımındaki Yahudi eskrimci. Hitler'in en büyük hayaline benziyordu. İsveç'teki bir berber salonunun zemininden daha çok sarı saçı vardı. Ya Leni Riefenstahl'a ne demeli? Söylentileri duymuşsundur?"

"Dalga geçme."

"Çok ciddiyim. Annesi Polonya Yahudi'si."

Bu Feigenbaum'un biraz hoşuna gitmiş gibiydi.

"Dinle," dedim. "Haftalardır çalışmadım. Bir arkadaşım bana bu *plagen*'den bahsetti. İşin aslı onu burada bulacağımı zannediyordum." Isaac

Deutsch'i görmeyi bekliyormuş gibi anıtın civarında dikilen adama bakıp hayal kırıklığıyla başımı iki yana salladım.

"Arkadaşın sana işten bahsetti mi?"

"Sadece soru sorulmadığını söyledi."

"Hepsi bu mu?"

"Başka ne var ki?"

"Yahudi işçilere, çok tehlikeli olduğundan Alman işçilerin yapmak istemediği işleri yaptırıyorlar. Emniyetten feragat ederek daha hızlı ilerleyip stadyumu zamanında yetiştirmek istiyorlar. Arkadaşın bunu söylemedi mi?"

"Beni vazgeçirmeye mi çalışıyorsun?"

"Sadece ne olacağını anlatıyorum. Eğer arkadaşın gerçekten arkadaşın olsaydı sana bunları söylerdi. Bir insanın bu risklere girmesi için gerçekten de çaresiz olması gerekir. Kimse sana baret vermeyecek. Kafana bir şey düşebilir ya da çöken tünelin altında kalabilirsin. Ne kimse şaşırır ne de üzülür. Kaçak Yahudilerin hiçbir sosyal güvencesi yok. Hatta belki mezar taşları bile olmayacak. Anladın mı?"

"Belki de kendi seçilme şansını artırabilmek için beni vazgeçirmeye çalışıyorsun."

"Demeye çalıştığım hepimiz birbirimizi kollamak zorundayız. Biz yapmazsak başkası zaten yapmaz. Çukura indiğimizde üç silahşorlar gibi oluruz."

"Çukur mu? Stadyum şantiyesindeyiz zannediyordum."

"O bahsettiğin Alman işçilerin çalıştığı üst bölüm. Onun zor tarafı yok. Bizlerin çoğu Königgratzer Strasse'den stadyuma kadar gidecek yeni

S-Bahn için açılan tünelde çalışıyoruz. Bugün seçilirsen köstebekler neler hissediyor öğrenirsin." Tekrar hâlâ karanlık gökyüzüne baktı. "Karanlığa inecek, karanlıkta çalışacak ve karanlıkta dışarı çıkacağız."

"Haklısın, arkadaşım bunların hiçbirinden bahsetmedi," dedim. "Dediğin gibi aslında bahsetmesi gerekirdi ama onunla görüşeli epey zaman oldu. Amcasıyla da öyle. Belki onları tanıyorsundur? İsimleri Isaac ve Joey Deutsch."

"Onları tanımıyorum," dedi Feigenbaum, ama gözlüklerinin arkasındaki gözlerinin kısılıp beni süzmesi belki de onları tanıdığını gösteriyordu. Alex'te geçirdiğim on yılın ardından birisi yalan söylediğinde fark edebilirdim. Birkaç kez kulak memesini çekti ve gergin bir şekilde başka tarafa baktı. Bu da aradığım işaretti zaten.

"Ama tanıyor olman gerek," dedim emin bir şekilde. "Isaac boksördü. Hem de Naziler lisansını alıp maçlara katılmasını men edene kadar umut vaat eden bir boksördü. Mutlaka tanıman gerek."

"Sana tanımadığımı söyledim." Feigenbaum son noktayı koyar gibi söyledi.

Omuz silkip bir sigara yaktım. "Öyle diyorsan öyledir." Sigaranın dumanını ona doğru üfledim. Ona daha önce verdiğim ve kulağının arkasında duran bir sigara olmasına rağmen sigara içmek can attığını biliyordum. "Demek ki birbirine göz kulak olmak ve üç silahşorlar muhabbetinin tümü hikâyeymiş."

"Ne demek istiyorsun?" Dumana boğulan yüzündeki burun delikleri genişledi ve dudaklarını yaladı.

"Hiç," dedi. "Hiçbir şey." Bir nefes daha çekip yüzüne üfledim. "Al. Sen iç. İstediğini biliyorum."

Feigenbaum sigarayı elimden alıp sanki afyon borusuymuş gibi içmeye başladı. Bazıları sigarayı böyle içerdi: Böyleleri sigara gibi küçücük bir şeyin içinde gerçekten de tehlikeli bir şeyler olabileceğini düşünmenize yol açardı. İnsanların bağımlılıklarının bu şekilde ortaya çıkmasını görmek kimi zaman rahatsız ediciydi.

Başımı yana çevirip kayıtsız bir şekilde tebessüm ettim. "Sanırım hayatım böyle. Hiçbir önemim yok. Belki hiçbirimizin yok, değil mi? Bir an buradasın ve bir de bakmışsın yokuz." Bileğime bakınca kol saatimi kasten otelde bıraktığımı hatırladım. "Kol saatimi rehin verdiğimi hep unutuyorum. Bu Goerz denen adam da nerede kaldı? Şimdiye gelmesi gerekmez miydi?"

"Canı istediği zaman gelir," dedikten sonra sigaramı içmeye devam ederek yürüyüp gitti.

Eric Goerz birkaç dakika sonra geldi. Yanında uzun boylu şoförü ve diğer bir yapılı adam daha vardı. Goerz aynı dandik Fransız sigarasını içiyordu ve gri gabardin paltosunun altında aynı yeşil takım vardı. Başının arkasındaki şapka haleye benziyordu ve elinde de aynı görünmez köpeğin tasmasının kayışı vardı. Gelmesiyle sanki vaaz veren İsa'ymış gibi herkes çevresinde toplandı ve iki havarisi Goerz'in ezilmesini önlemek için kollarını uzattılar. Herkes kadar işe ihtiyacım olduğunu göstermek için ben de koştum.

"Geri durun Yahudi itleri, sizi görüyorum zaten," dedi Goerz. "Güzellik yarışması mı yapıyoruz zannettiniz? Geri durun dedim. Eğer geçen

haftaki gibi arbede olursa hiçbiriniz iş alamayacaksınız anladınız mı? Şimdi iyi dinleyin Yahudiler. Bugün on ekibe ihtiyacım var. Yani toplamda yüz kişi. Bana borcunuz olan para nerede? Size paramı getirene kadar bir daha karşıma çıkmayın demedim mi?"

"Çalışmadan paranı nasıl öderiz?" dedi birisi.

"Bunu zamanında düşünecektiniz," dedi Goerz. "Nasıl bulacağınızdan bana ne? Gidin kız kardeşinizi satın. Kimin umurunda?"

İki havarisi adamı tutup Goerz'in görüşünün dışına attı.

"Sen." Goerz başka birine hitap ediyordu. "Şu bakır borulardan ne kadar kazandın?"

Adam cevaben bir şeyler mırıldandı.

"Ver," diye hırladı Goerz ve adamın elinden paraları aldı.

İşin bu kısmının bitmesinin ardından nihayet adam seçmeye başladı. Tüm ekiplerin tamamlamasından sonra geride kalanların yüzündeki çaresizlik Goerz'i daha da keyiflendirdi. Futbol oyununa sınıf arkadaşlarını seçen kibirli bir öğrenci gibiydi. Son ekibe adam seçilirken birisi "sana vardiyam için ilave iki öderim," dedi.

Onun yanındaki adam "ben üç öderim," diye ekledi ve bunu demesiyle Goerz'in havarisi bugün çalışmak için seçildiğini gösteren kâğıtlardan birini eline tutuşturdu.

"Bir tane kaldı," dedi sırıtarak. "Kim istiyor?"

Feigenbaum hâlâ Goerz'i çevreleyen kalabalığı yararak öne çıktı. "Lütfen, Herr Goerz," dedi. "Bana bir şans verin. Bir haftadır çalışamadım. Üç çocuğum var. Acilen çalışmam gerek."

"Siz Yahudilerin sorunu da bu zaten. Tavşan gibisiniz. İnsanların sizden nefret etmesine şaşmamak gerek."

Goerz bana baktı. "Sen boksör." Son kâğıdı havarisinin elinden alıp bana uzattı. "Al sana iş."

Kendimi kötü hissetsem de kâğıdı aldım ve seçilen adamlarla birlikte nehir kıyısına giden basamaklardan aşağı inerken Feigenbaum'la göz göze gelmemeye çalıştım. Otuz ila kırk kadar basamak Yakup'un merdiveni kadar dikti ve romantik şövalye idealleriyle bu anıtın yapılmasına neden olan Prusya imparatoru IV. William'ın niyeti de belki de buydu. Basamakların üçte ikisini inmiştim ki, Eric Goerz'in kaçak işçilerini şantiyeye götürmek için bekleyen kamyonu gördüm. Aynı zamanda arkamdan gelen ayak sesleri duydum. Gelen melek değil de Goerz'di. Bana bir cop savurup tıpkı Yakup gibi ıskaladı ve onunla biraz boğuştuktan sonra dengemi kaybedip basamaklardan yuvarlandım ve başımı taş duvara çarptım.

Kendimi konserlerde kullanılan büyüklükte bir arpın üzerinde uzanırken birisi bir balyozla tüm gücüyle arpa vurmuş gibi hissediyordum. Bir süre orada öylece yatıp Hitler'in aksine Tanrı'nın mizah yeteneğinin olduğunu bilerek gökyüzüne baktım. Mezmurlar'da yazıyordu. Göklerde oturan Tanrı gülüyor. Aksi takdirde benim yerime çalışabilmek için Yahudi Feigenbaum'un Yahudi düşmanı Goerz'e benim Isaac ve Joey Deutsch hakkında sorular sorduğumu söylemesini nasıl açıklayabilirdim? Göklerde oturan Tanrı gülüyor. Bu kahkahalarla gülmeme neden oldu. Gözlerimi kapatıp Tanrı'ya Almanlara bir düşmanlığı var

mı, diye sordum ama cevap zaten bariz olduğundan tekrar gözlerimi açtığımda onları açmamla kapamam arasında bir fark olmadığını anladım. Tek farkı göz kapaklarım sanki dünya üzerindeki en ağır şeyler haline gelmişti. O kadar ağırdılar ki sanki taştan yapılmışlardı. Belki de derin, soğuk ve karanlık bir mezarın üzerindeki taştan. Yakup'un meleğinin bile kaldıramayacağı kadar ağır bir taş. Ebediyen. Âmin.

21

Hedda Adlon oteli sorunsuz işletebilmesi için müşterilerinin günde on altı saat uyuması gerektiğini söylerdi; diğer sekiz saatte de sessizce barda oturmalıydılar. Benim hiç itirazım olmazdı. Çok uzun bir süre ve tercihen Noreen'in yatağında uyumak istiyordum. Eğer sigarasını sırtımda söndürmeye kalkmasa belki de öyle yapardım. Daha doğrusu ben öyle hissediyordum. Dönmeye çalıştım ama bir şey omuzlarıma ve kafama çarptı. Gözümü açtığımda ahşap bir zeminde talaşla kaplanmış halde yattığımı ve ellerimin de arkadan fayans bir sobaya bağlanmış olduğunu gördüm – sallanan sandalye gibi pek çok Alman'ın oturma odasında bulunan ve çeşmeleri andıran şekle sahip seramik ısıtıcılardan biri. Eve nadiren gittiğimden oturma odamdaki soba nadiren yanardı ama bu bağlı olduğum ceketimin üzerinden bile sıcaklığını fazlasıyla hissettiriyordu. Sıcak seramikle temasımı en aza indirmek için sırtıma

kavis vermeye çalıştım ama tek başardığım elimi yakmak oldu. Acı içinde attığım çığlığı duyan Eric Goerz bir kez daha tasma kayışıyla bana vurdu. Nihayet onu neden taşıdığını anlamıştım. Kendisini, Mısır'dan çıkış sırasında Musa tarafından öldürülen Mısırlı kölecibaşı gibi, bir tür kâhya falan zannediyor olmalıydı.

Bana vurmayı bıraktığı zaman başımı kaldırdım ve kimliğimi elinde tuttuğunu görünce onu otelde bırakmadığım için kendime küfrettim. Bir metre arkamda Goerz'in uzun ve cesede benzeyen şoförüyle anıttaki yapılı adam duruyordu. Suratı yarım kalmış bir heykele benziyordu.

"Bernhard Günther," dedi Goerz. "Burada önceden polislik yaptığın şimdi de bir otel çalışanı olduğun yazıyor. Bir otel çalışanı neden buraya gelip Isaac Deutsch hakkında sorular sorar?"

"Beni çözersen anlatırım."

"Anlatırsan belki seni çözerim."

Ona gerçeği söylememek için hiçbir neden göremiyordum. İşkence insanı kimi zaman bu hale getirirdi. "Oteldeki misafirlerden birisi Amerikalı bir muhabir," dedim. "Almanya'da sporla ilgilenen Yahudilerle ilgili bir gazete makalesi yazıyor. Özellikle de Isaac Deutsch'la ilgileniyor. Onu Olimpiyatlar'ın Amerika'da boykot edilmesini sağlamak için kullanmak istiyor. O yüzden de onu aramam için beni tuttu."

Yüzümü buruşturup sırtımdaki sıcaklığı duymazdan gelmeye çalıştım ama bu cehennemdeki bir zebaniyi taklit etmeye çalışmaktan farksızdı.

"Palavra," dedi Goerz. "Palavra olduğunu biliyorum çünkü gazetede Amerikan Olimpiyat

Komisyonu'nun boykotun aleyhinde karar aldığını okudum." Kayışı kaldırıp tekrar bana vurmaya başladı.

"Kadın Yahudi," diye bağırdım darbeler arasında. "Bu ülkede Isaac Deutsch gibilerin başına neler geldiğini yazarsa Amerikalıların fikir değiştireceğini düşünüyor. Deutsch onun düşüncesinin temel taşı. Boks yapmaktan men edilmesi, burada çalışmak zorunda kalması ve kazayla ölmesi. Tam olarak ne olduğunu bilmiyorum ama boğuldu değil mi? Muhtemelen S-Bahn tünelinde. Sonrada birisi onu şehrin diğer ucundaki kanala attı."

Goerz bana vurmayı kesti. Nefes nefese kalmıştı. Saçlarını gözlerinin önünden aldı, kravatını düzeltti ve boynuna astığı kayışı iki eliyle tuttu. "Peki, bunları nasıl öğrendin?"

"Alex'teki eski bir meslektaşım bana morgdaki cesedi gösterip dosyasını verdi. Hepsi bu. Önceden cinayet masasında çalışırdım. Adamın kim olduğunu bulamadıklarından bir de benden fikir almak istemişler."

Goerz şoförüne bakıp güldü. "Sana ne düşündüğümü söyleyeyim mi?" dedi. "Bence eskiden polismişsin. Ve bence hâlâ polissin. Gizli polis. Gestapo. Hayatımda senin kadar otel çalışanıyla alakasız birini görmedim. Eminim bu da sırf ortalıkta dolaşıp milleti ve daha önemlisi bizi gözetleyebilmek için uydurduğun bir hikâyedir."

"Söylediğim doğru. Dinle Deutsch'u öldürmediğini biliyorum. Kazayla olmuş. Otopsiden bunu anladık zaten. Kanalda boğulmamış çünkü akciğerleri tuzlu suyla doluydu. Polisin şüphelenmesinin nedeni de bu oldu zaten."

"Otopsi mi yapıldı?" Bunu soran –canlı heykel– yapılı adamdı. "Onu kesip mi baktılar?"

"Tabi ki otopsi yapıldı seni gerizekâlı. Kanun böyle. Burayı neresi zannettin, Belçika Kongo'su mu? Ceset bulunduğunda otopsi yapmak mecburidir. Hem dâhili hem de harici."

"Ama işleri bitince onu düzgün şekilde defnettiler değil mi?"

Acı içinde sızlanıp başımı iki yana salladım. "Sadece kimliği bilinenleri gömerler," dedim. "Kimliği bilinmiyorsa durum farklı. Üzerinde kimlik yoktu. Hiç kimse de onu aramaya gelmedi. Onu araştırıyorum çünkü Amerikalı kadın kim olduğunu öğrenmemi istedi. Polisler onun hakkında bir halt bilmiyor. Bildiğim kadarıyla cesedi Charité Hastanesi'ne gönderdiler. Anatomi sınıfına. Neşterli çocuklar onunla oyun oynayacaklar."

"Tıp öğrencileri mi diyorsun?"

"Siyaset öğrencileri olacak değil herhalde salak. Tabii ki tıp öğrencileri."

Bunun mermer çeneli adam için hassas bir konu olduğunu anlamaya başlamıştım. Acıdan dilim gevşerken sıcaklığı daha da fazla hissetmeye başladım ama yine de konuşmaya devam ettim. "Onu çoktan kesip penisini de öküz kuyruğu çorbasında kullanmışlardır. Kafatası da bir öğrencinin kül tablası olmuştur. Sana ne Hermann? Onu lokanta artığı gibi kanala atan sizlersiniz."

Yapılı adam üzgün bir ifadeyle başını iki yana salladı. "En azından cenazesi olur zannetmiştim."

"Dedim sana, suda yüzenlerin değil sadece vatandaşların cenazesi yapılır. Bana kalırsa Isaac Deutsch'a hak ettiği saygıyı gösteren tek kişi be-

nim müşterim." Sobadan uzaklaşmaya çalışsam da fayda vermedi. Kendimi Jan Hus gibi hissetmeye başlamıştım.

"Müşterin." Eric Goerz'in sesi bir engizisyon yargıcı gibi nefret yüklüydü. Tekrar bana vurmaya başladı. Tasma kayışı kırbaç gibi havada savruldu. Kendimi Adlon'un tozlu halısı gibi hissettim. "Bize tam olarak kim olduğunu söyleyeceksin."

"Bu kadar yeter," dedi yapılı adam. Mermerden yapılmış gibi duran bir çenesi vardı.

Sonrasında olanları göremedim. Dayağın acısına dayanmak için gözlerimi kapatıp çenemi göğsüme dayamakla meşguldüm. Tek bildiğim dayak kesildi ve Goerz ağzının kenarındaki kanla yerde yanıma uzandı. Başımı kaldırıp baktığımda Mermer Çene'nin Goerz'in şoförünün yumruğunu savuşturduğunu daha sonra bodrumdan gelen express asansöre benzeyen tek yumrukla adamın ayaklarını yerden kestiğini gördüm. Şoför ahşap bloklardan bir kuleymiş gibi yıkıldı ki, bunu görünce sanki onu kendim benzetmişim gibi sevindim.

Mermer çene derin bir nefes aldıktan sonra beni çözmeye başladı.

"Kusura bakma," dedim.

"Neden?"

"Sana yeğenin Isaac hakkında söylediklerim yüzünden." İplerden sıyrılıp sırtımı derhal sobadan uzaklaştırdım. "Haklıyım, değil mi? Sen Isaac'ın amcası Joey'sin."

Başını sallayıp ayağa kalkmama yardım etti. "Paltonun arkası yanmış," dedi. "Sırtın ne du-

rumda, görünmüyor ama çok kötü değildir aksi takdirde kokusunu alırdık."

"İçim ferahladı. Yardımın için teşekkürler." Kolumu omzuna dolayıp doğruldum.

"Bunu çoktan hak etmişti," dedi Joey.

"Maalesef tüm söylediklerim doğruydu ama bu şekilde öğrenmeni istemezdim."

Joey Deutsch başını iki yana salladı. "O kadarını anladım," dedi. "Goerz bana farklı anlattı ama söyledikleri hiç içime sinmemişti. Ona inanmayı seçtim. Demek ki gerçekten anlamam için başka birinden duymam gerekiyormuş."

Eric Goetz yavaşça karnı üzerinde yuvarlanıp inledi.

"Sağlam aparkattı, Joey," dedim.

"Haydi, seni eve bırakayım." Durdu. "Kendi başına ayakta durabilir misin?"

"Evet."

Joey baygın şoförün üzerine eğilip adamın cebinden birkaç araba anahtarı aldı. "Eric'in arabasını alacağız," dedi. "Neme lazım bu iki şerefsiz peşimize takılabilir."

Goerz tekrar inledi ve yavaşça cenin konumuna geldi. Bir an için vücudunun kasıldığını düşündüm ama birden ustabaşı Blask'ın bana bahsettiği Goerz'in ayak bileğindeki silah aklıma geldi. Ama artık bileğinde değil elindeydi.

"Dikkat et," diyerek bağırıp Goerz'in kafasına tekme attım. Aslında eline tekme atmaya çalışmıştım ama ayağımı kaldırınca dengemi kaybettim ve tekrar yere düştüm.

Ateş alan tabanca bizi ıskalayıp pencere camını kırdı.

Ne durumda olduğuna bakmak için sürünerek Goerz'in yanına gittim. Birinin daha benim yüzünden ölmesini istemiyordum. Bayılmıştı ama hem onun hem de benim şansıma hâlâ nefes alıyordu. Birkaç dakika önce öfkeyle yere attığı kimliğimi ve tabancasını aldım. Tabancası yarı otomatik 6.35 mm'lik Bayard'dı.

"Fransız sigarası, Fransız tabancası," dedim. "Sanırım makul." Tabancanın emniyetini kapattım ve onunla kapıyı işaret ettim. "Dışarıda başkası var mıdır?" diye sordum Joey'e.

"Yani onun gibi mi? Hayır sadece bu ikisi, üç kamyon şoförü ve ne yazık ki ben vardık. Isaac öldükten sonra yerine beni aldılar. Destek olsun, diye demişlerdi ama şimdi aslında beni susturmak için yaptıklarını anlıyorum."

Joey dışarı çıkmama yardım ederken ona daha dikkatle baktım ve benden daha fazla Yahudi'ye benzemediğini gördüm. Kavun büyüklüğündeki kafasının yanlarındaki saçlar beyazdı ama tepesindekiler sarıydı ve Astrahan paltosu kadar da kıvırcıktı. Koca suratı eski bir jambon gibi kırmızı ve hamur kıvamındaydı. Kırık burnunun iki yanındaki küçük kahverengi gözleri tıpkı yarı açık ağzındaki dişleri gibi neredeyse görünmezdi. Nedense onun adam büyüklüğünde bir bebek olduğunu düşündüm.

Merdivenden aşağı inince Ayı Albert'te olduğumuzu gördüm. Bina sahibinden iz yoktu ve ben de nerede diye sormadım. Dışarıdaki temiz sabah havası ayılmama yardım etti. Hanomag'ın yolcu koltuğuna yerleştim ve Deutsch neredeyse vitesi mahvederek derhal yola çıktı. Berbat

bir sürücüydü ve az daha köşedeki bariyere çarpıyordu.

Görünen o ki şehrin güneydoğusunda benden fazla uzak olmayan bir noktada oturuyormuş. Hanomag'dan geri kalanı Baruther Strasse'deki araba mezarlığına bıraktık. Joey beni hastaneye götürmek istedi ama ona muhtemelen toparlanacağımı söyledim.

"Ya sen?" diye sordum.

"Ben mi? İyiyim. Beni düşünmene gerek yok, evlat."

"Sana bir işe mal oldum."

Joey başını iki yana salladı. "En başta kabul etmemem gerekirdi."

İkimize de birer sigara yaktım. "Bu konuyu anlatmak ister misin?"

Nasıl yani?"

"Amerikalı gazeteci dostuma anlatabilirsin. Noreen Charalambides. Isaac hakkında yazmak istiyordu ve seninle de konuşmak isteyeceğinden eminim. İkinizin de hikâyesini kaleme alacaktır."

Fikirden pek hazzetmeyen Joey homurdandı.

"Onun bir mezarı olmadığını düşünürsek bunu onun anısına adanmış bir hatıra olarak kabul et," dedim.

Joey düşünürken bir yandan da sigarasını tüttürdü. Kocaman ellerinde kibritmiş gibi görünüyordu.

"Fena bir fikir değil," dedi sonunda. "Eğer muhitten rahatsız olmazsa bu akşam onu getir ve ona her şeyi anlatayım."

Bana konserve fabrikası yakınlarında Britz'de

bir adres verdi. Adresi sigara paketimin içine yazdım.

"Eric Goerz bu adresi biliyor mu?" diye sordum.

"Kimse bilmiyor. Orada yaşayan sadece benim. Tabii buna yaşamak denirse. Isaac öldüğünden beri kendimi biraz saldım. Artık orayla ilgilenmenin pek manası varmış gibi gelmiyor. Hiçbir şeyle ilgilenmenin manası varmış gibi gelmiyor."

"Nasıl bir duygudur bilirim," dedim.

"Uzun zamandır misafirim olmadı. Belki biraz ortalığı toparlamam gerekebilir."

"Hiç zahmet etme."

"Zahmet olmaz," dedi usulca. "Hem de hiç." Kararlı bir ifadeyle başını salladı. "Aslında bunu çok daha önce yapmalıydım."

Yürüyerek uzaklaştı. Bir telefon kulübesi bulup Adlon'u aradım.

Noreen'e yaşananların bir bölümünü anlattım. Hikâyenin neredeyse tamamını Eric Goerz'e anlattığım kısımdan bahsetmedim. Tek tesellim kaldığı otelin ismini vermemiş olmamdı.

Hemen geleceğini söyledi.

22

Kapıyı kocaman açtım ama Noreen'in gözleri kadar kocaman değil. Samur kürkünün altına giydiği kırmızı bir elbiseyle orada durmuş, hayret ve şok karışımı bir ifadeyle bana bakıyordu. Genç Werther'in beynini uçurmasından hemen sonra oraya varan Lotte kadar şaşırmış olmalıydı. Tabii beyni olduğunu varsayıyordum.

"Tanrım," diye fısıldadı yüzüme dokunarak. "Ne oldu sana?"

"Ossian'dan bir bölüm okudum," dedim. "İkinci sınıf şiirler beni hep bu hale getirir."

Beni yavaşça yana itip içeri girdikten sonra kapıyı kapattı.

"Sen beni bir de Schiller gibi iyi bir şeyden etkilenmiş halimle göreceksin. Günlerce yataktan çıkamam."

Paltosunu çıkarıp sandalyenin üzerine attı.

"Yapmasaydın daha iyi olurdu," dedi. Evle ilgili kötü bir şey demek istemiyordum ama elimde

değildi. "O sandalyenin bitleri epeydir ayıklanmamış."

"İyodinin var mı?"

"Hayır, ama bir şişe kummelim var. İşin aslı şimdi içmeyi düşünüyorum."

İkimize de içki koymak için masanın yanına gittim. İstiyor mu, diye sormadım. Nasıl içtiğini görmüştüm.

Beklerken etrafına baktı. Oturma odasında bir masa, bir sandalye ve bir de katlanan masa vardı. Duvardaki yüksek kitaplığın içerisinde bazılarını okuduğum pek çok kitap bulunuyordu. Bir soba, küçük bir şömine ve ondan bile küçük bir ateş vardı. Ayrıca yatak da vardı, çünkü oturma odası aynı zamanda yatak odasıydı. Açık bir kapının ötesinde mutfak olması gereken bir çöplük bulunuyordu. Buzlu mutfak camının diğer tarafında farelerin kendini güvende hissetmesi için bir parmaklık ve yangın çıkışı vardı. Ön kapının yanındaki kapı banyo kapısıydı ama duş lavabonun hemen üzerine asılıydı ve kişi orada oturup ancak ateşin önünde duş almanın ne kadar tuhaf olduğunu düşünebilirdi. Döşeme linolyum kaplıydı ara arada küçük halılar vardı. Bazıları buranın çöplük olduğunu düşünebilirdi ama bana göre saray gibiydi, daha doğrusu hizmetçilerin çöpleri koydukları sarayın en berbat odası.

"İç mimarımın Liderin portresiyle geri gelmesini bekliyorum," dedim. "Ardından çok güzel ve nezih bir yer olacak."

Ona verdiğim içkiyi alırken dikkatle yüzüme baktı. "Şu şişle ilgili bir şey yapsan iyi olur," dedi.

Onu kendime çektim. "Ya ağzım için ne yapmalıyım?"

"Vazelinin var mı?"

"Niye?"

"İlk yardım vazelini."

"Bana bir şey olmaz. Amiens Muharebesi'nden bile sağ çıkmış bir adamım, bu nedir ki?"

Omuz silkip kendini geri çekti. "Devam et. Sert adamı oyna. Ama sana değer vermek gibi kötü bir huy edindim ve kamçılanman hoşuma gitmiyor. Eğer birisi seni kamçılayacaksa o ben olmalıyım ve ben iz bırakmam."

"Teşekkürler unutmamaya çalışırım. Neyse zaten kamçı değil köpek kayışıydı."

"Köpekten bahsetmemiştin."

"Köpek yoktu. Sanırım Goerz kamçı taşımak istiyordu ama elinde kamçıyla tramvayda biraz tuhaf görünürdü. Berlin'de bile."

"Sence Yahudi işçilere de vuruyor mudur?"

"Hiç şaşırmam."

Kummeli diktim, onu bir an dilimin üzerinde tutum, ardından aşağı gitmesine izin vererek sıcaklığının tüm vücuduma yayılmasını hissettim. Bu arada Noreen bir papatya kremi buldu ve en kötü olan yaramın üzerine sürdü. Sanırım bunu yaparak kendini daha iyi hissetmişti. Kendime bir kummel daha doldurdum ki, bu da benim daha iyi hissetmemi sağladı.

Bir taksi sırasına gidip oradan bindiğimiz taksiyle de Britz'deki adrese gittik. At Nalı denen diğer bir modern bina kompleksinin güneyinde, Grossmann Coburg konserve et fabrikasının bitişiğinde, herhangi bir mimarı insanları pislik ve fakirlikten kurtarmaya gelmiş bir Mesih olduğu-

na ikna edebilecek bir dizi avlu ve apartmana giden harap kemerli bir yol bulunuyordu. Biraz pislik beni rahatsız etmezdi. Açıkçası savaştan sonra uzun süre farkına bile varmadım.

Diğer bir kemerli yoldan geçerek tuğla duvarın üzerine kızıl ötesi lambalarla yazılmış eski püskü bir tabelaya geldik. Durum en azından biraz umut verici göründü. Binanın mezarı andıran iç kısmına giden karanlık bir merdivenden çıkmaya başladık. Bir yerlerde bir org ruh halimize denk melankolik bir ezgi çalıyordu. Bu Alman apartmanı İsa'nın ikinci gelişinin tüm nurunu emebilecek bir kudrete sahipti.

Merdivenlerin yarısında aşağıya inen bir kadının yanından geçtik. Kadının elinde bisiklet tekerleği koltuğunun altında da ekmek vardı. Birkaç adım gerisinden de on ila on bir yaşlarında Hitler gençliği üniforması giymiş bir çocuk geliyordu. Kadın gülümseyip başıyla Noreen'i ya da muhtemelen giydiği samur kürkü, selamladı. Noreen bu fırsattan istifade Herr Deutsch'ın oturduğu katta olup olmadığımızı sordu. Bisiklet tekerleği taşıyan kadın tüm saygısıyla cevap verdi ve biz de çıkmaya devam edip dizleri üzerinde merdivenleri silen, elinde fırça ve yanında da pis kokulu bir kova olan ikinci bir kadının yanından geçtik. Joey Deutsch'i sorduğumuzu duymuş olacak ki yanından geçerken "Yahudi'ye söyleyin merdivenleri silme sırası onda," dedi.

"Git kendin söyle," dedi Noreen.

"Söyledim," dedi. "Az önce söyledim ama sallamadı. Kapıyı bile açmadı. O yüzden ben yapıyorum zaten."

"Belki evde değildir," dedi Noreen.

"Hayır evde. Evde olmalı. Onu yukarı çıkarken gördüm ve daha sonra da aşağı inmedi. Ayrıca kapısı da açık." Birkaç saniye daha fırçaladı. "Bence bana görünmemeye çalışıyor."

"Genelde ön kapısını açık mı bırakır?" diye sordum birden şüphelenerek.

"Ne? Bu muhitte mi? Dalga mı geçiyorsun? Sanırım birini bekliyor. Eğer adın Günther'se seni bekliyordur çünkü kapısındaki notta öyle yazıyor."

Merdivenin son iki basamağını çabucak çıkıp bir zamanlar kırmızıya boyalı şimdiyse üzerindeki sarı Davut Yıldızı ve Yahudi Defol yazısının birisi tarafından kazındığı halini saymazsak boyasız olan kapının önünde durdum. Kapının pervazına mavi bir zarf sıkıştırılmıştı. Banaydı. Zarfı cebime koydum, Eric Goerz'in silahın çıkardım ve Noreen'i arkama doğru ittim.

"Burada bir terslik var," deyip kapıyı iterek açtım.

Küçük daireye girerken Noreen elini uzatıp kapının pervazındaki küçük pirinç levhaya dokundu. "Mezuza," dedi. "Tevrattan bir ayet. Yahudi evlerinde bir tane olur."

Silahın ağzına mermiyi sürüp küçük koridora girdim. Daire iki büyükçe odadan ibaretti. Soldaki oturma odası boks ve bir boksör, Isaac Deutsch, türbesi haline getirilmişti. Cam dolapta on ila on beş ahşap kupa kaidesi ile Joey ve Isaac'ın birkaç fotoğrafı yer alıyordu. Sanırım kupalar uzun zaman önce satılmıştı. Duvarlar boks posterleriyle kaplıydı ve oda gazete yığınlarıyla doluydu. Masa-

nın üzerinde bayat bir ekmek ve bir tabağın içerisinde de sineklerle kaplı kararmış muzlar vardı. Kapının arkasındaki çiviye bir çift eski boks eldiveni asılıydı ve duvara dayalı bir barın yanında paslı ağırlıklar duruyordu. Onun üzerinde gerili ipte bir gömlek ve kırık bir şemsiye asılıydı. Süngerleri çıkmış bir sandalye ve onun arkasında da camı çatlak bir boy aynası vardı. Kalan her şey ise çöptü.

"Herr Deutsch?" İki akciğerimin tam ortasında bir guguk kuşu yuva yapmış gibi sesim boğuk çıktı. "Ben Günther. Evde misin?"

Koridordan geri gidip perdelerin çekili olduğu yatak odasına girdik. Sert fenollü sabun ve dezenfektan kokusu vardı. Ya da bana öyle geldi. Küçük bir İsviçre banka kasası büyüklüğündeki gardırobun karşısında büyük pirinç bir yatak bulunuyordu.

"Joey? Neredesin?"

Loş odada yatakta yatan birinin siluetini gördüm ve tüylerimin diken diken olduğunu hissettim. On yıl polislik yaptıktan sonra bazen daha görmeden neyle karşı karşıya olduğunu anlardın. Herkesin gözlerinin içine bakamayacağını da bilirdin.

"Noreen," dedim. "Sanırım Joey intihar etmiş. Perdeyi açıp notu okuyunca göreceğimiz şey budur. Belki her şeyi görme ihtiyacı hisseden bir yazarsındır. Her şeyi gözünü kırpmadan bildirmesi gerektiğini düşünen tiplerden. Ama bana sorarsan ya kendini hazırla ya da odadan çık. Yeterince ceset gördüğüm için–"

"Ben de yeterince ceset gördüm, Bernie. Sana Georgia'daki linçten bahsetmiştim. Babam da çif-

teyle intihar etti. Bu kolay kolay unutulacak bir şey değildir."

Onun etkilenmesine mani olma yönündeki endişemin yerini çabucak sadistliğe bırakmasının ne kadar ilginç olduğunu düşünerek lafı daha fazla uzatmadan perdeleri açtım. Turgenyev'i oynamak istiyorsa benim açımdan sorun yoktu.

Joey Deutsch üzerinde hâlâ aynı kıyafetlerle yatağında yatıyordu. Sanki yatağının altındaki bazı yaylar fırlamış gibi hafif çarpık duruyordu. Önceki gibi temiz tıraşlıydı ama şimdi kahverengi bıyığı ve küçük bir sakalı varmış gibi görünüyordu. Bunlar aşındırıcı yanıklardı ve kendini zehirlemek için içtiği şeyin sonucuydu. Yerde bir şişe, onun yanında da kanlı bir kusmuk birikintisi bulunuyordu. Şişeyi dikkatle alıp açık ağzını kokladım.

"Kül suyu," dedim ama kadın çoktan odadan çıkmıştı. Onun peşinden koridora çıktım. "Kül suyu içmiş. Tanrım. Kendini öldürmek için berbat bir yol."

Noreen asi bir çocuk gibi yüzünü girişteki bir köşeye dayadı. Kollarını göğsünde kavuşturmuştu ve gözleri kapalıydı. Bir çift sigara yaktım, dirseğinden dürttüm ve birini ona verdim. Hiçbir şey demedim. Her ne dersem "sana söylemiştim," manasına gelecekti.

Sigarayı içmeye devam ederek oturma odasına geri döndüm. Boks dergilerinden oluşan yığının üzerinde küçük deri bir klasör vardı. İçinde bazı zarflar ve bana yazılan kâğıtla aynı bazı sayfalar yer alıyordu. Klasörün kenarındaki halkaya takılı Pelikan kalemin mürekkebi de yazıyla aynı

renkti. Birisinin onu bu notu yazmaya zorladığına dair bir emare yoktu. Yazı hiç acele edilmeden yazılmıştı. Uzun zaman önce de olsa bundan daha gelişigüzel yazılmış aşk mektupları bile görmüştüm. Joey Deutsch sanki benim için önemli biriymiş gibi dikkatle okudum. En azından bu kadarını yapmalıyım, diye düşünmüştüm. Sonra tekrar okudum.

"Ne yazmış?" Noreen kapının eşiğinde duruyordu. Elinde mendil ve gözlerinde yaş vardı.

Notu ona uzattım. "Al." Okumasını izlerken kafasından neler geçtiğini düşündüm. İntihar eden bu adam yüzünden mi üzülmüştü yoksa hikâyesini bitirip evine dönmek için bir bahane bulabildiğinden dolayı rahatlamış mıydı? Biraz acı gelse de tek düşündüğüm onun Berlin'den gitme ihtimaliydi çünkü ilk kez ona âşık olduğumu fark etmiştim. Birisine âşık olduğunuz zaman da hep onun sizi terk etmek üzere olduğunu düşünürdünüz. Kendini, geleceğini bildiğin acıdan koruyabilmenin en etkili yolu alaycı olmaktı.

Notu geri verdi.

"İstersen sende kalsın," dedim. "Hiç tanışmasanız da herhalde sende kalmasını isterdi. Gazete makalende kullanırsın. Yazının Isaac'ın hatırasını yaşatacağına onu ikna etmiştim."

"Evet, neden olmasın?" Mektubu aldı. "Ya polis? Onların delil olarak buna ihtiyacı olmayacak mı?"

"Çok da umurlarında sanki?" Omuz silktim. "Isaac'a neler olduğunu öğrenmeye ne kadar hevesli olduklarını ne çabuk unuttun. Bence cevaplamak istemeyeceğimiz soruları cevaplamak

zorunda kalmadan buradan gitsek iyi olacak. Üzerimde ruhsatsız silah ve yüzümde tasma kayışı izi var."

"Komşular," dedi. "Merdivendeki kadın. Polise bizden ve nottan bahsedecektir. Adını biliyor."

"Dönüşte hallederim. Berlin'in bu bölümünde on mark insanların sessiz kalmasına yeter. Üstelik kapıyı gördün. Bu komşular bana pek dost canlısı gelmedi. Joey'nin ölmesinden ve binadan çekip gitmesinden memnun olacaklardır. Sence bu not polisin ne işine yarayacak? Gazetede mi basacaklar? Hiç zannetmem. Muhtemelen atacaklardır. Bence en iyisi sende kalması, Noreen. Joey ve Isaac için."

"Bence de haklısın, Günther, ama keşke olmasaydın."

"Öyle." Perişan haldeki daireye baktım ve iç çektim. "Kim bilir? Belki de böylesi daha hayırlı oldu."

"Gerçekten böyle düşünmüyorsun herhalde?"

"Bu ülkede işler Yahudiler açısından iyiye gitmiyor. Tam Alman olmayanlar için işleri çok daha zorlaştıracak yeni kanunlar yolda. En azından ben öyle duydum."

"Olimpiyatlar'dan önce mi?"

"Dememiş miydim?"

"Demediğini biliyorsun."

Omuz silktim. "Sanırım iyimserliğini zedelemek istemedim, meleğim. Donun ve çorabınla birlikte solcu idealizminin de bana eşlik etmesini istedim belki de."

"Oldu mu peki?"

"Bu sabah değil."

23

O sabah Noreen'e otele kadar refakat ettim. Banyo yapmak ve dinlenmek için odasına çıktı. Joey Deutsch'un ölüsünü bulmak onu duygusal ve fiziksel açıdan tüketmişti. Nasıl hissettiğini gayet iyi biliyordum.

Ofisime giderken Franz Joseph beni durdurup yüzümdeki izlere dair nazik bir sorgulama yaptıktan sonra bana Alex'teki Otto Trettin'den gelen bir paket olduğunu söyledi. Gelenin Max Reles'e ait Çin kutusu olduğunu biliyordum. Yine de neden bu kadar patırtı koparıldığını anlamak için masaya gidip paketi açtım.

Çin İmparatoru için yapılmış bir ataş kutusuna benziyordu. Bu tür şeylerden hoşlananlar için bence gayet güzel bir şeydi. Ben hakiki gümüşten bir şeyle bir masa çakmağını tercih ederdim. Siyah cilalı ve altın işlemeli kapağında bir göl, dağlar, bir söğüt, bir kiraz ağacı, bir balıkçı, birkaç atlı okçu, büyük çamaşır sepetine benzer bir şey taşı-

yan bir hamal ve yerel lokantada sarı tehlike ve beyaz köleliğin faydalarından dem vuran bir grup Fu Mançu tipli adam vardı. Eğer yedinci yüzyılda Çin'de yaşasaydınız ve yapacak daha iyi bir işiniz olmasaydı ona bakmaktan hiç bıkmazdınız. Bana Luna Park'tan alınmış ucuz bir hediyelik eşya gibi geldi.

Kapağını açtığımda içinde Würzburg'dan Bremerhaven'e kadar pek çok yerdeki ihalelere giren şirketlerin mektupları olduğunu gördüm. Fazla ilgimi çekmediğinden onlara göz ucuyla baktım. Eğer Reles için önemlilerse sırf kaybından ötürü onu huzursuz etmek için mektupları iç cebime koyup odasına çıktım.

Kapısı çaldım. Kapıyı Dora Bauer açtı. Açık kahverengi çizgili bir elbise ve aynı renkte şal giyiyordu. Tsunami gibi kabarık saçları örümcek bacağı kadar ince kaşlarına kadar iniyordu. Aşk tanrısından ziyade Klara gibi yay benzeri ağzıyla gülümsedi. Yüzümdeki izleri fark edince gülümsemesi acı dolu bir ifadeye dönüştü.

"Ah, ne oldu sana?"

Onun haricinde beni gördüğüne memnun olmuştu. Reles ise onun arkasından her zamanki ekşi suratıyla çıkageldi. Çin kutusunu arkamda saklıyordum ve hiç esirgemediği hakaretlerinin ardından ona vermek için sabırsızlanıyorum. Onu utandırmak ya da ona tükürdüğünü yalatmak gibi boş bir umudum vardı.

"Bu bizim Continental Op değil mi?" dedi.

"Dedektif hikâyelerine vaktim yok," dedim.

"Seni Liderin kitabını okumakla meşgul zannetmiştim."

"Onun hikâyelerine de vaktim yok."

"Böyle densiz laflar etmemeye dikkat et. Başına bir şeyler gelebilir." Kaşlarını çatıp dikkatle suratıma baktı. "Belki de zaten gelmiş. Yoksa başka bir otel misafiriyle de mi kapıştın? Tam sana göre bir şey. Nedense sende kahramanı andıran bir şey yok."

Dora rahatsız olduğunu belli eden bir ses tonuyla "Max, lütfen," dedi ama bir kez başlamıştık artık.

"Görev tanımımda neler olduğunu bilseniz şaşarsınız, Herr Reles," dedim. "Faturasını ödemeyen müşterinin testislerini sıkıştırmak. Bar kuşlarının kulaklarına fiske vurmak. Bir pezevengin ağzının ortasına şamarı indirmek. Çalıntı eşyaları bulduğum bile oluyor."

Arkamda sakladığım Çin kutusunu sanki bir buket çiçekmiş gibi ona verdim. Ona bir yumruk atıyormuş gibi hissettim.

"Bak sen! Bulmuşsun. Gerçekten de zamanında polismişsin." Kutuya aldı, kapıdan geri çekildi ve içeri girmemi işaret etti. "Günther, içeri gel. Dora, Herr Günther'e bir içki getirir misin? Ne içersin dedektif? Schnaps, viski, votka?" Büfenin üzerindeki dizili şişeleri işaret etti.

"Teşekkürler. Schnaps iyi olur."

Arkamdan kapıyı kapattım ve kutuyu açarken onu dikkatle izledim. Kutuyu açtığında yüzündeki hüsranı görmek beni fazlasıyla memnun etti.

"Yazık," dedi.

"Ne oldu, bayım?"

"Kutunun içinde para ve bazı mektuplar vardı. Hepsi gitmiş."

"Muhteviyatından bahsetmemiştiniz, bayım." Başımı iki yana salladım. "Polise haber vermemi ister misiniz, bayım?" Böylece art arda iki kez "bayım" demiş oluyordum: Kim bilir otel çalışanı olarak hâlâ bir kariyerim olabilirdi.

Keyifsizce güldü. "Aslında o kadar da mühim değil."

"Buz?" Elinde buz kovası ve maşayla tepemde dikilen Dora, Leydi Macbeth'i andırıyordu.

"Schnaps'a buz mu?" Başımı iki yana salladım. "Hiç zannetmem."

Dora maşayla birkaç kez buzları dürttükten sonra aldığı birkaç buzu diğer bardağı koyup Reles'e verdi.

"Amerikan alışkanlığı," dedi Reles. "Her halta buz koyarız. Aslında schnapsta da güzel oluyor. Bir ara dene."

Dora bana daha küçük bir schnaps kadehi verdi. Acaba eski fahişe numaralarından bazılarını hâlâ yapıyor mu, diye dikkatle onu izliyordum ama görebildiğim kadarıyla ikisi arasında hiçbir şey yoktu. Hatta Reles yaklaştığında ondan biraz uzaklaşmaya özen gösteriyordu. Görünen o ki daktilo hiç boş durmamıştı. Çöp kutusu dolup taşmıştı.

Reles'le sessizce kadeh tokuşturduk.

"Doğru mideye," deyip buzlu schnapstan büyük bir yudum aldı.

Ben ise kendiminkini dul bir kadın gibi içtim ve tuhaf bir sessizlik içerisinde birbirimize baktık. Biraz bekledikten sonra kalanını da içtim.

"Eğer hepsi buysa dedektif," dedi. "Yapacak işlerimiz var. Öyle değil mi, Fräulein Bauer?"

Kadehi Dora'ya verdim ve kapıya yöneldim. Reles benden çabuk davranıp hemen kapıyı açarak çıkışımı hızlandırdı.

"Onu bulduğun için tekrar teşekkürler," dedi. "Minnettarım. Senin için önemi var mı bilmem ama Alman halkına olan inancımı yeniledin."

"Bunu onlara söyleyeceğimden emin olun, bayım."

Güldü, muhtemelen cevaben bir şey söylemek istedi ama daha sonra söylememeye karar verip sabırla benim dışarı çıkmamı bekledi.

"İçki için teşekkürler, bayım."

Başını sallayıp kapıyı arkamdan kapattı.

Aceleyle merdivenlerden aşağı indim. Giriş salonunu geçip dört kızın büyük bir pencerenin altında yüksek taburelerde dik bir piyanoya benzeyen bir şeyin önünde oturdukları santrala hızla koştum. Arkalarındaki masada santral amiri Hermine çağrı kızlarının otelin telefon alışverişini yönlendirmesini izliyordu. Kısa kızıl saçlı, ciddi ve yüzü süt gibi beyaz bir kadındı. Hermine beni görünce doğrulup kaşlarını çattı.

"Yüzünüzdeki iz kamçı izine benziyor," dedi.

Kızlar da bakıp güldüler.

"Hedda Adlon'la birlikte at binmeye gittim," dedim. "Dinle Hermine yüz on dörtteki Herr Reles'in bu akşam arayacağı her yerin bir listesini istiyorum."

"Bunu istediğinizi Herr Behlert biliyor mu?"

Başımı iki yana salladım. Santrala biraz daha yaklaştım ve Hermine de dikkatle beni takip etti.

"Misafirlerin takip edilmesini hiç sevmez, Herr Günther. Bence önce yazılı izin almanız gerekiyor."

"Takip etmiyorum sadece gözetliyorum. Bana bunun için maaş ödeniyor, değil mi? Senin, benim ve misafirlerin emniyetini sağlamam için. Gerçi her zaman bu sırada olması şart değil."

"Belki. Ama eğer Herr Reles'in telefonlarını dinlediğimizi öğrenirse derimizi yüzer."

"Hemen bağlıyorum, Herr Reles," dedi Adlon'un en güzel çağrı kızlarından Ingrid.

"Herr Reles mi? Şimdiden mi aramaya başladı? Kimi arıyor?"

Ingrid'le Hermine birbirine baktı.

"Haydi bayanlar bu önemli bir hadise. Eğer adam sahtekârsa ki bence öyle bundan emin olmamız gerek."

Hermine başını sallayarak onayladı.

"Potsdam 3058," dedi Ingrid.

"Adı ne?" Cevabı bekledim.

Hermine tekrar başını salladı.

"Kont von Helldorf'un numarası," dedi Ingrid. "Potsdam Polis Merkezi."

Adlon haricinde her yerde onları bu konuşmayı dinlememe izin vermeye ikna edebilirdim ama spot ışıkları ve pirinç muştalar olmadan çağrı kızlarından elde edebileceğimin hepsi buydu: Polis merkezi, mahkeme ya da kiliselerde kurallar biraz esnetilebilirdi ama şehrin en iyi otelinde bu mümkün değildi.

Ben de sigara ve içki içmek ayrıca Çin kutusundan aldığım kâğıtlara bakmak için ofisime gittim. Tahminime göre Reles için bunlar kutunun kendisinden daha önemliydi. Ama aklım başka yerdeydi. Reles'i böylesine huzursuz gördükten hemen sonra hiç zaman kaybetmeden

von Helldorf'u aramıştı. Acaba benim hakkımda mı konuşmuşlardı ve eğer öyleyse neden bahsetmişlerdi? Von Helldorf ve Max Reles'in birbirleri için son derece faydalı kişiler olmaları mümkündü.

Önceden Berlin'deki SA'nın lideri olan Kont Wolf-Heinrich Graf von Helldorf üç ay Berlin emniyet müdürlüğü yaptıktan sonra patlak veren bir skandal yüzünden üst bir makama terfi edemedi. İflah olmaz bir kumarbazdı ve oğlancı olduğu yönünde de dedikodular vardı. Ayrıca ünlü falcı Erik Hanussen'in de yakın arkadaşıydı ve rivayete göre falcı Lidere takdim edilme karşılığında Kont'un borçlarını ödemişti.

Bundan sonra yaşananlar hâlâ esrarını koruyor olsa da Hitler Berlinli komünistlerin "halkın afyonu" dedikleri bu adamdan fazlasıyla etkilenmişe benziyordu. Hitler'in açık desteği sonucunda Hanussen'in, aralarında Helldorf'un da bulunduğu, kıdemli Parti üyeleri üzerindeki nüfuzu daha da arttı. Yine de her şey göründüğü gibi değildi. Hanussen'in Parti içindeki kudretinin kaynağı lehte tavsiyeler ya da büyüleyici cazibesi değil de şantajdı. Hanussen, *Ursel IV* isimli lüks yatında düzenlediği seks partilerinde önde gelen Nazilerden bazılarını "hipnotize edip" daha sonra da onları grup seks sırasında filme almıştı. Yetmezmiş gibi bunların bazılarında eşcinseller de vardı.

Berlin'in meşhur falcısı aslında tüm bunlardan yırtabilirdi fakat Goebbels'in gazetesi *Der Angriff* Hanussen'in Yahudi olduğunu ortaya atınca mesele Hitler'e doğru giden bir konve-

yör bandının üzerinde bitti. Hanussen birden büyük bir utanç kaynağı haline geldi ve bundan büyük ölçüde mesul tutulan von Helldorf'dan da bu pisliği temizlemesi istendi. Herrmann Goering'in onu Berlin Emniyet Müdürlüğü'nden almasından birkaç gün sonra da von Helldorf ve onun en cani SA dostları Hanussen'i Berlin Westend'deki lüks dairesinden kaçırdı, onu kendi yatına getirdiler ve ona işkence yaparak birkaç aydır topladığı tüm şantaj malzemelerini ondan aldılar: Borç faturaları, mektuplar, fotoğraflar ve bir film. Daha sonra onu vurup cesedini de Mühlenbeck'teki bir tarlaya attılar. Ya da Berlin'in kuzeyinde bir yerlere.

Helldorf'un Hanussen'den elde ettiği şantaj malzemelerini Potsdam Emniyet Müdürü olabilmek için kullandığı söylendi – biranın bile can sıkıcı olduğu Berlin'in güneybatısındaki önemsiz bir kasaba. Von Helldorf artık zamanının çoğunu at yetiştiriciliği ve cumhuriyetin son günlerinde Nazilerin çok canını sıkan sosyal demokratlarla Alman komünistlerin üzerindeki baskının sürdürülmesine harcıyordu. Bu bağlamda Helldorf'un en büyük amacının tekrar Hitler'in gözüne girebilmek olduğu söylenirdi. Von Helldorf'un Olimpiyat Düzenleme Komisyonu'nda olduğunu da biliyordum ve bu da Hitler'in gözüne girebilme gayretlerinden biriydi. Fakat komisyondaki vazifesinin ne olduğunu bildiğimden emin değildim. Muhtemelen SA'dan eski arkadaşı von Tschammer und Osten'in yaptığı bir kıyaktan ibaretti. Goering, İçişleri Bakanlığı'nı bıraktıktan sonra da oradaki konumunu sağlamlaştırmış olmalıydı.

Her şeye rağmen von Helldorf mutlaka ciddiye alınması gereken biriydi.

Gerginliğim fazla uzun sürmedi. Alkol çok geçmeden etkisini gösterdi. Birkaç kadehten sonra Çin kutusundan aldığım mektup ve iş belgelerinin mahkemede hiçbir şeyi ispat edemeyeceğine ve o yüzden de endişelenmeme gerek olmadığına kendimi ikna ettim. Burada Max Reles gibi bir adama zarar verebilecek hiçbir şey yoktu. Üstelik bu belgeleri benim aldığımı ne Reles ne de Ilse Szrajbman bilebilirdi.

O yüzden belgeleri ve tabancamı masanın çekmecesine koyup Noreen gibi erkenden yatmaya karar vererek eve doğru yola çıktım. Yorgundum ve her yanım ağrıyordu.

Behlert'in arabasını daha önce park ettiğim yerde bırakarak Potsdamer Platz'dan tramvaya binmek için Hermann-Goering Strasse'den güneye doğru yürüdüm. Karanlıktı, hafif rüzgâr esiyordu ve Brandenburg Kapısı'nda asılı büyük Nazi bayrakları sanki imparatorluk geçmişimiz bizleri Nazi bugünümüz hakkında uyarmaya çalışıyormuş gibi rüzgârda dalgalanıyordu. Hatta kaldırımda yürüyen bir sokak köpeği bile durup sanki bu ülkenin durumunu düzeltmenin bir yolu var mı, diye sorar gibi bana baktı. Ama birkaç metre önüne park eden siyah W'nin açılan kapısından kaçmaya çalışıyor da olabilirdi. Arabadan kahverengi deri ceket giymiş birisi inip bana doğru yürüdü.

İçgüdüsel olarak dönüp diğer yöne yürümeye başladığımda kalın kruvaze palto ve alçak siperli bir şapka giymiş ve papyon takmış diğer bir

adamın yolumu kestiğini gördüm. Elindeki rozeti görene kadar en çok ilgimi çeken şey papyonu olmuştu.

"Lütfen bizimle gelin."

Deri ceketli diğer adam şimdi tam arkamda olduğundan aralarında kalmıştım ve direnmeye lüzum görmedim. Terzi mankenlerini taşıyan tecrübeli vitrinciler gibi beni arabaya tıktılar ve arka koltukta iki yanıma oturdular. Araba daha kapılar kapanmadan harekete geçti.

"Bu o polisle ilgili mi?" dedim. "August Krichbaum'du değil mi? O meseleyi çözdük zannediyordum. Şahidim var ve bu işle ilgim olmadığını da biliyorsunuz."

Birkaç dakika sonra Charlottenburger Strasse üzerinden batıya yani Alexanderplatz'ın tam ters yönüne gittiğimizi fark ettim. Nereye gittiğimizi sordum ama cevap veren olmadı. Sürücünün şapkası deriydi. Muhtemelen kulakları da öyleydi. Berlin'in ünlü radyo kulesine varıp AVUS'a –Berlin'in en hızlı yolu– döndüğümüzde nereye gittiğimizi tahmin ettim. Sürücü bir bilet aldı ve Wannsee İstasyonu'na doğru gitmeye başladık. Birkaç yıl önce Fritz von Opel roket destekli bir arabayla saatte 240 kilometre hız yaparak AVUS'ta sürat rekoru kırmıştı. O hızda gitmiyorduk ama bir yerlerde kahve ve pasta molası vereceğimizi de zannetmiyordum. AVUS'un sonunda ormanlık bir araziden geçip Glienicker Köprüsü'ne geldik. Hava çok karanlık olmasına rağmen yanından geçtiğimiz iki şatonun siluetini seçebiliyordum. Çok geçmeden Yeni Königstrasse üzerinden Potsdam'a girdik.

Havel ve gölleri tarafından çevrelenen Potsdam bir adadan çok farklı değildi. Tek bir palmiye ağacıyla bir papağanın bulunduğu bir çöl atolünde demirlemiş olsam herhalde kendimi ancak bu kadar yalnız hissederdim. Kasaba bir asırdan uzun süre Prusya ordusunun karargâhına ev sahipliği yapmıştı ama ordunun bana yapacağı yardımı dikkate alırsak Kızların Kılavuzu'nun karargâhı olsa da farketmezdi. Kont von Helldorf'un tutsağı olmak üzereydim ve bu konuda yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Potsdam'daki binalardan birinin adı Sanssouci Sarayı'ydı ve Fransızca "umursamaz" demekti. Bu tür bir düşünceden şu anda çok uzaktaydım.

Başka bir şato ve merasim alanının yanından geçerken gözüme bir sokak tabelası takıldı. Rahip Caddesi'ndeydik ve yerel emniyet merkezinin avlusuna girdiğimizde bir taneye ihtiyacım olabileceğini düşünmeye başladım.

Binaya girdikten sonra birkaç kat merdiven çıkıp loş bir koridordan geçtikten sonra şık döşenmiş, güzel bir Havel manzaralı ofise girdik. Pencereden görünen manzaranın Havel olduğunu pencerenin hemen altında daha şık döşenmiş bir yat bulunması ve Lunapark'taki bir tren gibi ışıl ışıl olmasından anladım.

Ofiste koca bir öküzü pişirebileceğiniz bir şöminede odunlar yanıyordu. Büyük bir duvar halısı, Hitler'in bir portresi ve yanındaki adam kadar sert görünen bir zırh seti vardı. Polis general üniforması giyiyordu ve otopark büyüklüğündeki İran halısının üzerine basmadan önce ayakkabılarımı çıkartmamı isteyecek aristokrat bir havaya

sahipti. Sanırım benimle aynı yaştaydı ama tüm benzerliğimiz bundan ibaretti.

Konuşmaya başladığında sesinden hiddetli ve sabrının tükenmiş olduğunu anladım ve buradan benim yüzümden bir operanın ya da daha yüksek ihtimal bir kabarenin açılışını kaçırdığını tahmin ettim. Kulübe büyüklüğündeki masasında bir tavla vardı ve elindeki küçük deri bardağın içindeki bir çift zarı arada bir sinirli sinirli, dilenci rahipler gibi, sallıyordu.

"Lütfen oturun," dedi.

Deri ceketli adam beni masanın yanındaki sandalyeye oturttu ve daha sonra bir kalemle kâğıdı önüme itti. İtme konusunda iyiymiş gibi görünüyordu. "İmzala," dedi.

"Bu nedir?" diye sordum.

"D-11," dedi adam. "Koruyucu gözaltı emri."

"Ben de polistim," dedim. "Alex'teydim. D-11 diye bir şey hiç duymadım. Ne anlama geliyor?"

"Eğer imzalarsan toplama kampına gönderilmeyi kabul ediyorsun demektir," dedi deri ceketlinin baktığı Helldorf.

"Toplama kampına gitmek istemiyorum. İşin aslı burada bulunmayı da istemiyorum. Alınmayın ama zaten berbat bir gün geçirdim."

"D-11'i imzalamak toplama kampına gönderileceğin manasına gelmez," dedi Von Helldorf. "Sadece gitmeyi kabul ettiğin manasına gelir."

"Kusura bakmayın ama aynı fikirde değilim."

Von Helldorf botlarının topukları üzerinde sallandı ve zar kutusunu arkasında salladı.

"İmzaladıktan sonra senin aklı başında davranacağının teminatı olacağını söyleyebiliriz,"

dedi. "Gelecekte daha dikkatli olacaksın. Anladın mı?"

"Evet. Saygısızlık etmek istemem, General, ama benim buradan alınıp en yakın kampa götürülmeme de neden olabilir. Beni yanlış anlamayın, bir tatil fena olmaz. Birkaç hafta oturup bir şeyler okumaktan şikâyet etmem. Ama duyduğum kadarıyla toplama kamplarında dikkatini toplamak pek mümkün olmuyormuş."

"Söylediklerinin çoğu doğru, Herr Günther," dedi Von Helldorf. "Fakat, eğer imzalamazsan kabul edene kadar burada hücrede tutulursun. Gördüğün üzere fazla bir seçim şansın yok."

"Diğer bir deyişle yapsam da yapmasam da hapı yuttum."

"Öyle de denebilir."

"Sanırım hücreye konulmadan önce de imzalamam gereken bir kâğıt yok, değil mi?"

"Hayır, ama tekrar ediyorum D-11'i imzalamak kampa gönderileceğin manasına gelmez. İşin doğrusu, Herr Günther, bu hükümet koruyucu gözaltını kullanmamak için elinden geleni yapıyor. Mesela Oranienburg toplama kampı kısa süre önce kapatıldı. Ayrıca Lider bu yılın 7 Ağustos'unda siyasi mahkûmlara genel af ilan etti. Ülkedeki hemen herkes onun ilham verici liderliğini takdir ettiğinden bunda da şaşılacak bir şey yok zaten. Hatta gelecekte Oranienburg gibi diğer toplama kamplarının da kapatılması temenni edilmektedir."

"Yine de," diyerek devam etti Von Heldorff, "gelecekte, mesela ülkenin varlığı tehlikeye düştüğü bir zamanda D-11'e tabi olan kişiler tutuk-

lanıp mahkemeye çıkarılmadan gözaltına alınabilir."

"Evet, ne kadar kullanışlı olduğunu anlayabiliyorum."

"Güzel, güzel. Bu da bizi tekrar D-11 konusuna geri getiriyor."

"Eğer ileride düzgün davranacağımı neden garanti almak istediğinizi bilseydim," dedim, "belki de bu şeyi imzalamaya daha meyilli olabilirdim."

Von Helldorf kaşlarını çatıp beni Adlon'dan oraya getiren üç adama baktı. "Yani onu buraya nedenini söylemeden mi getirdiniz?"

Deri ceketli başını iki yana salladı. Şapkasını çıkarmıştı ve bu da insanoğlu olarak onunla ilgili daha iyi bir fikir edinmemi sağlamıştı. Gorile benziyordu. "Bize sadece onu derhal alıp buraya getirmemiz söylendi."

Von Helldorf keyifsizce, sanki onun yerinde deri ceketlinin kafatası olmasını istermiş gibi, zar kutusunu salladı. "Anlaşılan her şeyi kendim yapmak zorundayım, Herr Günther," dedi ve bana doğru geldi.

Onun gelmesini beklerken Ruritania'nın playboy prensi için tasarlanmış odaya baktım. Bir duvarda kılıç ve flöreler vardı. Onun altındaki büfenin üzerinde mezar taşı büyüklüğünde bir radyo ve üzerinde Adlon'un kokteyl barındakinden daha fazla şişe ve sürahi bulunan bir tepsi vardı. Bir masanın üzeri deri ciltli kitaplarla doluydu. Kitapların bazıları suç kanıtları ve tüzüklerle ilgili olsa da çoğu Zane Grey, P.C.Wren, Booth Tarkington ve Anita Loos gibi Alman edebiyatının klasikleriydi. Bu kadar şık ve konforlu bir polis ofisi görmemiştim.

Von Helldorf masadan bir sandalye çekti, oturdu ve sandalyenin Gotik katedrallerdeki pencerelerden daha eğik arkasına yaslandı. Daha sonra sanki piyano çalacakmış gibi ellerini masaya koydu. Sonuç olarak dikkatimi çekmeyi başarmıştı.

"Muhtemelen bildiğiniz üzere Alman Olimpiyat Düzenleme Komisyonu'ndayım," dedi. "Vazifem sadece 1936'da Berlin'e geleceklerin değil her şeyin zamanında hazır olmasını temin etmeye çalışan insanların da emniyetini sağlamaktır. Lojistik bir kabusa dönen ve bitirilmesi imkânsızmış gibi görünen bir işi bitirmek için çırpınan birkaç yüz müteahhit var. Her şeyi hazır etmek için iki yıldan az bir süremiz kaldığını da dikkate alırsak bazen hataların yapılması ve kimi ilkelerden taviz verilmesi kaçınılmazdır. Diğer taraftan söz konusu bu müteahhitlerin canla başla işlerini bitirmek için çalışırken Olimpiyatlar konusunda diğerleriyle aynı şevki paylaşmayan kişiler tarafından tetkik ve taciz edilmesi rahatsız edicidir. Hatta bu kişilerin davranış tarzlarının vatansever ve gerçek Almanlarınkiyle tezat teşkil ettiği de malumdur. Demek istediğimi anladınız mı?"

"Evet," dedim. "Bu arada General sigara içmemde bir mahzur var mı?"

Başını sallayınca hemen bir sigara çıkarıp yaktım ve Helldorf'un bir şeyi olduğundan daha basit gösterme kabiliyetine hayran oldum. Ama onun hakkında yanılmak ya da onu küçümsemek gibi bir hataya düşmedim. Bu kadife eldivenin altında taş gibi bir yumruk olduğunu biliyordum. Generalin kendisi bana vurmayı düşünmüyor olsa da içinde bulunduğumuz koca odada bu işi onun ye-

rine yapmaktan çekinmeyecek kişilerin olduğunun farkındaydım.

"Kısacası, Herr Günther, siz ve Yahudi dostunuz Mrs. Charalambides ölü bir Yahudi işçi Herr Deutsch ve talihsiz Dr. Rubusch hakkında sorular sorarak pek çok kişiyi bir hayli tedirgin etmişsiniz. Hatta bana S-Bahn tüneli inşaatına işçi tedarik eden bir ekip başkanına saldırdığınız söylendi. Bu doğru mu?"

"Evet, bu doğru," dedim. "Saldırdım. Ama önce bana saldırıldığını söylemeden edemeyeceğim. Yüzümdeki izler kendisine aittir."

"Bunun nedeninin işçilerin aklını çelmeye çalışmanız olduğunu söylüyor." Von Helldorf sabırsızca zar kutusunu salladı.

"Yaptığıma 'akıl çelmek' deneceğini hiç zannetmiyorum, efendim."

"Siz nasıl tarif edersiniz?"

"Bahsettiğiniz Yahudi işçi Isaac Deutsch'un nasıl öldüğünü ve bunun Olimpiyat şantiyesinde kaçak işçi olarak çalıştırılmasının bir sonucu olup olmadığını öğrenmek istedim."

"Böylece Mrs. Charalambides Amerika'da bu konuda bir yazı yazacaktı, doğru mu?"

"Evet, efendim."

Von Helldorf'un kaşları çatıldı. "Beni şaşırtıyorsunuz, Herr Günther. Ülkenizin tüm dünya karşısında iyi görünmesini istemiyor musunuz? Vatansever bir Alman değil misiniz?"

"Herhangi biri kadar vatansever olduğumu düşünmeyi isterim, efendim. Ama Yahudilerle ilgili siyasetinizin tutarsızsızlığını düşünmeden edemiyorum."

"Peki, hangi maksatla bunun ifşa olmasını istiyorsunuz? Tüm Yahudi işçilerin işini kaybetmesini mi istiyorsunuz ki, kaybedebilirler. Eğer Mrs. Charalambides çalıştığı Amerikan gazetesinde bunu yazarsa hepsinin işten atılacağından emin olun."

"Hayır, efendim bunu kastetmedim. Ben sadece en başından Yahudi siyasetinizle hemfikir değilim."

"Almanya'daki çoğu kişi hemfikir olduktan sonra bir ehemmiyeti yok. Bu siyasetin özelliği işlevselliğidir. Ayrıca Yahudi işçiler kullanılmadan inşaatın zamanında bitirilmesi de pek mümkün görünmüyor."

Meseleyi öyle açık ortaya koymuştu ki itiraz edemedim. Omuz silktim. "Haklısınız, efendim."

"Gördüğünüz gibi etrafta dolaşıp bu konuda sorun çıkarmaya devam edemezsiniz, Herr Günther," dedi. "Bu gerçekçi değil ve buna müsaade edemem. İşte D-11 bu noktada devreye giriyor. Burnunuzu olmaması gereken yerlere sokma huyunuzu bu şekilde dizginleyebileceğiz."

Söyledikleri o kadar makuldü ki sırf eve dönüp yatabilmek için neredeyse D-11'i imzalıyordum. Helldorf'un hakkını teslim etmeliydim. İkna etmeyi biliyordu. Muhtemelen şanslı rakamı ve rengine ek olarak bu yeteneğini de falcı Erik Hanussen'den öğrenmişti. Belki de insanları yapmak istemedikleri şeyleri yapmaya ikna etmeyi de öğrenmişti. Toplama kampına gönderilmeyi kabul ettiğini gösteren bu belge gibi. Belki de sırf bu bile Helldorf'u bildik bir Nazi yapmaya yetmişti. Onların çoğu –Goebbels, Goering ve hepsinden çok Hitler– Almanları sağduyularına aykırı hare-

ket etmeye ikna etme konusunda çok başarılı olduklarını göstermişlerdi.

Belki uzun süre tekrar sigara içemeyeceğimi hesaba katarak birkaç acele nefes daha çektim ve ardından sigaramı Helldorf'un yalancı gözleriyle aynı renkteki kül tablasında söndürdüm. Bu kısa zaman bile Reichstag yangını mahkemesini ve orada yalan söyleyen kaç tane Nazi gördüğümü hatırlamama yetti; ayrıca oradaki herkes yalancıların en büyüğü Hermann Goering'i ayakta alkışlamıştı. O yalanlarla dolu gündeki kadar Alman olmaktan utandığımı hatırlamıyorum. Bunlar aklıma gelince von Helldorf'a avucunu yalarsın, demek istedim ama elbette demedim. Kibarca halletmeyi deneyecektim. Cesaretle aptallık birbirinden farklı şeylerdi.

"Kusura bakmayın, General, ama o belgeyi imzalayamam. Bu hindinin birine Yılbaşı kartı göndermesi gibi olur. Ayrıca Oranienburg'daki zavallıların tümünün Lichtenberg'deki kampa sevk edildiklerini de biliyorum."

General zar kutusunu ters çevirerek masanın üzerine koydu ve sanki önemi varmış gibi zarların kaç geldiğine baktı. Belki de vardı, bilmiyorum. Belki çift altı gelirse şansım yaver gider ve gitmeme izin verirdi. Ama bir ve iki gelmişti. Gözlerini kapattı ve iç çekti.

"Götürün," dedi deri ceketli adama. "Bakalım hücrede bir gece geçirmek fikrinizi değiştirmenize yetecek mi, Herr Günther?"

Adamları beni omuzlarımdan tutup kaldırdı ve Helldorf'un ofisinden çıkardılar. Bir kat yukarı çıkmamız beni şaşırttı.

"Manzaralı bir oda, öyle mi?"

"Tüm hücrelerimiz Havel manzaralıdır," dedi deri ceketli.

"Yarın belgeyi imzalamazsan sana Kont'un yatının pruvasında yüzme dersi vereceğiz."

"Sorun değil. Zaten yüzme biliyorum."

Deri ceketli güldü. "Çapaya bağlı olarak nasıl yüzeceksin göreceğiz."

Beni bir hücreye koyup kapıyı kilitlediler. Ters taraftaki kilit insana otelde değil de hücrede olduğunu hatırlatan şeylerden biriydi. Diğerleri de penceredeki parmaklılar ve rutubetli zemindeki leş gibi kokan yataktı. Hücrede olmazsa olmazların başında gelen bir de kova bulunuyordu ki, o da Adlon'da kalmadığınızı hatırlatan küçük şeylerden biriydi. Hamamböcekleri gibi küçük şeyler. Gerçi bunlar ancak cephede gördüğümüz Zeplin büyüklüğündeki hamamböcekleriyle kıyaslandığında küçük sayılırdı. İnsanlar hamamböceği yemeyi öğrenirlerse bu gezegende hiç aç kalmayacakları söylenirdi. Ama bunu bir hamamböceğinin üzerine basmış ya da gece suratında bir hamamböceğiyle uyanmış birine anlatmak kolay değildi.

Freud psikolojide serbest çağrışım diye bir teknik geliştirmişti. Bir şekilde eğer bu tekniği kullanırsam ebediyen Nazilerin bana hamamböceklerini çağrıştıracağının farkına vardım.

24

Birkaç gün bana hiç dokunmadılar ki, bu dövmelerinden çok daha iyiydi. Bu arada Noreen'i düşünmek ve benim hakkımda endişelenecek olmasından endişelenmek için bolca zaman buldum. Ne düşünüyordu acaba? Sevdiği kişi Berlin sokaklarından alınıp soluğu toplama kampında ya da polis hücresinde alırsa bir kişi ne düşünürdü? Bu yaşadıklarım Almanya'da Yahudi ve komünist olmanın nasıl bir şey olduğunu daha iyi idrak etmemi sağladı. Ama ben asıl kendimi düşünüyordum. Eğer D-11'i imzalamayı reddedersem gerçekten de beni Havel'e mi atarlardı? İmzalarsam Helldorf'un beni doğruca toplama kampına göndermeyeceğinden nasıl emin olabilirdim?

Kendi hakkımda endişelenmediğim zamanlarda, von Helldorf sayesinde, Isaac Deutsch'un ölümü hakkında öncekinden daha fazla şey öğrendiğimi düşündüm. Onun cesediyle Dr. Heinrich Rubusch'un cesedi arasında bir bağlantı vardı.

Acaba onun Hotel Adlon'daki odasında ölümünün doğal nedenler haricinde bir sebebi olabilir miydi? Ama nasıl? Bundan daha doğal ölmüş birini görmemiştim. Davayı soruşturan iki polis Rust ve Brandt bana ölüm sebebinin beyin anevrizması olduğunu söylemişti. Yalan mı söylemişlerdi? Peki ya Max Reles? Tüm bu olanlarla ne ilişkisi vardı?

Potsdam Polis Merkezi'nde bir hücrede tutulmamın sebebi Max Reles'in Kont von Helldorf'a açtığı bir telefon olduğuna göre, Amerikalının bir şekilde bu iki kişinin ölümüyle ve bunların da Olimpiyat ihaleleri ve sözleşmeleriyle bir ilgisi olması gerekiyordu. Reles'e bir şekilde benim Deutsch'la bağlantım bildirilmiş ve o da –hatalı olarak– bunun benim Çin kutusunu elde etmemle ilgisi olduğunu varsaymıştı – dahası Çin kutusunun içinde olanları. Yolsuzluğuyla tanınan von Helldorf'un da işin içinde olduğunu hesaba katarsak GOC ve İçişleri Bakanlığı'ndan pek çok kişinin dâhil olduğu bir komplonun içine düştüğüm anlaşılıyordu. Aksi takdirde Berlin Etnografya Müzesi'ne ait eşyaların Berlin'deki Olimpiyat Oyunları'nı Amerika'nın boykot etmesine muhalefetini sürdürsün diye Amerikan Olimpiyat Komisyonu'ndaki Avery Brundage'ye gönderilmesi için Max Reles'e verilmesi nasıl açıklanabilirdi?

Eğer tüm bunlar doğruysa Herman-Goering Strasse'de Von Helldorf'un adamları tarafından alındığım zaman başım zannettiğimden çok daha büyük beladaydı. Hapisteki dördüncü ya da beşinci günümde Helldorf'un sözüne itimat edip D-11'i imzalamadığıma pişman olmaya başladım – özellikle de makul ses tonunu düşündüğüm zaman.

Hücre penceremden Havel'i görebiliyor ve duyabiliyordum. Havel'le hapishanenin güney duvarı arasında bir ağaç sırası vardı ve ötesinde de nehir kıyısı boyunca uzanıp köprüden geçerek Teltower'a doğru devam eden S-Bahn hattı bulunuyordu. Kimi zaman bir tren ve gemi, hikâyelerdeki iyi karakterler gibi, karşılıklı düdük çalıyorlardı. Bir keresinde Potsdam'in kendi Lustgarten'inin ötesinde, batıda bir yerlerde çalan askeri bir bando duydum. Sürekli yağmur yağdı. Potsdam boş yere yemyeşil değildi.

Altıncı günde kapı nihayet lazımlığı boşaltmak ve yemek vermek için gerekenden daha uzun süre açık kaldı.

Bıyık altından sırıtan deri ceketli hücremin dışındaki koridoru işaret etti. "Gitmekte serbestsin," dedi.

"D-11'e ne oldu?"

Omuz silkti.

"Hepsi bu mu yani?"

"Emirler böyle."

Düşünceli bir şekilde yüzümü ovuşturdum. Yüzümün neden bu kadar kaşındığından emin değildim: Tıraş olmam gerektiğinden mi yoksa olup bitenlere dair hissettiğim şüphe yüzünden mi? "Kaçmaya teşebbüs ederken" vurulan adamlarla ilgili çok hikâye duymuştum. Benim akıbetim de bu mu olacaktı? Koridorda yürürken başımın arkasına bir mermi mi yiyecektim?

Şüphelendiğimi sezen deri ceketlinin gülümsemesi arttı – sanki neden gitmekte tereddüt ettiğimi anlamış gibiydi. Ama beni temin etmek için bir şey demedi. Sanki huzursuzluğumdan keyif alıyor gibiydi. Sanki çok acı bir biberi yediğimi

görmüş ve acı içinde kıvranıp hıçkırık nöbetine girmemi bekler gibiydi. Bir sigara yakıp bir süre parmaklarına baktı.

"Ya eşyalarım?"

"Alt kattan alırsın."

"Ben de bundan korkuyordum." Ceketimi alıp giydim.

"İşte şimdi duygularımı incittin," dedi.

"Çıktığın kayanın altına dönünce yeni duygular yetişrtirirsin."

Başıyla koridoru işaret etti. "Fikrimizi değiştirmeden elini çabuk tut, Günther."

Önünde yürümeye başladım, o sabah yemek de yememiştim – çünkü ağzımda olan tek şey yüreğimdi. Sanki kafamda bir hamamböceği varmış gibi kafam karıncalanıyordu. Her an bir Luger'in soğuk namlusunun kafama dayanmasını ve 9,5 gramlık mermi beynimde bir delik açmadan önce ateşlendiğini duymayı bekliyordum. 1914 yılında askerlerimize yönelik saldırıyı yönettiğinden şüphelendiği için Belçikalı bir sivili öldüren Alman subayını ve mermiyi yedikten sonra kafasının patlak futbol topu gibi görünmesini hatırladım. Bacaklarım tutmuyordu ama durup etrafıma bakarak deri ceketlinin elinde silah var mı yok mu diye görmeden ileriye gitmeleri için onları zorladım. Merdivenlerin başında koridor devam ediyordu ve durup yeni talimatları bekledim.

Arkamdaki ses "aşağı," dedi.

Dönüp merdivenlerden inmeye başladım, kalbimin göğsüme çarpması gibi ayağımdaki köseleler de basamaklara çarpıyordu. Merdiven rahatlatıcı derecede serindi. Alt kattan deniz meltemi gibi ferah hava geliyordu. Sonunda alt kata inip

oradaki açık kapıdan dışarıdaki avluda duran park etmiş polis arabası ve minibüslerini gördüm.

Deri ceketlinin önüme geçtiğini görünce rahat bir nefes aldım ve onun peşinden gittiğim küçük ofiste paltom, şapkam, kravatım, pantolon askım ve cebimdeki eşyalarım bana iade edildi. Hemen bir sigara yaktıktan sonra onun peşinden diğer bir koridordan geçerek mezbaha büyüklüğünde bir odaya girdim. Duvarlar beyaz tuğlaydı ve birinde büyük ahşap bir haç bulunuyordu; bir an kendimizi bir tür şapelde zannettim. Bir köşeyi dönünce birden durdum çünkü orada, tuhaf görünümlü bir masa ve sandalyeyi andıran düşen balta vardı. Siyah cilalı meşe ve donuk renkli çelikten yapılmış makine iki buçuk metre kadar yüksekti – geleneksel başlığını giyen cellattan biraz daha uzundu. Bir an tüylerim diken diken oldu ve titredim. Ardından kendime deri ceketlinin tek başına beni idam etmeye kalkmasının muhtemel olmadığını söyledim. Naziler hukuki cinayetler söz konusu olduğunda görevlendirecek adam bulmakta hiç sıkıntı yaşamazlardı.

"Yatmadan önce masal anlatmak yerine Hitler Gençliği'ni buraya mı getiriyorsunuz?"

"Görmek isteyeceğini düşündük." Deri ceketli hafifçe güldü ve düşen baltanın ahşap aksamını şefkatle okşadı. "Tekrar gelirsen neyle tanışacağını görmeni istedik."

"Misafirperverliğiniz beni mahcup ediyor. Sanırım kafasını Nazizm'e kaptıranlar dedikleri zaman aslında bundan bahsediyorlar. Ama aynı zamanda giyotini şiddetle savunan Fransız devrimcileri Danton, Desmoulins, Robespierre,

Saint-Just ve Couthon'u da unutmayalım. Tümünün akıbeti de giyotin oldu."

"Bir grup Fransız'ın başına gelenler sanki çok umurumdaydı," dedi başparmağını giyotinin bıçağına sürerek.

"Bence olmalı." Yarısını içtiğim sigarayı korkunç makineye attım ve deri ceketlinin peşinden bir kapıdan geçip başka bir koridora çıktım. Bu seferkinin sokağa açıldığını görmek içimi rahatlattı.

"Sırf meraktan soruyorum, beni neden bıraktınız? Sonuçta D-11'i imzalamadım. Toplama kampı kelimesinin söylenmesi mi yeterli oldu? Yoksa başka bir şey mi? Hukuk? Adalet? Kanuna uygun polis işlemleri? Pek muhtemel gelmiyor ama yine de bir sorayım dedim."

"Dostum senin yerinde olsaydım buradan çıkıp gidebildiğim için kendimi şanslı sayardım."

"Sayıyorum zaten. Ama sen ben olmadığın için kendimi daha da şanslı sayıyorum. Bu gerçekten üzücü olurdu."

Şapkamın ucuyla ona selam verdim ve yürüyerek uzaklaştım. Az sonra kapının arkamdan kapatıldığını duydum. Sesi Luger tabancanınkinden daha güzeldi ama o da diğeri gibi yüreğimi ağzıma getirmeye yetti. Yağmur yağıyordu ama sorun değildi çünkü üzerimde açık gökyüzü vardı. Şapkamı çıkarıp tıraşsız yüzümü göğe çevirdim. Yağmur bana çok iyi geldi ve tıpkı cephede yaptığım gibi yüzümü ve saçlarımı onunla yıkadım. Yağmur: Gökyüzünden inen, sizi öldürmeyen temiz ve bedava bir şey. Ama hürriyeti kutladığım şu anda bile birisinin kolumu çekiştirdiğini hissettim ve dönüp baktığımda arkamda duran

bir kadın gördüm. Yüksek kemerli uzun ve siyah bir elbise, kahverengi bir yağmurluk ve küçük kabuk gibi bir şapka giyiyordu.

"Bayım siz de orada hapiste miydiniz?" diye sordu usulca.

Tekrar çenemi ovaladım. "Belli olmuyor mu?"

"İsmi Dettman olan bir adama denk geldiniz mi? Ludwig Dettmann? Ben karısıyım."

Başımı iki yana salladım. "Kusura bakmayın, Frau Dettmann, ama hayır, kimseyi görmedim. Orada olduğunu nereden çıkardınız?"

Üzgünce başını iki yana salladı. "Aslında emin değilim. Ama tutuklandığı zaman buraya getirilmişti. En azından bu kadarını biliyorum." Omuz silkti. "Ama sonrasında ne olduğunu kim bilebilir? Kimse ailelere bir şey söylemiyor. Her yerde olabilir ama kimsenin bir şey söylediği yok. Kocam hakkında bilgi almak için birkaç kez oraya gittim ama bana onun başına neler geldiğini söylemediler. Hatta bir kez daha gelirsem beni de tutuklayacaklarını söylediler."

"Öğrenmenin bir yolu da bu olabilir," dedim düşüncesizce.

"Anlamıyorsunuz. Üç çocuğum var. O zaman onlara kim bakar? Ben tutuklanırsam onlara ne olur?" Başını iki yana salladı. "Kimse anlamıyor. Kimse anlamak istemiyor."

Başımı salladım. Haklıydı. Anlamamıştım. Tıpkı Helldorf'u beni salıvermeye neyin ikna ettiğini anlamadığım gibi.

Lustgarten'den geçtim. Şatonun önünde Havel'den karşıya geçmemizi sağlayan köprüden geçip bir ada üzerindeki Teltower Tor İstasyonu'ndan Berlin trenine bindim.

25

Yıkanıp tıraş oldum, kıyafetlerimi değiştirdikten sonra Adlon'a geri döndüğümde hem şaşkınlık hem de memnuniyetle karşılandım, bir miktar da şüpheyle karşılandığımdan bahsetmiyorum bile. Çalışanların birkaç gün ortadan kaybolup sonra benimle aynı mazeretle geri dönmesi görülmemiş şey değildi. Kimi zaman bunun doğru olduğu da olurdu. Behlert beni birkaç gün ortadan kaybolduktan sonra geri dönen kedisini karşılar gibi karşıladı: Neşe ve kızgınlığın bir karışımıyla.

"Nerelerdeydiniz?" diye sordu çatık kaşlarla. "Çok endişelendik, Herr Günther. Neyse ki arkadaşınız Dedektif Çavuş Stahlecker yokluğunuzu aratmadı."

"Güzel. Duyduğuma sevindim."

"Ama o bile başınıza ne geldiğini öğrenemedi. Alexanderplatz'daki polis merkezindeki hiç kimse bir şey bilmiyordu. Sizin böyle bir şey yaptığınız da hiç görülmemiştir. Ne oldu?"

"Başka bir otelde kalıyordum, Georg," dedim. "Potsdam'daki polislerin yönettiği bir otelde. Üstelik hiç de hoşuma gitmedi. Unter den Linden'deki seyahat acentesine gidip onlardan artık Potsdam'da kalacak bir yer tavsiye etmemelerini isteyeceğim. Nehirde bile daha rahat uyunur ki az daha öyle oluyordu."

Behlert huzursuzca anıt mezarı andıran girişte etrafına baktı. "Lütfen alçak sesle konuşun, Herr Günther. Birisi duyarsa ikimizin de başı polisle derde girebilir."

"Eğer misafirlerimizden birinin yardımı olmasa başım belaya girmezdi, Georg."

"Kimi kastediyorsunuz?"

Max Reles'in ismini söyleyebilirdim. Diğer taraftan olup biteni açıklamakta bir fayda görmüyordum. Kanuna itaat eden çoğu Berlinli gibi Behlert'te başını derde sokacak konularda mümkün olduğunca az şey bilmeyi tercih ederdi. Bir açıdan haklıydı da. Önceki tecrübelerim dikkate alınırsa belki böyle davranılması gerekiyordu. O yüzden asıl söylemem gereken yerine: "Tabii ki Frau Charalambides. Onun için çalışıp makalesini yazmama yardım ettiğimi biliyorsun."

"Evet, biliyorum ve onayladığımı da söyleyemem. Bence Frau Adlon'un sizden bunu talep etmesi hataydı. Sizi zor bir duruma soktu."

Omuz silktim. "Elden ne gelir. Artık çok geç. Kendisi otelde mi?"

"Hayır." Şaşkın şaşkın baktı. "Bence Frau Adlon'la konuşmanız daha münasip olur. İşin aslı daha bu sabah sizi sormuştu. Sanırım şu anda üst kattaki dairesinde."

"Frau Charalambides'in başına bir şey mi geldi?"

"Sizi temin ederim ki kendisi iyi. Frau Adlon'u arayarak sizinle bir görüşme ayarlamamı ister misiniz?"

Bir terslik olduğunu hissettiğimden çoktan merdivenleri yarılamıştım.

Hedda'nın dairesinin kapısı çaldım ve sesini duyduktan sonra kapı kolunu çevirip kapıyı açtım. Kanepede oturmuş sigara içerken *Fortune* dergisini okuyordu. Beni görünce dergiyi bırakıp ayağa kalktı. Beni gördüğüne sevinmişe benziyordu.

"Çok şükür iyisin," dedi. "Çok endişelendim."

Kapıyı kapattım. "O nerede?"

"New York'a döndü," dedi Hedda. "Dün gemiyle Hamburg'dan yola çıktı."

"Demek ki senin kadar endişelenmemiş."

"Böyle düşünmene gerek yok, Bernie. Durum zannettiğin gibi değil. Seni hapisten çıkarabilmek için Almanya'dan gidip Olimpiyatlar hakkında da yazı yazmamaya söz verdi. Muhtemelen bu sayede tekrar hapse girmeni de önledi."

"Anlıyorum." Büfeye gidip içki şişelerinden birini aldım. "Mahzuru var mı? Berbat bir hafta geçirdim."

"Lütfen. Keyfine bak." Hedda masasına gidip kapağını açtı.

Kendime bir kadeh doldurdum. Ne içtiğimi bilmiyordum ama pek umurumda da değildi. Sanki bana özel hazırlanmış bir ilaçmış gibi mideye indirdim. Tadı berbattı, o yüzden kendime bir tane daha doldurup kanepeye geldim.

"Sana bunu bıraktı." Hedda bana bir Adlon zarfı verdi.

Zarfı cebime koydum.

"Seni en başta bu işe bulaştıran kişi ben oldum."

Başımı iki yana salladım. "Ne yaptığımı biliyordum. Bulaştığım işin hiç de hayırlı olmadığının farkındaydım."

"Noreen'in insanlar üzerinde böyle bir etkisi vardır," dedi Hedda. "İkimiz gençken okulda ben sürekli ceza alırken o bir şekilde sıyrılmayı başarırdı. Ama bu beni yıldırmadı. Her seferinde bir sonraki haylazlığa koştum. Belki de seni onunla ilgili ikaz etmem gerekirdi. Bilmiyorum. Belki. İlginçtir, şimdi bile geride kalıp onun yaptıklarını toparlayarak özür dileyen ben oldum."

"Ne yaptığımı biliyordum," dedim tekrar.

Hedda açıklamak ister gibi "çok içer," dedi. "O ve Nick yani kocası. Sanırım sana bahsetmiştir."

"Biraz."

"İçer ve görünen o ki onu hiç etkilemiyor. Ama çevresindeki herkes ondan çok etkileniyor. Zavallı Nick'in başına gelen de bu oldu. Noreen'le tanışana kadar hiç içmezdi."

"Mest edici bir kadın." Gülmeye çalıştım ama doğru gelmedi. "Bunu atlattıktan sonra sanırım akşamdan kalma olacağım."

Hedda başını salladı. "Birkaç gün izin al, olur mu? Dilersen haftanın kalanı izinli ol. Beş gece hapiste kaldıktan sonra dinlenmeyi hak ettin. Herr Stahlecker senin yerine bakar." Başını salladı. "İşini iyi beceriyor. Senin kadar tecrübeli değil ama–"

"Belki biraz ara vermek iyi olur. Teşekkürler."

İkinci içkimi de bitirdim. Tadı ilkinden daha iyi değildi. "Acaba Max Reles hâlâ otelde mi?"

"Evet, sanırım öyle. Neden?"

"Nedeni yok."

"Kaybolan eşyasını bulduğunu söyledi. Çok memnun olmuş."

Başımı salladım. "Uzaklara gitsem iyi olur belki. Mesela Würzburg'a."

"Würzburg'da akraban var mı?"

"Hayır, ama hep oraya gitmek istemiştim. Orası bildiği gibi Frankonia'nin başkenti. Ayrıca Hamburg'a kıyasla Almanya'nın diğer ucunda."

Dr. Rubusch'tan ya da oraya sadece o Würzburglu olduğu için gittiğimden bahsetmedim.

"Palace Hotel Russia House'da kal," dedi. "Bence oradaki en iyi otel o. Dinlen. İyi bir uyku çek. Yorgun görünüyorsun. Toparlan. İstersen otel müdürünü arayıp indirim yaptırtabilirim."

"Teşekkürler. Dediğini yapacağım." Fakat ona istediğim son şeyin toparlanmak olduğunu söylemedim. Noreen hayatımdan temelli çekip gitmişken olacak iş değildi.

26

Adlon'dan çıkıp doğuya, Alex'e doğru yürüdüm. Tren istasyonu SS kaynıyordu ve askeri bando da kendini bir halt zanneden bir devlet görevlisini karşılamaya hazırlanmaktaydı. Kimi zaman İngiltere ve Fransa'nın toplamından daha fazla askeri bandomuz olduğunu düşünürdüm. Belki de böyle olunca daha güvenli olduğunu düşünüyorlardı. Flugelhorn ya da tuba çalarken hiç kimse size vatan haini demezdi. Almanya'da olacak iş değildi.

İstasyonu bir bulut gibi saran heyecan dalgasından kendimi sıyırarak Alex'e doğru devam ettim. SCHUPO'dan gelen zeki genç Seldte hâlâ danışma masasındaydı.

"Bakıyorum kariyerin sıçrama yapmış."

"Doğru söze ne denir," dedi. "Burada biraz daha kalırsam bu manyaklardan birine döneceğim. Herr Trettin'i arıyorsanız yirmi dakika önce çıkarken gördüm."

"Teşekkürler, ama ben Liebermann von Sonnenberg'le görüşmeyi umuyordum."

"Ofisini aramamı ister misiniz?"

On beş dakika sonra Berlin Emniyet Amiri'nin karşısında oturmuş Bernhard Weiss'in giderken ardında bırakmak zorunda kaldığı Black Wisdom sigaralarından içiyordum.

"Eğer bu August Krichbaum'un başına gelen talihsiz olayla ilgiliyse," dedi von Sonnenberg, "o zaman endişelenmene gerek yok, Bernie. Şüpheli konumundaki sen ve diğer polisler aklandınız. Konu bir şekilde sonuca bağlandı. Gerçi çok mantıksız ama neyse."

"Aa, nasıl oldu?" Ne kadar rahatladığımı belli etmemeye çalıştım. Ama Noreen'in gitmesinden sonra pek de umurumda değildi. Diğer taraftan cinayetin suçunu başkasının üzerine yıkmamalarını umut ediyordum. Bunu vicdanımın uzunca bir süre kaldıramayacağından emindim.

"Çünkü artık güvenilir bir şahidimiz yok. Saldırganı gören hotel kapıcısı senin de bildiğin gibi eski polisti. Ama aynı zamanda eşcinsel ve komünist olduğu ortaya çıktı. Anlaşılan polis gücünden de bu yüzden ayrılmış. Artık onun sırf polis kuvvetini karalamak için böyle söylediğine inanıyoruz. Neyse artık hiçbir önemi kalmadı çünkü birkaç aydır Gestapo'nun tutuklanacaklar listesindeymiş. Tabii ki bundan haberi yoktu."

"Şimdi nerede?"

Lichtenberg'deki toplama kampında."

Acaba ona da mı D-11 imzalattılar diye düşünerek başımı salladım.

"Tüm bunlarla uğraşmak zorunda kalmana üzüldüm, Bernie."

Omuz silktim. "Ben de senin adamın Bömer'e daha fazla yardım edemediğim için üzgünüm."

"Mevcut şartlar altında yapılabilecek her şeyi yaptın."

"Yardım edebildiysem ne mutlu."

"Günümüzün gençleri bana sorarsan çok aceleci," dedi von Sonnenberg.

"Bence de öyle. Girişteki danışma masasında yosun bağlayan zeki ve genç bir adam var. İsmi Heinz Seldte. Ona bir şans versen iyi olur. O masada çürümeye bırakılamayacak kadar zeki biri."

"Teşekkürler, Bernie. Bir bakarım." Bir sigara yaktı. "Buraya akordeon çalmaya mı geldin yoksa seninle benim bir işimiz mi var?"

"Değişir."

"Neye göre."

"Kont von Helldorf hakkında düşündüklerine göre."

"Stalin'le ilgili düşündüklerimden farklı değil."

"Duyduğum kadarıyla Kont SA'nın gıcık olduğu herkesin peşine düşerek eski itibarını kazanmaya çalışmıyormuş."

"Bu tam onun sadakat anlayışına göre bir şey."

"Belki hâlâ Berlin'de senin amirin olmak istiyordur."

"Bunun olmamasını temin etmenin bir yolunu biliyor musun?"

"Olabilir." Sert sigaradan bir nefes çektim ve dumanı tavana üfledim. "Adlon'daki Rust ve Brandt'ın ilgilendiği cesedi hatırlıyor musun?"

"Evet. Doğal nedenlerden ölmüştü."

"Olmayabilir de."

"Düşünceni değiştiren ne oldu?"

"Von Helldorf'un söylediği bir şey."

"O manyakla içli dışlı olduğunu bilmiyordum, Bernie."

"Geçen altı gün Potsdam'daki polis merkezinde onun misafiriydim. Ben de bu misafirperverliğine karşılık vermek istiyorum."

"Tutuklanmamak için Haussen'den aldığı bazı delilleri hâlâ elinde tuttuğunu söylüyorlar. *Ursel* adındaki teknesinde çektiği filmler. Duyduğuma göre bu filmlerde bazı çok önemli kişiler de varmış."

"Kim mesela?"

"Hiç o adamın Olimpiyat Komisyonu'na neden seçildiğini merak ettin mi? Binicilik aşkı sayesinde olmadığını söyleyebilirim.

"Von Tschammer und Osten mi?"

"O hiç kalır. Goebbels'in olduğunu söylüyorlar."

"Ama Hanussen'in belini kıran oydu."

"Ve Helldorf'u kurtaran da o oldu. Ama Goebbels'e göre Hitler SA'yı tasfiye ettiği zaman Helldorf'un arkadaşı Ernst Röhm'le birlikte vurulması gerekiyordu. Anlaşılan Helldorf'un hâlâ dostları var. O yüzden eğer yapabileceksen onu haklamana yardım ederim. Ama kalbine kazık saplaması için başka birini bulman gerekecek."

"Tamam. Senin adını işe karıştırmam."

"Benden ne istiyorsun?"

"Heinrich Rubusch'un dava dosyası. Birkaç şeyi kontrol etmek istiyorum. Gidip Würzburg'daki eşiyle konuşacağım."

"Würzburg mu?"

"Regensburg yakınlarında diye biliyorum."

"Nerede olduğunu biliyorum. Sadece nerede olduğunu neden bildiğimi hatırlamaya çalışıyorum." Lieberman von Sonnenberg masasındaki interkomun düğmesine basıp sekreterine bağlandı. "Ida? Würzburg'un benimle ne ilgisi var?"

"Würzburg'daki Gestapo sizden bir talepte bulunmuştu," dedi bir kadın sesi. "İnterpol irtibat subayı sıfatıyla Almanya'da yaşayan bir şüpheliyle ilgili Amerika'daki FBI ile temasa geçmenizi istemişlerdi."

"Öyle mi oldu?"

"Evet. FBI'dan gelen bilgiyi bir hafta kadar önce onlara gönderdik."

"Dur bir dakika, Erich," dedim. "Bu iş benim zannettiğimden çok daha büyük anlaşılan. Ida ben Bernie Günther. Würzburg'daki Gestapo'nun öğrenmek istediği şüphelinin adını hatırlıyor musun?"

"Sanırım Gestapo'nun mektubu hâlâ çekmecemde. Henüz dosyaya koymamıştım. İşte burada. Şüphelinin adı Max Reles."

Von Sonnenberg interkomu kapatıp başını salladı. "Bu isim sana bir şey ifade ediyormuş gibi gülüyorsun, Bernie," dedi.

"Max Reles, Adlon'da kalıyor ve Kont'un yakın dostu."

"Öyle mi?" omuz silkti. "Belki de sadece dünya küçük olduğu içindir."

"Tabii ki öyle. Eğer daha büyük olsaydı romanlardaki gibi ipucu peşinde koşmamız gerekirdi. Elinde bir büyüteç, kafanda bir avcı şapkası ve bir de sigara izmariti koleksiyonun olurdu."

Von Sonnenberg sigarasını dolup taşan kül tablasında söndürdü. "Olmadığını kim söyledi?"

"FBI'dan aldığın bilginin bir kopyası var mı?"

"Sana İnterpol irtibat subayı olmanın ne olduğunu anlatayım, Bernie. Fazladan lahana turşusudur. Tabağımda zaten gereğinden fazla et ve patates varken bir de fazladan turşuya ihtiyacım yok. Masada olduğunu biliyorum çünkü Ida bana öyle olduğunu söylüyor. Ama çoğunlukla onu kendisi yiyor. Ayrıca ben aksini söylemedikçe Luther'in doksan beş maddesinin başka nüshasını elinde tutmazdı."

"Artık Würzburg'a gitmek için iki nedenim var."

"Şarabı da dâhil edersen üç."

"Daha önce hiç içmedim."

"Frankonia şarapları güzeldir," dedi von Sonnenberg. "Tabii şarabın tatlısını seviyorsan."

"Bu yerel Gestapo subaylarının bazılarının tatlılıkla ilgisi olduğu söylenemez," dedim.

"Büyük şehirlerdeki meslektaşlarının da yaşlıları karşıdan karşıya geçirdiklerini görmedim."

"Bak Erich, sana daha fazla turşu vermek istemezdim ama bir takdim mektubu ya da bir telefon Gestapo'daki adamın daha kolay konuşmasını sağlayacaktır."

Von sonnenberg sırıttı. "Memnuniyetle. Gestapo'daki şu gençleri zorda bırakmak kadar hoşuma giden bir şey yok."

"Bu tür şeylerde ben de iyiyimdir."

"Würzburg'a gitmekten keyif alan ilk kişi belki de sen olacaksın."

"Bu da ihtimal dâhilinde."

27

Noreen'in mektubunu trenle Würzburg'a giderken okudum.

Hotel Adlon
No. 1. Unter den Linden
Berlin

Sevgili Bernie,

Sana bizzat hoşça kal diyemeden gitmenin verdiği acıyı tariften kelimeler aciz kalır ama Postdam Polis Merkezi'nden birisi bana, ben Almanya'dan gidene kadar senin serbest bırakılmayacağını söyledi.

Ne tesadüf ki Dışişleri Bakanlığı'ndan birisi de bana bir daha vize verilmeyeceğini söyledi – en azından Naziler iktidarda kaldığı müddetçe.

Tüm bunlar yetmezmiş gibi Propaganda Bakanlığı'ndan biri yazmayı planladığım ve AOC'yi Alman Olimpiyatları'nı boykot etmeye çağıracak yazımı yayınlarsam seni toplama

kampına göndereceklerini söyledi; seni böyle bir tehlikeye atmaya gönlüm razı olmayacağından o makaleyi yayınlamayacağım, için rahat olsun.

Belki bunun benim için bir trajedi olduğunu düşünürsün; her ne kadar en iyi bildiğim yoldan nasyonal sosyalizm denen şerle mücadele edebilme imkânından mahrum edildiysem de bana göre, eğer kelimenin manasını doğru biliyorsam, asıl trajedi senden vazgeçmeye zorlanıp yakın gelecekte de seni tekrar görebilme imkânından mahrum kalmamdır. Belki de bir daha hiç.

Fazla zamanımız olsa belki sana aşktan bahsederdim ve kim bilir belki sen de aynısını yapardın. Bir yazar başkasının ağzından konuşmaya meyillidir ama bu benim mektubum olduğundan sadece kendi görüşlerimi yazmakla yetineceğim. Seni seviyorum. Şimdi bunu altını çizerek söylüyormuşum gibi geliyorsa bunun nedeni ileride bir daha birini sevecek olursam –benim için birini sevmek hiç kolay iş değildir– ona olan sevgimin senden ayrı kalmamın neden olduğu acıyla perçinlenecek olmasıdır.

Caspar David Friedrich'in bir resmi şu anda hissettiklerimi çok güzel tasvir ediyor. İsmi *Deniz Pusu Gezgini* ve olur da Hamburg'a gidersen oradaki sanat galerisine gidip bakmanı tavsiye ederim. Bu tabloda yalnız bir adam bir dağın tepesinde oturmuş uzaklardaki sivri kayalara ve tepelere bakmaktadır. Sen de beni, New York'a döndüğüm SS *Manhattan* yolcu gemisinin arkasında, sivri, kayalık ve gittikçe uzaklaşan, seni barındıran Almanya'ya bakarken hayal edebilirsin.

Diğer bir Friedrich tablosunun da kalbimi tasvir ettiğimi varsayabilirsin. O tablonun adı da *Buz Denizi*'dir ve ay yüzeyini andıran bir yerde büyük bir buz kütlesine çarpmış belli belirsiz bir gemiyi göstermektedir. Bu resmi sadece bir kitapta gördüğüm için nerede sergilendiğini bilmiyorum. Ama şu an yaşadığım soğuk hüsranı kusursuz bir şekilde tarif ettiğine şüphe yok.

Sana âşık olmama neden olan talihe küfretmek çok kolay görünüyor; fakat her şeye rağmen bundan zerre kadar pişman değilim, çünkü gelecekte her ne zaman kötü üniformalı ve atıp tutan biri tarafından yazılan şeyleri okusam aklıma sen geleceksin. Böylece cesur ve iyi yürekli pek çok Alman olduğunu da hatırlayacağım (ama hiçbirinin senin kadar cesur ya da iyi yürekli olduğunu zannetmiyorum). Bu da iyi bir şey çünkü Hitler'in bize öğrettiği bir şey varsa o da bir ırkı bütün olarak kabul etmenin aptallık olduğu. Hem iyi hem kötü Yahudiler var. Tıpkı iyi ve kötü Almanlar olduğu gibi.

Sen iyi bir Almansın, Bernie. Kendini alaycılık zırhıyla koruyorsun ama kalbinin iyilikle dolu olduğunu biliyorum. Almanya'daki tüm iyi insanlar için korkuyor, onları ve seni ileride bekleyen korkunç tercihleri merak ediyorum. Kim bilir ileride ne berbat tavizler vermek zorunda kalacaksın.

Bu nedenle elimdeki tek imkânla senin diğerlerine yardım etmene yardım edebilmek istiyorum.

Mektubun içinde kapalı bir çek bulmuş olmalısın ve onu gördüğünde ilk düşüncen istediğin

borçtan çok daha fazla olması, bu yüzden de çeki hiç bozdurmamak olabilir. Bunu sakın yapma. Onu hediyem olarak kabul et ve bana bahsettiğin özel dedektiflik işini kur. Bunun için haklı bir nedenin var: Yalanlar üzerine kurulu bir toplumda gerçeklerin ifşası her zamankinden daha büyük önem taşır. Bunun da başına iş açabileceğini biliyorum ama seni tanıdığım kadarıyla bunu da kendine has tarzınla bir şekilde halledersin. En büyük umudum bana yardım ettiğin gibi başkalarına da yardım etmendir. Ayrıca bunu sadece tehlikeli olduğu için değil aynı zamanda doğru olduğu için de yapmanı unut ediyorum.

Doğru ifade edebildiğimden emin değilim. Almanca konuşurken zorlanmasam da yazı yazarken biraz zorlandığımı fark ettim. Umarım bu mektup fazla resmi kaçmaz. İmparator Şarlken Tanrı'yla İspanyolca, kadınlarla İtalyanca ve atıyla da Almanca konuştuğunu söylemişti. Ama bence atı onun dünya üzerinde en çok sevdiği şeydi ve eminim ki o at tıpkı senin gibi cesur ve azimliydi. Senin mizacına uygun başka bir lisan düşünemiyorum, Bernie. Pek çok anlama gelen kelimeleriyle İngilizcenin sana hiç uymayacağı kesin! Senin gibi içi dışı bir olan bir adama denk gelmedim ki, seni bu kadar sevmemim nedenlerinden biri de bu.

Bu çirkin zamanlarda çirkin yerlere gitmek ve kendini çirkinleştiren insanlarla uğraşmak zorunda kalacaksın ama sen benim cenneten gelen şövalyemsin, benim Galahad'ımsım ve tüm bu sınavları kendin de çirkinleşmeden atlatabileceğine olan inancım tam. Kendine sürekli

rüzgârda sürüklenen bir yaprak olmadığını söyle ama bazı zamanlar elinde olmadan böyle düşüneceğini de çok iyi biliyorum.

Seni öpüyorum. Noreen. XX.

Würzburg çirkin bir yer değildi ama Frankonialılar başkentlerinin bir Nazi mabedi gibi görünmesi için ellerinden geleni yapmış, bir nehir vadisinin açık bir bölgesine inşa edilmiş ortaçağdan kalma kırmızı çatılı bu şehri büyük bir başarıyla çirkinleştirmişlerdi. Hemen her dükkânın camında Hitler'in resmi ya da Yahudilere gitmelerini veya sonuçlarına katlanmalarını söyleyen bir uyarı yazısı vardı – bazen ikisi de. Bu şehre bakınca Berlin bana demokratik bir şehir gibi göründü.

Nehrin sol yakasındaki, Alman tarihindeki diğer bir çirkin dönem olan Reform Karşıtlığı sırasında Würzburg prensi-piskoposu tarafından inşa edilen, Marienberg Şatosu tüm bölgeye hâkimdi. Fakat bu beyaz kalenin Würzburg üzerinde menfi etkisi olan ve şehrin her şeyden habersiz sakinlerinden doğanın güçlerini kullanarak canavarlar üretmeye çalışan kötü bilim adamları tarafından ele geçirildiğini düşünmemek elde değildi. Genelde sıradan insanlardı ama aralarında küçük alınlı, canlı ameliyat izli ve en sıkı galvanistleri bile düşünceye sevk edecek şekilde üstlerine uymayan paltolar giyen bazı tipler de yok değildi. Kendimi insanlık dışı bir şey gibi hissettim ve tren istasyonundan güneye Adolf-Hitler Strasse üzerinden sanki bir ölüye aitmiş gibi kasılı hareket eden bacaklarla, Noreen'in

mektubu yüzünden de olabilirdi, yoluma devam ettim.

Place Hotel Russia House'a kayıt yaptırmak moralimi biraz düzeltti. Bir hafta nezarette kaldıktan sonra iyi bir otelin kıymetini daha iyi anlıyordum. Kuruntularımın üstesinden gelerek Noreen'in çekini bozdurduğum zaman para sorunum da çözülmüş olacaktı. Otelin Königs Café'sinde hafif bir akşam yemeği yedikten sonra dul Rubusch'u görmek için Rottendorfer Strasse üzerinden bir kilometre kadar doğuya yürüyerek su deposuna yakın sessiz bir banliyöye geldim.

Tipik üç katlı bir evdi –dik çatıdaki pencereyi de sayarsanız üç katlıydı– üstü kemerli bir kapısı ve granit bir duvar üzerinde beyaz bir çiti vardı. Caddenin karşısındaki evin duvarına Davut yıldızı çizmek için kullanılan aynı sarı boyayla boyanmıştı. Önünde park etmiş iki araba duruyordu, ikisi de yeniydi ve Mercedes-Benz tarafından yapılmışlardı. Ağaçlar yeni budanmıştı. Güzel bir Alman mahallesiydi: Sessiz, bakımlı ve saygıdeğer. Sarı yıldız bile profesyonel bir dekoratör tarafından çizilmişe benziyordu.

Kapının önündeki merdiveni çıkıp gemi topu büyüklüğünde ve en az o kadar gürültülü zili çaldım.

Bir ışık göründü ve sonra kapıda bir hizmetçi belirdi – kızıl bukleli ve inatçılığını belli eden çenesiyle domuz paçası gibi bir kızdı.

"Evet?"

"Bernhard Günther," dedim. "Frau Rubusch beni bekliyordu."

"Benim bir bilgim yok."

"Belki Hitler'in telgrafı henüz gelmemiştir. Sizin de bilmenizi istediğinden eminim."

"Dalga geçmeye gerek yok," dedi ve geri adım atarak kapıyı açtı. "Burada benden ne kadar çok şey beklendiğini bir bilseniz."

O kapıyı kapatıp dikkatle kilitlerken ben de çantamı bırakıp şapkamı ve paltomu çıkardım.

"Bana kalırsa bir hizmetçiye ihtiyacınız var," dedim.

Bana pis pis baktı.

"Burada bekleyin." Ayağının yanıyla bir kapıyı ve elinin yanıyla da elektrik düğmesini açtı. "Ben kendisini çağırırken siz de rahatınıza bakın." Ardından şapkamı ve paltomu görünce iç çekip onları aldı ve yerine getirmesi gereken başka bir vazifenin çıkmasından duyduğu tedirginliği göstermek için başını iki yana salladı.

Bir odunun iyice kararıp neredeyse kül haline geldiği şöminenin yanına gidip uzun bir ocak demiri aldım. "Ateşi canlandırmamı ister misin? Bu işlerde iyiyimdir. Bana bir raf dolusu yoz kitap göster ve ben de sana ateş nasıl yakılır göstereyim."

Hizmetçi gülümsedi mi hırladı mı, ayırt edemedim. Aklından ters bir şey söylemek geçse de söylememesinin daha iyi olacağına karar verdi. Elimde bir demir vardı ve o da tam sopalığa benziyordu. Onunla evli olsam muhtemelen yapardım da. O kızı, özellikle de aç olduğu zaman, kafasına demirle vurmanın pek de rahatsız edeceğini zannetmiyordum. Bundan daha hassas su aygırları görmüştüm.

Yarısı yanmış odunu çevirdim, yanına biraz köz yığdım ve şöminenin yanındaki sepetten bir

odun daha aldım. Eğilip bir süre üfledim. Yaptığım küçük odun yığını alev aldı ve bir Yılbaşı çatapatı gibi sesler çıkarmaya başladı.

"Bakıyorum da elinizden geliyor."

Döndüğümde şal giyen, yeni ruj sürdüğü dudaklarında tedirgin bir gülümsemeyle küçük, kuşa benzeyen bir kadın gördüm.

Doğruldum, ellerimi sildim ve yoz kitaplarla ilgili az önce yaptığım dandik espriyi tekrarladım ki ikinci seferinde de komik gelmedi. Bu eve uymuyordu. Odanın köşesindeki bir masada radyo, Hitler'in küçük bir fotoğrafı ve bir meyve kâsesi duruyordu.

"Buralarda pek sevmeyiz," dedi kollarını kavuşturmuş halde ateşi izleyerek. "On sekiz ay kadar önce piskoposun sarayının önünde kitap yaktılar ama burada, Doğu Würzburg'da öyle şeyler olmaz."

Sanki Paris'teymişiz gibi söylüyordu.

"Sanırım karşıdaki evin kapısındaki sarı yıldız da yaramaz çocukların marifeti," dedim.

Frau Rubusch güldü ama gülerken, bir oyuncak bebeğinkiler gibi bembeyaz ve porselen gibi dişlerine bakmak zorunda kalmayayım diye ağzını kapattı. Gerçekten de kalem kaşları, güzel yüzü, kıpkırmızı yanakları ve hepsinden daha güzel saçıyla oyuncak bebekleri andırıyordu. Parmakları arasından "o Davut yıldızı değil," dedi. "O evde yaşayan adam şehrin bira fabrikasının müdürü Würburger Hofbrau'dur. O yıldız da şirketin amblemi."

"Bence patentini ihlal ettikleri için Nazileri mahkemeye vermeli."

"Benimde aklıma gelmişti. Schnaps içer misiniz?"

Masanın yanında üzerinde sevdiğim içkilerin olduğu üç bacaklı bir sehpa vardı. İki büyük kupa doldurdu, cılız eliyle birini bana verdi, kanepeye oturdu, ayakkabılarını çıkardı ve bacaklarını altına çekip üzerlerine oturdu. Katlanmış çamaşırlardan bile daha tertipliydi.

"Telgrafınızda benimle merhum kocam hakkında görüşmek istediğinizi yazmıştınız."

"Evet, başınız sağ olsun, Frau Rubusch. Sizin için büyük şok olmalı."

"Öyleydi."

Bir sigara yaktım, dumanını iki kez içime çektim ve sonra da içkimin yarısını diktim. Bu kadına kocasının öldürülmüş olabileceğini söyleyecek olmak beni geriyordu. Özellikle de uykusunda beyin anevrizması yüzünden öldüğü inancıyla onu henüz toprağa vermişken. İçkinin diğer yarısını da içtim.

Gerginliğimi fark etti. "Bir tane daha alın," dedi. "Belki o zaman Hotel Adlon dedektifini Berlin'den buraya kadar getiren şeyin ne olduğunu anlatabilirsiniz."

İçki sehpasına gidip bardağımı tekrar doldurdum. Hitler'in fotoğrafının yanında daha genç ve zayıf olan Heinrich Rubusch'un fotoğrafı duruyordu.

"Heinrich'in o fotoğrafı oraya neden koyduğunu bilmiyorum. Hitler'inkini kastediyorum. Siyasetle pek ilgilenmezdik. Sanırım belki birisi eve gelir diye, her ihtimale karşı koydu. Böylece bizlerin iyi Almanlar olduğumuzu düşünerek buradan gideceklerdi."

"Öyle olmak için Nazi olmanıza gerek yok," dedim. "Gerçi polisken çok faydası oluyor. Adlon'da dedektifliğe başlamadan evvel Berlin Alexanderplatz'da Cinayet Masası'nda görevliydim."

"Ve kocamın öldürüldüğünü düşünüyorsunuz. Öyle mi?"

"Bunun mümkün olabileceğini düşünüyorum, evet."

"Rahatladım.

"Anlayamadım."

"Heinrich, Berlin'e gittiğinde hep Adlon'da kalırdı. Belki de otelin havlularını çaldığından şüphelendiniz zannetmiştim." Biraz bekledikten sonra güldü. "Şaka yaptım."

"Güzel ben de öyle ummuştum. Ama dul olduğunuz için espri anlayışınızın bir süreliğine işlemeyeceğini zannetmiştim."

"Herr Günther kocamla tanışmadan önce Doğu Afrika'da bir sabır ağacı çiftliği işletiyordum. On dört yaşında ilk aslanımı vurdum. On beş yaşında Maji Maji Savaşı'nda bir yerli isyanının bastırılmasında babama yardım ettim. Göründüğümden çok daha sertimdir."

"Güzel."

"Nazi olmadığınız için mi polisliği bıraktınız?"

"Atılmadan önce bıraktım. Belki de göründüğüm kadar sert değilim. Ama kocanız hakkında konuşmayı tercih ederim. Trende dava dosyasını okuyordum ve orada kalp hastalığı olduğunu gördüm."

"Kalp büyümesi vardı, doğru."

"Onun yerine beyin anevrizmasından ölmesi sizi şaşırtmadı mı? Hiç baş ağrısından şikâyet eder miydi?"

"Hayır." Başını iki yana salladı. "Ama ölümü sürpriz olmadı. Çok yer ve içerdi. Sosis, bira, dondurma, sigara ve çikolataya bayılırdı. Yani o açılardan tam bir Almandı." İç çekti. "Yaşadığı her günün keyfini çıkardı. Hem de her şekilde."

"Yeme, içme ve sigaraya ek olarak mı diyorsunuz?"

"Aynen onu demek istiyorum. Berlin'e hiç gitmedim. Ama Naziler iktidara geldiğinden beri epey değiştiğini biliyorum. Artık Weimar döneminde olduğu gibi fuhuş yuvası olmadığını öğrendim."

"Bu doğru. Artık değil."

"Her şeye rağmen aradıktan sonra fahişe bulmanın zorlaştığını hiç zannetmiyorum. Naziler her şeyi ancak bir noktaya kadar değiştirebilir. Boş yere dünyanın en eski mesleği denmiyor."

Gülümsedim.

"Komik bir şey mi söyledim?"

"Hayır, hiç değil, Frau Rubusch. Kocanızın ölüsünü bulduktan sonra polisin size ölüm haberini verirken bazı ayrıntıları saklamasını sağlamak için çok ter döktüm. Yatağında başka bir kadın olduğu gerçeğinin üstünün örtülmesini istedim. Sizin boş yere daha fazla üzülmenizi istememiştim."

"Çok ince düşünmüşsünüz. Belki de haklısınız. Göründüğünüz kadar sert değilsiniz."

Schnapsından biraz içti ve kadehini huş ağacından sehpanın üzerine koydu: X şeklindeki alt

kısmı yüzünden antik Roma'dan kalma bir şeye benziyordu. Frau Rubusch'ta da Romalıymış gibi bir hava vardı. Belki de koltuğun üzerine yayılarak oturmasından kaynaklanıyordu ama onu gereğinden uzun süre yaşamış şişko bir senatörün karısı olarak hayal etmek zor değildi.

"Söyleyin, Herr Günther. Eski polislerin polis dosyalarına sahip olması normal midir?"

"Hayır, cinayet masasındaki bir dostuma yardım ediyorum. Doğrusu bu işi de özlemişim. Kocanızın dosyası bana beklediğim bahaneyi verdi."

"Evet, tahmin edebiliyorum. Kocamın dosyasını trende okuduğunuzu söylediniz. O çantanın içinde mi?"

"Evet."

"O dosyayı bakmayı çok isterim."

"Kusura bakmayın ama bu pek iyi bir fikir değil. Dosyada kocanızın cesedinin otelde bulunduğu zaman çekilmiş fotoğrafları var."

"Ben de öyle umuyordum çünkü o resimleri görmek istiyorum. Ayrıca benim adıma endişelenmenize gerek yok. Onu gömmeden önce ona bakmadım mı zannediyorsunuz?"

Onunla tartışmanın yararı varmışa benzemiyordu. Ayrıca onunla konuşmak istediğim ölü kocasının yüzündeki mutlu gülümsemeden çok daha önemli konular vardı. O yüzden çantayı açtım, KRIPO dosyasını çıkardım ve ona verdim.

Fotoğrafı görür görmez ağlamaya başladı ve Frau Rubusch'un sözüne güvendiğim için kendime küfrettim. Ama daha sonra derin bir nefes alıp elinin tersiyle yüzünü havalandırdı ve sanki

boğazındaki bir yumruyu yutmuş gibi yaptıktan sonra "onu bu şekilde mi buldunuz?" diye sordu.

"Evet. Aynen bu şekilde bulduk."

"O zaman şüphelenmekte haklısınız, Herr Günther. Resimde kocam yatakta pijama üstü giyiyor. O yataktayken asla üstünü giymez. Ona iki çift pijama almıştık ama sadece altını giyerdi. Üstünü başka biri giydirmiş olmalı. Tüm şişmanlar gibi o da geceleri çok terlerdi o yüzden de üstünü giymezdi. Şimdi hatırladım polis eşyalarını getirdiği zaman sadece bir pijama üstü vardı. İki pijama altı ama sadece bir üst. O sırada poliste kaldı ya da kayboldu diye düşünmüştüm. Önemi olacağını zannetmedim. Ama şimdi fotoğrafı görünce önemli olduğunu fark ettim. Sizce de öyle mi?"

"Evet öyle." Bir sigara daha yaktım ve ayağa kalkıp kendime üçüncü bir içki koydum. "Müsaadenizle."

Başını salladı ve fotoğrafa bakmaya devam etti.

"Tamam," dedim. "Birisi ölümünün doğal görünmesi için öldükten sonra pijama üstünü ona giydirmiş. Ama hangi fahişe böyle bir şey yapar? Eğer seks sırasında ya da hemen sonrasında ölseydi herhangi bir fahişe oradan nasıl kaçacağını şaşırırdı."

"Üstelik kocam çok ağırdır. O nedenle bir kızın onu kaldırıp pijamayı ona giydirmesi olacak iş değil. Biliyorum çünkü ben beceremiştim. Bir seferinde sarhoşken gömleğini çıkarmayı denedim ama olmadı."

"Fakat otopside bir delile rastlanmadı. Ölüm nedeni doğala benziyor. Hararetli bir sevişme haricinde beyin anevrizmasına ne neden olabilir ki?"

"Emin olun seksin her türlüsü Heinrich için yorucuydu. Peki, size ölümünün cinayet olabileceğini düşündüren ilk ne oldu, Herr Günther?"

"Birisinin dediği bir şey. Max Reles adında birini tanıyor musunuz?"

"Hayır, tanımıyorum."

"Ama o kocanızı tanıyor."

"Ve onun kocamın ölümüyle bir ilgisi olduğunu düşünüyorsunuz?"

"Aslında sadece bir sezgi ama evet öyle. Nedenini söyleyeyim."

"Bir dakika. Akşam yemeği yediniz mi?"

"Otelde bir şeyler atıştırdım."

Kibarca gülümsedi. "Burası Frankonia, Herr Günther. Biz burada atıştırmayız. Ne yediniz ki?"

"Bir tabak soğuk et ve peynir. Bir de bira."

"Tam tahmin ettiğim gibi. Akşam yemeğinde buradasınız o zaman. Magda her zaman gereğinden çok yemek yapar. Bu evde tekrar doğru düzgün yemek yiyen birini ağırlamak hoş olacak."

"Bahsedince fark ettim, fena acıkmışım. Son zamanlarda epeyce öğünü atlamak zorunda kaldım."

Ev hayli büyüktü. Bir basketbol takımı için bile büyüktü. Söylediğine göre iki oğlu üniversiteye gitmek için evden ayrılmıştı ama asıl dikkatimi çeken Magda'nın yemekleri oldu. Kötü olduklarından değil ama orada uzun süre kalan birinin kalp damarlarının fazla ömrü olmazdı. Bu evde

sadece birkaç saat geçirmiştim ve şimdiden kendimi Hermann Goering kadar şişman hissediyordum. Ne zaman çatal ve bıçağımı bıraktıysam bir kez daha almaya ikna edildim. Yemek yemiyor olsam da yemeğe bakmaktan kurtulma şansım yoktu. Belki birinin midesi kazınır diye her yere her türden yiyecek resmi konmuştu. Mobilyalar bile ilave cilayla beslenmişe benziyordu. Hepsi büyük ve ağırdı ve Angelika Rubusch her ne zaman onlardan birine otursa ya da yaslansa tavşan yuvasından inen Alice'e benziyordu.

Kırklı yaşlarının ortalarında olmalıydı ama daha yaşlı görünüyordu. Hoş bir kadındı yani güzel bir kadının fazla bozulmadan yaşlanmış türüydü. Beni çekici bulduğundan şüphelenmek için birkaç haklı nedenim vardı ki bu da çok fazla içtiğim manasına geliyordu.

Yemekten sonra kocası hakkında öğrendiklerimi toparlamaya çalıştım: "Kocanızın bir taş ocağı vardı değil mi?"

"Doğru. Tüm Avrupa'daki inşaatçılara her türden doğal taş temin ediyoruz. Ama çoğunlukla kireçtaşı satıyoruz. Almanya'nın bu bölgesi kireçtaşıyla bilinir. Sahip olduğu bal rengi yüzünden bej kireçtaşı diyoruz. Würzburg'daki kamu binalarının çoğu kireçtaşından yapılmadır. Almanlara özgü olduğundan Nazilerin de ilgisini çekti. Hitler iktidara geldiğinden beri talep patlaması oldu. Kireçtaşına doymuyorlar. Almanya'daki her yeni kamu binasının bej Jura kireçtaşından yapılması sanki kural oldu. Hitler'in mimarı Paul Troost ölmeden önce yeni başbakanlık binasında kullanmak için buraya gelip kireçtaşlarına baktı."

"Ya Olimpiyatlar?"

"Hayır, hiçbir ihaleyi kazanamadık. Ama artık önemi yok çünkü orayı satıyorum. Oğullarım kireçtaşıyla ilgilenmiyor. Avukat olmak istiyorlar ve ben de orayı tek başıma işletemem. Würzburg'daki başka bir şirketten çok iyi bir teklif aldım. Parayı alacak ve zengin bir dul olarak yaşamaya devam edeceğim."

"Ama Olimpiyat ihalelerine başvurdunuz değil mi?"

"Tabii ki. Heinrich bu yüzden Berlin'e gitti. Hatta birkaç kez gitti. Olimpiyat mimarı Werner March ve İçişleri Bakanlığı'ndan bazı kişilerle teklifimizi görüşmek istiyordu. Ölmeden bir gün önce Adlon'dan beni arayıp kaybettiğimizi söyledi. Kaybetmeyi içine sindirememişti ve meseleyi bizim taşları çok isteyen Walter March'a anlatacağını söylüyordu. Ona tansiyonuna dikkat etmesini söyledim. Bir şeye kızdığında suratı kıpkırmızı olur. O yüzden öldüğünde de doğal nedenlerden olduğunu düşündüm."

"Sizin şirketinizin teklifinin Max Reles'te bulunmasının nedeni ne olabilir?"

"Kendisi bakanlık görevlisi mi?"

"Hayır. Alman-Amerikalı iş adamı."

Başını iki yana salladı.

Çin kutusunda bulduğum mektubu çıkarıp masanın üzerine açtım. "Max Reles'in ihale sahiplerinden bir şeyler aldığından şüpheleniyorum. Komisyon türünden bir şeyler. Fakat kocanızın şirketi ihaleyi kazanamadığına göre bağlantılarının ne olduğundan emin değildim. Max Reles'in kocanız hakkında soru sormam-

dan neden rahatsız olduğunu da bilmiyorum. Ancak birisi Heinrich Rubusch ve Isaac Deutsch arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarınca fark edebildim. Ve ikisinin de ilişkili olduğunu varsaydım." Esnedim. "Neyse bu dediklerim size hiçbir şey ifade etmeyecek. Sanırım yoruldum. Biraz da sarhoşum sanki."

Angelika Rubusch beni dinlemiyordu ve bu yüzden onu suçlamıyordum. Isaac Deutsch hakkında bir şey bilmiyordu ve muhtemelen umurunda da değildi. Söylediğim her şey havada kalıyordu. Bernie Günther bir şeyler anlattığını zannederken aslında kendi kendine sayıklıyordu. Kadın başını iki yana sallıyordu ve tam tekrar özür dilemeye hazırlanırken onun teklif mektubuna baktığını gördüm.

"Anlayamadım," dedi.

"Demek ki ikimizde aynıyız. Bir süre ben de bir şey anlamadım. Sadece başına bir şeyler gelen bir adamdım ve nedenini bilmiyordum. Ne dedektifim ama!"

"Bunu nerede buldunuz?"

"Max Reles''teydi. Adamın Olimpiyat pastasındaki payı büyük. Bu kâğıdı ona ait bir şeyin içinde buldum. Bir süre kayıp olan bir kutunun içinde. Kayıp olduğu sırada bulunması için çok uğraştı."

"Sanırım nedenini anladım," dedi Angelika Rubusch. "Bu bizim teklifimiz değil. Bizim kâğıdımız üzerinde ama rakamlar farklı. Bu bizim istediğimizden çok daha yüksek bir fiyat. Neredeyse iki katı. İhaleyi neden kazanamadığımızı şimdi anlıyorum."

"Emin misiniz?"

"Tabii ki eminim. Ben kocamın sekreteriydim. Onun sekreter almasını engellemek için... Neyse artık bir önemi kalmadı. Alman Olimpiyat Düzenleme Komisyonu'na gönderilenler de dâhil olmak üzere bütün mektuplarını ben yazardım ve bu kesinlikle bizim yazdığımız mektup değil. Öncellikle heceleme hatası var. Würzburg'da e yok."

"Yok mu?"

"Eğer Würzburg'luysan yok. Ayrıca bu daktilo g harfini biraz daha yukarı vuruyor." Teklif mektubunu önüme koyup manikürlü tırnağıyla g harfini işaret etti. "Gördünüz mü?"

Aslında bulanık görüyordum ama yine de başımı salladım.

Kâğıdı ışığa kaldırdı. "İşin aslı bu bizim kâğıdımız da değil. Benziyor ama filigranı farklı."

"Anlıyorum." Bu sefer görmüştüm.

"Elbette," dedim. "Max Reles teklifleri değiştiriyor olmalı. Bence şöyle yapıyordu: Kendisi bir teklif verip daha sonra tüm diğer tekliflerin aşırı yüksek kalmasını sağlıyordu. Bunu yapamazsa da gereken her yolu kullanarak rakiplerini saf dışı ediyordu. Eğer bu teklif sahteyse o zaman Max Reles kireçtaşı ihalesini kazanan şirketten para almış olmalı. Muhtemelen o da yüksek bir teklifti ama kocanızınki kadar değildi. Bu ihaleyi kim kazandı?"

"Würzburg Jura Kireçtaşı," dedi ciddi bir ifadeyle. "En büyük rakibimiz. Bizim şirketi satın almak isteyenler de onlar."

"Tamam. Belki Reles rakibinizin kazanması için kocanızdan yüksek teklif vermesini istedi. Kabul etse belki de komisyon alacak ve hatta so-

nunda Würzburg Jura'ya taş tedarik eder hale gelecekti. Böylece iki kez para almış olacaktı."

"Heinrich bir koca olarak beni aldatıyor olabilirdi," dedi. "Ama işine sadıktı."

"Max Reles onu ikna etmeye çalışıp başaramamış olabilir. Belki de sadece sizin şirketin teklifini değiştirmekle yetindi. Belki ikisi de. Bir şekilde Heinrich bu durumu öğrendi ve Max Reles de ondan kurtuldu. Hızlıca, sessizce ve temelli. Artık her şey yerli yerine oturdu. Kocanızı Reles ve diğer iş adamlarıyla yemekte gördüğüm ilk gece büyük bir tartışma vardı. Diğer iş adamlarından biri hışımla dışarı çıktı. Belki ondan da yüksek teklif vermesi istenmişti?"

"Şimdi ne yapacağız?"

"Yarın sabah yerel Gestapo'yla görüşmem var. Görünen o ki Max Reles'le ilgilenen tek kişi ben değilim. Belki onlar bana bildiklerini söyler, belki ben onlara bildiklerimi söylerim ve daha sonra ne yapacağımıza karar veririz. Ama tüm bunlar başka bir otopsiyle de sonuçlanabilir. Berlin'deki patologlar bir şeyi atlamış olmalı. Bu aralar çok sık oluyor. Adli tıp standartları geçmişteki kadar yüksek değil. Hiçbir şeyin değil."

28

Siyah üniforma ve beyaz eldiven giyen çelik miğferli iki askerin koruduğu kapıya çıktık. Beyaz eldivenlerin amacından emin değildim. Bizleri SS'lerin amaç ve yüreklerinin saf olduğuna mı ikna etmeye çalışıyorlardı? Eğer öyleyse ikna olmamıştım: Bunlar Ernst Röhm ve kim bilir daha kaç SA'yı öldüren milislerdi.

Kalın bir ahşap-cam kapının ardında taş zeminli ve mermer merdivenli büyük bir salon yer alıyordu. Masanın yanında Nazi bayrağı ve Adolf Hitler'in boy resmi vardı. Masanın arkasında aynı siyah üniformayı giyen adam ve Almanya'nın her köşesinde görebileceğiniz aynı yardımdan hazzetmeyen yüz ifadesi duruyordu. Bu totaliter bürokrasi ve memur sınıfının yüzüydü. Bu yüzün maksadı memnun etmek değildi. Orada hizmet etmek için bulunmuyordu. Yaşayıp ölmenizi umursamazdı. Size bir vatandaş gibi değil de işlenecek, merdivenden ya da kapıdan çıkarılacak

bir nesne olarak bakardı. İşte bir insan, insan olmayı bıraktığı zaman böyle olur ve bir tür robota dönüşürdü.

İtirazsız itaat. Emirler hiç düşünmeden yerine getirilir. İstedikleri budur. Çelik miğferli otomatonlar üretmek.

Cilalı masanın üzerindeki listede görüşme saatim işaretliydi. Erken gelmiştim. Geç gelmemem gerektiği gibi erken de gelmemem gerekirdi. Şimdi beklemek zorundaydım ve robotun da erken gelen ve beklemesi gereken biriyle ilgili ne yapacağına dair bir fikri yoktu. Asansörün yanında boş bir ahşap sandalye vardı. Bana dendiğine göre normalde orada bir nöbetçi oluyordu ama görüşme saatim gelene kadar orada oturabilirdim.

Oturdum. Birkaç dakika geçti. Sigara içtim. Saat tam on olunca robot ahizeyi kaldırdı, bir numara çevirdi ve geldiğimi bildirdi. Bana asansöre binip, diğer bir robotun beklediği, dördüncü kata çıkmam emredildi. Asansöre bindim. Asansörü kullanan robot emri duydu ve bina içindeki hareketimin geçici sorumluluğunu üstlendi.

Dördüncü katta bir grup, asansörle aşağı inmek için bekliyordu. Bunlardan biri iki kolundan iki robot tarafından tutulan bir adamdı. Kelepçeliydi, yarı baygındı ve burnundan sızan kan üzerine damlıyordu. Orada bulunup buna şahit olmamdan hiç de utanmış ya da rahatsız olmuşa benzer bir halleri yoktu. Çünkü böyle davranmak hatalı olabilecekleri ihtimalini kabul etmek demekti. Fakat o adama yapılanlar Lider adına yapıldığından böyle bir şey söz konusu olamazdı. Adam çekilerek asansöre sokuldu ve dördüncü katta kalan

üçüncü robot bana uzun ve geniş koridorda öncülük yapmaya başladı. 43 numaralı kapının önünde durdu, kapıyı çaldı ve beklemeden açtı. İçeri girdiğimde kapıyı arkamdan kapattı.

Odada mobilya vardı ama boştu. Pencere ardına kadar açıktı ama içerideki kokudan burnu kanayan adamın az önce burada sorgulandığı intibaını edindim. Kahverengi döşeme üzerinde birkaç damla kan görünce haklı olduğumu anladım. Pencereye gidip Ludwigstrasse'ye baktım. Otel az ilerideki köşenin hemen ardındaydı ama hava puslu olduğundan çatısını göremiyordum. Würzburg Gestapo Binası'nın bulunduğu caddenin karşısında yerel Nazi Parti Binası yer alıyordu. Üst katlarından birinde ayaklarını masanın üzerine koymuş bir adam gördüm ve orada Parti adına burada yapılmayan neyin yapıldığını merak ettim.

Bir zil çalmaya başladı. Ses katedralin kırmızı çatısından aksederek geliyordu ama bana daha ziyade siste kayalıklara çarpmamak için denizde çalınan sirenleri hatırlattı. Kuzey Atlantik'te bir yerlerde SS *Manhattan* adlı geminin arkasında durmuş yoğun siste bana bakan Noreen'i düşündüm.

Arkamda kalan kapı açıldı ve kesif bir sabun kokusu içeri doldu. Döndüğümde kapıyı kapatan ve gömleğinin kollarını aşağı indiren ufakça bir adam gördüm. Ellerininin yeni yıkadığı belliydi. Belki önceden üzerlerinde kan vardı. Askıdan siyah SS ceketini alıp sanki üniforma boy eksikliğini telafi edermişçesine üzerine giymeden önce tek kelime etmedi.

Frankoniyen ve kırsal bir aksanla "Sen Günther misin?" dedi.

"Evet. Sen de Yüzbaşı Weinberger olmalısın."

Cevap vermeye zahmet etmeden ceketinin düğmelerini iliklemeye devam etti. Sonra masasının önündeki sandalyeyi işaret etti. "Oturun, lütfen."

"Hayır, teşekkürler," deyip pencere pervazına oturdum. "Kedi gibiyimdir. Oturacağım yer konusunda titizim."

"Bu da ne demek?"

"Sandalyenin altındaki zeminde kan var. Sandalyenin üzerinde de var. Yeni bir takım alacak param yok."

Weinberger'in rengi hafif attı. "Keyfiniz bilir."

Masasına oturdu. Sahip olduğu uzun tek şey alnıydı. Onun tepesinde de bir grup gür kahverengi saçı vardı. Gözleri yeşil ve deliciydi. Ağzı küstahtı. Asi bir öğrenciye benziyordu. Lunaparktaki hedefler ya da oyuncak askerler haricinde bir şeye sert davranabilecek bir hali varmış gibi de görünmüyordu. "Nasıl yardım edebilirim, Herr Günther?"

Bakışı hoşuma gitmedi ama önemi yoktu. Kibar davranmaya çalışmak yanlış bir mesaj verebilirdi. Liebermann von Sonnenberg'in bir zamanlar dediği gibi Gestapo'daki yavru köpekleri kuyruğundan yakalamak kıdemli polisler için spor sayılırdı.

"Max Reles adında bir Amerikalı. Hakkında ne biliyorsun?"

"Bunu hangi yetkiye dayanarak soruyorsun?" Weinberger caddenin karşısındaki adam gibi bot-

larını masanın üzerine koydu ve ellerini başının arkasında kavuşturdu. "Ne Gestapo'sun ne KRIPO. SS olduğunu da zannetmiyorum."

"Berlin Emniyet Müdür Yardımcısı Liebermann von Sonnenberg adına gizli bir soruşturma yürütüyorum."

"Evet, mektubunu aldık. Telefonunu da. Berlin böyle yerlerle nadiren ilgilenir. Ama hâlâ soruma cevap vermedin."

Bir sigara yakıp kibriti camdan aşağı attım. "Beni sinir etme. Yardım edecek misin yoksa otele dönüp Alex'i mi arayayım?"

"Aa, sizi sinir etmeyi aklımdan bile geçirmem, Herr Günther." Kibarca gülümsedi. "Bu resmi bir şey olmadığından sana neden yardım etmem gerektiğini öğrenmek istiyorum. Haklıyım, değil mi? Yani eğer resmi bir şey olsaydı emniyet yardımcısının talebi bana üstlerim vasıtasıyla gelirdi, öyle değil mi?"

"Dilersen öyle yaparız," dedim. "Ama o zaman vaktimi boşa harcamış olursun. Seninkini de. O yüzden neden bunu Berlin KRIPO amirine yapacağın bir kıyak olarak görmüyorsun."

"Bunu söylemene sevindim. Kıyak. Çünkü karşılığında ben de bir kıyak isterim. Adil öyle değil mi?"

"Ne istiyorsun?"

Weinberger başını iki yana salladı. "Burada olmaz. Bir kahve içelim. Otelin fazla uzak değil. Oraya gidelim."

"Maden öyle istiyorsun, öyle olsun."

"İstediğin şeyi dikkate alırsak bence en iyisi bu." Doğruldu, kemerini ve şapkasını aldı. "Ayrıca

şimdiden sana bir kıyak yapmış sayılırım çünkü buranın kahvesi berbattır."

Binadan çıkana kadar başka bir şey demedi. Ama ondan sonra da susmak bilmedi.

"Burası fena bir şehir değil. Üniversiteyi burada okudum. Hukuk bölümünü bitirdim ve mezun olunca Gestapo'ya girdim. Ayrıca dindar, Katolik bir şehirdir ve bu yüzden de, en azından başlangıçta, pek Nazi yanlısı değildi. Bu şaşırtıcı ama doğru – Partiye katıldığımda bu şehirdeki üye sayısı Almanya'daki en düşüklerden biriydi. Ama gördüğün gibi kısa sürede çok şey başardık."

"Würzburg Gestapo ofisinde ilgilendiğimiz suçların çoğu ihbarlarla ilgili. Yahudilerle cinsel ilişkiye giren Almanlar falan. İşin tuhaf yanı bu ihbarların büyük bölümünün Parti üyelerinden değil de dindar Katoliklerden gelmesi. Elbette Almanlarla Yahudilerin aşk yaşamasına engel olan bir kanun yok. En azından henüz. Ama bu ihbarları engellemiyor ve Partinin bu tür ilişkileri tasvip etmediğini göstermek için soruşturmak zorunda kalıyoruz. Arada bir bu suçu işleyen çiftleri şehirde dolaştırıp teşhir ettiğimiz de oluyor ama bundan ileri pek gitmedik. Birkaç Yahudi'yi ihtikâr suçlamasıyla şehirden kovduk ama hepsi bu. Ayrıca ihbarların büyük bölümünün yersiz olduğu, aptallık ve cehaletten kaynaklandığı ortaya çıktı. Doğal olarak burada oturan insanların büyük bölümü köylü. Burası Berlin değil, neyse o."

"Benim durumum aslında tam ibretlik, Herr Günther. Weinberger bir Yahudi adı değil ve ben de Yahudi değilim. Büyük ebeveynlerimden hiçbiri Yahudi değildi. Buna rağmen birkaç kez Yahudi

olduğum iddia edildi. Bunun da Würzburg'da kariyerimi olumlu etkilediğini söyleyemem."

"Tahmin edebiliyorum." Gülümsedim ama hepsi buydu. Henüz ihtiyacım olan bilgiyi alamamıştım ve bunu başarana kadar da yanımda yürüyen genç Gestapo'yu kızdırmaya hiç niyetim yoktu. Adolf Hitler Strasse'ye dönüp kuzeye, otelime doğru yürüdük.

"Evet komik. Gerçekten öyle. Nedenini de anlayabiliyorum ama Berlin gibi daha gelişmiş bir yerde olacağını zannetmiyorum. Nihayetinde isimleri Yahudi'yi andırdığı halde Nazi olan kişiler var, değil mi? Mesela Liebermann von Sonnenberg. Anlıyorsunuz değil mi? Umarım nasıl bir çıkmazda olduğumu kendisi de anlayacaktır."

Ona Berlin emniyet müdür yardımcısının Parti üyesi olmasına rağmen Gestapo ve onun temsil ettiği her şeyden nefret ettiğini söylemek istedim.

"Demek istediğim şu," diye çabucak ekledi. "Berlin gibi bir yerde ismim ayağıma dolaşmazdı. Würzburg'da ise sürekli tam bir Ari olmadığımdan şüphe edilmesine neden oluyor."

"Kim öyle ki? Yani yeterince geriye gidersen ve eğer İncil doğruysa hepimiz Yahudi'yiz. Babil Kulesi meselesi."

"Hm. Evet." Kuşkuyla başını salladı. "Tüm bunlara ek olarak tüm vaka dosyalarım o kadar sıradan ki hiçbirini soruşturmaya bile değmez. Max Reles'le ilgilenmemin nedeni de buydu."

"Peki, ne istiyorsun? Lütfen biraz daha açık konuş, Yüzbaşı."

"Sadece bir fırsat. Kendimi ispatlayabilmek için bir fırsat istiyorum. Emniyet müdür yardım-

cısının Berlin Gestapo'yla görüşmesi tayinimi kolaylaştıracaktır. Sence öyle değil mi?"

"Olabilir," dedim. "Mümkün."

Otele girip kafeye geldik ve orada ikimizi de kahve ve pasta söyledim.

"Berlin'e döndüğümde," dedim. "Elimden geleni yaparım. Aslında Gestapo'da bir tanıdığım var. Prinz-Albert-Strasse'de kendi bölümü var. Sana yardımcı olabilir. Evet, bu mümkün. Tabii önce bana yardım etmen şartıyla."

Bugünlerde Almanya'da işler böyle yürüyordu. Bir şey elde edebilmenin tek yolu Othman Weinberger gibi heriflerdi. Onu ayakkabımın tabanından sıyırıp temizlemem gereken bir şey gibi görsem de Würzburg'dan ayrılmak istediği için onu suçlayamıyordum. Buraya geleli sadece yirmi dört saat olduğu halde gezgin bir Yahudi'nin köpeği kadar buradan gitmek istiyordum.

"Ama bilirsin," dedim. "Bu dava. Birlikte bundan bir şey elde edebiliriz. Kariyerine yardım edecek bir şey. Üstlerini etkilersen kimsenin senle ilgili söyleyeceği iyi sözlere ihtiyacın kalmaz."

Wienberg hafifçe gülümsedi, kahve ve pastalarımızı masaya koyan kız garsonu tepeden tırnağa süzdü. "Öyle mi düşünüyorsun? Pek zannetmem. Buradaki hiç kimse onlara Max Reles hakkında söylediklerimden etkilenmedi."

"Buraya kahve içmeye gelmedim, Yüzbaşı. Haydi anlat."

Kahve ve lezzetli pastasıyla ilgilenmeyen Wienberger heyecanla öne doğru eğildi. "Bu adam tam bir gangster," dedi. "Tıpkı Al Capone ya da diğer Chicago suçluları gibi. FBI–"

"Dur bakalım. En baştan başlamanı istiyorum."

"O zaman işe Würzburg'un Almanya'nın taş ocağı başkenti olduğunu söyleyerek başlayayım. Ülkedeki mimarlar bizim kireçtaşlarımıza bayılır. Fakat bu maddeyi satan sadece dört firma var. Birinin adı Würzburg Jura Kireçtaşı ve sahibi de Roland Rothenberger adında şehrin ileri gelenlerinden bir adam." Üzüntüyle omuz silkti. "Onunki benimkinden daha mı az Yahudi ismine benziyor? Söylesene."

"Kabullen artık."

"Rothenberger babamın arkadaşı. Babam doktor ve belediye meclisi üyesi. Rothenberger birkaç ay önce belediye meclisi üyesi diye babamı ziyaret edip ona Gerhard Krempel adında bir adamın kendisini tehdit ettiğini söyledi. Adam önceden SA iken şimdi Max Reles'in adamı olmuş. Neyse Rothenberger'in söylediğine göre Max Reles adında bir adam şirketinden hisse satın almak istemiş ve satmak istemeyince de Krempel denen bu adam onu taciz etmeye başlamış. Ben de meseleyi soruşturmaya başladım ama daha dosyayı yeni hazırlamıştım ki Rothenberger beni arayıp bana şikâyetini geri aldığını söyledi. Dediğine göre sadece bir yanlış anlaşılma olmuştu ve Reles daha iyi bir teklif sunduğundan artık Würzburg Jura Kireçtaşı şirketinin hissedarı haline gelmişti. O yüzden de soruşturmaya gerek yoktu. Bana söyledikleri bundan ibaret."

"Benim de canım sıkıldı ve Reles hakkında başka neler öğrenebilirim diye araştırmaya başladım. Onun bir Amerikan vatandaşı olduğunu ve o yüzden de burada yapılanın suç olduğunu fark

ettim. Bildiğin gibi sadece Alman şirketleri Olimpiyat ihalelerine teklif götürebilir ama Würzburg Jura Kireçtaşı diğerlerini geride bırakıp Berlin'in yeni stadyumu için gereken taşları sağlama hakkı kazandı. Ayrıca Reles'in Almanya'da önemli bağlantıları olduğunu öğrendim ve Amerika'da nasıl tanındığını araştırmaya karar verdim. Liebermann von Sonnenberg'le temasa geçmemin nedeni buydu."

"FBI sana ne söyledi?"

"Aslında hayal ettiğimden çok daha fazlasını. Onu Viyana KRIPO'ya sormaya beni ikna edecek kadar şey söylediler. Kafamda şekil alan Reles'e dair görüş iki farklı bilgi kaynağına ve bunlardan çıkardığım sonuçlara dayanıyor."

"Epey uğraşmışsın."

"Max Reles, New York Brownsvilleli ve Macar-Alman Yahudi'si. Bunlar yetmezmiş gibi dahası var. Babası Theodor Reles yüzyıl başında, muhtemelen cinayetten hüküm giymemek için, Viyana'dan Amerika'ya kaçmış. Viyana KRIPO onun buz kıracağıyla bir ya da birkaç kişiyi öldürdüğünden şüpheleniyor. Anlaşılan bunu da Arnstein adındaki Viyanalı Yahudi bir doktordan öğrendiği bir teknikle yapmış. Theodor, Amerika'ya yerleştiği zaman evlenip iki çocuk sahibi olmuş: Max ve kardeşi Abraham."

"Max yasak içki satışı, tefecilik ve kumara bulaşmış olsa da sabıkası yok. Geçen sene mart ayında içki yasağının kalkmasının ardından Chicago yeraltı dünyasıyla temasa geçmiş. Kardeşi Abraham'ın çocukken işlediği suçtan sabıkası var ve benzer şekilde organize suçlarla bağlantılı. Ay-

rıca Brooklyn mafyasındaki en soğukkanlı katil olduğuna inanılıyor ve cinayetlerini, babası gibi buz kıracağıyla işlemesiyle nam salmış. Bu silahı kullanmada öyle ustaymış ki bazen hiç iz bırakmıyormuş."

"Bu nasıl olur?" diye sordum. "Adamın birine buz kıracağı saplarsın da nasıl iz kalmaz?"

Weinberger sırıttı. "Ben de öyle düşünmüştüm. FBI'dan aldığım bilgide bu teknikten bahsedilmedi. Fakat Viyana KRIPO'da hâlâ Theodor Reles, yani babası hakkında gizli bir dosya var. Anlaşılan buz kıracağını kurbanının kulağından doğruca beynine sokuyormuş. Bu konuda o kadar iyiymiş ki kurbanlarının bazılarının beyin anevrizmasından öldüğü zannedilmiş. En azından doğal bir nedenle."

"Tanrım," diye mırıldandım. "Demek Reles, Rubusch'u böyle öldürdü."

"Nasıl?"

Weinberger'e Heinrich Rubusch cinayetine ve Würzburg Jura Kireçtaşı'nın nasıl olup da Rubusch Taş Şirketini ele geçirdiğine dair bildiklerimi anlattım. "Max Reles'in Chicago yeraltı dünyasıyla bağlantıları olduğunu söylemiştin," dedim. "Ne gibi bağlantılar?"

"Kısa süre öncesine kadar Chicago, yine Brooklynli Capone'un kontrolündeydi. Ama Capone artık hapiste ve Chicago örgütü inşaat ve haraç gibi işlere de el attı. FBI, Chicago mafyasının 1932 Los Angeles Olimpiyatları'ndaki ihalelere fesat karıştırdığından şüpheleniyor."

"Max Reles'in Amerikan Olimpiyat Komisyonu'ndaki yakın arkadaşı aynı zamanda Chica-

go'daki bir inşaat şirketinin de sahibi. Brundage adında bir adam. Amerikan boykotunu engelleyerek karşılığında bizimkilerden bir şeyler alıyor."

"Para mı?"

"Hayır. Yaşlı bir Yahudi tarafından Berlin Etnografya Müzesi'ne bağışlanan uzak doğu eserlerine gözünü dikmiş." Düşünceli bir şekilde başımı salladım. "Dediğim gibi iyi çalışmışsın, Yüzbaşı. Buldukların beni çok etkiledi. Emniyet müdür yardımcısının da en az benim kadar etkileneceğinden eminim. Bu yetenekle belki de gerçek polislerin olduğu KRIPO'da bir kariyer şansın olabilir."

"KRIPO mu?" Weinberger başını iki yana salladı. "Hayır, kalsın," dedi. "Geleceğin polisi Gestapo'dur. Bence uzun vadede Gestapo ve SS, KRIPO'yu bünyelerine dâhil edecekler. O yüzden iltifatına teşekkürler, ama Gestapo'da kalmaya devam edersem benim için daha hayırlı olacak. Ama tabii ki Berlin'deki Gestapo'yu tercih ederim."

"Tabii ki."

"Söyleyin, Herr Günther, sizce de karşımızda tavuktan daha zeki olduğunu zanneden yumurtalar yok mu? Demek istediğim bu Reles Yahudi ve gangster olabilir ama Berlin'de önemli dostları var."

"Cinayete kurban gittiğini ispatlamak için kocasının cesedinin mezardan çıkarılması meselesini zaten Frau Rubusch'la konuştum. Sanırım cinayet silahını da bulabilirim. Çoğu Amerikalı gibi Reles de içkisini buzlu seviyor. Otel odasındaki rafta öldürücü görünümlü bir buz kıracağı

vardı. Bunlara ek olarak senin de dediğin gibi Yahudi olması da var. Partideki önemli dostlarının bu konuda ne düşüneceğini çok merak ediyorum. Domino oynamayı pek sevmem ama sonuçta bu şerefsizi yakalamak için başka çaremiz kalmayabilir. Liebermann von Sonnenberg, Hermann Goering tarafından bizzat tayin edildi. Sanırım bu bariz bilgileri doğrudan ona iletmeliyiz. Goering herhangi bir Olimpiyat Komisyonu'nda olmadığından başkalarının aksine Komisyon üyelerinin bu yolsuzluklarını görmezden geleceğini zannetmiyorum."

"Bunu yapmadan önce tüm delillerden emin olsan iyi olur. Atasözü nasıldı? Erken öten horozu keserler."

"Eminim bunu Gestapo eğitim okulunda öğretmişlerdir. Hayır, tüm delilere sahip olana kadar harekete geçmem. Koşmak kadar yürümeyi de bilirim."

Weinberger başını salladı. "Dulla görüşüp cesedin çıkarılması için yazılı izin almam gerek. Muhtemelen Würzburg KRIPO'yu da dâhil etmem gerekecek. Savcıyı da. Tüm bunlar zaman alır. Bir hafta ya da daha çok sürebilir."

"Heinrich Rubusch'un acelesi yok, Yüzbaşı. Ama bu davanın sonuca ulaşması için dirilip konuşmaya başlaması gerekiyor. İhale yolsuzluğuyla önde gelen bir Alman vatandaşının öldürülmesi tümüyle farklı şeylerdir. Özellikle de ölen bir Ariyse. Biraz köylü kaçıyor olsan da bence senden birinci sınıf bir polis olur, Weinberger. Alex'te polisken kendi aramızda bir laf vardı. Kemik köpeğin ayağına gelmez. Köpek kemiğe gider."

29

Yolcu treniyle Frankfurt'a gitmek üç saat sürdü. Main Vadisi'ndeki hemen her şehirde durduk ve camdan bakıp manzaraya hayran olmadığım zamanlarda mektup yazmakla meşguldüm. Mektubu birkaç farklı şekilde yazdım. Daha önce yazdığım ya da kendimi mutlu hissetmemi sağlayacak türden bir mektup değildi ama yine de yazmak zorundaydım. Ve bir şekilde kendimi bunun kendimi korumanın yollarından biri olduğuna ikna ettim.

Başka kadınları düşünmemem gerekirdi ama düşündüm. Frankfurt'ta tren istasyonundaki platformda Stradivaruis çellosu vücutlu bir kadını takip ettim, bayanlar kompartımanına geçip sigara içilen birinci sınıfta beni tenor saksafon şeklindeki pipolu bir adam ve lokomotif dumanından daha kötü kokan Zeplin büyüklüğünde bir sigara içen bir SA lideriyle bırakınca büyük bir hayal kırıklığı hissettim. Berlin'e varmak için ge-

çirdiğimiz sekiz saat dâhilinde bolca duman ürettik – en az Borsig yapımı buharlı R101 lokomotifi kadar.

Berlin'e vardığımızda bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu ve tek ayakkabım delik olduğundan istasyonun önündeki sırada taksi beklemek zorunda kaldım. Yağmur üzerimizdeki cam tavana mermi gibi çarpıyor ve bekleyenlerin üzerine sızıyordu. Taksi şoförleri bunu göremediğinden hep aynı yere yanaşıyor ve sıradaki kişi taksiye binmeden evvel, bir komedi filmindeki gibi sırılsıklam olmak zorunda kalıyordu. Sıra bana geldiğinde paltomu başımın üzerine çektim ve hemen taksiye atladım; Gömleğimin bir kolunu çamaşırhaneye gitmeden yıkamayı becerdim. En azından kar yağmıyordu. Berlin'de ne zaman kar yağsa Moskova'ya Madrid'den iki yüz kilometre daha yakın olduğunu hatırlatırdı.

Dükkânlar kapalıydı. Evde içki yoktu ve bara gitmek istemiyordum. Masamda yarım şişe Bismarck olduğunu hatırlayınca taksiciye beni Adlon'a götürmesini söyledim – Fritz Muller'den almış olduğum şişe. Beni kendime getirmeye ve eğer Max Reles dışarıda bir yerlerdeyse, süitindeki Torpedo daktilosunda yazı yeteneğimi denemem için gereken cesareti vermeye yetecek kadar.

Otel kalabalıktı. Raphael Salonu'nda parti vardı ve yemek salonundaki müşterilerin büyük bölümü, mavi ve bulutsuz bir gökyüzünün neye benzediğini hatırlamak için, Tiepolo'yu metheden tavana bakıyordu. Okuma odasından gelen beyaz sigara dumanından oluşan bulutlar, Asgard'daki Ferja'nın yatağına gelen bir tüy

gibi, kapıdan dışarı süzülüyordu. Beyaz kravat takan ve frak giyen bir sarhoş bir yandan danışma masasına tutunurken diğer yandan da Müdür Yardımcısı Pieck'e süitindeki fonografın çalışmadığını söylüyordu. Giriş salonunun öbür ucundan bile nefesinin kokusunu aldım. Ama tam yardım etmek için yaklaşırken adam, sanki ayak bileklerinden kesilmiş gibi, geriye düştü. Şansına kafasından daha kalın olan halıya çarptı. Yere çarpan kafası hafifçe zıpladıktan sonra kımıldamadan kaldı. San Fransisco'daki bir maçta Madcap Maixe Baer'in Frankie Campbell'i nakavt etmesi gibiydi.

Pieck yardım etmek için masanın arkasından koşup geldi. Birkaç komi de yardıma koştu ve kargaşadan istifade bayılan adamın yanına gitmeden önce 114 numaralı odanın anahtarını alıp cebime attım.

"Neyse ki buradasınız, Herr Günther," dedi Pieck.

"Stahlecker nerede?" diye sordum. "Benim yerime bakması gerekmiyor muydu?"

"Mutfakta bir sorun yaşandı. Tugayın iki üyesi kavgaya tutuştu. Aşçı pastacıya bıçakla saldırdı. Stahlecker de onları ayırmaya gitti."

Adlon'da mutfak çalışanlarına Tugay derdik.

Sarhoşun boynundan elimi çektikten sonra "yaşayacak," dedim. "Bayılmış hepsi bu. Oberkirch'teki schnaps akademisi gibi kokuyor. Anlaşılan düştüğünde zarar görmesine bu engel oldu. Bu adama şimdi çuvaldız batırsan haberi olmaz. Biraz yer açın, onu odasına götüreyim de biraz uyusun."

Adamı ceketinin yakasından tuttum ve çekerek asansöre götürdüm.

"Servis asansörünü kullanmanız gerekmez mi?" diyerek itiraz etti Pieck. "Misafirlerden biri görebilir."

"Oraya taşımak ister misin?"

"Ee... hayır. Zannetmem."

Bir komi adamın odasının anahtarıyla arkamdan geldi. Karşılığında ben de ona yazdığım mektubu verdim.

"Bunu postaya at evlat ama otelinkine değil. Dorotheenstrasse'nin köşesindeki posta kutusunu kullan." Elimi cebime atıp ona elli fenik verdim. "Şunu alsan iyi olur. Hava yağıyor."

Hâlâ baygın adamı asansörün içine çektim ve anahtarlığın üzerindeki numaraya baktım. Wolfgang'a "yirmi üç," dedim.

"Hemen, efendim," deyip kapıyı kapattı.

Eğildim, adamı omzuma aldım ve kaldırdım.

Adam birkaç dakika sonra yatağında yatıyordu ve ben de alnımdaki teri silip yerde duran açık Korn şişesinden kendime bir kadeh dolduruyordum. Yakmadı, yaka düğmemi bile gıdıklamadı. Kitap okurken ya da Schubert dinlerken içilecek pahalı ve hafif bir içkiydi, kötü bir aşk macerasının acısını dindirmeye yetmiyordu. Yine de hiç yoktan iyiydi. Temiz bir vicdan ya da bu mektubu postayla gönderdikten sonra hissedeceğim temiz bir vicdana yakın bir duygu gibi mideme indi.

Telefonu kaldırıp sesimi değiştirerek santraldeki kızlardan beni 114 numaralı süite bağlamalarını istedim. Görevli kız odayı bir süre çaldırdıktan sonra bana zaten bildiğim şeyi yani açan

olmadığını söyledi. Beni kapıcıya bağlamasını söyledim ve telefonu Franz Joseph aldı.

"Hey Franz, ben Günther."

"Hey. Döndüğünü duydum. Tatilde olduğunu zannediyordum."

"Öyleydim ama bilirsin işte hasrete dayanamadım. Bu akşam Herr Reles'in nerede olduğunu biliyor musun?"

"Habel'de akşam yemeğinde. Masayı ben ayırttım."

Tarihi şarap salonu ve ondan daha tarihi fiyatlarıyla Unter den Linden'deki Habel, Berlin'deki en iyi ve eski lokantalardan biriydi. Tam da Reles'in seçeceği türde bir yer.

"Teşekkürler."

Yatakta uyuyan adamın gömlek yakasını çekip çıkardım ve onu yana çevirdim. Ardından şişesinin ağzını kapatıp yanıma aldım ve dışarı çıkarken paltomun cebine koydum. Üçte ikisi doluydu ve adamın bana en azından bunu borçlu olduğunu düşündüm; çünkü ikimizde eğer uykusunda kusarsa neler olacağını biliyorduk.

30

114 numaralı süite girdim ve kapıyı arkamdan kapattıktan sonra ışığı açtım. Fransız pencere açıktı ve oda soğuktu. Kanepenin arkasındaki tül perde komedi hayaletleri gibi uçuşuyordu ve yağmur pahalı halının uçlarını ıslatmıştı. Pencereyi kapattım. Bu Reles'i rahatsız etmezdi. Çünkü bunu hizmetçinin yaptığını zannedecekti.

Yerde birkaç paket vardı. Her birinde kamıştan yapılmış bir kuş yuvasının içinde duran Uzakdoğu eşyaları bulunuyordu. Birine yakından baktım. On iki kollu ve dört kafalı bir Uzakdoğu tanrısının tunç ya da altın bir heykeliydi. Boyu otuz santim kadar olan heykel bana Anita Berber'i hatırlatan yarı çıplak bir kızla tango yaparmış gibi duruyordu. Müşterilerden birini boş şampanya şişesiyle yere yıkana kadar Anita, Jägerstrasse'deki Beyaz Fare Kulübü'nün çıplak dansçılarının kraliçesiydi. Sorunun kaynağı adamın Anita'nın masasına işemesine izin verme-

mesiydi. Oysaki bu onun en büyük marifetiydi. Eski Berlin'i özledim.

Heykeli tekrar yerine koyup odada etrafıma baktım. Yarı açık kapının ötesindeki yatak odası karanlıktı. Banyo kapısı kapalıydı. Thompson makineli tüfek, para ve altınlar hâlâ su deposunun parkesinin altındaki rezervuarda mıdır, diye düşündüm.

O sırada gözüm büfenin üzerindeki içki tepsinin yanında duran buz kovasına takıldı. Buz kovasının yanında bir buz kıracağı vardı.

Buz kıracağını aldım. Yirmi beş santim kadar uzundu ve tığ gibi deliciydi. Ağır, çelik ve dikdörtgen sapının bir yanında *Citizens Ice 100% Pure* ve diğer tarafında da *Citizens* yazıyordu. Önce Amerika'dan buraya neden getirdiğini düşünürken birden onun en gözde cinayet silahı olduğunu hatırladım. Etkili olduğuna şüphe yoktu. Cesetlerin sırtlarında çok daha az öldürücü duran sustalı bıçaklar görmüştüm. Fakat Alex'teki birinin üzerinde inceleme yapacağı umuduyla buz kıracağını almanın pek manası yoktu. Max Reles onu içki içmek için de kullandığı müddetçe bu olmazdı.

Buz kıracağını yerine koyup incelemek için daktiloya yöneldim. Parlak Torpedo daktiloda hâlâ yarısı yazılmış bir mektup duruyordu. Mektup takılı olduğu yerden çıkana kadar düğmeyi çevirdim. Chicago'daki Avery Brundage'ye yazılmıştı ve İngilizceydi ama bu beni Torpedo'daki g harfinin diğerlerinden yarım milimetre daha yukarı vurduğunu görmekten alıkoymadı.

Muhtemel cinayet silahını bulmuştum. Reles'in sahte Olimpiyat ihalelerini yazdığı dak-

tilo elimdeydi. FBI'dan gelen raporun kopyası ve Viyana KRIPO'dan gelen evrak da bendeydi. Şimdi tek yapmam gereken makineli tüfeğin hâlâ yerinde olup olmadığını kontrol etmek, diye düşündüm. Bunu açıklamak Max Reles gibi bir adam için bile kolay olmayacaktı. Etrafa bakıp bir tornavida göremeyince çekmeceleri karıştırmaya başladım.

"Özel bir şey mi arıyorsun?"

Bunu soran Dora Bauer'di. Çıplak olarak yatak odasının kapısında duruyordu ama elindeki şeyle istese kendisini kolayca örtebilirdi. Elindeki Mauser Bolo yeterince büyük bir silahtı. Kolları yorulmadan önce o silahı ne kadar uzun süre bana doğrultabileceğini düşündüm.

"Kimse yok zannediyordum," dedim. "Dora tatlım seni görmeyi kesinlikle beklemiyordum. Hele çıplak görmeyi hiç."

"Çıplak görülmeye alışığım, polip."

"Benim polip olduğumu da nereden çıkardın?"

"Sakın bir şeyler çalmak için çekmeceleri karıştırdığını söyleme. Bu senin yapacağın şey değil."

"Kim demiş?"

"Hayır." Başını iki yana salladı. "Bu işi bana sen buldun ve komisyon bile istemedin. Hiçbir hırsız bunu yapmaz."

"Bu bana borcun olduğunu gösterir."

"Zaten alacağını aldın."

"Öyle mi?"

"Tabii. Cebinde şişe olan bir adam buraya girip çekmeceleri karıştırmaya başlıyor. Seni beş dakika önce vurmam gerekirdi. Üstelik henüz tetiği

çekmediğim için çekmeyeceğimi de zannetme. Polis ya da değil fark etmez. Şu ana kadar öğrendiklerime bakılırsa Alex'teki arkadaşların onlara iyilik yaptığımı düşüneceklerdir."

"Asıl iyiliği bana yapıyorsun, fräulein. Eldorado kapandığından beri bu kadar güzel bir kız görmedim. Not tutarken ya da daktiloda yazarken böyle mi giyinirsin? Ya da Max Reles'le çalışman bittiği her seferinde üstünü mü çıkarıyorsun? Şikâyet ediyorum zannetme. Dora elinde silah olsa bile görülmeye değersin."

"Uyuyordum," dedi. "En azından telefon çalana kadar. Anlaşılan oda boş mu diye sen aramışsın."

"Cevap vermemen kötü oldu. Boş yere seni utandırmazdım."

"Bana istediğin kadar bakabilirsin polip, utanmam."

"Neden şu silahı indirip sonra da üzerine bir şey giymiyorsun. Ardından konuşabiliriz. Burada olmamın gayet basit bir açıklaması var."

"Ne olduğunu bilmediğimi zannetme, Günther. Würzburg'a düzenlediğin küçük seyahatten beri Max ve ben seni bekliyorduk."

"Güzel bir şehir. Başta ısınamadım. Almanya'daki en güzel barok katedralin orada olduğunu biliyor musun? 689 yılında şehir halkının zavallı İrlandalı rahip Aziz Kilian'ı öldürmesine kefaret olarak yerel prens-piskopos tarafından yaptırılmış. Max Reles giderse tam ona göre olduğunu görecektir. Ama muhtemelen GOC'ye taş sağlayan bir ya da iki taş ocağına sahip olduğundan gidecektir. Birisini öldürdüğü gerçeğini de unut-

mayalım. Bunu da büfedeki buz kıracağını kullanarak yaptı."

"Radyoda çalışmalıydın."

"Dinle beni, Dora. Şu anda celladın sepetine bakan kişi Max'ın kendisi. Myra Scheidemann'ı hatırladın mı? Kara Orman canisini? Eğer unuttuysan bu ülkede kadınları da idam ettiğimizi hatırlatırım. Senin akıbetin de aynı olursa yazık olur. O yüzden aklını başına topla ve şu silahı indir. Sana daha önce nasıl yardım ettiysem tekrar edebilirim."

"Kes sesini." Mauser'in namlusuyla banyoyu işaret etti. Sertçe "yürü," dedi.

Söylediğini yaptım. Mauser mermisinin bir adama neler yapabileceğini görmüştüm. Beni asıl düşündüren merminin girdiği yerdeki değil de çıktığı yerdeki delikti. Aralarındaki fark fıstık ve portakal kadardı.

Banyo kapısını açtım ve ışığı yaktım.

"Anahtarı içeriden çıkar," dedi. "Ve dışarı tak."

Ayrıca Dora eski bir fahişeydi. Muhtemelen hâlâ öyleydi ve fahişeler insanları vurma konusunda daha az tereddüt ederdi. Özellikle de erkekleri. Myra Scheidemann ormanda seks yaparken üç müşterisini otuz ikilikle başından vurup öldürmüştü. Bazen fahişelerin çoğunun erkekleri sevmediği hissine kapılırdım. O yüzden de beni hiç tereddüt etmeden vuracağını düşünmek için haklı nedenlerim vardı. Dolayısıyla tıpkı bana söylediği gibi, anahtarı içteki kilitten çıkarıp dıştakine taktım.

"Şimdi kapıyı kapat."

"Ve gösteriyi kaçırayım mı?"

"Beni silah kullanabileceğimi göstermek zorunda bırakma."

"Belki de Olimpiyatlar'da atıcılık takımına katılmalısın. Böyle giyinirsen jüriyi etkilemekte zorlanacağını zannetmem. Gerçi göğsüne madalya takılması biraz zor olabilir. Ama dilediğin zaman buz kıracağı kullanabilirsin."

Dora kolunu uzatıp Mauser'le tam kafama nişan aldı.

"Tamam, tamam." Kapıyı kapattım ve Eric Goerz'den aldığım küçük otomatik silahı yanımda getirmediğim için kendime kızdım. Anahtarın kilitte döndüğünü duyunca kulağımı kapıya dayayıp konuşmayı sürdürmeye çalıştım.

"Dost olduğumuzu zannediyordum, Dora. Nihayetinde Max Reles'le çalışmanı sağlayan benim. Hatırladın mı? Fahişelikten kurtulma fırsatını sana ben tanıdım."

"Günther seninle tanıştığımızda Max zaten benim müşterimdi. Sen sadece buraya meşru yollardan girmemi sağladın. Sana daha önce de söyledim. Böyle büyük otellere bayılırım."

"Hatırladım. Büyük banyoları seversin."

"Ayrıca fahişeliği bıraktığımı kim söyledi?"

"Sen söyledin ve ben de sana inandım."

"Demek ki insanları tanıma konusunda iyi değilmişsin. Max sürekli onun peşinde olduğunu düşünüyor ama bence sadece şansın yaver gitti hepsi bu. Max böyle düşünüyor çünkü Würzburg'a gittiğin için her şeyi bildiğini zannediyor. Ama hiç zannetmiyorum. Nasıl olabilir ki?"

"Merak ettim de Würzburg'a gittiğimi nasıl öğrendi?"

"Frau Adlon söyledi. Potsdam'a gitmenden sonra nerede olduğunu merak etti ve gidip Adlon'a sordu. Ona Çin kutusunu bulduğun için sana bir ödül vermek istediğini söyledi. Tabii ki orada olduğunu duyar duymaz onunla ilgili gittiğini anladı. Rubusch'un dul eşi veya Gestapo'yla görüştün. Belki her ikisiyle de."

"Gestapo, Reles ve onun faaliyetleriyle pek ilgiliymiş gibi görünmüyor," dedim.

"O yüzden mi FBI'dan Max hakkında bilgi istediler?" Dora güldü. "Evet, buna verecek cevabın olmadığını biliyordum. Amerika'daki kardeşinin FBI'da bir tanıdığı vardı ve o tanıdığı vasıtasıyla Würzburg'daki Gestapo'nun Max hakkında bilgi istediğini öğrendi. Gördüğün gibi Max'in burada olduğu kadar FBI'da da pek çok dostu var. Zeki adamdır."

"Bu doğru mu?"

Banyoda etrafıma baktım. Bir pencere olsaydı oradan sokağa inebilirdim. Panelin arkasındaki silaha ihtiyacım vardı. Etrafta tornavida aradım ve sonra dörtlü banyo dolabını açtım. "Max buraya gelip beni banyoda bulunca hiç de mutlu olmayacaktır," dedim. "Çünkü tuvaleti kullanamayacak."

Dolaplarda pek bir şey yoktu. Banyo malzemelerinin çoğu rafta ya da lavabonun yanındaydı. Dolabın bir gözünde Elizabeth Arden Blue Grass şişesi ve Charbert Grand Prix erkek kolonyası vardı. Mükemmel bir ikiliye benziyorlardı. Diğerinde içinde dildolar, sarı peruk, pahalı görünümlü iç çamaşırlar ve sahte olduğu belli elmas bir taç buldum. Hiç kimse bunun gerçeğini bir otel oda-

sındaki banyo dolabında bırakmazdı. Ne yazık ki görünürde tornavida da yoktu.

"Max'ın başına iş açacağım ortada. Beni Adlon'da öldüremez değil mi? Ayrıca oturup kulağıma buz kıracağı sokmasına izin verecek biri de değilim. Silah sesi çok dikkat çeker ve bir sürü açıklama gerektirir. Ama yanlış anlama Dora o beni öldürecek ve sen de cinayetin suç ortağı olacaksın."

Elbette ki o zamana kadar peruk, taç ve Blue Grass parfümünün önemini anlamıştım. Bunu Dora'ya söylemek istemiyordum ama hâlâ onu benimle işbirliğine ikna edebilmeyi umuyordum. Yine de zaman geçtikçe onu kendi hakkında bildiklerimi söylemekle tehdit ederek kendi yanıma çekmekten başka şansım kalmadığını anladım.

"Tabii cinayete suç ortağı olmak seni rahatsız etmiyorsa o zaman başka, değil mi Dora? Zaten bir cinayete yardım ettin. Max'ın buz kıracağıyla Heinrich Rubusch'u öldürdüğü gece yanındaki sendin değil mi? Oradaki taçlı sarışın sendin. Adam senin doğal sarışın olmadığını anladığı zaman rahatsız olmadın mı?"

"O da diğer erkeklerden farklı değildi. Yapmak istediği tek şey vardı hepsi bu."

"Umarım Max adamı seninle sevişirken öldürmemiştir."

"Ne fark eder ki? Hiç ses çıkarmadı. Hiç kan da yoktu. Tamam, çok az vardı. Max kanı adamın pijama üstüyle sildi ama en ufak bir leke göremezsin. Gerçekten akıl almaz. Ayrıca inan bana adam hiçbir şey hissetmedi. Hissedemezdi. Rubusch bir kız değil, yarış atı istiyordu. Saç fırçasının izleri

günlerce sırtımda kaldı. Eğer bana sorarsan o şişko sapık bunu hak etmişti."

"Ama onu bulduğumuzda kapı içeriden kilitliydi ve anahtar da hâlâ kapının üzerindeydi."

"Kapıyı sen açtın, değil mi? Ben de aynı şekilde kilitledim. Otel fahişelerinin çoğunda geçiş kartı ya da kilit açıcılar olur. Ya da nereden bulacaklarını bilirler. Bazen bir müşteri bahşiş vermeden seni gönderir. Bazen de verdikleri paranın geldiği yerde çok daha fazlası olduğunu görürsün. O yüzden dışarıda biraz bekler ve sonra içeri girip parayı alırsın. Ne otel dedektifisin ama Günther. Diğer polisin adı neydi? Sarhoş olan. Muller. O işini biliyordu. Kilit açıcı ve geçiş kartını bana o sattı. Karşılığında ne istediğini de tahmin edersin. En azından ilkinde. Max'in Rubusch'u öldürdüğü gece ona denk geldim ve para ödemek zorunda kaldım."

"Sana Rubusch'un verdiği paralardı."

"Aynen."

Artık tornavida aramaktan vazgeçmiş ve paneli sökmeme yarayacak kadar ince bozuk param var mı, diye bakmaya başlamıştım. Bulamadım. Merhum karımın düğün hediyesi gümüş sterlin para klipsi üzerimdeydi ve onunla birkaç dakika vidalardan birini açmak için uğraştım; klipsin köşesini yamultmaktan başka bir şey beceremedim. Anlaşılan karımdan bizzat olmasa da benzer bir şekilde özür dilememe fazla kalmamıştı.

Dora Bauer sustu ki bu iyi bir şeydi. Çünkü her söylediği şey bana ne kadar aptal olduğumu hatırlatıyordu. Bir diş bardağını aldım, yıkayıp temizledim, içine biraz Korn koyup tuvaletin ke-

narına oturdum. İçki ve sigara içince durum hep biraz daha iyi görünürdü.

Kendi kendime, işin zor Günther, dedim. Çok geçmeden o adam elinde silahla şu kapıdan gelecek, ya beni vuracak ya da otelden çıkarıp başka bir yerde vurmayı deneyecekti. Elbette önce kafama vurup sonra buz kıracağıyla öldürüp buradan da çamaşır sepetiyle çıkarabilirdi. Epeydir burada kalıyordu. İşlerin nasıl yürüdüğünü öğrenmiş olmalıydı.

Belki de cesedi asansör boşluğuna atardı. Birisinin beni orada bulması epey zaman alırdı. Belki de sadece Potsdam'daki dostlarını arardı ve onlar da gelip beni tekrar tutuklardı. Kimsenin itiraz edeceğini zannetmiyordum. Bugünlerde birisi tutuklandığında Berlin'deki herkes başka tarafa bakıyordu. Kimse ilgilenmiyor, kimse bir şey görmek istemiyordu.

Fakat beni ön kapıdan çıkarırken insanların söyleyeceklerimi duyması riskini göze alamazlardı. Von Helldorf bundan hoşlanmazdı. Şerefli Spor Lideri'miz von Tschammer und Osten de öyle.

Korndan biraz daha içtim. Daha iyi hissetmemi sağlamadı. Ama bana bir fikir verdi. Aslında pek bir fikir sayılmazdı. Aslında tam bir dedektif de sayılmazdım. Hiç değilse bu kadarını anlamıştım.

31

Birkaç içkiyle birlikte birkaç saat geçti. Başka ne yapabilirdim ki? Kilide giren anahtarın sesini duydum ve ayağa kalktım. Kapı açıldı. Max Reles yerine karşımda Gerhard Krempel'i görünce umudum daha da azaldı. Krempel pek zeki biri sayılmazdı ve beni dinleyen onun koca kulakları olduğu müddetçe konuşarak kendimi bu işten nasıl kurtarabileceğimi bilmiyordum. Bir elinde otuz ikilik bir tabanca ve diğerinde de bir yastık vardı.

"Gördüğüm kadarıyla keyfin yerinde," dedi.

"Max Reles'le görüşmem gerek."

"Çok yazık çünkü kendisi burada değil."

"Ona duymak isteyeceği bir anlaşma teklif edeceğim. İsteyeceğinden hiç şüphem yok."

Krempel hafifçe sırıttı. "Nedenmiş o?"

"Ne yani sürprizi mi mahvedeyim? Kısaca polis durumdan haberdar diyelim."

"İyi de hangi polis? Bir zamanlar polis olan sen mi, Günther? Ya da patronumun tanıdığı ve

onun sorunlarını ortadan kaldıran polisler mi? Her şeyi batırdın şimdi de toparlamaya mı çalışıyorsun? Blöf yapıyorsun ve söyleyeceklerin de umurumda değil. Bu banyodan iki şekilde çıkabilirsin. Ölü ya da zilzurna sarhoş olarak. Seçim sana kalmış. İkisi de bana uyar ama birinin sana daha az uyacağından eminim. Yanındaki şişeye bakılırsa sen zaten içlerinden birini çoktan seçmişsin bile."

"Sonra ne olacak?"

"O Reles'e kalmış. Fakat seni bir şekilde etkisiz hale getirmeden bu otelden çıkarabilmem imkânsız. Eğer sarhoş olursan istediğin kadar bağır kimse söylediklerini ciddiye almaz. Özellikle burada çünkü Adlon'da, kadınları korkuttukları için, sarhoşları hiç sevmezler. Eğer seni görürlerse sadece alkole dur diyemeyen eski polislerden biri olduğunu düşünürler. Daha önceki polis gibi. Fritz Muller."

Krempel omuz silkti.

"Diğer taraftan seni hemen burada da vurabilirim. Yastığa dayalı bir otuz ikiliğin sesi en fazla araba egzozu kadar çıkar. Sonra da seni camdan aşağı atarım. Sadece bir kat olduğundan fazla dağılmazsın. Bu yağmurda ve karanlıkta birileri seni görmeden çabucak arabamın bagajına koyar ve nehirde soluğu alırım."

Adamın sesi, beni öldürmek onu hiç rahatsız etmeyecekmiş gibi, sakin ve teskin ediciydi. Söylediklerini vurgulamak istermiş gibi yastığı silahın üzerine koydu.

"Bence hemen içmeye başla," dedi. "Son söyleyeceğim bu."

Kendime bir bardak doldurup tek dikişte diktim.

Krempel başını iki yana salladı. "Adlon'da olduğunu unutup şişeden içmeye başlasan nasıl olur? Fazla vaktim yok."

"Bana katılır mısın?"

İleri kısa bir adım atıp suratıma bir tane indirdi. Ayaklarımı yerden kesecek kadar sert olmasa da fena da sayılmazdı.

"Sus ve iç."

Şişeyi ağzıma dayayıp su gibi içmeye başladım. Bir kısmı geri gelmeye çalışsa da dişlerimi kapatıp izin vermedim. Krempel kusmamı bekleyecek sabra sahipmiş gibi görünmüyordu. Küvetin kenarına oturdum, derin bir nefes alıp biraz daha içtim. Sonra biraz daha. Şişeyi üçüncü kez kaldırdığımda şapkam boş küvete düştü ama düşen belki de kafamdı. Şapkam küvetin içinde yuvarlanıp sırt üstü dönmüş bir böcek gibi olduğu yerde kalakaldı. Onu almak için uzandığımda küvetin derinliğini kestiremediğimden içine düştüm ama schnaps şişesini düşürmemeyi başardım. Şişeyi kırmış olsaydım belki de Krempel beni oracıkta vururdu. Krempel'i şişede hâlâ içki olduğuna ikna etmek için şişeden bir yudum daha aldım ve şapkamı tutup çoktan dönmeye başlamış kafama yerleştirdim.

Krempel bana kurumuş banyo lifinden daha önemli değilmişim gibi baktı ve klozetin üzerine oturdu. Gözleri sanki yılan ısırmış gibi kısılmıştı. Bir sigara yaktı, bacak bacak üzerine attı ve sigara dumanı kokan bir nefes verdi.

Birkaç dakika geçti. Onun için boş benim içinse tehlike ve alkolle dolu geçen dakikalardı. İçki büyük bir hızla direncimi kırmayı sürdürüyordu.

"Gerhard, çok para kazanmak ister misin? Çok derken binlerce marktan bahsediyorum."

"Binlerce mi?" Kahkahalarla gülerken vücudu titredi. "Bunu söyleyen de evine otobüsle giden delik ayakkabılı bir adam."

"O noktada haklısın, dostum." Kıçım küvetim dibinde ve Salamander ayakkabılarım havada olduğu halde kendimi fıçı içinde Niagara'dan atlayan Bobby Leach gibi hissediyordum. Arada bir midem benden hızlı düşüyormuş gibi geliyordu. Musluğu açıp ter kaplı yüzümü yıkadım. "Ama alınmayı bekleyen paralar var, dostum. Hem de çok para. Arkanda rezervuarın su deposuna vidalı bir panel var. Bir çantanın içinde farklı kurlarda para banknotları var. Bir de Thompson makineli tabanca. Ayrıca bir çikolata dükkânı açmaya yetecek kadar da İsviçre altını."

"Yılbaşı için biraz erken," deyip güldü Krempel. "Üstelik şöminenin yanına çorap da asmadım."

"Geçen sene benimkinin içi çalı çırpı doluydu. Fakat benim söylediğim doğru ve para orada duruyor. Oraya Reles saklamış olmalı çünkü Thompson otelin kasasına bırakabileceğin türde bir şey değil."

"Sen içmene devam et," diye bağırdı ve bana doğru eğilerek ayakkabılarımdan birine –delik olana– tabancasının ucuyla vurdu.

Ağzımı yine içkiyle doldurup zorlukla yutkundum ve nefes aldım. "Bir süre önce bu odayı ararken bulmuştum."

"Ve orada mı bıraktın?"

"Gerhard pek çok şey olabilirim ama hırsız değilim. O noktada benden ilerisin. Bu odada bir

yerde Max'in bir tornavidası olmalı. Paneli sökmek için onu kullandığından eminim. Geldiğinde sana güzel bir karşılama töreni hazırlamak için onu çok aradım ama bulamadım. Kişisel bir şey değil, yanlış anlama. Ama Thompson'u görünce fikri değişmeyecek hiç kimse yoktur."

Gözlerimi kapatıp sosise benzeyen şişeyi kaldırıp biraz daha içtim. Gözlerimi tekrar açtığımda Krempel ilgiyle panelin vidalarını inceliyordu.

"Birkaç şirket kurmaya ya da gereken tüm rüşvetleri ödemeye yetecek kadar para var orada. Sana ödediklerinden çok daha fazla para, Gerhard."

"Kes sesini, Günther."

"Yapamam. İçtim mi çenem açılır. En son karım öldüğünde böyle içmiştim. O hastalığa neden İspanyol gribi dediklerini düşündün mü, Gerhard? Aslında Kansas'ta başladı. Fakat savaş sansürü hâlâ yürürlükte olduğundan Amerikalılar bu haberi sansürledi. Hastalık savaş sansürü uygulanmayan İspanya'ya varana kadar da gazetelerde bundan bahsetmediler. Hiç grip oldun mu, Gerhard? İşte şimdi öyle hissediyorum. Sanki tek kişilik bir salgına yakalanmış gibiyim ve hatta altıma kaçırmış bile olabilirim."

"Musluğu açtığını unuttun mu, salak?"

Esnedim. "Öyle mi?"

"İçmeye devam."

"Bu eşime. İyi bir kadındı. Benim için fazlaydı. Hiç evlendin mi?"

Başını iki yana salladı.

"O çantadaki parayla birkaç eşin olabilir ve hiçbiri de çirkin hayvanın teki olmana aldırmaz. Bir

kadın zengin olması şartıyla bir erkeğin hemen hemen tüm kusurlarını görmezden gelebilir. Diğer odadaki Dora denen orospunun da o çantadan haberi olduğunu zannetmiyorum. Aksi takdirde onu mutlaka oradan alırdı. Paraya düşkün minik dişi keçimiz. Böyle söylemem de bir sakınca var mı? Onu çıplak gördüm ve tıpkı şeftali gibi. Elbette bir şeftalinin içinden taş çıksa onu bir daha unutmazsın ama Dora'daki taş diğer çoğundan daha büyük. Yine de güzelliğine diyecek yok."

Kafam taş gibi ağırdı. Kocaman bir şeftali taşı. Sonunda kafam göğsüme düştüğünde bu bana o kadar uzun gelmişti ki sanki düşen baltanın arkasındaki deri sepetin içine düşüyormuş gibi hissettim. Gözlerimi açarak derin ve kesik kesik nefes alıp dik durmaya çalıştım ama mücadeleyi kaybediyordum.

"Tamam," dedi Krempel. "Yeterince içtin. Şimdi seni ayağa kaldıralım, tamam mı?"

Doğruldu, nar büyüklüğündeki yumruklarıyla paltomun yakasını tuttu ve beni çekerek banyodan çıkardı. Güçlü bir adamdı – aptalca bir şeye kalkışmamamı gerektirecek kadar güçlü. Ama yine de ona bir yumruk salladım ve dengemi kaybedip düştüğüm banyonun zemininde kaburgalarıma tekme yedim.

"Para ne olacak?" diye sordum acıyı hemen hiç hissetmeden. "Parayı unutuyorsun."

"Tekrar gelirim sorun değil." Beni tutup tekrar ayağa kaldırdı ve banyodan dışarı çıkardı.

Dora kanepede oturmuş dergi okuyordu. Üzerinde kürk bir palto vardı. Acaba Reles mi aldı, diye düşündüm.

"Aa, demek sendin," deyip şapkamı çıkartarak selamladım. "Üzerin giyinikken tanıyamadım. Sanırım bunu çok sık duyuyorsundur, tatlım."

Ayağa kalkıp bana bir tokat attı, tekrar tokat atacaktı ki Krempel bileğini tutup çevirdi.

"Git arabayı getir," dedi.

"Evet," dedim. "Git arabayı getir. Acele et. Uzanıp sızmak istiyorum."

Krempel beni bir kütük gibi duvara dayadı. Gözlerimi kapattım ve tekrar açtığımda kadın gitmişti. Beni odadan çıkarıp merdivenlerin başına getirdi.

"Aşağı nasıl ineceğin benim için fark etmez, Günther. İster inmene yardım ederim istersen aşağı iterim. Eğer bir şey denemeye kalkarsan soluğu aşağıda alacağından emin ol."

"Sana minnettarım," diye mırıldandığımı duydum.

Merdivenleri indik ama nasıl yaptık bilmiyorum. Bacaklarım artık Charlie Chaplin'e aitti. Wilhelmstrasse kapısını tanıdım ve gecenin bu vaktinde çıkmak için o kapıyı seçmesine şaşırmadım. Wilhelmstrasse kapısı, Unter den Linden'deki kapıdan daha sakin olurdu. Lobi de daha küçüktü. Ama Krempel eğer tanıdığım birine denk gelmemeyi umuyorsa hayal kırıklığına uğrayacaktı.

Adlon'daki garsonların tümü bıyıklı ve tıraşlıydı ve sadece Abdülkerim'in sakalı vardı. Gerçek adını bilmiyordum ama Faslıydı ve 1926'da Fransızlara teslim olup ardından berbat bir adaya sürgün edilen asi liderine benzediği için herkes ona böyle diyordu. Asinin niteliklerini bilmiyorum ama Abdülkerim mükemmel bir garsondu. Müs-

lüman olduğundan içki içmezdi ve beni bir kolum Krempel'in omuzunda çıkışa doğru sendeleyerek giderken gördüğünde şaşkınlık ve kaygıyla baktı.

"Herr Günther?" dedi endişe dolu bir ses tonuyla. "Her şey yolunda mı, bayım. Pek iyi görünmüyorsunuz?"

Kelimeler ağzımdan salya gibi aktı. Belki de sadece salya vardı, emin değilim. Dediklerim bana pek bir şey ifade etmediğinden Abdülkerim'e de ettiğini zannetmiyorum.

"Maalesef çok fazla içti," dedi Krampel. "Behlert ya da Adlonlardan herhangi biri görmeden onu eve götürmek istiyorum."

Eve gitmek için giyinmiş Abdülkerim ciddi bir ifadeyle başını salladı. "Evet, en iyisi. Yardıma ihtiyacınız var mı, bayım?"

"Hayır, teşekkürler."

Garson başını eğerek selam verdi ve ona kapıyı açtı.

Soğuk hava ve yağmur akciğerlerime erişir erişmez su oluğuna kusmaya başladım. Tadı saf Korn gibi olduğundan kustuğum şey şişelenip satılabilirdi. Önüme bir araba yanaştı ve tekerleklerinin sıçrattığı su pantolonumun paçalarını ıslattı. Şapkam tekrar düştü. Arabanın kapısı açıldı ve Krempel ayağıyla iterek beni arabanın tabanına attı. Az sonra arabanın kapısı kapandı ve yola çıktık – ileri doğru olmalıydı ama ben dönme dolaptaymış gibi sürekli döndüğümüzü hissediyordum. Nereye gittiğimizi bilmiyordum ve pek umurumda da değildi. Bir cenaze levazımatçısının vitrininde çıplak yatmaktan beter hissediyordum.

32

Denizde fırtına vardı. Güverte bir asansör gibi yükseldi ve sonra soğuk bir su dalgası yüzüme vurdu. Acıyla başımı salladım ve hâlâ Tabasco sosunda yüzen iki istiridye gibi hissettiğim gözlerimi açtım. Bir dalga daha yüzüme çarptı. Ama bu bir dalgadan değil, Gerhard Kempel'in elindeki bir kovadan gelen suydu. Ama gerçekten de bir geminin ya da en azından büyükçe bir teknenin güvertesindeydik. Arkasında gemi kaptanı olmaya soyunan bir zengin gibi giyinmiş Max Reles vardı. Mavi ceket, beyaz pantolon, beyaz gömlek, kravat ve beyaz sivri bir şapka giyiyordu. Çevremizdeki her şey beyazdı ve ancak bir süre sonra vaktin gündüz, çevremizin de sisle kaplı olduğunu anlayabildim.

Reles'in ağzı hareket etti ve onun da içinden beyaz sis çıktı. Soğuktu. Çok soğuktu. Bir an için Norveççe konuştuğunu zannettim. En azından soğuk bir şey. Sonra sanki daha yakın gelmeye başladı – Danca olabilirdi. Ancak denizden çekile-

rek yüzüme atılan üçüncü kova suyun ardından söylediklerinin Almanca olduğunu anlamaya başlayabildim.

"Günaydın," dedi Reles. "Hoş geldin. Senin hakkında endişelenmeye başlamıştık, Günther. Siz krautların içkiye dayanıklı olduğunu zannederdim. Ama bir süredir baygınsın ki bunun beni epeyce rahatsız ettiğini inkâr edemem."

Cilalı ahşap güverte üzerinde oturuyordum ve başımı kaldırıp ona baktım. Ayağa kalkmayı deneyince ellerimin önümde ve bağlı olduğunu fark ettim. Dahası ayaklarım da bağlıydı ve güvertede hemen yanımda gri bir beton yığını duruyordu.

Bir yana eğildim ve neredeyse bir dakika kadar kustum. Vücudumdan böyle bir ses çıkmasına da hayran kaldım. Bu yaşayan bir canlının içinin dışına çıkmasının sesiydi. Ben kusarken Reles yüzünde tiksintiyle uzaklaştı. Döndüğünde Dora da yanındaydı. Kürk paltosunu giyiyordu üstünde de ona uygun kürk bir şapka ve elinde bir bardak su vardı.

Bardağı dudağıma dayadı ve içmeme yardım etti. Bardak bitince başımı sallayarak teşekkür ettim ve ardından durum değerlendirmesi yaptım. Durumum hiç de iç açıcı değildi. Şapkam, paltom ve ceketim gitmişti, kafam Mitropa kupa finalinde kullanılmış gibiydi. Reles'in büyük sigarasından gelen keskin koku da midemi bulandırıyordu. Tahminime göre Max Reles; Eric Goerz'in, Isaac Deutsch'un cesedinden nasıl kurtulduğunu bana uygulamalı olarak gösterecekti. Bir demiryoluna zincirlenmiş açlıktan ölmek üzere olan bir köpeğin durumu bile benimkinden parlaktı.

"Biraz düzeldin mi?" Beton blokların üzerine oturdu. "Belki de bunun için biraz erken. Ama hayatının geri kalanında bundan daha kötü hissetmeyeceğini garanti edebilirim."

Sigarasını tekrar yakıp güldü. Dora geminin korkuluğuna yaslandı ve bizim içinde uçuşan kayıp ruhlar olduğumuz Araf'a doğru baktı. Yumruklarını sıkmış halde bekleyen Krempel sanki istenmesi halinde her an bana vurmaya hazır gibiydi.

"Kont von Helldorf'u dinlemen gerekirdi. Bundan daha açık anlatamazdı. Ama Sam Spade gibi davranıp burnunu her şeye sokmaya karar verdin. Bir türlü aklım almıyor. Olimpiyat Oyunları denen bu pastadan pay alma kavgasında çok fazla para ve çok önemli kişilerin söz konusu olduğunu ve bunun bozulmasına izin verilmeyeceğini anlaman gerekirdi. Hele hele senin gibi kolayca gözden çıkarılacak birine hiç izin verilmez, Günther."

Gözlerimi bir dakikalığına kapattım.

"Aslında kötü biri değilsin. Hatta senden hoşlanmaya bile başlamıştım. Seni dâhil edip iş vermeyi bile düşündüm. Adam gibi bir iş, Adlon'daki soytarılık gibi değil. Ama nedendir bilmem, sana bir türlü güvenemedim. Sanırım bir zamanlar polis olman yüzünden." Başını iki yana salladı. "Hayır, bundan olamaz. Zamanında çok polis satın aldım. Sanırım nedeni senin dürüst bir polis olman. Duyduğum kadarıyla da iyiymişsin. Dürüstlüğe hayranımdır, ama şu anda bana bir faydası yok. Almanya'da bu sene hiç kimseye de faydası olacağını zannetmiyorum."

"Bu işten çıkar sağlamaya çalışan ne kadar çok domuz olduğunu hayal bile edemezsin. Elbette bu işlerin nasıl yapıldığını onlara gösterecek benim gibi birine ihtiyaçları vardı. Yani biz –biz derken Amerikalıları kastediyorum– otuz ikideki Los Angeles Olimpiyatları'nda bunu pek çok kez yaptık. Ama Naziler de bu konularda hiç fena değiller. Brundage buraya ilk geldiğinde inanamadı. Chicago'da burada ne kadar para kazanılabileceğini bize söyleyen de oydu."

"Uzakdoğu eserleri de bunun karşılığı olarak verildi."

"Doğru. Onun toplayıp değer verdiği ama buradaki insanların hiç önem vermediği eşyalar. Ayrıca Amerika'da Alman Büyükelçiliği'ni inşa etme ihalesini de kaptı. Bana sorarsan çok büyük bir iş. Gördüğün gibi işin içinde Hitler oldu mu hiçbir şeyin sınırı yok. Memnuniyetle diyebilirim ki adamın ekonomiden bir halt anladığı yok. Bir şey istedi mi yapıyor ve maliyetini de hiç umursamıyor. Olimpiyat bütçesi başlangıçta yirmi milyon marktı. Oysaki şu anda çoktan beşe altıya katlandı. Kaymağı da en az bunun yüzde yirmisi. Hayal edebiliyor musun?"

"Elbette ki anlaşmalar her zaman doğrudan Hitler'le yapılmıyor. Çok değişken karakterli bir herif. Hazır çimento üreten bir şirket satın alıp mimar Werner March'la bir anlaşma yaptıktan sonra Hitler'in beton sevmediğini öğrendim. Tam tersi nefret ediyormuş. Aslında bir şekilde modern her şeyden nefret ediyor. Avrupa'daki yeni binaların yarısının betondan yapılmış olması

adamın umurunda bile değil. Bunu istemiyor ve kararından da dönmüyor."

"Werner March ona yeni stadyumun planlarını ve bilgilerini gösterdiği zaman Hitler'in gözü dönmüş. Sadece kireçtaşı istiyordu. Ama herhangi bir kireçtaşı da olamazdı. Alman kireçtaşı olması gerekiyordu. O yüzden alelacele bir kireçtaşı şirketi satın alıp aldığım bu yeni şirketin –Würzburg Jura Kireçtaşı– ihaleyi kazanmasını sağlamak istedim. İşin aslı çok acelem vardı. Yeterli zamanım olsa işleri farklı halledebilirdim. Neyse işin o kısmını zaten biliyorsun. Elimde bir sürü beton kaldı ama sen bir kısmından kurtulmama yardım edeceksin, Günther. Üzerinde oturduğum bu üç beton blok seninle birlikte Tegel Gölü'nün dibine inecek."

"Tıpkı Isaac Deutsch gibi," dedim. "Demek Eric Goerz de senin için çalışıyordu."

"Aynen öyle. Eric iyi adamdır. Ama bu tür işlerde biraz tecrübesiz. O yüzden doğru yapıldığından emin olmak için bu sefer kendim yapıyorum. Deutsch gibi tekrar yüzeye çıkmanı istemiyoruz. Bir işin doğru yapılmasını istiyorsan kendin yapacaksın." İç çekti. "Böyle şeyler en iyilerimizin bile başına geliyor."

Sigarasından bir nefes çekti ve sanki kafamın üzerindeki bacadan çıkıyormuşa benzeyen sigara dumanını üfledi. Teknenin boyu on metre kadardı ve bana bir yerlerden tanıdık gelmişti.

"Isaac'ı kanala atmak hataydı. Sadece dokuz metre. Yeterince derin değil. Ama burası on altı metre derinliğinde. Michigan Gölü ya da Hudson Nehri gibi olmasa da yeterli. Hem bu hem de bu

işi ilk kez yapmıyorum. O yüzden için rahat olsun, emin ellerdesin. Sana son bir sorum olacak, Günther ve bu senin açından çok önemli, dikkatle dinlemeni istiyorum çünkü ona göre seni ölü ya da diri atacağız. İkisini de gördüm ve bana sorarsan önce ölmek çok daha iyi. Hemen boğulmadığından önce kafana bir kurşun sıkılmasını tercih edersin."

"Bunu unutmamaya çalışırım."

"Ama seni yönlendirmiş olmayayım çünkü bu senin kararın. Tek istediğim senin bildiğin her şeyi bilmek, Günther. Sana benden kim bahsetti ve ne anlattı? Düşünmen için bir dakika veriyorum. Ben tuvalete gidip üzerime palto giyeceğim. Burası sence de biraz serin değil mi? Dora ona bir bardak su daha ver. Konuşmasına yardım edebilir."

Dönüp gitti. Krempel'de onu takip etti ve uzaklaşmalarının ardından peşlerinden tükürdüm.

Dora bana tekrar su verdi. Onu da büyük bir iştahla içtim. "Çok geçmeden istediğim kadar suya kavuşacağım," dedim.

"Hiç komik değil." Kravatımla ağzımı sildi.

"Ne kadar güzel olduğunu unutmuşum."

"Teşekkürler."

"Olmadı, hâlâ gülmüyorsun. Demek ki bu da komik değil."

Dermatitliymişim gibi bana baktı.

"Biliyorsun *Grand Hotel*'de Joan Crawford'un Wallace Berry'e âşık olması gerekmiyordu," dedim.

"Max mi? O kadar da kötü biri değil."

"Gölün dibine indiğimde bunu hatırlamaya çalışırım."

"Sanırım kendini John Barrymore gibi zannediyorsun."

"Bu profille değil. Ama bir sigaram olsa şikâyet etmezdim. Zaten seni çıplak gördüğüme göre bunu son dileğim olarak kabul edebilirsin. En azından artık peruk takıp takmadığını bilebilirim."

"Tıpkı Kurt Valentin gibisin değil mi?"

Giydiği kürk paltonun altındaki lavanta renkli elbisesi onu bir emülsiyon katmanı gibi sarıyordu ve bileğinde içinde güzel bir sigaralık ve çakmak olan bir kese vardı.

"Sanki Aziz Nicholas buraya uğramış gibi," dedim kadın bir sigarayı çatlak dudaklarımın arasına koyup yakarken. "En azından birisi senin iyi bir kız olduğunu düşünüyor."

"Şimdiye kadar başkalarının işlerine burnunu sokmaman gerektiğini öğrenmen lazımdı," dedi.

"Aa, o kadarını öğrendim. Belki bunu ona da söylemek istersin. Belki de senin ağzından çıkacak bir sözün benimkinden fazla şansı olur. O silahı hâlâ taşıyorsan daha da iyi. Max Reles söz konusu olduğunda bir Mauser'in tüm kelimelerden daha etkili olacağını söyleyebilirim."

Sigarayı benden aldı, bir nefes çekti, yüzüklerle dolu ve parfüm kokan soğuk parmaklarıyla tekrar ağzıma koydu. "Senin gibi bir köpek için Max gibi bir adama ihanet edeceğimi nereden çıkardın, Günther?"

"Senin gibi bir kadına bir erkeği cazip hale getiren aynı şeyden. Yani paradan. Hem de bolca. Dora bence işin içinde para olduğu müddetçe sen bebek İsa'ya bile ihanet edersin. Adlon'da Max

Reles'in odasının banyosunda saklı bolca para var. Rezervuarın su deposunun önündeki panelin arkasında bir torba para. Binlerce mark, dolar, altın İsviçre frangı ne istersen, meleğim. Tek ihtiyacın olan şey bir tornavida. Reles'in çekmecelerden birinde bir tane vardı. Sen gelip beni rahatsız ettiğinde onu arıyordum."

Bana doğru eğildi. Nefesindeki kahvenin kokusunu alabileceğim kadar bana yakındı. "Eğer sana yardım etmemi istiyorsan bundan daha iyisini yapmalısın, polip."

"Hayır, meleğim bunları sana bana yardım etmen için söylemiyorum. Kendine yardım etmen ve belki de bunu yaparken onu da vurmanı sağlamak için söylüyorum. Belki de o seni vurur. Tegel Gölü'nün dibinde yatarken benim için hiç fark etmez."

Birden doğruldu. "Seni adi."

"Doğru. Ama hiç değilse bu şekilde para konusunda doğruyu söylediğimden emin olacaksın. Çünkü para orada ve Paris'te yeni bir hayat kurmana yetecek kadar da çok. Ya da Londra'da kendine küçük bir daire alabilirsin. Hatta dilersen tüm Bremerhaven'i alman bile mümkün."

Güldü ve başını çevirdi.

"İstersen dediğime inanma. Benim için bir şey değişmez ama Dora tatlım kendine şunu sor. Max Reles ve onun işini yürütmek için para ödediği kişiler. Bu kişiler çek yazmaz ve işlerini nakitle hallederler. Bunu sen de biliyorsun. İşte orada bir torba para bulunmasının nedeni bu."

Bir süre sanki aklında bir şey varmış gibi sessizce durdu. Muhtemelen kendisini Bond

Caddesi'nde yeni bir şapka ve jartiyerinin altında bir tomar parayla hayal etti. Aynısını ben de hayal etmeye çalıştım. Kendi durumumu düşünmekten çok daha iyiydi.

Max Reles, Krempel'le birlikte tekrar güverteye geldi. Reles kalın bir kürk palto giyiyor ve sanki kaybetmek istemiyormuş gibi boynuna bağladığı bir askıda büyük bir 45'lik Colt otomatik tabanca taşıyordu.

"Silahsız bir adamı vuracağın zaman taşıdığın silaha ne kadar özen göstersen azdır," dedim.

"Sadece silahsız olanları vururum." Güldü. "Eli silahlı bir adamla çatışacak kadar aptal mı zannettin beni? Ben iş adamıyım, Günther, Tom Mix değilim."

Colt'u askıda bırakıp kolunu Dora'ya doladı ve kadının parmaklarını bacaklarının arasına bastırdı. Diğer elinde hâlâ sigara tutuyordu.

Reles onun bacak arasını okşarken Dora itiraz etmedi. Hatta hoşuna gitmiş gibi görünüyordu. Ama aklında başka bir şey olduğu belliydi. Muhtemelen 114 numaralı odadaki rezervuarı düşünüyordu.

"Küçük Rico tarzı bir iş adamı," dedim. "Fark ettim."

"Gerhard demek film hayranısın. Peki, *Denizler Altında Yirmi Bin Fersah*'a ne dersin? İzledin mi? Neyse önemi yok çünkü birazdan bizzat tecrübe edeceksin."

"Sonunda yakalan ben değil sen olacaksın, Reles. Ben sigortalıyım. Germania Life değil ama yine de fena sayılmaz. Ayrıca ölmemle devreye giriyor. Tanıdıkları olan tek kişi sen değilsin,

Amerikalı dostum. Benim de tanıdıklarım var ve senin tanıdıklarınla aynı kişiler olmadığına seni temin ederim."

Reles başını iki yana sallayıp Dora'yı kendinden uzaklaştırdı. "İlginçtir ama hiç kimse öleceğini düşünmez. Mezarlıklar ne kadar dolu olursa olsun bir şekilde yeni bir yer bulunur."

"Mezarlık falan görmüyorum, Reles. Ayrıca denizde olduğumuzdan cenazemin parasını önceden ödeme zahmetinden de beni kurtardın."

"Senden gerçekten hoşlandım," dedi. "Bana beni hatırlatıyorsun."

Reles sigarayı ağzımdan alıp denize attı. Colt'un horozunu çekip suratıma doğrulttu. Namlusunun içini görecek, gücünü hissedecek ve yağının kokusunu alacak kadar silaha yakındım. Elinde otomatik bir 45'lik Colt olsaydı, Tom Mix de sesli sinemanın gelişine direnebilirdi.

"Tamam, Günther, şimdi elindekileri görelim."

"Ceketimin cebinde bir zarf var. İçinde bir arkadaşıma gönderdiğim iki mektubun nüshaları bulunuyor. Arkadaşımın adı Otto Schuchardt. Prinz-Albrecht-Strasse'deki Müdür Yardımcısı Volk'a bağlı çalışıyor. Bu isimlerin doğruluğunu kolayca araştırabilirsin. Adlon'dan kaybolduğum zaman Alex'teki diğer bir dedektif Schuchardt'a son mektubu gönderecek. Böylece senin de işin bitmiş olacak."

"Peki, Gestapo benim gibi bir Amerikan vatandaşıyla neden ilgilensin?"

"Yüzbaşı Weinberger FBI'ın Würzburg'daki Gestapo'ya gönderdiklerini bana gösterdi. Fazla bir şey yok. Şüpheli bulunduğun bazı konular.

Ama katil kardeşin Abe'e gelince iş değişiyor. O ve baban Theodor'la ilgili çok şey biliyorlar. O da ilginç bir adam. Anlaşılan Amerika'ya gittiği tarihte buz kıracağıyla cinayet işlediğinden dolayı Viyana polisi tarafından aranıyormuş. Elbette ona iftira atmış olmaları da mümkün. Yahudiler söz konusu olduğunda Avusturyalılar bizden bile beterdir. Ama dostum Otto Schuchardt'a bunu da söyledim. Kendisi Gestapo'nun Yahudi Dairesi'nde görevli. Sanırım ne tür kişilerle ilgilendiklerini tahmin edersin."

Reles, Krempel'e döndü. "Git ve ceketini getir," dedi. Sonra da asık bir suratla bana baktı. "Eğer yalan söylediğini anlarsam, Günther" –Coltu diz kapağıma dayadı–"denize atmadan önce iki dizinden de vururum."

"Yalan söylemiyorum ve söylemediğimi sen de biliyorsun."

"Birazdan göreceğiz."

"Senin kim ve ne olduğunu öğrendikleri zaman tüm zeki Nazi dostlarının nasıl tepki vereceğini çok merak ediyorum, Reles. Mesela von Helldorf. Falcı Erik Hanussen'in kim olduğunu öğrendiğinde olanları biliyorsun. Tabii ki biliyorsun çünkü bu Hanussen'in teknesi değil mi?"

Başımla iskeleye bağlı filikalardan birini işaret ettim. Üzerinde teknenin adı yazıyordu: *URSEL IV*. Potsdam polis merkezinde Helldorf'un ofis camından dışarı baktığım zaman gördüğüm tekne buydu. Bunu anlayınca yüzümde bir gülümseme belirdi.

"Aslında düşününce ne kadar tuhaf olduğunu anlıyorsun, Reles. *Ursel*'i kullanan tüm o insanla-

rı düşün. Bunu sana von Helldorf mu sattı yoksa senin hakkındaki gerçeği öğrendiği zaman büyük hüsrana uğrayacak asilzade dostunun geçici bir hediyesi mi? Yahudi olduğunu öğrendiklerini düşünsene? İhanete uğradıklarını bile düşünebilirler. Erik Hanussen'in cesedini bulan polisler onun öldürülmeden önce işkenceye maruz kaldığını söylemişlerdi. Hatta o işkenceyi de bu teknede yapmışlardı. Böylece hiç kimse adamın çığlıklarını duymayacaktı. Von Helldorf merhametsiz bir adamdır, Max. Merhametsiz ve dengesiz. İnsanları kırbaçlamayı sever. Bunu biliyor muydun? Ama kim bilir belki de seni evcil Yahudi'si olarak kullanır. Dediklerine göre Goering'in de bir tane varmış."

Krempel bir elinde buruşuk ceketim diğer elinde ise dün akşam Adlon'daki komiden postaya vermesini istediğim mektubun nüshasını içeren zarfla geri geldi. Max Reles'in mektubu merak ve utanç karışımı bir ifadeyle okumasını izledim. "Zorda kalınca bir insanın neler yapabileceğine akıl sır ermiyor," dedim. "Gestapo'ya birini ihbar eden bir mektup yazacağımı hiç zannetmezdim. Hem de bir insanı ırkı dolayısıyla kınayan bir mektup. Normalde böyle bir şeyi yaptığım için kendimden iğrenirdim, Max, ama sen söz konusu olunca büyük keyif aldım diyebilirim. Neredeyse beni öldürmeni isteyecek kadar. Sadece yüzlerindeki ifadeyi hayal etmek bile buna değer. Avery Brundage de dâhil olmak üzere."

Reles öfkeyle mektubu yumruğu içerisinde sıktı ve denize attı.

"Dert değil," dedim. "Kopyası var."

45'lik Colt hâlâ elindeydi. Lastik levyesi kadar büyüktü.

"Kurnaz adamsın, Günther." Gülümsedi ama yüzündeki renk eksikliği bana içten gülmediğini söylüyordu. "Kozlarını iyi oynadığını söylemem gerek. Fakat seni sağ bıraksam bile hâlâ sorunlarımın hiçbiri çözülmüş olmayacak." Sigarasından bir nefes çekip onu da denize attı. "Fakat sanırım bir çözüm buldum. Evet, galiba işe yarar."

"Ama sana gelince, tatlım." Dora'ya döndü. Kız çantasından çıkardığı pudralıkla yüzünü pudralıyordu. "Sen çok fazla şey biliyorsun."

Dora pudralığı indirdi. Max Reles'in Colt'u artık bana değil de Dora'ya doğrultuyor olması hiç de şaşırtıcı değildi.

"Max?" Kız gergince gülümsedi, şaka yapıp yapmadığından emin değildi. "Sevgilim neden bahsediyorsun? Max sana asla ihanet etmem ve bunu sen de biliyorsun."

"Bunun doğru olmadığını ikimizde biliyoruz. Günther'in beni Gestapo'ya ihbar etmemesinin bir yolunu biliyorum ama senin etmemeni nasıl sağlayacağımı bilmiyorum. Keşke böyle olmasaydı ama senin tabiatın bu."

"Max!" Dora bu sefer çığlık atarak söyledi. Sonra da dönüp sanki gidecek bir yeri varmış gibi kaçmaya başladı.

Reles öyle bir iç çekti ki neredeyse onun için üzülecektim. Onu öldürmek zorunda kaldığı için üzgün olduğunu görebiliyordum. Ama ona tercih şansı tanımamıştım. Silahını doğrultup ateşledi. Sanki bir korsan gemisinin topu ateş etmişti. Mermi kadını bir çitanın ceylanı devirmesi gibi

düşürdü ve kafası tümüyle kan ve beyinden oluşan pembe bir düşünce gibi patladı.

Tekrar ateş etti ama bu sefer Dora Bauer'e nişan almıyordu. Yüzü bana dönük olarak çoktan güverteye yayılmış kan gölünün içinde yatan kadın titrese de muhtemelen çoktan ölmüştü. İkinci merminin hedefi Gerhard Krempel'di. Onu gafil avlamış ve kafasının üstünün rafadan yumurtanın kabuğu gibi açılmasına neden olmuştu. Çarpmanın etkisi öyle büyüktü ki adam korkulukların üzerinden denize düştü.

Barut kokusu etrafı sarıp benim ölüm korkumun keskin kokusuna karıştı.

"Hay aksi," dedi Reles denize bakarak. "Onları birlikte ağırlığa bağlayacaktım. Bitmek bilmeyen Alman operalarındaki bir sahne gibi." Silahın emniyetini kapatıp askıya astı. "Onun için artık yapacak bir şey yok ama Dora'nın durumu farklı. Dora?"

Kan gölünün etrafından dolanarak kadının kafasını beyaz ayakkabısının ucuyla hafifçe dürttü, sonra emin olmak için sertçe bir daha dürttü. Kadının hâlâ korkuyla açık gözleri kıpırdamadan kaldı. Sanki başına gelenlerden beni mesul tutarmış gibi suçlarcasına bana bakıyordu. Haklıydı. Reles ona güvenemezdi.

Yanıma gelip ayak bileklerime baktı ve daha sonra onları üç beton bloğa bağlayan ipi çözdü. Daha sonra da ipi kızın ayak bileklerine bağladı.

"Neden öyle baktığını bilmiyorum, Günther. Seni öldürecek değilim. Tabii ki bu da onun ölümünü senin suçun yapıyor."

"Beni sağ bırakmanın nasıl lehine olacağını düşünüyorsun?" diye sordum. Benim tehdit,

onun da karşılığında teminat olarak söylediklerine rağmen hâlâ beni öldüreceğinden korkuyordum.

"Yani seni sağ bırakırsam o mektubu Gestapo'ya göndermene nasıl engel olacağımı mı soruyorsun?"

Başımı salladım.

Sadistçe güldü ve Dora'nın bileğine bağladığı ipi iyice sıktı. "Bu çok güzel bir soru, Günther. Bu bayanı son ve en önemli yolcuğuna gönderir göndermez de cevabını vereceğim. Emin ol."

İpe bağlı beton bloklar bir dizi balıkçı ağırlığı gibiydi. Homurdanarak onları birer birer teknenin kenarına taşıdı ve korkuluğun kapısını açtı. Ardından blokları teker teker kenardan aşağı itti. Ağırlıklar Dora'nın vücudunu kendileriyle birlikte çekmeye başladılar.

Muhtemelen hareket yüzünden kadının bilinci tekrar geri geldi. İnledi ve yüksek sesle nefes aldı, göğüsleri lavanta kokulu sirk çadırları gibi yükseldi. Diğer taraftan kolunu yana atıp karnı üzerinde döndü ve kafasından geri kalanı kaldırıp bana seslendi.

"Günther. Yardım et."

Max Reles şaşkınlıkla güldü ve ağırlıklar onu denize çekmeden önce silahını tekrar Dora'ya doğrulttu. Ama silahın emniyetini açana kadar geç kalmıştı. Kadın her ne söylemek istiyorsa neler olup bittiğini anladığı zaman attığı çığlığın arasında karışıp gitti. Bir saniye sonra da teknenin kenarından aşağı uçtu.

Gözlerimi kapattım. Elimden bir şey gelmezdi. Art arda iki su sıçrama sesi duyuldu. Kızın çığlığı

suyun sesine karıştı ve sonrasında da korkunç bir sessizlik.

"Tanrım," dedi Reles denize bakarak. "Gördün mü? O orospunun öldüğüne yemin edebilirdim. Sırf emin olmak için kafasını tekmelediğimi sen de gördün. Bilseydim onu boğulmaktan kurtarmak için tekrar vururdum. Keşke zaman olsaydı." Başını iki yana sallayıp iç çekti. "Olaya bak."

Bir kez daha silahın emniyetini kapatıp askıya koydu. Paltosundan bir cep şişesi çıkarıp büyük bir yudum içtikten sonra bana sundu. "Sabah içkisi?"

Başımı iki yana salladım.

"Tahmin ettim. Alkol zehirlenmesi dediğin böyle bir şey. Değil içmek kokusuna bile tahammül edemiyorsun."

"Adi herif."

"Ben mi? İkisi de senin yüzünden öldü. O söylediklerinden sonra başka seçeneğim kalmadı. Ölmeleri gerekiyordu. Bana istedikleri şeyi yapabilirlerdi ve bu konuda da elimden hiçbir şey gelmezdi." İçkiden bir yudum daha aldı. "Sana gelince aynısını yapmana nasıl engel olacağımı gayet iyi biliyorum. Ne olduğunu tahmin edebildin mi?"

İç çektim. "Açıkçası, hayır."

Güldü ve sırf bu yüzden onu öldürmek istedim. "O zaman burada olup da sana söylediğim için şükret. Noreen Charalambides. O sana âşık." Kaşlarını çatıp başını iki yana salladı. "Nedenini ancak Tanrı bilir. Sen bir eziksin, Günther. Nazilerle dolu bir ülkedeki liberal. Bu yetmezmiş gibi bir de ayakkabın delik. Yani onun gibi bir kadın senin gibi delik ayakkabılı bir herifte ne buldu aklım almıyor."

"Tabii senin de ona âşık olduğunu unutmayalım," diye devam etti, "inkâr etmeye uğraşma boş yere. Berlin'den Birleşik Devletler'e dönmeden önce onunla konuştuk. Birbirinize karşı neler hissettiğinizi anlattı. Bunun beni hayal kırıklığına uğrattığını söylemeliyim. Çünkü New York'tan gemiyle gelirken aramızda bir şeyler yaşanmıştı. Sana anlatmadı mı?"

"Hayır."

"Neyse artık önemi yok. Önemli olan öldürülmesine engel olacak kadar Noreen'e değer veriyor olman. Çünkü olacak olan bu. Bu tekneden iner inmez New York'taki kardeşime telgraf çekeceğim. Aslında yarı kardeşim ama kan bağı olması yeter. Ona Kid Twist diyorlar çünkü kafasında biraz arıza var. Hem bu hem de sevmediği kişilerin boyunlarını kırılana kadar döndürdüğü için. Ama bu buz kıracağıyla maharet kazanmadan önceydi. Kısacası öldürmeyi sever. Bense sadece, şu an olduğu gibi mecbur kaldığımda yaparım. O aynısını severek yapar."

"Ona bir telgraf gönderip aynen şunları söyleyeceğim. Eğer Almanya'dayken başıma bir şey gelirse, Gestapo tarafından tutuklanırsam falan, Mrs. Charalambides'i bulup öldürmesini söyleyeceğim. Öyle bir adı varken bulunması hiç zor olmaz. Eğer biraz aklı varsa ki, zaten o kadar var ona tecavüz de eder. Keyfi yerindeyse zaten yapar."

Sırıttı.

"Bunu benim teminatım olarak kabul edebilirsin, Günther, ama seninkinden farkı bunun onun Yahudi olmasıyla bir ilgisi yok. Neden bahsetti-

ğimi anlamışsındır. Sen Gestapo'ya gönderdiğin mektupla kendini güvenceye aldın. Ben de otele döner dönmez kardeşime çekeceğim telgrafla kendimi güvenceye alacağım. Tıpkı satranç taki pat gibi ikimiz de eşit olacağız. Ya da siyaset bilimcilerinin güç dengesi dediği şey gibi. Senin teminatın benimkini dengeleyecek. Ne diyorsun?"

Birden midem bunaldı ve teknenin kenarına eğilip tekrar kustum.

"Bunu evet olarak kabul ediyorum," dedi Reles. "Kabul edelim başka bir seçeneğin yok. İnsan sarrafı olduğumu düşünürüm, Günther. Bu yeteneğim içki yasağı yıllarında gelişti. Uğraştığım adamların çoğu siyah-beyazdı ve çoğunun sadece gözlerine bakarak ne olduğunu anlayabiliyordum. Volstead Kanunu'nun lağvedilmesinin ardından teşkilatım farklı alanlara yönelmek zorunda kaldı. Birleşik Devletlerde'ki sendika sahtekârlıklarını başlatan kişi benim. Ama bu adamların yani iş adamlarının yapısını kestirmek daha zordu. Ne istediklerini kestiremiyorduk çünkü içki isteyenlerden farklı olarak kendileri de ne istediklerini bilmiyorlardı. Çoğu insan da bilmez ve zaten sıkıntıları da budur."

"Diğer taraftan sense dostum ikisinin karışımı gibisin. Kendini siyah-beyaz adamlardan zannediyorsun. Ne istediğini bildiğini zannediyorsun ama yanılıyorsun. Seni ilk gördüğümde geçinmeye çalışan aptal eski polislerden biri olduğunu zannettim. Hatta bazen senin de kendini böyle düşündüğünden eminim. Ama sen bundan fazlasısın. Sanırım Noreen de sende bunu gördü. Daha karmaşıksın. Nedeni ne olursa olsun, No-

reen kendisine aynı şekilde âşık olmayan birine âşık olacak bir kadın değil." Omuz silkti. "Onunla benim ilişkim öyleydi ve o yüzden sıkıldı. Seninle ise gerçek olanı yaşadı."

Reles sakince ve makul konuşuyordu ve konuşmasını dinlerken onun az önce iki kişiyi öldürdüğüne inanmakta zorlandım. Biraz daha iyi durumda olsaydım onunla tartışırdım, ama bu mideyle söyleyeceklerimi zaten söylemiş ve çoktan tükenmiştim. Tek istediğim uyumak ve uzun süre uyanmamaktı. Belki de gerektiğinde biraz daha kusmak. Hiç değilse o zaman hayatta olduğumu anlardım.

"Gördüğüm kadarıyla," dedi, "geriye tek bir sorun kalıyor."

"Sanırım o Colt'la halledemeyeceğin bir sorun."

"Doğrudan değil, hayır. Aslında benim yerime sen yapabilirdin ama biraz seçici bir tipe benziyorsun. Seninle on yıl sonra tekrar görüşüp seçiciliğinden ne kaldığını görmek isterim."

"Eğer insanları soğukkanlılıkla öldürme konusunda seçici olduğumu söylüyorsan haklısın. Ama senin durumunda bir istisna yapabilirim. En azından o telgrafı gönderene kadar."

"O yüzden Potsdam'daki Palace Hotel'e gidip Abe'e telgraf çekene kadar seni bu teknede bırakacağım. Güzel oteldir. Orada da bir odam var. Potsdam'a gittiğimde orada kalırım." Başını iki yana salladı. "Hayır, asıl sıkıntım şu. Würzburg'daki Gestapo yüzbaşısını ne yapacağım? İsmi neydi? Weinberger mi?"

Başımı salladım.

"Hakkımda çok şey biliyor."

Tekrar başımı salladım.

"Söyle, Günther, o evli mi? Çocukları var mı? Benden uzak durması için tehdit edebileceğim sevdiği herhangi biri?"

Başımı iki yana salladım. "Rahatlıkla değer verdiği tek kişinin kendisi olduğunu söyleyebilirim. O açıdan tipik bir Gestapo çalışanı. Weinberger'in tek derdi kariyeri ve ne pahasına olursa olsun yükselmek."

Reles başını salladı ve bir süre güvertede yürüdü. "O açıdan tipik dedin. Peki, hangi açıdan tipik değil?"

Başımı iki yana salladım ve başımın fena ağrıdığını fark ettim. İnsana gözünü açtırmayan türde bir ağrı. "Ne ima ettiğini anlayamadım."

"Eşcinsel mi? Küçük kızlara mı düşkün? Rüşvet alır mı? Zayıf noktası ne?" Omuz silkti. "Dinle onu öldürtebilirim de, ama bir polis öldüğünde çok yaygara kopuyor. Tıpkı yazın Excelsior'un dışında öldürülen polis gibi. Berlin polisi o yüzden ortalığı az karıştırmadı."

"Bir de bana sor."

"Onu öldürtmek istemiyorum ama herkesin bir zayıflığı vardır. Seninki Noreen Charalambides. Benim ki ise bir polisin çekmecesindeki mektup. Peki, bu Yüzbaşı Weinberger'in zayıflığı ne?"

"Şimdi söyleyince bir tane aklıma geldi."

Parmaklarını şaklattı. "Söyle bakalım."

Hiçbir şey demedim.

"Lanet olsun Günther, bu senin vicdanınla değil Noreen'le ilgili bir mesele. Bu onun bir gece kapıyı açtığında karşısında kardeşimi bulması

meselesi. İşin aslı buz kıracağını benim gibi iyi kullanamaz. Babam ve bunu ona öğreten doktor haricinde çok az kişi kıracağı kullanmayı bilir. Ben ise tabanca gibi rahatça kullanıp işimi hallederim. Ama Abe." Max Reles başını iki yana sallayıp gülümsedi. "Brooklyn'deyken ikimizde yeraltı dünyasının önde gelen isimleri Shapiro Kardeşler için çalışıyorduk. Abe araba yıkamadaki adamı sırf arabasını düzgün temizlemediği için öldürdü. Tekerlekleri pis bırakmış. En azından bana öyle söyledi. Gün ortasında adamı yere yıkmış ve buz kıracağını kulağına saplamış. Hem de iz bırakmadan. Polisler adamın kalp krizi geçirdiğini düşündü. Shapirolar da ölmekten kurtulamadı. Ben ve Abe, Bill'i geçen mayıs diri diri bir kum ocağına gömdük. Berlin'e gelmemin nedenlerinden biri de bu, Günther. Ortalığın biraz durulmasını bekliyorum." Durdu. "Bilmem açıkça anlatabildim mi? Bill Shapiro gibi o orospunun da diri diri gömülmesini mi istiyorsun?"

Başımı iki yana salladım. "Tamam, söyleyeceğim."

İKİNCİ KISIM

HAVANA, ŞUBAT 1954.

1

Rüzgâr kuzeyden estiği zaman dalgalar, Havana'yı kuşatan devrimci bir ordu tarafından gönderilmiş gibi, Malecon'daki duvara çarpardı. Tonlarca su havaya yükselir ve daha sonra okyanus kıyısındaki otoyolun üzerine düşerek batıya giden büyük Amerikan arabalarını yıkar ya da kış vakti duvarın üzerinde yürüyecek kadar aptal yayaları ıslatırdı.

Birkaç dakika boyunca ay ışığında kıyıya çarpan dalgaları gerçek bir umutla izledim. Sesleri yüksekti, ama gecenin çoğunu kurmalı gramofonlarıyla birlikte dairemin önünde geçiren ve adanın her yanında duyabileceğiniz rumba müziğiyle beni ve diğerlerini uyutmayan Kübalı gençlerle aşık atamazlardı. Kimi zaman Alman bandolarının ham ve kaba müziğini bile özlediğim olurdu; model 24 yapışkan el bombalarının sokak temizleyen özelliklerinden bahsetmiyorum bile.

Uyku tutmayınca Casa Marina'ya gitmeyi düşündüm ama bu geç saatte gözde *chica*'mın mü-

sait olmayacağını düşünerek vazgeçtim. Üstelik Yara yatağımda uyuyordu ve sabah erken saatte neden evden çıktığımı hiç sorun etmese de Doña Maria'ya girmek için on dolar ödemek israf olacaktı çünkü bu yaştan sonra değil aynı gecede iki kez, birkaç günde bir ancak bir kez sevişebiliyordum. O yüzden oturdum ve okuduğum kitabı bitirdim.

İngilizce bir kitaptı.

Robert Freeman adındaki bir İngiliz'i bana iş vermesi için ikna etme maksadıyla bir süredir İngilizce öğreniyordum. Freeman, 1790'dan beri tüm Küba sigaralarının dağıtımcısı, sigara devi Gallaher'e bağlı J.Frankau adındaki bir firmayı işletiyordu. Batı Almanya pazarına açılabilmek için beni Almanya'ya geri göndermesi umuduyla Freeman'ı ikna etmeye çalışıyordum. Alman kökenli Arjantinli Carlos Hausner'in Almanya'ya geri dönüp diğerlerine katılması için bir takdim mektubu ve birkaç kutu numunenin yeterli olacağını düşünüyordum.

Küba'yı sevmiyor değildim. Aslında tam tersiydi. Arjantin'den yüz bin Amerikan dolarıyla ayrılmıştım ve Havana'da gayet lüks bir yaşam sürüyordum. Ama tacizci böceklerin olmadığı, insanların geceleri uyuduğu ve içkilere buz konulmayan bir yere gitmek istiyordum: Bir bara gittiğim her seferinde beynimin donmasından bıkmıştım. Almanya'ya dönmek istememin diğer bir sebebi de Arjantin pasaportunun süreli olmasıydı. Bir kez Almanya'ya geri döndüm mü artık güven içerisinde ortadan kaybolabilirdim.

Berlin'e dönmem söz konusu bile değildi. Öncelikle komünistlerin kontrolündeki Demokratik

Alman Cumhuriyeti yüzünden geçiş imkânsızdı. Ayrıca 1949 yılında Viyana'da öldürülen iki kadın yüzünden polis beni arıyor olmalıydı. Onları ben öldürmemiştim. Hayatımda gurur duymayacağım pek çok şey yaptım ama hiç kadın öldürmedim. Uzun ve sıcak 1941 yazında öldürdüğüm Sovyet kadını saymazsak tabii – birkaç bin silahsız mahkûmu hücrelerinde öldüren NKVD ölüm mangasının mensubu. Ruslar bunu cinayet sayabilirdi ki, Berlin'den uzak durmak için bu da haklı bir nedendi. Hamburg daha müsait görünüyordu. Hamburg, Federal Alman Cumhuriyeti'ndeydi ve orada kimseyi tanımıyordum. Dahası hiç kimse de beni tanımıyordu.

Bu arada keyfim yerindeydi. Habaneroların en çok istediği şeye sahiptim: Malecon'da büyük bir daire, büyük bir Amerikan arabası, sevişecek bir kadın ve yemek yapacak bir kadın. Kimi zaman seviştiğiniz ve yemek yapan kadın aynı olurdu. Ama benim Vedado dairem Yirmi Beşinci Cadde'den sadece birkaç blok uzaktaydı ve ben de Havana'nın en ünlü ve lüks *casa de putas*'ını ziyareti adet haline getirmiştim.

Yara'dan hoşlanıyordum ama hepsi buydu. Ben istediğimde değil de kendi istediğinde gelip kalırdı. Sanırım Yara zenciydi ama Küba'dayken bu tür şeylerden emin olmak kolay değildi. İnce uzundu, tatlı bir midilliyi andıran bir suratı vardı ve benden yirmi yaş daha küçüktü. Fahişe değildi çünkü karşılığında para almıyordu. Ama fahişeye benziyordu. Havana'daki kadınların çoğu fahişeye benziyordu. Bu fahişelerin çoğu da kız kardeşinize benzerdi. Yara fahişe değildi çünkü benden

para çalarak daha çok kazanıyordu. Dert etmiyordum. Böylece ona ödeme yapmak zahmetinden kurtuluyordum. Ayrıca sadece ödeyebileceğim kadar diye düşündüğü miktarı çalıyordu ki bu suçluluk duygusuyla ona ödeyeceğimden daha azdı. Yara uyuşturucu ya da sigara kullanmazdı ve bana voodoodan farklı gelmeyen Santeria dinine bağlıydı. Benim için Afrika tanrılarına dua etmesi hoşuma giderdi. Benim dua ettiklerimden daha çok işe yarıyor olmalıydılar.

Havana'nın kalanı da uyanır uyanmaz Chevrolet Styline arabamla Prado üzerinde yol almaya başladım. Styline Küba'daki en yaygın ve muhtemelen de en büyük arabaydı. Bir Styline yapmak için Bethlehem Steel'de bulunandan daha fazla metal gerekiyordu. Gran Teatro'nun önüne park ettim. Dış cephesi meleklerle kaplı neo-barok bir binaydı. Anlaşılan mimar oyun yazarı ya da aktör olmanın havari olmaktan daha önemli olduğunu düşünüyordu. Bugünlerde, bilhassa Küba'da, hemen her şey havari olmaktan daha önemliydi.

Yakındaki Partagas sigara fabrikasındaki sigara içme odasında Freeman'la görüşecektim ama erken geldiğimden Hotel Inglaterra'ya gidip terasta kahvaltı siparişi verdim. Orada fahişeler hariç Küba'nın bildik simalarına denk geldim: Saat fahişeler için henüz erkendi. Limandaki savaş gemisinden izin alıp gelmiş Amerikalı donanma subayları, tombul turistler, yakındaki Barrio Chino'dan gelen birkaç Çinli iş adamı, köpekbalığı derisinden takımlar ve küçük Stetson şapkalar giyen birkaç yeraltı dünyasına ait tip ve yüzleri tütün yaprağı kadar, gözlükleri ise daha da kara,

pembe çizgili ceketler giyen üç hükümet görevlisi. İngiliz kahvaltısı yaptım, kalabalık ve palmiyelerin gölgesindeki Parque Central'den geçerek Havana'daki en sevdiğim dükkâna gittim.

Obispo ve Berniz'in köşesindeki Hobby Centre maket gemiler, oyuncak arabalar ve benim işime en çok yarayacak elektrikli tren setleri satıyordu. Benim gözdem masaüstü üç raylı bir Dublo'ydu. Bir zamanlar Hermann Goering'in evinde gördüğüm tren setiyle kıyaslanamazdı ama yine de çok hoşuma gidiyordu. Dükkândan İngiltere'ye sipariş verdiğim yeni lokomotif ve vagonu aldım. İngiltere'den çok şey alsam da evimdeki atölyedeki makette bulunan bazı şeyleri de kendim yapmıştım. Yara tren setinden korktuğu kadar atölyeden de nefret ediyordu. Ona göre tüm bunlar şeytan işiydi. Gerçek trenlerle bir sorunu yoktu. Ona asıl şeytanın işiymiş gibi gelen bu yaştaki bir adamın oyuncak trenlere ilgisiydi.

Dükkân La Moderna Pesia'dan birkaç metre uzaktaydı. Burası Havana'nın en büyük kitapçısı olsa da daha çok beton bir sığınağa benziyordu. İçeri girip Montaigne'nin denemelerinden birinin İngilizcesini aldım. Hemen hiç bilmediğim Montaigne'i okumak için yanıp tutuşuyor değildim, ama sadece İngilizcemi ilerletmiş görünmek istiyordum. Casa Marina'daki herkes de bana kendimi geliştirmeye ihtiyacım olduğumu söyleyebilirdi. En azından gözlük takmaya başlamam gerektiğini düşünmeye başlamıştım. Bir an için bir şeyler gördüğüme ikna oldum. Kütüphanede başka bir hayatta yirmi yıl önce gördüğüm birisi vardı.

Noreen Charalambides.

Fakat o artık Noreen Charalambides değildi. Benim artık Bernhard Günther olmamam gibi. Uzun süre önce kocası Nick'ten ayrılıp tekrar Noreen Eisner olmuştu ve sayısı ondan fazla başarılı romanın ve birkaç oyunun yazarı olarak tüm okuyucu dünyası onu bu isimle biliyordu. Şişman bir Amerikalı turistin bakışları altında Noreen, Montaigne'i almak için gideceğim ve böylece beni kesin olarak göreceği yerde, kitap imzalıyordu. Bu yüzden sessizce uzaklaşmalıydım. Uzaklaşmalıydım çünkü sahte isimle Küba'da yaşıyordum ve bunu ne kadar az kişi bilirse o kadar iyi olurdu. Bir diğer nedeni de 1945'ten sonra geçen zaman zarfında çok yaşlanmış olmamdı. Noreen ise neredeyse aynı görünüyordu. Saçında birkaç beyaz tel ve alnında bir iki kırışık vardı, ama hâlâ çok güzeldi. Güzel safir bir broş ve altın kol saati takıyordu. Elinde gümüş dolmakalem ve kolunda da pahalı bir timsah derisi çanta vardı.

Noreen beni görünce hayalet görmüş gibi elini ağzına götürdü. Belki de öyle olduğunu zannetmişti. Yaşlandıkça kendi hayatımın başkasının hayatı olduğuna ve benimse sadece Araf'taki bir ruh olduğuma inanmak kolaylaşmaya başlamıştı. Ebediyen denizlerde dolaşmaya mahkûm edilmiş bir tür uçan Hollandalı gibi.

Kafamın hâlâ çalışıp çalışmadığını kontrol etmek için şapkamın siperine dokundum ve "merhaba," dedim. İngilizce konuşmam onu daha da şaşırtmış olmalıydı. İsmimi unutmuş olabileceğini düşünerek şapkamı kaldırıp vazgeçmeye niyetlendim. Belki de ismimi hatırlamaması daha

iyi olurdu. En azından ona yenisini söyleyene kadar.

"Gerçekten sen misin?" diye fısıldadı.

"Evet." Boğazım düğümlenmişti.

"Öldüğünü düşündüm. Hatta bundan emindim. Sen olduğuna inanamıyorum."

"Sabahları kalkıp banyoya giderken ben de aynı sorunu yaşıyorum. Sanki gece birisi benim vücudumu çalıp yerine babamınkini koymuş gibi hissediyorum."

Noreen başını iki yana salladı. Gözleri yaşlıydı. Çantasını açıp bir farenin gözüne bile yetmeyecek minik mendilini çıkardı. "Belki de sen dualarımın karşılığısın," dedi.

"O zaman bir Santeria duası olmalı," dedim. "Bir Katolik rahibinin voodoo duası ya da daha beter bir şey zannedip iğreneceği türden bir dua."

Bir an susup hangi kadim iblislerin, hangi şeytani güçlerin Bernie Günther'i kendilerinden biri diye seçtiğini ve onu, birisinin rasgele bir duasına, karanlık ve hilebaz bir cevap olarak sunduklarını düşündüm.

Garip garip etrafıma baktım. Şişman Amerikalı kadın turist altmış yaşlarındaydı, ince eldivenler giyiyordu ve arıcıya benzemesine neden olan peçeli bir yaz şapkası takıyordu. Sanki sahnedeymişiz gibi Noreen ve beni dikkatle inceledi. Noreen'e bakmadığı ve benim de duygusal yeniden kavuşma merasimini icra ettiğim sırada, sanki bunun o yazara ait olduğuna inanamıyormuş gibi, kitabındaki imzaya baktı.

"Bak," dedim. "Burada konuşamayız. Köşede bir bar var."

"Floridita mı?"

"Beş dakika sonra orada buluşalım." Daha sonra masadaki görevliye bakıp "Bunu almak istiyorum. İsmim Hausner. Carlos Hausner," dedim. İspanyolca konuştum ama Noreen'in anladığından emindim. Her zaman olup biteni anlama konusunda becerikliydi. Ona bakıp başımı salladım. O da sanki sırrın bende güvende dermiş gibi başını salladı. Şimdilik.

"Aslında buradaki işim bitti," dedi Noreen. Turiste bakıp gülümsedi. Turist de gülümseyip, sanki imzalı kitap değil de bin dolarlık çek verilmiş gibi Noreen'e teşekkür etti.

"Neden şimdi birlikte gitmiyoruz," dedi ve koluma girdi. Benimle birlikte kitapçının kapısına yürüdü. "Seni yeni bulmuşken bir daha kaybetmek istemem."

"Nedenmiş o?"

"Aa, pek çok sebebi var, *Sinyor Hausner*," dedi. "Nihayetinde ben bir yazarım."

Kitapçıdan çıkıp Floridita Bar'a doğru yürümeye başladık.

"Biliyorum. Hatta kitaplarından birini okudum. İspanya iç savaşıyla ilgili olanı. *Cesurların Alabileceği En Kötü Kararlar*."

"Peki, nasıl buldun?"

"Dürüst mü olayım?"

"Sanırım bir deneyebilirsin, *Carlos*."

"Hoşuma gitti."

"Demek ki tek sahte olan adın değilmiş."

"Hayır, hakikaten hoşuma gitti."

Barın önündeydik. Bir adam bir Oldsmobile'in üzerini açarak yanımıza geldi.

"Taksi sinyor? Taksi?"

Adama gitmesini işaret ettim ve Noreen önde bara girdik.

"Çok az zamanım var çünkü on beş dakika sonra sigara fabrikasında bir randevum var. İş meselesi olduğundan gitmemek olmaz."

"Eğer öyle istiyorsan öyle olsun. Zaten insan ömründe sadece bir kez olur."

2

Bisikletlerin yarış pisti büyüklüğünde maun bir bar ve arkasında da Havana Limanı'na giren eski bir yelkenliyi gösteren soluk bir resim vardı. Köle gemisi olabilirdi ama turist ya da Amerikan denizcilerini taşıması ihtimali daha yüksekti. Floridita, Havana Limanı'ndaki destroyerin yanına demirlemiş yolcu gemisinden gelen Amerikalılarla doluydu. İçeride üç kişilik bir müzik grubu vardı. Bir masa bulup garson hâlâ beni duyabiliyorken çabucak içki siparişlerini verdim.

Noreen aldığım şeye bakmakla meşguldü. "Montaigne ha? Etkilendim." Muhtemelen diğerlerinin dediklerini anlamaması için Almanca konuşmaya başlamıştı.

"Etkilenme. Daha okumadım."

"Ne bu? Hobby Center mi? Çocuğun mu var?"

"Hayır, kendime aldım." Güldüğünü görünce omuz silktim. "Tren setlerini severim. Kafamdaki tek ve masum bir düşünce gibi sürekli dönmeleri

hoşuma gidiyor. Böylece diğer tüm düşünceleri eleyebiliyorum."

"Biliyorum. *Yürek Burgusu*'ndaki kadın vali gibisin."

"Öyle mi?"

"Henry James'in bir romanı."

"Duymamıştım. Senin çocuğun var mı?"

"Dinah adında bir kızım var. Okuldan yeni çıktı."

Garson bir satranç ustasının taşları dizmesi gibi içkileri ustaca önümüze dizdi. Garson gidince Noreen "mesele ne Carlos? Aranıyor musun?" diye sordu.

"Uzun hikâye." Sessizce kadeh tokuşturduk.

"Eminim."

Saatime baktım. "Şimdi anlatamam. Başka vakte kalsın. Ya sen? Küba'da ne işin var? Son duyduğumda Gayri Amerikan Faaliyetler Komisyonu'nun mahkemesine çıkarılmıştın. HUAC. Hangi tarihteydi?"

"Mayıs 1952. Komünist olmakla suçlandım. Bazı Hollywood film stüdyoları da beni kara listeye aldı." Kokteyl çubuğuyla içkisini karıştırdı. "O yüzden buradayım. Küba'da oturan yakın bir arkadaşım HUAC mahkemesini duymuş, gelip bir süre burada kalmam için beni davet etti."

"Gerçekten yakın arkadaşmış."

"Ernest Hemingway."

"Önceden adını duyduğum bir arkadaş."

"Aslında burası en sevdiği barlardan biridir."

"Sen ve o..."

"Hayır. Ernest evli. Zaten şu anda Afrika'da. Bir şeyler vurmakla meşgul."

"O da mı komünist?"

"İlgisi yok. Ernest siyaseti hiç sevmez. Onu ideolojiler değil, insanlar ilgilendirir."

"Akıllı adammış."

"Zannettiğin kadar değil."

Grup çalmaya başladı ve ben sızlandım. Bir o yana bir bu yana sallanarak başımı döndüren gruplardan biriydi bu. Adamlardan biri büyücü doktor flütü diğeri ise inekleri bile kahredecek bir inek çanı çalıyordu. Müzikleri yük katarının düdüğü gibiydi. Kız solo söylüyor ve gitar çalıyordu. Şimdiye kadar onu kullanarak tahtaya ya da onu çalan aptalın kafasına, çivi çakmak istemediğim bir gitar görmedim.

"Artık gitmem gerek," dedim.

"Sorun ne? Müzik sevmez misin?"

"Küba'ya geldiğimden beri." İçkimi bitirip tekrar saatime baktım. "Bak," dedim, "görüşmem en fazla bir saat sürer. Neden öğle yemeği yemiyoruz?"

"Olmaz. Geri dönmem gerek. Bu akşam yemeğe misafirlerim ve alıp aşçıya götürmem gereken şeyler var. Eğer gelebilirsen çok memnun olurum."

"Tamam. Gelirim."

"San Francisco de Paula'daki Finca Vigía." Noreen çantasını açtı, not defterini çıkardı ve adresi ve telefon numarasını yazdı. "İstersen erken gel. Misafirler gelmeden, beş civarı gelebilirsin. Konuşmaya kaldığımız yerden devam ederiz."

"Tamamdır." Not defterini alıp kendi adresimi ve telefon numaramı yazdım. "İşte," dedim. "Seni terk edeceğimi düşünme ihtimaline karşı."

"Seni gördüğüme sevindim, Günther."

"Ben de, Noreen."

Kapıya gittim ve dönüp Floridita'dakilere baktım. Kimse grubu dinlemiyor hatta dinliyormuş gibi bile görünmüyordu. Hepsi içmekle meşguldü. Barmen, özel siparişmiş gibi, onar onar daiquiri yapıyordu. Ernest Hemigway'le ilgili duyduğum ve okuduğum şeylere bakılırsa o da bunları böyle içmeyi seviyordu.

3

Sigara fabrikasının dükkânından üç tane *petit robustos* alıp, aralarında Robert Freeman'ın da bulunduğu bir grup adamın duman, kibrit alevi ve sigara külünden ibaret dünyalarına benzeyen sigara odasına gittim. O odaya ne zaman girsem kokusu bana Adlon'un kütüphanesini hatırlatırdı ve zavallı Louis Adlon'u beyaz eldivenli parmaklarında gözde sigarası Upmann ile tepemde dikilir halde görür gibi olurdum.

Freeman İngiliz'den çok Güney Amerikalıya benzeyen iri ve dobra bir adamdı. Bir İngiliz'e göre İspanyolcası gayet iyiydi –en az benimki kada – ve aile geçmişine bakınca bunda da şaşılacak bir yan yoktu: Büyük büyükbabası 1839 tarihinde Küba sigaraları satmaya başlamıştı. Teklifimin ayrıntılarını kibarca dinledi ve daha sonra da aile işini genişletmeye yönelik kendi planlarını anlattı:

"Yakın zamana kadar Jamaika'da bir sigara fabrikam vardı. Fakat tıpkı Jamaikalılar gibi üretimde

istikrarsızdı ve ben de fabrikayı satıp Küba sigaralarını İngiltere'de satmaya odaklanmaya karar verdim. Bana İngiltere pazarında yüzde yirmi yer kazandıracak birkaç şirket daha satın almayı planlıyorum. Ama Alman pazarını bilemiyorum. Öyle bir şey var mı? Sen söyle ihtiyar delikanlı."

Ona Almanya'nın Avrupa Kömür ve Çelik Birliği'ne üyeliğinden, 1948'deki para reformunun faydalarından ve Avrupa tarihindeki en hızlı büyüyen ülke olmasından bahsettim. Ona sanayi üretiminin yüzde otuz beş arttığını tarım üretiminin ise savaş öncesini bile geçtiğini söyledim. Bugünlerde bir Alman gazetesinden elde edilebilecek bilgiler akıl alır gibi değildi.

"Mesele Batı Alman pazarında yer *alabilmen* değil, yer *almadan* var olmaya devam edip edemeyeceğin meselesi."

Freeman etkilenmişe benziyordu. Ben de etkilenmiştim. Patolog raporları yerine ihracat pazarını tartışmak hoş bir değişiklik olmuştu.

Yine de tek düşündüğüm Noreen Eisner ve yirmi yıl sonra ona rastlamış olmamdı. Yirmi yıl! Yaşanan bunca şeyden sonra mucizeden farksızdı –Noreen İspanya İç Savaşı'nda ambulans sürücüsüydü ve ben de Nazi Almanya'sı ve Sovyet Rusya'daydım. İşin aslı ona karşı içimde bir his kalmamıştı. Böyle hisler yirmi yıl boyunca varlığını sürdüremezdi. Ayrıca ilişkimiz sadece birkaç hafta sürmüştü. Ama tekrar arkadaş olabilmeyi çok isterdim. Havana'da pek arkadaşım yoktu ve yanında gerçek kimliğimi gizlemek zorunda kalmayacağım biriyle hatıralarımı paylaşabilmek hoş olacaktı. Olmam gereken kişi değil de

olduğum kişi. Dört yıldır böyle doğrudan bir şey yapmamıştım. Robert Freeman gibi bir adamın da ona Bernie Günther'i anlatırsam ne diyeceğini merak ettim. Herhalde sigarasını yutardı. Son dostane görüşmemizin ardından tekrar görüşeceğimizi söylemiş ve o arada Montecristo ve Ramon Allones markalarını satma hakkını kendisine veren iki rakip şirketi satın almıştı.

"İşin aslı Carlos," dedi sigara odasından çıkarken. "Savaş öncesinden beri konuştuğum ilk Alman sensin."

"Arjantinli Alman," diyerek düzelttim.

"Evet, elbette. Almanlara karşı olduğumu zannetme. Artık hepimiz aynı taraftayız. Komünistlere karşı bir olduk. Biliyor musun, kimi zaman ülkelerimiz arasında yaşananları düşünüyorum. Savaşı yani. Nazileri ve Hitler'i. Ya sen?"

"Ben hiç düşünmemeye çalışıyorum," dedim. "Ama düşündüğüm zamanlarda anladığım şu: O kısa süre zarfında Alman lisanı çok küçük bir Alman düşüncesinin oluşturduğu çok büyük Almanca kelimelerden ibaretti."

Freeman gülüp sigarasından bir nefes çekti. "Aynen," dedi. "Aynen."

"Her ırkın akıbeti bir şekilde kendini Tanrı'nın seçilmiş ırkı olarak görmektir," diye ekledim. "Ama çok az ırk bunu uygulamaya koyacak kadar aptaldır."

Satış salonunda ağzında sigara olan İngiltere başbakanının resminin önünden geçerken başımla işaret ettim. "Bir şey daha. Hitler sigara ve içki içmezdi. Kendini vurduğu güne kadar da gayet sağlıklı yaşadı."

"Aynen," dedi Freeman. "Aynen."

4

Finca Vigía, Havana'nın merkezinin yirmi kilometre kadar güneydoğusundaydı – yirmi dönümlük bir araziye ve kuzey yönünde körfez manzarasına sahip tek katlı İspanyol koloni binası. Limon rengi üstü açılır Ponitac Chieftain'ın yanına park ettim – farlar açık olduğunda kaportadaki şefin kafası parlayanlardan. Beyaz ev ve onun konumunda Afrika'yı hatırlatan bir şey vardı ve arabamdan inip etraftaki mango ağaçlarıyla büyük jakarandalara baktığımda kendimi Kenya'daki bir valinin evini ziyaret ediyormuş gibi hissettim.

Evin içi de bu izlenimi pekiştirdi. Ev Hemingway'in av merakına adanmış bir müze gibiydi. Ana yatak odası da dâhil olmak üzere büyük ve ferah odalarında –banyo hariç– ceylan, bizon ve dağ keçisi kafaları bulunuyordu. Kısacası boynuzu olan her şey vardı. Son tekboynuzlu atın kafasını da bu evde bulsam şaşırmazdım. Belki eski karılarına ait birkaç taneyi de. Hayvan ka-

falarına ek olarak, banyoda bile bolca kitap vardı ve benim evimden farklı olarak çoğu okunmuşa benziyordu. Parke kaplı zeminde genelde halı yoktu ki evi sahiplenmiş gibi görünen birkaç kedi bu durumdan rahatsız olmalıydı. Beyaz badanalı duvarlarda birkaç resim ve boks posteri vardı. Mobilyalar güzellikten ziyade konfor dikkate alınarak seçilmişti. Oturma odasındaki kanepe ve sandalyelerin kaplandığı çiçek desenli kumaşlar erkeksi ölüm sevgisinin hâkim olduğu eve aykırı ve kadınsı bir hava katmıştı. Oturma odasının tam ortasında, Havana Milli Başkent Binası giriş salonundaki ve Küba'daki tüm ölçü birimlerinin sıfır noktası kabul edilen yirmi dört karat elması andıran, üzerinde bir bira kamyonundan fazla şişe bulunan bir içki sehpası bulunuyordu.

Noreen ikimize birer büyük burbon kadehi doldurdu ve çıktığımız uzun terasta bana son görüşmemizden sonra hayatının nasıl geçtiğini anlattı. Karşılığında ben de ona kendi hayatımı anlattım – SS olduğumu ya da Ukrayna'daki polis taburunda görev yaptığımı söylemedim. Ona özel dedektif olduğumu, sonra tekrar polisliğe döndüğümü, Erich Gruen'i, o ve CIA'in komployla beni savaş suçlusu haline getirdiklerini ve Yoldaşlık'ın yardımıyla Almanya'dan kaçıp Arjantin'de yeni bir hayat kurmak zorunda kaldığımı anlattım.

"Sahte isim ve Arjantin pasaportunun nedeni bu," dedim. "Peronistler Nazi olmadığımı öğrenmese hâlâ orada olabilirdim."

"İyi de neden Küba?"

"Bilmem. Herkesle aynı nedenlerden olsa gerek. İklim. Sigara. Kadınlar. Kumarhaneler. Bazı-

larında tavla oynuyorum." Burbonu yudumlayıp ünlü yazar içkisinin ekşi tatlı tadının keyfini çıkardım.

"Ernest büyük balık avlamaya geldi."

Balık var mı diye etrafıma baktım ama yoktu.

"Buradayken vaktinin çoğunu Cojimar'da geçirir. Teknesinin bulunduğu kıyıdaki bir balıkçı köyü. Ernest balık avlamaya bayılır. Ama Cojimar'da güzel bir bar var, tekneden ve balıkçılıktan çok o barı sevdiğinden şüpheleniyorum. Kısacası Ernest'in barları her şeyden daha çok sevdiğinden şüpheleniyorum."

"Cojimar. Milislerin orada atış talimi yaptığını öğrenene kadar oraya giderdim. Nişan aldıkları da bazen canlılar oluyormuş."

Noreen başını salladı. "O hikâyeyi ben de duydum. Doğru olduğundan da eminim. Fulgencio Batista hakkında söylenen her şeye inanırım. O sahilde kendi yüksek rütbeli generalleri için tel örgüyle çevrili villalardan oluşan bir köy inşa etti. Geçen gün yanından geçtim. Hepsi pembeydi. Generaller değil tabii ki, villalar."

"Pembe mi?"

"Evet. Samuel Taylor Coleridge'nin hayalini kurduğu bir tatil kampına benziyordu."

"Kitabını okumadığım başka birisi daha. Günün birinde okumak zorunda kalacağım. Tuhaf. İstediğim kadar kitap alabilirim. Ama almak onları okumanın yerine geçmiyor."

Terasta ayak sesleri duyunca döndüm ve yaklaşan genç ve güzel bir kadın gördüm. Ayağa kalktım ve yüzümdeki pis bakışı gizlemeye çalışarak gülümsedim.

"Carlos, bu kızım Dinah."

Annesinden daha uzundu ve bunun nedeni topuklu giymesi değildi. Sadece dizlerini örtüp arkasının büyük kısmını açık bırakan ve minik tül eldivenleri gereksiz kılan puanlı, askılı bir elbise giyiyordu. Kaslı ve bronzlaşmış ön kolunda Karl Marx'ın sakalının şeklinde, ebadında ve renginde tiftik yününden bir çanta vardı. Saçı tam sarışın değildi ki, bu ona daha çok yakışmıştı ve tüm o sığ katmanlar ve yumuşak dalgalar ve narin boynundaki inciler ona hayran bir deniz tanrısının hediyesi olmalıydı. Şeklinin bir sepet dolusu altın elmayı hak ettiği kuşkusuzdu. Ağzı okyanusta giden bir geminin yelkeni gibi dolgundu ve dudaklarındaki ruj da Ruben ekolünden birisi tarafından çizilmiş gibi kusursuzdu. Büyük, mavi ve zekâ fışkıran gözleri kare şeklinde ve hafif gamzeli çenesi nedeniyle daha da dikkat çekici olmuştu. Güzel kızdan güzel kıza fark vardı; Dinah Charalambides ikinci dereceden denklemleri çözebilecek güzel bir kızdı.

"Selam," dedi ciddi bir ifadeyle.

Başımı salladım ama çoktan ilgisini kaybetmiştim.

"Anne arabayı alabilir miyim?"

"Dışarı çıkmıyorsun herhalde?"

"Geç kalmam."

"Gece dışarı çıkman hiç hoşuma gitmiyor," dedi Noreen. "Ya ordu kontrol noktalarında durdurulursan?"

"Devrimciye benzer halim var mı?" diye sordu Dinah.

"Ne yazık ki, hayır."

"O zaman sorun yok."

"Kızım on dokuz yaşında, Günther," dedi. "Ama otuz yaşında gibi davranıyor."

"Her şeyi senden öğrendim, sevgili annecigim."

"Nereye gidiyorsun?"

"Barracuda Club."

"Oraya gitmeni hiç istemiyorum."

"Bunu daha önce de konuşmuştuk." Dinah iç çekti. "Bak, arkadaşlarımın hepsi orada olacak."

"Ben de bu yüzden istemiyorum zaten. Neden yaşıtın olanlarla gezmiyorsun?"

"Los Angeles'taki evimizden sürülmeseydik belki yapardım," dedi Dinah imalı bir şekilde.

"Biz sürülmedik," diye ısrar etti Noreen. "Sadece Birleşik Devletler'den bir süre uzak kalmam gerekti hepsi bu."

"Bunu anlıyorum ama lütfen sen de beni anlamaya çalış. Bir sürü sıkıcı insanla burada oturup siyaset konuşmak yerine çıkıp eğlenmek istiyorum." Dinah bana baktı ve sonra özür diler gibi gülümsedi. "Sizi kastetmedim, Sinyor Günther. Annemin anlattıklarına bakılırsa çok ilginç biri olmalısınız. Ama Noreen'in arkadaşlarının çoğu solcu yazar ve hukukçular. Aydınlar. Ve Ernest'in çok içen dostları."

Bana Günther deyince biraz irkildim. Demek ki Noreen sırrımı çoktan kızına ifşa etmişti ki bu beni rahatsız etti.

"Ayrıca sigara içmeni de istemiyorum," dedi Noreen.

Dina gözlerini devirip eldivenli ellerinden birini kaldırdı. "Anahtarlar."

"Masanın üzerinde, telefonun yanında."

Dinah parfüm, sigara ve sabırsızlık kokan bir bulutu arkasında bırakarak, annesinin gotik Amerikan oyunlarındaki huysuz güzellerden biri gibi, çekip gitti. Oyunlarının hiç birini sahnede izlememiş sadece filmi çekilen bazılarını izleyebilmiştim. Bu oyunlar vicdansız anneler, deli babalar, kaypak ve sadist oğullar, hoppa karılar ve sarhoş eşcinsel kocalarla doluydu – beni bir ailem olmadığına neredeyse sevindirecek türden oyunlar. Bir sigara yakıp neşemi gizlemeye çalıştım.

Noreen oturma odasından getirdiği Old Forester şişesinden ikimize birer burbon daha doldurdu ve fil ayağı şeklindeki kovadan kendisine buz aldı.

"Küçük cadı," dedi keyifsizce. "Brown Üniversitesi'nde okuması gerekirken Havana'da benimle yaşamak zorundaymış gibi davranıyor. Ondan gelmesini istemedim. Buraya geldiğimden beri tek kelime yazamadım. Bütün gün oturup müzik dinliyor. Birisi müzik dinlerken yazamıyorum. Özellikle de onun dinlediği müzikleri. *The Rat Pack: Live at the Sands*. O kibirli heriflerden öyle nefret ediyorum ki. Geceleri de çalışamıyorum çünkü hep dışarıda olduğundan başına bir şey gelecek diye endişeleniyorum."

Bir iki saniye sonra Pontiac Chieftain çalıştı ve kaportasındaki Kızılderili başının rehberliğinde garaj yolundan çıkıp uzaklaştı.

"Burada yanında olmasını istemiyor musun?"

Noreen gözlüklerinin üzerinden gözlerini kısarak bana baktı. "Günther önceden anlayışın daha iyiydi. Ne oldu sana? Savaşta kafana bir şey mi çarptı?"

"Şarapnel arada bir sorun çıkarıyor. Yara izini gösterirdim ama peruğu çıkarmam gerek."

Hiç şaka kaldıracak havada değildi. Bir sigara yakıp kibriti çalıların arasına attı. "On dokuz yaşında bir kızın olsa Havana'da yaşamasını ister miydin?"

"Güzel arkadaşı olup olmadığına bağlı.

Noreen yüzünü buruşturdu. "İşte onu Rhode Island'da bırakmak istememin nedeni de bu tür sözler. Havana'da çok fazla kötü etki var. Bolca kolay seks ve ucuz içki."

"O yüzden buraya geldim."

Noreen dediğimi duymazdan gelerek "yetmezmiş gibi yanlış tiplerle takılıyor," diyerek devam etti. "Aslında seni davet etmemin nedenlerinden biri de bu."

"Ben de enayi gibi senin beni duygusal nedenlerle davet ettiğini zannettim. Yeteneklerinden bir şey kaybetmemişsin, Noreen."

"Öyle demek istemedim."

"Acaba?" Meseleyi uzatmadım. İçkimi koklayıp güzel kokusunun keyfini çıkardım. Burbon şeytanın kahve kupası gibi kokardı. "Bana sorarsan, meleğim, Küba'dan bin beter pek çok yer var. Biliyorum çünkü oraları denedim. Savaştan sonra ne Berlin ne de Viyana, Sarmaşık Birliği'nin yatakhanesi sayılmazdı. Özellikle de kadınsan. Rus askerleri pezevenk ve jigoloları da duman ettiler. Üstelik bu komünist karşıtı sağcı propaganda değil, gerçeğin ta kendisi. Ayrıca hazır nazik mevzulardan konuşmaya başlamışken kızına benim hakkımda neler anlattın?"

"Çok değil. Birkaç dakika öncesine kadar anlatacak ne vardı bilmiyordum. Bu sabah bana söylediklerin –ayrıca doğrudan bana değil La Moderna Poesia'daki kütüphane görevlisine söylüyordun– adının Carlos Hausner olduğundan ibaretti. Bu arada hangi akla hizmet Carlos adını seçtin? Carlos, John Wayne filmindeki Meksikalı köylünün adıdır. Ben seni kesinlikle Carlos olarak göremiyorum. Sanırım bu yüzden gerçek ismini kullandım – işin aslı ona 1934'te Berlin'de olanları anlatırken ağzımdan kaçtı."

"Bu yeni ismi alabilmek için çektiğim sıkıntıları hesaba katarsak bu büyük talihsizlik oldu. İşin doğrusu eğer yetkililer benim kim olduğumu öğrenirlerse beni Almanya'ya gönderirler ki, orada ne olacağı da belli değil. Ruslar muhtemelen beni asmak isteyecektir."

Şüpheyle bana baktı. "Belki de hak ettiğin budur."

"Belki." İçkiyi cam masanın üzerine koyup bir süre söylediğini düşündüm. "Ama sadece kitaplarda insanların başına hak ettikleri gelir. Fakat eğer gerçekten hak ettiğimi düşünüyorsan o zaman gitsem iyi olur."

Eve girip ön kapıdan çıktım. Çıkıştaki merdivenlerin üzerindeki terasın korkuluğuna yaslanmış duruyordu.

"Özür dilerim," dedi. "Hak ettiğini düşünmüyorum. Sadece seni kızdırıyordum. Lütfen geri gel."

Orada durup beş karış suratla ona baktım. Kızgındım ve onun ne düşündüğü de umurumda değildi. Bunun nedeni sadece asılmamla ilgili söy-

ledikleri değildi. Bernie Günther diye birinin artık yaşamadığını ve Carlos Hausner'in onun yerini aldığını daha açıkça söylemediğim için kendime kızgındım.

"Seni tekrar gördüğüm için çok heyecanlandım, bunca yıldan sonra..." Ses tonundan çaresizliğini anlayabiliyordum. "Sırrını ifşa ettiğim için özür dilerim. Eve döndüğünde Dinah'la konuşur ve ona bunun çok gizli bir konu olduğunu anlatırım, tamam mı? Ona senden bahsetmemin muhtemel sonuçlarını düşünemedim. Ama babası Nick öldüğünden beri onunla çok yakınız ve birbirimize her şeyi anlatıyoruz."

Çoğu kadının bir tekniği vardır. Ne zaman başları sıkışsa ona başvururlar ve erkekler üzerinde de hemen her zaman işe yarar. Noreen'de şimdi kendi tekniğini deniyordu. Önce ses tonu ve sonra iç çekişler. İşe de yarıyordu ve şimdilik daha üçüncü ya da dördüncü seviyedeydi. Hâlâ sırada bekleyen diğer seviyeler vardı. Az sonra omuzları çöktü ve döndü. "Lütfen," dedi. "Lütfen gitme." Beşinci seviye.

Basamaklarda durup önce sigarama sonra da San Fransisco de Paula'ya giden yola bağlı uzun ve yorucu yan yola baktım. Finca Vigía. Manası Gözcü Çiftliği'ydi. Aslında ismi doğru seçilmişti çünkü ana binanın solunda kişinin üst katında oturup kitap yazabileceği ve aşağıdaki dünyaya bakıp kendini bir tür tanrı gibi hissedebileceği bir kule vardı. Bir kedi gelip, sanki beni kalmam için ikna etmeye çalışırmış gibi, gri vücudunu bacaklarıma sürttü. Diğer taraftan en iyi pantolonuma sürtünerek fazla tüylerinden kurtulmak istiyor da

olabilirdi. Diğer bir kedi dik duran bir yatak yayı gibi arabamın yanında bekliyordu, eğer sürtünen kedi beni ikna etmeyi başaramazsa gitmeme engel olmak için harekete geçmeye hazırdı. Finca Vigía. Bir şey bana kendime mukayyet olup çekip gitmemi söyledi. Çünkü kalırsam birisinin dandik romanındaki hiçbir iradesi olmayan karakterlerden biri gibi olacaktım. Daha sonra o yazarlardan biri –Noreen veya Hemingway– bana yapmak istemediğim bir şey yaptırabilirdi.

"Tamam." Sesim karanlıktaki bir hayvanınki gibi çıktı. Ya da Santeria ormanındaki bir orisha gibi.

Sigarayı atıp içeri girdim. Noreen yarı yolda beni karşılayıp samimi bir şekilde kucakladı. Vücudu hâlâ çok hoştu ve ona sarılmak bana hatırlamam gereken şeyleri hatırlattı. Altıncı seviye. Beni nasıl etkileyeceğini hâlâ iyi biliyordu. Başını diğer tarafa çevirerek omzuma dayadı ve güzelliğini içime çekmeme izin verdi. Öpüşmedik. Henüz gerek yoktu. Henüz altıncı seviyedeydik. Yüzü diğer tarafa dönükken olmazdı. Bir süre sonra başını kaldırdı ve tekrar oturduk.

"Dinah'ın yanlış tiplerle takılmasıyla ilgili bir şey demiştin," dedim. "Beni buraya çağırmanın nedenlerinden biri de oymuş."

"Böyle kötü ifade ettiğim için beni affet. Aslında hiç böyle değilimdir. Nihayetinde kelimelerle aramın iyi olması gerek. Ama Dinah konusunda yardımına ihtiyacım var."

"On dokuz yaşındaki kızlarla ilgili bir şeyler bildiğim dönemin üzerinden çok zaman geçti Noreen. Zaten o zamanlar bildiklerimin de tümü

yanlışmış. Dizime yatırıp dövmek haricinde elimden ne gelir bilmiyorum."

"Belki işe yarayabilir," dedi.

"Bana kalırsa bir faydası olmaz. Gerçi hoşuna gitmesi gibi bir ihtimal mevcut ki bu da onu Rhode Island'a postalaman için diğer bir neden. Ama haklısın. Barracuda Club genç kızlara göre bir yer değil. Gerçi Havana'da çok daha berbat yerler var."

"Aa, oralardan da geri kaldığını zannetme. Shanghai Tiyatrosu. Kursaal Kabaresi. Hotel Chic. Bunlar sadece yatak odasında kibritini bulabildiklerim yerler. Durum daha fena da olabilir."

Başımı iki yana salladım. "Havana'da bile bundan beteri olmaz galiba." İçkimi masadan alıp içtim. "Tamam, çok uçarı. Eğer filmler doğruysa gençlerin çoğu bugünlerde öyle. Ama en azından Yahudileri dövmüyorlar. Ve hâlâ bu konuda ne yapabilirim bilmiyorum."

Noreen, Old Forester'ı alıp bardağımı doldurdu. "Belki birlikte bir şeyler düşünebiliriz. Tıpkı eski günlerde Berlin'de olduğu gibi. Eğer işler farklı gelişseydi bir farkındalık yaratmayı bile başarabilirdik. O makaleyi yazabilmiş olsaydım Hitler'in Olimpiyatları'na dur diyebilirdik."

"Yazmadığına sevindim. Yazsan muhtemelen ölmüş olurdum."

Başını salladı. "Bir süre güzel bir soruşturma takımı olmuştuk, Günther. Sen benim Galahad'ım olmuştun. Semavi şövalyem."

"Evet, mektubunu hatırlıyorum. Mektubun hâlâ yanımda olduğunu söylemek isterdim ama Amerikalılar Berlin'i bombaladıklarında dosya

sistemimi yeniden düzenlediler. Dinah konusunda tavsiyemi duymak ister misin? Onu odasına kilitleyip akşam dokuzdan sonra çıkmasına izin verme. Bu, Viyana dört devletin kontrolünde olduğu zaman işe yarıyordu. Ayrıca her istediği zaman arabanı ona verme. Onun giydiği topukluları ben giysem Havana'nın merkezine on beş kilometrelik mesafeyi yürümeye kalkmazdım."

"Evet, bunu görmek hoş olurdu."

"Beni topuklu giyerken görmek mi? Zaten Palette Club'da düzenli gösteri yapıyorum ama orada beni Rita olarak biliyorlar. Çocukların ebeveynlerine sürekli kafa tutması çok da kötü bir şey değildir. Özellikle de ebeveynlerin yaptıklarını dikkate alırsan. Dinah'nın büyürken yaşadıkları malum."

"Eğer sana her şeyi anlatırsam belki de sorunun ne olduğunu anlarsın," dedi.

"Deneyebilirsin ama artık dedektif değilim, Noreen."

"Ama bir zamanlar öyleydin değil mi?" Kurnazca gülümsedi. "Seni özel dedektifliğe başlatan bendim bilmem hatırladın mı?"

"Demek kozun bu."

Dudakları keyifsizce büküldü. "Bunu koz olarak kullanmak istemedim. Aklıma bile gelmedi. Ben sadece çaresiz kalmış bir anneyim."

"Sana bir çek yollayıp faiziyle öderim."

"Lütfen böyle konuşma. Paranı falan istemiyorum. Bolca param var. Bir dakika susup beni biraz dinlemeye çalışsan nasıl olur? Sadece bana bu kadarını borçlu olduğunu söylemeye çalıştım. Haksız mıyım?"

"Tamam. Duyacağıma söz veremem ama dinlerim."

Noreen başını iki yana salladı. "Günther biliyorsun savaştan sağ çıkmana bile hâlâ inanamıyorum. Daha yeni karşılaştık ve şimdiden seni vurmak istiyorum." Acı acı güldü. "Dikkatli ol bence. Bu evde Küba milislerinden fazla silah var. Kimi geceler burada Hemingway'le birlikte içerken o ağaçlardaki kuşlara ateş ederdi."

"Burada kedi olmak tehlikeliymiş."

"Sadece kedi olmak değil." Gülerek başını iki yana salladı. "İnsan olmak da tehlikeli."

"Kellem banyonuzda iyi görünür."

"Korkunç bir düşünce. Yıkanırken hep bana bakarsın."

"Ben kızını düşünmüştüm."

"Yeter bu kadar!" Noreen birden ayağa kalktı. "Çık git buradan," dedi. "Hemen defol."

Tekrar eve girdim. "Dur," diye seslendi. "Dur lütfen."

Durdum.

"Neden hep böyle gıcıklık yapıyorsun?"

"Anlaşılan insanlarla konuşmaya pek alışık değilim," dedim.

"Dinle, lütfen. Ona yardım edebilirsin. Bunu yapabilecek tek kişi sensin ve başka kimden yardım isteyebileceğimi bilmiyorum."

"Başı belada mı?"

"Aslında tam değil. Yani henüz. Görüştüğü bir adam var. Ondan daha büyük birisi. Sonunun Ölüm Korkusu filmindeki Gloria Grahame gibi olmasını istemiyorum. Hasta ruhlu herif kadının suratına sıcak kahve atıyordu."

"İzlemedim. İzlediğim son filmin adı *Peter Pan*."

Beyaz bir Oldsmobile eve yaklaşınca ikimiz de dönüp baktık. Güneşliği ve Santiago otobüsleri gibi ses çıkaran beyaz jantlı lastikleri vardı.

"Tüh, bu Alfredo," dedi Noreen.

Beyaz Olds'un ardından iki kapılı kırmızı bir Buick geldi.

"Anlaşılan misafirlerin kalanı da geldi."

5

Akşam yemeğinde sekiz kişiydik. Yemek Hemingway'in Çinli aşçısı Ramón tarafından hazırlanıp zenci uşağı René tarafından servis edildi ki bu bana tuhaf gelmişti. Çinlilere veya zencilere karşı olduğumdan falan değil. Asıl komik olan Noreen ve misafirleri komünizmden dem vururken asıl işi başkalarının yapmasıydı.

Küba ve halkının önce İspanyollardan, sonra Amerikalılardan ve sonra yine İspanyollardan çok çektiği inkâr edilemezdi. Fakat Ramón Grau San Martin ve şimdi de Fulgencio Batista'nin yönetimindeki hükümetler bunları bile aratacak seviyedeydi. Önceden Küba ordusunda bir çavuş olan F.B. –Küba'daki Avrupalı ve Amerikalıların çoğu ona öyle derdi– Amerikan kuklasından başka bir şey değildi. Amerika'nın çaldığı müziğe göre oynadığı müddetçe rejimi ne kadar baskıcı olursa olsun Amerikan desteği devam edecekmiş gibi görünüyordu. Ama bunun çözümünün dev-

letin sahip olduğu üretim araçlarını kontrol eden tek parti rejimi tarafından yönetilen bir totaliter hükümet olduğunu düşünmüyordum. Noreen'in solcu misafirlerine de bunu söyledim:

"Bence F.B. gibi minik bir despotun bu ülkeye verebileceği zarar komünizmin vereceklerinin yanında hiç kalır. Onun gibi basit bir serseri sadece belli sayıda insanın canını yakabilir ama yapacakları Stalin ya da Mao Tse-tung gibi büyük tiranların yaptıklarıyla kıyaslanamaz bile. Onlar ülkedeki herkesi mahvederler. Tüm demir perde ülkeleri hakkında konuşamam ama Almanya'yı iyi biliyorum. Demokratik Alman Cumhuriyeti'ndeki işçi sınıfının seve seve Küba'daki baskı altındaki halkla yer değiştireceğini söyleyebilirim."

Guillermo Infante, Havana Üniversitesi Gazetecilik Bölümü'nden yeni atılmış bir gençti. *Bohemia* adındaki ünlü muhalif gazetede de yazılar yazıyordu. Bu yüzden Sovyetler Birliği'nde muhalefet gazetesi olmadığını ve hükümet hakkında en ufak bir eleştiride bulunanların bile hayatlarının geri kalanını Sibirya'nın ücra bir köşesinde geçirdiklerini söyledim. Elinde Montecristo sigarasıyla Infante benim "muhafazakâr burjuva" olduğumu, uzun süredir duymadığım ve Ruslarla yandaşlarını öven birkaç cümle daha söyledi. Çehov'daki bir karakter gibi bana Rusya'yı hatırlatan isimler.

Görüşlerimi bir süre daha savunmaya çalıştım ama iki ciddi ve çekici olmayan kadın bana "faşizm savunucusu" demeye başlayınca kuşatıldığımı hissetmeye başladım. Eğer meseleye hiç değilse seni fark etmiş olması açısından bakarsan

güzel bir kadın tarafından hakarete uğramak hoş olabilirdi. Ama iki çirkin kadın tarafından hakarete uğramanın hiçbir güzel yanı yoktu. Yardıma gelemeyecek kadar sarhoş olan Noreen'den de fazla destek alamadığımı görünce tuvalete gittim ve orada artık gitme zamanımın geldiğine karar verdim.

Arabama döndüğümde misafirlerden birinin orada olduğunu gördüm. Bir tür özür dilemeye gelmiş gibiydi. İsmi Alfredo Lopez'di ve avukattı – Temmuz 1953'deki Moncada Kışlası saldırısından sağ çıkan asileri savunan yirmi iki avukattan biriydi. Kaçınılmaz şekilde suçlu bulunmalarının ardından Santiago Adalet Sarayı'ndaki hâkim, asileri aslında normal sayılacak bir hapis cezasına mahkûm etti. Asilerin lideri Fidel Castro Ruiz bile sadece on beş yıla mahkûm edildi. On beş yıl hafif bir ceza sayılmazdı ama güçlü bir diktatöre karşı silahlı ayaklanma başlatıp Plotzensee'deki giyotine gitmeyi hak eden birisi için hiçbir şey değildi.

Lopez otuzlu yaşlarındaydı, yakışıklı ve güler yüzlüydü, mavi gözleri, ince bıyığı ve parlak siyah saçları vardı. Beyaz keten pantolon ve göbeğini saklamasına yardımcı olan koyu mavi açık yakalı guayabera gömlek giyiyordu. Kadınsı parmaklarının rengi ve şeklindeki uzun bir sigara içiyordu. Karayiplerin en büyük mandırasının krem renkli anahtarlarına sahip büyük bir kediye benziyordu.

"Çok özür dilerim, dostum," dedi. "Lola ve Carmen çok ileri gitti. Siyaseti kibarlığın önüne koymak affedilemez. Özellikle de yemek masasında. Eğer yemek yerken bile medeni olamazsak başka ne zaman olabiliriz ki?"

"Önemi yok. Çok dert edecek biri değilim. Zaten siyaset hiç ilgimi çekmez ve siyaset konuşmayı sevmem. Aslında bana diğerlerini ezerek kendimizi ikna etmeye çalışmak gibi gelir."

"Evet, haksız sayılmazsın," dedi. "Ama Kübalıların tutkulu insanlar olduklarını unutma. Bazılarımız çoktan ikna olduk bile."

"Acaba? Pek sanmam."

"Sözüme inan. Küba'nın hürriyeti için her şeyini feda etmeye razı pek çok kişi var. Tiranın adı ne olursa olsun tiranlık tiranlıktır."

"Belki günün birinde sizin adamınız tiran olduğunda bunu sana hatırlatma fırsatını bulabilirim."

"Fidel mi? Hiç de kötü biri değildir. Onu biraz daha tanısan belki de davamıza biraz daha sıcak bakardın."

"Zannetmem. Yarının diktatörleri genelde bugünün özgürlük savaşçıları olurlar."

"Hayır, Castro farklıdır. O kendini düşünmez."

"Bunu o mu söyledi, yoksa banka hesabını mı gördün?"

"Hayır, ama şunu gördüm."

Lopez arabasının kapısını açtı ve oradan aldığı çantadan küçük bir kitapçık çıkardı. Çantada bundan onlarca vardı. Ayrıca büyük otomatik bir tabanca da bulunuyordu. Anlaşılan düzgün ve medeni bir tartışma işe yaramazsa diye her ihtimale karşı yanında taşıyordu. Kitapçığı, açık artırmadaki görevliyi hatırlatan bir şekilde, çok kıymetli bir şeymiş gibi iki eliyle tuttu. Kitapçığın önünde Lopez'e benzeyen ince bıyıklı ve koyu renk gözlü genç ve iri bir adamın resmi vardı. Ka-

paktaki adam gazetelerde okuduğum devrimcilerden çok çete reislerine benziyordu.

"Bu geçen kasımda Fidel Castro'nun mahkemede verdiği savunmasının bir kopyası," dedi Lopez.

"Yani tiranlık onun konuşmasına izin vermiş," dedim manidar bir şekilde. "Hatırladığım kadarıyla Hâkim Rolan Freisler –ona Gözü Dönmüş Roland diyorlardı– Hitler'i bombayla öldürmeye çalışanlara hakaretler yağdırıp sonra onları darağacına göndermişti. İlginçtir onlardan herhangi birinin kitapçık yazabildiğini hatırlamıyorum."

Lopez dediklerimi duymazdan geldi. "Adı *Tarih Beni Haklı Çıkaracak*. Baskıyı henüz bitirdik. Böylece ilk okuyan olma şerefine nail olabilirsin. Gelecek aylarda bu kitapçığı tüm şehre dağıtmayı düşünüyoruz. Lütfen *sinyor* en azından okuyun. Hiç değilse bunu yazan kişi şu anda Pines Adası'ndaki Model Hapishanesi'nde olduğu için okuyun."

"1928'de Hitler de Landsberg Hapishanesi'nde uzunca bir kitap yazmıştı. Onu da okumadım."

"Böyle söylemeyin, lütfen. Fidel halkın yanındadır."

"Ben de öyle. Kediler ve köpekler de beni sever. Ama onların beni yönetime getireceğini zannetmiyorum."

"En azından bir göz atacağınıza söz verin."

Bir an önce başımdan savabilmek için "tamam," deyip kitapçığı aldım. "Eğer sizin için bu kadar önemliyse okurum. Ama sakın sonrasında bana onun hakkında sorular sormayın. Kolektif bir çiftlikte pay sahibi olmamı sağlayacak bir şeyi unutmuş olmayı hiç istemem. Ya da birisini beş

yıllık kalkınma planını sabote etmekle suçlama fırsatını da kaçırmak istemem."

Arabama binip hızla uzaklaştım, hoş bir akşam geçirdiğim söylenemezdi. Ana yola çıkınca camı açıp Castro'nun gereksiz kitapçığını çalıların arasına attım ve kuzeye, San Miguel del Padron'a doğru gitmeye başladım. Aklımda Kübalı asi lider değil de Casa Marina'daki kızlar vardı: Herkesin kabiliyetine ve herkesin ihtiyacına göre. İçime sinen tek Küba Marksist diyalektiği buydu.

Castro'nun kitapçığını iyi ki atmışım çünkü bir sonraki virajın ötesindeki benzinliğin önünde askeri kontrol noktası vardı. Silahlı bir milis bana durmamı işaret etti. Diğer iki asker üzerimi ve arabamı ararken diğer askerlerin ve genç subaylarının bakışları altında ellerim havada yolun kenarında bekledim. Subaya bakmadım bile. Gözlerimi beyinleri dağılmış halde yüzükoyun çimenlerin üzerinde yatan iki cesede dikmiştim.

Bir anda Haziran 1941'e döndüm. Ukrayna'da, Smolensk yolu üzerindeki, Goloby adındaki yerde 316. Polis taburundaydım ve tabancamı kılıfına koyuyordum. NKVD güvenlik birimini henüz infaz etmiş idam mangasının başındaki subaydım. Bu birim, zırhlı araçlarımız onlara yetişince, Lutsk'taki NKVD Hapishanesi'nde üç bin beyaz Ukraynalı mahkûmu henüz öldürmüştü. Otuz kişiydiler ve tümünü öldürdük. Yıllarca bu infazı kendime mazur göstermeye çalıştım ama faydası olmadı. Pek çok kez o yirmi sekiz erkek ve iki kadını düşünerek uyandım. Öldürdüklerimizin çoğu Yahudi'ydi. İkisini bizzat kendim öldürdüm. Kendine savaşta olduğunuzu söylersin.

Kendine Lutsk halkının akrabalarını öldürenlerin peşinden gitmek için bize yalvardıklarını söylersin. Kendine hapishanedekilerin başına gelenlere kıyasla kafaya sıkılan kurşunun çabuk ve merhametli bir ölüm olduğunu söylersin – NKVD hapishaneyi ateşe verdiği için mahkûmların çoğu yanarak ölmüştü. Ama hâlâ cinayetmiş gibi hissediyordum.

Yolun kenarında yatan iki cesedi bakmadığım sırada birkaç metre uzaktaki polis minibüsünün aydınlığı içinde korku dolu gözlerle bekleyenlere baktım. Yüzleri yara bere içindeydi ve ifadeleri korku doluydu. İçi ıstakoz dolu bir tencereye bakmak gibiydi. Sanki içlerinden biri her an çıkarılıp çimlerin üzerinde yatan ikisi gibi, öldürülebilirdi. Subay kimliğimi kontrol edip durum bu kadar ciddi olmasa beni güldürecek çizgi film karakterine aitmiş gibi duran sesiyle birkaç soru sordu. Birkaç dakika sonra Vedado'ya doğru yoluma devam ediyordum.

Yarım kilometre kadar gittikten sonra yol kenarındaki pembe taştan bir kafede durup sahibine telefonu kullanabilir miyim, diye sordum. Finca Vigía'yı arayıp Noreen'i –ve özellikle Alfredo Lopez'i–yolda çevirme olduğu konusunda ikaz etmek istiyordum. Bunun nedeni avukattan hoşlanmış olmam değildi. Tokatlamak istemediğim bir avukata henüz denk gelmemiştim. Ama kafasının arkasına yiyeceği bir kurşunu da hak etmiyordu – eğer milisler üzerinde o tabanca ve kitapçıkları bulursa başına gelecek kesinlikle buydu. Hiç kimse böyle bir sonu hak etmezdi. NKVD'dekiler bile.

Kafe sahibi kel ve tıraşlı, kalın dudaklı ve kırık burunlu biriydi. Adam telefonun günlerdir bozuk olduğunu söyleyip bundan ötürü devrime olan sadakatlerini telefon direklerindeki seramik kondüktörlere *catapulta*'larıyla ateş ederek göstermeyi seven asileri *pequenos rebelde*'leri suçladı. Eğer Lopez'i ikaz etmek istiyorsam bunu telefonla yapamayacaktım.

Tecrübelerim bana milislerin aynı kişinin kontrol noktasından geri dönmesine nadiren izin verdiklerini söylüyordu. Çünkü haklı olarak birini ikaz etmek istediğini varsayarlardı. Finca Vigía'ya giden başka bir yol bulmalıydım – San Fransisco de Paula'nın caddeleri ve arka sokaklarından geçen bir yol. Ama burası iyi bildiğim bir yer değildi ve hava da karanlıktı.

"Finca Vigía'yı, Amerikalı yazarın evini biliyor musun?" diye sordum kafe sahibine.

"Elbette. Ernesto Hemingway'ın evini bilmeyen var mı?"

"Güneye, Cotorra'ya giden yolu kullanmadan oraya nasıl gidilir?" Düşünmesine yardım etmek için elimdeki beş pezoyu havaya kaldırdım.

Kafe sahibi sırıttı. "Sanırım benzin istasyonunun yanındaki kontrol noktasından geçmek istemeyen birini kastediyorsunuz?"

Başımı salladım.

"Paranız sizde kalsın, Sinyor. Tek istediği sevgili milislerimizden uzak durmak olan birisinden para alamam." Benimle birlikte kafeden dışarı çıktı. "Kuzeye doğru gidip Dizemero'daki benzin istasyonunu geçin ve sola dönüp Varona'ya doğru devam edin. Sonra da Mantilla Nehri'ni geçin.

Kavşaktan güneye, Managua'ya dönün batıya, Santa Maria del Rosaria'ya giden ana yola denk gelene kadar devam edin. O noktada anayolu geçip tekrar kuzeye doğru devam ederseniz Fince Vigía'ya varırsınız."

Pek çok el işaretinin de eşlik ettiği bu ayrıntılı yol tarifi çok geçmeden, Küba'da her durumda olduğu gibi, müşteriler, çocuklar ve köpeklerden oluşan bir kalabalığın toplanmasına yol açtı.

"On beş dakika kadar sürer," dedi adam. "Rio Hondo'ya gitmez ya da milisler tarafından vurulmazsanız tabi."

Birkaç dakika sonra Mantille ve El Calvario'nun loş arka sokaklarında hasarlı bir Dornier bombardıman uçağının mürettebatı gibi sarsılarak, çok fazla burbon, kırmızı şarap ve brendi içtiğime pişman halde gidiyordum. Batıya, güneye ve sonra da doğuya gittim. İki şeritli asfalt yolların dışındakiler bakımsız toprak yollardan ibaretti ve Chevrolet'in arkasını kontrol etmek yeni bileylenmiş buz patenini kontrol etmekten zordu. İki ceset gördüğüm için sinirlerim bozulduğundan muhtemelen fazla hızlı gidiyordum. Birden yolun ortasında bir keçi sürüsüne denk gelince direksiyonu yana kırdım. Araba bir toz bulutu içerisinde kendi etrafında döndü ve önce bir ağacı sonra da bir tenis kortunun ağını kıl payı sıyırdım. Ben fren yaparken arabanın altından bir şey kopup arabayı durdurdu. Lastik patladı ya da daha fenası aks kırıldı düşüncesiyle araçtan indim ve eğilip hasarın ne olduğuna baktım.

"İşte iyilik yapmaya kalkarsan sonun bu olur," dedim keyifsizce.

Arabada hasar yoktu ve sol lastik şu anda toprağa gömülmüş birkaç tahta parçasının üzerinden geçmişti.

Tekrar direksiyona geçip temkinli bir şekilde arabayı geri çektim. Sonra inip toprağa gömülenin ne olduğuna bir kez daha baktım. Ama karanlık olduğundan araba farlarına rağmen iyi göremiyordum. O yüzden de kırık tahtaların arasını görebilmek için bagajdan el fenerini çıkardım. Tahtalardan birini kaldırıp ışığı içine tutunca bunun gömülü bir sandık olduğunu anladım. Büyüklüğünü kestirmek kolay değildi ama sandığın içerisinde birkaç küçük tahta kutu vardı. Kutulardan birinin üzerinde MARK 2 FHG diğerinde de BROWNING M19 yazıyordu.

Saklı bir silah deposuna çarpmıştım.

Hemen el lambasını ve farları kapatıp gören biri oldu mu, diye etrafıma baktım. Tenis kortu topraktı ve bakımsız olduğu her halinden belliydi. Beyaz plastik korkuluklar kırık ya da kayıptı ve ağ da eski bir kadın çorabı gibi yırtıktı. Kortun ilerisinde harap bir villa ve verandasında büyük, paslı bir kapı vardı. Villanın ön cephesindeki stükko soyulmaya başlamıştı ve hiç ışık yoktu. Anlaşılan bir süredir orada oturan yoktu.

Biraz sonra tahtalardan birini çıkarıp onu kürek olarak kullanarak silah deposunun üzerini toprakla örttüm. Ardından yolun kenarından aldığım üç taşla orayı işaretledim. Bunların hepsi beş dakikadan az zamanımı aldı. Milisler ortalıktayken oyalanmayı isteyeceğim türden bir yer değildi. Gece vakti tek başıma El Calvario yolu üzerinde bir silah sandığını kazarken yakala-

nırsam yapacağım açıklamayı dinleyeceklerini pek zannetmiyordum. Aynı şekilde bunu buraya gömenler de onları polise ihbar etmeyeceğime inanmazlardı. Buradan derhal gitmem gerekiyordu. Arabama atladım ve sürmeye başladım.

Finca Vigía'ya vardığımda Alfredo Lopez beyaz Oldsmobiline binmiş eve gitmeye hazırlanıyordu. Arabayla yanına gelip camı açtım. O da açtı.

"Bir terslik mi var?" diye sordu.

"Eğer otuz sekizlik ve asi kitapçıkları taşıyan bir adamsan olabilir."

"Yani ben."

"Lopez, dostum bence bir süre o kitapçık işine ara versen iyi olur. Dizmero'daki benzinliğin orada, kuzeye giden ana yolun üzerinde milislerin kontrol noktası var."

"Uyarın için teşekkürler. Eve gitmek için başka bir yol bulmam gerekecek demek ki."

Başımı iki yana salladım. "Buraya Mantilla ve El Calvario üzerinden geldim. Orada da yerlerini almaya hazır bir kamyon dolusu milis vardı." Bulduğum silah deposundan bahsetmedim. Şimdilik unutmanın en iyisi olacağını düşündüm.

"Anlaşılan bu gece balık avına çıkmışlar," dedi.

"Ağları da doluydu," dedim. "Bence dertleri sadece balık yakalamak değil. Fıçıda balık vurmak. İki kişiyi vurup yolun kenarına atmışlar. Tütsülenmiş uskumru kadar ölü görünüyorlardı."

"Bunlar bireysel hadiseler elbette," dedi. "Birkaç ölü, Stalin ve Mao Tse-tung gibi tiranların yaptıklarıyla kıyaslanmaz."

"Dilediğini düşün. Buraya fikirlerimi kabul ettirmeye değil hayatını kurtarmaya geldim."

"Haklısın, özür dilerim." Lopez önce dudaklarını mühürledi, sonra da dudaklarından birini acıtacak kadar ısırdı. "Genelde Havana'dan buralara kadar gelmeye zahmet etmezler."

Noreen evden çıkıp ön merdivenden aşağı indi. Elinde bir kadeh vardı ve boş değildi. Sarhoş görünmüyordu. Konuşması da sarhoşa benzemiyordu. Ama ben sarhoş olduğumdan bunlardan hiçbirinin önemi yoktu.

"Ne oldu?" diye sordu. "Gitme konusunda fikrini mi değiştirdin?" Sesinde bolca alaycılık vardı.

"Evet," dedim. "Geri dönüp birinizde fazla *Komünist Manifesto* var mı görmek istedim."

"Giderken bir şeyler söyleyebilirdin," dedi soğuk bir şekilde.

"Kimsenin umurunda olacağını zannetmedim."

"Peki, neden geri döndün?"

"Milisler bölgede kontrol noktaları kuruyormuş," dedi Lopez. "Dostun kibarlık yaparak bizi tehlikeye karşı uyarmak için geri döndü."

"Neden böyle bir şey yapıyorlar," diye sordu Noreen ona. "Bu civarda saldırmak isteyecekleri bir asi hedefi var mı?"

Lopez bir şey demedi.

"Demek istediği," dedim, "hedef derken neyi kastettiğine bağlı. Buraya dönerken bir elektrik üretim istasyonunun tabelasını gördüm. Nihayetinde devrimciler sadece hükümet görevlilerine suikast düzenleyip silah saklamazlar. Elektriği kesmek de halkın moralini bozar. Onları hükümetin kontrolü kaybettiğini düşünmeye sevk eder.

Ayrıca ordu kışlasına saldırmaktan çok daha güvenlidir. Değil mi Lopez?"

Lopez şaşkındı. "Anlayamıyorum. Davamızla ilgin olmadığın halde sırf beni ikaz etmek için geri döndün. Neden?"

"Telefonlar kesik," dedim. "Yoksa arardım."

Lopez sırıtıp başını iki yana salladı. "Hayır. Hâlâ anlamıyorum."

Omuz silktim. "Doğru, komünizmden hazzetmem. Ama bazen de zayıf olanı desteklemek gerekir. 1935'teki Braddock, Baer karşılaşması gibi. Ayrıca seni de küçük düşüreceğini düşündüm – muhafazakâr bir burjuva geri gelip bolşevikleri ateşten kurtarıyor."

Noreen başını iki yana sallayıp gülümsedi. "Sen söz konusu olunca inanasım geliyor."

Sırıttım ve başımla hafifçe selamladım. "Anlayacağını biliyordum."

"Uyuz."

"Tekrar o kontrol noktasından geçmen güvenli olmaz," dedi Lopez. "Seni hatırlarlarsa işin biter. Milisler bile bu kadar salak değildir."

"Fredo haklı," dedi Noreen. "Bu gece Havana'ya dönmen güvenli olmaz, Günther. Burada kalsan iyi olur."

"Rahatsızlık vermek istemem," dedim.

"Vermezsin," dedi. "Gidip Ramón'a sana bir yatak hazırlamasını söyleyeceğim."

Dönüp kendi kendine mırıldanarak giderken boş bardağını bırakıp kediyi kucağına aldı.

Lopez onun gidişini benden daha uzun süre izledi. Onu izlerken gözleyecek zamanım olmuştu. Onu bir hayranın gözleri ve muhtemelen de

ağzıyla izliyordu: Bunu yaparken dudaklarını da yalaması bana ortak noktalarının sadece siyaset değil seks de olabileceğini düşündürdü. Onunla ilgili hislerini dışarı vurmasını sağlama umuduyla "ne kadın ama!" dedim.

Dalgınca "evet," dedi. "Öyle. Harika bir yazar," diye ekledi gülümseyerek.

"Kitap listesine bakmıyordum."

Lopez güldü. "Noreen'in dediklerine rağmen senin kötü yönlerini görmeye hazır değilim."

"Bir şey mi söyledi?" Omuz silktim. "Bana hakaret ederken dinlemiyordum."

"Demek istediğim teşekkürler, dostum. Çok teşekkürler. Bu gece hayatımı kurtardığına şüphe yok." Çantayı Oldsmobile'in koltuğundan aldı. "Bununla yakalansam beni kesin öldürürlerdi."

"Eve gitmen güvenli mi?"

"Bu olmadan evet. Nihayetinde avukatım. Saygıdeğer bir avukat. Muhtemelen hakkımda farklı düşünüyorsundur ama gerçekten de Havana'da pek çok meşhur ve zengin müşterim var. Noreen de onlardan biri. Vasiyetini hazırladım. Ernest Hemigway'in de. Bizi o tanıştırdı. İyi bir avukata ihtiyacınız olursa yardım etmekten memnuniyet duyarım, sinyor."

"Teşekkürler. Aklımda bulunsun."

"Söyle. Merak ettim."

"Küba'da mı? Faydalı bir huy değil."

"Sana verdiğim kitapçığı milisler bulamadı mı?"

"Onu garaj yolunun dibindeki çalılığa attım. Söylemiştim yerel siyaset beni ilgilendirmez."

"Noreen sizin hakkınızda doğru söylüyormuş, Sinyor Hausner. Hayatta kalma içgüdüsüne sahipsiniz."

"Tekrar benim hakkımda mı konuştu?"

"Sadece biraz. Her ne kadar görünüş aksini söylese de sizinle ilgili görüşleri çok olumlu."

Güldüm. "Bu yirmi yıl önce doğruydu. O zaman istediği bir şey vardı."

"Kendinizi küçümsüyorsunuz," dedi. "Çok bariz."

"Birisi bunu bana söylemeyeli epey olmuştu."

Kolundaki çantaya baktı. "Belki... belki bir kez daha sizden bir şey rica edebilirim."

"Deneyebilirsin."

"Bu çantayı Bacardi Binası'ndaki ofisime getirir misiniz?"

"Orayı biliyorum. Orada arada bir gittiğim bir kafe var."

"Siz de mi orayı sevdiniz?"

"Havana'daki en iyi kahve orada."

"Yabancı olduğunuz için bunun bir riski olduğunu zannetmiyorum. Belki biraz."

"Gayet dürüst bir açıklama oldu. Tamam, hallederim, Sinyor Lopez."

"Lütfen bana Fredo deyin."

"Tamam, Fredo."

"Yarın sabah on bir diyelim mi?"

"Bana uyar."

"Belki benim de sizin için yapabileceğim bir şey vardır."

"Kahve ısmarlayabilirsin. Çünkü ne broşür ne de vasiyet istiyorum."

"Ama geleceksin."

"Geleceğim dediysem gelirim."

"Güzel." Lopez sabırla başını salladı. "Noreen'ın kızı Dinah'la tanıştınız mı?"

Başımı salladım.

"Onun hakkında ne düşünüyorsunuz?"

"Hâlâ düşünüyorum."

"Harika kız değil mi?" Bir şey ima eder gibi kaşlarını kaldırdı.

"Eğer öyle diyorsan. Havana'daki genç kızlarla ilgili bildiğim tek şey onların sen ve dostlarından çok daha verimli Marksistler olduklarıdır. Servet paylaşımını tanıdığım herkesten daha iyi biliyorlar. Dinah bana ne istediğini gayet iyi bilen bir kızmış gibi geldi."

"Dinah Hollywood'da aktris olmak istiyor. Noreen'in, Gayrı Amerikan Faaliyetler Komisyonu yüzünden başına gelen onca şeye rağmen. Kara listeler. Nefret mektupları. Tüm bunların onu nasıl öfkelendirdiğini görebilirsin."

"Bence onu asıl endişelendiren şey bu değil."

"Dinah gibi inatçı bir kızın olduğunda endişelenmen gereken bir sürü şey olur."

"Bana tek endişesi varmış gibi geldi. Dinah'ın yanlış tiplerle takıldığını söyledi. Kim olduklarına dair bir fikrin var mı?"

"Dostum burası Küba." Lopez sırıttı. "Bazı ülkelerde farklı dinler olması gibi bizde de yanlış tipler var." Başını iki yana salladı. "Yarın baş başa konuşuruz."

"Yapma, şimdi söyle. Seni kurtardığımı ne çabuk unuttun."

"Milisler buradaki tek bela değil."

"Yani?"

Garaj yolunun dibinden lastik sesleri geldi. Gelen araba olsa da bu geniş ön camlı Cadillac Mars'tan gelmiş bir araca benziyordu – kızıl gezegenden gelen kırmızı üstü açılabilir bir araba. Sis lambaları insanları ortadan kaldırmak için kullanılabilecek ısı ışınları olabilecek bir araçtı bu. Bir itfaiye aracı kadar uzun ve en az onun kadar donanımlıydı.

"Yani şimdi öğrenmek üzeresin," dedi Lopez.

Cadillac'ın büyük beş litrelik motoru dörtlü karbüratöründen son bir nefes aldı ve sonra da tamponlarının içine yerleştirilmiş çifte egzozundan nefes verdi. Şık, kısa kapılarından biri açıldı ve Dinah dışarı çıktı. Muhteşem görünüyordu. Saçları biraz dağılmış ama böyle daha doğaldı. Öyle bir şey mümkün olsa daha seksi görünüyor derdim. Omuzlarında bir şal vardı ama vizon kürkte olabilirdi çünkü artık bakmıyordum. Kızıl Eldorado'nun diğer tarafından inen sürücüye bakmakla meşguldüm. Özel yapım, ince gri bir takım ve beyaz gömlek giyiyor, arabayla aynı renk bir çift parlak kol düğmesi takıyordu. Keyif ve merakla karışık bir ifadeyle doğruca bana baktı. Sanki yüzümdeki değişimleri fark edip bunlara nasıl sahip olduğumu düşünüyordu. Dinah arabanın indiği tarafından dönüp gelerek adamın koluna girdi.

"Selam, Günther," dedi adam Almanca konuşarak.

Şimdi bıyığı vardı ama hâlâ kafasında kova olan pitbula benziyordu.

Bu Max Reles'ti.

6

"Beni gördüğüne şaşırdın mı?" Her zamanki gibi pis pis sırıttı.

"Sanırım ikimiz de şaşırdık, Max."

"Dinah senden bahseder bahsetmez herhalde o olamaz dedim ama seni tarif etmeye başlayınca... Şu işe bak. Noreen buraya gelmemden hoşlanmaz ama gelip senin gerçekten o baş belası olup olmadığını gözlerimle görmek istedim."

Omuz silktim. "Artık mucizelere kim inanır?"

"Tanrım, Günther, Nazileri, Rusları ve senin durmak bilmeyen çeneni hesaba katarsak nasıl hayatta kaldın?"

"Bugünlerde o kadar geveze değilim."

"Çok konuşan çok yanılır," dedi Reles. "Kafası çalışan adam susmayı bilir. Tanrım, ne kadar zaman geçti?"

"Bin yıl kadar. Hitler, Reich'ın o kadar süreceğini söylemişti."

"O kadar oldu demek." Başını iki yana salladı. "Küba'da ne halt ediyorsun?"

"Bilirsin işte her şeyden uzaklaşıyorum." Omuz silktim. "Bu arada ismim Carlos Hausner. En azından Arjantin pasaportumda öyle yazıyor."

"Demek öyle."

"Araban güzelmiş. Anlaşılan halin vaktin hâlâ yerinde. Böyle bir arabanın fiyatı ne?"

"Yedi bin dolar kadar."

"Sendika usulsüzlükleri Küba'da bayağı kârlı olmalı."

"O işleri çoktan bıraktım. Artık otel ve eğlence dünyasıyla ilgiliyim."

"Yatak ve kahvaltı için yedi bin dolar büyük para."

"Senin polis burnunun kaşınması o."

"Bazen kaşınır ama artık önem vermiyorum. Bugünlerde sadece bir vatandaşım."

Reles sırıttı. "Küba'da hele bu evde bu çok şeyi kapsar. Burada Joseph Stalin'i Theodore Roosevelt gibi göstermeye çalışan vatandaşlar var." Konuşurken Reles'in ters ters baktığı Alfredo Lopez bana başıyla selam verip arabasına bindi ve gitti.

"Birbirinizi tanıyor musunuz?" diye sordu.

"Denebilir."

Dinah İngilizce konuşarak araya girdi. "Senin Almanca bildiğini bilmiyordum, Max."

"Benim hakkımda bilmediğin daha bir sürü şey var, tatlım."

"Hiçbirini anlatmayacağım merak etme," dedim Reles'e Almanca. "İstemediğimden değil ama Noreen zaten gerekeni anlatmıştır. Onun bahsettiği ve Dinah'ın takıldığı Havana'daki yanlış tiplerden biri sen olmalısın. Onu suçladığımı söyleyemem, Max. Benim kızım olsaydı ben de endişelenirdim."

Reles alaycı bir şekilde sırıttı. "Artık eskisi gibi değilim," dedi. "Değiştim."

"Dünya küçük."

Bir araba daha geldi. Ön kapı National Hotel'inkini andırmaya başlamıştı. Birisi Noreen'in Pontiac'ını sürüyordu.

"Hayır, gerçekten," diye ısrar etti Reles. "Artık saygıdeğer bir iş adamıyım."

Pontiac'ı süren adam arabadan inip sessizce Reles'in sürdüğü arabanın şoför mahalline oturdu. Cadillac birden daha küçük görünmeye başladı. Adamın gözleri koyu renk, yüzü soluk ve kabarıktı. Siyah düğmeli bol bir takım giyiyordu. Saçları, sanki Obispo'daki yün dükkânında indirim varmış gibi kıvırcık, siyah, gri ve gürdü. Üzgün görünüyordu ki, bunun nedeni birkaç dakikadır bir şey yemiyor olması olabilirdi. Bolca yiyen birine benziyordu. Muhtemelen yolda çarpıp öldürdüğü hayvanları. Zırh delici mermi şeklinde ve ebadında bir sigara içiyordu, ama ağzında gözkapağındaki arpacık gibi duruyordu. Ona bakınca bir değil de iki tenorlu Pagliacci aklıma geldi: Her pantolon bacağında bir tenor. Boks eldivenindeki banknotlar kadar saygıdeğer görünüyordu.

"Saygıdeğer, ne demezsin." Cadillac'taki adamı kastederek "Bu iri kıyım da kitapçın galiba."

"Waxey mi? O *babke*. Dünya tatlısıdır. Ayrıca oldukça büyük kitaplarım da var."

Dinah iç çekip aksi bir öğrenci gibi gözlerini devirdi. "Max," diye sızlandı. "Anlamadığım bir dilde konuşmaya devam etmen kabalık."

"Aklım almıyor." Reles İngilizce konuşuyordu. "Annen kusursuz konuşurken senin bilmemen akıl alır gibi değil."

Dinah surat yaptı. "Kim Almanca öğrenmek ister ki? Almanlar Avrupa'daki Yahudilerin yüzde doksanını öldürdü. Bugünlerde kimse Almanca öğrenmek istemiyor." Bana bakıp pişmanmış gibi omuz silkti. "Kusura bakma ama sanırım durum bu."

"Önemli değil. Ben de üzgünüm. Hata ben de yani Max'le Almanca konuşmamı kastediyorum. Diğerine gelince benim suçum değil ama onun için de üzgünüm."

"Siz krautlar daha çok üzüleceksiniz." Max güldü. "Biz Yahudiler bunun olmasını sağlayacağız."

"Çok üzgünüm inan bana. Sadece emirlere itaat ediyordum."

Dinah dinlemiyordu. Dinlemiyordu çünkü dinleme konusunda iyi değildi. İşin aslı Max'in burnunu kulağına ve dudaklarına sürmesi de dikkatini dağıtmış olabilirdi.

"Affet beni, *honik*," diye mırıldandı kıza. "Ama bu *fershtinkiner*'i görmeyeli yirmi sene oldu." Onu son kez koklayıp kafasını çekti ve tekrar bana baktı. "Güzel değil mi?"

"Öyle Max öyle. Dahası senden ve benden farklı olarak hâlâ çok genç."

Reles dudağını ısırdı. Boynumu ısırmayı tercih edeceğini hissettim. Daha sonra gülüp parmağını bana salladı. Sanki tenis oynuyormuşuz gibi ona gülümsedim. Topa çok sert vuruyordum. Sanırım onun alışık olduğundan daha sert.

"Hâlâ aynı gıcık hıyarsın," dedi başını iki yana sallayarak. Kocaman ve hırçın yüzü şimdi daha sönük görünüyordu ve yanağında bagaj etiketi büyüklüğünde bir yara izi vardı. Dinah'ın böy-

le bir adamda ne bulduğunu merak ettim. "Hâlâ aynı Günther."

"Noreen ve sen aynı fikirdesiniz sanırım," dedim. "Hâlâ aynı gıcık hıyar olduğum doğru. Gittikçe de kötüye gidiyor. Aslında pantolon paçamdan aşağı akan o eski parça. Önceden fiziksel kusursuzluğuma duyduğum hayranlık yerini ilerleyen yaşıma dair belirtileri fark ettiğim zaman yaşadığım dehşete bıraktı. Göbeğim, çarpık bacaklarım, seyrelen saçlarım, bozulan gözlerim ve çekilen diş etlerim. Herkesin görebileceği gibi durum bu, ama tek bir tesellim var, Max. Senin kadar yaşlı değilim."

Reles sırıtmaya devam etti ama bu sefer sırıtırken nefes almak zorunda kalıyordu. Sonra başını sallayıp Dinah'a bakarak, "şu adamı duyuyor musun? Senin önünde bana hakaret ediyor," dedi. Hayretle güldü. "Ne hoş değil mi? İşte bu herifi bu yüzden seviyorum. Kimse benimle böyle konuşmaya cesaret edemez. Onun en sevdiğim yönü bu."

"Bilmiyorum Max bazen çok tuhaf bir adam oluyorsun," dedi Dinah.

"Ona kulak ver, Max," dedim. "Sadece güzel değil zeki de."

"Bu kadar yeter," dedi Reles. "Seninle konuşmamız gerek. Yarın gel ve beni gör."

Kibarca ona baktım.

"Gel ve otelimde beni bul." Dua eder gibi ellerini kavuşturdu. "Lütfen."

"Nerede kalıyorsun?"

"Eski Havana'daki Saratoga'da. Capitolio'nun karşısında. Otel benim."

"Tamam, şimdi hatırladım. Otel ve eğlence işi. Saratoga. Biliyorum."

"Gelecek misin? Eski günlerin hatırına."

"Bizim eski zamanlarımız demek istedin sanırım, Max?"

"Elbette, neden olmasın? Tüm o yaşananların üzerinden yirmi yıl geçti. Gerçi tıpkı senin dediğin gibi bin yılmış gibi geliyor. Öğle yemeğine gel."

Bir süre düşündüm. Saat on bir de Bacardi Binası'ndaki Alfredo Lopez'in ofisine gidecektim ve Bacardi, Saratoga Hotel'den birkaç sokak ötedeydi. Birden aynı gün iki randevusu olan bir adam haline gelmiştim. Yakında günlük almam bile gerekebilirdi. Belki de saçımı ve tırnaklarımı yaptırmalıydım. Neredeyse kendimi tekrar önemliymiş gibi hissedecektim, ama hangi alanda önemli olduğumdan emin değildim. En azından şimdilik.

İçinde tabanca ve kitapçıklar olan çantayı Alfredo Lopez'e teslim etmem fazla zaman almazdı. Saratoga'da öğle yemeği de fena olmazdı. Max Reles'le olsa bile. Saratoga iyi bir oteldi ve restoranı mükemmeldi. Ayrıca Havana'da dışlanmış kişiler seçici olamazdı. Özellikle de benim gibiler.

"Tamam," dedim. "On iki civarı gelirim."

7

Saratoga, Prado'nun güney ucunda ve Capitolio'nun tam karşısındaydı. Bana bir zamanlar Cenova'da gördüğüm bir oteli hatırlatan güzel, sekiz katlı koloni dönemine ait beyaz bir binaydı. İçeri girdim. Saat biri geçiyordu. Resepsiyondaki kız beni asansöre yönlendirip sekizinci kata çıkmamı söyledi. Bana manastırı hatırlatan sütunlu avluya çıkıp asansörü bekledim. Avlunun ortasında bir çeşme ve Kübalı heykeltıraş Rita Longa tarafından yapılmış bir mermer at heykeli vardı. Yapanın o olduğunu biliyordum çünkü asansörün gelmesi uzun sürünce ben de heykelin yanındaki sanatçıyla ilgili bilgi veren sehpaya baktım. Verilen bilgi zaten kendi anladıklarımın ötesinde bir şey sunmuyordu ki, kendi anladığım da Rita'nın atlar hakkında hiçbir şey heykeltıraşlık hakkında da çok az şey bildiğiydi. Ayrıca otelin kumar salonunu gösteren mat cam kapılardan bakmak daha çok ilgimi çekmişti. Muhteşem avi-

zeleri, boy aynaları ve mermer zeminiyle kumar salonu Belle Epoque Paris'i canlandırıyordu. En azından Havana'dan daha klas bir yeri. Kollu makineler yoktu ve sadece rulet masası, yirmi bir, barbut, poker, bakara ve punto banco vardı. Hiçbir masraftan kaçınılmamıştı ve –cam kapıların üzerindeki diğer bir yazıda– Amerika'nın Monte Carlo'su yazılması belki de abartı değildi.

Dolar kontrolü daha yeni kalkmaya başladığından Amerikalı iş adamları ve onların eşlerinin Havana'da kumar oynamaya akın ederek bu iddiayı sınamaları artık an meselesiydi. Bana gelince 1947 kışında Viyana'daki kumarhanede küçük bir servet kaybetmeye zorlandıktan sonra kumarın her türünden nefret etmiştim. Neyse ki o küçük servet bana ait değildi, ama başkalarına ait olsa bile para kaybetmek hiç hoşuma gitmemişti. O yüzden kumar oynamak zorunda kaldığımda tavla oynardım. Çok az kişinin oynadığı bir oyun olduğundan isteseniz de fazla kaybedemezdiniz. Ayrıca iyi de oynardım.

Asansörle sekizinci kata, Havana'nın tek havuzlu terasına çıktım.

Çatı katı diyorum ama çıktığım terasın üzerinde bir kat daha vardı ve yeni dostum Alfredo Lopez'e göre asıl burası Max Reles'in lüks içerisine yaşadığı çatı katıydı, yine Lopez'e göre oraya ancak özel bir anahtar kullanarak asansörle çıkılabiliyordu. Ama kimsenin olmadığı havuzlu terasa baktığımda –hava güneşlenemeyecek kadar rüzgârlıydı– birisinin o çatı katına dışarıdan nasıl çıkabileceğini düşünmeye başladım. Bunun için havuzu çevreleyen kenara çıkmalı, dikkatle

yürüyerek köşeyi dönmeli sonra da kıvrımlı köşe cephesindeki hotelin neon simgesini tamir etmek için kullanılan bir merdiveni çıkmalıydı. Bazıları çatıda manzarayı seyrederdi ama benim gibi bazıları da suç mahallerini, keskin nişancıları ve daha da önemlisi doğu cephesindeki savaşı hatırlardı. Minsk'te bir Kızıl Ordu keskin nişancısı şehrin tek otelinin çatısında üç gün boyunca durup Alman subaylarını avlamış ve ancak bir tanksavar topuyla bertaraf edilebilmişti. Böyle bir adam Saratoga'nın çatısını görseydi tabii ki takdir ederdi.

Ama Max Reles de bu ihtimali düşünmüş olmalıydı. Alfredo Lopez'e göre Reles şahsi emniyetini şansa bırakacak bir adam değildi. Çünkü Havana'da çok fazla tanıdığı vardı. Düşmanlarını yakından tetkik eden türden tanıdıklar.

"Gelmekten vazgeçtin zannettim," dedi Max, asansöre giden kapının eşiğinde belirince. Ses tonu sitemkâr ve biraz da şaşkındı, sanki öğle yemeğine neden geç kaldığıma dair iyi bir neden aklına gelmiyor gibiydi.

"Kusura bakma biraz işim çıktı. Geçen akşam San Fransisco de Paula'nın kuzeyindeki kontrol noktasını Lopez'e haber verdim."

"Ne halt etmeye yaptın bunu?"

"İçi asi kitapçıklarıyla dolu bir çantası vardı ve neden bilmem bu sabah çantayı götürüp ona teslim etmeyi kabul ettim. Vardığımda Bacardi Binası'nın dışında bir polis minibüsü olduğundan beklemek zorunda kaldım."

"O tür adamlara bulaşmasan iyi olur," dedi Reles. "Çok tehlikeli. Bu adada siyasetten olabildiğince uzak durmaya bak."

"Aslında haklısın, bulaşmamalıydım. Neden yaparım dedim, bilmiyorum. Herhalde çok sarhoş olduğum için. Küba'da içmekten başka yapabileceğim bir şey yok."

"Doğru. O evdeki herkes çok içiyor."

"Yaparırn dedim, ama dediğimde zaten ne olduğunu biliyordum. Genelde böyle aptallıklar yapmak huyumdur."

"Doğru." Max Reles sırıttı. "Çok doğru. Lopez benim hakkımda bir şey söyledi mi?"

"Zamanında iş ortağı olduğunuzu söyledi."

"Doğru denebilir. Dostumuz Fredo'yla ilgili şunu söyleyeyim. F.B.'nin enişte sinin adı Roberto Miranda'dır. Havana'daki *taganiquele*'lerin tümü Miranda denen bu adama ait. Yani kollu kumar makineleri. Eğer kendi mekânına koymak istersen ondan kiralamak zorundasın. Ayrıca paranın yüzde ellisini de alır. Neyse Fredo Lopez gelir ve Saratoga'daki kumar makinelerini benim için boşaltırdı. Usulsüzlüğü önlemenin en kesin yolunun bunu bir avukata yaptırmak olduğunu düşünmüştüm. Ama çok geçmeden paranın sadece çeyreğinin Miranda'ya gittiğini öğrendim. Lopez kalan parayı geçen sene Moncada Kışlası'na saldıranların ailelerine yardım etmek için kullanıyormuş. Bir süre sesimi çıkarmadım. O da benim bilmezden geldiğimin farkındaydı. Asilerle aramı iyi tutmak istiyordum. Ama Miranda aldatıldığını öğrendi ve senin sevgili dostunu suçladı. Sonuçta başka seçeneğim kalmadı. Ya makineleri kullanmaya devam edip Lopez'den kurtulacak ve asilerin hedefi haline gelecektim. Ya da makineleri gönderip Miranda'nın hoşnutsuzluğuna katlana-

caktım. Ben de makinelerden kurtulmayı seçtim. Bunun sonucunda da her hafta F.B. ile birlikte hesapları kontrol ediyorum çünkü onun da burada kayda değer hissesi var. Bu da bana büyük paraya mal olup canımı sıkıyor. Fredo Lopez denen o şerefsiz çok şanslı birisi. Çünkü hâlâ hayatta."

"Haklısın Max çok değişmişsin. Eski Max Reles çoktan buz kıracağını kulağına sokardı."

Eski halini hatırlayarak gülümsedi. "Aynen öyle değil mi? Artık işler daha farklı yürüyor. Önceden olsa onu hiç düşünmeden öldürürdüm." Omuz silkti. "Ama Küba'da işleri farklı yürütmeye çalışıyoruz. Belki o şerefsiz de bunun farkına vardı ve bu durumdan istifade ediyor. Arkamdan iş çevirip Dinah'la ilişkimi kullanarak aramızı düzeltmeye çalıştığım Noreen'i bana karşı dolduruyor."

"Yani sen *hem* Batista *hem de* asilere para mı veriyordun?" dedim.

"Dolaylı olarak," dedi. "Dürüst olmak gerekirse hiç şansları yok ama yine de bu heriflerin sağı solu belli olmaz."

"Ama onlara bir şans vermişsin."

"Bu kumar makineleri hadisesi yaşanmadan önce ilginç bir şeye şahit oldum. Otelin alt katındaki pencereden dışarı bakıyordum. Kafam dalgındı ve sokakta yürüyen genç bir Habanero gördüm – sadece çocuktu. Onun Cadillac'ımın yanından geçerken tamponu tekmelediğini gördüm."

"O minik arabayı mı? Şoförün neredeydi?"

"Waxey mi? O daha yerinden kımıldayamadan çocuk kaçar gider. Neyse bu durum canımı sık-

tı. Arabadaki çizik yüzünden falan değil tümüyle başka bir şey. Bunun üzerine çok düşündüm. Başta çocuğun bunu kız arkadaşını eğlendirmek için yaptığını varsaydım. Ya da belki de Cadillac'lara bir gıcığı vardı. Sonunda ne olduğunu anladım, Bernie. Onun sevmediği Cadillac'lar değil Amerikalılardı. Bunun üzerine devrim hakkında düşünmeye başladım. Çoğu kişi gibi geçen temmuzdaki Moncada Kışlası saldırısından sonra bunun sona erdiğini düşünüyordum. Ama çocuğun arabamı tekmelemesinden sonra belki de bitmediğini anladım. Belki de Amerikalılardan Batista'dan ettikleri kadar nefret ediyorlar. Bu durumda ondan kurtuldukları zaman bizden de kurtulacaklar demektir."

Örnek verecek benzer hadiseler yaşamadığımdan sustum. Ayrıca Amerikalıları ben de pek seviyor değildim. Ruslar ya da Fransızlar kadar kötü değillerdi ama yine de sevilmeyi beklememeleri ve bunu öğrendiklerinde de rahatsız olmamaları gerekirdi. Amerikalılar farklıydı: Japonya'ya atom bombası attıktan sonra bile sevilmek istiyorlardı ki bu bana biraz saflıkmış gibi geldi. O yüzden sustum ve sanki iki eski arkadaşmışız gibi bir süre manzaranın tadını çıkardık. Manzara şahaneydi. Altımızda Campo de Marte'nin ağaçları ve sağda da, kocaman bir düğün pastasını andıran, Capitol Binası yer alıyordu. Arkasındaki Partagas sigara fabrikası ve Barrio Chino'yu görmek mümkündü. Güneyde limandaki Amerikan savaş gemilerini batıda ise, gözlüklerimi takmak şartıyla, Miramar'ın çatılarını görebiliyordum. Gözlüklerim beni daha yaşlı gösteriyordu. Max Reles'ten

bile daha yaşlı. Bence onun da gözlükleri vardı ama benim onu gözlük takarken görmemi istemiyordu.

Şiddetlenen rüzgârda bir sigara yakmaya çalıştı ama beceremedi. Tümü kapalı güneşliklerden biri uçtu ki bundan rahatsız oldu.

"Hep söylerim," dedi. "Havana'yı görmenin en iyi yolu iyi bir otelin çatısından bakmaktır." Sigarayla uğraşmaktan vazgeçti. "National'ın da manzarası var ama sadece deniz ya da Vedado'nun çatılarını görebiliyorsun. Bana sorarsan buranın manzarasıyla kıyaslanmaz."

"Bence de." Şimdilik onu yoklamakla meşguldüm. Çünkü bunun için haklı nedenlerim vardı.

"Fakat burada rüzgâr bazen şiddetli oluyor ki, eğer beni o güneşlikleri almaya ikna eden orospu çocuğuna bir denk gelirsem ona rüzgâra kapılmanın nasıl bir şey olduğunu göstereceğim." Öyle bir sırıttı ki söylediği her şeyde ciddi olduğunu düşünmeme neden oldu.

"Manzara çok güzel," dedim.

"Değil mi? Hedda Adlon böyle bir manzara için neler vermezdi?"

Başımı salladım, ona Adlon'un çatısının Berlin'deki en iyi manzaralardan birine sahip olduğunu söylemek istemedim. Reichstag yangınını o çatıdan izlemiştim ve manzarası daha iyi bir yer yoktu.

"Ona ne oldu haberin var mı?"

"Hedda iyi bir otelcinin hep en iyisini umup en kötüsünü beklediğini söylerdi. En kötüsü oldu. O ve Louis oteli savaş boyunca açık tuttu. Bir şekilde bombalardan kurtuldular. Belki de Kraliyet

Hava Kuvvetleri'nden (RAF) biri orada kalmıştı. Fakat Berlin Muharebesi sırasında Ruslar şehri baraj ateşine tuttu ve RAF'ın elinden kurtulanlar da o zaman yıkıldı. Otel yanıp kül oldu. Hedda ve Louis Potsdam yakınlarındaki kır evlerine gidip beklediler. Ivanlar gelip evi yağmalarken Louis'i kaçak bir Alman generali zannedip kurşuna dizmişler. Hedda'da Berlin'deki kadınların çoğu gibi pek çok kez tecavüze uğradı. Sonrasında ona neler oldu bilmiyorum."

"Tanrım," dedi Reles. "Olaya bak. Yazık. İkisini de severdim. Tanrım. Yeni duyuyorum."

İç çekip tekrar sigarasını yakmayı denedi ve bu sefer başardı. "Biliyor musun bu şekilde karşıma çıkman çok garip, Günther."

"Daha önce de demiştim, Max. İsmim Carlos Hausner."

"Hiç kafana takma. Burada biz bizeyiz. Bu adada FBI'ın dosya dolaplarından çok daha fazla takma isim var. Pasaportun ya da vizenle ilgili mililerle bir sorunun olursa bana gel. Hallederim."

"Tamam. Teşekkürler."

"Dediğim gibi karşıma çıkman çok garip. Aslında otel işine girmemin nedenlerinden biri de Adlonlardır. O oteli sevmiştim. Vedado'daki Lansky ya da diğerlerinin sahip oldukları yerine eski Havana'da Adlon gibi klas bir yerim olsun istedim. Burayı hep Hedda burada olsa seçeceği türde bir yer olarak düşünmüştüm. Haksız mıyım?"

"Belki. Neden olmasın? Hepsini görmediğim için bir şey diyemem. Ama o iyi bir otelin araba gibi olduğunu söylerdi. Nasıl göründüğü kadar

nasıl çalıştığı da önemlidir: Ne kadar hızlı gider, frenleri sağlam mı ya da rahat mı? Kalan her şey hikâyedir."

"Çok haklıymış," dedi Reles. "Tanrım şimdi burada olsa tecrübesi ne çok işime yarardı. Buraya benzer üst düzey misafirleri çekmeye çalışıyorum. Senatörler ve diplomatlar. Kaliteli bir otel ve hilesiz bir kumarhane işletmeye çalışıyorum. İşin aslı hile yapmaya da gerek yok. Kasa hep avantajlıdır ve daima kazanırsın. Bu kadar basit. Fakat Havana gibi bir şehirde bedavacı ve üçkâğıtçılara da dikkat etmen gerekiyor. Bir de eşcinsel ve kadın kılığına girenler var. Fahişelerin bile buraya girmesine izin vermiyorum. Önemli birinin kolundalarsa başka. O tür işleri Kübalılara bırakıyorum. Onlarda ne pislik ararsan var. Bu herifler kendi büyükannelerini bile beş dolara satarlar. İnan bana biliyorum çünkü bu şehirde yeterince zaman geçirdim."

"Aynı zamanda," diye devam etti, "bu adamları hafife de almamak gerek. İşlerine geldiği anda kafana bir kurşun sıkmaktan çekinmezler. Siyasete karışanların da üzerine el bombası atar. Benim konumumdaki bir adam gözlerini dört açmazsa ömrü fazla uzun olmaz. İşte burada sen devreye giriyorsun, Günther."

"Ben mi? Ne ilgim var anlayamadım, Max?"

"Önce yemek yiyelim sonra anlatırım."

Asansörle çatı katına çıktığımızda Waxey orada bekliyordu. Yakından bakınca yüzünü Meksikalı bir güreşçiye benzettim – genelde maske takanlara. Dikkat edince kalan kısmının da Meksikalı güreşçiye benzediğini fark ettim. Omuzlarının her biri Yucatan Yarımadası gibiydi. Pek ko-

nuşmadı. Sadece Esau'nun kötü amcasına aitmiş gibi duran ellerle üzerimi aradı.

Çatı katı modern ve bir uzay gemisi kadar da konforluydu. Cam bir masaya oturup yemek yerken birbirimizin ayakkabılarına baktık. Benim ayakkabım yerliydi ve temiz olmaktan uzaktı. Ev sahibimin ayakkabıları ise pirinç bir çandan daha parlaktı ve en az onun kadar gürültülüydü. Yemeğin koşer en azından Yahudi yemeği olması bana garip geldi çünkü yemeği servis eden uzun boylu güzel kadın zenciydi. Belki Sammy Davis Jr. gibi o da Yahudi olmuştu. İyi bir aşçıydı.

"Yaşlandıkça Yahudi yemeklerini daha çok sevmeye başladım," dedi Max. "Sanırım bana çocukluğumu hatırlatıyor. Annem olacak kadın bir terziyle kaçtığı için diğer tüm çocukların yediği ama Abe ve benim göremediğimiz yemekler."

Kahveler gelince o sönmüş sigarasını yaktı, ben de mezar büyüklüğündeki tütün kutusundan kendime bir sigara aldım.

"Bana nasıl yardım edebileceğini anlatayım, Günther. Öncelikle Yahudi değilsin."

Hiç ayrıntıya girmedim. Çeyrek Yahudi olmak bugünlerde bahsetmeye değer bir şey değildi.

"İtalyan, Kübalı ve Amerikalı da değilsin ve bana bir borcun yok. Hatta beni sevmiyorsun bile."

İtiraz etmedim. Artık büyümüştük. Ama onaylamadım da. Yirmi yıl çok uzun zamandı ama ondan nefret etmek için bildiğinden ya da hatırladığından daha çok sebebim vardı.

"Tüm bunlar da seni bağımsız kılıyor. Bu Havana'da büyük bir meziyettir çünkü kimse-

ye bağlılığın yok demektir. Eğer *potchka* olsaydın bunların bir önemi olmazdı ama *potchka* değilsin onurlu bir insansın. Otel tecrübesi olan onurlu biri de çok işime yarar – Berlin polisinde geçirdiğin yılları saymıyorum bile. Neden mi? Burada işleri yoluna koymama yardım etmeni istiyorum. Otelin ve kumarhanenin müdürü olmanı istiyorum. Güvenebileceğim, bana üçkâğıt yapmayacak, açık sözlü birine ihtiyacım var. Senden daha iyisini nasıl bulurum?"

"Bak Max gurur duydum ama şu aralar işe ihtiyacım yok."

"Bunu iş olarak düşünme. Dokuz-beş bir iş değil bu. Bir meşguliyet. Herkesin bir meşgalesi olur, değil mi? Her gün gideceği bir yer mesela. Bazı günler daha sık gelirsin ki bu daha iyi çünkü çalışanlar geliş gidiş saatlerini kestiremezler. Eğer kabul edersen bana büyük bir iyilik yapmış olursun. O yüzden sana en iyi maaşı ödemeye hazırım. Yılda yirmi bin dolara ne dersin? Adlon'da bu kadar parayı kazanman imkânsızdı. Araba. Ofis. Sürekli bacak bacak üstüne atan ve don giymeyen bir sekreter. Ne istersen."

"Bilmiyorum Max eğer yapacak olsam bile kendi tarzımda yapmak isterim. Ya doğru düzgün yaparım ya da hiç."

"Zaten benim de istediğim bu. Bundan daha doğru dürüst yapabileceğin bir iş var mı ki?"

"Ciddiyim. Müdahale yok. Sadece sana karşı sorumluyum hepsi bu."

"Oldu bil."

"Ne yapacağım? Bir örnek ver."

"İlk istediğim şey personel çıkarma ve işe almayla ilgilenmen. Kovmanı istediğim bir krupiye var. Herif eşcinsel ve otelimde böylelerini istemiyorum. Ayrıca otel ve kumarhanede çalışacak herkesin mülakatını senin yapmanı istiyorum. Bu tür şeylerde yeteneklisin, Günther. Senin gibi alaycı bir şerefsiz dürüst insanları işe almamızı sağlayabilir. Bu kolay iş değil ve insanı kolayca kandırabiliyorlar. Burada en iyi ücreti ödeyen benim. Havana'daki tüm otellerden daha fazla ödüyorum. Bu yüzden kızların çoğu burada çalışmak istiyor – ben de çoğunlukla kızları işe alıyorum çünkü müşteriler onları görmek istiyor. Bilirsin işe girebilmek için her şeyi yapmaya hazırlar. Ama bu, iş açısından pek iyi sonuçlanmıyor. Ben sadece bir insanım ve şu anda sürekli olarak bu tahriklerle uğraşmak istemiyorum. Bu kızlardan uzak durmak istiyorum. Neden mi? Çünkü Dinah'la evleneceğim de ondan."

"Tebrikler."

"Teşekkürler."

"Onun haberi var mı?"

Tabii ki biliyor baş belası. Kız beni seviyor, ben de onu. Ne diyeceğini biliyorum – babası olacak yaştayım. Sakın dün geceki gibi beyaz saçlar ve takma dişlerden başlama çünkü ciddiyim. Onunla evlenecek ve daha sonra tüm bağlantılarımı kullanarak onu bir film yıldızı yapacağım.

"Ya Brown?"

"Brown mu? O da ne?"

"Noreen'in kızının gitmesini istediği üniversite."

Reles'in yüzü buruştu. "Noreen onu Dinah için değil, kendisi için istiyor. Dinah'ın istediği film yıldızı olmak. Onu Sinatra, George Raft ve Nat King Cole'la tanıştırdım. Noreen kızının şarkı da söylediğini söylemedi mi?"

"Hayır."

"Onun yeteneği ve benim bağlantılarımla Dinah ne istiyorsa olabilir."

"Buna mutlu olmak da dâhil mi?"

Reles şaşırdı. "Tabii ki dâhil. Günther ne adi adamsın. Bu da nereden çıktı şimdi?"

"Bu konularda belki de senden daha tecrübeliyim. Üstelik özgeçmişimi anlatacak da değilim, Max. Fakat savaş sona erene kadar Jiminy Cricket'in kalp krizi geçirmesine yetecek kadar şey yaptım ve gördüm. Zaman içerisinde derim gibi vicdanım da katılaştı. Ardından Sovyetlerin Alman savaş esirleri için açtığı misafirhanede iki yıl misafir olarak kaldım. Misafirperverlik konusunda İvanlardan çok şey öğrendim. Ama o kadar da değil. Kaçtığımda iki kişi öldürdüm. Büyük mutluluktu. Daha önce hiç böyle hissetmemiştim. Bu dediğimi istediğin yöne çekebilirsin. Karım bir tımarhanede ölene kadar kendi otelimi işlettim. O işe uygun olmadığımı gördüm. İsviçre'de genç İngiliz hanımlar için bir okul da yönetebilirdim. Düşününce keşke öyle yapsaydım diyorum. Birkaçının temelli kapanmasını sağlardım. Görgü kuralları, Alman nezaketi, cazibe, misafirperverlik – bunların hiçbiri ben de yok, Max. Ben insanların iyi hissetmesini sağlarım. Benimle tanışır, eve gider, İncil okur ve benim gibi olmadıkları için şükrederler. Sana bu işi isteyeceğimi düşündüren ne oldu?"

"Gerçekten bilmek ister misin?" Omuz silkti. "Yılar önce Tegel Gölü'ndeki tekneyi hatırlıyor musun?"

"Nasıl unuturum?"

"O vakit sana senden hoşlandığımı söylemiştim, Günther. O zaman da sana iş teklif etmeyi düşündüğümü söylemiştim ama o tarihte dürüst birine ihtiyacım yoktu."

"Hatırlıyorum. Hâlâ hepsi gözümün önünde."

"Ama artık dürüst birine ihtiyacım var. Bu kadar basit. Karakter sahibi birine ihtiyacım var. Durum bundan ibaret."

Karakter sahibi biri, dedi. Onurlu biri, dedi. Şüphelerim vardı. Onurlu biri Amerikalılara Weinberger'in kariyerini ve belki de hayatını mahvetme imkânını sağlayarak Max Reles'in Othman Weinberger'i susturmasına yardım eder miydi?

Sonuçta Weinberger'in zayıf noktasını Reles'e söyleyen bendim: Yani o Gestapo çalışanının, hatalı olarak, Yahudi olduğundan şüphelenildiğini. Max Reles'e sahtekar Emil Linthe'den bahseden ve onun devlet görevlilerine rüşvet vererek beni Ari yaptığı gibi Weinberger'i de Yahudi yapabileceğini söyleyen bendim. Tüm bunları Noreen Charalambides'in Max'in kardeşi tarafından öldürülmesini önlemek için yaptığımı söyleyebilirdim. Ama bunu yapan bir adamın karakterinden geriye ne kalırdı? Onurlu biri mi? Hayır onunla alakam yoktu.

"Tamam," dedim. "İşi kabul ediyorum."

"Ediyor musun?" Max Reles şaşırmışa benziyordu. Gözlerini kısarak bana baktı. "Şimdi meraklandım. Fikrini neden değiştirdin?"

"Belki de itiraf etmek istemediğimden çok birbirimize benziyoruz. Belki de hayır dersem kardeşinin buz kıracağıyla bana neler yapabileceğini düşündüm. O nasıl?"

"Öldü."

"Üzüldüm."

"Üzülme. Kardeşim kendini kurtarmak için bazı arkadaşlarımı ihbar etti. Onun yüzünden altısı elektrikli sandalyeye gitti. Aralarında okul arkadaşım da vardı. Ama uçamayan bir kanarya gibiydi. Patronlardan birini tehdit edince Kasım 1951'de Coney Island'daki Half Moon Hotel'in bir penceresinden aşağı atıldı."

"Kimin yaptığını biliyor musun?"

"O sırada koruma programında olduğundan biliyorum. Günü gelince de o adamlardan intikamımı alacağım. Nihayetinde kana kan ve zamanı gelince kimsenin iznini beklemeyeceğim. Ama bu aralar işler için pek iyi olmaz."

"Sorduğum için kusura bakma."

Reles asık suratla başını salladı. "Ve bir daha bu konuyu açmazsan memnun olurum."

"Soruyu çoktan unuttum bile. Biz Almanlar unutma konusunda iyiyizdir. Geçen dokuz seneyi Adolf Hitler adında bir adamın yaşadığını unutmakla geçirdik. İnan bana onu unutabiliyorsan her şeyi unutabilirsin."

Reles homurdandı.

"Aklımda kalan bir isim var?" dedim. "Avery Brundage. Ona ne oldu?"

"Avery mi? Amerika'yı savaşın dışında tutabilmek için Amerikan Birinci Komisyonu'na girmesinin ardından onunla ayrı düştük. Yahudileri

Chicago golf kulüplerinden uzak tutmaya çalışmak haricinde bir şey yapmış oldu. Ama o kaypak herif işini biliyordu ve milyon dolarlar kazandı. Chicago altın sahilinin –Lake Shore Drive– büyük bölümünü onun inşaat şirketi inşa etti. Bir ara Illinois valiliğine aday olmaya karar verdi, ama Chicago'daki bazı malum kişiler ona spor yönetiminden şaşmamasını söylediler. Artık rakip olduğumuz söylenebilir. Chicago'daki La Salle Hotel, Denver'daki Cosmopolitan ve California'daki Hollywood Plaza onun. Nevada'dakilerin çoğu da." Reles başını salladı. "Avery'nin şansı yaver gitti. Kısa süre önce Uluslararası Olimpiyat Komisyonu'nun başkanı seçildi."

"Sanırım 1936'da büyük servet kazandın."

"Evet, ama Avery de öyle. Olimpiyatlar bittikten sonra Nazilerden Washington'daki Alman Elçiliği'ni inşa etme ihalesini kaptı. Amerikan boykotunun def edilmesi karşılığında Führer ona böyle teşekkür etti. Milyonlar kazanmış olmalı. Bense tek kuruş alamadım." Reles sırıttı. "Ama hepsi çok zaman önceydi. O tarihten bu yana başıma gelen en iyi şey Dinah. Harika bir kız."

"Tıpkı annesi."

"Her şeyi denemek istiyor."

"Sanırım onu Shanghai Tiyatrosu'na götüren de sendin."

"Bana kalsa götürmezdim," dedi Reles. "Fakat çok ısrar etti. O kız istediğini elde ediyor. Acayip hırslı biri."

"Gösteri nasıldı?"

"Sence?" Omuz silkti. "İşin aslı onu pek rahatsız ettiğini zannetmiyorum. O kız her yola gelir. Şimdi de onu afyon bara götürmemi istiyor."

"Afyon mu?"

"Bir ara sen de dene. Afyon kilo vermek için bire bir."

Eliyle karnına vurdu ve işin doğrusu Berlin'deki halinden daha zayıf görünüyordu. "Cuchillo'da birkaç çubuk tüttürüp her şeyi, Hitler'i bile unutabileceğin bir yer var."

"Belki bir denerim."

"Kabul ettiğine sevindim, Günther. İstersen yarın akşam gel de seni milletle tanıştırayım. Hepsi burada olacak. Çarşamba akşamı benim oyun akşamımdır. Kâğıt oynar mısın?"

"Hayır, sadece tavla."

"Tavla mı? O yumuşaklar için değil mi?"

"Pek sayılmaz."

"Sadece takılıyorum. Önceden oynayan bir arkadaşım vardı. İyi biliyor musun bari?"

"Zara bağlı."

"Aslında şimdi aklıma geldi, Garcia da tavla oynar. Jose Orozco Garcia. Shanghai'ın sahibi düzenbaz. Hep oynayacak birini arar." Reles sırıttı. "Eğer o şişko iti yenersen ne güzel olur. İstersen onunla bir oyun ayarlayabilirim? Yarın akşam olabilir. Erken olması gerek çünkü on birden sonra tiyatroya göz kulak olmak ister. Aslında hiç sorun olmaz. Onunla sekizde oyna. On kırk beşte buraya gel. Milletle tanış. Belki biraz para da kazanırsın."

"Olabilir. Fazla paradan zarar gelmez."

"Para demişken."

Birlikte ofisine gittik. Üzeri beyaz kaplama modern gemi kerestesinden bir masa ve spor balıkçı teknesinden gelmişe benzeyen deri sandalyeler vardı.

Çekmeceyi açıp bir zarf çıkardı ve bana verdi. "Üç bin pezo," dedi. "Sadece teklifimin ciddiyetini göstermek için."

"Gölde olanlardan sonra seni hep ciddiye alırım," dedim.

Duvarda ya kusmuğun ya da modern soyutlamanın çok iyi tasvir edildiği çerçevesiz birkaç resim vardı. Karar verememiştim. Bir duvar tümüyle kayıtlar, dergiler, sanat eserleri ve hatta birkaç kitabın bulunduğu kara ahşaptan büyük bir kitaplığa ayrılmıştı. Diğer duvarda büyük bir sürmeli kapı vardı ve onun ötesinde de alt kattaki havuzun daha küçüğünden bir tane olduğunu görebiliyordum. Deri bir kanepe ve yanında da üzerinde parlak kırmızı bir telefon olan masa vardı. Reles telefonu işaret etti.

"Telefonu görüyor musun? O doğrudan Başkanlık Sarayı'na bağlıdır. Haftada sadece bir kez kullanılır. Her Çarşamba gece yarısına çeyrek kala hiç aksatmadan F.B.'yi arar ve onunla rakamları konuşuruz. F.B. kadar rakamlara düşkün bir adam görmedim. Bazen konuşma bir saat kadar sürer. Çarşamba akşamı kâğıt oynamamın bir nedeni de bu. Milletle birkaç el oynayıp sonra tam on bir buçukta onları gönderirim. Hiç değişmez. Ardından telefon açar ve sonra da yatarım. Benim için çalıştığında F.B. için de çalışıyorsun demektir. Bu otelin yüzde otuzu onun. Ama o herifi şimdilik bana bırak."

Reles kitaplığa gitti, bir çekmeceyi açtı, oradan deri bir çanta aldı ve bana verdi.

"Yeni iş ortaklığımızın hatırına bunun sende kalmasını istiyorum, Günther."

İçinde pezolar olan zarfı salladım. "Zaten bunu vermemiş miydin?"

"O başka."

Şifreli kilidine baktım.

"Aç," dedi. "Kilitli değil. İki tarafın şifresi de altı-altı-altı. Ama istersen sapındaki gizli minik anahtarı kullanarak değiştirebilirsin."

Çantayı açtığımda el yapımı çok güzel bir tavla gördüm. Taşlar fildişi ve abanozdu ve zarların noktaları elmastı.

"Bunu alamam," dedim.

"Alırsın tabii. Bu tavla arkadaşım Ben Siegel'e aitti."

"Gangster Ben Siegel mi?"

"Hayır. Ben kumarbaz ve iş adamıydı. Benim gibi. Kız arkadaşı Virginia onun kırk birinci yaş günü hediyesi olarak bu tavlayı Asprey of London'a yaptırdı. Üç ay sonra da öldü."

"Vuruldu değil mi?"

"Hı hı."

"Kız istemedi mi?"

"Hatıra olarak bana verdi. Ben de şimdi senin almanı istiyorum. Umarım senin daha çok işine yarar."

"Umarım."

8

Saratoga'dan arabayla Finca Vigía'ya gittim. Chieftain, Waxey'nin park ettiği yerde duruyordu ama bu sefer üzerinde bir kedi yoktu. Arabadan indim ve ön kapıya gelip verandada asılı gemi zilini çaldım. Büyük ceiba ağacının dalındaki başka bir kedi beni izliyordu. Terastaki üçüncü bir kedi itfaiyecilerin gelip kendisini kurtarmasını beklermiş gibi kafasını korkuluğuna sokmuştu. Ben kediyi severken ayak sesleri kapıya yaklaştı. Kapı açıldı ve Hemingway'in zenci hizmetçisi René kapıya çıktı. Beyaz garson ceketi giyiyordu. Arkasından vuran güneş ışığı ona Santeria rahibi gibi bir hava katıyordu. "İyi günler, sinyor," dedi.

"Sinyora Eisner evde mi?"

"Evet, ama uyuyor."

"Sinyorita nasıl?"

"Mrs. Dinah mı? Sanırım kendisi yüzme havuzunda, sinyor."

"Acaba onu görmemden rahatsız olur mu?"

"Herhangi birinin onun görmesinden rahatsız olacağını zannetmiyorum sinyor," dedi René.

Bu sözüne fazla dikkat etmeden palmiyeler, flamboyan ağaçları, badem ağaçları ve ixoralarla –orman alevi olarak bilinen kırmızı bir Hint çiçeği– dolu çiçekliklerle çevrili havuza gittim. Havuz güzel görünüyordu ama onca suya rağmen bir yağmur ormanının yanmasının ne kadar kolay olacağını görebiliyordunuz. Sadece bakmak bile gözlerimin sızlamasına yetti. Dinah zarif bir şekilde ve hiç acele etmeden sırt üstü yüzüyordu. Ormanın alevler içinde görünmesi ve gözlerimin yanmasının nedeninin buhar olduğunu düşündüm. Mayosu uygun görünümlü leopar desenliydi, ama tek uygun olmayan onu giymemesiydi. Mayo havuzun kenarında duruyordu.

Vücudu çok güzeldi: Uzun, atletik ve şekilli. Çıplak vücudu suda bal renginde görünüyordu. Alman olduğumdan çıplak halini görmek beni şok etmedi. Cihan Harbi öncesinden beri çıplaklık Berlin toplumunun bir parçasıydı ve Naziler iktidara gelene kadar ne zaman Berlin parklarına ya da yüzme havuzlarına gitseniz bir sürü nüdiste denk gelirdiniz. Dinah'ın da hiç umurunda değildi. Hatta birkaç takla atarak beni hayal gücümü kullanma zahmetinden kurtardı.

"Gel," dedi. "Su çok güzel."

"Hayır, teşekkürler," dedim. "Ayrıca annenin hoşlanacağını hiç zannetmem."

"Belki ama zaten sarhoş ya da en azından sızmış halde. Bütün gece içti. Ne zaman anlaşma yapsak Noreen sonrasında bolca içer."

"Ne hakkındaydı?"

"Sence ne olabilir?"

"Max olsa gerek."

"Aynen. Peki, sizin aranız nasıl?"

"Aslında iyi gidiyor."

Dinah mükemmel bir takla daha attı. Artık vücudunu doktorundan bile iyi biliyordum. Eğer oraya gelmemin nedeni farklı olsaydı bu gösteriden daha çok zevk alabilirdim. Sırtımı havuza dönüp "belki evde beklesem daha iyi olur," dedim.

"Sizi utandırdım mı, Sinyor Günther? Bağışlayın, sinyor Hausner demek istemiştim." Yüzmeyi bıraktı ve havuzdan çıktığını duydum.

"Sana bakmak büyük keyif ama annenin arkadaşı olduğumu unuttun mu? Erkeklerin dostlarının kızlarıyla yapmayacağı bazı şeyler vardır. Burnumu senin göğüslerine yapıştırmayacağıma güvendiğinden eminim."

"Bu çok ilginç bir tabir oldu."

Çıplak vücudundan damlayan suyu duyabiliyordum. Onu tepeden tırnağa yalasam sesi bundan farklı çıkmazdı.

"Neden iyi bir kız olup tekrar mayonu giymiyorsun? Belki daha sonra seninle biraz konuşabiliriz."

"Tamam." Biraz zaman geçti. "Artık rahatlayabilirsin," dedi.

Döndüm ve onayladığımı göstermek için başımı salladım. Mayosunu giymiş olmasına rağmen onun yanında kendimi bir garip hissediyordum. Güzel kadınlara çıplakken bakmamaya çalışmak benim için yeni bir şeydi.

"İşin aslı gelmene sevindim," dedi. "Bu sabah neredeyse intihar edecekti."

"Neredeyse mi?"

"Öyle. Demek istediğim eğer Max'le bir daha görüşmeyeceğime söz vermezsem kendini vurmakla tehdit etti."

"Peki, yaptın mı?"

"Neyi?"

"Onu bir daha görmeyeceğine söz verdin mi?"

"Tabii ki vermedim. Bu sadece duygusal şantaj."

"Hm. Silahı var mı?"

"Bu evde çok komik bir soru. Kulede yeni bir devrim başlatmaya yetecek kadar silahın bulunduğu bir silah dolabı var. Ama annemin kendi silahı da var. Ernest vermişti. Sanırırn bir tanesini ona ayırabileceğini düşündü."

"Sence böyle bir şeyi yapar mı?"

"Bilmiyorum. Sanırım o yüzden şu an bundan bahsettim. Gerçekten bilmiyorum. O ve Ernest sürekli intihar hakkında konuşurdu. Buna rağmen annem hâlâ burada durmak yerine neden Max'in yanına gitmek istediğimi merak ediyor."

"Hemingway buraya tam olarak ne zaman geri dönecek?"

"Temmuz galiba. Nairobi'de bir hastanede olmasa şimdiye dönmüş olurdu."

"Sanırım hayvanlardan biri kendini savunmuş."

"Hayır, uçak kazası. Ya da çalı yangını. Belki her ikisi de. Emin değilim ama bir süredir hiç iyi değil."

"Geri döndüğünde ne olacak? O ve annenin ilişkisi var mı?"

"Daha neler? Ernest'in Mary adında bir karısı var. Gerçi bunun onu durduracağını da zannet-

miyorum. Ayrıca sanırım Noreen'in görüştüğü biri var. Marianao'da bir ev satın aldı ve bir iki ay içerisinde oraya taşınacağız."

Dinah bir sigara paketi buldu, bir tane yaktı ve dumanını benden uzağa, yere doğru üfledi. "Onunla evleneceğim ve ne annem ne de başka birisi bunu değiştirecek bir şey yapamaz."

"Kendini vurmak haricinde. İnsanların çok daha basit şeyler için kendini vurduğu oldu."

Dinah'ın yüzü asıldı. Tıpkı Noreen'in biriyle görüştüğünü söylediği zaman benim yüzümün asıldığı gibi.

"Peki, Max ve benim hakkında sen ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Söylesem en ufak bir etkisi olur mu?"

Başını iki yana salladı. "Peki, ne konuştunuz?"

Bana iş teklif etti.

"Kabul edecek misin?"

"Bilmiyorum. Edeceğimi söyledim ama bir gangster için çalışmak pek içime sinmiyor."

"Sence o öyle biri mi?"

"Sana söylemiştim. Benim ne düşündüğümün önemi yok. Ayrıca o bana evlenme değil sadece iş teklif etti, meleğim. Eğer istemezsem istifa ederim ve o da ben bıraktım diye kahrolmaz. Ama senin hakkında farklı düşündüğüne dair romantik bir fikrim var. Tüm erkekler düşünürdü."

"Beni ayartmaya çalışmıyorsun, değil mi?"

"Öyle bir niyetim olsa havuzda senin yanında olurdum."

"Max film yıldızı olmama yardım edecek."

"Öyle duydum. Onunla bu yüzden mi evleneceksin?"

"Aslında hayır." Rengi ve ses tonu hafif değişti. "Birbirimizi seviyoruz."

Surat yapma sırası bana geldi.

"Ne oldu, Günther? Hiç birisine âşık olmadın mı?"

"Elbette. Mesela annene. Ama bu yirmi yıl önceydi. O günlerde ona âşık olduğumu herkese söyleyebilir ve bunu vücudumun her hücresinde hissederdim. Şimdiyse hepsi sadece kelimelerden ibaret. Benim yaşımdaki bir adamınki aşk değildir. Kendisini aşk olduğuna ikna eder, ama ilgisi yoktur. Kesinlikle başka bir şeyle ilgilidir."

"Benimle sadece seks için evlendiğini mi düşünüyorsun?"

"Hayır. Bundan çok daha karmaşık. Tekrar genç hissetmekle ilgili bir durum. O yüzden yaşlı erkekler hep genç kızlarla evlenmek ister. Gençliğin bulaşıcı olduğunu düşünürler. Eminim zaman içerisinde bunu sen de fark edeceksin." Omuz silktim. "Ama hep söylediğim gibi, meleğim, benim ne düşündüğümün bir önemi yok. Ben bir zamanlar annene âşık bir adamım hepsi bu."

"Bu kulübün üye sayısı az değil."

"Hiç şüphem yok. Annen çok güzel bir kadın. Bence sahip olduğun her şeyi ondan almışsın." Başımı salladım. "İntihara meyilli demiştin değil mi? Gitmeden önce onu kontrol edeceğim."

Ters bir şey söylemeden hemen eve girdim çünkü diyeceklerim dilimin ucunda bekliyordu.

Evin arkasındaki Fransız kapılar açıktı ve bir antilop nöbet bekliyordu. Ben de içeri girip Noreen'in yatak odasına bir göz attım. Uyuyordu, çarşafın dışında kalan üst kısmı çıplaktı ve ora-

da bir dakika öylece durdum. Aynı öğleden sonra iki çıplak kadın. Casa Marina'ya gitmiş gibiydim ama terk farkı Noreen'e hâlâ âşık olduğumu fark etmemdi. Belki de her zaman hissettiğim aynı duygulardı ve sadece onları çok derine gömmüştüm. Bilmiyordum, ama Dinah'a söylediklerime rağmen eğer uyanırsa Noreen'e aktarılmaya hazır bekleyen bir yığın hissim vardı. En azından birkaçında ciddi olacağım da kesindi.

Bacakları açıldı ve nezaket icabı başımı çevirdim ki bu sayede kitaplıkta bazı fotoğrafların yanında duran silahı ve içinde formaldehit içinde korunmuş bir kurbağa olan kavanozu gördüm. Kurbağa sıradan olsa da silah sıradan değildi. Nagant adını aldığı Belçikalı tarafından tasarlanıp üretilmiş olsa da Kızıl Ordu ve NKVD subaylarının standart silahıydı. Bu evde görmeyi bekleyeceğim türden bir silah değildi. Silahı aldım, geçen onca zamana rağmen tanıdık gelmişti. Silahın kabzasında kızıl yıldız olması menşeine dair tüm şüpheleri ortadan kaldırdı.

"Onun silahı," dedi Dinah.

Yatak odasına girip çarşafı annesinin üzerine örterken ben de etrafa baktım. "Pek kadın silahı denemez," dedim.

"Bana mı söylüyorsun?"

Ardından banyoya girdi.

"Telefonun yanına numaramı bırakıyorum," diye arkasından bağırdım. "Eğer kendine zarar vermeye kalkarsa hemen beni ara. Hangi vakit olursa olsun."

Ceketimi ilikleyip yatak odasından çıktım. Bir an için Dinah'ı klozete oturmuş görüp işemesinin sesini işitince hızla çalışma odasına girdim.

"Ciddi olduğunu zannetmiyorum," dedi Dinah. "Yapmayacağı bir sürü şey söyler."

"Hepimiz söyleriz."

Öldürücü rujlarmış gibi dipleri üzerinde duran çifte saçmalarıyla tüfek mermileri ve oyma hayvanlarla dolu üç çekmeceli ahşap bir komodin vardı. Bir kalem ve kâğıt bulunca kolayca görünsün diye numaramı kocaman rakamlarla yazdım ve gittim.

Eve gidip günün kalanını ve gecenin yarısını minik atölyemde geçirdim. Çalışırken Noreen, Max Reles ve Dinah'ı düşündüm. Kimse aramadı. Ama bunda garip hiçbir şey yoktu.

9

Havana'nın Çin Mahallesi –Barrio Chino– Latin Amerika'daki en büyük Çin mahallesiydi ve Çin Yılbaşı olduğundan Zanja ve Cuchillo'nın kâğıt fenerlerle donatılan sokakları açık pazarlar ve aslan dansı gruplarına teslim olmuştu. Amistad ve Dragones'in birleştiği yerde Yasak Şehir kadar büyük bir giriş kapısı vardı. Aynı günün akşamında orada eğlencelerin zirvesini teşkil edecek müthiş bir havai fişek gösterisi düzenlenecekti.

Yara gürültülü geçit törenlerini severdi ve işte bu yüzden, alışılmadık şekilde bu öğleden sonra onunla birlikte çıkmaya karar vermiştim. Çin Mahallesi'nin sokakları çamaşırhaneler, noodle lokantaları, kuru gıda dükkânları, aktarlar, akupunkturcular, seks kulüpleri, afyon barları ve genelevlerle doluydu. Ama hepsinden önemlisi her yer insan kaynıyordu. Çoğu da Çinliydi. O kadar çoklardı ki, insan bunlar normal zamanlarda nerede saklanıyor diye düşünmeden edemiyordu.

Yara kendisine aldığım küçük hediyeden –meyve ve şeker– mutlu oldu. Karşılığında o da bana geleneksel bir pazarda bir bardak yumuşak sağlık likörü ısmarladı ve bunun beni çok zinde yapacağını söyledi; ancak içtikten sonra da içinde kurt üzümü, iguana ve ginseng olduğunu öğrenebildim. İtiraz ettiğim kısmı iguanaydı ve bu korkunç içeceği içtikten birkaç dakika sonra zehirlendiğimi düşünmeye başladım. O yüzden Çin Mahallesi'nde, Maurique ve Simon Bolivar'ın köşesinde, daha önce hiç görmediğim bir dükkân gördüğümde halüsinasyon gördüğümü zannettim. Bu tür şeylerin olmasının daha makul karşılanabileceği Buenos Aires'te bile böylesini görmemiştim. Burası Nazi hatıra eşyaları satan bir dükkândı.

Yara'nın da dükkânı gördüğünü fark ettikten sonra onu sokakta bırakıp içeri girdim. Bu tür şeyleri kimin aldığı kadar kimin sattığını da merak etmiştim.

Dükkânın içerisindeki cam vitrinde Luger tabancalar, Walther P-38'ler, Demir Haçlar, Nazi Partisi kollukları, Gestapo kimlikleri ve SS hançerleri vardı. Bir selefonun içerisinde, yeni katlanmış çamaşırlar gibi, *Der Stürmer* gazeteleri duruyordu. SS yüzbaşısı üniforması giyen bir de manken vardı. Tezgâhın arkasında ve iki Nazi bayrağının arasında hiç de Alman'a benzemeyen siyah sakallı genççe bir adam duruyordu. Uzun, ince ve kadavrayı andıran El Greco'nun tablolarından fırlamışa benzeyen biriydi.

"Aradığınız belli bir şey var mı?" diye sordu.

"Bir Demir Haç olabilir," dedim. Demir Haç istememin nedeni Haç'la değil de onunla ilgileniyor olmamdı.

Cam vitrinlerden birini açtı ve madalyayı sanki bir kadının elmas broşu ya da güzel bir saatmiş gibi tezgâhın üzerine koydu.

Bir süre madalyaya bakıp elimde evirip çevirdim.

"Ne düşünüyorsunuz?" diye sordu.

"Bu sahte," dedim. "Hem de kalitesiz. Bir şey daha var: SS yüzbaşısının üzerindeki çapraz palaska yanlış omuzda duruyor. Sahtekârlık bir şey bilgisizlik ise bambaşka bir şey."

"Bu tür şeylerden anlar mısınız?"

"Bunların Küba'da yasak olduğunu zannediyordum," diyerek sorusuna dolaylı yoldan cevap verdim.

"Sadece Nazi ideolojisinin yayılması yasak," dedi. "Hatıra eşya satışı serbest."

"Bunları kimler alıyor?"

"Çoğunlukla Amerikalı denizciler. Avrupa'da askerlik yapıp hayalini kurdukları eşyaları bir türlü alamamış turistler de alıyor. En çok SS eşyaları isteniyor. Malum nedenlerden ötürü SS'e hâlâ büyük bir hayranlık var. Her türden SS eşyası peynir ekmek gibi gidiyor. Mesela SS hançerleri kâğıt bıçağı olarak kullanılıyor. Elbette bu tür eşyaları toplamak Nazizm'i desteklediğiniz ya da yaptıklarını onayladığınız manasına gelmez. Olan oldu ve artık hepsi tarihin bir parçası. Yaşanan olaylara ait bir şeye sahip olmak istemenin neresi yanlış anlamıyorum. Mesela ben Polonyalıyım. İsmim Szymon Woytak."

Elini uzattı ve ben de ona ya da sattığı şeylere pek ilgim olmadığımdan istemeyerek de olsa elini sıktım. Dükkânın camından dışarıdan geçen Çinli dansçıları görebiliyordum. Aslan başlarını çıkarıp sigara molası verdiler. Burada bulunan kötü ruhlardan anlaşılan haberleri yoktu aksi takdirde buradan içeri girmeleri gerekirdi. Woytak görmek istediğim Demir Haçı aldı. Dikkatle bakarak "sahte olduğunu nasıl anladınız?" diye sordu.

"Basit. Sahteleri tek bir metal parçadan yapılır. Asılları ise birbirine tutturulmuş en az üç parçadan yapılır. Anlamanın diğer bir yolu da mıknatıs kullanıp gerçekten demir olup olmadığına bakmaktır. Sahteler ucuz alaşımlardan yapılır."

"Bunu nereden biliyorsunuz?"

"Nereden mi biliyorum?" Sırıttım. "Cihan Harbi'nde bunlardan bir tane de ben kazanmıştım," dedim. "Bana sorarsan hepsi sahte. Burada gerçek hiçbir şey yok." Elimle dükkânı işaret ettim. "Tüm bu saçma şeyleri icat eden öğretiye ne demeli? O da insanları aldatmayı amaçlayan ucuz bir alaşım. İnsanlar kanmak istemedikleri müddetçe onları kandıramayacak sahte saçmalıklar. Herkes bunların yalan olduğunu biliyordu ama inanmak istediler. Ayrıca Adolf Hitler küçük çocukları öpüyor diye, onun büyük kötü kurt olmadığı manasına gelmeyeceğini de görmek istemediler. Öyleydi hatta ondan çok daha kötüydü. Al sana tarih Sinyor Woytak. Gerçek Alman tarihi, bu zırvalar değil."

Yara'yı eve götürdüm ve günün kalanını keyifsizce atölyemde harcadım. Havana böyleydi. Paranız olması kaydıyla Havana'da her şeyi satın

alabilirdiniz. Ne olursa. Canımı sıkan diğer bir şey de buydu. Eve yakın bir şey. En azından Ernest Hemigway'in evine.

Noreen'in kızı Dinah.

Ondan hoşlanmak istesem de başaramıyordum. Bana çok asi ve şımarık geliyordu. Asiliği sorun değildi çünkü pek çok insan gibi o da bu huyundan bir şekilde kurtulacaktı. Fakat temiz bir sopa yemeden şımarıklığını bırakacakmışa benzemiyordu. Dinah daha çocukken Nick ve Noreen Charalambides'in boşanması büyük talihsizlikti. Anlaşılan gençliğinde baba disiplininden mahrum kalmıştı. Dinah'ın bu kadar yaşlı bir adamla evlenmeye kalkmasının asıl nedeni belki de buydu. Kızların çoğu babalarının yerini tutacak erkeklerle evlenir. Belki de babasından ayrıldığı için annesinden intikam almaya çalışıyordu. Pek çok kız bunu da yapardı. Belki de bunların ikisi de söz konusuydu. Belki de çocuk büyütmediğim için neyden bahsettiğimden haberim yoktu.

Neyse ki atölyedeydim. "Belki" burada kullanılan bir kelime değil. Tornada bir demiri keserken "Kesin" kelimesini kullanırsınız. Tesviyeyle uğraşacak sabrım vardı çünkü kolaydı. Anne baba olmak çok daha zora benziyordu.

Daha sonra yıkanıp güzel bir takım giydim. Dışarı çıkmadan önce Yara'nın evimde kurduğu Santeria sunağının önünde başımı eğdim. Aslında ip ve mumlarla dolu bir bebek eviydi. Ama bu bebek evinin her katında küçük hayvanlar, haçlar, çerezler, kabuklar, beyaz elbiseli ve kara yüzlü figürler vardı. Ayrıca Bakire Meryem'in birkaç resmi ve diline bıçak saplı bir kadın resmi

de bulunuyordu. Yara bunun bizim hakkımızda dedikodu yapılmasını önleyeceğini söylemişti ama diğerlerinin ne işe yaradığına dair bir fikrim yoktu. Bu sunağı neden başımla selamladığımı da bilmiyordum. Sanırım bir şeylere inanmak istiyordum ama içten içe Yara'nın hediyelik eşya dükkânının da tıpkı Nazizm gibi diğer bir palavra olduğunu biliyordum.

Kapıya giderken Ben Siegel'in tavlasını aldım. Yara beni omuzlarımdan tutup sanki sunağının ruhum üzerindeki etkilerini görmek istermiş gibi gözlerimin içine baktı. Hep böyle şeylerin peşindeydi. Sonunda bir şey gördü ve geri adım atıp istavroz çıkardı.

"Lord Eleggua'ya benziyorsun," dedi. "O dönüm noktalarının hâkimidir. Evimizi kötülüklere karşı korur. Haksız yere iş yapmaz. Hiç kimsenin bilmediğini bilir ve en doğru şekilde hareket eder." Taktığı kolyeyi çıkarıp ceketimin dış cebine koydu. "Sana tavlada uğur getirsin," dedi.

"Teşekkürler," dedim. "Ama sadece bir oyun."

"Bu sefer değil," dedi. "Bu sefer farklı olacak."

10

Arabamı Zulueta'da polis karakolunu gören bir yere park ettim ve aralarında tüm kıdemli devlet görevlilerinin pek sevdiği birkaç siyah Cadillac Yetmiş-beş'in de bulunduğu taksi ve arabalarla dolu Saratoga'ya yürüyerek döndüm.

Otelden geçerek ışıkların havuzun suyunda farklı renklere büründüğü ve mermer atı sanki sersemlemiş gibi gösterdiği manastırın avlusuna girdim – sanki zehirleneceğinden korktuğu için bu egzotik görünümlü sudan bir yudum almaya korkar gibiydi. Bir Havana kumarhanesinde bulunmayla ilgili kusursuz bir mecazdı.

Zengin bir Fransız empresyonist gibi giyinmiş kapıcı kapıyı benim için açtı ve kumarhaneye girdim. Saat erken olsa da mekân iş çıkışındaki otobüs durağı gibi kalabalıktı ama duraktan farklı olarak burada avizeler, fiş ve zarların sesleri, ahşap rulet tekerlerinde dönen metal topların tangırtıları, kazananların çığlıkları, kaybedenle-

rin homurtuları, tokuşan kadehlerin ve bahisleri kapatan ya da kâğıtları dağıtan kurupiyelerin net, heyecansız ve buyurgan sesleri vardı.

Etrafıma baktım ve bazı yerel ünlülerin hazır bulunduğunu gördüm: Müzisyen Desi Arnaz, şarkıcı Celia Cruz, aktör George Raft ve Albay Esteban Ventura – Havana'daki en korkulan polislerden biri. Beyaz ceketli kumarbazlar ortalıkta gezinip masalara bakarak bu akşam talihlerinin nerede yattığını kestirmeye çalışıyorlardı: Rulette mi yoksa barbut masasında mı? Saç topuzlu ve dekolteli güzel kadınlar avının zayıf noktasını arayan çitalar gibi salonda bir aşağı bir yukarı geziyorlardı. Biri bana yöneldi ama başımın bir hareketiyle onu savuşturdum.

Kumarhane müdürüne benzer birini gördüm. Kollarını kavuşturmuş tenis hakemi gibi bakan kişi olduğunu tahmin etmiştim; ayrıca ne sigara içiyor ne de fiş tutuyordu. Çoğu Habanero gibi onun da okul çocuğunu hatırlatan bir bıyığı ve saçında Küba hamburgerindekinden daha fazla yağ vardı. Göz göze geldik ve baş işaretimin ardından kollarını açıp bana doğru geldi.

"Yardım edebilir miyim, Sinyor?"

"İsmim Carlos Hausner," dedim. "Bu akşam on birden önce Sinyor Reles'le üst katta bir görüşmem var. Ama öncesinde Sinyor Garcia ile tavla oynayacağım."

Müdürün kafasındaki yağın bir kısmı da ellerinde olmalıydı çünkü Pontius Pilate gibi ellerini ovuşturmaya başladı. "Sinyor Garcia burada," diyerek bana yol gösterdi. "Sinyor Reles locamızda ikiniz için sessiz bir köşe bulmamı istedi. Özel sa-

lonla ana kumar salonu arasında. Rahatsız edilmemenizi temin edeceğim."

Bir palmiye ağacına bitişik bir yere gittik. Garcia salona dönüp şık bir Fransız yemek sandalyesine oturdu. Önünde tavlanın çoktan konmuş olduğu parlak, üstü mermer bir masa vardı. Arkasındaki kanarya sarısı duvarda eli sıkılmış görünen kırmızı sarıklı bir adamın kucağında, uzanmış çıplak bir cariyenin Fragonard tarzı resmi vardı. Kadının elinin olduğu yere bakılırsa adamın daha ilgili görünmesi gerekirdi. Garcia, Shanghai'ın sahibi olduğundan seçtiğimiz yer de tam buna uygunmuşa benziyordu.

Zanja'daki Shanghai, Havana'daki en müstehcen, buna bağlı olarak da en kötü şöhretli ve gözde striptiz salonuydu. 750 koltuklu bir yer olmasına rağmen dışarıda –çoğunlukla Amerikalı denizcilerle dolu– 1.25 dolarlık giriş ücretini ödeyerek Weimar Berlini'ndekileri bile gölgede bırakacak gösterileri izlemek isteyenlerin oluşturduğu bir kuyruk olurdu. Sadece aşırılığıyla değil kalitesizliğiyle de Berlin'i gölgede bırakabilirdi. Shanghai'daki gösterilerde kaliteden eser yoktu. Bunun nedeni de sertleşmiş penisi sığır çubuğu kadar olup etkisi de muhtemelen farklı olmayan Superman denen uzun boylu melezin varlığıydı. Gösterinin zirveye eriştiği an melezin masum görünüşlü sarışınları Sam Amca'nın abartılı teşvikleriyle tanıştırmasıydı. Orası değil on dokuz yaşındaki bir kız, liberal görüşlü bir satire göre bile bir yer değildi.

Garcia kibarca ayağa kalktı ama onu görür görmez, bir pezevenkten nasıl hoşlanmazsam ondan

da hoşlanmadım. Daha doğrusu ceket giymiş bir goril olduğu da söylenebilirdi. Robot gibi hareket ediyor ve kalın kolları iki yanında kımıldamadan duruyordu. Bu kollardan biri sonunda bana doğru açıldı ve bir şahincinin eldiveninin rengi ve ebadındaki elini uzattı. Koca kulakları ve iri dudaklarıyla kel kafası Mısır arkeolojik kazı alanlarından çıkarılmış gibiydi – Krallar Vadisi'nden değilse bile yavşak görünümlü strapların çukurundan. Elini çekip smokininin cebine sokmadan önce elinin gücünü hissettim. El bir avuç parayla dışarı çıktı ve çıkan paralar masadaki tavlanın yanına atıldı.

"Parasına oynarsak daha iyi olur, değil mi?" dedi.

"Tabii," dedim ve Reles'in bana daha önceden vermiş olduğu içi para dolu zarfı masaya koydum. "En sonda hesaplaşırız. Yoksa her oyunun sonunda mı yapmak istiyorsun?"

"En sonda yaparız," dedi.

"Bu durumda," deyip zarfı cebime koydum, "buna gerek yok ve artık ikimiz de üzerimizde yeterli para olduğunu biliyoruz."

Başını salladı ve koyduğu paraları geri aldı. "On bir civarı gitmem gerek," dedi. "On bir buçuk gösterisi için Shanghai'in kapısında olmam gerekiyor."

"Ya dokuz buçuktaki gösteri?" diye sordum. "O kendi kendine mi oluyor?"

"Tiyatromu biliyor musun?"

Sanki Dublin'deki Abbey Tiyatrosu'ndan bahsediyordu. Sesi tahmin ettiğim gibiydi: Çok sigara az egzersiz. Çamurda debelenen bir su aygırının sesi. Çamur ve gaz ve sarı diş dolu. Tehlikeli de.

"Biliyorum," dedim.

"Sonrasında paranı geri alman için sana bir şans vermek adına geri gelebilirim," dedi.

"Aynı kibarlığı ben de sana gösterebilirim."

"Önceki soruna cevap vereyim." Kalın dudakları ucuz ve pembe bir jartiyer gibi gerildi. "On bir buçuk gösterisinin kontrolü diğerlerinden daha zordur. O saate kadar insanlar daha çok içmiş olurlar. Bazen içeri giremediklerinde de sorun çıkar. Zanja'daki polis karakolu çok yakın ama gelmeleri için para vermek gerekiyor."

"Para konuşur."

"Bu şehirde öyle."

Adamın çirkin suratına bakmamak ve iğrenç kokan nefesini içime çekmemek için başımı öne eğip tavlaya baktım. Kendimi son derece müstehcen tasarıma sahip bir tavlaya bakar halde görünce de şaşırdım. Tavlanın üzerindeki siyah ve beyaz üçgenler herhangi bir tavladaki gibi mızrak ucu şeklindeydi ama her birinin ucu penis gibiydi. Her penisin arasındaysa, belki de oraya bir ressamın modeli gibi konmuştu, çıplak bir kız resmi vardı. Taşlar siyah ve beyaz kadınların kıçlarına benzeyecek şekilde boyanmıştı ve oyuncuların zarları atacağı iki bardak kadın göğsü şeklindeydi. Bunlar yan yana konduğunda Oktoberfest garsonlarını bile kıskandıracak bir çift göğüs ortaya çıkıyordu. Sadece dört zar ve çiftli küpte bir anormallik yoktu.

"Tavlamı beğendin mi?" dedi kötü kokan bir çamur banyosu gibi gülerek.

"Benimki daha güzel," dedim. "Ama benimki şifreli ve şifresini hatırlamıyorum. O yüzden eğer

bununla oynamak istiyorsan oynarız. Ben açık fikirliyimdir."

"Havana'da kalacaksan öyle olmalısın. Normal zar mı yoksa çiftli küpü mü kullanacaksın?"

"Tembelliğim üzerimde. Hesapla uğraşamam. Küpü kullanalım. Oyun başına on pezo diyelim mi?"

Bir sigara yakıp sandalyeme yerleştim. Oyun ilerledikçe tavlanın pornografik tasarımını ve rakibimin nefesini unuttum. Garcia art arda iki çift atana ve dördü sekize çevirip küpü bana doğru sürene kadar aşağı yukarı eşittik. Tereddüt ettim. Art arda gelen iki çift tehlikenin büyüklüğünü fark etmemi sağlamıştı. Tavladaki tüm taşlara bakıp yüzde hesabı yapan ve rakibiyle kendi durumunu kıyaslayan bir oyuncu değildim. Oyunumu genel görünüme ve zarın gelişine göre şekillendirirdim. Onun üçlüsünü telafi edebilmek için çift atmam gerektiğine karar vererek küpü alıp o sırada tam da ihtiyacım olan şeyi, çift beşliyi atıp durumu berabere getirdim.

İkimiz de taş toplamada son birkaç taşa kalmıştık –onun on iki benim on taşım vardı– ve tekrar küp teklif etti. Rakamlar benden yanaydı ve dördüncü bir çift atamadığı müddetçe ki pek mümkün görünmüyordu, ben kazanacaktım. Diğer tüm kararlar Kübalıların *cojones* dediği şeyin eksikliğini gösterecek ve akşamın kalan oyunları üzerinde kahredici bir etkisi olacaktı. 160 pezo söz konusuydu.

Çift dört atarak benimle eşit hale geldi ve eğer ben çift atamazsam muhtemelen oyunu kazanacaktı. En az ihtiyacım olan bir ve iki atıp sadece

bir taş alabildiğimde gözleri fırıl fırıl dönüyordu. Altı ve beş atıp iki taş aldı. Beş ve üç atıp iki taş da ben aldım. Ardından bir çift daha atıp dört taş aldı –bende beş onda iki taş kaldı. Artık beni bir çift bile kurtaramazdı.

Garcia gülmüyordu. Bardağı alıp, sanki oyunun ilk zarını atıyormuş gibi hiçbir duygu emaresi göstermeden, zarlarını attı. Hiçbir anlamı yoktu. Tek bildiğim bu ilk oyunumuzdu ve kaybetmiştim.

Son iki taşı alıp koca elini tekrar ceketinin cebine soktu. Bu sefer siyah deri bir not defteri ve bir kurşun kalem çıkarıp ilk sayfaya 160 yazdı.

Saat sekiz buçuktu. Yirmi dakika geçmişti. Masraflı bir yirmi dakikaydı. Garcia pornocu bir domuz olabilirdi ama şansında ve oyun oynama kabiliyetinde bir eksiklik yoktu. Bunun zannettiğimden zor olacağını anladım.

11

Tavla oynamaya Uruguay'da başladım. Eski bir şampiyon Montevido'daki Hotel Alhambra'nın kafesinde bana tavla oynamayı öğretti. Uruguay, Küba'dan çok daha pahalıydı ve bu adaya gelmemin ana nedeni de buydu. Genelde Havana Plaza de Armas'da bir kafedeki ikinci el kitap satıcılarıyla küçük paralara oynamıştım. Tavlaya severdim. Taşların dizilimi ve oyunu bitirmek için hepsini bir yere yığmanın gerekmesi hoşuma giderdi. Alman olmam hasebiyle bu düzen ve tertip hoşuma gidiyordu. Ayrıca hem şans hem de yetenek gerektirmesini de severdim; briçten daha fazla şans ve yirmi birden daha fazla yetenek gerektirirdi. Hepsinden önemlisi semavi bankaya karşı riske girip kaderin kendisiyle rekabet etmek hoşuma giderdi. Her atılan zarda ilahi adaletin tecelli ettiğini düşünmek de hoşuma giderdi. Bir bakıma aslında tüm hayatım böyle geçmişti.

Oynadığım kişi Garcia değildi –o sadece Talihin çirkin suratıydı– ben hayatın kendisiyle oynuyordum.

O yüzden sigaramı tekrar yaktım, ağzımın içinde yuvarladım ve garsonu çağırdım. "Şeftali schnapsı istiyorum. Soğuk olsun ama buz olmasın," dedim. Garcia'ya bir şey istiyor mu, diye sormadım. Umurumda değildi. Tek derdim onu yenebilmekti.

"O kadın içkisi değil mi?" diye sordu.

"Zannetmem," dedim. "Yüzde kırk ispatlı. Ama dilediğine inanabilirsin." Zar bardağını aldım.

"Ya siz sinyor?" Garson hâlâ oradaydı.

"Limonlu daiquiri."

Oyuna devam ettik. Garcia sonraki iki oyunu da kaybetti. Sonunda daha dikkatsiz oynamaya başlayıp gereksiz yere taş kırmaya ve reddetmesi gereken yerlerde çiftleri kabul etmeye başladı. Ona on beş yeniliyordu, bin pezodan fazla kazanmıştım ve keyfim yerindeydi.

Darwinizmin lehine konuşursak rakibimin yüz denilen bölgesinde hâlâ duygudan eser yoktu ama zarları atış şeklinden kafasının bozuk olduğunu anlıyordum. Tavlada zarlar tavlanın içine atılır ve iki zarın da kırık gelmeden düz durması gerekirdi. Ama son oyunda birkaç kez Garcia eline hâkim olamayıp zarları dışarı attı. Bu durumda tekrar atması gerekiyordu ve bu yüzden bir kez işine yarayacak bir çifti kaçırdı.

Sinirlendiğini gösteren bir alamet daha vardı. Oyun başına on pezo olan miktarı artırmamızı teklif etti. Birisi bunu teklif ettiğinde çok kaybettiğini ve kaybettiklerini en kısa sürede geri kazanması gerektiğini düşünüyordur. Ama bu tavlanın ana ilkesini görmezden gelmektir yani oyunun hâkimi küp ya da para değil zardır.

Arkama yaslanıp schnapsımı yudumladım. "Aklından ne kadar geçiyor?"

"Oyun başı yüz pezo olsun."

"Tamam, ama tek şartla. Kunduz kuralıyla oynayacağız."

Sanki kendisi de bunu teklif etmek istiyormuş gibi sırıttı.

"Tamam." Bardağı aldı ve sıra onda olmamasına rağmen zarı attı. Altı geldi.

Bana bir geldi. Garcia ilk atışı kazanıp bar puanı yapmıştı. Parasını geri kazanmak istermiş gibi masaya yaklaştı. Fili andıran kafası terlemeye başladı ve bunu görünce hemen ikiye katladım. Garcia kabul edip aynısını kendisi de yapmaya çalıştı ama ona sıranın ben de olduğunu söyledim. İki dörtlü atarak tüm taşlarımı onun önünden kaçırıp onu etkisiz hale getirdim.

Garcia buna yüzünü buruşturdu ama aynı çifti attı. Bense ardından beni hayal kırıklığına uğratan iki ve bir attım. Çiftli küp şimdi bendeydi ve psikolojik avantajın bende olduğunu düşünerek küpü çevirip "kunduz," diyerek onun rızası olmadan küpü ikiye katladım. Durdum ve ona benim kunduzum üzerine çiftli teklif ettim. Önceden kaybettiklerine ek olarak sekiz yüz pezoyu kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya olduğundan dudağını ısırdı. Çift teklifimi reddetmesi gerektiği halde kabul etti. Çift altı atıp hem bar puanı yaptım hem de on puan kazandım. Oyun benim lehime gidiyordu ve bin altı yüz pezo söz konusuydu.

Zarları daha da öfkeyle atmaya başladı. Kendisini içinde bulunduğu çukurdan kurtarabilecek çift dört attı ama zarlardan biri dışarıda olduğundan sayılmadı. Öfkeyle iki zarı aldı, bardağın içi-

ne koydu, tekrar ve daha az başarıyla attı: İki ve üç. Durumu kötüye gidiyordu, çok geçmeden kapı alarak taşlarını kırdım.

O beklerken ben taşları yığmaya devam ettim. Ben bitirmeden önce iki taşını kendi önüne götürememesi tehlikesi bile vardı. Buna mars deniyordu ve küpteki parayı ikiye katlardı.

Garcia artık deli gibi zar atıyordu ve önceki soğukkanlılığından eser kalmamıştı. Ne zar atsa taşları elinde kalmaya devam etti. Oyunu kaybetmişti ve mars olmamak için çırpınıyordu. Sonunda taşlarını indirip önüne doğru götürürken benim sadece altı taşım kalmıştı. Ama kötü zarlar ilerlemesine engel olmayı sürdürdü. Birkaç saniye sonra marsla kazandım.

"Mars" dedim usulca. "Bu küpteki parayı ikiye katlar. Toplamda üç bin iki yüz pezo. Ayrıca bana önceden borçlu olduğun bin yüz kırk ve bu da–"

"Toplamayı biliyorum," dedi beş karış suratla. "Matematiğimde sorun yok."

Sorun olanın matematik değil de tavla oynama kabiliyeti olduğunu söylememek için kendimi zor tuttum.

Garcia saatine baktı. Ben de baktım. Saat onu kırk geçiyordu.

"Gitmem gerek," deyip birden tavlayı kapattı.

"İşin bittikten sonra geri gelecek misin?" diye sordum.

"Bilmiyorum.

"Kaybettiklerini kazanma şansı vermek için bir süre daha burada olacağım."

Fakat ikimiz de gelmeyeceğini biliyorduk. Elli banknotluk bir desteden kırk üç banknot çıkarıp verdi.

"Ayrıca kasa için de yüzde on ki her biri için iki yüzer pezo eder," dedim başımı sallayıp. Parmaklarını kalan paralara uzattım. "İçkiler benden."

Asık suratla desteden bir çift daha alarak bana verdi. Ardından çirkin tavlasının kıskacını kapattı, koltuğunun altına koydu ve korku filmindeki bir karakter gibi diğer kumarbazları ite kaka çekip gitti.

Kazandıklarımı cebime koydum ve tekrar kumarhane müdürünün yanına gittim. Sanki son konuştuğumdan beri hiç kıpırdamamış gibi duruyordu.

"Oyun bitti mi?" diye sordu.

"Şimdilik. Sinyor Garcia'nın kulübe gitmesi gerekti. Benim de üst katta Sinyor Reles'le görüşmem var. Sonrasında tekrar oynayabiliriz. Ona parasını geri alabilme şansı vermek için bekleyeceğimi söyledim. Göreceğiz."

"Masayı boş tutarım," dedi müdür.

"Teşekkürler. Sinyor Reles'e kendisiyle görüşmeye hazır olduğumu bildirir misin?"

"Evet, elbette."

Ona dört yüz pezo verdim. "Yüzde on masa parası. Sanırım normali bu."

Müdür başını iki yana salladı. "Buna gerek yok. Onu yendiğiniz için teşekkürler. Uzun süredir birinin o domuzu küçük düşürmesini bekliyordum. Görünüşe bakılırsa onu fena benzetmişsiniz."

Başımı salladım.

"Sinyor Reles'le görüşmeniz bittikten sonra ofisim gelin. Zaferinizi kutlamak için bir şeyler içeriz."

12

Ben Siegel'in tavlasını taşımaya devam ederek asansörle sekizinci kattaki havuzlu terasa çıktım. Orada başka bir asansör ve Waxey'nin beni beklediğini gördüm. Max'in fedaisi bu sefer biraz daha cana yakındı ama dudak okumayı bilmiyorsan aradaki farkı kestirmen kolay değildi. Onun gibi iri bir adama kıyasla çok kısık bir sesi vardı, ancak sonradan Waxey'nin boğazından vurulduğu için ses tellerinin hasar gördüğünü öğrenebildim. "Kusura bakma," diye fısıldadı. "Yukarı çıkmadan seni aramam gerek."

Kutuyu bırakıp ellerimi kaldırdım ve o işini yaparken ileriye baktım. Uzaktaki Barrio Chino yılbaşı ağacı gibi ışıl ışıldı.

"Kutuda ne var?" diye sordu.

"Ben Siegel'in tavlası. Max'in hediyesi. Fakat bana şifresini söylemedi. Altı-altı-altı olduğunu söylemişti. Aslında akla yatkın görünüyor ama işe yaramadı."

Waxey başını sallayıp yana çekildi. Bol siyah pantolon ve saçıyla aynı renkte gri guayabera giyiyordu. Ceketini çıkardığından kollarını görebiliyordum ve muhtemel kuvvetiyle ilgili bir fikrim olmuştu. Ön kolları bowling lobutu gibiydi. Bol gömleğinin kalçasındaki silah kılıfını gizlemesi gerekiyordu ama –belki de yapılmış en iyi toplu tabancalardan biri– otuz sekizlik Colt Detective Special'ın cilalı kabzasını görebiliyordum.

Elini cebine atıp gümüş renkli zincirli bir anahtar çıkardı ve asansörün kilidine sokup çevirdi. Hiçbir düğmeye basmadı. Asansör derhal çıkmaya başladı. Kapılar tekrar açıldı. Wacey "terastalar," dedi.

Önce kokusunu aldım. Küçük bir orman yangınının keskin kokusu: Birkaç büyük Havana purosu. Sonra da seslerini duydum: Gürültücü Amerikalıların sesleri, erkek kahkahaları, güneş yüzü görmemiş küfürler, tuhaf İbranice ve İtalyanca kelimeler ve yine kahkahalar. Çoktan hızını almış bir kâğıt oyununun yanından geçip oturma odasına gittim: Fiş ve boş kadeh kaplı büyük bir masa vardı. Kâğıt oyununun bitmesiyle hepsi küçük havuz terasına dökülmüştü: Boş yüzlü ve takımlı adamlardı ama eskisi kadar sert değillerdi. Bazıları gözlük takıyor ve ceplerinde mendilleriyle spor ceketler giyiyordu. Tümü de olduklarını iddia ettikleri şeylere benziyordu: İş adamları, otel, kulüp ve restoran sahipleri. Belki de ancak polisler ve FBI ajanları bu adamların gerçek yüzlerini görebilirdi – tümü de itibarlarını Volstead yıllarında Chicago, Boston, Miami ve New York sokak-

larında kazanmıştı. Terasa adımımı atar atmaz Havana yeraltı dünyasının patronları arasında olduğumu anladım – Senatör Estes Kefauver'in konuşmak için can attığı mafya babaları. Haberlerde Senato Komisyonu beyanatlarından bazılarını izlemiştim. Duruşmada pek çok mafya babasının adı geçmişti ve bunlara koca burunlu, siyah ve taranmış saçlı küçük adam da dâhildi. Kahverengi spor ceket ve açık gömlek giyiyordu. Bu Meyer Lansky'ydi.

"Aa, işte geldi," dedi Reles. Sesi her zamankinden biraz yüksek çıkıyordu ama görünüşü terzi modeli gibiydi. Gri flanel pantolon, mavi ipek kravat ve kaşmir donanma mavisi blazer giyiyordu. Havana Yat Kulübü'nün üyelik sekreterine benziyordu.

"Beyler," dedi. "Size bahsettiğim adam Bernie Günther işte bu. Bu adam benim yeni genel müdürüm olacak."

Her zamanki gibi adımı duyunca tekrar irkildim, kutuyu bırakıp Max'le tokalaştım.

"Sakin ol tamam mı?" dedi. "Burada geçmişi en az senin kadar berbat olmayan hiç kimse yok. Bu adamların tümü ben de dâhil olmak üzere en az bir kez hapis yattı." Eski Max Reles gibi güldü. "Bilmiyordun değil mi?"

Başımı iki yana salladım.

"Dediğim gibi hepimizin geçmişi berbat. Bernie, Meyer Lansky'e merhaba de; kardeşi Jack; Moe Dalitz; Norman Rothman; Morris Kleinman ve Eddie Levinson. Bu adada bu kadar Yahudi olduğu aklına gelmezdi değil mi? Bizler işin beyni-

yiz. Kalanlarsa bildiğin tipler. Santo Trafficante, Vincent Alo, Tom McGinty, Sam Tucker, Cellini Kardeşler ve Wilbur Clark'a da merhaba de."

"Merhaba," dedim.

Havana'nın yeraltı dünyası makul bir ilgiyle bana baktı.

"Kâğıt oynuyorsunuz galiba?" dedim.

"Waxey, Bernie'ye içki getir. Ne içersin, Bernie?"

"Bira iyi olur."

"Kimi cin kimisi de poker oynuyor," dedi Max. "Bazılarımız ise postanenin tasnif odasından çıkma bir oyun oynuyoruz. Ama asıl önemlisi sağlıklı bir rekabet ruhuyla bir araya gelip konuşuyoruz. Tıpkı İsa ve havarileri gibi. Adam Smith'in *Ulusların Zenginliği*'ni okudun mu, Bernie?"

"Okudum diyemem."

"Smit 'görünmez el' denen bir şeyden bahseder. Serbest piyasada kendi menfaatinin peşinde koşan birisi görünmez el denen bir ilke vasıtasıyla toplumun refahına katkıda bulunur." Omuz silkti. "Bizim yaptığımız da bu. Bizler görünmez elleriz ve bunu yıllardır yapıyoruz."

"Aynen öyle," diye gürledi Lansky.

Reles güldü. "Meyer çok okuduğu için kendisini zeki zannediyor." Parmağıyla Lansky'i işaret etti. "Ama ben de okuyorum, Meyer. Ben de."

"Okumak Yahudilere hastır," dedi Alo. Uzun boylu ve Yahudi'ye benzemesine neden olan uzun ve sivri burunlu bir adamdı. Ama aslında İtalyan'dı.

"Bir de Yahudilerin niye başarılı olduğunu merak ediyorlar," dedi boks topu gibi burna ve tu-

haf bir gülümsemeye sahip bir adam. Bunu diyen Moe Dalitz'di.

"Hayatım boyunca iki kitap okudum," dedi adamlardan biri. "Kumar üzerine Hoyle'un yazdığı ve Cadillac el kitabı."

Waxey biramı getirdi. Gözleri gibi soğuk ve koyuydu.

"F.B. eski köylü eğitim planını tekrar uygulamayı düşünüyor," dedi Lansky. "Bence bazılarınız katılsa iyi eder. Biraz eğitime ihtiyacınız var."

"Otuz altıdaki aynı şeyi mi yapacak?" dedi kardeşi Jake.

Meyer Lansky başını salladı. "Ama okuma yazma öğrenen çocukların asi olacağından endişeli. Pine Adası'nda egzersiz yapanlar gibi."

"Endişelenmekte haklı," dedi Alo. "Bu salakların bazıları komünizme yöneliyor."

"Bu ülkenin ekonomisi canlandığında işler değişecek," dedi Lansky. "Otellerimizde eğitimli kişilere ihtiyaç duyacağız. Krupiye olmak için zeki olmak gerek. Matematiğe kafalarının basması gerek. Sen çok okur musun, Bernie?"

"Hem de çok" dedim. "Benim için Fransız Yabancı Lejyonu gibi. Unutmak için okuyorum. Sanırım kendimi unutmak için."

Max Reles kol saatine baktı. "Kitaplardan bahsetmişken gitme saatiniz geldi beyler. F.B.yi arayıp hesapların üzerinden geçmemiz gerek."

"Bu işi telefonda nasıl yapıyorsunuz?" diye sordu biri.

Reles omuz silkti. "Ben rakamları okuyorum o da yazıyor. İkimiz de günün birinde kontrol edeceğini bildiğimizden hile yapmanın manası yok."

Lansky başını salladı. "Bu kesinlikle verboten."

Terastan asansöre yürüdük. Asansöre bindiğimde Reles kolumdan tutup, "yarın işe başla. On civarı gel sana etrafı göstereyim," dedi.

"Tamam."

Tekrar kumarhaneye indim. Bu aralar tanıştığım insanlara şaşırmamak elde değildi. Sanki Hitler ve diğer Nazi liderleriyle görüşmek için Berghof'a çıkmış gibi hissediyordum.

13

Ertesi sabah sözleşildiği gibi onda Saratoga'ya geri döndüğümde çok farklı bir manzaraya şahit oldum. Her yer polis kaynıyordu –otelin ana girişinin dışında ve lobide. Resepsiyonistten Max Reles'e geldiğimi haber vermesini istediğimde bana otel sahibi ve polis haricinde kimsenin çatıya çıkmasına izin verilmediğini söyledi.

"Ne oldu?" diye sordum.

"Bilmiyorum," dedi resepsiyonist. "Bize hiçbir şey söylemiyorlar. Ama söylenene göre otel misafirlerinden biri asiler tarafından öldürülmüş."

Dönüp ön kapıya gittim ve ufak tefek Meyer Lansky ile karşılaştım.

"Gidiyor musun?" diye sordu. "Neden?"

"Üst kata çıkmama izin vermiyorlar."

"Benimle gel."

Lansky'nin peşinden asansöre gittim. Oradaki polis memuru binmemize engel olacaktı, ama yanındakilerden biri gangsteri tanıyıp selam verdi.

Lansky asansörün içinde cebinden –Waxey'ninkine benzeyen– bir anahtar çıkardı ve onu kullanarak bizi çatı katına götürdü. Elinin titrediğini fark ettim.

"Ne oldu?" diye sordum.

Lansky başını iki yana salladı.

Asansörün kapıları açılınca başka polisler gördük ve oturma odasında milis yüzbaşısı, Waxey, Jake Lansky ve Moe Dalitz'e rastladık.

"Doğru mu?" diye sordu Meyer Lansky kardeşine.

Jake Lansky kardeşinden biraz daha uzun ve kaba çehreliydi. Kalın şişe dibi gözlükleri ve bir çift çiftleşen porsuğu andıran kaşı vardı. Krem rengi takım ve beyaz gömlek giyiyor ve papyon takıyordu. Yüzünde gülme kırışıklıkları vardı ama şu anda onları kullanmıyordu. Ciddi bir şekilde başını salladı. "Doğru."

"Nerede?"

"Ofisinde."

İki Lansky'nin peşinden Max Reles'in ofisine girdim. Üniformalı bir polis yüzbaşısı da peşimizden geldi.

Birisi duvarları yeniden dekore etmişti. Sanki Jackson Pollock gelmiş ve bir badana fırçası ve kırmızı boya tenekesiyle kendisini özgürce ifade etmiş gibi görünüyordu. Fakat ofisin her yanına saçılmış olan kırmızı boya değildi; bu kandı ve çoktu. Max Reles'in yeni bir çinçilla halıya ihtiyacı olacaktı, ama gidip de bir halı alacak durumda değildi. Artık hiçbir şey alamayacaktı –en çok ihtiyaç duyduğu tabutu bile. Bir gece önceki kıyafetleriyle yerde yatıyordu ama mavi gömleğinin üzerinde koyu

kahverengi noktalar vardı. Tek gözüyle mantar karolu tavana bakıyordu. Diğeri ortada yoktu. Görünüşe göre iki mermi kafasına iki ya da üç mermi de göğsüne ve sırtına isabet etmişti. Gangster tarzı bir eyleme benziyordu ve katili öldüğünden emin olmak istemişti. Fakat peşimizden gelen polis yüzbaşısı haricinde –görünen o ki o da meraktan gelmişti– içeride başka polis yoktu. Normalde olması gerektiği gibi ölçüm yapan ya da fotoğraf çeken hiç kimse bulunmuyordu. İçimden burası Küba dedim. Burada adli tabiplerin cinayet mahalline gelmesi de dâhil olmak üzere her şey çok daha yavaş yapılıyordu. Max Reles zaten ölmüştü, öyleyse aceleye ne gerek vardı?

Waxey ölü patronunun ofisinin eşiğinde, hemen arkamızda belirdi. Gözünde yaş ve ansiklopedi büyüklüğündeki elinde ikiz yatakların çarşafına benzeyen beyaz bir mendil vardı. Önce burnunu çekti sonra da limana varan bir yolcu gemisini andıran bir sesle burnunu sildi.

Meyer Lansky ona bakarken rahatsız olmuşa benzemiyordu. "Onun beyni dağıtılırken sen hangi delikteydin?" dedi. "Neredeydin, Waxey?"

"Her zamanki gibi buradaydım," diye fısıldadı Waxey. "Patronun F.B. ile konuştuktan sonra yatmaya gittiğini zannettim. Bu telefon konuşmasından sonra hep erken yatar. Hiç şaşmaz. Tek bildiğim sabah yedide geldiğimde onu bu halde bulduğum. Ölü olarak."

Ölü kelimesini sanki bu konuda şüphe varmış gibi vurgulayarak söyledi.

"Havalı tabancayla vurulmamış, Waxey," dedi Lansky. "Bir şey duymadın mı?"

Waxey perişan halde başını iki yana salladı. "Dediğim gibi hiçbir şey."

Polis yüzbaşısı küçük sigarasını yakmayı bitirdikten sonra "Sinyor Reles dün gece hava fişek gösterisi sırasında vurulmuş olabilir. Dün Çin yılbaşıydı. O sırada silah sesi duyulmaz," dedi.

Ufak tefek, yakışıklı ve temiz tıraşlı bir adamdı. Ütülü yeşil üniforması esmer ve pürüzsüz yüzüne uymuştu. Konuşurken de sürekli kapının pervazına yaslandı, sanki hiçbir şey yapmamak, arızalı bir arabanın tamirine laf olsun diye bir çözüm sunmaktan daha önemliymiş gibi. Sanki Max Reles'i öldürenin kim olduğu hiç umurunda değilmiş gibi. Belki de öyleydi. Batista'nın milisleri arasında bile Amerikan gangsterlerinin Küba'da olmasından rahatsızlık duymayan pek çok kişi vardı.

"Havai fişekler dün gece yarısı başladı," dedi yüzbaşı. "Yaklaşık yarım saat sürdü." Açık sürmeli kapıdan geçip terasa çıktı. "Bence o gürültü arasında suikastçı Sinyor Reles'i burada, terasta öldürdü."

Yüzbaşının peşinden dışarı çıktık.

"Otel tabelasının yanındaki merdiveni kullanarak sekizinci kata çıkmış olmalı."

Meyer Lansky duvardan ileri baktı. "Çok mesafe var," diye mırıldandı. "Ya sence, Jake?"

Jake Lansky başını salladı. "Yüzbaşı haklı. Katil buraya çıkmak zorundaydı. Ya da anahtarı vardı ki bu durumda Waxey'i geçmesi gerekiyordu. Bu da pek muhtemel görünmüyor."

"Pek mümkün değil," dedi kardeşi. "Ama imkânsız da değil."

Waxey başını iki yana salladı. "İmkânsız," dedi. Her zaman fısıltı gibi çıkan sesi öfkeyle çıkmaya başlamıştı.

"Belki uyuyakaldın," dedi polis yüzbaşısı.

Waxey bu ifadeye öyle bozuldu ki Jake Lansky nahoş bir hadisenin yaşanmaması için onunla yüzbaşının arasına girmek zorunda kaldı. Waxey söz konusu olduğunda ne olacağı belli olmazdı.

Jake Lansky bir eli Waxey'nin göğsünde: "Meyer seni tanıştırayım. Bu Yüzbaşı Sanchez. Kendisi Zulueta'nın köşesindeki polis karakolunda görevli. Yüzbaşı Sanchez, Bu kardeşim Meyer –bana bakarak– bu da..." dedi. Bir an tereddüt etti, sanki gerçek ismimi hatırlamaya çalışıyor gibiydi. Gerçek adımı biliyordu amacı sahtesini hatırlayabilmekti.

"Carlos Hausner," dedim.

Yüzbaşı Sanchez başını salladı ve Meyer Lansky'e hitaben, "birkaç dakika önce Sayın Devlet Başkanı'yla görüştüm," dedi. "Öncelikle başsağlığı temennilerini ilettiler, Sinyor Lansky. Ayrıca Havana polisinin bu iğrenç suçun faillerini yakalamak için elindeki tüm imkânları seferber edeceği yönünde de sizi temin etmemi istediler."

"Teşekkürler," dedi Lansky.

"Ekselansları bana her Çarşamba akşamı adet olduğu üzere dün akşam telefonda Sinyor Reles'le konuştuğunu söyledi. Konuşma tam olarak on bir kırk beşte başlamış ve on bir elli beşte sona ermiş. Bu da cinayetin havai fişeklerin atıldığı on iki ve on iki buçuk arasında işlendiği görüşünü güçlendiriyor. İşin aslı ben bundan eminim. Nedeni de şu:"

Avucunun içindeki ezilmiş mermi çekirdeğini gösterdi.

"Bu mermi çalışma odasının duvarından çıkarıldı. Otuz sekiz kalibreye benziyor. Otuz sekizlik çok ses çıkarır. Ama havai fişekler sırasında kolayca kimsenin dikkatini çekmeden altı el ateş edilebilir."

Meyer Lansky bana baktı. "Sen ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Ben mi?"

"Evet. Max senin de önceden polis olduğunu söyledi. Ne tür bir polistin sen?"

"Dürüst olanından."

"Onu sormadım. Ne alanda görev yapıyordun?"

"Cinayet."

"Peki, yüzbaşının söyledikleri hakkında ne düşünüyorsun?"

Omuz silktim. "Bence bir tahminden diğerine atlıyoruz. Öncelikle doktorun cesedi inceleyip ölüm saatini kesinleştirmesi gerekir. Belki havai fişeklerle aynı zamana denk gelir, bilmiyorum. Ama bence de mantıklı sayılır." Terasın zeminine baktım. "Mermi kovanı yok. Yani katil ya otomatik kullandı ve kovanları karanlıkta topladı ki pek muhtemel değil ya da toplu tabanca kullandı. İki halde de öncelikle cinayet silahını bulmamız gerekiyor."

Lansky, Yüzbaşı Sanchez'e baktı.

"Çoktan aramaya başladık bile," dedi yüzbaşı.

"Başladınız mı?" dedim. "Nerede aradınız?"

"Terasta. Çatı katında. Sekizinci katta."

"Belki de parka atmıştır," dedim Campo Marte'yi işaret ederek. "Gece oraya atılan bir silahı kimse fark etmez."

"Belki de beraberinde götürmüştür," dedi yüzbaşı.

"Belki. Diğer taraftan dün gece Albay Ventura kumarhanedeydi yani otelin içinde ve etrafında bolca polis vardı. Az önce birisini vurmuş birinin altı-yedi el ateş ettiği silahla bir polise denk gelmeyi göze alacağını zannetmiyorum. Özellikle de profesyonel bir katilse. Açıkçası profesyonel bir işe benziyor. Bu kadar ateş edip hedefi defalarca vurup sonra da bundan sıyrılmayı ummak için soğukkanlı olmak gerekir. Bir amatör paniğe kapılır ve daha çok ıskalardı. Hatta silahını buraya düşürebilirdi. Bence silahını otelden çıkarken bir yere attı. Benim tecrübeme göre bu büyüklükteki şeyler otellere kolayca sokulup çıkarılabilir. Garsonlar üstü örtülü tepsilerle dolaşır. Komiler çanta taşırlar. Katil silahı çamaşır sepetine de atmış olabilir."

Yüzbaşı Sanchez adamlarından birini çağırdı, Campo de Marte ve otelin çamaşır sepetlerinin aranmasını emretti.

Ofise geri dönüp kana basmamak için parmak uçlarımda Max Reles'in yanına gidip ona yakından baktım. Mendille kaplı bir şey vardı: Kanı dışarı sızan bir şey. Adamlarına emir vermeyi bitiren yüzbaşıya "o ne?" diye sordum.

"Gözü. Mermilerden biri kafasından çıkarken yerinden fırlamış olmalı."

Başımı salladım. "O zaman çok güçlü bir otuz sekizlik olması gerekir. Bence kırk beşlik olması

daha muhtemel. Bulduğunuz mermiye bakabilir miyim, Yüzbaşı?"

Sanchez mermiyi verdi.

Mermiye bakıp başımı salladım. "Hayır, sanırım siz haklısınız. Otuz sekizliğe benziyor. Ama bir şey bu mermiye fazladan hız katmış."

"Mesela?"

"Bilmiyorum."

"Dedektif miydiniz, sinyor?"

"Çok zaman önceydi. Ayrıca sizin işinizi bilmediğinizi de ima etmiyorum, Yüzbaşı. Sizin de soruşturmaları sürdürmek için kendi usulünüz olduğundan eminim. Fakat Bay Lansky benden düşündüklerimi söylememi istedi."

Yüzbaşı Sanchez sigarasından bir nefes çektikten sonra sigarayı suç mahalli zeminine attı. "Dün gece Albay Ventura kumarhanedeydi dediniz? Bu sizin de burada olduğunuz manasına mı geliyor?" dedi.

"Evet, geçen akşam kumarhanede on kırk beşe kadar tavla oynadım ve sonra buraya gelip Sinyor Reles ve arkadaşlarıyla içki içtim. Bay Lansky ve kardeşi de buradaydı. Oturma odasındaki Mrs. Dalitz ve Waxey de öyle. On bir buçuğa kadar kaldım ve sonra hep birlikte çıktık çünkü Reles devlet başkanıyla telefon görüşmesi yapacaktı. Tavla oynadığım Shanghai Tiyatrosu'nun sahibi Sinyor Garcia'yla oyunumuza devam etmek için geri dönüp bekledim ama kendisi gelmedi. Bu arada gazino müdürü Sinyor Nunez'le içki içtik. Sonra da eve gittim."

"Kaç civarı?"

"On iki buçuktan sonra. Zamanı biliyorum çünkü arabaya binmemden birkaç dakika sonra havai fişek gösterisi bitti."

"Anlıyorum." Yüzbaşı bir sigara daha yaktı ve dumanın bir kısmının aşırı beyaz dişleri arasından kaçmasına izin verdi. "Öyleyse Sinyor Reles'i siz de öldürmüş olabilirsiniz, değil mi?"

"Olabilir, evet. Mocada Kışlası'na yönelik saldırıya da ben komuta etmiş olabilirim. Ama etmedim. Max Reles bana daha yeni maaşı mükemmel bir iş vermişti. Artık sahip olmadığım bir iş. O yüzden cinayet sebebim hiç de makul görünmüyor."

"Bu doğru Yüzbaşı," dedi Meyer Lansky. "Max, Sinyor Hausner'i genel müdürü yapmıştı."

Yüzbaşı Sanchez sanki Lansky'nin benim hikâyemi onaylamasını kabul etmiş gibi başını salladı; ama benimle işi henüz bitmiş değildi ve bu yüzden Max Reles cinayetiyle ilgili Lansky'nin önceki sorularına cevap vermekte acele ettiğim için kendime küfrettim.

"Maktulü ne zamandır tanıyorsunuz?" diye sordu yüzbaşı.

"Yirmi yıl önce Berlin'de tanışmıştık. Birkaç gün öncesine kadar burada olduğundan haberim yoktu."

"Ve hemen size iş teklif etti. Size epey güveniyor olmalı, Sinyor Hausner."

"Kendince nedenleri vardı sanırım."

"Belki de geçmişe ait bir şeyi ona karşı kullandınız."

"Şantaj mı yaptığımı söylüyorsunuz, Yüzbaşı?"

"Evet, bunu söylüyorum."

"Yirmi yıl önce bu doğru olabilirdi. İşin aslı o zaman ikimizin de elinde kozlar vardı. Ama artık bunların hiçbir önemi kalmadı."

"Ya o? Onun size karşı kozu var mıydı?"

"Tabii. O şekilde düşünürseniz neden olmasın. Bana kendisi için çalışmam adına para teklif etti. Bu adada bundan daha önemli bir şey olduğunu görmedim."

Yüzbaşı şapkasını başının gerisine itip alnını ovuşturdu. "Ama hâlâ merak ediyorum. Neden sana bu işi teklif etti?"

"Dediğim gibi kendince nedenleri vardı. Ama eğer fikir yürütmemi istiyorsanız sanırım yirmi yıl boyunca hiç konuşmamış olmam hoşuna gitti. Ona verdiğim sözü tuttum ve ona karşı dürüst olmaktan korkmadım."

"Belki onu öldürmekten de korkmamışsındır?"

Gülüp başımı iki yana salladım.

"Hayır, beni dinle," dedi yüzbaşı. "Max Reles yıllardır Havana'da oturuyor. Yasalara uyup vergisini ödeyen saygıdeğer bir vatandaş. Devlet başkanının dostu. Günün birinde yirmi yıldır görmediği seninle görüşüyor. Birkaç gün sonra da öldürülüyor. Bu sadece tesadüf mü?"

"Böyle düşünüyorsan beni neden tutuklamadığını merak ediyorum? Böylece adli deliller ve onu vurduğumu gören şahitleri aramak zahmetine girmez ve zaman kazanmış olursun. Beni karakola götür. Belki mesain bitmeden zor kullanarak benden istediğin itirafı da alırsın. Böyle bir şeyi ilk kez yaptığını da zannetmiyorum."

"*Bohemia*'da okuduğunuz her şeye inanmayın, sinyor."

"Öyle mi?"

"Şüphelilere işkence yaptığımıza mı inanıyorsun?"

"Aslında bu pek düşündüğüm bir konu değil, Yüzbaşı. Ama Belki de Pines Adası'ndaki hapishaneleri teftiş edip mahkûmların dediklerine bakarak karar verebilirim. Evde boş boş oturmak yerine faydalı bir iş yapmış olurum."

Fakat Sanchez dinlemiyordu. Adamlarından birinin, zeytin dalı ya da defne yaprağından bir tacı sunuyormuş gibi, kendisine takdim ettiği havluya sarılı bir toplu tabancaya bakıyordu. Adam silahın sekizinci kattaki çamaşır sepetinde bulunduğunu söyledi. Kabzasında kızıl yıldız vardı ve kesinlikle cinayet silahına benziyordu. Her şeyden önce susturucu takılıydı.

"Sinyor Hausner haklıymışa benziyor değil mi, Yüzbaşı," dedi Meyer Lansky.

Sanchez ve polis dönüp oturma odasına gitti.

"Bu adamın bu yüzden benden hoşlanacağını zannetmiyorum," dedim Lansky'e.

"Acaba? Onunla konuşma tarzın hoşuma gitti. Bana kendimi hatırlattı. Sanırım o cinayet silahı."

"Olduğundan eminim. Yedi mermili bir Nagant. Sanırım Max'in vücudu ve duvarlardan da yedi mermi çıkaracaklar."

"Nagant mı? Hiç duymadım."

"Belçika tasarımıdır. Ama kabzasındaki kızıl yıldız Rus yapımı olduğunu gösteriyor," dedim.

"Ruslar ha? Yani Max'i komünistler mi öldürdü diyorsun?"

"Hayır, Bay Lansky size silahtan bahsediyorum. Sovyet ölüm mangaları bu silahları kulla-

narak 1940'da Polonyalı subayları öldürmüşlerdi. Onları kafalarının arkasından vurup Katyn Ormanı'na gömdüler ve suçu Almanlara attılar. Savaş sona erdiğinde Avrupa bu silahlarla doluydu. Ama nedendir bilmem Atlantik'in bu yakasında pek görünmez. Özellikle de Bramit susturucuyla. Sadece bu bile cinayetin profesyonelce işlendiğini göstermeye yeter. Bildiğiniz gibi bayım susturuculu olsa bile tüm tabancalar ses çıkarır. Waxey'nin uyanmasına bile neden olabilir. Fakat Nagant tümüyle sesini kesebileceğiniz bir silahtır çünkü silindir ve namlu arasında boşluk yoktur. O yüzden buna kapalı ateş sistemi diyorlar yani namludan çıkan gürültüyü yüzde yüz kesebilirsiniz – Bramit susturucu kullanmak şartıyla. Açıkçası ideal cinayet silahı. Nagant ayrıca daha yüksek hızlı otuz sekizlik mermi kullanır. Gözün yerinden çıkmasına yetecek kadar hızlı. O yüzden Max Reles'i vuran kişi bunu havai fişek gösterisi sırasında yapmak zorunda değildi. Onu gece yarısıyla Waxey'in cesedi bulduğu sabah vakti arasında herhangi bir zamanda, kimse en ufak bir ses bile duymadan öldürmüş olabilir. Bu arada bu silah gidip de silah dükkânından alabileceğiniz türde bir şey değil. Hele susturucuyla imkânsız. İvanlar bu aralar daha hafif Tokarev TT'yi tercih ediyor. Bilmiyorsanız söyleyeyim o otomatiktir."

"Bilmiyordum," dedi Lansky. "Ama Ruslar hakkında sandığın kadar cahil değilim, Günther. Ailem Rusya-Polonya sınırındaki bir şehir olan Grodnoludur. Ben ve kardeşim Jake çocukken Ruslardan kaçmak için oradan ayrıldık. Jake öldürülen o Polonya subaylarından birini tanı-

yordu. İnsanlar bugünlerde Almanların Yahudi düşmanlığından bahsediyor ama benim aileme karşı Ruslar da aynı derece kötüydü. Hatta belki de daha fenaydı."

Jake Lansky başını salladı. "Bence de."

"Peki, bu kadar çok şeyi nasıl öğrendin?"

"Savaşta Alman askeri istihbaratındaydım," dedim. "Bir süre de Sovyet esir kampında kaldım. İsmimi değiştirmemin nedeni Ural Dağları'ndaki uranyum madenlerine giden bir trenden kaçarken birkaç İvan öldürmem. Oraya gitsem sağ çıkacağımı hiç zannetmiyorum. Sovyetler Birliği'nden çok az Alman savaş esiri geri dönebildi. Beni yakaladıkları zaman sonum darağacıdır, Bay Lansky."

"Öyle bir şey olduğunu tahmin etmiştim." Lansky başını iki yana sallayıp cesede baktı. "Birisi bunun üzerini örtsün."

"Yapmasak daha iyi, Bay Lansky," dedim. "Henüz değil. Yüzbaşı Sanchez'in aklı başına gelip doğru dürüst teknikleri uygulamaya başlayabilir."

"Onu kafana takma," dedi Lansky. "Canını sıkarsa patronu arayıp onu görevden aldırırım. Canını sıkmasa da yaparım belki. Gel buradan çıkalım. Artık tahammül edemiyorum. Max'le kardeş gibiydik. Onu Brownsville'den on beş yaşından beri tanırım. Tanıdığım en zeki çocuktu. Max iyi bir eğitim alsaydı istediği her şey olabilirdi. Birleşik Devletler başkanı olması bile mümkündü."

Oturma odasına gittik. Sanchez, Waxey ve Dalitz'le birlikte oradaydı. Silah Max'in kırk saatten kısa süre önce öğle yemeğini yediği masanın üzerindeki plastik bir çantada duruyordu.

"Peki şimdi ne olacak?" diye sordu Waxey.

"Onu gömeceğiz," dedi Meyer Lansky. "İyi bir Yahudi gibi. Max böyle olsun isterdi. Polislerin cesetle işinin bitmesinin ardından her şeyi halletmek için üç günümüz var."

"Bana bırak," dedi Jake. "Onur duyarım."

"Birisinin sevgilisine haber vermesi gerekir," dedi Dalitz.

"Dinah," diye fısıldadı Waxey. "İsmi Dinah. Evleneceklerdi. Bir haham, kırık şarap bardakları ne gerekiyorsa. Kız da Yahudi'ydi."

"Bilmiyordum," dedi Dalitz.

"Kıza bir şey olmaz," dedi Meyer Lansky. "Birisinin söylemesi gerek tamam, ama fazla üzüleceğini zannetmem. Daha on dokuz yaşında ve önünde koca bir hayat var. Kızın ona göre çok küçük olduğunu düşünüyordum ama bir erkeği biraz mutlu olmak istediği için suçlayamazsın. Max gibi bir adam için Dinah olabilecek en güzel şeydi. Ama haklısın, Moe, birisinin ona haber vermesi gerek."

"Ne olduğunu söyleyin? Bir şey mi oldu? Max nerede? Polisin burada ne işi var?"

Gelen Dinah'tı.

"Kimse bir şey söylemeyecek mi? Max iyi mi? Hasta mı yoksa? Kahretsin burada ne halt oldu?"

Sonunda masanın üzerindeki tabancayı gördü. Kalanını tahmin etmiş olacak ki çığlık atmaya başladı. Bir ölüyü bile diriltebilecek bir sesti.

Ama bu sefer işe yaramadı.

14

Waxey kırmızı Cadillac Eldorado'yla Dinah'ı Finca Vigía'ya geri götürdü. Bu şartlar altında belki de onu eve benim götürmem gerekirdi. Kızı yas tutan Noreen'e bu konuda destek olabilirdim. Fakat Meyer Lansky'nin kendisinden şüphelendiğini düşünen Waxey, Yahudi gangsterin gözünden uzak durabilmek için gitmeye can atmıştı. Diğer taraftan muhtemelen bir faydam da olmazdı. Pek omzunda ağlanacak türde biri değildim. Nice Alman kadınının zorunluluktan kendi başına ağlamayı öğrendiği savaştan beri değişmiştim.

Matem: Artık buna tahammülüm yoktu. Ölen insanların yasını tutmak neye yarardı? Onları geri getirmeyeceği ortadaydı. Yas tuttuğunuz için minnettar oldukları da söylenemezdi. Canlılar ölüleri bir şekilde unuturdu, ama ölüler bunu bilmezdi. Eğer ölüler bir şekilde geri gelecek olsaydı onları unuttuğumuzu görüp üzülürlerdi.

Hemingway'in evine gidip taziyelerimi iletmeye kendimi hazır hissettiğim zaman saat öğleden

sonra dörde gelmişti. Max'in ölümü beni yılda yirmi bin dolarlık bir maaştan mahrum etse de ölmesine üzülmemiştim. Ama Dinah'ın hatırına üzülmüş gibi yaptım.

Pontiac orada değildi ve tek tanıdığım araç güneşlikli beyaz Oldsmobile'di.

Ramón beni içeri aldı ve Dinah'ın kendi odasında olduğunu gördüm. Koltuğa oturmuş sigara içiyor ve asık suratlı buffaloya bakıyordu. Buffalo bana kendimi hatırlattı ve yüzü de belki bu yüzden asıktı: Dinah'ın valizi yatağının üzerinde açıktı. Ülkeyi terk etmeye niyetliymiş gibi elbiselerini itinayla toplamıştı. Koltuğun yanındaki masanın üzerinde içki ve bir kül tablası vardı. Gözleri kıpkırmızıydı ama anlaşılan ağlaması bitmişti.

"Nasılsın diye sormaya geldim," dedim.

"Gördüğün gibi," dedi sakince.

"Bir yere mi gidiyorsun?"

"Dedektif olduğun belli."

Gülümsedim. "Max de laf sokmak istediği zaman böyle söylerdi."

"Sana hiç zarar verdi mi?"

"Zamanında evet. Ama o yaşananlar çok gerilerde kaldı. Artık çok daha dayanıklıyım."

"Max'ten çok daha dayanıklı olduğun kesin."

Buna cevap vermedim.

"Onu öldürenin annem olduğunu söylesem ne derdin?" dedi.

"Böyle uçuk bir düşünceyi kendine saklamanın daha hayırlı olacağını söylerdim. Max'in arkadaşlarının hepsi benim gibi kayıtsız değildir."

"Ama cinayet silahını Saratoga'daki çatı katında gördüm," dedi. "O annemin silahı. Ernest vermişti."

"O yaygın bir silahtır," dedim. "Savaşta o silahtan bir sürü gördüm."

"Silahı ortada yok," dedi Dinah. "Aradım."

Başımı iki yana salladım. "Geçen gün intihara meyilli olduğunu söylediğin zamanı hatırlıyor musun? Kullanmasın diye silahı ben almıştım. Söylemeyi unuttum kusura bakma."

"Yalan söylüyorsun," dedi.

Haklıydı ama itiraf edecek değildim. "Hayır, söylemiyorum," dedim.

"Ne silah ortada ne de kendisi."

"Burada olmamasının makul bir açıklaması olduğundan eminim."

"Açıklaması onu öldürmüş olması. Ya annem yaptı ya da Alfredo Lopez. Arabası dışarıda. İkisi de Max'i hiç sevmez. Noreen bir keresinde, onunla evlenmeme engel olmak için onu öldürmek istediğini söylemişti."

"Merhum erkek arkadaşın hakkında ne kadar şey biliyorsun?"

"Aziz olmadığını biliyorum eğer kastettiğin oysa. Öyle olduğunu da söylemedi zaten." Kızardı. "Ne demeye getiriyorsun?"

"İyi dinle: Max ile bir aziz arasında dağlar kadar fark var. Hoşuna gitmeyecek olsa da söyleyeceğim. Max Reles bir gangsterdi. İçki yasağı sırasında acımasız bir içki kaçakçısıydı. Max'in kardeşi Abe çetenin tetikçisiydi ve sonunda bir otelin penceresinden aşağı atıldı."

"Bunları dinleyecek değilim."

Dinah başını iki yana sallayarak doğruldu ama onu iterek tekrar sandalyesine oturttum.

"Dinleyeceksin," dedim. "Dinleyeceksin çünkü nasıl olduysa hiç duymamışsın. Ya da belki

de duydun ama kafanı devekuşu gibi kuma gömdün. Dinleyeceksin çünkü bu gerçek. Hem de her kelimesi. Max Reles yemediği halt kalmamış bir adamdı. Yakın zamana kadar 1930'larda Charlie Luciano ve Meyer Lansky tarafından kurulmuş bir suç örgütünün parçasıydı. Konumunu korumayı başardı çünkü rakiplerini öldürmekten çekinmezdi."

"Sus," dedi. "Bunlar doğru değil."

"1933'te o ve kardeşinin iki kişiyi, Shapiro Kardeşleri öldürdüğünü bana kendisi söyledi. Birini diri diri gömmüşler. İçki yasağı sona erdikten sonra sendika sahtekârlığına başladı. Bu usulsüzlüklerden bazılarını da onunla tanıştığım Berlin'de yapıyordu. Oradayken ona boyun eğmeyen Rubusch adındaki Alman bir iş adamını öldürdü. İki kişiyi öldürdüğüne bizzat şahit oldum. Biri ilişkisi olan Dora adında bir fahişeydi. Onu kafasından vurup cesedini göle attı. Kadın suya düştüğünde hâlâ nefes alıyordu."

"Defol," diye bağırdı. "Defol git."

"Belki annen Max'in New York-Hamburg seferi sırasında yolcu gemisinde öldürdüğü adamdan da bahsetmiştir."

"Ona inanmadım şimdi de sana inanmıyorum."

"İnanıyorsun. Hem de hepsine. Çünkü sen aptal değilsin, Dinah. Onun nasıl bir adam olduğunu en başından beri biliyordun. Belki de bu yönünü sevdin. Belki de böyle birine yakın olmak seni heyecanlandırdı. Kimi zaman böyle şeyler olur. Geçmişi karanlık kişiler hepimizi az çok heyecanlandırır. Nedeni bu mudur, bilmiyorum ve

pek umurumda da değil. Max Reles'in gangster olduğunu bilmesen bile şüphelendiğinden eminim. Çünkü arkadaşlarına bakıp da şüphelenmemen imkânsız. Meyer ve Jake Lansky. Santo Trafficante, Norman Rothman. Vincent Alo. Tümü de gangster. Lansky içlerinde en azılısı. Sadece dört yıl önce Birleşik Devletler'de örgütlü suçları araştıran bir heyetin karşısına çıktı. Max de öyle. Küba'ya gelmesinin nedeni de bu.

"Max'in altı kişiyi öldürdüğünü biliyorum ama bundan çok daha fazla olduğundan eminim. Onunla ters düşen, ona borcu olan ya da yoluna çıkan kişiler. Eğer ona karşı bir kozum olmasaydı beni de öldürecekti. İnsanların duymasını göze alamayacağı bir şey biliyordum. Max'in gözde cinayet silahı buz kıracağıydı ve onu kurbanlarının kulağına saplardı. İşte o böyle biriydi, Dinah. Adi ve cani bir gangster. Havana'daki otelleri işleten diğer adi ve cani gangsterlerden biriydi ve onlardan birinin Max'i ortadan kaldırmak için iyi bir nedeni olması da şaşılacak bir şey değil.

"O yüzden annen hakkında konuşmayı kes. Sana onun bu işle hiçbir ilgisi olmadığını söylüyorum. Eğer susmazsan senin yüzünden ölür. Eğer sorun çıkarırsan seni de öldürürler. Bana söylediklerini kimseye söyleme, tamam mı?"

Dinah sessizce başını salladı.

Kolunun yanındaki kadehi işaret ettim. "İçecek misin?"

Kadehe baktıktan sonra başını iki yana salladı. "Hayır. Zaten viski sevmem."

Uzanıp kadehi aldım. "İçebilir miyim?"

"Durma."

Viskiyi ağzıma döküp yutmadan önce tüm ağzımı ıslatmasını bekledim. "Çok konuştum," dedim. "Bu iyi gelir."

Başını iki yana salladı. "Tamam, haklısın. Nasıl biri olduğunu tahmin ediyordum. Ama onu terk etmekten korktum. Yapabileceklerinden korktum. Başta eğlenceliydi. Burada sıkılıyordum. Max beni sadece isimlerini duyduğum insanlarla tanıştırdı. Frank Sinatra, Nat King Cole. Düşünebiliyor musun?" başını salladı. "Söylediklerinde haklısın. Bunu hak etmişti."

"Hepimiz hata yaparız ve Tanrı biliyor ya ben de bolca yaptım." Valizdeki kıyafetlerinin üzerinde bir sigara paketi vardı. Paketi aldım. "Mahzuru var mı? Bırakmıştım ama bir sigara fena olmaz."

"Keyfine bak."

Sigarayı çabucak yakıp dumanını viskinin peşinden boğazımdan aşağı gönderdim.

"Nereye gideceksin?"

"Birleşik Devletler'e. Annemin istediği gibi Rhode Island'daki Brown Üniversitesi'ne. Sanırım."

"Ya şarkıcılık?"

"Sanırırn bunu Max'ten öğrendin, değil mi?"

"Öyle. Senin yeteneklerine çok güveniyordu."

Dinah kederle gülümsedi. "Şarkı söyleyemem," dedi. "Max söyleyebileceğimi düşünüyordu. Nedenini de bilmiyorum. Beni her alanda mükemmel zannediyordu. Ama ne şark söyleyebilir ne de rol yapabilirim. Bir süre bunları yapabilirmişim gibi davranmak eğlenceli geldi. Ama içten içe hepsinin hayal olduğunu biliyordum."

Garaj yoluna bir araba girdi. Açık pencereden bakınca Oldsmobile'in yanına park eden bir Pon-

tiac gördüm. Kapıları açıldı ve bir adamla kadın dışarı çıktı. Plaja göre giyinmemişlerdi ama geldikleri yer orasıydı ve bunu anlamak için de dedektif olmaya gerek yoktu. Kum Alfredo Lopez'in çoğunlukla diz ve dirseklerindeydi. Noreen'in ise her yerindeydi. Beni görmediler. Gülüşmekle ve ön kapının merdivenlerinden çıkarken birbirlerinin üzerindeki kumları silmekle meşguldüler. Beni pencerede görünce tebessümü soldu. Belki biraz da kızardı. Belki.

Salona geçip ön kapıdan girdiklerinde onları karşıladım. Yüzlerindeki gülümseme suçluluk ifadesine dönmüştü ve bunun da Max'in öldürülmesiyle bir ilgisi yoktu. En azından bundan emindim.

Tuhaf bir şekilde "Bernie," dedi. "Ne hoş sürpriz."

"Öyle diyorsan."

Noreen içki sehpasına gidip kendisine büyük bir içki hazırlamaya başladı. Lopez sigara içiyor ve bir gazete bayii büyüklüğündeki raftan aldığı gazeteyi okurmuş gibi yaparken bir garip görünüyordu.

"Seni buraya hangi rüzgâr attı?" diye sordu.

Şu ana kadar benimle göz göze gelmeme konusunda büyük başarı göstermişti. Aslında ben de doğrudan ona bakmaya çalışmıyordum. Elbette ki ikimiz de o ve Lopez'in ne yaptığını biliyorduk. Kokularından bile anlamak mümkündü. Tıpkı kızartma gibi. Çabucak bir açıklama yapıp gitmeye karar verdim.

"Dinah iyi mi diye bakmaya geldim," dedim.

"Neden iyi olmayacak ki? Ne oldu?"

Noreen bana bakıyordu, kızı için duyduğu endişe geçici olarak utancını alt etmişti. "Şimdi nerede? Dinah iyi mi?"

"İyi," dedim. "Ama Max Reles için aynısını söyleyemem çünkü birisi dün gece ona yedi mermi yerleştirmiş. Artık ölü."

Noreen içkisini içmeyi bıraktı. "Anlıyorum," dedi. "Zavallı Max." Sonra da surat yaptı. "Dediğime bak. Ne kadar riyakârım. Öldüğüne üzülmüşüm gibi yapıyorum. Nasıl bir adam olduğuna bakarsak zerre kadar şaşırmadım." Başını iki yana salladı. "Duygusuzluğum için affedin. Dinah nasıl etkilendi? Ah, Tanrım, olay olduğunda orada değildi, değil mi?"

"Hayır değildi," dedim. "Dinah gayet iyi. Tahmin edeceğin gibi çoktan atlattı bile."

"Polisin onu kimin öldürdüğüne dair bir fikri var mı?" diye sordu Lopez.

"Şimdi asıl mesele bu öyle değil mi?" dedim. "Bu polisin kendi başına çözmeye niyetli olduğu bir cinayete benziyor. Ya bu ya da başka birisi onlar adına çözecek."

Lopez başını salladı. "Evet, haklısın tabii ki. Havana milisleri bu tür soruşturmaları beceremez. Üstelik Max'in ölümünden Havana'daki başka bir gangster de sorumlu olabilir. Küba'da hiç çete cinayeti işlenmemişti. En azından patronlar öldürülmedi. Batista'nın burnunun dibinde çete savaşı isteyeceğini hiç zannetmem." Gülümsedi. "Evet, bu işin siyasi yönünün fazlasıyla karışık olduğunu söyleyebilirim."

İleride durumun bundan çok daha karışık olduğunu görecektik.

15

Yedi civarı geri dönüp Yara'nın bana üstü örtülü bir tabakta bıraktığı soğuk akşam yemeğini yedim. Yemeğimi yerken akşam gazetesine baktım. Boyeros'ta yeni bir okulun açılışını yapan devlet başkanının karısı Marta'nın güzel bir resmi vardı; bir de ABD Florida Senatörü George Smathers'in yaklaşan ziyareti hakkında bir şeyler yazıyordu. Fakat Max Reles'ten arka sayfalarda bile bahsedilmemişti. Yemekten sonra içmeye karar verdim. Yapacak pek bir şey yoktu. Buzdolabından aldığım votkayı temiz bir bardağa döküp içtim. Montaigne'nin ölü arkadaşının yerini almaya hazırlanıyordum. Bence bir okuyucuyu böyle tarif etmek mümkündü. Ardından telefon çalıp bana bazen ölü bir arkadaşın en iyi arkadaş olabileceğini hatırlattı.

Ama arayan bir arkadaş değildi. Meyer Lansky'di ve sesi de endişeli geliyordu.

"Günther?"

"Evet."

"Nerelerdesin? Bütün öğleden sonra seni aradım."

"Max'in kız arkadaşı Dinah'ı görmeye gittim."

"Ah, durumu nasıl?"

"Dediğin gibi atlatacak."

"Dinle, Günther, seninle konuşmak istiyorum ama telefonda olmaz. Telefonlardan hiç hazzetmem. Senin numaran 7-8075. Bu Vedado numarası değil mi?"

"Evet. Malecon'da oturuyorum."

"O zaman komşu sayılırız. Ben National Hotel'de kalıyorum. Dokuzda buraya gelebilir misin?"

Kafamda birkaç kibar reddetme cümlesi düşündüm ama hiçbiri Meyer Lansky gibi bir gangstere yeterince kibar gelmezdi. O yüzden: "Tamam. Neden olmasın? Deniz kenarında gezmek fena olmaz," dedim.

"Bana bir iyilik yapar mısın?"

"Zaten yaptığımı zannediyorum."

"Buraya gelirken bana birkaç paket Parliament alır mısın? Otelde bitmiş."

Malacon boyunca batıya yürüdüm, Lansky'nin sigaralarını aldım ve Havana'nın en büyük oteline girdim. Burası Empedrado'daki Havana Katedrali'nden daha çok katedrale benziyordu. Lobisi San Crastabol'un koridorundan büyüktü ve boyalı ahşap çatısı pek çok ortaçağ sarayını kıskandırırdı. Ayrıca katedralden de çok daha güzel kokuyordu çünkü lobi tertemiz ve parfümlü insanlarla doluydu. Ama benim tecrübeli gözlerim otelde personel eksikliği olduğunu sezdi çünkü

resepsiyon masasında, veznede ve konsiyerjde uzun bir kuyruk vardı ve içerisi daha ziyade insanların bilet almak için beklediği tren istasyonunu andırıyordu. Bir yerlerde birisi minik bir piyanoda kız bale okulundaki dersleri akla getiren bir şeyler çalıyordu. Lobide dört dolaplı saat bulunuyordu. Eş zamanlı olmadıklarından, sanki zaman Havana'da esnek bir kavrammış gibi, saat başını birbiri ardına bildiriyorlardı. Asansörün yakınındaki duvar boydan boya ikisi de beyaz giyen başkan ve eşinin resmiyle süslenmişti – kadın iki parça özel dikim elbise ve adam da tropikal üniforma giyiyordu. Peronların çakmasına benziyorlardı.

Asansöre binip üst kata çıktım. Lobideki tren istasyonunu andıran havanın aksine yönetici katı mezarlık gibi sessizdi. Bence çoğu mezarlıktan daha sessizdi çünkü mezarlıklarda metre karesi on dolarlık halılar olmazdı. Yönetici odalarının kapılarının tümü panjurluydu ki belki de sigara dumanının çıkması için böyle yapılmıştı. Tüm kat sigara fabrikası gibi kokuyordu.

Lansky'nin süiti kapıcılı tek süitti. Kapıcı uzun boylu, kare kol düğmesi takan ve çok geniş bir göğsü olan bir adamdı. Koridorda Hiawatha gibi sessizce yürürken bana döndü ve sanki cebimde kibrit var mı, diye bakarmış gibi beni aramasına izin verdim. Kibritleri bulamadı. Ardından kapıyı açıp boş bilardo salonu büyüklüğündeki süite girmeme izin verdi. İçeride de çıt çıkmıyordu. Ama hipofiz bezleri aşırı çalışan bir Yahudi yerine ufak tefek, yeşil gözlü, kızıl saçlı ve New Yorklu kuaförler gibi görünen ve konuşan bir kadın tara-

fından karşılandım. Gülümsedi, adının Teddy ve Meyer Lansky'nin eşi olduğunu söyledi ardından beni sürgülü pencereli balkonu olan bir oturma odasına davet etti.

Lansky hasır bir sandalyeye oturmuş Canute gibi deniz üzerindeki karanlığa bakıyordu.

"Göremezsin," dedi. "Deniz. Ama kokusunu alırsın. Duyarsın da. Dinle. Şu sesi dinle." Sanki dikkatimi Berkeley Caddesi'ndeki bülbüllerin sesine çekmek istermiş gibi işaret parmağını kaldırdı.

Dikkatle dinledim. Benim pek iyi işitmeyen kulaklarıma sadece deniz sesi geliyordu.

"Denizin sahilden geri çekilip tekrar gelişi. Bu ses hariç, bu berbat dünyadaki her şey değişir. Binlerce yıldır hep aynı ses. Bu sesten hiç bıkmam." İç çekti. "Ve kimi zaman hemen hemen her şeyden bıktığım olur. Sana hiç böyle olur mu, Günther? Bıkar mısın?"

"Bıkmak mı? Bay Lansky bazen her şeyden öyle bıkarım ki ölmem gerektiğini düşünürüm. Eğer iyi uyuyamasam bu hayata tahammül edemezdim."

Sigaralarını verdim. Cüzdanını çıkarıyordu ki onu durdurdum. "Sizde kalsın," dedim. "Bana para borçlu olmanız tam tersinden çok daha emniyetlidir."

Lansky gülümsedi. "İçki."

"Hayır, teşekkürler. Şeytanla iş konuşurken ayık olmayı tercih ederim."

"Ben şeytan mıyım?"

Omuz silktim. "Bakış açısına bağlı." Onu sigaranın ışığında izleyip ekledim, "yani bu yüzden

buradayım değil mi? İş konuşmak için. Max'in ne büyük adam olduğuna dair eski günlerden konuşmak istemiyorsunuz sanırım."

Lansky gözlerini kısarak baktı.

"Max ölmeden önce senin hakkındaki her şeyi bana anlattı, Günther. Ya da en azından bildiğinin tümünü. Sadede geleceğim. Max'in seninle çalışmak istemesinin üç nedeni vardı. Eski bir polissin, otel işini biliyorsun ve Havana'da iş yapan hiçbir aileye yakınlığın yok. Bu nedenlerden ikisi benim için de önemli ve bu nedenle Max'i öldüren kişiyi senin bulabileceğini düşünüyorum. Beni iyi dinle, lütfen. Öncelikle Havana'da çete savaşı çıkaramayız. Asiler yeterince can sıkıyor zaten, başkasına ihtiyaç yok. Polislerin de bu soruşturmayı doğru düzgün sürdüreceğine güvenemem. Bu sabah Yüzbaşı Sanchez'le yaptığın konuşmadan bunu senin de çıkarmış olman lazım. Aslında kötü bir polis değildir, ama onunla konuşma tarzın hoşuma gitti. Görünen o ki kolay kolay korkacak bir tipe benzemiyorsun. Ne polisten, ne benden ne de iş ortaklarımdan.

"Neyse dün gece tanıştığın adamlardan bazılarıyla görüştüm ve Max'le anlaştığın şekilde senin Saratoga'yı işletmeni istemediğimiz hususunda mutabık kaldık. Onun yerine Max'in cinayetini soruşturmanı istiyoruz. Yüzbaşı Sanchez ihtiyaç duyduğun tüm desteği sana sağlayacak yani tam yetki sahibi olacağını söyleyebilirim. Son istediğimiz şey aramızda yaşanacak bir tatsızlıktır. Günther eğer bu soruşturmayı yürütürsen sana iki sigaradan daha fazlasını borçlu olurum. Öncelikle Max sana ne ödeyecekse aynısını ödeyeceğim.

Ayrıca arkadaşın olacağım. Hayır demeden önce bunu iyi düşün. Bana iyilik yapanlara çok iyi dost olurum. Ben ve iş arkadaşlarım hemfikiriz. Dilediğin yere gidip dilediğin kişiyle konuşabilirsin. Patronlar. Askerler. Dilediğin delili alabilirsin. Sanchez müdahale etmeyecek. Sen zıpla dersen o ne kadar yükseğe diye soracak."

"Bir cinayeti soruşturmayalı çok uzun zaman oldu, Bay Lansky."

"Buna şüphem yok."

"Eskisi kadar diplomatik de değilim. Dag Hammarskjöld sayılmam. Diyelim ki Max'i öldüreni buldum. Ne olacak? Bunu hiç düşündünüz mü?"

"Onu sen bana bırak, Günther. Sadece konuyla ilgili bilgisi olabileceğini düşündüğün ya da şahitlik yapabilecek herkesle konuş. Sans Souci'deki Norman Rothman ve Lefty Clark. Tropicana'daki Santo Trafficante. Benim çalışanlarım. Montmartre'deki Cellini Kardeşler. Joe Stassi, Tom McGinty, Charlie White, Joe Rivers, Eddie Levison, Moe Dalitz, Sam Tucker, Vincent Alo. Kübalıları da ihmal etme tabii ki: Hotel Sevilla'daki Amedeo Barletta ve Amleto Battisti – akraba değiller. Sana takip edeceğin bir liste veririm. Dilersen bunu şüpheli listesi kabul et. En başta da benim adım olacak."

"Bu zaman alabilir."

"Elbette. Doğru dürüst yapacaksın ve böylece herkes adil olduğunu ve hiç kimsenin kayırılmadığını anlayacak. Yani adalet yerini bulacak." Sigarasını balkondan aşağı attı.

"Kabul ediyorsun yani?"

Başımı salladım, bu adamı, özellikle de bana dostluğunu teklif ettikten sonra, kibarca reddet-

meme yarayacak müsait kelimeleri hâlâ bulamamıştım. Ayrıca meselenin bir de diğer yüzü vardı.

"Hemen başlayabilirsin."

"Bence de en iyisi bu."

"İlk ne yapacaksın?"

Omuz silktim. "Saratoga'ya döneceğim. Bir şey gören var mı, diye soracağım. Suç mahallini tetkik edeceğim. Waxey ile konuşacağım."

"Önce onu bulman gerekecek," dedi Lansky. "Waxey kayıp. Bu sabah evine gitmiş ve onu bir daha gören olmamış." Omuz silkti. "Belki cenazeye gelir."

"Cenaze ne zaman?"

"Ertesi gün. Guanabacoa'daki Musevi mezarlığında."

"Orayı biliyorum."

National'dan eve dönerken tekrar Casa Marina'nın önünden geçtim. Ama bu sefer içeri girdim.

16

Ertesi sabah güneşli ama rüzgârlıydı ve dalgalar insanın fesatlığından bıkmış Tanrı tarafından gönderilmiş bir sel gibi Malecon'a çarpıyordu. O sabah telefon çaldığı için erken kalktım yoksa biraz daha uyumaya hayır demezdim. Nasıl olduysa aniden Havana'daki herkes benimle konuşmak için can atmaya başlamıştı.

Arayan Yüzbaşı Sanchez'di.

"Büyük dedektifimiz bu sabah nasıllar?"

Anlaşılan Lansky yüzünden benimle iyi geçinmek zorunda kalması pek hoşuna gitmemişti. Açıkçası durumdan ben de pek hoşlanmamıştım.

"Hâlâ yatakta," dedim. "Gece geç yattım."

"Şüphelileri mi sorguladın?"

Casa Marina'yı ve Havana'da iç çamaşırı mağazası zinciri sahibi Doña Marina'nın kızlarına soru sorulmasına ancak üçüncü kata hangisiyle çıkacağına karar verdikten sonra izin verdiğini hatırladım. "Öyle de denebilir."

"Bugün katilini bulabileceğini düşünüyor musun?"

"Bugün zannetmem," dedim. "Hava müsait değil."

"Haklısın," dedi Sanchez. "Hava, katilleri değil de cesetleri bulmaya müsait. Birden Havana'nın her yerinde ceset bulmaya başladık. Regla'daki limanda bulunan petrokimya tesisinde de bir tane var."

"Cenaze levazımatçısı mıyım? Bana niye söylüyorsun?"

"Çünkü suya girmeden önce araba sürüyormuş. Rasgele bir arabada değil. Büyük kırmızı Cadillac Eldorado. Üstü açılabilir."

Bir saniye gözlerimi kapattım. Sonra "Waxey," dedim.

"Aslında onu bulamazdık ama bir balıkçı teknesinin çapası arabanın tamponuna takılmış ve onu yüzeye çıkarmış. Regla'ya gidiyorum. Belki sen de gelmek istersin?"

"Neden olmasın? Balığa çıkmayalı epey oldu?"

"On beş dakika sonra kapının önünde ol. Birlikte gideriz. Belki yolda nasıl dedektif olunacağına dair senden birkaç şey öğrenirim."

"Bunu ilk yapışım olmaz."

"Şaka yapıyordum," dedi sertçe.

"Öyleyse harika bir başlangıç yaptın, Yüzbaşı. İyi bir dedektif olmak için öncelikle iyi bir mizah anlayışı gerekli. Bu ilk tavsiyem olsun."

Yirmi dakika sonra yola çıkıp güneye, doğuya ve kuzeye dönüp limanın çevresinden dolaşarak Regla'ya geldik. Uzaktan petrokimya tesisinden çıkan duman sayesinde kolayca tanınabilen kü-

çük bir sanayi kentiydi. Tarihi olarak Santeria'nın merkezi ve Havanalı *corrida*'ların İspanyollarla adanın kontrolünü kaybetmelerini sağlayacak kadar savaştığı yer diye bilinirdi.

Sanchez bir boğaya benzeyen büyük siyah bir polis sedanı sürüyordu. Kırmızı ışıklara saldırıyor, son anda frene basıyor ya da sinyal vermeden birden sağa sola dönüyordu. Uzun rıhtımın ucunda durduğumuz zaman kaslı boynuna bir kılıç saplamaya hazırdım.

Polis ve rıhtım işçilerinden oluşan küçük bir grup yaklaşan bir mavnayı karşılamak için toplanmıştı. Batık araba balıkçı teknesinin çapasından çıkarılıp büyük bir kömür yığınının üzerine konuldu. Araba kılıç balığına benziyordu – ya da eğer öyle bir şey olsaydı dev bir kabukluya da benzeyebilirdi.

Sanchez'in peşinden dalgaların kayganlaştırdığı taş merdivenden indim ve mavnadakilerden biri palamarı tutarken biz de teknenin hareketli güvertesine çıktık.

Mavna kaptanı öne çıkıp Sanchez'le konuştu ama Havana'nın dışında çok yaygın ağır Küba aksanı yüzünden dediklerini pek anlamadım. Üzerindeki temiz ve işe yarar tek şeymiş gibi görünen pahalı bir sigarayı içen asabi bir adamdı. Müretebatın kalanı oturmuş sakız çiğneyerek yeni emirleri bekliyordu. Sonunda bir emir verildi ve mürettebattan biri kömür yığınının üzerine çıkıp Sanchez ve ben pisliğe bulaşmadan arabaya çıkabilelim diye oraya bir muşamba serdi. Muşambaya basarak kömür yığınının tepesindeki arabaya çıktık. Havaya kalkmış beyaz ön kaput pis ama

hasarsızdı. Balıkçı teknesinin çapasının takıldığı ön tamponu yamulmuştu. İçiyse akvaryum gibiydi. Yine de kırmızı Cadillac hâlâ Havana'daki en güzel arabalardan biri gibi görünüyordu.

Hâlâ Sanchez'in ütülü üniforması konusunda tedirgin mürettebat kaptanın emri üzerine bizden önce gidip arabanın kapısını açtı. Emirle birlikte kapı açılınca dışarı çıkan su adamın ayaklarını ıslattı ve diğerlerinin gülmesine neden oldu.

Arabanın sürücüsü banyoda uyuya kalan birisi gibi yavaşça yana yattı. Bir an için direksiyonun adamın dışarı çıkmasına mani olacağını düşündüm ama mavna çalkantılı denizde sallanınca ceset kirli çamaşır gibi muşambanın üzerine yığıldı. Bu Waxey'di ve boğulmuş birine benzese de onu öldüren deniz değildi. Yüksek müzik yüzünden de ölmemişti ama kulakları ya da onlardan geriye kalanlar koyu kırmızı mercanı andıran bir şeyle sarılmıştı.

"Yazık," dedi Sanchez.

"Onu pek tanımazdım," dedim.

"Arabayı kastettim," dedi Sanchez. "Cadillac Eldorado en sevdiğim arabadır." Hayranlıkla başını iki yana salladı. "Güzel. Kırmızıyı severim. Yakışır. Ama ben jantları ve ön kaportası beyaz olan siyah bir tane tercih ederdim. Siyah bence daha asil oluyor."

"Bu ana bence kırmızı daha uygun," dedim.

"Kulaklarını mı kastediyorsun?"

"Maniküründen bahsetmediğim kesin."

"Anlaşılan ikisine de birer kurşun sıkmışlar. Mesaj vermek için."

"Telgraf şirketi Cable and Wireless gibi, Yüzbaşı."

"Duymaması gereken bir şey duymuş."

"Bence tam tersi. Duyması gereken bir şeyi duymamış."

"Bitişik odada patronuna yedi el ateş eden kişiyi mi kastediyorsun?"

Başımı salladım.

"Sence o da mı suç ortağı?" diye sordu.

"İstersen ona sor."

"Sanırım hiçbir zaman emin olamayacağız." Sanchez sivri şapkasını çıkarıp kafasını kaşıdı. "Çok fena," dedi.

"Yine mi araba?"

"Keşke onu sorgulamış olsaydım."

17

Yahudiler, Kolomb'dan beri Küba'ya gelmekteydiler. Yakın zamana kadar Amerika'ya girmeleri yasak olan pek çoğu Küba'ya yerleşti. Küba'daki en büyük etnik grubu oluşturan Yahudilere, geldikleri yer dikkate alınarak, *polaco* denmişti. Guanabacoa'daki Musevi mezarlığının büyüklüğüne bakılırsa Küba'da tahmin edilenden fazla *polaco* vardı. İhtişamlı giriş kapısıyla mezarlık Santa Fe yolu üzerindeydi. Zeytin Dağı sayılamayacak olsa da tümü beyaz mermerden mezarlar mango tarlalarına yukarıdan bakan bir tepenin üzerinde bulunuyordu. Hatta İkinci Dünya Savaşı'nın Yahudi kurbanları için de bir anıt vardı ki rivayete göre onların akıbetlerin bir hatırası olarak buraya birkaç kalıp sabun da gömülmüştü.

Nazi bilim adamlarının Yahudilerden sabun yaptığı yaygın bir inanç olsa da aslında böyle bir şey vuku bulmamıştı. Yahudilere "sabun" denmesinin kaynağı SS'ler arasındaki nahoş bir

şakaydı ve kurbanlarını insan olarak görmemeyi sağlamalarının diğer bir yoluydu. Toplama kamplarından toplanan insan saçları sanayide yaygın olarak kullanıldığından –kıyafet, çatı malzemesi, halı ve Alman araba endüstrisi– aslında Yahudilere "keçe" demek daha doğru bir tabir olurdu.

Fakat Max Reles'in cenazesine gelenlerin duymak istediği bu değildi.

Guanabacoa'nun dışında bana kippa verilince biraz şaşırdım. Bir Yahudi cenazesinde başımı örtmeyi zaten bekliyordum ve o yüzden de şapka takmıştım. Beni asıl şaşırtan kippaları dağıtan kişiydi. Bu Maurique'deki Nazi hatıra eşyaları satan ve cesede benzeyen Polonyalı Szymon Woytak'tı. Kendisi de kippa takıyordu ve buradan Yahudi olduğuna dair bir fikre kapıldım.

"Dükkânı kime bıraktın?" diye sordum.

Omuz silkti. "Kardeşime yardım ederken dükkânı birkaç saatliğine kaparım. Kendisi dostun Max Reles için kadiş duası okuyan hahamdır."

"Peki, sen nesin? Program satıcısı falan mı?"

"Ben kantorum. Tevrat ya da merhumun ailesi ne isterse onu okurum."

"Horst Wessel okumaya ne dersin?"

Woytok sabırla gülümsedi ve arkamdaki kişiye bir kippa verdi. "Bak," dedi. "Herkes geçimini temin etmek zorunda, değil mi?"

Ailesi yoktu. Havanalı Yahudiler sayılmazsa tabii ki. Cenazenin ev sahipleri Lansky Kardeşler, Meyer'in karısı, Teddy, Moe Dalitz, Norman Rothman, Eddie Levinson, Morris Kleinman ve

Sam Tucker'dı. Fakat benim haricimde de pek çok Yahudi olmayan kişi vardı: Santo Trafficante, Vincent Alo, Tom McGinty ve Cellini Kardeşler sadece birkaçıydı. Bana asıl tuhaf gelen –ki bu durum Alfred Rosenberg gibi Üçüncü Reich'ın ırk teorisyenlerinin ilgisini çekebilirdi– kippa taktıkları zaman herkesin nasıl da Yahudi'ye benzemeye başladığıydı.

Ayrıca aralarında Yüzbaşı Sanchez'in de bulunduğu yetkililer ve polis memurları da cenazede yer alıyordu. Batista suikast korkusuyla eski ortağının cenazesine katılmamıştı. Ya da sonrasında Sanchez'in bana söylediği buydu.

Noreen ve Dinah da gelmemişti. Gelmelerini de beklemiyordum. Noreen gelmezdi çünkü Max Reles'ten hem korkar hem de nefret ederdi. Dinah da gelmemişti çünkü çoktan Birleşik Devletler'e geri dönmüştü. Bu Noreen'in en başından beri kızının yapmasını istediği şey olduğundan şu anda cenazeye gelmeyecek kadar mutlu olduğunu varsayıyordum. Tek bildiğim Lopez'le birlikte tekrar plaja gittiğiydi. Bu da beni ilgilendirmezdi. Daha doğrusu kendime öyle söylüyordum.

Tabut taşıyanlar tabutu mezarın yanına getirince Yüzbaşı Sanchez yanı başımda belirdi. Hâlâ dost olmasak da ondan hoşlanmaya başlamıştım.

"Katilin kurbanı işaret ettiği Alman operası hangisiydi?" diye sordu.

"*Götterdamerung*," dedim. "*Tanrıların Şafağı*."

"Belki şansımız yaver gider de Max Reles katili bize işaret eder."

"Bunun mahkemede işe yarayacağını zannetmem."

"Burası Küba dostum," dedi Sanchez. "Bu ülkede insanlar hâlâ Baron Samedi'ye inanıyor." Sesini alçalttı. "Voodoo ölüm efendisinden bahsetmişken bugün burada görünmez dünyamıza ait bir yaratığın olduğunu da bil. Yaşayanların dünyasından mezarlığa giden ruhlara refakat eder. En kötü iki avatarından bahsetmiyorum bile. General Franco'nun gençliğine benzeyen bej üniformalı adam. Kendisi Küba İstihbarat Servisi Başkanı Albay Antonio Blanca Rio'dur. Bu adamın ruhları ortadan kaldırma yeteneği voodoo büyülerini bile geride bırakır. Solundaki adamsa milislere bağlı Albay Mariano Faget. Savaş sırasında Faget'in komutanı olduğu karşı istihbarat birimi Küba ve Amerikan denizaltılarının hareketlerini Alman denizaltılarına bildiren birkaç Nazi ajanını başarıyla etkisiz hale getirdi."

"Onlara ne oldu?"

"İdam mangası tarafından kurşuna dizildiler."

"İlginç. Ya üçüncü kişi?"

"O da Faget'in CIA irtibat subayı Teğmen Jose Castano Quevedo. Çok adi bir heriftir."

"Peki, burada ne işleri var?"

"Hürmetlerini sunuyorlar. Devlet başkanı kimi zaman Max'ten bu adamların kumarhanede kazanmasına izin vererek onlara para vermesini isterdi. Çoğu zaman kumar oynamaya bile zahmet etmezlerdi. Saratoga'nın ya da başka bir otelin kumar salonuna girer, fişleri toplar ve paraya çevirirlerdi. Elbette ki Sinyor Reles bu tür adamlarla nasıl ilgileneceğini gayet iyi bilirdi. Öldürülmesini de kendilerine yönelik bir hamle olarak kabul

ettiklerine şüphe yok. O yüzden soruşmanın gidişatıyla yakından ilgileniyorlar."

"Öyle mi?"

"Kesinlikle. Belki haberin yok ama işverenin Meyer Lansky de onlarla işbirliği yapıyor."

"Yüreğime su serptin."

"Bilhassa Teğmen Quevedo'ya karşı çok dikkatli ol. Çok hırslı biridir ve Küba'da polissen bu da çok kötü bir şeydir."

"Sen hırslı değil misin, Yüzbaşı Sanchez?"

"Niyetim öyle olmak ama şimdi sırası değil. Ekim seçimlerinden sonra hırslı olacağım. Kimin kazandığını görene kadar harekete geçmeye niyetim yok. Ne tesadüf teğmen benden sana göz kulak olmamı istedi."

"Yüzbaşı olduğunu dikkate alırsak bu çok küstahça bir hareket."

"Küba'da kişinin rütbesi onun önemini göstermez. Mesela Emniyet Teşkilatı'nın başı General Canizares'tir ama herkes asıl yetkinin Blanco Rio ve Soruşturma Bürosu Başkanı Albay Piedra'nın elinde olduğunu bilir. Benzer şekilde devlet başkanı olmadan önce Batista Küba'daki en güçlü kişiydi. Bugünlerde ise eskisi kadar değil. Artık tüm güç ordu ve polisin elinde. Bu yüzden Batista suikasta uğramaktan korkuyor. Aslında bir bakıma bu onun vazifesi sayılır. Dikkati diğerlerinden kendi üzerine çekiyor. Kimi zaman olmadığın biri gibi görünmek daha iyidir. Sence de öyle değil mi?"

"Yüzbaşı. Benim bütün hayatım öyle geçti."

18

Birkaç gün sonra Tropicana'daki gösteriyi izleyerek Cellini Kardeşlerle konuşmayı bekliyordum. Günün menüsünde çıplak vücut vardı hem de bolca. Bazı pullar ve üçgenler takarak daha ışıltılı göstermeye çalışsalar da sonuç aynıydı: Bu üzerinde peynir olan jambondu ve pişiren de sizdiniz. Korodaki erkeklerin çoğu kokteyl elbisesi giyse daha mutlu olacaklarmış gibi görünüyorlardı. Koro kızlarının çoğu da hiç mutlu görünmüyorlardı. Tümü gülümsese de bu gülümseme bir oyuncak bebeğin suratındaki zoraki gülümsemeden farksızdı. Bu zaman zarfında yapacakları tek bir hata yüzünden tekrar geldikleri berbat kasabaya dönmek zorunda kalacaklarının bilincinde olduklarını gösterir şekilde dans etmekteydiler.

Havana'nın banliyösü Marianao'daki Truffin Caddesi'nde bulunan Tropicana önceden Amerika'nın Küba Elçiliği olan, yeşillikler içerisindeki yıkılmış bir konağın yerine inşa edilmiş-

ti. Konağın yerini alan bina, sergilenen yarı vahşi gösterinin yıldızlar ve ağaçlar altında sergilendiği yanılmasını yaratan bir dizi cam tavanla birbirine bağlı beş beton yarım daire şeklinde kemer kullanılarak inşa edilmiş modern bir yapıydı. Pornografik bir bilim kurgu filminden çıkmışa benzeyen bu amfi tiyatronun yanında kumarhaneye ev sahipliği yapan daha küçük bir cam tavan vardı. Burada da hükümet görevlilerinin suikasta uğramaktan korkmadan kumar oynayabildikleri özel bir salon bulunuyordu.

Hiçbiriyle gösteri ya da koroyla ilgilendiğimden fazla ilgileniyor değildim. Çoğunlukla sigaramın ucundaki külü ya da masanın diğer ucundaki beş para etmez tipleri izledim: Aşırı makyajlı ve omuzları çıplak kadınlar, jöleli saçlı, klips kravatlı ve Cricketeer takımlı adamlar. Arada bir dansçı kızlar masaların arasında dolaşarak kıyafetlerini daha yakından görmenizi sağlayıp sizi bu kadar küçük bir şeyin nasıl olup da kızları hâlâ edepli gösterebildiğini düşünmeye sevk ediyorlardı. Noreen Eisner'in bana doğru geldiğini gördüğümde gözlerim hâlâ dansçı kızlardaydı. Göğüsten ve tüyden ibaret bir kızın yanından geçerek gelip karşıma oturdu.

Sanırım Noreen şu anda Tropicana'da neyi varsa göstermeyen tek kadındı. İki parça lavanta renkli bir takım ve topuklu ayakkabı giymişti ayrıca inci gerdanlık takıyordu. Müzik o kadar yüksekti ki birbirimizin dediklerini duymamız imkânsızdı ve şarkı bitene kadar sadece birbirimize bakıp sabırsızca parmak uçlarımızı masaya vurduk. Bu zaman zarfında onu Finca Vigía'dan

buraya getiren acil şeyin ne olabileceğini düşündüm. Burada olması tesadüf değildi. Muhtemelen önce evime gitmişti ve Yara da ona nerede olduğumu söylemişti. Yara onun gelmesine izin vermediğim için belki ona biraz da şikâyet etmişti ve Noreen'in gelişi gece kulübüne gidişimin iş maksatlı olduğu iddiasını zayıflatmıştı. Eve gittiğimde arıza çıkacağı şüphesizdi.

Noreen'in, duymak istediğim şeyi söylemek için geldiğini umuyordum. Gayet ciddi görünüyordu. Ayıktı ki bu da büyük bir değişiklikti. Çiçek desenli ve mavi boncuklu bir çantası vardı. Çantanın gümüş rengi metal tokasını açıp bir paket Old Gold sigarası çıkardı ve üzerinde sahte elmaslarla onu Tropaciana'ya aitmiş gibi gösteren tek şey olan inci grisi cilalı çakmağıyla sigarasını yaktı.

Havana'daki pek çok müzik grubu gibi bu da susmak bilmiyordu. Küba'da silah taşımıyordum ama taşısaydım maracaları ve conga davullarını memnuniyetle atış taliminde kullanırdım – aslında o tarihte kullanımda olan tüm Latin Amerika enstrümanları için aynısı geçerliydi. Sonunda daha fazla dayanamadım. Ayağa kalktım, Noreen'in elini tuttum ve dışarı çıktık.

Giriş salonunda alışkanlık gereği Almanca konuşarak, "boş vakitlerini burada mı harcıyorsun?" dedi. "Montaigne buraya kadarmış."

"İşin aslı kendisi burada giyilen –ya da giyilmeyen– geleneksel kıyafetlerle burası üzerine bir deneme yazmış. Ona göre eğer ceket ve pantolon giymemiz gerekseydi hava şartlarına dayanabilmemiz için tabiat bizleri daha kalın bir deriyle

donatırdı. Bence gayet başarılı. Çoğu şeyin hakkını vermiş. Tek açıklayamadığı şey ise buraya beni görmeye neden geldiğin. Aslında benim bazı tahminlerim var."

"Biraz bahçede yürüyelim," dedi usulca.

Dışarı çıktık. Tropicana'nın bahçesi palmiyeler ve uzun mamoncillo ağaçlarıyla ormandan farksızdı. Karayipler'deki genel görüşe göre kızlar öpüşmeyi mamoncillo meyvesini yerken öğrenirlerdi. Nedense Noreen'in aklındaki son şey beni öpmekmiş gibi bir intibaa kapıldım.

Geniş garaj yolunun ortasında bir zamanlar National Hotel'in girişinde duran büyük mermer bir havuz bulunuyordu. Yuvarlak havuzun çevresinde insan boyutunda sekiz çıplak orman perisi heykeli vardı. Rivayete göre Tropicana'nın sahibi havuz için otuz bin pezo ödemişti. Bu durum bana şişman Alman kadınların çıplak olarak birbirlerine sağlık topu attıkları Motzen Gölü'ndeki Alfred Koch tarafından işletilen Berlin kültür okullarından birini hatırlattı. Montaigne'in bu konuda söyleyecekleri bir yana ben insanların iğne ipliği icat etmesinden dolayı memnunum.

"Pekâlâ, bana ne söylemek istiyorsun?" dedim.

"Bunu söylemesi kolay değil."

"Sen yazarsın. Bir yolunu bulursun."

Sigarasından bir nefes çekip biraz düşündü ve sonra da sanki bir yolunu bulmuş gibi omuz silkti. Sesi yumuşaktı. Ay ışığında her zamanki gibi güzel görünüyordu. Onu görmek tekrar yüreğimi sızlattı, sanki mamoncillonun yeşilimsi beyaz çiçeklerinde beni tekrar ona âşık edecek sihirli bir öz suyu vardı.

Hâlâ asıl meselenin etrafında dolaşarak "Dinah Birleşik Devletler'e döndü," dedi. "Ama bunu zaten biliyorsun, değil mi?

Başımı salladım. "Dinah yüzünden mi geldin?"

"Onun için endişeleniyorum, Bernie."

Başımı iki yana salladım. "Küba'dan Brown'a gitti. Hep istediğin bu değil miydi zaten? Neden endişeleniyorsun?"

"Orası öyle. Beni asıl endişelendiren birden her konuda fikrini değiştirmiş olması."

"Max Reles öldürüldü. Sanırım bu değişiklikte bunun biraz payı olmuştur."

"Onunla ilişkisi olan gangsterleri tanıyorsun değil mi?"

"Evet."

"Max'i kimin öldürdüğüne dair bir fikirleri var mı?"

"Hayır."

"Güzel." Sigarasını atıp çabucak bir diğerini yaktı. "Delirdiğimi düşünebilirsin ama bence onun öldürülmesiyle Dinah'ın bir bağlantısı olabilir?"

"Bunu nereden çıkardın?"

"Öncelikle Ernest'in bana vermiş olduğu silah kayıp. Rus yapımı bir toplu tabancaydı. Onu evde bir yere koymuştum ama artık bulamıyorum. Fredo – Alfredo Lopez. Avukat arkadaşımın polisteki bir arkadaşı Reles'in Rus toplu tabancasıyla vurulduğunu söylemiş. O yüzden Dinah'ın parmağı olabileceğini düşündüm."

Başımı iki yana salladım. Ona Dinah'ın da cinayeti işleyenin annesi olduğundan şüphelendiğini söylemeyi istemiyordum.

"Hem bu hem de nasıl olduysa cinayetin tesirini çok çabuk üzerinden attı. Sanki onu hiç sevmemiş gibi. Yani sanki hiç umurunda değilmiş gibi cenazeye gelmemesi o Mafya tiplerinin hiç dikkatini çekmedi mi?"

"İnsanlar gelemeyecek kadar üzgün olduğunu düşündüler."

"Ben de onu söylemeye çalışıyorum, Bernie. Hiç üzgün değildi. İşte bu yüzden endişeliyim: Eğer Mafya onun Max'in cinayetiyle bir ilgisi olduğu fikrine kapılırsa o zaman ona bir şey yapabilirler. Peşinden birini gönderebilirler."

"Noreen bence işler öyle yürümüyor. Şu anda tümü Max Reles'in içlerinden biri tarafından öldürüldüğünü düşünüyor. Eğer cinayetin arkasında başka bir otel ya da kumarhane sahibinin olduğu ortaya çıkarsa çete savaşı başlar. Bu da işleri kötü etkiler ki, bu istedikleri son şey. Ayrıca Max'i öldüreni bulmasını istedikleri kişi de benim."

"Mafya senden Max'in cinayetini soruşturmanı mı istedi?"

"Eski bir cinayet masası dedektifi olduğum için."

Noreen başını iki yana salladı. "Neden sen?"

"Sanırım bağımsız ve tarafsız olduğum için. Küba milislerinden daha tarafsızım. Noreen, Dinah on dokuz yaşında. Bencil bir cadı olabilir ama katil olabileceğini hiç zannetmiyorum. Sekizinci kattaki bir duvara tırmanıp birine yedi el ateş etmek herkesin harcı değildir. Sence?"

Noreen başını sallayıp uzaklara baktı. Yarısını içtiği ikinci sigarasını da yere atıp üçüncüyü yaktı. Bir şey canını sıkıyordu.

"O yüzden suçu Dinah'ın üzerine yıkmayacağımdan emin olabilirsin."

"Teşekkürler. Çok memnun oldum. Haklısın, cadının teki ama benim kızım ve onu korumak için gereken her şeyi yaparım."

"Biliyorum." Sigaramı havuza attım. Perilerden birinin çıplak kıçına çarpıp suya düştü. "Bana söylemek istediğin gerçekten bu muydu?"

"Evet," dedi. Biraz düşündü. "Ama hepsi bu değildi, haklısın." Yumruğunu ısırdı. "Seni neden kandırmaya kalktım bilmiyorum. Kimi zaman beni benden bile iyi tanıdığını düşünüyorum."

"Böyle bir ihtimal var."

Üçüncü sigarayı da attı, çantasını açtı ve küçük bir mendil çıkarıp burnunu sildi. "Geçen gün," dedi. "Sen evdeyken. Fredo ve benim Playa Mayor'daki plajdan geldiğimizi gördüğün zaman. Sanırım birbirimizle gayet yakın olduğumuzu anlamışsındır."

"Bu aralar pek tahmin yürütmüyorum. Bilhassa bariz olan konularda."

"Fredo seni sever, Bernie. Çevirmeyi haber verdiğin için sana müteşekkir."

"Biliyorum. Kendi de söyledi."

"Hayatını kurtardın. O zaman önemini yeterince takdir edemeyip gereği gibi teşekkür edemedim. Oysaki yaptığın büyük cesaret gerektiren bir şeydi." Bir süre gözlerini kapattı. "Seninle Dinah hakkında konuşmaya gelmedim. Bilmiyorum belki de onun yapmadığını bir de senin ağzından duyup içimin rahatlamasını istedim. Anneler bu tür şeyleri bilir. İstese de benden saklayamazdı."

"O zaman neden geldin?"

"Mesele Fredo. SIM –gizli polis– tarafından tutuklandı ve Prio hükümetindeki eski eğitim bakanı Aureliano Sanchez Arango'nun ülkeye kaçak girmesine yardım etmekle suçlanıyor."

"Etti mi?"

"Hayır, elbette ki hayır. Fakat tutuklandığında AAA'da olan biriyle birlikteydi. Aureliano'nun Dostları Derneği. Küba'nın önde gelen muhalif gruplarından biridir. Oysaki Fredo, Castro ve Pines Adası'ndaki asilere sadıktır."

"Eminim bunu söylediğinde onu memnuniyetle evine gönderirler."

Bu şaka Noreen'i pek açmadı. "Hiç komik değil," dedi. "Aureliano'nun yerini öğrenmek için ona işkence edebilirler. Hiçbir şey bilmediği için bu iki kat talihsizlik olur."

"Bence de ama benimle ne ilgisi var anlamadım."

"Bernie onun hayatını bir kez kurtardın. Bir kez daha yapabilirsin."

"Yani benim yerime seninle birlikte olsun diye mi?"

"İstediğin bu mu, Bernie?"

"Sence?" omuz silktim. "Neden olmasın? Bu şartlar altında çok tuhaf sayılmaz. Yoksa unuttun mu?"

"Bernie, yirmi yıl önceydi. Ben artık aynı kadın değilim. Bunu sen de görüyor olmalısın."

"Hayat kimi zaman insana bunu yapar."

"Onun için elinden *bir şey* gelir mi?"

"Bunu yapabileceğimi nereden çıkardın?"

"Çünkü Yüzbaşı Sanchez'i tanıyorsun. Sizin dost olduğunuz söyleniyor."

"Kim söylüyor?" Bıkkınlıkla başımı iki yana salladım. "Dinle, arkadaşım olsa bile ki, bundan hiç emin değilim Sanchez milis subayı. Sen kendin Lopez'in SIM tarafından tutuklandığını söyledin. Yani durumun milislerle bir ilgisi yok."

"Fredo'yu tutuklayan adam Max Reles'in cenazesindeydi," dedi Noreen. "Teğmen Quevedo. Belki kendisinden rica edersen Yüzbaşı Sanchez Teğmen Quevedo ile konuşabilir. Bir faydası olabilir."

"Peki, ne diyeceğim?"

"Bilmem ama bir şeyler bulursun."

"Noreen, bu umutsuz bir vaka."

"Sen böylelerinde iyi değil miydin?"

Başımı iki yana sallayıp döndüm.

"Berlin'den giderken sana yazdığım mektubu hatırladın mı?"

"Pek değil. Dediğin gibi uzun zaman önceydi."

"Evet, hatırlıyorsun. Sana semavi şövalyem demiştim."

"O *Tannhäuser*'in senaryosu Noreen, ben değilim."

"Senden hep doğrunun peşinde olmanı ve ihtiyaç duyan insanlara, tehlikeli olsa bile yardım etmeni istemiştim. Çünkü yapılması gereken şey bu. İşte şimdi senden bunu istiyorum."

"Bunu istemek gibi bir hakkın yok. Bilmem fark ettin mi, ama ben de değiştim."

"Hiç zannetmem."

"Hem de hayal bile edebileceğinden fazla. Semavi şövalye mi demiştin?" Güldüm. "Cehennem şövalyesi olmasın. Savaş sırasında polis olduğum için SS'e alındım. Bunu demiş miydim? Zırhım

fazlasıyla kirli Noreen. Ne kadar kirli olduğunu aklın almaz."

"Bence yapman gerekeni yapmışsındır. Ama içten içe hep aynı adam olduğundan eminim."

"Şuna cevap ver: Neden Lopez için uğraşayım? Zaten yeterince derdim var. Ona yardım edemeyeceğim ortadaysa neden uğraşayım?"

"Çünkü hayatın kendisi böyle." Noreen elimi tutup yüzüme baktı – ne görmek istedi bilmiyorum. "Hayatın kendisi bu değil mi? Doğruyu aramak. Yardım edemeyeceğimizi zannettiğimiz halde yine de ihtiyacı olanlara yardım etmeye çalışmak."

Birden öfkeyle dolduğumu hissettim.

"Beni bir tür aziz falan zannettin galiba, Noreen. Kafasındaki halesi fotoğraflarda çıktığı müddetçe şehit edilmeyi umursamayacak türden biri. Eğer kendimi aslanlara atacaksam pazar ayininde bir sütçü kızın duasında hatırlanmaktan fazlasının olmasını istiyorum. Hiçbir zaman gereksiz şeylerle uğraşmadım, meleğim ve ancak bu sayede bu kadar uzun yaşayabildim. Ama hepsi bu değil. Gerçekten sanki bir önemi varmış gibi bahsediyorsun. Gerçeği yüzüme sanki bir avuç kummuş gibi savuruyorsun. Bu gerçek değil. Daha doğrusu senden duymak istediğim gerçek değil. Kendimizi kandırmayalım, tamam mı? Bana enayi gibi davranmayı bırakmadığın müddetçe senin için enayilik yapmaya hiç niyetim yok, Noreen."

Noreen açık ağzı ve kocaman açılmış gözleriyle tropikal bir balığın taklidini yaptıktan sonra başını iki yana salladı. "Neden bahsettiğine dair hiçbir fikrim olmadığından eminim." Sonra da

yüzüme güldü ve bir şey dememe fırsat vermeden dönüp hızla park yerine doğru gitmeye başladı.

Ben de Tropicana'ya döndüm.

Celliniler istediğim şeyi vermedi. Vermek pek onların tarzı değildi. Sorulara cevap vermek de öyle. Anlaşılan eski alışkanlıklar unutulmuyordu. Bana Max gibi büyük bir adamın ölümünden dolayı ne kadar üzüldüklerini ve Lansky'nin soruşturmasında her türlü yardıma hazır olduklarını söyleyip durdular ama onlara sorduğum hiçbir şeye cevap vermediler. Onlara Capone'un ilk adını sorsam muhtemelen onu da bilmediklerini söylerlerdi. Hatta ilk adı olduğunu inkâr etmeleri de mümkündü.

Eve döndüğümde saat geçti ve Yüzbaşı Sanchez beni bekliyordu. Kendisine bir içki almış sigara içiyor ve en sevdiğim koltuğumda kitap okuyordu.

"Anlaşılan bu aralar herkesin gözdesiyim," dedim. "İnsanlar sanki burası kulüpmüş gibi içeri dalıyorlar."

"Yapma böyle," dedi Sanchez. "Sen ve ben arkadaşız. Üstelik beni içeri bir bayan aldı. İsmi Yara'ydı, değil mi?"

Yara evde mi diye baktım ama anlaşılan gitmişti.

Özür diler gibi omuz silkti. "Sanırım onu ürküttüm."

"Sanırım buna alışkınsındır, Yüzbaşı."

"Aslında ben de evimde olmalıydım ama ne derler bilirsin. Suç mesai saatlerini beklemez."

"Öyle mi derler?"

"Bir ceset daha bulundu. Irving Goldstein adında bir adam. Vedado'daki bir dairede."

"Bu ismi hiç duymadım."

"Hotel Saratoga'da çalışıyormuş. Kumarhanede krupiyeymiş."

"Anladım."

"Senin gibi büyük bir dedektifin benimle dairesine geleceğini umuyorum. Patronundan bahsetmiyorum bile."

"Tabii neden olmasın? Sadece yatıp on iki saat uyumayı planlıyordum."

"Mükemmel."

"Önce bir üstümü değiştireyim."

"Ben aşağıda bekliyorum, Sinyor."

19

Ertesi sabah beni bir telefon uyandırdı.

Arayan Robert Freeman'dı. J. Frankau'da Batı Alman Havana sigara pazarını açmam için bana altı aylık bir sözleşme teklif ediyordu.

"Fakat Hamburg'un doğru yer olduğunu düşünmüyorum, Carlos," dedi. "Bana göre Bonn daha uygun olur. Öncelikle Batı Almanya'nın başkenti. İki meclis binasına ek olarak tüm hükümet binaları ve elçilikler orada. Bizim aradığımız da böyle üst seviye bir pazar. Ayrıca İngiliz işgal bölgesinde. Biz bir İngiliz şirketi olduğumuzdan bu da işleri kolaylaştırır. Üstelik Bonn, Almanya'nın en büyük şehirlerinden biri olan Köln'den sadece otuz kilometre uzakta."

Bonn hakkında bildiklerim Beethoven'in doğum yeri ve savaştan önce de Federal Alman Cumhuriyeti'nin ilk şansölyesi Konrad Adenauer'in memleketi olduğuydu. Berlin sadece soğuk savaşın başkenti haline gelince ve Batı

Almanya yeni bir başkente ihtiyaç duyunca Adenauer, kendisi için de çok müsait olan, Üçüncü Reich yıllarında oturduğu sessiz sakin, küçük bir şehir olan Bonn'u seçti. İlginçtir şimdi ben de Bonn'a gidecektim. 1949'dan önce değil yerini bilen adını duyan bile nadirdi ve hâlâ oraya dalga geçer gibi "federal köy" deniyordu. Bonn küçüktü, önemsizdi ve arka planda kalmıştı. Oraya yerleşmeyi neden daha önce düşünmediğimi merak ettim. Benim gibi bir adam için hiç kimsenin tanımayacağı bir yerde yaşamak harika olurdu.

Freeman'a Bonn'un benim için uygun olduğunu ve en kısa sürede oraya gidebilmek için hazırlıklara başlayabileceğimi söyledim. Freeman da bana gerekecek işle ilgili tüm teminat belgelerini hazırlayacağını söyledi.

Memleketime dönecektim. Yaklaşık beş yıl süren bir sürgünün ardından tekrar Almanya'ya gidecektim. Hem de cebimde parayla. Şansımın bu kadar yaver gitmesini aklım almıyordu.

Kafamda buna ek olarak Vedado'daki dairede gördüklerim vardı.

Yıkanıp giyindikten sonra arabayla National'a gittim. Yönetici katındaki büyük süite çıkarak Lansky kardeşlere Reles davasını "çözdüğümü" haber verdim. Aslında buna dava demek bile zordu. Bu soruşturmayı bir halkla ilişkiler egzersizi olarak tanımlamak daha doğruydu. Ama burada halktan kastettiğim Havana'daki tüm kumarhane ve otellere yerleşmiş gangsterlerdi.

"Yani adını biliyor musun?" Meyer'in sesi bir westerndeki Kızılderili şefi gibi çıkıyordu. Mesela

Jeff Chandler. Adam aynı kolay çözülemez surata sahipti. Burnu da tıpkı aynıydı.

Önceki gibi yine okyanusa bakan balkona oturduk ama bu sefer farklıydı, okyanusu koklama ve duymaya ek olarak görebiliyorduk da. Okyanusun kükremesini özleyecektim.

Meyer gri gabardin pantolon, aynı renkte hırka, sade beyaz spor gömleği giyiyor ve gangsterden ziyade muhasebeciye benzemesini sağlayan kalın çerçeveli güneş gözlükleri takıyordu. Jake de onun gibi rahat giyinmişti. Havlu kumaşından bol gömlek giymiş ve ağzı kadar sıkı ve dar bir şapka bandı olan bir Stetson şapka takmıştı. Arka planda ise, Mavi Gözlü Jimmy diye bilinen, uzun boylu ve sevimsiz Vincent Alo duruyordu. Alo da gri flanel ve geniş yakalı tiftik ceket giymişti ve motifli ipek kravat takmıştı. Ceketi büyük olsa da kolunun altındaki silahı gizleyecek kadar değildi. İmparator Nero'nun gönlünü hoş tutmak için Seneca tarafından yazılmış Roma intikam trajedilerindeki İtalyan bir playboya benziyordu.

Serçe parmaklarımız dışarıda İtalyan tarzında küçük fincanlardan kahve içiyorduk.

"İsmini biliyorum," dedim.

"Söyle."

"Irving Goldstein."

"Kendini öldüren herif mi?"

Goldstein barbut masasındaki krupiyeydi. Miamiliydi ve Nisan 1953'te Havana'ya gelmeden önce Tampa'daki yasak kumarhanelerde çalışarak krupiyeliği öğrenmişti. Bu Saratoga, Sans Souci, Montmartre ve Tropicana kumarhanelerinde

çalışan on üç Amerikalı krupiyenin Küba'dan sınır dışı edilmesinden sonra oldu.

"Geçen akşam Yüzbaşı Sanchez'le birlikte Vedado'daki dairesini aradık ve bunu bulduk."

Lansky'e teknik bir çizim verdim ve bakması için biraz zaman tanıdım.

"Goldstein'ın Palette Club'da kadın kılığına giren bir erkekle ilişkisi varmış. Öğrendiğime göre Max bunu öğrenmiş ve Goldstein'in eşcinsel olmasından hazzetmediğinden ona, kendine başka yerde iş aramasını söylemiş. Saratoga müdürü Nunez ikisinin Max'in ölümünden kısa süre önce tartıştıklarını teyit etti. Sanırım bu konuda tartışıyorlardı. Goldstein işten çıkarılmasının intikamını almak için Max'i öldürdü. Nedeni buydu ve yapacak fırsata da sahipti: Nunez bana Goldstein'in cinayet gecesi bir civarında ara verdiğini söyledi. Böylece barbut masasından yaklaşık yarım saat uzak kaldı."

"Peki delilin de bu mu?" Lansky ona verdiğim kâğıdı salladı. "Bakıyorum ama ne halt olduğunu anlamadım. Jake?" Lansky'nin kâğıdı verdiği kardeşi de kâğıda, sanki yeni bir füze güdüm sisteminin şemasıymış gibi, şaşkınlıkla baktı.

"Bir Bramit susturucunun eksiksiz bir çizimi," dedim. "Nagant toplu tabancalar için özel yapım bir susturucu. Daha önce dediğim gibi Nagant'ın atış sistemi kapalı olduğundan..."

"Bu da ne demek?" diye sordu Jake. "Kapalı atış sistemi. Silahlarla ilgili sadece ateş etmesini bilirim ve o zaman bile beni huzursuz ederler."

"Özellikle de o zaman," dedi Meyer. Başını iki yana salladı. "Silahları sevmem."

"Ne mi demek? Şöyle anlatayım. Nagant'ın mekanizmasında horoz çekildiği zaman dönen silindir öne hareket eder, böylece diğer toplu tabancalarda silindir ve namlu arasındaki boşluk kapanır. Bu boşluk kapanınca hız artar; dahası bu sayede Nagant kesin olarak susturabilir bir silah haline gelir. Goldstein savaşta ordudaydı ve sonrasında da Almanya'da görev yaptı. Kızıl Ordu askerleriyle tabancaları takas etmiş olmalı. Pek çok asker öyle yaptı."

"Yani bu *faygele*'nin susturucuyu kendi başına yaptığını mı söylüyorsun?"

"Adamın eşcinsel olması beceriksiz olduğu manasına gelmiyor, Bay Lansky," dedim.

"Çok doğru," diye mırıldandı Alo.

Başımı iki yana salladım. "Şema bürosunda gizliydi. Açıkçası bundan daha iyi bir delil bulabileceğimi de zannetmiyorum."

Meyer Lansky başını salladı. Sehpadan bir Parliament paketi alıp gümüş çakmağıyla bir sigara yaktı. "Ne düşünüyorsun, Jake?"

Jake surat yaptı. "Bernie haklı. Bu tür durumlarda delil bulmak zordur ve bu çizim bulanabilecek en iyi şey. Senin de çok iyi bildiğin gibi Federaller bundan çok daha azını bile yeterli kabul eder. Ayrıca eğer Max'i, Goldstein denen bu herif öldürdüyse o zaman mesele bizimdir ve başka kimseyle de sıkıntımız kalmaz. O Saratoga'da çalışan bir Yahudi'ydi. Böylece her şey bizim istediğimiz gibi olmuş olur. Açıkçası bundan daha iyi nasıl sonuçlanırdı, bilemiyorum. İşimize kaldığımız yerden devam edebiliriz."

"Asıl önemli olan da bu," dedi Meyer Lansky.

"Kendini nasıl öldürmüş?" diye sordu Vincent Alo.

"Banyoda bileklerini kesmiş," dedim. "Romalı tarzı."

"Köpek tarzından farklı bir şey olmuş hiç değilse," dedi Alo.

Meyer Lansky yüzünü buruşturdu. Bu tür şakaları sevmediği belliydi. "İyi de neden?" diye sordu. "Neden kendini öldürdü? Yani bu cinayetten kolayca kendini sıyıramaz mıydı, Bernie? Sırrını bilen yoktu. Neden böyle bir şey yaptı?"

Omuz silktim. "Palette Club'dakilerle konuştum. Kulüpteki kızların bazıları gerçek bazılarıysa dönmeymiş. Fakat aradaki farkı anlamak çok zor. Anlaşılan başlangıçta Irving Goldstein da aynı sıkıntıyı yaşamış. Âşık olduğunu zannettiği kız erkek çıkmış. Bunu öğrenince onunla birlikte olmaya devam etmeyi denemiş ama Max bunu haber almış. Palette'dekilerden bazıları sonunda yaptığına pişman olmaya başladığını söylüyor. Kim bilir belki de Max'i öldürmeden önce bile kendini öldürme planları yapıyordu."

"Öyle birinin aklından neler geçer kim bilir," dedi Alo. "Kafası epey karışmış galiba?"

Meyer Lansky başını salladı. "Tamam, kabul. İyi iş becerdin, Günther. Kimsenin rahatsız olmayacağı bir sonuca çabucak ulaştın. La Zaragozana'da olsam bundan iyisini sipariş veremezdim."

Bu Eski Havana'daki meşhur bir restoranın adıydı.

"Jimmy? Adamın parasını öde. Hak etti."

"Tamam," dedi Vincent Alo ve süitten çıktı.

"Biliyor musun, Günther," dedi Lansky, "gelecek sene Havana'da işler iyice açılacak. Otel Kanunu diye yeni ve güzel bir kanun çıkıyor. Yeni otellerin tümü vergiden muaf tutulacak yani bu adada hayal ettiğimizden bile fazla para kazanacağız. Yeni bir otel açmayı düşünüyorum ki Las Vegas haricinde dünya üzerindeki en büyük otel olacak. Riviera. Öyle bir yerde senin gibi birine ihtiyacım olabilir. O tarihe kadar Montmartre'ye gelip bana çalışmanı istiyorum. Saratoga'da yapacağın işin aynısını yapacaksın."

"Bunu düşüneceğimden emin olun, Bay Lansky."

"Saratoga'yı yönetmeyi Vincent'e bırakacağım."

Vincent Alo balkona geri döndü. Elinde bir kumarbaz fişi torbası vardı. Gülümsedi ama mavi gözlerinde duygudan eser yoktu. Mavi Gözlü Jimmy adını nasıl kazandığını anlamak zor değildi. Gözleri Malecon'un diğer tarafındaki deniz kadar mavi ve soğuktu.

"Bu yirmi bin dolara benzemiyor," dedim.

"Görünüş aldatıcı olabilir," dedi Alo. Torbanın ipini çözdü ve bin dolarlık mor bir fiş çıkardı. "Çantada bunun gibi on dokuz tane daha var. Bunu Montmartre'deki vezneye götür ve paranı al. Bu kadar basit kraut dostum."

P Caddesi ve Yirmi üçteki neoklasik Montmartre, National'den yürüyüş mesafesindeydi. Önceden köpek yarışı pisti olan bina tüm bloğu kaplıyordu ve Havana'da yirmi dört saat açık tek kumarhaneydi. Daha öğle vakti olmadığı halde Montmartre dolu sayılırdı. Bu erken saatlerde ku-

mar oynayanların çoğu Çinli olurdu. Ama onlar zaten günün her saati oynardılar. Kumarhanenin ilan panosunda bildirilen akşamki büyük *Midnight in Paris* adlı gösteriye de en ufak bir ilgileri yoktu.

Bana gelince vezneden kırk tane Başkan William McKinley resmiyle ayrıldığım andan itibaren Avrupa bana daha yakın ve cazip görünmeye başlamıştı. Lansky'nin iş teklifini reddetmememin tek nedeni de ona ülkeyi terk edecek olduğumu söylemek istememdi. Bu onu şüphelendirebilirdi. O yüzden parayı Royal Bank of Canada'daki diğer paralarımın yanına yatırıp teminat belgelerini alıp derhal ülkeden gitmek istiyordum.

National Hotel'in kapısından geçip arabama doğru giderken aklımda ülkeden ayrılırken Yara'ya nasıl bir hediye almam gerektiği vardı. Eylül 1947'de Viyana'da merhum karım Kirsten'le tekrar bir araya geldiğimden beri geleceğime dair bu kadar umutlu olmamıştım. O kadar iyimserdim ki Yüzbaşı Sanchez'e gidip Noreen Eisner ve Alfredo Lopez için elinden bir şey gelir mi, diye sormayı bile düşündüm.

Ama günün sonunda iyimserlik saf ve hatalı umuttan başka bir şey değildir.

20

Capitalio, Diktatör Machado tarafından Washington D.C.'deki Birleşik Devletler Capitol tarzında inşa ettirilmişti ve Küba ebadındaki bir adaya göre fazla büyük kaçıyordu. Aslında Avustralya için bile büyük sayılırdı. Rotondonun içindeki on yedi metre yüksekliğindeki Jüpiter heykeli Oscar heykelciğine benziyordu ve Capitolio'yu ziyaret eden turistlerin çoğu da bunun güzel bir görüntü olduğunu düşünmekteydiler. Küba'dan gitmeyi düşündüğümden ben de birkaç resim çektirmenin fena olmayacağına karar verdim. Böylece Bonn'dayken kendime neler kaçırdığımı hatırlatarak akşam dokuzda yatabilirdim. Bonn'da akşam dokuzda başka ne yapabilirdim ki? Beethoven, Havana'da yaşıyor olsaydı –özellikle de Casa Marina yakınlarında– değil on altı tane tek bir kuartet bile yazabilse kendisini şanslı addederdi. Oysa bütün ömrünüzü Bonn'da geçirip sağır olduğunuzu fark etmemeniz bile mümkündü.

Zulueta'daki polis karakolu Capitolio'dan yürüyerek birkaç dakika uzaktaydı ve yürümekten rahatsız olmazdım. Birkaç ay önce Vedado'daki polis karakolunun dışında Havana Üniversitesi'nden bir profesör asiler onun siyah Hudson marka arabasını Küba İstihbarat Bürosu'nun başkanının arabasıyla karıştırdı diye bomba patlaması sonucu ölmüştü. O tarihten beri Chevrolet Styline arabamı polis karakolları yakınına park etmemeye özen gösteriyordum.

Karakol, boyaları soyulan stükko cepheli ve pencereleri yeşil panjurlu eski bir koloni dönemi binasıydı. Kare kemerli girişin üzerinde asılı Küba bayrağı üst katın penceresinden düşmüş parlak ve süslü bir plaj havlusuna benziyordu. Dışarıdaki oluklar hoş kokmuyordu. İçerideyse nefes almadığınız müddetçe koku sorun değildi.

Sanchez ikinci katta, küçük bir parka tepeden bakan bir ofisteydi. Köşedeki direkte bir bayrak vardı ve duvarda da belki bayrak vatanseverlik duygularını tesis etmede yetersiz kalır diye, Batista'nın bir tüfek dolabına bakan resmi bulunuyordu. Küçük ve ucuz ahşap bir masa ve belki bağırsağında kurt varsa diye de çevresinde bolca boş alan vardı. Duvarlar ve tavan bej rengiydi, yamuk tabandaki kahverengi muşamba ölü bir kaplumbağanın kabuğuna benziyordu. Başkanın masasına yaraşır pahalı gül ağacından bir tütün kutusu masanın üzerinde piknik sepetindeki Fabergé yumurtası gibi duruyordu.

"O şemayı bulmak benim için büyük şanstı," dedi Sanchez.

"Dedektiflik işi büyük ölçüde şansa bağlıdır."

"Katilin zaten ölmüş olmasını saymıyorum bile."

"İtirazın mı var?"

"Nasıl olabilir? Davayı çözdün ve her şeyi açıklığa kavuşturdun. İşte buna dedektiflik becerisi derim. Lansky'nin neden bu dava için seni istediğini anladım. Gerçek bir Nero Wolfe."

"Her şeye, tıpkı terzi gibi, onun istediği şekli vermişim gibi konuşuyorsun."

"Haksızlık etme. Terziye hiç gitmedim. Benim maaşım yetmez. İyi bir keten guayaberam var ve hepsi bu. Daha resmi durumlarda da üniformamı giyerim."

"Üzerinde kan lekesi olmayanı mı?"

"Beni Teğmen Quevedo'yla karıştırıyorsun."

"Ondan bahsetmene sevindim, Yüzbaşı."

Sanchez başını iki yana salladı. "Bu mümkün değil. Kulağı olan hiç kimse Teğmen Quevedo'nun adını duyduğuna sevinmez."

"Onu nerede bulabilirim?"

"Zerre kadar aklın varsa sen onu bulmazsın. O seni bulur."

"O kadar da bulunmaz biri olamaz. Onu cenazede gördüm."

"O doğal yaşam alanıydı."

"Uzun boylu. Kısa saçlı, yüz şekli bir Kübalıya göre düzgün biri. Demek istediğim yüz şekli biraz Amerikalıyı andırıyor."

"Biz kişilerin kalplerini değil sadece yüzlerini görürüz."

"Neyse sadece Lansky'e değil Quevedo'ya da çalıştığımı söylemiştin. Ve şimdi–"

"Onu ben mi söyledim? Belki. Meyer Lansky gibi birini nasıl tanımlayabiliriz? Doğranmış ananas kadar kaypak birisi. Quevedo ise bambaşka bir durum. Miliste bir deyiş vardır: 'Tanrı bizi yaratır ve biz buna hayran kalırız; ama bu özellikle Teğmen Quevedo için geçerlidir.' Cenazede sana ondan bahsederken zehirli bir yılana karşı ikaz eder gibi tehlikeye karşı seni uyarmak istemiştim. Böylece ondan uzak durmanı sağlayacaktım."

"İkazını dikkate aldım."

"Duyduğuma sevindim."

"Ama yine de onunla görüşmek istiyorum."

"Merak ettim de ne hakkında görüşeceksin?" Omuz silkti ve pahalı tütün kutusunu görmezden gelerek bir sigara yaktı.

"O beni ilgilendirir."

"Aslında değil." Gülümsedi. "Sinyor Lopez'i ilgilendirir. Belki de ona bağlı olarak Sinyora Eisner'i. Ama Sinyor Hausner sizi ilgilendirdiğini hiç zannetmiyorum."

"Şimdi de sen doğranmış ananas gibi davranmaya başladın Yüzbaşı."

"Belki de öyle olmam gerek. Eylül 1950'de hukuk fakültesinden mezun oldum. Üniversitedeki sıra arkadaşlarımdan ikisi Fidel Castro Ruiz ve Alfredo Lopez'di. Fidel'den farklı olarak Alfredo ve ben siyasetle ilgilenmezdik. O günlerde üniversite Grau San Martin hükümetine sıkı sıkıya bağlıydı ve ben de polis olarak polis gücündeki demokratik değişime katkıda bulunabileceğime inanmıştım. Fidel bambaşka düşünüyordu. Fakat Mart 1952'deki Batista darbesinin ardından muhtemelen vaktimi ziyan ettiğimi anladım, rejim ve

kurumlarını koruma korusunda daha az gayretli olmaya karar verdim. Diktatörlüğün bir aracı olmak yerine iyi bir polis olmaya çalışabilirim. Bu mantıklı mı, sinyor?"

"Makul gibi. En azından bana öyle geldi."

"Elbette bu söylendiği kadar kolay değil."

"Onu da bilirim."

"Pek çok kez kendimden taviz vermek zorunda kaldım. Milisten ayrılmayı bile düşündüm. Ama poliste kalırsam belki daha çok faydam olacağına beni ikna eden Alfredo oldu."

Başımı salladım.

"Noreen Eisner'e, Alfredo'nun tutuklandığını ve bunu yapanın kim olduğunu haber veren benim," diye devam etti. "Bana ne yapılabileceğini sordu ve bende ona aklıma gelen bir şey olmadığını söyledim. Ama bildiğim kadarıyla kolay vazgeçecek bir kadın değil ve eski arkadaş olduğunuzdan senden yardım istemesini teklif ettim."

"Ben mi? Neden böyle bir şey söyledin ki?"

"Çok ciddi bir teklif değildi. Ona çok kızgın olduğum doğruydu. İtiraf etmem gerekir ki sana da kızgındım. Kızgın ve biraz da kıskanmıştım."

"Beni mi kıskandın? O niye?"

Yüzbaşı Sanchez oturduğu yerde kımıldandı ve saf saf sırıttı.

"Pek çok nedenden dolayı," dedi. "Bu davayı çözüş tarzın. Meyer Lansky'nin senin kabiliyetine duyduğu itimat. Malecon'daki güzel dairen. Araban. Paran. Evet, seni kıskandığımı rahatça söyleyebilirim. Ama yapmayı düşündüğün şeyi yapmana izin verecek kadar çok kıskanmadım seni. Çünkü senden hoşlandım, Hausner. O yüzden de

kafanı aslanın ağzına sokmana razı olmaya vicdanım izin vermez." Başını iki yana salladı. "Ona teklifimde ciddi olmadığımı söylesem de görünen o ki bana inanmayıp seninle konuşmuş."

"Belki kafamı daha öncede aslanın ağzına sokmuşumdur," dedim.

"Belki. Ama bu aynı aslan değil. Tüm aslanlar farklıdır."

"Dostuz değil mi?"

"Evet, sanırım öyle. Ama Fidel sadece dostun olduğu için birine güvenmemen gerektiğini söylerdi. Güzel tavsiye. Unutma."

Başımı salladım. "Elbette. İnan bana iyi bilirim. Her zaman önce kendi çıkarımı düşünürüm. Hayatta kalma konusunda uzmanımdır. Ama bazen birine iyilik yapmak gibi salakça bir duygu kaplıyor içimi. Dostun Alfredo Lopez gibi birine mesela. İyilik yapmayalı öyle uzun zaman oldu ki."

"Anlıyorum. En azından anlamaya başladığımı zannediyorum. Yani ona yardım ederek kadına da yardım edeceğini zannediyorsun, öyle mi?"

"Onun gibi bir şey sanırım."

"Peki, Quevedo gibi bir adama Lopez'i salıvermesi için ne söylemeyi planlıyorsun?"

"O onunla benim ve vicdan dediğim şey arasında."

Sanchez iç çekti. "Romantik olduğunu düşünmemiştim ama görünen o ki öylesin."

"Ahmak desen daha doğru olmaz mıydı? Ama bunun içinde Fransızların existential dediğinden de var. Bunca yıldan sonra bile hâlâ önemsizliğimi kabul edemiyorum. Hâlâ fark yaratabileceğime inanıyorum. Saçma değil mi?"

"Alfredo Lopez'i 1945'ten beri tanırım," dedi Sanchez. "İyi adamdır. Ama Noreen Eisner'in senin yerine neden onu seçtiğini anlayamadım."

"Belki de ona ispatlamaya çalıştığım şey de budur."

"Sanırım her şey mümkün."

"Bilmiyorum. Belki de benden daha iyi bir adamdır."

"Hayır, sadece daha genç."

21

Marianao'nun merkezindeki SIM binası Beau Geste'den çıkmış bir şeye benziyordu – mavi ve mazgallı çatısında ölü bir lejyoner bölüğü görebileceğiniz beyaz, iki katlı çizgi roman kalesi. Okul, hastane ve rahat görünümlü bungalovların bulunduğu bir bölgede tuhaf kaçan bir binaydı.

Birkaç sokak öteye park edip bir köpeğin çimlerde yattığı girişe kadar yürüdüm. Havana'daki sokak köpekleri sanki kimsenin yoluna çıkmak istemiyorlarmış gibi gördüğüm tüm sokak köpeklerinden daha temkinliydiler. Ama onları sevmeye kalkmak biraz cesaret işiydi. Küba "uyuyan köpeği rahatsız etme" sözünün hakkını veren bir yerdi. Bu herkes ve her yer için geçerli bir tavsiyeydi. Keşke ben de dinleseydim.

Büyük ahşap bir kapının arkasında uykulu bir askere adımı söyleyip Teğmen Quevedo'yla görüşmek istediğimi belirttim. F.B.'nin abajur apoletli, üniformalı ve pis pis sırıttığı diğer bir res-

minin önünde bekledim. Kumarhane parasından aldığı payları öğrendikten sonra neden sürekli gülümsediğine şaşırmayı bırakmıştım.

Küba devlet başkanının kendinden memnun suratından ilham almaktan bıktıktan sonra büyük bir pencereye gidip birkaç zırhlı aracın park halinde beklediği merasim alanına baktım. Onlara bakınca Castro ve asilerinin Küba ordusu karşısında ne şansları olacağını düşündüm.

Sonunda bej üniformalı, uzun boylu, parlak derili, düğmeli, dişli ve güneş gözlüklü bir adam geldi. Kendi portresini yaptırmak için giyinmişe benziyordu.

"Sinyor Hausner? Ben Teğmen Quevedo. Bu taraftan gelir misiniz, lütfen?"

Onun peşinden üst kata çıktım ve yürürken Teğmen Quevedo konuşmayı sürdürdü. Adam çok sıcakkanlıydı ve Yüzbaşı Sanchez'in anlattıklarına hiç benzemiyordu. *Life* dergisinde çıkacak küçük başkanın resimli biyografisini andıran bir koridora geldik: F.B. çavuş üniformasıyla; F.B. Devlet Başkanı Grau ile; F.B. trençkot giyiyor ve beraberinde zenci-Kübalı muhafızları var; F.B. ve birkaç üst düzey general; F.B. aşırı büyük bir subay şapkasıyla nutuk çekiyor; F.B. bir arabada Franklin D. Roosevelt ile oturuyor; F.B. *Time* dergisinin kapağını süslüyor; F.B. Harry Truman'la; son olarak F.B. Dwight D. Eisonhower'le. Sanki asilerle başa çıkmak için zırhlı araçlar yetmezmiş gibi bir de Amerikalılar vardı. Üç Amerikan başkanından bahsetmiyorum bile.

"Buraya kahramanlar duvarı diyoruz," dedi Quevedo alaycı bir ifadeyle. "Gördüğünüz gibi sa-

dece tek kahramanımız var. Bazıları ona diktatör diyor. Eğer öyleyse bile bana göre çok popüler bir diktatör."

Time dergisinin kapağının önünde durdum. Dairemde bir yerde de aynı dergiden vardı. Bendeki sayıda Batista hakkında yapılmış çarpıcı bir tespit bu sayıda bulunmuyordu ve ne olduğunu da hatırlayamadım.

"Başlığın nereye gittiğini ve ne olduğunu mu merak ettiniz?" diye sordu Quevedo.

"Öyle mi yaptım?"

"Bundan eminim." Quevedo tebessüm etti. "Başlıkta şöyle yazıyordu: 'Küba'nın Batistası: Demokrasi Gözcülerinin Etrafından Geçip Gidiyor'. Elbette ki bu abartı. Mesela Küba'da inanç, basın ve konuşma özgürlüğüne getirilmiş bir kısıtlama yok. Eğer öyle bir kanun geçirmek isterse meclis derhal veto eder. Kabinesinde hiç general yok. Diktatörlük böyle mi olur? Başkanımızı Stalin ya da Hitler'le kıyaslayabilir misiniz? Hiç zannetmem."

Cevap vermedim. Söyledikleri bana Noreen'in akşam yemeğinde söylediğim bir şeyi hatırlattı; ama Quevedo'dan duyunca nedense o kadar inandırıcı gelmedi. Çok büyük bir ofisin kapısını açtı. Büyük maun bir masa, üzerinde vazoyla bir radyo, üzerinde daktilo olan diğer küçük bir masa ve açık ama sesi kapalı bir de televizyon vardı. Televizyonda beysbol maçı devam ediyordu ve duvarda da Batista'nın değil de Antonio Castano ve Guillermo "Willie" Miranda gibi beysbol oyuncularının resimleri vardı. Masanın üzerinde pek bir şey yoktu: Bir paket Trend, bir kayıt cihazı, kenar-

larında Amerikan bayrağı olan bir gözlük ve kapağında mambo dansçısı Ana Gloria Varona'nın resminin bulunduğu bir dergi.

Quevedo bana masanın önündeki sandalyeye oturmamı işaret etti, kollarını kavuşturup masanın kenarına oturdu ve sanki ona sorun çıkarmış bir öğrenciymişim gibi tepeden bana bakmaya başladı.

"Doğal olarak kim olduğunuzu biliyorum," dedi. "Sinyor Reles cinayeti soruşturmasının tatmin edici bir sonuca eriştiğini düşünmekte de haklıyım sanırım?"

"Evet, haklısınız."

"Buraya da Sinyor Lansky ya da kendi adınıza geldiniz."

"Kendi adıma geldim. Meşgul bir adam olduğunuzu biliyorum teğmen o yüzden hiç uzatmayacağım. Alfredo Lopez adında bir mahkûmunuz var, doğru mu?"

"Evet."

"Sizi onu serbest bırakmanız için ikna etmeyi umuyorum. Dostları kendisinin Arango'yla hiçbir ilgisi olmadığı konusunda beni temin ettiler."

"Peki, sizin Lopez'le ilişkiniz nedir?"

"Bildiğiniz üzere kendisi bir avukat. Avukat olarak da çok faydasını gördüm, hepsi bu. Bu faydasının karşılığını ödemek istiyorum."

"Takdire şayan. Avukatların bile temsilciye ihtiyacı vardır."

"Demokrasi ve konuşma özgürlüğünden bahsediyordunuz. Ben de büyük ölçüde sizin gibi düşünüyorum, Teğmen. Buraya adaletin yanlış tecelli etmesini önlemeye geldim. Kesinlikle Dr. Castro ve asilerinin destekçisi değilim."

Quevedo başını salladı. "Castro tabii bir suçlu. Bazı gazeteler onu Robin Hood'la kıyaslasa da bence ilgisi yok. Adam tüm komünistler gibi merhametsiz ve tehlikeli. Muhtemelen öğrenci olduğu 1948'den beri komünist. Ama özünde komünistten bile beter. Kendisi komünist ve doğal otokrat. O bir Stalinist."

"Sizinle aynı fikirdeyim, Teğmen. Bu ülkeye komünizmin geldiğini görmek gibi bir isteğim kesinlikle yok. Komünistleri hiç sevmem."

"Bunu duyduğuma sevindim."

"Dediğim gibi tek maksadım Lopez'e iyiliklerinin karşılığını ödemek hepsi bu. İşin aslı sizin iyiliğinizi de karşılıksız bırakmam."

"Her şey karşılıklı yani."

"Belki."

Quevedo sırıttı. "Şimdi ilgimi çektiniz." Trend paketini masanın üzerinden alıp bir sigara yaktı. Böyle küçük bir sigara içmek neredeyse vatana ihanetmiş gibi görünüyordu. "Lütfen devam edin."

"Gazetede okuduklarıma göre Moncada Kışlası'na saldıran asilerin yeterli silahı yokmuş. Çifteler, birkaç M1 piyade tüfeği, bir Thompson makineli tabanca ve bir sürgülü Springfield tüfeği."

"Çok doğru. O nedenle eski devlet başkanı Prio'nun asilere silah ulaştırmasına mani olmak için elimizden geleni yapıyoruz. Geçen yıllarda bir milyon dolardan daha değerli silah ele geçirdik."

"Ya size el bombasından şeritli makineli tüfeğe kadar her türden silahı içeren bir silah deposu bulduğumu söylersem ne dersiniz?"

"Bu ülkenin misafiri olarak yerini bana söylemenin vazifeniz olduğunu söylerim." Sigarasından bir nefes çekti. "Ayrıca silah deposu bulunduktan sonra arkadaşınızın derhal serbest bırakılacağını da söylerim. Fakat bu silahlara dair bilgiye nasıl eriştiğinizi sorabilir miyim?"

"Bir süre önce arabayla El Calvario'da gidiyordum. Saat geçti, hava karanlıktı, sarhoştum ve çok hızlı sürüyordum. Aracın kontrolünü kaybettim ve yoldan çıktım. Başta lastiğim patladı ya da aks kırıldı zannettim ve dışarı çıkıp el lambasıyla baktım. Aslında lastiklerim toprağı kazıp yer altında gömülü bir şeyleri örten bazı tahtaları kırmıştı. Tahtalardan birini kaldırdım, ışığı içeri tuttum ve bir kutu Mark 2 FHG ve bir Browning M19 gördüm. Muhtemelen çok daha fazlası vardı ama orada oyalanmanın hiç de emniyetli olmayacağını düşündüm. O yüzden tahtaları tekrar toprakla örttüm ve yerini bulabilmek için taşlarla işaretledim. Neyse dün gece kontrol etmeye gittiğimde taşların yerinden oynamamış olduğunu gördüm. Bu da demek ki silahlar hâlâ orada."

"Bunu neden o zaman bildirmediniz?"

"Aslında düşündüm, Teğmen. Ama eve döndükten sonra eğer yetkililere söylersem birilerinin söylediğimden daha fazlasını bildiğim gibi bir izlenime kapılabileceğinden endişe edip vazgeçtim."

Quevedo omuz silkti. "Şu anda pek endişeli görünmüyorsunuz."

"Bundan emin olmayın. Midem çamaşır makinesinden farksız. Ama dediğim gibi Lopez'e bir iyilik borcum var."

"Sizin gibi bir arkadaşı olduğu için şanslıymış."

"Bunu asıl onun demesi gerekir."

"Doğru."

"Evet, anlaştık mı?"

"Bizi silahların saklı olduğu yere mi götüreceksiniz?"

Başımı salladım.

"O zaman anlaştık. Ama bunu nasıl yapacağız?" Ayağa kalkıp düşünceli bir şekilde ofisinde dolaştı. "Bir bakalım. Lopez'i yanımıza alırız ve silahlar oradaysa onu size teslim ederiz. Bu kadar basit. Kabul mü?"

"Kabul."

"Tamam. Biraz ayarlama yapmam gerekiyor. Ben işleri hallederken neden burada oturup televizyon izlemiyorsunuz? Beysbol sever misiniz?"

"Pek sayılmaz. Hiç ısınamadım. Gerçek hayatta üçüncü bir şans yoktur."

Quevedo başını iki yana salladı. "İnanın bana tam bir polis oyunudur. Bunu ben de düşündüm. Bir şeye sopayla vurmanız her şeyi değiştirir." Sonra da dışarı çıktı.

Masanın üzerindeki dergiyi alıp Ana Gloria Varona'ya alıcı gözle baktım. Güzel kalçalı ve koca göğüslü bir kadındı. Ona hayran olmayı bitirince beysbol izlemeyi denedim. Ama bunun tarihin oyundan daha önemli olduğu nadir sporlardan biri olduğunu fark ettim. Bir süre sonra gözlerimi kapattım ki bu polis karakolunda yapması zor bir şeydir.

Quevedo yirmi dakika sonra tek başına ve bir çantayla geri geldi. Kaşlarını kaldırıp beklentili bir ifadeyle bana baktı. "Gidelim mi?"

Peşi sıra merdivenlerden indim.

Alfredo Lopez giriş salonunda iki askerin arasında ayakta bekliyordu. Pisti, tıraş olmamıştı ve mosmor gözleri en kötü tarafı değildi. İki eline de yeni bandaj sarıldığından bileklerindeki kelepçelerin bir manası kalmamıştı. Beni görünce gülümsemeye çalıştı ama bunun onu aşacağını fark edip vazgeçti. İki asker onu dirseklerinden kavrayarak sanki uydurma bir mahkemedeymiş gibi ayakta tuttular.

Quevedo'ya ellerindeki bandajları sormak istedim ama vazgeçtim. Başarmak üzere olduğum şeyden beni alıkoyabilecek bir şey yapmamaya kararlıydım. Ama Lopez'e işkence edildiğinden şüphem yoktu.

Quevedo hâlâ mutlu görünüyordu. "Arabanız var mı?"

"Gri Chevrolet Styline," dedim. "Sokağın aşağısına park ettim. Buraya gelirim ve siz de beni takip edersiniz."

Quevedo memnundu. "Mükemmel. El Calvario'ya değil mi?"

Başımı salladım.

"Havana trafiği malum. Eğer ayrılırsak postanenin önünde buluşuruz."

"Tamam."

"Bir şey daha var." Gülümsemesi gitti. "Eğer bu bir tür tuzaksa. Beni açığa çıkarıp suikast düzenleme teşebbüsü ise–"

"Tuzak falan değil," dedim.

"O zaman ilk vurulan arkadaşın olur." Belindeki tabanca kılıfına vurdu. "Eğer orada silah deposu yoksa ikinizi de vururum."

"Silahlar yerli yerinde," dedim. "Ayrıca suikasta falan da uğramayacaksın, Teğmen. Senin benim gibi insanlar suikasta uğramaz. Öldürülür bu kadar basit. Batistalar, Trumanlar ve Kral Abdullahlar suikasta uğrar. O yüzden sakin ol çünkü bugün şanslı günün. Yüzbaşılığa terfi etmeni sağlayacak bir şey yapmak üzeresin. Bence bu fırsatı kaçırmayıp piyango bileti ya da *bolita*'dan bir numara al. Hatta gerekirse bir numarada ben alırım."

Ama görünen o ki almayacaktım.

22

Bir gözüm dikiz aynasında ve peşimde bir araba olduğu halde Almendares Nehri altında yapılan yeni tünelden doğuya doğru gittim ve daha sonra güneye dönüp Santa Catalina ve Vibora'dan geçtim. Bulvarın ortasındaki bahçıvanlar ağaçları çan şeklinde buduyordu ama hiçbiri kafamın içinde çalan gibi değildi. Kendime hâlâ şeytanla pazarlık yapmaktan kaçabileceğimi söylüyordum. Bunu daha önce Teğmen Quevedo'dan bin beter şeytanlarla da yapmıştım. Mesela Heydrich ve Goering'le. Onlardan daha şeytani olanını görmedim. Ama ne kadar zeki olursan ol mutlaka hesaba katmadığın bir şey çıkacağını düşünerek hazırlıklı olman gerekir. Her şeye hazırlıklı olduğumu zannediyordum ama olacak şeye karşı hazırlıklı değilmişim.

Hava biraz ısındı. Kuzey sahilinden sıcaktı. Buradaki evlerin çoğu da paralı kişilere aitti. Paralı olduklarını evlerinin kapılarının büyüklüğün-

den anlamak mümkündü. Kişinin parasını beyaz duvarların yüksekliği ve kapıdaki demir parmaklık sayısından kestirebilirdiniz. Sıra sıra dizilmiş büyük kapılar el koyulma ve yeniden dağıtılma için hazır bekliyor gibiydiler. Komünistler olur da Havana'yı ele geçirirse en paralı olanları tespit etmekte zorlanmayacaklardı. Komünist olmak için kurnaz olmaya gerek yoktu. Üstelik zenginler bunu bu kadar kolay hale getirince.

Mantilla'ya vardığımda daha fakir olan güneydeki Managua'ya yöneldim ve batıya, Santa Maria del Rosaria'ya giden ana yola gelene kadar yolu takip ettim. Çocukların ve keçilerin serbestçe yol kenarlarında dolaşmasından buranın daha fakir bir yer olduğunu kolayca anlıyordunuz. Ayrıca civardaki çiftlikler de çalışan palalı adamlar da etrafta geziniyordu.

Kullanılmayan bir tenis kortu, yıkık dökük ve paslı kapılı bir villa görünce direksiyonu sıkı tutup yoldan çıkarak ağaçların arasında daldım. Frene basınca araba rodeo boğasından daha ani şekilde durdu ve Mısır'dan yapılan göçten bile daha fazla toz çıkardı. Motoru kapatıp, Teğmenin gergin bir tip olması ihtimaline karşı, ellerimi başımın arkasında kavuşturup hiçbir şey yapmadan oturdum. Tütün kutumu almaya çalışıyorum diye vurulmaya niyetim yoktu.

Askeri araç arkama park etti ve önce iki asker sonra da Quevedo aşağı indi. Lopez arka koltuktaydı. Hastane hariç bir yere gidecek durumda görünmüyordu. Kafamı pencereden çıkardım, gözlerimi kapattım, yüzümü güneşe döndüm ve motor bloğunun soğumasını dinledim. Gözlerimi

tekrar açtığımda iki asker aracın bagajından kürekleri çıkarmış emir bekliyordu. Onlara önümüzü işaret ettim.

"Şu beyaz taşları görüyor musunuz?" dedim. "Ortasını kazın."

Tekrar gözlerimi kapattım ama bu sefer her şeyin umut ettiğim gibi gitmesi için dua ediyordum.

Quevedo, Chevrolet'e doğru geldi. Çantası elindeydi. Ön yolcu kapısını açtı ve yanıma oturdu. Sonra da pencereyi açtı ama bu keskin kolonya kokusunu bastırmaya yetmedi. Bir süre oturup tek kelime etmeden iki askerin kürekle kazmasını izledik.

"Radyoyu açmamda mahzur var mı?" diye sordu düğmeye uzanarak.

"Söyleyeceklerimin dikkatini çekmekten fazlasını yapacağını göreceksin," dedi. Şapkasını çıkarıp kafasını ovaladı. Ayakkabı cilalanıyormuş gibi bir ses çıkıyordu. Sonra sırıttı ama hoş bir sırıtma değildi ve hiç hoşuma gitmemişti. "Miami'de CIA tarafından eğitildiğimi söylemiş miydim?"

İkimiz de bunun bir soru olmadığını biliyorduk. Sorularının çok azı gerçekten öyleydi. Çoğu zaman sırf huzursuz etmek için soruyordu ve cevabı da zaten belliydi.

"Evet, geçen yaz altı ay orada kaldım. Hiç Miami'ye gittin mi? Dünya üzerindeki belki de en az ilgi çekici yer. Ruhu olmayan Havana gibi. Neyse sonuçta orada da duramayıp tekrar buraya döndüm. Görevlerimden biri de Havana'daki CIA başkanıyla irtibatı korumak. Tahmin edeceğin gibi Amerikan dış siyasetinin itici gücü komünizm korkusudur. Lopez ve onun Pines Ada-

sı'ndaki arkadaşlarının siyasi görüşleri dikkate alınırsa da haklı bir korku. CIA gelecek sene anti-komünist istihbarat bürosu kurmamıza yardım etmeyi planlıyor."

"Tam da adanın ihtiyacı olan şey," dedim. "Daha fazla gizli polis. Yeni anti-komünist istihbarat bürosunun şimdikinden ne farkı olacak?"

"Güzel soru. Elbette Amerikalılardan daha fazla para alacağız. Çok daha fazla para. Bu iyi bir başlangıç. Yeni büro komünist faaliyetlerin tespiti ve imhası için doğrudan CIA tarafından eğitilecek, teçhiz edilecek ve görevlendirecek. SIM ise tüm siyasi muhalefeti ortadan kaldırmayı hedefliyor."

"Bahsettiğin demokrasi buydu değil mi?"

"Hayır, yanlış düşünüyorsun," diye üsteledi Quevedo. "Yeni büro dünyanın en büyük demokrasisi tarafından yönlendirilecek. Yani bunun bir anlamı olmalı. Ayrıca uluslararası komünizmin de muhalefete pek hoşgörüyle baktığı söylenemez. O yüzden misliyle mukabele etmek zorundayız. Sizlerin bunu anlayıp takdir edeceğinizi zannediyordum, Sinyor Hausner."

"Teğmen sana bu ülkeye komünizmin gelmesini istemediğimi söylediğim zaman ciddiydim. Ama söylediklerim bundan ibaret. Benim adım Joseph McCarthy değil, Carlos Hausner."

Quevedo kocaman gülümsedi. Eğer Quevedo gibi adamların yanına çocukların gelmesine izin verilse bir çocuk partisinde gayet iyi yılan taklidi yapabilirdi.

"Evet, biraz da bundan konuşalım. Yani isminden. İsminin Carlos Hausner olması Arjantin vatandaşı olman gibi yalan, değil mi?"

Konuşmaya başladım ama sanki itiraz edilmekten hoşlanmıyormuş gibi gözlerini kapattı ve eliyle çantanın üzerine vurdu. "Gerek yok, hakkında biraz bilgi sahibiyim. Hepsi burada. CIA'in seninle ilgili tuttuğu dosyanın bir nüshası da ben de, Günther. Gördüğün üzere Amerika'yla işbirliği havasında olan sadece Küba değil. Arjantin'de öyle. CIA o ülkeye de komünizmin yayılmasına engel olmaya kararlı. Burada olduğu gibi Arjantin'de de asiler var. Geçen sene komünistler Buenos Aires'in göbeğinde iki bomba patlatıp yedi kişiyi öldürdüler. Neyse biz şimdi Küba'ya dönelim.

"Meyer Lansky bana geçmişte Alman istihbaratında olduğunu ve savaşta Rus komünistlerle çarpıştığını söyleyince işin doğrusu etkilendim ve daha fazlasını öğrenmeye karar verdim. Acaba komünizme karşı verdiğimiz savaşta bize bir faydan olur mu, diye düşündüm. O yüzden CIA başkanıyla temasa geçip ondan Buenos Aires'teki şubeleriyle irtibat kurup senin hakkında bilgi edinmesini istedim. Çok şey söylediler. Gerçek adının Bernhard Günther olduğunu ve Berlin'de doğduğunu öğrendim. Orada önce polis sonra SS en sonunda da Alman askeri istihbaratında –Abwehr– bir şey olmuşsun. CIA seni Savaş Suçluları ve Güvenlik Şüphelileri Merkezi Kayıtlarında –CROWCASS– ve Berlin'deki Evrak Merkezinde araştırdı. Savaş suçlarından dolayı arandığına dair bir şey olmasa da Viyana polisi tarafından arandığını tespit ettiler. İki talihsiz kadını öldürdüğün için."

Viyana'daki kadınları ben öldürmesem de dediklerini inkâra kalkışmanın bir manası yoktu.

Ama yine de bazı şeyleri açıklayabileceğimi düşündüm.

"Savaştan sonra Ruslara karşı savaş tecrübem olduğundan Amerikan karşı istihbaratı bana görev verdi," dedim. "Önce Almanya'da 970. CIC sonra da Avusturya'da 430. Senin de bildiğin gibi CIC, CIA'in önceki halidir. Neyse örgütteki bir hainin ifşa edilmesini sağladım. Adamın adı John Belinsky'di ve Rus MVD'si için çalıştığı ortaya çıktı. Bu Eylül 1947'de gerçekleşti. İki kadın ise çok daha sonraki mesele. Onlar 1949'da. Birisini, bir savaş suçlusunun karısı olduğu için öldürdüm. Diğeri Rus ajanıydı. Amerikalılar tabii ki inkâr edecektir, ama beni Viyana'dan onlar çıkardı. Nazilerin kaçması için kurulan sıçan yoluyla. Bana Carlos Hausner adıyla bir Kızılhaç pasaportu ayarladılar ve beni gönderdikleri Arjantin'de bir süre gizli poliste –SIDE– görev yaptım. Bu durum soruşturmalarımdan birinde hükümet için utanç kaynağı olan bir şey ortaya çıkıp istenmeyen adam ilan edilmeme kadar devam etti. Bana Arjantin pasaportu ve birkaç vize verdiler ve böylece buraya geldim. O tarihten beri de beladan uzak durmaya çalışıyorum."

"İlginç bir hayatın olduğuna şüphe yok."

Başımı salladım. "Konfüçyüs'te aynı görüşte," dedim.

"Ne?"

"Önemli değil. 1950'den beri burada sessiz sakin yaşıyorum. Ama kısa süre önce Berlin polisindeki geçmişimi bilen eski bir tanıdık Max Reles'e denk geldim ve bana iş teklif etti. Kabul ettim ama öldürüldü. Şimdi de Lansky geçmişimi öğrendi ve

Max kendisini öldürtünce benden milislere göz kulak olmamı istedi. Meyer Lansky hayırı cevap kabul edecek türde biri değil. İşte sonunda kendimi burada buldum. Ama nasıl yardım edebileceğimi gerçekten bilmiyorum, Teğmen Quevedo."

Önümüzde kazan askerlerden biri bağırdı. Adam küreği attı, diz çöküp yere baktı, doğruldu ve daha sonra da baktığı yerde bir şey bulduğuna dair işaret verdi.

Onları işaret ettim. "Yani silah deposunu bulmanıza yardım etmek haricinde bir şey diyorum."

"Bundan dolayı ne kadar müteşekkir olduğumu göreceksin, Sinyor Günther. Bu isimle hitap etmemde bir sakınca var mı? Nihayetinde gerçek adın bu. Ama ben başka bir şey istiyorum. Bambaşka bir şey. Beni yanlış anlama. İyi hem de çok iyi bir şey. Ama daha kalıcı bir şey istiyorum. Şöyle anlatayım: Anladığım kadarıyla Lansky sana iş teklif etti. Aslında bu çok doğru sayılmaz. Aslında onun sana iş teklif etmesi benim fikrimdi."

"Teşekkürler."

"Ne demek. İyi para ödeyeceğinden eminim. Lansky cömert adamdır ve bunun kârına olduğunu düşünür. Hakkını alırsın. Ayrıca kumarbazdır da. Pek çok zeki kumarbaz gibi de belirsizlikten nefret eder. Eğer emin değilsen artırmadan beklersin. İşte sen burada devreye gireceksin. İşverenlerim onun kızıllara mali destek teklif ederek ne zaman Batista'ya karşı hamle yapacağını öğrenmek istiyorlar."

"Onu ispiyonlamamı mı istiyorsun?"

"Aynen. Senin gibi bir adam için bu hiç zor olmaz. Lansky bir Yahudi. Naziler için Yahudileri ispiyonlamak sıradan bir şey olmalı."

Onunla tartışmanın bir faydası olmayacaktı. "Peki karşılığında?"

"Karşılığında cinayetten yargılanman için Avusturya'ya gönderilmene izin vermeyeceğiz. Ayrıca Lansky'nin ödediği paralar da sen de kalacak."

"Aslında bazı işlerle ilgilenmek için Almanya'ya kısa bir seyahat düzenlemeyi planlıyordum."

"Maalesef bu artık mümkün değil. Çünkü eğer gidersen geri döneceğini kim garanti edebilir? Lansky'e karşı casusluk yapacak çok kıymetli birini kaybetmiş oluruz. Ayrıca bu konuşmayı yeni patronuna bildirmemen de hayrına olur. Çünkü bu adama sadakati şüpheli kişilerin ortadan kaybolmak gibi bir alışkanlığı var. Mesela Sinyor Waxman. Çok yüksek ihtimalle onu Lansky öldürttü. Senin durumunda farklı olmaz. O hiçbir şeyi şansa bırakmayan bir adam. Temkinli olduğu için onu kim suçlayabilir. Nihayetinde Havana'ya milyonlar yatırdı. O yüzden de kimsenin yoluna çıkmasına izin vermeyecektir. Ne senin ne de benim. Devlet başkanının bile. Tek istediği para kazanmaya devam etmek, o ve dostları için bunu hangi rejimde yaptıkları hiç önemli değil."

"Bu tümüyle hayal," diye üsteledim. "Lansky kesinlikle komünistlere yardım etmez."

"Neden etmesin?" Quevedo omuz silkti. "Şimdi saçmalamaya başladın, Günther. Üstelik aptal bir adam da değilsin. CIA'e göre son başkanlık seçimlerinde Lansky hem kazanan Cumhuriyetçilere hem de kaybeden Demokratlara büyük para yardımında bulunmuş. Böylece kazanan kim olursa olsun ona minnettar olacaktı. Bilmem

anlatabildim mi? Siyasi nüfuza paha biçemezsin. Bunu Lansky de gayet iyi biliyor. Bu sadece iş meselesi. Onun yerinde olsam ben de aynısını yapardım. Ayrıca Max Reles'in Moncada asilerinden bazılarının ailelerine gizlice para ödediğini biliyorum. Peki, nereden biliyorum? Çünkü Lopez bunu kendi isteğiyle söyledi."

Dönüp diğer araca baktım. Lopez arka koltukta uyuyordu. Belki de uyuyor falan değildi. Güneş tıraşsız yüzüne vuruyordu ve ölü İsa'ya benziyordu.

"Kendi isteğiyle mi söyledi? Buna inanmamı mı bekliyorsun?"

"Sonuçta bana bir şeyler söylemesine engel olmadım. Zaten tüm tırnaklarını daha önce sökmüştük."

"Adi herif."

"Yapma, benim işim bu. Belki uzun zaman önce SS'de senin de işindi. Kim bilir? Biraz daha araştırırsak seninle ilgili de kirli sırlar bulabileceğimizden eminim, Nazi dostum. Ama derdim bu değil. Asıl öğrenmek istediğim Reles'in bu parayı verdiğinden Lansky'nin haberi var mı? Ayrıca aynısını onun da yapıp yapmadığını öğrenmek istiyorum."

"Sen delirmişsin," dedim. "Castro on beş yıl ceza aldı. O hapiste olduğu müddetçe devrim dişleri olmayan aslan gibi. Aslında ben de çok farklı değilim."

"İki noktada da yanılıyorsun. Castro'nun polis içerisinde, mahkemelerde ve hatta hükümette pek çok güçlü dostu var. İnanmıyor olabilirsin. Ama Moncada Kışlası saldırısında Castro'yu ya-

kalayan subayın aynı zamanda onun hayatını da kurtardığını biliyor muydun? Santiago'da onu yargılayan mahkeme kendisini savunması için iki saatlik bir nutuk çekmesine izin verdi. Adalet Bakanı Ramón Hermida ordunun tavsiye ettiğinin aksine hareket edip Castro'yu diğer mahkûmlardan uzak tutmak yerine onları Pine Adası'na gönderdi, kitap ve diğer yazılı kaynakları okumalarına izin verdi. Ayrıca bu suçlunun hükümetteki tek dostu Hermida değil. Senato ve Temsilciler Meclisi'nde genel af konuşmaları başladı bile. Tellaheche. Rodriguez. Aguero. Genel af istiyorlar. Dünyanın başka bir yerinde böyle bir adam kurşuna dizilirdi. Kesinlikle de hak ettiği budur. O yüzden Dr. Castro hapiste beş yıldan bile fazla kalırsa şaşarım. O çok şanslı bir adam. Ama onun gibi şanslı olmak için sadece şanstan fazlasına ihtiyacın var. Dostlara sahip olman gerek. Bu adam asla değişmez. Castro hapisten salıverildiği gün devrim kaldığı yerden başlayacaktır. Ama bunun olmasını engellemeyi umuyorum."

Küçük bir sigara yaktı. "Ne? Diyecek bir şeyin yok mu? Biraz daha ikna edilmeye ihtiyacın olacağını zannetmiştim. Gerçek kimliğini bildiğime dair yazılı belgeleri görmek istersin diye düşünmüştüm. Anlaşılan çantayı boş yere getirmişim."

"Kim olduğumu biliyorum, Teğmen. Sen de dâhil kimsenin ispatlamasına gerek yok."

"Neşelen biraz. Bu işi boş yere yapmayacaksın. Üstelik Havana'da çok daha berbat yerler var. Özellikle de senin gibi ortadan kaybedilebilecek biri için. Ama artık benimsin, tamam mı? Lansky ona bağlı olduğunu düşünecek ama haftada bir

bana rapor vereceksin. Sessiz sakin bir yerde buluşacağız. Casa Marina olabilir. Orası bence hoşuna gidecek. Kimsenin bizi rahatsız etmeyeceği bir oda seçeriz ve herkes bizim bir fahişeyle vakit geçirdiğimizi düşünür. Bundan böyle her ne dersem onu yapacaksın. Belki yaşlandığında geldiğin yere dönmene izin verebilirim. Ama beni iyi dinle. Tek bir kez bana kelek yaparsan boynunda ilmekle ilk uçakla seni Viyana'ya gönderirim. Muhtemelen hak ettiğin şey de bu."

Tek kelime etmeden dinledim. Üşümeme neden oldu. Barlovento Rıhtımı'nda kuyruğundan asılı ve fotoğrafları çekilen bir balık gibiydim. Herhangi bir balık da değil. Evine giderken ağa takılıp yakalanan bir balık. Mücadele bile edememiştim ama etmek istiyordum. Dahası Quevedo'yu öldürmek istiyordum. Hatta ona suikast düzenlemek istiyordum – evet, onu operalara layık şekilde öldürmek hoşuma giderdi. Tek isteğim o pis pis sırıtan çokbilmiş suratına bakarak tetiği çekmekti.

Askeri araca bakınca Lopez'in biraz toparlandığını ve bana baktığını gördüm. Muhtemelen onu kurtarmak için nasıl bir anlaşma yapmakta olduğumu merak ediyordu. Belki de baktığı Quevedo'ydu. Belki de Lopez, yeni tırnakları çıkar çıkmaz, teğmene nişan alıp tetiği çekmeyi planlıyordu. Bu konuda benden çok daha öncelikliydi. Genç teğmene benim duyduğum nefret henüz başlıyordu. Lopez bu konuda benden açık ara öndeydi.

Lopez tekrar gözlerini kapatıp başını koltuğa dayadı. İki asker yerdeki delikten çekerek bir kutu çıkarıyordu. Eğer izin verilirse gitme zamanı

gelmişti. Quevedo dilediği zaman bir anlaşmayı bozabilecek türde birine benziyordu. Eğer öyle bir şey yaparsa da elimden hiçbir şey gelmezdi. Bunun hep ihtimal dâhilinde olduğunu bilip göze alınabilir bir risk diye kabul etmiştim. Nihayetinde bu silahlar benim değildi. Ama Quevedo'nun beni muhbiri haline getireceğini hesaba katmamıştım. Kendimden nefret ettim. Zaten etmekte olduğumdan daha fazla ettim.

Dudağımı ısırdıktan sonra "Pekâlâ," dedim, "anlaşmanın bana ait kısmını yerine getirdim. Silahlara karşılık Lopez. Anlaştığımız gibi onu serbest bırakacak mısın? Quevedo, senin casusun olmayı ancak sözünde durursan kabul ederim. Beni duydun mu? Ya sözünde dur ya da beni Viyana'ya geri gönder."

"Cesur bir konuşma," dedi. "Hayran olmadım diyemem. Gelecekte bir gün bu kadar duygusal olmadığın bir zamanda bana Hitler Almanyası'nda polis olmanın nasıl bir şey olduğunu anlatırsın. Nasıl bir şey olduğunu öğrenip anladığımda hayranlığımın da artacağından eminim. Tarih hep ilgimi çekmiştir. Kim bilir belki günün birinde ortak bir noktamız olduğunu keşfederiz."

Sanki aklına bir şey gelmiş gibi işaret parmağını kaldırdı.

"Fakat aklımın almadığı bir şey var: Neden Alfredo Lopez gibi bir herif için kendini tehlikeye attın."

"İnan aynı soruyu ben de kendime soruyorum."

Quevedo hayretle gülümsedi. "İnanmam. Marianao'dan buraya gelirken ona da aynı so-

ruyu sordum. Bugünden önce seni hayatında sadece üç kez gördüğünü söyledi. İki kez Ernest Hemingway'in evinde ve bir kez de ofisinde. Ayrıca dediğine göre senin ona değil de onun sana iyilik borcu varmış. Yani bugünden önce. Daha önce de onu zor bir durumdan kurtarmışsın. Ne olduğunu söylemedi ve ona zaten gereğinden fazla soru sorduğumdan fazla kurcalamadım. Üstelik artık sökülecek tırnağı kalmamıştı." Başını iki yana salladı. "Peki, neden ona tekrar yardım ediyorsun?"

"Seni ilgilendirecek bir konu değil ama Lopez tekrar kendime inanmam için bana bir neden verdi."

"Ne nedeni?"

"Senin anlayabileceğin bir şey değil. Ben bile zor anlıyorum. Ama hayatımın hâlâ bir manası olabileceğini düşünmem için yeterliydi."

"Seni yanlış tanımışım. Başta salağın teki olduğunu zannetmiştim. Ama şimdi bir aziz gibi konuşuyorsun."

"Herkes kendi kefaretini doğru zamanda ve yerde bulabilir. Belki günün birinde benim olduğum konumda olursan bu dediklerimi hatırlarsın."

23

Alfredo Lopez'i arabayla Finca Vigía'ya götürdüm. Durumu kötüydü ama yakınlarda nerede hastane olduğunu ne o ne de ben biliyorduk.

"Hayatımı sana borçluyum, Günther," dedi. "Yaptıklarına minnettarım."

"Önemli değil. Bana bir borcun yok, ama lütfen nedenini sorma. Quevedo denen o şerefsizin cevaplamak istemeyeceğin soruları sormak gibi bir huyu var."

Lopez gülümsedi. "Bilmez miyim?"

"Haliyle, kusura bakma. Senin yaşadıklarınla kıyaslanmaz tabii ki."

"Bir sigara fena olmazdı."

Torpido gözünde bir paket Luckies vardı. San Fransisco de Paula'ya giden yolun kavşağında kenara çektim ve ağzına bir sigara koydum.

"İşte," dedikten sonra bir kibrit bulup çakmağı yaktım.

Birkaç nefes çektikten sonra teşekkür etmek için başını salladı.

"Bana bırak." Sigarayı dudaklarının arasından aldım. "Sakın sana banyo yaptıracağımı da zannetme."

Sigarayı tekrar ağzına koydum ve yola çıktık.

Eve vardık. Geçen gece rüzgâr sert esmişti ve ceiba ağaçlarının dallarıyla yaprakları evin önündeki merdivenin üzerine yayılmıştı. Uzun boylu bir zenci onları toplayıp bir el arabasına koyuyordu ama birisi ondan Lopez'in dönüşünü palmiye yapraklarıyla onurlandırmasını istediği için onları yere diziyor da olabilirdi. Öyle ya da böyle çok yavaş çalışıyordu. Sanki *bolita*'da henüz iki numara tutturmuş gibiydi.

Lopez "o kim?" diye sordu.

"Bahçıvan," dedim. Pontiac'ın yanına park edip motoru kapattım.

"Evet, tabii ya. Bir an için..." homurdandı. "Önceki bahçıvan intihar etmişti. Kendini kuyuda boğdu."

"Sanırım bu evde kimsenin pek su içmemesinin nedeni bu."

"Noreen hayalet olduğuna inanıyor."

"Hayır, muhtemelen o benim." Lopez'e bakıp kaşlarımı çattım. "Basamaklardan çıkabilir misin?"

"Biraz yardım fena olmaz."

"Hastaneye gitmen gerek."

"Quevedo'ya da bunu söyleyip durdum. Ama bedava manikürden sonra bir daha beni dinlemedi."

Arabadan çıkıp kapıyı kapattım. Burada araba kapısı kapatmak kapı zilini çalmak gibiydi. Diğer tarafa dönüp kapıyı onun için açtım. Sonraki gün-

lerde çok yardıma ihtiyacı olacaktı ve şimdiden kendimi onu Noreen'e bırakmış giderken hayal etmeye başlamıştım bile. Gereğinden fazlasını yapmıştım. Eğer kafasının kaşınmasını istiyorsa bunu yapan Noreen olacaktı.

Lopez arabadan çıkıp ayakta durmaya çalışırken Noreen de ön kapıya çıktı. Arabanın kapısına tutunarak durdu ve başını kaldırıp hızla merdivenden inen Noreen'e gülümsemeye çalıştı. Dudakları aralanınca hâlâ yanan sigarası gömleğinin önüne düştü. Sanki gömleğin hâlâ bir kıymeti varmış gibi hemen sigarayı aldım. Bir daha ofiste giyemeyeceği belliydi. Kan ve ter lekeli beyaz pamuk kumaşın bu sene moda olduğu söylenemezdi.

"Fredo," dedi Noreen endişeyle. "İyi misin? Tanrım ellerine ne oldu?"

"Polisler yıllık para toplama toplantısında Horowitz'i bekliyorlarmış," dedim.

Lopez gülümsedi ama Noreen'e komik gelmemişti.

"Bunun neresi komik anlamıyorum, Bernie," dedi. "Gerçekten anlamıyorum."

"Sanırım orada olman gerekirdi. Neyse beni paylaman sona erdiyse sevgili dostunun acilen hastaneye gitmesi gerek. Ben götürecektim ama Fredo önce buraya gelip seni iyi olduğu yönünde haberdar etmemiz konusunda ısrar etti. Sanırım sana tekrar piyano çalmaktan daha çok önem veriyor. Aslında anlaması zor değil çünkü ben de öyle düşünüyorum."

Noreen dediklerimin çoğunu dinlemedi. Söylediklerim içinde sadece "hastane" kelimesini

duydu. "Cotorro'da bir tane var. Onu ben götürürüm," dedi.

"Atlayın ben kullanırım."

"Hayır, sen gerekenden fazlasını yaptın. Onu polisin elinden almak zor oldu mu?"

"Öneri kutusuna zarf atmaktan biraz daha zor oldu. Ayrıca onu tutan polis değil orduydu."

"Sen neden evde beklemiyorsun? Rahatına bak. Bir şeyler iç. Ramón'a söyle sana yemek hazırlasın. Gelmem çok sürmez."

"Ne yazık ki gitmem gerek. Bu sabah yaşananlardan sonra tüm sigorta poliçelerimi yenileme ihtiyacı hissediyorum."

"Bernie lütfen sana doğru dürüst teşekkür etmek istiyorum. Ayrıca bir konuda da konuşmamız gerek."

"Tamam. Bu kadarına katlanabilirim."

Onların gidişini izledikten sonra eve grip sehpadaki içkilerle flört ettim ama Hemingway'in burbonunu içecek havada olmadığımdan bir kadeh Old Forester'ı, doldurmasından daha kısa süren bir zamanda, içtim. Diğer büyük bir tane elimde olduğu halde evi dolaşıp Hemigway'in duvarındaki hayvan kafalarıyla kendi durumumu kıyaslamamaya çalıştım. Sanki bir çifteyle vurulmuşum gibi Teğmen Quevedo tarafından paketlenmiştim. Almanya artık bana Kilimanjaro'nun karları ya da Afrika'nın yeşil tepeleri kadar uzak görünüyordu.

Odalardan biri kutu ve çantalarla doluydu ve bir an için Noreen'in Küba'dan ayrıldığını düşünsem de sonra Marianao'daki yeni evine taşınmaya hazırlandığını hatırladım.

Bir süre ve bir diğer içkiden sonra dışarı ardından da dört katlı kuleye çıktım. Zor olmadı. Yarı kapalı bir dış merdiven doğruca tepeye gidiyordu. İlk katta banyo vardı ve ikinci katta kediler kâğıt oynuyordu. Üçüncü kat tüm tüfeklerin kilitli cam dolaplarda tutulduğu yerdi ve hiçbirinin anahtarı üzerimde değildi. En üst katta küçük bir masa ve askeri kitaplarla dolu büyük bir kütüphane bulunuyordu. Bir süre orada durdum. Hemingway'in edebi tercihleri umurumda değildi ama manzaraya diyecek yoktu. Max Reles de sevmiş olmalıydı. Pencerelerin tümünden görebileceğiniz kadar uzağı görebiliyordunuz. Kilometrelerce uzağı. Güneş batana kadar ve biraz daha izlemeye devam ettim.

Turuncu bir kuşak ağaçların üzerini terk ederken bir araba sesi duydum, bir Pontiac'ın farları ve bir küçük Chieftain kafası garaj yoluna girdi. Noreen arabadan indiğinde yalnızdı. Ben kuleden inene kadar o eve girip Cinzano vermut ve tonikle kendisine bir içki hazırlamıştı. Ayak seslerimi duyunca, "içki ister misin?" dedi.

"Ben alırım," deyip sehpanın yanına geldim. Yanına gelince uzaklaştı. Uzun bardağa attığı buzların çıkardığı sesi duydum ve buzlu içeceği midesini indirdi.

"Onu gözetim altında tutuyorlar," dedi.

"Mantıklı."

"Adi köpekler tırnaklarını sökmüşler."

Yaptığım esprilerin kıymetini bilen Lopez etrafta olmadığından dilimi tutmayı tercih ettim. Noreen'den tekrar zılgıt yemek istemiyordum. Bugünlük duyacağımı duymuştum zaten. Tek is-

tediğim oturmak ve onun da başımı okşamasıydı. Böylece kafamın birinin duvarında değil de hâlâ omuzlarımın üzerinde olduğunu hatırlayabilirdim.

"Biliyorum. Söyledi."

"Ordu mu?"

"Kızıl Haç'ın marifeti olmadığı kesin."

Donanma mavisi pantolon ve aynı renkte ceket giyiyordu. Pantolonu olması gereken yerde bol değildi ve ceketinin de göğsünün altı kısımlarında birkaç düğmesi eksik gibiydi. Elinde kulağındaki küpelerin eşi safir bir yüzük vardı. Ayakkabıları, kemeri ve koltuğun üzerine attığı çantası kahverengi deriydi. Noreen aksesuar tercihinde hep iyi olmuştu. Kalan kısmıyla çelişen sadece ben varmışım gibiydi. Rahatsız ve huzursuz görünüyordu.

"Yaptıkların için teşekkürler," dedi.

"Senin için yapmadım."

"Evet. Nedenini de kestirebiliyorum ama yine de teşekkürler. Küba'ya geldiğimden beri duyduğum en cesurca hareket."

"Böyle söyleme. Yeterince kötü hissettim zaten."

Başını iki yana salladı. "Neden? Seni hiç anlamıyorum."

"Çünkü beni olmadığı biri gibi gösteriyor. Bir zamanlar öyle düşünüyor olsan da, meleğim, ben hiçbir zaman kahraman olmadım. Eğer öyle olsaydım bu yaşımın yarısına bile gelemezdim. Ya Ukrayna'da bir yerde ya da bir Rus esir kampında ölmüş olurdum. Ondan önce, insanların Nazileri en büyük kötülük diye gördükleri nispeten daha

masum zamanlarda olanları saymıyorum bile. Kendi kendine hayatta kalabilmek için ilkelerini bir kenara bırakıp şeytanla işbirliği yaptığını söylersin. Ama bunu sürekli yapmaya başladın mı, o ilkelerin ne olduğunu çabucak unutursun. Ben bu tuzağa düşmeyeceğimi zannederdim. Berbat bir dünya da yaşasam da bu dünyanın beni değiştirmesine izin vermeyeceğime inanırdım. Ama öyle olmuyormuş. Eğer yaşamak istiyorsan bu imkânsız. Gördüğün gibi yaşıyorum. Yaşıyorum çünkü ben de diğerleri kadar kötüyüm. Yaşıyorum çünkü ölen diğerleri oldu ve bazılarını da öldüren ben oldum. Bu cesaret değil. Bu neyse o." Duvardaki antilop kafasını işaret ettim. "Sen anlamasan da o ne anlattığımı anlıyor. Ormanın kuralı budur. Öl ya da öldür."

Noreen başını iki yana salladı. "Saçmalık," dedi. "Zırvalıyorsun. Ölmek ya da öldürmek üzerine kurulu şey savaştır ve o da on yıl önceydi. Pek çok kişi savaşta yaptıkları yüzünden seninle aynı şeyleri hissetti. Kendine çok yükleniyorsun." Bana sarılıp başını göğsüme yasladı. "Kendin hakkında böyle konuşmana izin veremem, Bernie. Sen iyi bir adamsın ve ben bunu biliyorum."

Başını kaldırıp bana baktı, onu öpmemi istiyordu. Kımıldamadan durup bana sıkıca sarılmasına izin verdim. Ne çekildim ne de onu ittim. Ama öpmedim de. Çok istiyor olsam da yapmadım. Onun yerine dalga geçer gibi sırıttım.

"Ya Fredo?"

"Şimdi ondan bahsetmeyelim. Aptallık ettim, Bernie ve bunu şimdi görebiliyorum. Sana karşı en başından dürüst olmalıydım. Gerçekten de ka-

til değilsin." Duraksadı. Gözleri yaşla doldu. "Öyle misin?"

"Bunca yıldan sonra bile seni seviyorum, Noreen. Yakın zamana kadar bunu bende bilmiyordum. Seni seviyorum ama sana yalan söyleyemem. Birlikte olmak istediğin kişi bunu yapabilir belki, yani sana yalan söyleyebilir. Seni ne pahasına olursa olsun elde etmek için her şeyi söyleyebilir. Fakat ben yapamam. Bu dünyada sana doğruyu söyleyecek birisi olmalı."

Dirseklerinden tutup gözlerinin içine baktım.

"Kitaplarını okudum, meleğim. Nasıl biri olduğunu biliyorum. Her şey orada sayfaların arasında, bir buzdağı gibi yüzeyin altında gizli. Sen iyi bir insansın, Noreen, ama ben değilim. Ben katilim. Sadece savaşta olanlardan da bahsetmiyorum. İşin aslı daha geçen hafta birini öldürdüm ve ölüm kalım meselesi de değildi. Onu öldürdüm çünkü hak etmişti ve yapabileceklerinden korkuyordum. Ama asıl öldürmek istediğim için öldürdüm."

"Max Reles'i Dinah öldürmedi meleğim. Kumarhanelerdeki mafya dostlarından biri de değildi. Onu ben öldürdüm. Max Reles'i ben vurdum."

24

"Bildiğin üzere Reles bana Saratoga'da iş teklif etti ve ben de kabul ettim ama tek amacım onu öldürmek için bir fırsat bulabilmekti. İş kolay görünmüyordu. Max sıkı korunuyordu. Saratoga'da kaldığı çatı katına ancak kilitli bir asansörle çıkılıyordu. Asansör de çatı katına giren herkesi arayan Max'in fedaisi Waxey tarafından korunuyordu."

"Ama arkadaşın Hemingway'in sana verdiği toplu tabanca Nagant'ı görür görmez nasıl yapabileceğimi anladım. Rus subay ve polislerinin standart silahıdır ve önemli bir ilavesi vardır – Bramit susturucu. Rus gizli servisi bunu infaz silahı olarak kullanırdı. Ocak 1942-Şubat 1944 arasında Wehrmacht Savaş Suçları Bürosu'nda çalışıp Müttefiklerin ve Almanların işledikleri zulümleri inceledim. İncelediklerimden biri de Katyn Ormanı katliamıydı. Nisan 1943'te bir İstihbarat subayı Smolensk'in yirmi kilometre batı-

sında dört bin Polonyalının cesedini buldu. Tümü Polonya subayıydı ve tamamı NKVD ölüm mangası tarafından başlarının arkasına bir kurşun sıkılarak idam edilmişti. Hepsi de aynı tabancayı kullanıyordu: Nagant.

"Ruslar her konuda olduğu gibi bu konuda da merhametsiz ve sistemliydiler. Kusura bakma ama gerçek bu. İdam edilecek kişilerin duymasını önleyecek bazı tedbirler almadan dört bin kişiyi bu şekilde infaz edemezsin. Aksi takdirde ayaklanıp nöbetçilere saldırırlar. O yüzden infazlar yataklarla ses yalıtımı yapılan penceresiz hücrelerde susturuculu Nagant tabancalar kullanılarak yapıldı. Soruşturma sırasında bu susturuculardan birini ele geçirdim ve tasarımını inceleyip poligonda test atışı yaptım. O yüzden senin tabancanı gördüğümde evimdeki atölyemde bir susturucu yapabileceğimi biliyordum."

"Peki, elimde bir tabancayla çatı katına nasıl çıkacaktım? Max bana bir hediye vermişti – kutusu da olan özel yapım bir tavla. Bu kutunun içinde tabanca ve susturucusu için de yeterli yer vardı. Kutu şifreli olduğundan Waxey'nin aramaya kalkmayacağını biliyordum."

"Max bana haftada bir Havana yeraltı dünyasından adamlarla kâğıt oynadığını söylemişti. Bana oyunun her zaman tam on bir buçukta bittiğini, sonra ofisine gittiğini ve Saratoga'ya ortak olan devlet başkanıyla telefon görüşmesi yaptığını da söylemişti. Benden yanına gelmemi istedi ve giderken içinde susturuculu tabanca olan kutuyu da yanıma alıp onu teras katına sakladım. Herkesle birlikte on bir buçukta çatı katından

ayrıldığımda kumarhaneye inip birkaç dakika bekledim. Çin Yılbaşı olduğundan o gece Barrio Chino'da havai fişekler atılacaktı. Çok gürültülü olacağı kesindi. Özellikle de Saratoga'nın çatısında."

"Neyse havai fişekler yüzünden Reles'in devlet başkanıyla görüşmesini kısa keseceğini tahmin ettim. Kumarhane müdürünün çatı katından döndükten sonra tekrar beni görmesini sağlayıp hemen sekizinci kata çıktım. Asansörün anahtarı olmadan ancak bu kadar gidebilirdim."

"Fakat binanın köşesindeki Saratoga neon tabelasını tamir ediyorlardı yani birisinin sekizinci kattan terasa çıkabilmek için kullandığı bir merdiven olacaktı. Max Reles'i ne pahasına olursa olsun öldürmek isteyen birisi tarafından da kullanılabilirdi. Tırmanması çok zor oldu. İki elimi de kullanmak zorunda kaldım. Tabanca elimde ya da belimdeyken bu tırmanışı yapamazdım. İşte silahı o yüzden Max'in terasında bırakmıştım."

"Oraya çıktığımda Max hâlâ telefondaydı. Batista'yla konuşup rakamların üzerinden geçtiklerini duyabiliyordum. Anlaşılan devlet başkanı Saratoga'dan aldığı yüzde 30'luk payı çok ciddiye alıyordu. Kutuyu açıp tabancayı çıkardım, susturucuyu taktım ve sessizce açık pencereye yaklaştım. O anda birkaç saniye tereddüt ettim. Ama sonra 1934'te Tegel Gölü'ndeki teknede iki kişiyi soğukkanlılıkla gözümün önünde nasıl vurduğunu hatırladım. Bu olduğunda sen Birleşik Devletler'e dönüyordun ama eğer onunla işbirliği yapmazsam New York'a vardığında seni kardeşi Abe'e öldürtmekle tehdit etti. Güvende olacağı-

mı biliyordum. Başına iş açacak yolsuzluklarıyla ilgili elimde delil vardı. Ama kardeşinin seni öldürmesine engel olamazdım. Böylece ikimiz de, en azından Olimpiyatlar bitene kadar, geri adım attık ve sonra o Amerika'ya döndü. Ama söylediğim gibi hak etmişti. Telefonu kapatır kapatmaz ateş ettim. Aslında pek isabetli ateş edemedim. Tetiği çekmeden önce beni gördü. Hatta sanırım gülümsedi bile."

"Yedi el ateş ettim. Terasın kenarına gidip tabancayı sekizinci kattaki yüzme havuzunun yanındaki çamaşır sepetine attım. Birkaç havluyla silahı örtüp banyoya giderek elimi yüzümü yıkadım. Havai fişekler başladığında ben asansöre binmiş kumarhaneye dönüyordum. İşin aslı susturucuyu yaparken havai fişekler hiç aklıma gelmemişti yoksa uğraşmazdım. Ama bu sayede havai fişekleri farklı bir aldatmaca olarak kullanabildim.

"Ertesi gün her şey normalmiş gibi Saratoga'ya geri döndüm. Başka çarem yoktu. Normal davranmazsam herkes benden şüphelenirdi. Zaten Yüzbaşı Sanchez görür görmez bana katil damgasını vurdu. Lansky'i katilin belki de havai fişekleri sesi örtmek için kullanmadığına ikna edememiş olsam kendimi kurtaramayabilirdim de – çünkü herkes o yönde düşünüyordu. Cinayet silahını aramaya bile zahmet etmemişlerdi. Hotel Adlon dedektifi kaslarımı esnetip çamaşır sepetlerinin aranmasını teklif ettim. Çok geçmeden silahı buldular.

"Silahın üzerindeki susturucuyu görür görmez bunun bir profesyonelin işi olduğunu düşünmeye

başladılar – yani yirmi önce olup bitenlerle değil de Havana'da yaşananlarla ilgili bir şey. Dahası susturucu sayesinde cinayetin Yüzbaşı'nın dediği gibi havai fişekler sırasında değil de herhangi bir vakitte işlenmiş olabileceğini de öne sürdüm. Böylece onun katil olduğum yönündeki iddiası boşa çıktı ve bir anda Nero Wolfe gibi oldum. Evet, Günther temize çıkmıştı ama üzerimdeki şüphenin temelli kalkmasını istiyordum. Polisi alt etmem Lansky'nin hoşuna gitti ve Max ona Berlin cinayet masasındaki geçmişimden bahsettiği için Lansky, Havana'da bir mafya savaşı çıkmasını önlemek adına Max Reles cinayeti soruşturmasını bana verdi.

"Önce paniğe kapıldım. Sonra da bu sayede kendimi tümüyle temize çıkarabilmemin mümkün olacağını anladın. Tek yapmam gereken suçu başka kimsenin öldürülmesine neden olmayacak bir yere yıkmaktı. Max'in fedaisi Waxey'i, bir şey biliyor olma ihtimaline karşı bir güvence olarak, öldüreceklerini hiç düşünmemiştim. O yüzden onun da benim yüzümden öldüğünü söyleyebilirsin. Yazık oldu. Şansıma Saratoga'daki krupiyelerden biri Irving Goldstein'in Palette Club'teki bir kadın kılığındaki erkekle ilişkisi olmuş; Max'in onu kovacağından korktuğu için kendisini öldürdüğünü öğrendiğim zaman bundan iyi fırsat olamayacağına karar verdim. O yüzden Yüzbaşı Sanchez'le birlikte dairesini aramaya gideceğimiz günden bir gece önce elimdeki Bramit susturucu planını evine yerleştirip Sanchez'in planı bulmasını sağladım."

"Daha sonra planı Lansky'e gösterip bunun Goldstein'in, Max Reles'i öldüren katil olduğu-

nu gösteren muhtemel delil olduğunu söyledim. Lansky kabul etti. Etmek istediği için kabul etti çünkü diğer seçenekler işleri kötü etkilerdi. Hepsinden önemlisi beni de temize çıkarıyordu. O yüzden rahat olabilirsin. Onu öldüren kızın değil. Ben öldürdüm."

"Ondan nasıl oldu da şüphelendim bilmiyorum," dedi Noreen. "Ben nasıl bir anneyim?"

"Bunu aklından bile geçirme." Belli belirsiz gülümsedim. "İşin aslı çatı katında silahı gördüğünde hemen tanıdı ve daha sonra Max'i muhtemelen senin öldürdüğünü söyledi. Aslında öyle olmadığı halde o silahın Küba'da yaygın olduğuna onu inandırmak için elimden geleni yaptım. Doğrusu Küba'da gördüğüm ilk Rus silahı oydu. Aslında ona doğruyu söylemem gerekirdi ama Amerika'ya döneceğini söylediğinde nedenini anlamamıştım. Çünkü ona anlatsam başka şeyler anlatmam da gerekebilirdi. Yani senin istediğin de onun Havana'dan gidip üniversite okuması değil miydi?"

"Ve bu yüzden Max'i öldürdün," dedi.

Başımı salladım. "Haklısın. Öyle bir adamla kalmasına izin veremezdim. Onu haşhaşa ve Tanrı bilir daha nelere alışacağı yerlere götürecekti. Onu öldürdüm çünkü onunla evleneceği zaman dönüşeceği şeye engel olmak istedim."

"Ve Fredo'nun Bacardi Binası'ndaki ofisinde sana söyledikleri yüzünden."

"Bunu sana anlattı mı?"

"Hastaneye giderken. Ona o yüzden yardım ettin, değil mi? Çünkü sana Dinah'ın kızın olduğunu söyledi."

"Bunu söylemeni bekliyordum, Noreen. Artık söylediğine göre sorabilirim. Doğru mu?"

"Max'in başına gelenleri düşünürsek sormak için biraz geç kalmadın mı?"

"Aynısını ben de senin için söyleyebilirim, Noreen. Doğru mu?"

"Evet doğru. Bunu sana söylemem gerekirdi ama bunu yaptığım zaman Dinah'a babasının Nick olmadığını da söylemek zorunda kalacaktım. Fakat ölene kadar babasıyla arası benimle olduğundan çok daha iyi olmuştu. Dinah'ı kontrol altında tutmam gereken bir zamanda böyle bir şey söylemeyi göze alamadım. Ona söyleseydim ne tepki verirdi bilmiyorum. 1935'te o doğduğunda sana haber vermeyi düşündüm. Birkaç kez. Ama her ne zaman düşündüysem Nick'le birbirlerini ne kadar sevdiklerini gördüm ve yapamadım. O hep Dinah'ı kızı olarak bildi. Ama kadınlar bu tür şeyleri bilir. Aylar ve yıllar geçtikçe konu da önemini yitirdi. Sonunda savaş patlak verdi ve sana bir kızın olduğunu söylememin artık hiçbir manası kalmadı. Üstelik mektubu nereye göndereceğimi bile bilmiyordum. Kitapçıda seni tekrar gördüğümde gözlerime inanamadım. Doğal olarak o akşam sana söylemeyi düşündüm. Ama öyle laflar ettin ki senin de Havana'nın kötü etkilerinden biri olduğunu düşünmeden edemedim. O kadar aksi ve kırıcı olmuştun ki seni tanıyamadım."

"O duyguyu bilirim. Bu aralar ben de kendimi tanımakta zorlanıyorum. Dahası kendimde babamı görüyorum. Aynaya baktığımda geçmişte onun gibi olacağımı kestiremediğim için dalga

geçer gibi bana baktığını görüyorum. Ona babası olduğumu söylememekte haklısın. Dinah'ın uzak durması gereken tek kişi Max Reles değil. Benden de uzak durmalı. Bunu biliyorum ve onunla irtibata geçip herhangi türden bir ilişki kurmaya çalışacak da değilim. Bunun için sanırım artık çok geç. Kısacası o açıdan için rahat olsun. Bir kızım olduğunu ve onu gördüğümü bilmek bana yeter. Tümü Alfredo Lopez sayesinde."

"Dediğim gibi hastaneye gidene kadar sana söylediğini bilmiyordum. Avukatlar genelde müvekkillerinin sırlarını yabancılarla paylaşmazlar."

"Broşürler konusunda onu uyarıp hayatını kurtardıktan sonra sanırım kendisini borçlu hissedip kızına yardım edebilecek türde bir baba olduğumu düşündü. En azından bana söylediği bu."

"Haklıydı. İyi ki söylemiş." Bana daha sıkı sarıldı. "Ve sen de ona yardım ettin. Eğer yapabilsem Max'i kendim öldürürdüm."

"Herkes ancak elinden geleni yapabilir."

"O yüzden SIM karargâhına gidip Fredo'yu serbest bırakmaları için onları ikna ettin. Çünkü Fredo'ya olan borcunu ödemek istedin."

"Dediği gibi hayatımın tümüyle boşa geçmediğine dair bana bir umut verdi."

"Ama nasıl? Onları buna nasıl ikna ettin?"

"Bir süre önce Santa Maria del Rosario yolu üzerinde bir silah deposuna denk geldim. Onun hayatı karşılığında deponun yerini söyledim."

"Hepsi bu mu?"

"Başka ne olacak ki?"

"Sana nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum," dedi.

"Sen kitap yazmaya dön ben de tavla oynayıp sigara içmeye döneyim. Görünen o ki yeni evine taşınmaya hazırsın. Duyduğuma göre Hemingway yakında geri dönecekmiş."

"Evet, haziranda burada olacak. Başına gelenlerden sonra yaşadığına şükretsin. Art arda iki uçak kazasında ağır yaralandı. Sonra da bir çalı yangınında feci şekilde yandı. Aslında ölmüş olması gerekirdi. Hatta bazı Amerikan gazeteleri öldüğünü duyurdu."

"Demek ki dirilmiş. Hepimiz aynısını beceremeyiz."

Daha sonra dışarı çıkıp arabama giderken karanlıkta ölü bahçıvanı boğulduğu kuyunun başında görür gibi oldum. Belki de ev hakikaten periliydi. Ev olmasa bile kendimin perili olduğunu biliyordum ve hep öyle kalacaktım. Bazılarının ölmesi bir gün sürerken benim gibilerin ölümü çok daha uzun sürer. Kim bilir belki bir yıl. Âdem gibi hepimiz öleceğiz bu doğru ama her ölen Ernest Hemingway gibi tekrar hayata gelmez. Eğer ölüler dirilmiyorsa o zaman bir insanın ruhuna ne oluyor? Eğer diriliyorsa kimin vücudunda diriliyorlar? Bunun cevabını bilmiyorum. Kimse bilmiyor. Ölüler dirilse ve çürümese belki de göz açıp kapayana kadar ebedi olarak değişirdim. Belki o zaman ölmek, öldürülmek ya da kendini öldürmenin zahmetine girmeye değerdi.

Havana'ya dönünce Casa Marina'ya gidip geceyi iki tane hevesli kızla geçirdim. Yalnızlığımı daha az hissetmemi sağlayamadılar. Tek yaptıkları vakit geçirmemi sağlamaktı. Ne kadar az zamanımız var.

ÖLÜLER DİRİLMEZSE

PHILIP KERR

Dedektif Bernie Günther 6

Berlin 1936

Bernie Günther, meşhur Adlon Hotel'de dedektif olarak çalışmaktadır. İki ceset bulunur – ve Bernie otel misafirlerinden bazılarının hayatına geri alınmaz biçimde girer. Biri Olimpiyatları boykot etmeleri için Amerikalıları ikna etmeye çalışan hırslı ve güzel bir gazeteci, diğeri de Chicago mafyasını ve elbette kendisini Olimpiyat ihaleleriyle zengin etmeye çalışan bir gangsterdir. Bernie çok geçmeden kendisini şantaj ve yolsuzlukla örülü bir ağın içerisinde bulur – herkes Nazilerin, dünyanın gözünü boyamak için yapacağı gösteriden bir pay koparmak istemektedir.

"Hikâye anlatımı ve karakterlerin tasarımı klişelerden uzak. Kerr'in tarihi ve coğrafi bilgisine de diyecek yok."
The Times

"Etkileyici başka bir şey de, Kerr'in insanların çaresiz ve kanla yoğrulmuş geçen yıllar içinde hem nasıl değişip hem de aynı kalabildiklerini ortaya koyması."
Times Literary Supplement

"İnsanın ve toplumun yozlaşmasına dair genel tasvirler yapan etkili bir suç romanı."
Spectator

ALFA
www.alfakitap.com
/alfakitap
/alfakitap

ALFA POLİSİYE

25.00 TL